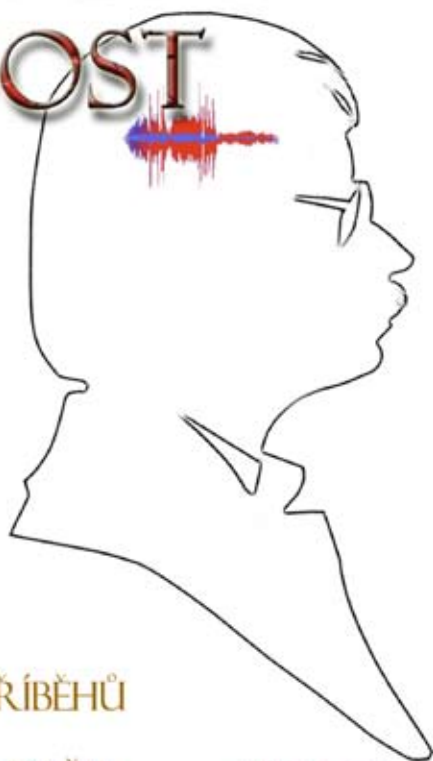


KDYŽ ZAZVONÍ RADOST



133

SKUTEČNÝCH PŘÍBĚHŮ
Z
NESKUTEČNÉHO SVĚTA

Jiří Dlouhý



Vrcholný okamžik v životě nastává,
o čemž naprosto nepochybuji,
když jeden klečí na kolenou,
bije se v prsa
a zpovídá ze svých hříchů.

Oscar Wilde

Narodil jsem se v posledních letech války a již v mém dětství, svět byl rozdělen na "Východ" a "Západ". Mezi těmito dvěma světy téměř neexistovala jakákoliv výměna informací a občané na obou stranách se museli většinou spoléhat jen na svou představivost. Oba tyto světy byly nejenom velice diversní, ale byly hlavně úhlavními nepřáteli jeden druhému.

Oba vychvalovaly své přednosti a oba obviňovaly jeden druhého ze lži a pomluv. V době, kdy jsem psal tuto knihu, v každém tomto světě jsem prožil půl svého života a v každém jsem se pokoušel žít co nejlépe svým snům.

Setkal jsem se s lidmi a navštívil místa, které bych nikdy nepotkal a nenavštívil, pokud bych nepřekročil tu hradbu, rozdělující tyto dva světy. Československé ministerstvo vnitra na mě potom vedlo záznamy, obsahující stovky stránek, plné nepravdivých nařčení a falešných obvinění. Po změně politického systému jsem si mohl některé dokumenty přečíst a žasnul jsem nad banálností a nepravdou některých zpráv.

Měl jsem také v životě hodně štěstí, neboť se mě podařilo navštívit místa, která byla jako pohádková království. Byla plná přátelské atmosféry, přátelských lidí a plná neopakovatelných zážitků. To, že jsem žil během té epochy, považuji jako neocenitelnou odměnu. Odměnu o které nevím, kterým svým skutkem jsem si ji zasloužil.

Jiří Dlouhý

© Copyright Jiří Dlouhý 2013

2. Edice 2014

Výtisk této knihy ISBN 978-1500431259

Anglická verze "The Vigor Ting" ISBN 978-1451517651

Ilustrace a jazyková úprava autor

Obsah

Předmluva

Část první

1.	VÁLKA NENÍ POHLAZENÍ	1
2.	VESNICE Z JEDNÉ ULICE	3
3.	PŘEJEME VÁM LIDIČKY, PŘEVESELÉ DUŠIČKY	7
4.	ZIMA, TENTOKRÁTE JÍNÁ	11
5.	TRADICE SE DĚDÍ, TO PŘECI VŠICHNI VĚDÍ!	14
6.	HÁJ BYL RÁJ, KDYŽ BYL MÁJ	19
7.	STÝCŮM JE TO JISTÉ, ČISTÉMU VŠE ČISTÉ!	23
8.	ŘEKA NA NÁS ČEKÁ	25
9.	LOUTKOVÉ DIVADLO, DO DÁVNA ZAPADLO	27
10.	POLITIKA, SE LIDÍ TÝKÁ	29
11.	ZLOBÍM VÍCE MÉHO STRÝCE	32
12.	POUČENÍ, CO VŠE MĚNÍ	34
13.	PISTOLE ČI BROKOVNICE, ZA KORUNU, KDO DÁ VÍCE?	40
14.	KDO TO TUŠÍ, CO SE SLUŠÍ?	43
15.	VŠÍM JE VINA DISCIPLÍNA	46
16.	BEZ POZVÁNEK NA ZÁMEK	52
17.	PES, ŽIVÝ JEŠTĚ DNES	54
18.	LYŽOVÁNÍ PRO ZASMÁNÍ	59
19.	'DOKTOR DLOUHÝ', ČI SEN JEN POUHÝ?	63
20.	Z POLABSKÉ ROVINY, DO KOPCŮ NA PRÁZDNINY	65
21.	STÁDO KONÍ, KOŇMI VONÍ	67
22.	JE VESELÉ MÍT PŘÁTELE	73
23.	MARION, LÁSKY ZA MILION	75
24.	ČAS ROZTROUSIL SE JAKO MÁK, ČEKÁ NA MĚ „POLEBÁK“	80
25.	ALI Z DÁLI	82
26.	KONEC SNŮM A KRÁSNÝM DNŮM	84
27.	ZPÁTKY, NA OKAMŽIK KRÁTKÝ	86
28.	PŘÁTELÉ CIKÁNI, V LÁSCE MNĚ NEBRÁNÍ	89
29.	PISTOLE NA STOLE	93
30.	KOBYLKA TRPĚLIVÁ, CO SE NA MĚ SMUTNĚ DÍVÁ	98
31.	OPERACÍ KONČÍM S PRACÍ	101
32.	SNADNĚ NA DNĚ	105
33.	V MNOHÉM CHCI BÝT BOHÉM	106
34.	PRAHOU, S HLAVOU NAHOU	111
35.	DĚLNÍKEM ZA PATNÍKEM	113

36.	SKONČIL MÁLEM KRIMINÁLEM	118
37.	ZEDNIČENÍ LEHKÉ NENÍ!	121
38.	ŽIVOT, S ROMANTIKOU SKRYTOU	124
39.	VÁNOCE A BÍLÉ NOCE	128
40.	NALEJTE RUM, A HNED SEDUM	133
41.	KOTEL, CO NEVYTOPILO HOTEL	137
42.	JE MNĚ VELKÝM POTĚŠENÍM, KDYŽ VŠE KOLEM STÁLE MĚNÍM	142
43.	ČEŠI SE Z PIVA TĚŠÍ	148
44.	JSOU MNĚ V PATÁCH, MUŽI V KRAVATÁCH	151
45.	KAMARÁDI, CO MĚ MAJÍ RÁDI	153
46.	POD BEZDĚZEM U JEZERA, BOXÉROVA ŽIJE DCERA	158
47.	MĚSTO, JAKÝCH JE STO	160
48.	JINDRA	167

Část druhá

49.	NA MAMAI JAKO V RÁJI	173
50.	CO JE TO ZA NÁPAD, ROZJET SE NA ZÁPAD?	177
51.	CELA, POPSANÁ ZCELA	183
52.	ZA MŘÍŽEMI DOBŘE JE MI	186
53.	JÁ MÁM ZÁJEM O PODNÁJEM	189
54.	PLACKY S ČESNEKEM PEČU S POVĚDKEM	190
55.	PÁRKY VONÍ Z DÁLKY	194
56.	NÁDOBÍ, CO ZLOBÍ	198
57.	DO KRÁS ZIMY, JÁ NEJEDU S NIMI	203
58.	NÁVŠTĚVA CO KAFE PILA A PŘÍŠERNĚ MĚ VYDĚSILA	206
59.	ŠTĚDROST KNĚZE, NEZNÁ MEZE	209
60.	V CIZINĚ OSTUDU, SNAD DĚLAT NEBUDU	211
61.	MILÁ PANÍ, COSI, KAMSI, MĚ POHÁNÍ!	215

Část třetí

62.	ZE ZIMY DO SVĚTA, DO SLUNCE A DO LÉTA	217
63.	PŘECE TADY, NEMAJ' HADY!	222
64.	ANI JEŠTĚ NEBYLY A PRÁZDNINY SKONČILY!	228
65.	V MRAMORU A KŘIŠŤÁLE, POLETUJI PO SÁLE	235
66.	VŠÍM JE VINNA ANGLIČTINA	240
67.	AŽ PO UŠI V BUŠI	243
68.	CO JSEM SLYŠEL, S TÍM JSEM PŘIŠEL	254
69.	RÁD VÁM PRODÁM PUŠKY, ZÁPALKY ČI TUŽKY	256

70.	STARÁ LÁSKA K LYŽOVÁNÍ, V AUSTRÁLII MĚ DOHÁNÍ	260
71.	JENOM CHVÍLE MINE A VŠECHNO JE HNED JINÉ	264
72.	AČ SE SNAŽÍM, JAK JEN MOHU, MOC SI ASI NEPOMOHU	269
73.	I KDYŽ DĚLÁM VŠE CO UMÍM, JÁ VÁM PANÍ NEROZUMÍM!	274
74.	VEJCE SKRYTÁ AMBICE, JE ŽE Z NĚJ BUDE SLEPICE	279
75.	PUŠKA NEBO TRUMPETA, S ČÍM SE VYDAT DO SVĚTA?	283
76.	TO TU JEŠTĚ NEBYLO, AUTO SE NÁM ROZBILLO!	288
77.	STALA SE CHYBA, TAHÁ NÁS RYBA!	295
78.	DOMORODCI NA KOPCI	299
79.	PRAŽSKÉ JARO, CO SE STALO?	303
80.	NA KRKU ZUB Z KROKODÝLA, V TOM JE MUŽSTVÍ, V TOM JE SÍLA!	307
81.	DUET TRUBKY S BOUŘÍ, NAD TOUTO VELKOU LOUŽÍ	311
82.	ŘEKA, CO PŘETĚKÁ	311
83.	SYDNEY A MOŽNÁ, ŽE I ŽIVOT KLIDNÝ	317
84.	CESTA STRAŠNÁ A STRAŠNĚ PRAŠNÁ	320
85.	KONZERVACE RESERVACE	326
86.	DOMORODÉ NÁDHERY A JEJICH PLNÉ ZÁSTĚRY	328
87.	VELKÉ BAGRY PRO DOLY A AUTA JAKO STODOLY	330
88.	HUSKI - JMÉNO PRO KOCOURA, CO SE V NOCI V BUŠI COURÁ	336
89.	RUŠTINA SE HODÍ, ZVLÁŠTĚ NA RUSKÉ LODI	341

Část čtvrtá

90.	TO JE TO TA NEJISTOTA	347
91.	PADLA MNĚ DO OKA, JEDNA KRÁSKA DIVOKÁ	348
92.	DOKTOR V LESE RADUJE SE	355
93.	RÁNO V HÁJI BAMBUSŮ A SNÍDANĚ BEZ UBRUSU	361
94.	ANDĚLŮ MĚSTO A HŘÍCHŮ PŘES STO	366
95.	REBELOVÉ CHTĚJÍ ZBRANĚ A SLIBUJÍ KÁMEN ZA NĚ	373
96.	GEORGE, MON DIEU! TO JE TA TVÁ INDIE?	379
97.	PRVÁ ŠANCE NA SEANCE	386
98.	JAK MĚ NEPAL TEPAL	391
99.	V NEPÁLU, HODNÝCH PSŮ JE POMÁLU	395



100.	KONČÍ HRÁTKY, JDE SE ZPÁTKY!	399
101.	MOST PŘES ŘEKU, KAM SE VLEKU	402
102.	MÍSTNOST PLNÁ KOČEK A PLECHOVKA OD VLOČEK	406
103.	NAPŘÍČ VLAKEM PÁKISTÁNEM, S JEDNÍM KLUKEM A JEDNÍM PÁNEM	411
104.	PRSTEN KRÁSNÝ, SAMÉ ZLATO, NEVĚŘÍM A KAŠLU NA TO	416
105.	AUTOBUS CO STAVÍ, JEN KDE HO TO BAVÍ	421
106.	ZATOULANEC BALÍ RANEC	426

Část pátá

107.	BUDE TO TÍM, ŽE SE POTÍM	433
108.	KAMPAK DRAHÝ, ZAS DO PRAHY?	435
109.	VĚCI SE TO DĚJÍ, NIKDE MĚ NECHTĚJÍ!	437
110.	LETIŠTĚ, SNAD PŘÍŠTĚ	442
111.	HOSPODINE, VŠE JE JINÉ!	444
112.	NAHONEM ŠPIÓNEM	448
113.	HBITĚ, ALE OSTRAŽITĚ	452
114.	DOBŘE ŽIJE Z KOMEDIE	457
115.	VÁŽENÍ, I S AUTEM JSTE ZAVŘENÍ	464
116.	VE TMĚ VEĎ MĚ	476
117.	HLÍDAJÍ KOHO NEMAJÍ	485
118.	VLAKEM S RUKSAKEM	492
119.	PLYNNĚ, AŽ DO GDYNĚ	494
120.	JE TO ZÁZRAK ČI SPÍŠE NÁZNAK?	498
121.	DĚDA KOŠIKÁŘ A VNUK TAXIKÁŘ	500
122.	VŠECHNO BĚŽÍ, ALE STĚŽÍ	503
123.	VŽDYCKY JENOM AMERICKY	506
124.	INVAZE V PRAZE	509
125.	BEZ DOVOLENÍ A POVOLENÍ	510
126.	CO NEZMŮŽE JEDNA RŮŽE	512
127.	PRAHOU, NE TAK DRAHOU	513
128.	UVAŽUJI A PLÁNY KUJI	516
129.	DOBŘÝCH LIDÍ SE MÁLO VIDÍ	518
130.	PLÁNOVÁNÍ DOPŘEDU, JE PŘESNĚ TO CO NESVEDU	520
131.	UTÍKEJ A NIKOMU TO NEŘÍKEJ	523
132.	ZLATÉ DĚVČE, ŘÍDIT NECHCE	527
133.	STRAŠNĚ RÁD MÁM BĚLEHRAD	528

Epilogue	535
----------	-----



Předmluva

Většina knih má předmluvu a většina čtenářů ji nechte, alespoň ne při prvním čtení. Takže pokud náhodou zavítáte do těchto řádků, pokusím se vás zde odměnit stručným vysvětlením, proč jsem tuto knihu vůbec psal.

Můj oblíbený spisovatel Oscar Wilde kdysi řekl, že vrcholným okamžikem člověka v jeho životě je, když klečí na kolenou, bije se v prsa a zpovídá se ze svých hříchů. To se většinou neděje zrovinka když jeden ty hříchy páchá, ale když si je jednoho dne všechny uvědomí. Nemusí se vždy jednat jen o hříchy proti desateru Božích přikázání, ale i o hříchy spáchané proti vlastnímu svědomí.

Takže podle návodu pana Oscara jsem jednou zkusil klečet na kolenou, bít se v prsa a zpovídat se do zdi. Vrcholný okamžik mého života se ale ne a ne dostavit.

Náhodnou, a zcela jen shodou příznivých okolností, jsem druhý den navštívil místní knihkupectví. Když se mně podařilo prodat se regály kuchařek a návodů jak rychle zbohatnout, ocitl jsem se u skříně s nadpisem „Bibliografie“. Byla plná tlustých knih a já si najednou s potěšením uvědomil, že ve svém predikamentu nejsem sám. Pisatelé všech těch knih se jistě také chtěli vyzpovídat, ale oproti mně si zvolili daleko pohodlnější způsob - vypsát všechny své hříchy do knihy.

Když jsem ale viděl to přemnožství obsáhlých autobiografií a když jsem si uvědomil, že kromě odznaku „Vzorný budovatel“ jsem žádného jiného společenského uznání nedosáhl, věděl jsem, že autobiografii psát nemohu. Takže tato kniha ve svých 133 epizodách sice popisuje skutečné události, které se většinou udály v mé přítomnosti, ale nedá se za souvislou autobiografii považovat.

Začíná dva roky po mém narození do rozděleného světa, který během mého života ve své rozdělenosti úspěšně pokračoval. Se stejnou odevzdaností, s jakou jsem přijímal krutý osud Karkulčiny babičky v mé oblíbené pohádce, jsem zpočátku i automaticky přijímal rozdělení světa na „Východ“ a „Západ“. Když mně bylo později jasné, že vlk nemůže sníst celou babičku a ani se nemůže potom za ni v posteli vydávat, poznal jsem nesmyslnost této pohádky a začal jsem pozvolna odhalovat i nesmyslnost ostatních, dokonce i více realistických pohádek.



Nejprve jsem objevil, že ne vše co jsme se učili ve škole bylo pravdou. Později jsem do té zpochybněné skupiny přidal i vysílání rozhlasu a televize z Prahy a ještě později i vysílání ze zahraničí. Ocitl jsem se v životní fázi, kdy jsem nevěděl čemu věřit a čemu ne. Trvalo mně velice dlouho si konečně najít rovnováhu a dnes vše co slyším, čtu či vidím, peprím notnou dávkou skepticismu. Nyní totiž s určitostí vím, že lehce uvěřit se nemá.

To mně ale nebrání se ze života radovat. Vždy jsem se z dobra radoval, pro ztracené jsem truchlil, opravdicky jsem miloval a stejně tak jsem i trpěl. Knihy Miroslava Horníčka mě naučily hledat slunce a zdravit sochy na podstavcích a hudba Bedřicha Smetany a Antonína Dvořáka mně s narůstajícím věkem stále častěji vhaní slzy do očí. To vše mně zvoní ve všech koutech mé duše tou vzácnou radostí z každé, dobře prožité chvíle a vytváří tu dlouhou šňůrku krásných vzpomínek, které tvoří můj život.





Část první

1. VÁLKA NENÍ POHLAZENÍ

Byl máj, poslední měsíc války v Evropě, a vzduch byl naplněn vůní kvetoucích šerfků. Příroda se probouzela po zimním spánku a směsicí kouzelných vůní se hlásila v otevřených oknech domů. Jarní atmosféra byla plná nadšení, které posedlo snad všechny obyvatele naší malé vesnice. Pro Spojence se válka blížila k vítěznému konci a všichni si tím byli již naprosto jisti.

V naši vesnici bylo jaro vždy vítaným obdobím. Toto jaro ale, jaro roku 1945, bylo obzvláště vítaným. Bylo zcela zřejmé, že válka brzy skončí a většina obyvatel očekávala, že situace se opět vrátí do normálu, vrátí se do situace, kdy naše republika byla svobodná a prosperující.

Z této doby si samozřejmě nic nepamatuji a vše co vím je jen to, co mně kdo vyprávěl. Rozhovory o válce totiž válkou neskončily a byly ještě mnoho let po jejím konci integrální součástí našeho života, ať se nám líbilo či ne.

I my, vesniční kluci, jsme nemohli zapomenout, že ve vzdáleném světě kolem ještě nedávno zuřila válka. Takže naše oblíbené hry byly plné klukovských válek. Při nich jsme všichni chtěli být partyzány a nikdo nechtěl být německým vojákem. V opuštěném lomu na pískovec, dlouho již zarostlém velkými stromy, jsme sváděli nemilosrdné boje. „Zastřelení“ vojáci museli zůstat ležet na pichlavém jehličí, dokud partyzáni úplně nevyhráli. Teprve tehdy mohli opět vstát a začít „žít“. Válka pro nás byla hrou, což jsme si v dané situaci mohli dovolit. Pro skupinu padlých sovětských a německých vojáků, svorně okupující část Kosteleckého hřbitova, ale hrou nebyla. Ti se již nemohli vrátit domů k teplé večeři a zpovídat se rodičům, jaké lumpárny to zase dnes tropili.

Mé vlastní vzpomínky začínají až několik let po válce, v období, které si i nyní dobře pamatuji. Jediná epizoda, či spíše letmá, náhodná vzpomínka z války, je z posledních měsíců okupace. V té době si již každý přivykl slyšet nad hlavou hukot amerických létajících pevností a vidět oblohu plnou jemných, úzkých proužků jakéhosi blýskajícího se, ohebného a měkkého kovu. Ty blyštící se mraky mátlou svou přítomností nejen vojenské radary, ale i mnohé obyvatele ve vesnici, kteří potom nemohli odolat a nepřivést si domů kupy toho nebeského nadělení.

Mnoho let po válce, když jsme jako kluci potají prolézali stodoly a různé opuštěné kůlny, stále jsme ještě nacházeli hromady těchto proužků, uložených někde v rohu pro případ, že někdo náhodou objeví, na co dobrého se jednomu mohou hodit. Už se ale tak neblýskaly a nakonec úplně ze stodol zmizely, aniž by je kdo k něčemu praktickému použil.

Spojenci ze svých letadel neshazovali jenom stříbrité mraky, ale shazovali i bomby. A když se tak dělo, většina lidí se schovala do sklepů, budovaných pod většinou domů. Sklepy hlavně sloužily k uschování uhlí a dříví na zimu a některé byly tak dobře postavené, že měly i více místností a třeba i malou dílnu. Můj druhý strýc Lád'a tvrdil, že podle dobře vybaveného sklepa se pozná, jak v tom či onom domě funguje manželská harmonie. On sám měl sklep plný brambor a o jeho manželské harmonii se vyjadřoval s superlativech. Smysl jeho tvrzení jsem pochopil až o mnoho let později u kamaráda, který sklep v paneláku žádný neměl. „Bydlet v paneláku je utrpení“, říkal. „Jeden nemá kam utéct!“

Jeden takový lepší sklep byl o dva domy dolů naší ulicí. Když jedno ráno siréna na továrně v Neratovicích začala opět hrozivě houkat, má maminka nelenila, popadla mě a uháněla se mnou právě do toho sklepa. Malý prostor sklepa jsme sdíleli ještě s několika jinými sousedy, kupou starého nábytku, prázdnými sklenicemi od zavařeného ovoce a stohy starých magazínů. Ty pocházely z malé trafiky v domě nad sklepem, která měla malé okénko, otevřené na ulici. U něho si zákazníci mohli koupit noviny, magazíny, ale hlavně cigarety. Na jedné straně pod oknem byl malá, dřevěná lavička, která během slunečných dnů byla permanentně obsazena penzisty, odpočívajícími na ní při své cestě nikam.

Vchod do sklepa, byl úzký a hlavně na můj vkus moc temný. Začal jsem prý vehementně protestovat, jak jen dvouletí, vystrašení kluci protestovat umí. Tenčlovic byli již starší manželé a vůbec je nenadchly letecké nálety a ještě méně je nadchlo mé řvaní. Usoudili, že má maminka s výchovou dětí na tom není nejlépe a tudíž se sami hrdinně rozhodli čelit mé kocovině. Pokoušeli se mě uchlácholit svazkem magazínů, pečlivě svázaných do tvrdých desek, a přede mnou otáčeli jednu stránku po druhé.

Vím to jen proto, že o mnoho let později mně maminka o těchto chvílích vyprávěla. Co však mně nemusela vůbec připomínat, byl jeden obrázek v magazínu, který i dnes vidím zcela jasně ve svých vzpomínkách. Na tom obrázku jedou dvě kabiny lanovky proti sobě a obě jsou na jednom laně. Z oken kabin zděšeně mávají nějací lidé a nevypadají nadšeni perspektivou blížícího se karambolu. Věřím, že ten obrázek měl být k smíchu, neboť to byl perem kreslený obrázek a nad takovými kreslenými obrázky se za mého mládí lidé většinou smáli.

Pod obrázkem bylo ještě cosi napsáno, což jistě přidávalo obrázku hlubší smysl, ale jelikož jsem neuměl číst, zcela mně tedy ušlo, co měl malíř obrázkem na mysli. Mnohokrát jsem přemýšlel, co bych pod ten obrázek napsal já, ale nic veselého mě nenapadlo. Stejně jako tenkrát, kdy jsem se prý nesmál a po celou dobu náletu jsem brečel, tak i dnes mně při vzpomínce není ani trochu do smíchu.

Maminka mně totiž vyprávěla nejenom tuto příhodu, ale vyprávěla také o tatínkovi, který se vrátil z rozbombardovaných Neratovic, a jako nikdy předtím nás oba s maminkou objímal. Dozvěděl jsem se jak bomby, určené pro potrubí a síla chemické továrny, zabily také děti ve městě, které měly tu smůlu, že se nenarodily až po válce. Dozvěděl jsem se o naprosto zbytečném bombardování na samém konci války, o zbytečném zabíjení nezúčastněných civilistů. Civilistů, kteří vítali Američany jako své vytoužené osvoboditele! Všichni ve vesnici jsme si totiž mysleli, že Američani nás přišli osvobodit a ne zabít.

2. VESNICE Z JEDNÉ ULICE

Území naší vesnice bylo osídlené přinejmenším již od doby bronzové. Jakési barbarské kmeny shledaly louky a lesy na březích řeky Labe natolik atraktivní, že se na nich jejich příslušníci usadili a pochovávali tam i své mrtvé. Při orání na vyvýšených polích nad řekou, sedláci z Martinova nacházeli občasný hrob a tím vlastně vyšlo najevo, jak dlouho již se ty louky kolem Labe těšily oblibě civilizace. Když jednou můj pradědeček Josef orál na svém malém políčku tu hlubokou, úrodnou černozem, jeden takový hrob také našel. Protože on nebyl první, kdo na takovýto hrob narazil, hned věděl, že se to musí nahlásit někam „nahoru“. Jakmile tak učinil, jacísi páni v oblecích přijeli z muzea v Praze a odnesli si podivně zkroucený shluk kostí sebou.

Praděda Josef ještě mnoho let pokračoval v orání svých políček, až do jednoho krásného letního dne, kdy na obloze nebylo ani mráčku. Tedy jen mimo jednoho, malého, ale zato o to více temného.

„Z ničeho nic“, jak celou událost popsala má babička Josefa, „z mráčku uhodil do pluhu blesk a pantáta se odebral na věčnost“. Tuto dávnou příhodu mně vyprávěla celkem několikrát a vždy se přitom pokřížovala. Když měla náhodou po ruce krucifix, tak ho navíc ještě políbila. Nakonec potichu dodávala, že „Černá skála“, kde poblíž bylo to jejich pole, přináší lidem neštěstí, a to již od dávných časů.

Tyto příhody a pověry, tak jako některé domy v naší vesnici, byly skutečnými pamětníky těchto dávno zašlých časů. Takové domy stály blízko u sebe a vystavovaly svá průčelí do ulice. Za nimi se

rozprostírala pole, která se poblíže řeky měnila v louky, lemující její nízké břehy. Tu a tam se kousky zapomenutého lesa tyčily svými borovicemi či smrkem, a z těch nejbližších u vesnice, vítr zanášel vůni pryskyřice až do ulic mezi domy.

Náš dům byl jeden z nejstarších ve vesnici, stál naproti velké hospodě a malého prostranství, kde tradičně hostovaly pouťové atrakce a kočující loutkové divadlo. Dům měl sice velice malý dvorek, ale za tento nedostatek byl kompenzován poměrně velkým, zděným záchodem, stojícím v jednom rohu dvora. Konec dvorku tvořilo pár staveb, o nichž tatínek občas hrdě prohlašoval, že se z nich jednou stane dílna a prádelna. Také tvrdil, že jednou přestaví i ten chlívek po koze, kde jsme namísto kozy skladovali zásoby uhlí na zimu.

U stěny velké sousedovy stodoly, která tvořila konec dvorku, jsme měli řadu docela obstojných králikáren, odkud přes drátěné mříže dveří vykukovali na dvůr tlustí králíci. Osazenstvo dvora nakonec doplňovalo několik slepic, které se s oblibou válely v hromadě popela, zbylém na dvoře po zimním topení uhlím. Byla to ta samá, navršující se hromada popela, kterou se tatínek chystal každým rokem odvézt na skládku.

Samotný dům byl postaven nejméně před několika stoletími a původně se sestával jen z jedné místnosti. Téměř půl metru silné zdi byly z kamenů, spojených vápnem a pískem, a můj občasný pokus o zatlučení hřebíků se vždy setkal s tvrdým odporem.

Strop místnosti původně tvořila napříč položená prkna, podbitá rákosí z Labe a omítnutá maltou. Koncem devatenáctého století byla k domu přistavěna další část, sestávající se opět jen z jedné veliké místnosti, postavené tentokrát z cihel. Cihlová klenba nahradila rákosí a vytvořila mezi oběma stavbami široký průjezd, uzavřený dvoudílnými dveřmi.

Vodu jsme brali ze studně, která byla přesně svou jednou polovinou u nás a druhou u našich sousedů. Kdykoliv jsem viděl mou babičku z ní nabírat vodu, vždy jsem obdivoval její zručnost, s jakou zápasila s dlouhým bidlem, trčícím nad studnou. Po pár šplouchnutích, kdesi hluboko dole, bidlo vždy vylétlo vzhůru k obloze a na jeho konci zavěšený kbelík, plný chladné, průzračné vody, se ocitl na obrubni.

Pozoruje babičku jsem si předsevzal, že se jednou naučím nabírat vodu ze studně zrovna tak dobře, jako ona. Dříve než se tak ale stalo, soused zasypal studnu kamením a místo dřevěného plotu postavil vysokou zeď. Během jednoho týdne se staletí sousedské koexistence navždy smazaly a sdílení společných hodnot skončilo naprosto bez výhledu, že by se kdy mohlo ještě vrátit.

V době mého mládí mně připadalo, že naše vesnice byla plná života, plná něčeho, stále se dějícího. Navíc se mně zdálo být i

plná hodných lidí. Později jsem se dozvěděl, že této situaci se říká sousedská harmonie a společenský život, což později jsme marně hledali a vesnici definitivně chybělo.

Tenkrát naše vesnice měla i hokejový tým, na který jsme my, zárybští kluci, byli velice hrdí. Hokejisté byli naši hrdinové: Míla, kterému jen málokdy prošel útočník přes jeho obranné manévry, Jindra a Vlasta, kteří vždy vnesli chaos do soupeřovy obrany a i Jarďa, který dovedl trpělivě čekat na vhodnou chvíli, kdy mohl překvapit brankáře a zaskórovat. Co se nám na něm ale nelíbilo, byla jeho naprostá neschopnost rozlišovat zárybského brankáře od soupeřova. Protože ale Jarďa uměl uhádat i vyložený ofsajd, tak jsme jeho občasně přehlédnutí velkoryse tolerovali. Navíc, pokud náš tým měl něco jako duši, tak to potom byl Jarďa, který ji probouzel svým neustálým voláním „hop, hop“. Majíce v zárybském týmu takovéto modly, nebylo tudíž divu, že všichni kluci jsme chtěli být hokejisty.

Náš vesnický rybník pod lesem zamrzl obvykle již v listopadu a členové hokejového klubu postavili na ledě vysoké mantinely a zašroubovali silné žárovky do osvětlení nad stadiónem, jak jsme hrdě v zimě rybník nazývali. Někdy se utkání hrálo u nás a někdy zase v sousední vesnici. Klub si půjčoval nákladňák, potažený plachtou a tým a fanoušci pod ní svorně celou cestu mrzli. Když se stalo, že náš tým vyhrál, často jsme museli všichni utíkat do našeho nákladňáku a honem opustit vesnici. Při takovýchto příležitostech s námi obvykle utíkal i rozhodčí, který dával přednost profukující plachtě před obhajujícím rozhovorem s místními, podrážděnými fanoušky. Za ta léta jsem ale nikdy neslyšel, že by někomu, mimo nějaké té přátelské facky, bylo jinak ublíženo. A nepřátelství obvykle utichlo zrovinka tak rychle, jak rychle vzplanulo.

Náš stadión byl vlastně jen jediným místem ve vesnici, kde se dalo říci že se kdy bojovalo. Československá armáda totiž nebojovala během války a postupující německé armády to s námi měly lehké. Můj tatínek byl pevně přesvědčen, že to nebylo proto, že naši vojáci bojovat nechtěli, ale proto, že Velká Británie a Francie nás v Mnichově Němcům naservírovaly jako „palačinky, plné našlehané smetany“. Většinu obyvatel se německá okupace nelíbila a mnozí byli proto zavření v koncentracích, anebo opustili republiku a bojovali v zahraničí. Ti, kteří zůstali doma, v hospodě u piva alespoň občas prohlašovali, že Němci jsou „ksindl“, ale o aktivní odboj se nepokoušeli. Soukromé lesy pana Prachaře a pana Málka byly totiž malé, takže jediný vhodný les pro odbojářské aktivity byl státní les, kde to bylo „zakázané“, jak žertovně podotýkal můj prvý strýc Láďa.

Když Rudá armáda dobyla Berlín, Čechy byly sice stále ještě okupované německou armádou, ale obyvatelstvo cítilo, že je na

čase celou tu jejich prohru nějakou uspížit. Tak se stalo, že pátého května 1945 začala v Praze revoluce a ulice se zaplnily barikádami. Radiový vysílač Prahy byl opět svobodný a do všech stran hlásal, že Češi již také vstoupili do války.

Podle příkladu Prahy se i naše vesnice rozhodla, že se k tomu boji musí přidat. Muži vytvořili bojovou skupinu a při prvé schůzi v hospodě si ustanovili, že odzbrojí každého německého vojáka, který do vesnice přijde. Než došli k dalšímu bodu jednání, který se měl zabývat co s těmi vojáky budou dělat, v hospodě se v plné polní objevilo několik žíznicích, německých vojáků. Byli to již starší muži, jedni z posledních rekrutovaných rezerv, a bylo na nich vidět, že válku již neberou vážně.

Všichni muži ve vesnici věděli, že hospodská byla "metr", a to nejenom na svého muže, ale i na všechny patrony její hospody. Můj první strýc Láďa, který byl v hospodě snad častěji než doma, se mně jednou přiznal, že by raději držel kopnutí kobyloou, než ránu koštětem od paní Boubrdlové.

Když němečtí vojáci vstoupili do hospody, neměli samozřejmě ani tušení, do jaké pasti se to dostali. Měli proti sobě nejenom nově formovanou vesnickou domobranu, která se sice ještě nestačila vyzbrojit, ale museli hlavně čelit paní hospodské.

Než se domobrana probrala s překvapení, paní Boubrdlová na vojáky zaútočila. Resolutně jim odmítla natočit pivo, pokud jí nedají pušky i s náboji. Pro vojáky její podmínka zněla natolik přijatelně, že jí klidně pušky dali a pivem po pivu začali bezstarostně hasit žízeň. Když se dostatečně napili, opustili hospodu a namířili si to k blízkému městečku Kostelci.

Členové domobrany si zabavené pušky mezi sebou rozdělili a rozešli se domů se slibem, že se připraví a všichni společně vyrazí bojovat do Prahy. Než jim ale manželky stačily zabalit nějakou tu svačinu a lahvové pivo, Němci byli zpátky. Tentokráte ale nebyli sami. Přivezla je na nákladáku jakási zbylá regulární jednotka německé armády, navíc i po zuby vyzbrojená. Jejich velitel jim nařídil přivést třicet mužů z vesnice a postavit je ke zdi, přesně před naším domem, kde za veselejších časů stávaly střelnice a houpačky.

Velitel oznámil vyděšenému obyvatelstvu, že ti muži budou zastřeleni, pokud nedostane okamžitě zpět všechny pušky, co jim hospodská vzala.

Protože naši domobrancí do Prahy ještě neodjeli, velitel měl všechny pušky i s municí zpět coby dup. Paní Boubrdlová se ale jen tak snadno nevzdala a zeptala se velitele, co s těmi puškami bude dělat, právě teď, když už je po válce? Velitel jí ale neodpověděl a dokonce i odmítl od ní jedno pivo na usmířenou. Vojáci potom nasedli do nákladáku a před hospodou po nich zůstal jen zvěřený prach. Když se všichni v hospodě jakž takž vzpamatovali, všem připadalo, jako by to vše byl jen špatný sen.

Během dalších dnů, kdy členové domobrany hledali jiný způsob jak se vyzbrojit, Rudá armáda osvobodila Prahu a válka definitivně skončila. Tak vlastně naše vesnice přišla o příležitost aktivně se zúčastnit odboje a doplnit tak vesnickou kroniku o události, které by udělaly Záryby slavnými.

Za pár dnů na to přišli do vesnice ruští vojáci a utábořili se v lese na rybníkem. Důstojníci Rudé armády bydleli v domech u vesničanů a i u nás bydlel jeden, prý velice přísný důstojník. Když jednou viděl, jak můj děda si chystal prut na ryby, vzal si svou tašku a šel s dědou. Chvilí prý netrpělivě seděl vedle dědy, ale nakonec to nevydržel, sáhl do tašky a vytáhl granát. Než si děda stačil uvědomit co se bude dít, granát se žblunknutím zapadl do vody a s ještě větším žblunknutím vybuchl. Hladina před dědou byla najednou plná mrtvých ryb, plavajících břichy nahoru. Vše, co ze sebe děda mohl dostat, bylo prý jen "kam Ruse, na tě seru se", a byl moc rád, že se mu to rýmuje. Toto mně nevyprávěl můj tatínek, on to z ideologických důvodů tajil, ale naše sousedka, která to vyprávěla ráda.

Granátů měli vojáci hodně a také měli hodně pušek a nábojů. Když po pár měsících odjeli, nestačili zřejmě všechny pobrat a tak jich v lese pod borovicemi nechali spoustu ležet. Dokonce i pár let po jejich odchodu jsme v lese nacházeli již rezavé náboje, granáty a i občasnou pušku či německý samopal. Mnozí lidé ve vesnici si brali nalezené zbraně domů, naolejovali je, zabalili do hadrů a schovali někam na bezpečné místo. Cítili zřejmě, že je dobré mít něco z války na památku.

3. *PŘEJEME VÁM LIDIČKY, PŘEVESELÉ DUŠIČKY*

Většina lidí v naší vesnici byla jako většina lidí v Čechách, takže jen málokdo bral náboženství zcela vážně. Přesto však všechny náboženské svátky, a to i když jejich smysl nám zůstával ne zcela jasným, jsme slavili s nevšedním entusiasmem a těšili jsme se z nich jako praví věřící. Slavili jsme Posvícení, které bylo jeden den v říjnu, kdy zemědělci děkovali bohu za dobrou úrodu a nechávali si ji světit knězem z kostela v Kostelci. Během padesátých let svčení přestalo a později bylo i zcela zapomenuto. Co však jsme nenechali zapomenout byl velký, slavnostní oběd v každé rodině a večer to byla taneční zábava v zárybské sokolovně, či v hospodském sále naproti našemu domu.

V listopadu, krátce po Posvícení, přišly na řadu Dušičky, což měla být daleko smutnější oslava, pořádána v úzkém rodinném kruhu. Různí příbuzní se sjeli ze všech možných koutů a společně vzpomínali na zemřelé členy rodiny. U nás to byl jediný den, kdy se sjeli všichni bratři mého tatínka s jejich rodinami a hned od samého

příjezdu se začali vehementně přít téměř o všem, co je zrovna napadlo.

Já jsem se na Dušičky vždy těšil. Těšil jsem se na tu speciální kouzelnou atmosféru, kterou k nám návštěvy vždy přinesly. Příbuzní obvykle přijeli s kabáty obsypanými sněhovými vločkami a maminka začala hned nalévat čaj s rumem.

Nejstarší bratr, strýc Karel, se mě při každých Dušičkách vždy vyptával, jak si vedu ve škole a jak pokračuji ve hře na housle, které mně před léty věnoval. V tomto bodě maminka vždy zakročila a tvrdila, že bude lepší, pokud se předvádět nebudu. Strýc se vždy ptal proč ne, a tak tatínek musel uvést věci na pravou míru a vysvětlit, že pokud se houslí týče, tak nemám co předvádět. Já jsem pro případ, že by tatínkova obrana neuspěla, dočasně zbavil housle jedné struny a byl jsem také připraven si vymýšlet tisícero výmluv.

Obvykle před obědem, strýc Zdeněk začal vyprávět o Moskvě, kde zrovinka pracoval jako dopisovatel ČTK. Mimo strýce Josefa a mě, včetně samotného strýce Zdeňka, všichni uvítali moment, kdy maminka přinesla na stůl polévku a rozhovor o Moskvě musel skončit. Já byl ale ještě dlouho fascinován tou exotikou dalek té ohromné země. Vždyť tenkrát v Čechách, cesta, třeba i jen nějakých sto kilometrů, byla mimořádnou událostí a předmětem intenzivního plánování.

Začínající v centru Čech, dvě stě kilometrů, ujetých ať již jakýmkoliv směrem, muselo nutně skončit někde v "Tramtárii", jak děda pojmenoval všechna místa, kde ještě nikdy nebyl. Někdy v polovině devatenáctého století, český skladatel Bedřich Smetana napsal operu "Prodaná nevěsta". Hlavní hrdina Jeník v ní zpívá, že je "z daleka, až od moravských hranic". Vesnice, kde se děj opery odehrává, je v centru Čech a na Moravu to je jen kolem sto padesáti kilometrů. Pokud vím, nikdo se nad tím tenkrát nepozastavil a neznám nikoho, kdo by se nad tím pozastavoval i nyní. Čechy jsou malé a my to všichni víme.

Strýc Josef vždy přijížděl s tetou Olou a jejich dvěma dcerami, z nichž jedna byla už tenkrát starší než já a druhá byla mladší. Strýc se vždy naoko na mě zlobil pro mé rybaření a jemnými pohlavyky do mě vštěpoval, že mám nechat "chuděry ryby" na pokoji. Ze všech bratrů, on byl ten nejvíce netrpělivý a nemohl se dočkat, až se opět začne mluvit o oblíbeném tématu, čímž byla pro všechny bratry politika.

Až na Karla, všichni strýcové byli komunisté a každý z nich měl na politickou situaci odlišný názor. Z počátku si je s úsměvem vyměňovali, ale když zjistili, že ani jeden od svých názorů neustoupí, konverzace nabírala na stupňující se zarputilosti. To byla obvykle doba, kdy všechny přítomné ženy vytvořily společnou frontu a bratry, kterým se vším tím vzrušením nějakou pocuchaly

vlasý, jednotně a zcela umlčely. Tety Oli pověstnému „Kuš Joziňo“, rozuměli všichni bez rozdílu.

Po obědě se na stůl přinesla pro všechny káva, veliký popelník pro strýce Zdeňka a menší pro strýce Karla. Za chvíli se nad stolem vznášely oblaka bílého kouře a teta Helenka si půjčila jeden z mých sešitů a mávala si s ním pod nosem. Občas pronesla cosi, což znělo spíše jako obžaloba u trestního soudu, a strýc Karel honem pafal z cigarety, aby s ní mohl co nejdříve skončit. Pokud přijela se strýcem Zdeňkem i teta Věra, která v té době také kouřila, brzy se i ten velký popelník zaplnil a já jsem musel běžet do hospody pro další várku cigaret.

Asi po dvaceti letech jsem opět stál u toho samého stolu - u našeho stolu, který dříve vypadal tak velký a nyní tak zoufale malý! Nemohl jsem pochopit, jak tolik dospělých a dětí, se kdy mohlo za ten stůl vejít. Jiné vysvětlení jsem nenašel než to, že jsme museli být daleko více tolerantní a daleko více skromní.

Přejedení, přepití a všichni i překouření, jsme se odpoledne vydali pěšky na hřbitov do Kostelce, kde byli pochováni dědeček Josef s babičkou Františkou. Bratři opět vehementně pokračovali v diskusi, ale naštěstí v lese, kterým jsme na své cestě procházeli, vysoké borovice milosrdně tlumily jejich slova. Když jsme dorazili na hřbitov, všichni jako na rozkaz zmlkli a naše hašteřivá skupinka se stala součástí majestátně panujícího ticha hřbitova. Jen naše kroky na čerstvě položeném štěrku si dovolily tuto smutnou pohodu rušit. Až na samém konci hřbitova jsme našli náš rodinný hrob, kde opodál byli pochováni padlí ruští vojáci a o nějakých sto metrů dále němečtí vojáci.

Stáli jsme okolo hrobu a mlčeli, či šeptali cosi tak, aby tomu nikdo jiný nerozuměl. Teta Olga se vždy pokřičovala a hned pokřičovala i náhrobní kámen. Strýc Josef se cestou domů od ní domáhal slibu, že příště mu již takovou ostudu dělat nebude, což mu teta vždy ráda slíbila.

Teta Ola byla totiž nábožensky založená, jak by jistě stálo v jejím kádrovém posudku, kdyby kdy nějaký měla. Narodila se na Zakarpatské Ukrajině, která byla po válce přifařena k území Sovětského svazu a strýc Josef tam s ní často jezdil na návštěvu příbuzných. Při jedné z takových cest ho napadlo, že má bratra Zdenka, zaměstnaného v Moskvě, a že by jistě stálo za to ho navštívit. To navzdory skutečnosti, že v Praze se téměř nenavštěvovali.

Strýc se tedy pustil vlakem přes celou Ukrajinu až do Moskvy, s úmyslem bratra Zdeňka vyhledat a mile ho překvapit. Zcela neznalý tamních cestovních nařízení a cestovních omezení, a s naprostou samozřejmostí o správnosti svého počínání, strýc Josef se pustil do největšího dobrodružství svého života. Tuto historku nám on nikdy neřekl a tak to zůstalo v tajnosti až do dalších Dušiček, kdy strýc



Zdeněk nemohl odolat a s historkou se nepochlubit. Při vyprávění vše znovu prožíval, rozhazoval rukama jako nikdy předtím a zcela zapomněl u stolu kouřit.

Strýc Zdeněk bydlel v Moskvě ve speciálním domě pro cizince. Dole byla strážnice a na poschodích seděly babky v uniformách. Každá návštěva se musela hlásit, ale hlavně musela mít povolení. Vše bylo zorganizováno tak, že během těch několika let, které strýc v Moskvě prožil, nikdy na něj žádné překvapení nečekalo.

Takže když mu jednoho večera zavolali ze strážnice, že má dole návštěvu, nechtěl jim to vůbec uvěřit. Na jeho otázku: "Jakou návštěvu?" mu neurčitě sdělili, že jakýsi soudruh, mluvící podivně rusky a oblečený jen ve spodním prádle, tvrdí že je jeho bratr. Po chvíli strýcovi Zdeněkovi došlo, že se pravděpodobně jedná o bratra Josefa a tak honem běžel dolů. Tam se k jeho hrůze ta zlá předtucha vyplnila a skutečně, mezi dvěma policisty stál bosý, rozčuchaný strýc Josef, oblečen jen v košili a spodkách. Jak strýc Zdeněk vykreslil situaci, bratr Josef vůbec nevypadal dobře. Jakmile ale Zdenka spatřil, jeho projevovaná radost prý neznala mezí!

Z vrozené slušnosti nám další detaily strýc Zdeněk nevyprávěl. Jen dodal, že Josef namísto v žaláři pobyl pár dnů u něj a nakonec dostal povolení jet zpět přes Ukrajinu domů. Oblek, který mu strýc Zdeněk půjčil, mu seděl daleko lépe než jeho původní, který již jistě nosil některý ze spolucestujících, kteří cestou do Moskvy štědře napájeli strýce vodkou. Jediný komentář, který jsme od strýce Josefa na celou záležitost slyšeli bylo, že doufá že jeho oblek a boty budou tomu dotyčnému zloději pasovat. Marně jsme všichni v jeho slovech hledali třeba i sebemenší kousek ironie, ale nenašli. Nakonec jsme uvěřili, že strýc to skutečně myslel upřímně a po celý zbytek svého dlouhého života, strýc Josef zůstal nepolepšitelným rusofilem.

4. ZIMA, TENTOKRÁTE JÍNÁ

Přípravy na Vánoce u nás, tak jako ostatně ve většině rodin v Zárybech, začínaly již na začátku prosince. Peklo se vánoční cukroví, loupaly se ořechy a v místním obchodě se musela dopředu objednat čokoládová kolekce. Když maminka místo jednoposchod'ové objednala dvouposchod'ovou kolekci čokolád, znamenalo to, že jsem byl celý prošlý rok buď hodný či nemocný.

Když můj děda ještě žil, bral mě na Štědrý večer na ulici zjistit, jestli Ježíšek již dorazil do Záryb. Po chvíli jsme se vrátili a vždy jsme objevili, že u nás již byl a my ho zmeškali! Ozdobený vánoční stromeček totiž již zářil a pod ním byly naskládány dárky. S otevřenou pusou jsem tam v údivu stál, zíraje na ten třpytící se zázrak a nechápaje, jak jen jsme mohli Jéžíška nezahlednout.

Z mého úžasu mě obvykle vyvedla maminka, servírující štědrovečerní večeři. Byly to většinou vepřové řízky s bramborovým salátem, kterým jsem ale nevěnoval moc pozornost, neboť jsem pospíchal rozbalovat dárky. Během této bohužel činnosti jsem vyzoroval, že před předáním jakéhokoliv dárku se mě naši vždy ptali, jestli jsem byl hodný? Tatínka, maminky, dědy a ani babičky se ale nikdo nikdy neptal. Mylně jsem proto usoudil, že dospělí nikdy nezlobí.

Jedny Vánoce jsem náhodou zavítal do ložnice mých rodičů. Oba byli již po snídani a zapomněli zamknout dveře, což před Vánocemi vždy činili. V rohu jsem uviděl vánoční stromeček, sice se všemi ozdobami, ale bez zapálených svíček a zářících prskavek. Bylo to snad prvé velké zklamání v mém životě. Objevil jsem mimo jiné i to, že já jsem lhát nesměl, ale dospělí ano.

Můj objev udělal tatínka velice šťastným, neboť již dávno mně chtěl vysvětlit, že žádný Ježíšek není a že to všechno je kapitalistický výmysl. V ten Štědrý večer jsme s dědou již nešli vyhlížet Jěžiška, z čehož děda posmutněl a za dva měsíce se jednoho večera najedl špekbuřtu a do rána zemřel. Další Vánoce bez Jěžiška a bez dědy pro mě ztratily hodně ze svého kouzla a na Vánoce jsem se opět začal těšit, až teprve když jsem začal chodit do školy. Velice brzy jsem totiž poznal výhody prázdnin, které Vánoce sebou přinášely.

Po Vánocích se v Zárybech obvykle nic nedělo až do února, kdy se v sokolovně konal maškarní bál. Lidé si mohli v jednom obchodě v Brandýse vypůjčit různé kostýmy a škrabošky a na bále předstírat, že jsou úplně někdo jiný. U některých lidí jsem pochopil proč to dělají, ale u Evži, o nějakých deset let starší dívenky mého srdce, jsem to pochopit nemohl. Když jsem ji viděl převlečenou za lesní vílu, byl jsem si jistý že by jí to více slušelo v plavkách, v kterých chodila v létě u Labe.

Zimy byly na vesnicích kruté a krutí byli i lidé. Respektive, lidé byli účelově krutí. Uvazovali psy u boudy na řetěz, aby se netoulali po polích a nelovili zajíce. Překrmovali husy násilným cpaním otrubových šišek do jejich zobáků a bez rozpaků zabíjeli domácí zvířata, jejichž maso potom konzumovali. Snad nejhorší úděl ze všech domácích zvířat měla prasata. Téměř každé hospodářství mělo minimálně jedno, které rok vykrmovali vším možným a v zimě ho zabili.

Přes velice nelákavý zápach, který v prasečím chlívků každého uvítal, jsme jako děti milovali takového vepříka poškrábat za uchem či se pokusit na něm svézt. Jedno malé prase, které strýci Láďovi běhalo jedno jaro po dvoře, bylo speciálně vůči mně neobyčejně přátelské. Kdykoliv jsme ke strýci zavítali, nastala nám po dvoře honička, na kterou jsem se vždy těšil a prase zřejmě také.

Chvíli jsem prase honil já a chvíli prase honilo mě. Utíkalo přede mnou s rošťáckým výrazem a když vidělo že mu nestačím, zpomalilo a nechalo se chytit za svůj zkroucený ocásek. V ten moment, jako kdybychom byli domluvení, jsem začal utíkat já a prasátko mě začalo honit. Brzy mě dohonilo a připletlo se pod nohy tak moc, že jsem obvykle o něj zakopl a padl na udusanou hlínu dvora. Tuto situaci prasátko považovalo za ultimátní výhru a spokojeně chrochtajíc běhalo kolem mě.

Strýc Láďa mně jednou prozradil, že to prasátko je vlastně „ona“ a já učinil jednu z největších chyb svého života: dal jsem jí jméno! Od té chvíle se jmenovala „Pepi“, protože jsem byl český kluk z české vesnice. Navíc to bylo jméno, které jí sedělo, jako kdyby se s ním již narodila.

Jak léto pokračovalo, Pepi narůstala na velikosti a její pohyby se stávaly pomalejšími. Sice mě nepřestala po dvoře honit, ale já jsem musel často zpomalovat, aby mě vůbec dohonila. Strýc Láďa ji již nerad pouštěl z jejího chlívku a když přicházející zima několikrát pokryla dvůr tenkou vrstvou prvního sněhu, Pepi již na dvůr nesměla.

Po Vánocích jsem jí přinesl cukroví, které jsem po celé Vánoce pro ni schovával a které Pepi zhltna jako malinu. Nechtěla věřit, že jsem jí přinesl takových pochoutek tak málo a dávala svou nespokojenost najevo nazlobeným pohazováním hlavy. Drbal jsem ji tedy alespoň za uchem, abych se jí za ten nedostatek nějak kompenzoval, a ona byla brzy zase ta hodná Pepi.

Jednu sobotu mě maminka opět vzala ke strýcovi Láďovi. Honem jsem sebral kousky suchého chleba, které jsem pro Pepi sbíral, a vzal jsem si i mamčin starý Kodak fotoaparát. Ten, který nám dal ruský důstojník, když u nás v roce 1945 bydlel. Takže jemu a mamince jsem mohl děkovat za početné krabice malých, černobílých fotografií, které maminka neustále doplňovala novými. No a když jsem se naučil zmáčknout titěrnou spoušť fotoaparátu, fotografoval jsem i já.

Venku bylo bílo čerstvě napadlým sněhem a já byl přesvědčen, že na sněhu se Pepi bude na fotografiích neobyčejně dobře vyjímat.

Dojít pěšky ke strýci nám trvalo tak patnáct minut a brzy jsme stanuli na ulici před dveřmi do dvora. Vešli jsme a já byl okamžitě zklamán! Sníh na dvoře nebyl panensky čistý jak jsem si představoval, ale byl plný špinavých šlépějí a na mnohých místech politý špinavou vodou. U samých dveří stodoly jsem viděl krvavé stopy, které nesouhlasily s mými, doposud nabytými představami. Skrže pootevřené dveře stodoly jsem uviděl tělo prasete, zavěšené nad velkou mísou. Malý, nepřerušovaný pramínek krve vytékal přes nos prasete do mísy, ze které vystupovaly velké chuchvalce páry.

Jen velice pomalu jsem si začal uvědomovat, že to mrtvé prase je má kamarádka Pepi! Vlastně, byla to kamarádka Pepi, protože již nežila. Tenkrát snad poprvé jsem cítil míchanici pocitů jako je vina, hluboké pobouření, nespravedlnost, zoufalost a především velký smutek. Ten den jsem sice žádné fotografie neudělal, ale přesto tu scénu vidím, jako kdyby to bylo včera. Dodnes si marně lámu hlavu proč ono zapomnění, které nám milosrdně usnadňuje žít se svým svědomím, vymazalo z mé paměti třeba obraz sličné dívky Evži, ale již ne tu strašlivou scénu z té smutné zimy.

5. *TRADICE SE DĚDÍ, TO PŘECI VŠICHNI VĚDÍ!*

Zima v Zárybech trvala obvykle až do poloviny března, ale některý rok i déle. Koncem zimy lidé netrpělivě očekávali příchod jara a nově napadlý sníh je již netěšil tak, jak tomu bylo na začátku zimy. Měli dost každodenního vstávání do tmy a chladu, nechtělo se jim již každé ráno zapalovat dříví v kamnech a krátké dny a dlouhé noci, které jim o Vánocích tak imponovaly, se staly nevíтанou součástí jejich života. Led na "stadionu" začal podél břehů tát a hokejové mantinely tou dobou již obvykle stály narovnané podél stěny malé, hokejové klubovny. Zima nám zevšedněla a ztratila své kouzlo.

Takže, když se objevil první příznak jara a první slunné dny začaly ohřívat pole kolem vesnice, nálada lidí ve vesnici se zvedla. Třeba naše sousedka se mě opět začala vyptávat jak se učím a jestli jsem byl celý den hodný, což jí v zimě vůbec nezajímalo.

Vzduch se naplnil vůní rozmrzající země, specifickou právě jen pro tyto první jarní dny, a skrívání vysoko na obloze se mohli samým nadšením uzpívat. Když konečně přišly Velikonoce, to již každý věřil že je po zimě. Dokonce i ti nejzarputilejší skeptici v hospodě uznali, že pivo se dá pít i venku, pod velkým stromem na hospodském dvoře, a někteří se to dokonce i odvážili.

Mé první Velikonoce si pamatuji, až když mně bylo pět let, neboť na ty Velikonoce mně tatínek udělal dřevěný trakař. Hračku, bez které bych se nemohl přidat k ostatním klukům z vesnice a tradičně se nimi zúčastnit těch pravých oslav Velikonoc.

Trakař měl dvě rukověti, za které jsem ho držel a které pokračovaly jako silné laťky až k jednomu kolečku, kterým procházel dřevěný váleček s podélnými rýhami. Rýhy byly vyřezány na každé straně vedle kolečka a na nich byly opřeny konce dvou slabých, pružných prkének. Jakmile jsem se s trakařem rozjel, obě prkénka rachotila přes točící se rýhované osy a trakař vydával ohlušující rámus. To byl vlastně jediný účel tohoto "forichtunku", jak ten trakař nazval můj první strýc Láďa.

On byl totiž, coby mladý kluk, jednou v Německu na výměnném pobytu, což se tehdy praktikovalo mezi majiteli zemědělských usedlostí. Mimo toho "forichtunku", strýc také říkal "hergot" a ostatním klukům se chlubil stříbrnou mincí, kterou si z Německa přivezl. Po dobu těch školních prázdnin, strýce v rodině maminky nahradil německý Fritz, který se prý v Martinově naučil říkat česky "krásná cholka". Místním děvčatům se líbil, jak mně jednou sdělila teta Liduška, mamčinina sestra, ale hned dodala, že se jim nelíbil zase natolik, aby si na něj "myslely". Takže tenkrát jsem si poprvé mohl definovat svůj poměr ke sličné Evže a hned jsem se cítil povznesen: Já si na Evžu vlastně "myslel"!

Den před Velkým pátkem, před čtvrtou hodinou odpoledne, téměř všichni kluci z vesnice se sešli před obecní nákladní váhou. Ve věži nad váhou visel veliký zvon a pamatuji si i období, kdy tento zvon oznamoval poledne a klekání pro lidi na polích.

Asi po čtyřech jsme se seřadili do řad, nejmladší z nás do prvních a nejstarší, třináctiletí, tvořili poslední řady. Každý měl před sebou svůj trakař a pomlázku, pletenou z proutků velké smuteční vrby, stojící poblíže vesnického rybníku. Úplně nejstarší kluci, již čtrnáctiletí, trakaře neměli a jen dohlíželi na pořádek, vládnoucí v našem malém průvodu. Oni byli „páni“, titul, který v nás ostatních vyvolával touhu a nedočkavost se jimi co nejdříve také stát. Jednou z důležitých privilegií „pánů“ bylo najednou vyběhnout od průvodu a pomlázkou prohánět v pozdálí stojící dívky. Tuto praxi nikdo neodsuzoval a dívky ji přijímaly se samozřejmou odevzdaností. Jeden z mých strýců "Ládů", kterých jsem měl přinejmenším tři, zcela logicky soudil, že "kdyby se jim to nelíbilo, tak by tam jistě nestály".

Ve čtyři se naše kolona dala do pochodu a zpočátku rachot byl tak ohlušující, že nebylo slyšet ani pokřik mého souseda v řadě. Obešli jsme celou vesnici a když jsme své pekelné stroje zastavili, zvonilo mně v uších ještě i při modlitbě u křížku, stojícího nedaleko zvoničky.

Modlitba byla k patronce naší vesnice, svatě Anně či možná k svatě Marii, ale to nám bylo celkem jedno. Mimo „Andělíčku, můj strážníčku...“, málokdo z nás věděl jak se modlit. A tak již tradičně to za nás odříkala stará paní Ziková, která to uměla dobře. Nikdo jí ale nerozuměl, protože klečíc u křížku si cosi moc potichu mumlala. Všichni jsme jen čekali až vstane, což bylo znamení, že modlitba je u konce.

Tento rituál s trakaři, pomlázkou a paní Zikovou se opakoval ještě na Velký pátek a někteří starší kluci běželi s trakaři ještě dvakrát, a sice již ve čtyři hodiny ráno. Dostat se mezi tuto partu bylo velkou privilegií a jen starší kluci se mohli zúčastnit. Navíc jeden musel mít svůj vlastní, a tedy ne vypůjčený prak. Rodiče jen s velkými

obavami dovolovali svým ratolestem se zúčastnit těchto ranních nájezdů a tak jsem musel čekat „až vyrostu“, o čemž mě maminka nejspíše utěšovala, že se to jednou jistě stane.

O mnoho let později, když jsem konečně dostal od maminky povolení, nemohl jsem se Velikonoc dočkat. Málem jsem se ale mezi tu vybranou partu nedostal, jelikož jeden kluk na mě žaloval, že můj prak je vypůjčený. Po chvíli úvah nakonec bylo rozhodnuto, že jsem přijat i s tím vypůjčeným prakem. Mé nadšení neznalo mezí a nemohl jsem se dočkat večera, neboť jsem cítil, že právě začíná doposud největší dobrodružství mého života.

Abychom mohli vyjet s trakařem ráno ve čtyři, museli jsme všichni pohromadě někde spát. A v tom bylo právě to kouzlo! Poprvé bez dozoru rodičů! Najít kde spát nebylo ale zcela bez problémů. Kdo by chtěl asi tak dvacet nevybouřených výrostků ve svém domě?

Naštěstí toto byla již staletí dlouhá tradice a tak někteří ve vesnici si pamatovali jaké to bylo, když byli oni mladí. Takže se vždy nějaká ta opuštěná místnost našla, obvykle někde na konci dvora či ve stodole na slámě. Bylo to díky tomu, že ve vesnici bylo hodně dobrých lidí.

V Zárybech ale byli i lidé, kteří nemohli pochopit, proč banda rozdováděných kluků má v noci co běhat po vesnici a tropit lumpárny, což vlastně bylo primárním účelem celého toho našeho přespávání. Takže čas od času se někdo snažil celou záležitost s řehtajícími trakaři zastavit, obvykle s poukázáním na přežilost náboženských obřadů v naší nové, socialistické společnosti. Neuspěli ale, neboť měli proti sobě většinu vesnice a úplně všechny patrony hospody naproti. Tak se alespoň snažili na nás „dohlédnout“, což spočívalo v tom, že o to požádali oddělení SNB v Kostelci.

Tam ale moc pochopení pro tuto iniciativu nenašli. Naše vesnice měla přiděleného jednoho policajta, pana Pokorného, který čas od času přijel na kole a usadil se v hospodě, kde potom dlouze vyšetřoval případnou kriminalitu v naší obci. To bylo asi tak nejméně, jak byl ochoten se ve věcech pořádku angažovat. Takže nakonec úloha dohlížet na nás byla svěřena místnímu pomocníkovi SNB, panu Štikovi. Ten se iniciativně chopil tohoto nebezpečného úkolu, přesně podle rčení, že v každé mošně pěšáka je potenciálně uložena maršálská hůlka.

Tím se ale pan Štika samozřejmě stal naším úhlavním nepřítelem a terčem našich tajných plánů. Hned prvou noc, jakmile jsme se dohodli, kdo spí kde a jak, naše iniciativa se obrátila k útočné strategii, jejímž cílem se stal právě pan Štika. Po chvíli hádání jsme přišli s přímo ďábelským plánem, a sice že se přiblížíme k jeho domu, pod oknem mu vystřelíme ze startovací pistole a potom hned utečeme.

Hospoda zavírala v jedenáct v noci a tak jsme načasovali naší akci na jednu hodinu. Věřili jsme totiž že všichni, a to i ti nejvěrnější hospodští patroni, budou již dávno spát. Usadili jsme se proto pohodlně na slámě pokryté dekami a nařídili hned dva budíky. Potom jsme jeden po druhém postupně odpadali z konverzace, která se vedla na téma, jaké to bude až u domu pana Štíky vystřelíme.

Já jsem usnul jako jeden z prvních, omámen vším tím vzrušením a podmanivou vůní čerstvé slámy. Víím jen, že než jsem usnul, tak jsem si přál mít doma také postel ze slámy.

Když zvonil první budík, a po chvíli se k němu přidal i druhý, vstávat se mně ale vůbec nechtělo. Většina kluků byla také k neprobuzení a tak jsem naštěstí nebyl v tomto rozpoložení sám. S velkou námahou jsem se přiměl otevřít oči a s hrůzou jsem zjistil, že asi deset kluků se právě chystá odejít na naše noční dobrodružství. Honem jsem vyskočil a teprve na chladivém nočním vzduchu se mně podařilo se úplně probudit. Bylo nás o mnoho méně než jsme původně očekávali, ale za to jsme byli odhodlanější. Vykročili jsme do tmavé noci a já jsem hned litoval, že jsem nezůstal spát v teple na slámě, taková se do mě dala zima!

Dům pana Štíky byl v Martinově, což byla druhá část naší vesnice. Abychom se vyhnuli hlavní cestě, zamířili jsme si to zkratkou přes fotbalové hřiště, které vlastně tvořilo jakousi hranici mezi doménou zárybských a martinovských kluků. Těch jsme se ale nebáli, protože jsme věděli, že jich bylo vždy daleko méně než nás.

Netušili jsme ale, že pan Štika si pro tu noc vybral za bojiště právě to fotbalové hřiště. Takže naše překvapení neznalo mezí, když z čista jasna na nás zazářila silná baterka a jeho vlčák začal zběsile štěkat. Překvapení se změnilo v paniku, neboť pro tuto alternativu jsme neměli žádnou ústupovou strategii. Někteří začali utíkat a někteří jen stáli s otevřenou pusou. Já jsem patřil do té druhé skupiny.

Najednou někoho z nás napadla spásná myšlenka a začal střílet z "poplašňáku", jak se odborně říkalo startovací pistoli. Prásk, prásk, prásk, prásk! Hotovo, zásobník byl prázdný! Druhý kluk, který vlastnil "poplašňák-šestiraňák", povzbuzen zářným příkladem, začal najednou také střílet.

Intenzivní štěkání přestalo a světlo baterky se ztratilo. Rozsvítili jsme naše baterky a stačili jsme jen zahlédnout jak velký pes, s ocasem mezi nohama, utíká směrem k Martinovu a táhne za sebou vzpouzejícího se pana Štíku.

Jaké to vítězství! Nečekali jsme ale na nic a úprkem jsme se vrátili do tepla a vůně slámy. Navzájem jsme se ujistili, že kdyby něco, tak my nic, a bez přerušení jsme spali až do čtyřech hodin ráno. Když opět budíky zadrnčely, všichni bez milosti museli vstát, vytáhnout trakaře a naplnit tichou vesnicí rachotem, který by i dlouhodobě mrtvé vzbudil.



Naše noční dobrodružství ale nezůstalo dlouho utajeno, neboť jsme to byli především my, kteří se tím všude chlubil. Chtěli jsme také, aby ti co spali doma nám záviděli, což se povedlo dokonale.

Po Velikonocích přijel pan SNB Pokorný a jako obvykle se opět usadil v hospodě. Tam celý den trpělivě vyčkával a každého kluka, který přišel do hospody rodičům pro pivo, tahal za uši a každého se ptal: "Ty rošťáku, to se dělá?" Když večer odjížděl, vytahal za uši i mě, neboť jsem se mu neprozřetelně nachomejtl do cesty, zrovinka když naskakoval na jeho služební kolo.

Patroni v hospodě uznale pokyvovali hlavou a ačkoliv tvrdili, že na nás musí být přísnost, nikdo z nich ale pana Štiku nelitoval. Jen o mnoho let později jsem si uvědomil, že vlastně nikdo ani nelitoval chudáka psa, který byl policejní veterán a věděl o střelení daleko více, než kdokoliv z nás.

6. *HÁJ BYL RÁJ, KDYŽ BYL MÁJ*

Brzy po Velikonocích jaro začalo s plnou vervou a naše vesnice se zcela probudila ze zimního spánku. Dobrovolníci, o které tenkrát nebyla nouze, postavili poslední den v dubnu velkou hranici na břehu Labe a stavěli ji tak, aby ji bylo vidět hned z obou vesnic na druhé straně řeky. Tyto vesnice byly totiž našimi konkurenty při „pálení čarodějnic“ a každý rok jsme s nimi soutěžili. Soutěžili jsme o výšku plamenů a o výšku, s jakou pár vybraných, již téměř dospělých kluků, vyhazovalo do vzduchu stará košťata, namočená do vyjetého oleje. Takové zapálené koště planulo vysokými, prskavými plameny a při letu vzduchem zanechávalo na tmavé obloze zářivou stopu, plnou jiskřivých plamínků.

Nikdo přesně nevěděl jak tento rituál vzniknul, ale nejstarší obyvatelé si pamatovali, že čarodějnice se pálily již za jejich mladých let. Pokud bychom začali hloubat ještě dále dozadu stoletími, zřejmě bychom narazili na skutečné pálení čarodějnic. Neuměl jsem si ale představit třeba mého dědu, jak vyhazuje hořící košťata, neboť jsem si ho především neuměl představit jako mladého. A to nemluvě o dědovi mého dědy a jeho dědovi. Pocit, že jsem vlastně na tom samém místě a zúčastňuji se rituálu, který se tu děl po staletí, mě vždy ohromoval více než létající košťata. Později se k tomuto ohromení přidalo i další: Ta čarovná noc, těsně před kouzelným měsícem májem, musela nějak na nás všechny působit, protože jindy nepřístupná děvčata, byla najednou nepřístupná o něco méně.

Není proto divu, že máj byl považován za nejoblíbenější měsíc v roce. Karel Hynek Mácha, oblíbený básník devatenáctého století, ve svých verších napsal, že máj je "lásky čas". Jeho cítění bohatě

podporovaly další starozvyky, jako polibek pod třešní či břízou, třesení stromkem bezu, spojené s očekáváním, že kde se ozve ve vesnici pes, „tam můj milý jest“. Toto třesení ale děvčata nebrala zřejmě moc vážně, neboť ač náš pes Reksík na dvoře štěkal na každou sebemenší provokaci, žádná z vesnických děvčat si mě vybrat nepřišla.

Po roce 1948 jsme oslavovali první máj, svátek všech pracujících a samozřejmě i dětí. V ten den, hned časně zrána, tlampače, ovládané z jedné místnosti Obecního výboru, chrly na spáče nekončící směs „optimistických melodií“. Tak se totiž říkalo směsi dechovky a budovatelských písní. Můj první strýc Láďa na toto příšerně nadával a tvrdil, že jeho krávy se lekají tak moc, že v ten den přestávají dojít.

Lidé ho ale nebrali vážně, zrovinka tak, jako nebrali vážně organizované oslavy, které v ten den probíhaly. Většina kluků ve vesnici byli členové pionýrského hnutí a tak volky nevolky, museli jsme ráno nasednout na nákladňák a nechat se odvézt do Kostelce. Tam nás nadšení pořadatelé s páskami na rukávech zařadili do průvodu a po pár zmatených chvílích se průvod vydal dolů městem.

Dole na náměstí jsme se všichni zastavili a řečníci na nás chrly své orátorské výplody. Před mikrofonem si nervózně přehazovali listy papíru a kapesníkem si utírali pot z čela. Vždy, když někdo zavolal nějaký slogan, všichni jsme ho opakovali a to hned několikrát. Takže jsem provolával slávu Komunistické straně, Sovětskému svazu a během mých prvních oslav i slávu prezidentovi Gottwaldovi, Rudé armádě a Stalinovi. Z neznámých důvodů se to později již provolávat nesmělo a já se tedy omezil na zvolání „ať žije“ a zbytek jsem nechal na placené funkcionáře.

Nakonec zahráli Internacionálu a jakmile ta skončila, lidé se rozutekli a náměstí brzy zelo prázdnotou. Zato ale hospody byly plné. Hospodští, jakmile slyšeli že „už je po průvodu“, zarovnali celý pult roztočenými pivy a v kuchyni hodili do vařící se vody kupu párků. Potom dlouho do noci se ulicí neslo cinkání mytých pulitrů a hlasitá konverzace, stále hlasitějších pivařů.

Naše rodina ale do hospody nešla a jeli jsme tedy hned domů. Otec honem zapnul rádio a téměř celý zbytek dne jsme poslouchali přímý přenos z oslav v Praze. Když k nám náhodou přišla v ten den nějaká návštěva a naše konverzace se stala hlučnou, otec se obvykle zvednul a sedl si blízko k radiu, aby mu z toho, co se dělo v Praze, nic neušlo.

Několikrát za mého mládí jsme dokonce jeli na oslavy do Prahy. Dodnes nedovedu pochopit, co nás k tomu vedlo, neboť se skutečně jednalo o naše dobrovolné rozhodnutí. Dokonce maminka se ptala i mě, zdali bych chtěl jet na oslavy prvního máje do Prahy, s čímž jsem

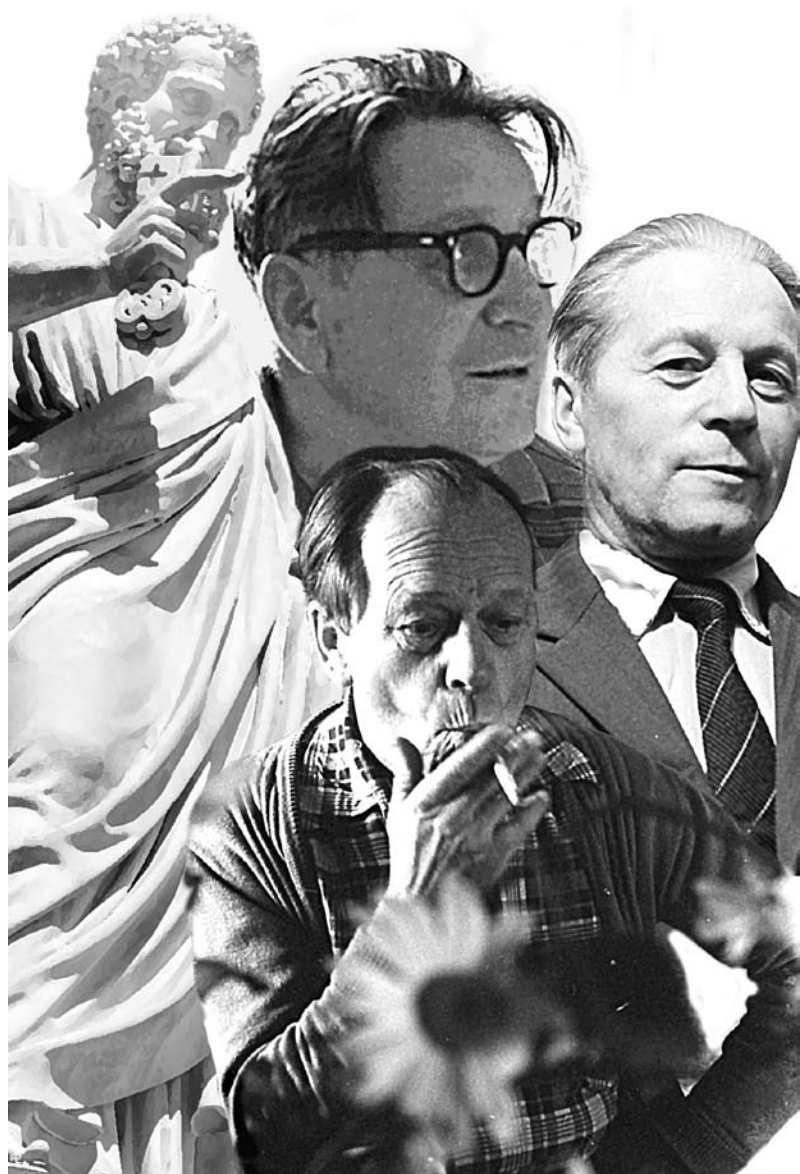
samozřejmě souhlasil. Vidina polárkového dortu v Bílé Labuti mě vždy bohatě kompenzovala za hodiny přešlapování na Václavském náměstí. Tisíce lidí procházelo kolem nás a všichni porůznu provolávali slávu všem možným politikům, zemím východního bloku a všeobecně socialismu a komunismu. Tatínek mně vysvětlil, že toto se za kapitalismu nesmělo a já měl radost, že se to nyní smí. Také jsem věřil, že ti pochoduující lidé mají z toho samého tu samou radost jako já.

Jakási slabá víra ve mně ale zůstala i dnes. Věřím totiž, že první roky májových oslav byly spontánní a velká většina lidí se jich zúčastnila, protože se jich prostě chtěli zúčastnit. Tato situace ale markantně kontrastovala se situací o mnoho let později. Účast na májovém průvodu se stala povinnou pro kohokoliv, kdo si chtěl vylepšit kádrový posudek, dostat se na lepší místo či dostat děti na studia. To se také odrazilo na nadšení, s jakým pochodovali Václavákem. Bylo to až trapné se dívat na takové procesí a bylo jasné, že jen pár nadšenců ještě bere oslavy vážně.

Populární český vtíp z té doby vysvětloval rozdíl mezi lidmi, kteří se zúčastnili prvomájového průvodu před válkou a průvodu v sedmdesátých letech:

„Před válkou šli do průvodu ti, kteří se nebáli. Nyní tam chodí ti, kteří se bojí.“





7. *STÝCŮM JE TO JISTÉ, ČISTÉMU VŠE ČISTÉ!*

Ve vesnicích středních Čech se v máji praktikovala ještě jedna bohulibá tradice, a sice tradice, všeobecně nazývaná Máje. Ačkoliv se to týkalo úzké vrstvy obyvatel, a sice jen svobodných mládenců a dívků, i ostatní, ne zcela svobodní obyvatelé, se jich s nadšením také zúčastňovali.

Pár dnů před tancovačkou, která byla pořádána právě na jejich oslavu, parta kluků vždy vztyčila před domy svobodných děvčat vysoké, oloupané smrkové kmeny, na jejímž konci byl zavěšen upletený věnec, s vlajíci, pestrými fábory. Jak mně bylo vysvětleno a čemuž jsem dlouho nerozuměl, ten věnec měl svědčit o bezúhonnosti dívčiny, bydlící v tom domě. Nechápal jsem také, proč se ten věnec musel chránit před zloději, proč ho vůbec někdo chtěl ukrást a proč táta dívčiny musel doma hlídat s "brokovnicí nabitou šrotem", jak se všeobecně říkalo, ale nevěřilo.

Na odpověď těmto otázkám jsem musel čekat až do pokročilého věku šesti let. Při jednom líčení pastí na sysly, mně druhý strýc Láďa na poli vysvětlil, že „se ženskéjma jsou jen problémy a musí se hlídat“. Pochopil jsem také, proč některé se musí hlídat i s brokovnicí, ale jeho vysvětlení zrodilo hned další záhadu: Doma jsme brokovnici neměli a jak tedy tatínek hlídal maminku? Potom mě ale napadlo, že maminky se asi hlídat nemusí.

Nakonec se pro mě tato záhada vyřešila sama. V mém dospělém věku se Máje přestaly slavit a děvčata se přestala hlídat. To prvé mně chybělo, ale to druhé jsem uvítal.

V červnu jsme stavěli u Labe další hranici. Tentokrát ne na oslavu, ale na uctění památky Mistra Jana Husa, k výročí jeho upálení. Po všem tom vysvětlování ve škole, kdo vlastně byl Jan Hus a co učil, jsem si zapamatoval, že to byl hodný člověk a v žádném případě si nezasloužil být za živa upálen. Vyzbrojen touto znalostí jsem hrdě nesl v průvodu lampion se zapálenou svíčkou a před zapálením hranice jsem pozorně poslouchal projev pana řídícího naší vesnické školy. Když skončil, někdo vždy zapálil hranici a pan řídící dohlédl na to, aby my kluci, jsme byli hodní a chovali se smutně.

To ale již přišly školní prázdniny, které trvaly celé léto a které mně připadaly nikdy nekončící. Až teprve když vesnice slavila svátek svaté Anny, jsem najednou pocítil, že polovina prázdnin je nenávratně pryč a že škola, ať chci či ne, jednou opět začne.

Svátek svaté Anny se slavil koncem července, kdy se tradičně konala Anenská pouť. Všichni jsme tomu byli rádi, že je to právě na Annu, uprostřed prázdninového léta. Když se jednou provždy tatínek distancoval od vysvětlování, kdo to byla či stále ještě je svatá Anna, ujala se této role má maminka. Pocházela z katolické rodiny a o svaté Anně toho věděla více než tatínek. Vysvětlila mně,

že pánbůh je všemohoucí a pomáhá všem lidem. Jakoby očekávala mou naivní otázku, jak je to možné, bez přestání raději pokračovala: "Protože je mnoho lidí na světě, tak pánbůh má moc práce a tak si ustavil pomocníky, jako je třeba svatá Anna. No a té dal na starost naši vesnici."

Z toho jsem usoudil, že pokud budu něco požadovat od Pánaboha, bude asi lepší se obrátit přímo na Svatou Annu. A tak jsem se k ní modlil, aby náš pes Reksík mě poslouchal a neutíkal, když ho беру k Labi. Modlil jsem se, aby mně zabrala ta velká štika, co jsem viděl u Křemela, a ještě jsem se modlil, aby sličná Evža se nevdávala a počkala si na mě až vyrostu.

Nic ale z mých přání se nechtělo vyplnit a tak jsem s modlením postupně ochaboval, až jsem přestal úplně. Snad ale nejdéle mě vydrželo to modlení kvůli Evže.

Na pouť někdy přijížděli někteří strýcové a pekli se koláče a husa. Já jsem se předváděl, co všechno jsem nenaučil našeho psa a strýcové se smáli. Jednou jsem při hraní zjistil, že pokud dám Reksíkovi k čumáku konec jeho ocasu, Reksík ho začne prohánět a točí se velice rychle dokolečka. To bylo natolik zábavné, že jsem se nemohl dočkat, až to předvedu audienci mých strýců a tet. No a při oslavě jedné takové Anenské poutě k tomu došlo.

Přítáhl jsem vzpouzejícího se Reksíka doprostřed kuchyně a s hrdostí jsem všem oznámil, že jim nyní předvedu, jak si Reksík honí ocas.

Místo povzbudivých slov zavládlo v kuchyni rozpačité a zcela naprosté ticho. Všichni přítomní strýcové a tety se dívali jeden na druhého a jejich obličejové výrazy vypadaly jaksi podivně. Pamatuji si, že nejbližší u mě stál strýc Zdeněk, na kterém jsem poznal, že se chce smát, ale z nějakých neznámých důvodů nemůže.

Sice zmaten, ale přesto odhodlán, jsem pokračoval s naplánovaným cirkusáckým výstupem. Strčil jsem Reksíkovi konec ocasu před čumák a rodeo začalo. Najednou jsem viděl, jak se všem očividně ulevilo a jeden přes druhého začali vychvalovat Reksíka a samozřejmě i mě, v mé roli krotitele.

O nějaký ten rok později jsem celou situaci správně pochopil, což jsem samozřejmě ale nadále tajil, takže po několik roků mně strýcové a tety ještě stále věřili, že má naivita je skutečná. A tak většinou souhlasili, když jsem se jich ptal, zdali jim mám opět předvést, jak si Reksík honí ocas. Tentokrát jsem to byl ale já, kdo se v duchu k popukání smál nad jejich rozpaky.

8. ŘEKA NA NÁS ČEKÁ

Labe bylo nesporně středem našeho klukovského podnikání a byla to speciálně řeka pod vesnicí, která se těšila naší největší pozornosti. Nejvíce nás ovšem lákal ten druhý, protější břeh. Nejbližší most byl až v Kostelci, což pro nás bylo stejné, jako kdyby nikde žádný nebyl. Dostat se na „druhou stranu“, jak jsme ten břeh naproti titulovali, nebylo tedy zcela snadné. V létě jsme tam sice mohli přeplavat, ale pohodlnější bylo si vypůjčit jednu z pramiček, uvázaných u našeho břehu. Majitelé pramiček byli většinou moc opatrní a nechtěli lodičku půjčovat partě rozcuchaných kluků. A tak jsme si ty lodičky většinou půjčovali bez svolení jejich majitelů a doufali jsme, že to oni nezjistí.

Ne vždy se tak ale stalo a v takovýchto případech, naší jedinou záchranou se stal zbrklý útěk. Samozřejmě jsem se potom bál jít domů a čekal jsem, až mí rodiče, jako ostatní slušní rodiče, budou již tvrdě spát. Jiným klukům to procházelo, jenom mně ne. Má maminka vždy trpělivě čekala a její odhodlání mě nařezat páskem rostlo každou minutou, o kterou jsem přišel domů pozdě. Když jsem konečně nevydržel, proběhl kuchyní a zavřel se do ložnice, maminka vždy stihla alespoň dvakrát mě přetáhnout po zadku páskem.

Tatínek to ale neměl rád a druhý den vysvětloval mamince, že mlátit mě nemá cenu. Maminka ale tvrdila, že mně „příště nařeže tak, že to již vícekrát neudělám“. Ze solidarity s tatínkem jsem ale ty lumpárny udělal ještě mnohokrát, jen abych dokázal, že on měl pravdu.

Přestal jsem s „vypůjčováním lodiček“, až když můj třetí strýc Láďa, manžel mamičiny sestry Lidušky, jednoho dne zemřel a já, díky velkorysosti mé tety a mého bratrance Mirka, jsem zdědil po něm pramičku. Tím pádem jsem se stal jediným klukem ve vesnici, kdo měl svou vlastní pramičku! Následující prázdniny, ta krásná, na zeleno natřená pramička pro nás otevřela zcela nové obzory. Nikdy jsme na svých výletech nebyli daleko proti proudu a tak ta část řeky byla pro nás stále ještě neprozkoumanou.

Hned prvé dny prázdnin jsme objevili, že veslováním proti proudu se daleko nedostaneme. S velkou dávkou upřímné, ale i neupřímné závisti, jsme pozorovali velké nákladní lodě, které bez problému zdolávaly i ten nejsilnější proud, právě uprostřed řeky.

Jožka, kterého snad všechna děvčata ve vsi milovala, přišel jednoho dne s úžasným nápadem. Vysvětlil, že stačí hodit naši kotvu do loďky, kterou lodě tahaly za sebou. Tvrdil, že když tu kotvu uvážeme silným provazem za před naší lodičky, velká loď nás potáhne proti proudu až do Brandýsa, pokud tedy budeme chtít dojet až tam. Nadšeně jsme souhlasili, připoutali jsme kotvu



jak Jožka navrhl, rozdělili jsme si úkoly, kdo co bude dělat, a druhý den jsme na vodě čekali na první velký šif.

Ten na sebe dlouho čekat nenechal. Prvá loď za sebou táhla další, stejně tak velkou loď, a její příď, a speciálně vlna, kterou zvedala, nás hned trochu polekala. Přes naši původní opatrnost jsme zřejmě zajeli moc blízko k lodi a kapitán, ve snaze se nám vyhnout, otočil prudce kormidlem. Slyšeli jsme jeho sakrování ještě dlouho potom, co se na nás přivalila první vlna.

Naše pramička se zhoupla, ale nepotopila se. Honem jsme začali veslovat a vysoká stěna druhé lodi začala jako o závod před námi bez čekání uhánět vpřed. Zahlédli jsme lodičku uvázanou na konci a Karel, nejsilnější z nás, do ní hodil kotvu.

Zatím co se provaz kotvy odvíjel, nic se nedělo. Čekali jsme naprosto přikování ke svým sedačkám a připadalo mně, že nikomu není do smíchu. Náhle se provaz natáhl, lodičkou silně trhnul, příď se zdvihla a silný šum vln za naší lodičkou nám dokazoval, že se nám náš první námořnický manévr podařil! Ujížděli jsme proti proudu rychlostí, jakou naše lodička ještě nikdy nejela!

Po nějakých sto metrech se ozval děsivý praskot a my jsme jen zahlédli kus naší příďe, jak tažen provazem pluje nadále za lodí. Naše lodička se zastavila a předkem lodi se do ní hrnula voda. Teprve když byla plná, rozhodli jsme se skočit do vody a plavat ke břehu. Tam jsme se hádali, kdo byl vlastně kapitán naší výpravy, protože kapitán měl opustit loď poslední.

Pramička byla ze dřeva, takže se nepotopila a my jsme ji bez velkých problémů vytáhli a i opravili. Ztracenou kotvu jsme nahradili dvěma kusy betonu a za týden jsme již opět čekali na projíždějící šify. Časem jsme si zvykli na nadávky kapitánů a i na jejich hrozby pěští, mířenou k nosu. Žádný kapitán ale naše výlety nikdy nenahlásil na policii a tak si nyní myslím, že oni nám i trochu fandili. Jejich námořnická kariéra možná také začínala na zrovna takové malé, dřevěné pramičce.

9. *LOUTKOVÉ DIVADLO, DO DÁVNA ZAPADLO*

Několik týdnů po začátku školního roku, do vesnice obvykle přijíždělo loutkové divadlo rodiny Trísků. Přijeli traktorem, za kterým táhli maringotku, kterou zaparkovali hned vedle hospody. Nás, jako od nich nejbližší dům, požádali o vodu z naší studny a po těch několik týdnů jsme se s nimi přátelili. Já se samozřejmě před kluky pyšnil, když mě jednou mezi nimi paní Trísková poznala.

Trískovi vybudovali v sále hospody velké podium, s krásně namalovanými kulisami, a před něj umístili řady skládacích židlí. Velký reproduktor hrál lidové písničky a jakmile světla v sálu

zhasla, celý naplněný sál se náhle utišíl. Trvalo snad věčnost, než se zdvihla tmavě rudá opona divadla a představení začalo.

Hry, které nám Třískovi předváděli, byly obvykle o králich, princeznách a udatných rytířích. Některé hry byly typicky české, některé byly veselé a některé zase tak smutné, že například moje teta Nováková, vedle které jsem obvykle seděl, občas i trochu poplakávala. Nakonec vše dobře dopadlo, neboť jinak by se hra nikomu nelíbila. No a když se jako dodatek za každým představením objevil „Tonda Šupsem“, to již tragické chvíle byly zapomenuty a každý se smál.

Tonda Šupsem, když se něčemu divil, vystrkoval před sebe obě oči a po podiu se pohyboval takovým ležérním způsobem, že ho jen Jožka Kytliců uměl napodobit. Výrazy, které Tonda Šupsem používal, se hned ujaly nejenom mezi omladinou, ale třeba jeho „to je hotovka“, jsem ještě po mnoha letech zaslechl v hovoru i mezi dospělými.

To byly dny, kdy naše vesnice ještě žila a my netušili, že stojíme na pokraji jejich konce. Začátkem padesátých let se totiž objevily první televize a ačkoliv jsme neměli doma ještě ani splachovací záchod, přesto jsme byli mezi prvními, co si ten monstrózní, černobílý set pořídili. Vysílání se zpočátku omezovalo jen na pár dnů v týdnu a navíc ještě jen na pár hodin denně.

Téměř přes noc se stalo, že lidé přestali navštěvovat obecní knihovnu, místní ochotnické divadlo se rozpadlo a náš hokejový tým přestal pravidelně trénovat. Jedno jaro zůstaly hokejové mantinely plavat na rozmrzlém rybníce a dávaly všem ve vesnici najevo, že máme po hokeji.

Sokolovna se již neplnila cvičícími a cvičiteli, a loutkové divadlo přestalo do vesnice jezdit. Prochází večer vesnicí, nikde nikoho nebylo, hlavní ulice byla prázdná a jen pár lidí občas stálo v čekárně na autobus. Dokonce i hospoda, kde ještě neměli televizní přijímač, během některých večerů zela prázdnotou. To se stávalo obzvláště když na televizním pořadu vystupoval Dr. Pixa s jeho estrádou. Všichni jsme se na něj těšili, dokonce i dva z mých strýců Láďů, kteří již tenkrát avantgardně televizí opovrhovali. Jednoho dne ale estrády Dr. Pixy náhle přestaly a tatínek mně ukazoval noviny, kde se psalo o Dr. Pixovi, coby špiónovi!

Špióni, záškodníci či diversanti byli v padesátých letech totiž všude a někdy stačilo jen prstem ukázat. A tak v potemnělých oknech domů se na záclonách míhaly jen odrazy světla stále větších a větších obrazovek a vše co bylo slyšet, bylo jen strašidelné ticho. Na naši českou vesnici dolehla apatie a televizní mor.

10. POLITIKA, SE LIDÍ TÝKÁ

Pamatuji si, že mé narozeniny byly označeny velkým, červeným kroužkem na kalendáři, visícím v kuchyni na zdi. Byl to zbrusu nový kalendář a jeho hlavním obrázkem bylo zátiší s bochníkem chleba, miskou soli, velkým nožem, ležícím podél dřevěného prkénka, a výraznými číslicemi „1948“, které jakoby přímo proti mně vystupovaly z kalendáře.

Mé narozeniny byly označeny hned na dvou místech, třináctého a patnáctého února. Maminka trvala na třináctém, neboť tvrdila, že v ten den jsem se narodil. Na matričním úřadě ale zapsali patnáctého a tak podle jejich záznamů jsem se tedy narodil patnáctého. Maminka se sice snažila o napravení této, pro ni nepřijatelné chyby, ale úřad byl byrokraticky neústupný, takže to nakonec vzdala. Nadále jen vyčítala tatínkovi, že jí v jejím úsilí nepodpořil a nechtěla uvěřit, že mu vůbec nezáleží na tom, kdy se jeho jediný syn vlastně narodil.

„Dva dny sem, dva dny tam“, byla jeho flegmatická odpověď, kdykoliv se toto téma znovu a znovu probíralo.

Pro maminku ale čísla byla důležitá a proto snad v mých čtyřech letech mě naučila číst číslice a čas na hodinách. Takže těch „1948“ na kalendáři jsem sice přečetl, ale nevěděl jsem co znamenají. Ostatně většina lidí v Československu to tenkrát také nevěděla.

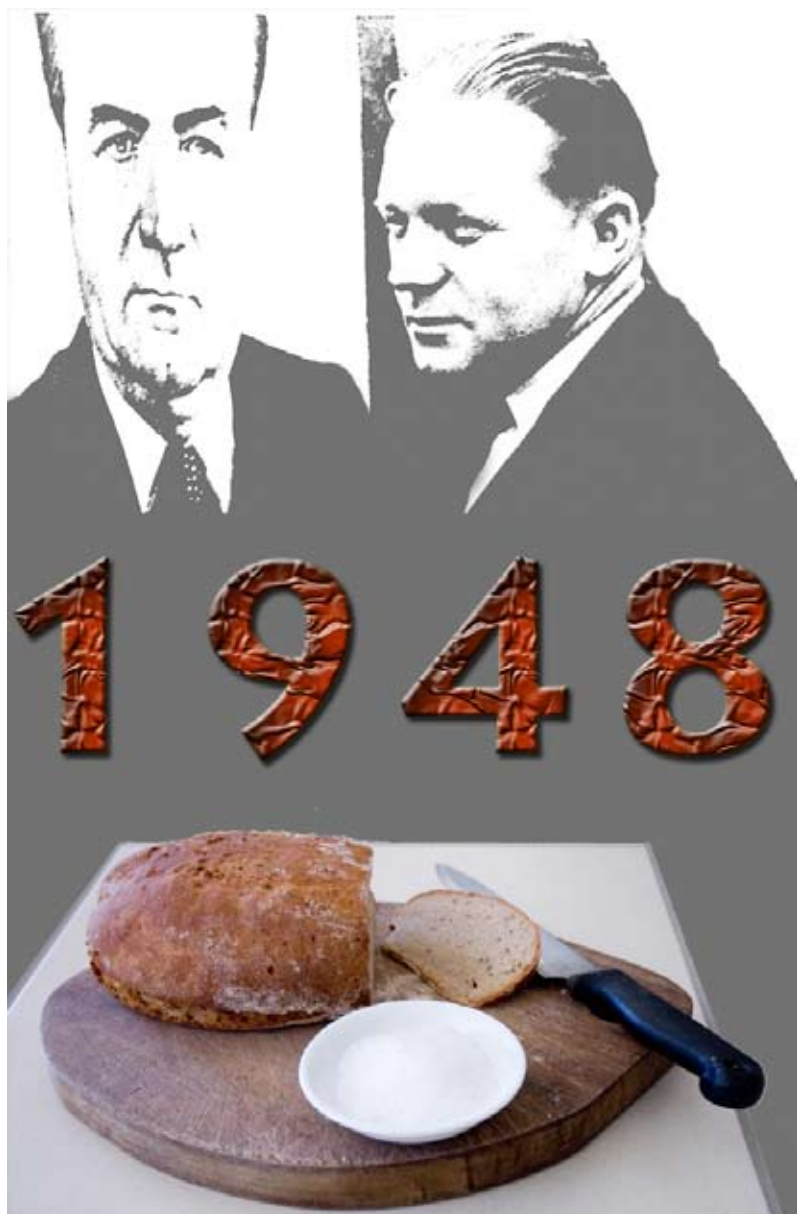
Ten rok byl bouřlivým rokem revoluce, komunistického puče, coup d'etat, či prostě jen brutálním uchopením vlády. Záleželo jen na tom, koho se jeden zeptal. Můj první strýc Láďa tomu říkal „pěkná sviňárna“ a lidem, kteří to zorganizovali, nadával do zrádců.

Co se vlastně ale stalo?

Komunisté ve volbách v roce 1946 získali přes 40% hlasů. Vytvořili koalici s ostatními menšinovými stranami a zformovali vládu. Sami si podrželi ministerstvo vnitra a ještě pár důležitých pozic v nové vládě. V únoru 1948 se menšinové strany rozhodly z koalice vystoupit, neboť nesouhlasily se směrem, kterým komunisté stát řídili. Namísto nových voleb, komunisté poslali do ulic své milicionáře, kteří obsadili klíčové pozice ve městech a továrnách. Vládu nerozpustili, jak v demokraciích bývá zvykem, a na uvolněná místa ve vládě si dosadili své členy.

Tenkrát to bylo poprvé, co strýc Láďa ujišťoval maminku, že se o nás postará, až „Fandu pověsí“. Od té doby ji takto ujišťoval ještě mnohokrát a přestal teprve koncem padesátých let když zjistil, že se staráním měl co dělat sám se sebou.

Nechápal jsem, proč takového hodného tatínka chtějí lidé pověsit. Věšení mně nebylo neznámé, neboť během války se to běžně dělo a po válce se o tom také běžně vyprávělo. Kdykoliv jsem se ale zeptal někoho z dospělých, nikdo mně na mou otázku nechtěl odpovět.



Maminka v té době jen neustále plakala a já ze solidarity s ní jsem také brečel.

Tatínek nebyl po mnoho dlouhých dnů doma a když se pod oknem našeho domu občas objevila jeho služební motorka, tatínek se obvykle dlouho doma nezdržel. Vše se u nás točilo kolem jakési „strany“, které tatínek říkal „naše strana“ a maminka jenom „strana“. Ta strana zařídila, že tatínek pracoval mnohdy i po nedělích a za odměnu mu dovolili nosit na klopě kabátu odznáček se srpem a kladivem.

Tatínek a jeho dva bratři byli všichni komunisté. Jen strýc Karel nebyl, neboť jak sám tvrdil, jemu to bylo „tentononc úplně jedno“. Jako natěrač bytů měl svou malou živnost a k ní měl i své koníčky, hudbu a tetu Helenku, které to bylo také jedno.

Ale strýci Zdeňkovi to jedno nebylo. Byl komunistou již před válkou a pracoval jako korespondent a ilustrátor „Rudého Práva“, novin vydávaných Komunistickou stranou. Po příchodu německých okupačních vojsk v roce 1939 ho Gestapo zatkl a strýc strávil celou válku v koncentračních táborech. Celých šest let prožíval hrůzy, o kterých ale nechtěl nikdy vyprávět.

Následující léta po 1948 byla turbulentní a jen mé mládí mě ochránilo před jejich drastickými opatřeními. Komunisté se dali po nevyšlapané cestě ke kompletní změně struktury společnosti a nemohli se proto vyvarovat mnohých chyb. Na vesnicích zabrali velké statky a celé rodiny z nich vystěhovali do průmyslových částí. Na zabavených statcích založili zemědělská družstva a nutili rolníky do nich vstoupit. Dva moji strýci Láďové do nich vstoupit nechtěli a ten první, mamincin bratr, v hospodě na komunisty potom nadával.

Malá políčka a travnaté meze byly rozorány do unylých, homogenních lánů polí a krajina ztratila na individualitě. S travnatými mezemi zmizely i koropty, které tam dříve hnízdily, a křepelky již jen zřídka volaly z pole svých „pět peněz“. Vymizely i studánky, kde lidé, pracující na poli, jedli svůj oběd a odpočívali pod stínem vzrostlých stromů. Družstvo si bralo za příklad kolchozy v Sovětském svazu a tak všechno, co družstevníci budovali, bylo veliké a hlavně bezohledné k té naší delikátní přírodě.

Mnoho lidí se pokoušelo odolat těmto změnám a mnoho jich zpočátku odmítlo do družstva vstoupit. Vstup byl zdánlivě dobrovolný, ale vysoké daně a monstrózní opatření, které stát uvalil na vzpouzející se jedince, brzy zlomily i ty nejzarputilejší, ke kterým samozřejmě patřil i můj první strýc Láďa. Nakonec i jeho milované dojnice opustily útulnou stáj a putovaly do nově vybudovaného společného kravína. Komunisté sice zvítězili, ale bylo to pro ně Pyrrhovo vítězství. Nezvítězili totiž nad duší naší vesnice.

Pro mnohé ovšem rok 1948 přinesl i pozitivní změny. Společnost se přestala rozdělovat na chudé a bohaté, neboť nikdo již bohatý nebyl. Nikdo ale nebyl chudý tak hodně, aby neměl co jíst, jak tomu bylo dříve. Poprvé všichni měli přístup k bezplatné lékařské péči, včetně zubařské, a hromadné očkování dětí časem vymýtilo hrůzné nemoci, jako byly doposud neštovice a obrna. Veškeré vzdělání bylo zdarma a dokonce zdarma byly i školní knihy.

Československo za války neutrpělo tak velkou škodu jako sousední země. Továrny byly většinou nedotčeny válkou a byly i vybaveny těmi nejmodernějšími stroji. Začátkem padesátých let, vlny zlevnění státem kontrolovaných cen následovaly jedna za druhou. V tomto období přibyl do naší domácnosti televizní přijímač, elektrická pračka a já dostal nové kolo.

Společenský zlom v roce 1948 naši společnost rozdělil: Na lidi, kteří byli nadšeni všemi těmi změnami, a na ty druhé, kteří nadšení nebyli. Ti druzí měli i velice dobré důvody nadšení nebyt. Jejich továrny, živnosti, činžovní domy, statky a dokonce i velké rodinné domy byly znárodněny. Stát je jednoduše prohlásil za národní majetek a bývalé majitele vystěhoval. Na vedoucí místa do továren a státních podniků dosadil prokádrované členy strany, kteří většinou nebyli dostatečně kvalifikováni k zadaným úkolům. Namísto znaleckých rozhodnutí se dělala rozhodnutí politická a stát musel dotovat prodávající továrny, družstva a podniky.

Lidé navíc také ztratili respekt pro jakoukoliv formu soukromého vlastnictví.

„Všechno patří nám všem, ale nic nepatří mně!“ čas od času si prvý strýc Láďa u nás stěžoval. Trávil stále více a více času v hospodě naproti a v pivě s rumem utápěl svá zklamání s novým politickým režimem a jeho rozbitým manželstvím. Nebyl ve vesnici ale jediným mým strýcem, neboť mamčiná rodina byla plná strýců, tet, sestřenic a bratranců, a velká většina jich byla na jeho straně. Byli sice jen vzdálení, ale i tak jsme byli rozdělená rodina.

Rok 1948 nakreslil mezi námi dělicí čáru a rozdělil nás na dva tábory. Jeden tábor se sestával z lidí, kterým se nové zřízení nelíbilo, a druhý, kterým se líbilo. Mí strýcové Láďové byli v tom prvním táboře a my v tom druhém, na straně komunistů.

11. ZLOBÍM VÍCE MÉHO STRÝCE

Bratr tatínka, strýc Josef, věřil v lepší svět a proto hned po válce vstoupil do komunistické strany. Nevím proč maminka o něm říkala, že pracuje u „finančníků“, když on v podstatě chodil po hranici a hlídal, aby ji nikdo nepřecházel sem a tam. Proto také s celou rodinou bydleli v pohraniční oblasti, které se říkalo Sudety.

V této oblasti žili po staletí Češi a Němci pohromadě a takový typický nedělní oběd, sestávající se z vepřové pečeně, by jeden nerozpoznal německý od českého. Potom ale přišla válka, která tuto symbiosu narušila. Když jsme prvé roky po válce navštěvovali strýce Josefa a tetu Olgu, mnoho domů ve vesnici bylo neobydlených. Jejich dosavadní majitelé se museli narychlo vystěhovat a omezení na nějakých dvacet kilo osobních věcí, nechávali v domech vše, co se jim do kufrů nevešlo.

Hornatý terén kolem vesnic byl porostlý hustými jehličnatými lesy, které se na jižních stránkách měnily na travnaté louky, svažující se k prudce tekoucím potokům. Domy byly většinou postaveny z tmavých, dřevěných trámů a mezery mezi nimi byly vyplněny bílou maltou. Pro kluka z Polabí to byl nový, vzrušující svět, plný nových vůní a kolosálních objevů.

Tatínek neměl nikdy na dovolenou čas a tak jsem k tetě Ole jezdil jen s maminkou, která sice žádnou dovolenou neměla, ale na cestu k tetě měla vždy času habaděj. Cestu vlakem jsme začali co nejdříve ráno, z malé železniční zastávky, kousek od Záryb. Někjakých sto kilometrů cesty nám trvalo vlakem téměř celý den a čekání v některých přestupných stanicích se mně zdálo být nekonečné.

Na poslední malé zastávce na nás čekal strýc Josef se svou motorkou. K jeho domu na samotě to bylo ještě několik kilometrů, ale cesta nám zabrala někdy až i hodinu. Strýc, ač se vzpouzel, musel přeci jen jet pomalu, protože rozbitá silnice mu rychleji jet nedovolila. Maminka se vždy z celého cestování nejvíce bála právě této chvíle. Již doma pokaždé tatínkovi tvrdila, že Pepa jezdí „jako blázen“ a že raději půjdeme těch pár kilometrů pěšky!

K tomu bohužel ale nikdy nedošlo, a tak jsme nakonec vždy seděli za strýcem na jeho motorce. Ten tradičně ignoroval díry v silnici a hned po vyjetí zcela zapomněl, že má za sebou naložené dva pasažéry a minimálně dva kufry. Byl jsem napasován mezi maminku a strýce přede mnou a nemohouce otočit hlavou, vždy jsem viděl jen jednu stranu silnice.

Jednou se stalo, že hned po odstartování mně z hlavy ulétla rádiovka a maminka ji stačila velice cirkusácky chytit do zubů. Jelikož se ale neodvážila pustit strýce, vrátila mně tu čepici, až když se při uvítání líbala s tetou Olou. Strýc si ovšem nebyl vědom, co se dělo za jeho zády, a tak se jen u večere divil, že maminka mu jako obvykle neodporovala při jeho politických lekcích, které nám během jízdy vždy dával.

Strýc vynikal v lyžování, vynikal i ve hře šachů a bezmezně miloval vše živé na světě, včetně pavouků, jejichž pavučiny se nesměly u „Dlouhejch v Království“ ničit. Tetička nesměla zabít žádnou slepici a taktéž žádnou myš, o kterých tvrdil, že jsou užitečné. Takže když

se náhodou při nedělním obědě objevila na stole pečená slepice, bylo nám všem jasné, že ji jistě na silnici muselo přejet auto. Tu silnici totiž, po které nikdo nejezdil, teta proměnila pro slepice a domácí králíky ve skutečně životu nebezpečnou.

Strýcovo povolání spočívalo v tom, že „chodil do služby a chytil pašeráky“, jak mně bylo kdysi vysvětleno. A strýc, jak sám vyprávěl, jich nachytl plno. Obvykle to byli staří lidé, kteří v noci přecházeli hranici a snažili se z opuštěných domů vzít deky, peřiny, nádobí, prostě cokoliv, o co ve vybombardovaném Německu byla nouze.

Strýc takové lidi pouštěl, neboť si velice dobře pamatoval, co to znamená být chudý a mít nouzi. Ve velkém pouzdře na služební pistoli strýc nosil svačinu a pistoli nechával doma v jeho nočním stolku. Na konci jedné naší návštěvy, společně s mou sestřenicí, jsme tu pistoli dali do mého malého kufříku a já si ji odvezl sebou domů. Schoval jsem ji na půdě domu a protože na mě byla moc těžká, po pár dnech jsem na ni zcela zapomněl.

Po několik měsíců se nic nedělo, až do jednoho dne, kdy strýc musel tu služební pistoli přinést na jakousi kontrolu. Zpřevraceli s tetou celý dům a teta se musela mnohokrát zařušovat, že mu ji nikam neuklidila. Nakonec uhodili na mou sestřenicí a ta celou naši spikleneckou transakci prozradila.

Nebýt rozčileného tatínka, který po telefonátu se strýcem v práci hned všeho nechal a přijel domů, ani bych si již na pistoli nevzpomněl. Po tatínkovi se rozčílila i maminka, a když tatínek s tou pistolí odjel na motorce za strýcem, neudržela se a samou radostí, že jsem tou pistolí nikoho nezastřelil, mně úměrně k té radosti nařezala páskem.

Později SNB převzalo kontrolu nad státní hranicí a strýc u nich vydržel potom již jen pár let. Brzy ho totiž propustili a celá rodina se přestěhovala poblíž Prahy. Strýc začal pracovat jako skladník a byl rád, že nemusel již vlastnit pistoli a bát se, že mu ji opět ukradnu. Strýc „Pepa“ byl velice osobitý a podivný druh komunisty.

12. *POUČENÍ, CO VŠE MĚNÍ*

Již jako dítě jsem začal pociťovat, že některá má činnost je špatná, a to nejenom v očích maminky, ale třeba i v očích našeho psa. Oba neměli rádi když jsem mu zalézal do boudy a oba měli pro svou očividnou nelibost své rozdílné důvody. Naučil jsem se od nich, že jsou určité činnosti, o kterých se maminka vyjadřovala že „to se nemá“. Později jsem zjistil i jiná „co se nemá“ a začal jsem se tedy učit to „co se má“. Jak jsem ale byl překvapen zjištěním, kolik hodně toho je k učení a že se tedy mám co učit. Ještě více jsem byl ale překvapen když jsem zjistil, že mnozí dospělí, kteří byli můj



zbožňovaný příklad, si tak jako já, stále pletli co se má s tím co se nemá.

Nejprve jsem z toho byl popleten a maminka mně radila, abych si z toho či onoho člověka příklad nebral. Jestli to byla dobrá rada či ne, je dnes sporné. Věděl jsem totiž o jednom rybářském pytlákovi, kterého jsem jednou brzy ráno zahlédl líčit šňůry v řece, a který tedy očividně dělal to, co se nemá. Celé roky ve své činnosti úspěšně pokračoval a jeho rodina byla vždy dobře zásobena rybami.

Já dělal co se má a lovil jsem ryby přesně podle "Rybářského řádu", jehož výtisk jsem vždy dostal při koupi nové rybářské povolenky. Výsledky mého rybaření velice pokulhávaly za hojností pytlákova úlovku, a to obzvláště v takové dny, kdy se mně zzelelo chycených ryb a já je pouštěl zpět do řeky.

Až do letních prázdnin v roce 1956 jsem byl v podstatě jen pasivním pozorovatelem. Vše kolem jsem přijímal s naprostou důvěrou v dospělé, snažil jsem se je ve všem poslouchat, snažil jsem se učit a snažil jsem se být hodný. Teprve to kouzelné léto, naplněné svobodou školních prázdnin a sluncem prohřátou řekou, mně udělalo mezník mezi vším, co jsem se doposud naučil a vším tím, co se ještě učit budu.

Jedno slunečné ráno toho slunečného léta, jsem si zabalil stan, rybářský prut, konzervu čínskému vepřového masa a játrové paštiky, chleba, pár uvařených brambor a nasedl do mé pramičky. Nejprve jsem ovšem musel ujistit maminku, že jdu stanovat s dospělými kluky na druhou stranu Labe, a že hned druhý den budu opět doma. Lhal jsem jako když tiskne, což maminka obvykle hned poznala. Tentokrát mně ale jen pohrozila pořádným výpraskem, pokud neudělám co jsem slíbil. Neměl jsem samozřejmě ten nejmenší úmysl své sliby dodržet, neboť jsem je porušil hned na samém začátku mé „výpravy“. Jel jsem totiž sám a vracet se hned druhý den jsem také nechtěl.

Začátkem dvacátého století, Labe bylo zregulováno tak, že velké, dlouhé lodi mohly bezpečně projíždět až do Hamburku u Severního moře. Přes nespočetné zákruty řeky se vykopal rovný kanál a břehy kolem se osadily řadami topolů.

Některá ramena starého Labe byla odříznuta úplně, ale některá byla stále ještě spojena s hlavním tokem úzkým kanálem. Vítr, který se nemohl prodrat hustým listím stromů, obklopujících každou takovou tůň, se nad klidnou hladinou změnil jen v jakýsi svůj náznak a něžně rozhoupával žluté květy stulíků, kterými hladina byla poseta. Řeka ztratila v tůních svůj proud a narůstající diametr koleček od sbírajících ryb prozrazoval místa, kam nahodit splávek s návnadou. Tu a tam vyskočila z vody ryba a její šplouchnutí harmonicky doplňovalo zpěv rákosníků u břehu: „Bere, bere, prd, prd prd!“

U tůní Labe se čas zastavil. Tůně byly takovým oknem do krásné, nezničené minulosti, která existovala dlouho před naší civilizací a kterou přítomnost ochudila téměř o všechny její poklady.

U jedné takové tůně, asi kilometr proti proudu, bylo mé oblíbené místo. Tůň byla spojena s hlavním tokem řeky úzkým kanálem, přes který byl postaven malý, betonový most pro pěší a cyklisty. Kousek pod mostem jsem uvázal pramičku a na břehu nad ní jsem si postavil stan. Připravil jsem si svůj bambusový prut s laciným hliníkovým navijákem a silným vlascem, což byla „čtyřcítka“, nejslinější vlasce, který jsem měl. Jelikož jsem se chystal ulovit alespoň jednoho, z té proslulé populace macatých kaprů starého Labe, měl jsem i nemalé obavy, že ani tak silný vlasce stačit nebude.

Velkou jehlou jsem protáhl háček kouskem vařeného bramboru a nahodil co nejdále od břehu. Počáteční minuty čekání se nakonec změnilly v hodiny a najednou se slunce schovalo za špičky topolů, rostoucích daleko dole po proudu. Pár starších žen projelo na kole, s nosiči obtěžkanými velkým pytlek čerstvě nasekané trávy, a po nich již nikdo nikde nebyl.

Letní dny u Labe jsou dlouhé a tak slunci zabralo ještě hodně času, než se nakonec úplně schovalo za obzorem. Když se tak stalo, měl jsem již rozdělaný ohýnek a játrovou paštikou jsem si mazal jeden krajíc chleba za druhým.

Byla to vůbec má první noc, kdy jsem byl zcela sám pod vysokými, tmavými topoly a nad temnou hladinou, najednou jakoby zmohutnělé řeky. Červeno-žluté plameny poskakovaly nad ohníčkem a vše kolem tančilo před oponou neproniknutelné tmy jejich odráženou září. Předměty nabyly na fantastických, někdy až hrozivých tvarech, a dokonce i můj stan, který jinak vypadal ve dne malý a nevýrazný, najednou nabyl na tajuplných rozměrech. Přidal jsem na oheň několik posledních suchých větví a doufal jsem, že oheň vydrží než usnu. Cítil jsem totiž, že se té tmy kolem bojím.

Když jsem se druhý den nedočkavostí a zimou probudil, slunce bylo ještě úplně schované kdesi pod siluetou kostela ve Staré Boleslavi a o nastávajícím dnu svědčilo jen šedé nebe a bílá pára na řekou. Vzdálenější keře stále ještě tvořily jednotnou, černou masu stínů a mé první kroky v trávě byly uvítány tisíci krůpějemi chladivé rosy. Řeka klidně pokračovala na své cestě k moři a ani takovéto ráno ji nepřimělo se pozastavit a vychutnávat si tu krásu. Stál jsem u vyhaslého ohně, očarován kouzlem toho rána a cítil jsem, že jsem objevil něco nového, o čemž jsem ani netušil že existuje a co mě bude od té chvíle provázet po celý život.

Navlékl jsem kousek bramboru na háček a hodil do proudu řeky. Prut jsem položil do zapíchnutých vidliček, nasadil průvlečný splávek a pohodlně jsem se usadil na zvlhlou deku.

Zanedlouho jsem na cestě kolem zátoky tůně uslyšel motorku a netrvalo dlouho a motorka zastavila kousek ode mě. Zavládlo opět to překrásné ticho a já si opět začal prohlížet tenké tělo vážky, sedící na splávku pod prutem.

Několikanásobné zakašlání a vůně cigaretového kouře mě přinutila se otočit a odpovědět na pozdrav asi čtyřicetiletého rybáře. Další má odpověď byla, že jsem ještě nic nechytil a že lovím kapry na brambor. Rybář vybalil své „nádobíčko“ a začal lovit na protějším konci můstku.

Slunce se jakoby najednou vyhouplo nad stromy a ranní rosa se začala pomalu vytrácet do teplého vzduchu slunečného rána. Kdykoliv jsem šel do stanu pro nový kousek bramboru, mé sandály byly méně a méně mokré. Když jsem rozkrájel poslední brambor, nenašel jsem již ani kousek mokré trávy, o který bych si mohl utřít můj rybářský nůž, odborně nazývaný „rybičkou“.

Doposud jsem neměl žádné zabrání, což jsem si vysvětloval tím, že pro malé ryby ten kousek bramboru, který jsem na háček zavěšoval, byl přímo monstrózně veliký. Znovu jsem nahodil a tentokráte jsem byl až přespříliš hrdý na tu dálku, kam ten brambor doletěl. Hned jsem se podíval na rybáře naproti a s radostí jsem si povšimnul, že i on ten můj rekordní nához zaregistroval. To mě udělalo ještě více hrdým a potěšilo tak moc, že v podstatě jsem již nemusel žádného kapra ulovit a přesto bych byl spokojen.

Tento pocit spokojenosti ve mně najednou vyvolal pocit hladu a já si uvědomil, že jsem se ráno nejenom neumyl, ale hlavně že jsem se vůbec nenajedl. Po pár krocích nahoru břehem, roztočený a bzučící naviják mě vrátil rychle k prutu, zmítajícímu se ve vidličkách. Zbrkle jsem ho uchopil a rybu jsem zasekl.

Okamžitě jsem ucítil sílu ryby na druhé straně vlasce a s hrůzou jsem jen sledoval, jak rychle se vlasce z navijáku odvíjí. Snažil jsem se držet prut jen v jedné ruce a druhou jsem se snažil ten kolotoč zastavit či alespoň zmírnit. V kratičkých chvílích, kdy ryba zřejmě nabírala sílu, se naviják sám zastavil a já rychle navíjel vlasce zpět.

Rybář od naproti přiběhl s podběrákem a byl zřejmě z celé situace vzrušen více než já. Postavil se těsně k vodě a čekal, až rybu přivedu na dosah.

Trvalo mně ale dlouho dostat rybu blíže ke břehu. Tam najednou ryba vyskočila nad hladinu a rybář i já jsme s úžasem zírali na tu božskou podívanou. Byl to kapr a jeho zlaté šupiny odrazily paprsky slunce do tisíců blyštících se zrcadélek, rozhozených nad hladinou. Potom s velkým šplouchnutím spadl zpět a boj pokračoval.

Ačkoliv jsem před tím již ulovil mnoho ryb, tentokráte to bylo to poprvé, co jsem kdy měl na prutu zavěšenou tak velikou rybu. Cítil jsem zcela zřetelně, že se mně k nezastavení klepou kolena a veškeré mé myšlení se soustředilo jen na tu „moji“ rybu.

Tak jako v pohádce, přišel nakonec všemu konec a ryba skončila na trávě na břehu. Pro mě to byla dobrá pohádka, pro rybu ale ne. Rybář si rybu prohlížel, těžkal ji a prostě jeho obdiv mě přímo nadýmal pýchou. Odnesl jsem kapra do stínu pod přístřešek stanu a když jsem se uklidnil, začal jsem balit můj rybářský prut, neboť mně došly vařené brambory.

Když rybář pochopil můj úmysl skončit s rybařením a vyslechl si i můj důvod, štědrě vytáhl z baňohu kouli těsta a dal mi ji. Ubezpečil mě, že ryby budou ještě brát a vysvětlil mně, že on musí jet domů, neboť ho čeká směna v továrně.

Znovu jsem tedy nahodil, ale těsto nedrželo na háčku tak, jako brambor. Po několikátém pokusu jsem to vzdal a rozhodl jsem se jet domů. Nemohl jsem se totiž dočkat chvíle, až se pochlubím tím kolosálním, enormním kaprem.

Když jsem přišel ke stanu, nikde jsem kapra ale neviděl! Hledal jsem usilovně všude kolem, ale kapr nikde! Najednou jsem uslyšel nastartovat motorku a na cestě na druhé straně tůně jsem zahlédl odjíždět kolegu rybáře.

Proč zastavil? Co mu zabralo tak dlouho času?

Zprvu jsem nechápal a jen velmi, velmi pomalu mně začalo docházet, co se vlastně přihodilo: Rybář mně ukradl mého kapra!

Bylo to poprvé, kdy mně kdo něco ukradl! Má důvěra v dospělé se rozpadla na prach a má úcta k tomu rybáři se změnila ve zklamání a hněv. Vrátil jsem se zklamaně domů a namísto toho kapra jsem si přinesl zpět jen tu zbylou vepřovou konzervu, dovezenou až z Číny.

Za týden jsem se opět vrátil rybařit na to samé místo, doufaje, že ulovím jiného kapra. Na mém bývalém místě již lovili dva jiní rybáři, s motorkami postavenými opodál, přesně tak, jak ten rybář-zloděj před několika dny. Přesto jsem je pozdravil a začal lovit několik metrů pod nimi.

Po chvíli jsme se začali bavit a oni mně prozradili, že tu jsou na radu jejich kolegy z práce. Ten tu před týdnem ulovil enormního kapra a oni chtěli zkusit také své štěstí.

„Mého kapra!“ vychrlil jsem ze sebe a vyprávěl jsem jim celý příběh, kterému oni s nevšedním zájmem naslouchali. Když jsem jim popsal vzhled toho jejich kolegy a jeho motorku, velice rádi mně uvěřili. Byli mým vyprávěním tak potěšeni, že dokonce nechali rybaření, sedli na motorky a pospíchali domů.

Od té doby jsem ulovil ještě mnoho kaprů, na které si nyní ani nevzpomínám, ale na toho prvního, ukradeného kapra jsem nezapomněl. Na kapra, ukradeného třináctiletému vesnickému klukovi, který bezmezně věřil v dobrotu dospělých a nikdy předtím o ní ani trochu nezapochyboval.

Celá epizoda se ukázala být pro mě prospěšnou lekcí a její načasování nemohlo být lepší. Zprvu jsem se jen těžko vyrovnával s tím nezvyklým pocitem křivdy, ale s odstupem času jsem to ocenil, coby neškodné očkování proti naivitě a slepé důvěře. To léto jsem se konečně proklubal hedvábným kokonem dětství, které tím pro mě skončilo a ze mě se stal mladík s hodnotami, přinejmenším velice pomíchanými.

13. *PISTOLE ČI BROKOVNICE, ZA KORUNU, KDO DÁ VÍCE?*

V naší vesnici bylo plno zbraní, tedy ilegálních zbraní mám na mysli. Před válkou, po příchodu německých vojsk, se musely všechny zbraně odevzdat a to dokonce i lovecké zbraně a i zbraně malých kalibrů. Většinou je ale nikdo neodevzdal a zbraně si jejich majitelé naolejovali, zabalili do hadrů a uložili na „bezpečné“ místo.

Po válce nechala ustupující německá armáda všemožné zbraně pohozené při silnicích a ruská armáda nechala spoustu zbraní v lese kde tábořili. Bodří vesničané je posbírali a občas si za vesnicí zkoušeli, jaké by to bylo, kdyby za války museli z takové pušky či pistole střílet.

Po konsolidaci situace se musely všechny zbraně odevzdat a opět většina jejich majitelů v naší vesnici tak neučinila. Přidali je prostě na to „bezpečné“ místo k těm prvním zbraním a zapomněli na ně. A právě tam jsme je jako kluci objevovali a ukládali na jiná, tentokrát naše „bezpečná“ místa.

Již rok jsem chodil do základní školy v Kostelci a kruh mých kamarádů se rozšířil o kluky ze sousedních vesnic. Více kluků znamenalo pro nás více možností a tak se stalo, že má prvá pistole byla jednoranová „flobertka“, kterou jsem vyměnil s jedním spolužákem za jednoduchý dalekohled.

Prvé rány z té pistole jsem vystřelil na skládce za vesnicí. Prvý výstřel mě překvapil silou, s jakou se mně pistole snažila vyskočit z ruky. Druhý výstřel mě tím samým již nepřekvapil, ale překvapil mě, jak hodně vedle jsem se trefil. Další rány byly již méně překvapivé. Brzy jsem vystřelil těch pár nábojů co jsem s pistolí dostal a rychle jsem utíkal domů. Byl jsem hrdý, že jsem střílel z pistole tak, jak jsem to viděl ve filmech.

Otec jednoho kluka v naší partě byl členem místního mysliveckého sdružení a vůbec nám netrvalo dlouho zjistit, kde má schovány náboje do jeho malorážky. Najednou jsme měli zbraň, náboje a nic nám nestálo v cestě založit naše vlastní „lovecké sdružení“.

Nejčastěji jsme lovili v noci, kdy vesnice již spala. Ne každý z našeho sdružení ale mohl jít v noci z domu a tak nás bylo obvykle jen pár. Ani já jsem se nesměl „toulat po nocích“, jak se všeobecně ve vesnici říkalo všemu, co zlobiví kluci v noci podnikali. Ložnice, kde jsem spal, měla naštěstí jedno malé okno do dvora a tak jsem neměl problém nechat rodiče spát v domnění, že já jsem ten hodný, co se po nocích netoulá.

Nejčastěji jsme lovili bažanty, kteří přes noc hnízдили vysoko v korunách stromů lesa za vesnicí. Mezi námi a sedícími bažanty však byla vždy spousta větví a když jsme k těmto obtížím přidali i naši neuvěřitelnou schopnost pokaždé střelit vedle, nikdy jsme žádného bažanta tudíž neulovali. Naprosto ohlušující výstřel však vždy zaburácel celým ztichlým lesem a probuzení bažanti zaplácali křídly a ulétli. Byli jsme si jisti, že jsme probudili celou vesnici a potichu jsme čekali, že se někde někdo ozve. Štěkající psi u nejbližších domů však brzy umlkli a vesnice spala ostošest dál.

Jednoho dne se naše „lovecké sdružení“ vydalo na lov štik. V malém potoce pod lesem, asi tak kilometr od vesnice, jich bylo plno a kromě nás snad nikdo o nich nevěděl. Potok protékal nejprve loukami a když dosáhl k lesu, byl již tak dva metry široký. Byl zarostlý vodní travou a žlutými stulíky, pod jejichž listy pomalu protékala průzračně čistá voda. Na jednom místě, kde kdysi vedla jakási cesta, byl přes potok postaven nízký mostík, ze kterého se dalo v leže pozorovat vše, co žilo v této kouzelné vodní říši.

V létě jsem toto místo navštěvoval velice často a vydržel jsem celé hodiny ležet na bříše a být fascinován vším tím děním pod hladinou pode mnou. Sluneční paprsky kreslily zářící pruhy světla na malém kousku písečného dna, nad kterým plavali různí vodní brouci a elegantně se vlnící černé pijavice. Když jsem vydržel dlouho a nehnutě ležet, na plovoucím listu stulíku se jednou usadila malá žabka rosnička a beze strachu si mě prohlížela. Stačilo se ale jen nepatrně pohnout a její důvěra se změnila v paniku. Žabka skočila do vody a zamířila do spleti vodní trávy, vyrůstající podél obou nízkých břehů.

Při jedné mé návštěvě jsem uviděl malou rybičku, jak se jen krátce vynořila z vodní trávy a hned zase prudce zajela zpět. Byla to malá rybička a na jejím štíhlém těle bojovala o dominanci modrá barva se zelenou. Neměl jsem ani potuchy o jakou rybu se jedná a brzy se ta rybka pro mě stala onou „zlatou rybkou“ z pohádek, které mně vyprávěla babička.

Při mých dalších návštěvách můstku nad potokem jsem vždy na rybičku čekal až vyjede na otevřenou tůňku a bude mě nad prozářeným dnem fascinovat svou záhadností. Jednoho dne jsem neodolal a přinesl jsem si malou síťku k chytání motýlů. Trvalo ale hodiny, než si rybička vypěstovala důvěru k potopené síťce opřené

o dno a opět vyjela do tůňky. Trvalo tak hodinu, než připlula k síťce tak blízko, že jsem mohl jedním mávnutím síťku zvednout a rybičku tak z vody vytáhnout. Opatrně jsem ji přemístil do velké sklenice od okurek, plné té průzračné vody, a ta malá rybička se najednou ocitla v novém, prostorném a barevném světě nad potokem.

Cestou domů jsem nespouštěl z rybičky oči a pospíchal jsem se pochlubit s mým nově nabytým pokladem. Byl jsem radostí celý bez sebe, radostí, že jsem tu záhadnou rybičku ulovil!

Tatínek ji ale hned poznal a zcela prozaicky ji označil za malou štika. Štika byla v mých představách vždy tou mohutnou lovkyní, nahánějící pod hladinou hrůzu hejnům běliček. Kdykoliv jsem ta hejna na Labi viděl, jak v panice skákalí do všech stran, vždy jsem si vzpomněl na slova pana Strnada, který tvrdil že je honí štika. Nikdy jsem ale žádnou štika zblízka neviděl a jen jsem si je pamatoval jako nehybné stíny, vyhřívající se u hladiny řeky.

I když jsem se nemohl vynadívát na svého malého vězně v lahvi, brzy mně bylo jasné, že ta láhev není pro malou rybičku tím nejlepším prostředím. Odnesl jsem láhev k Labi a pomalu, téměř nerad, jsem tu malou štičku vypustil do té, pro ní naprosto neznámé, ohromné rybí říše. I po mnoha letech, kdykoliv jsem viděl jak někde „honí štika“, vždy jsem doufal, že to je právě ta má.

Mezi rybáři u Labe se říkalo, že malá ryba je taky ryba a také se říkalo, že kde jsou malé ryby, tak jsou i velké. A právě toto druhé rčení přivedlo nás, partu kluků s jednoranovou flobertkou, právě k tomu potoku pod lesem.

A skutečně nám netrvalo dlouho a brzy jsme objevili na jednom prosluněném místě asi půl metrovou štika. Prvá rána, která skončila asi metr od ní, ji vůbec nevyrušila z její odpolední siesty a my tedy zbrkle znovu nabili pistoli. Druhá rána sice štika také minula, ale byla již tak blízko, že štika chtě nechtě, mrskla ocasem a zmizela v porostu vodní trávy.

Chvilí jsme diskutovali o složitosti střilet do vody a dokonce se ozvaly i hlasy, že do vody se střilet nedá. Jako důkaz byl brán film o Čapajevovi, ve kterém on plaval pod vodou a kulomet na strmém břehu mu vůbec nevadil. Jeho chyba ale byla, že vyplaval na hladinu a tam mu ten kulomet potom pěkně zavařil.

Nakonec jsme se rozhodli v lovu pokračovat a byla řada na mně, některou tu štika ulovit. Právě, když jsem se chystal znovu nabít, z okraje malého podrostu, kousek od potoka, se vyřítil velký chlap, se zarudlým obličejem, a hnal se na nás.

Po zkušenosti se střelením bažantů, kdy jsme se nesetkali s absolutně žádným zájmem se strany dospělých, naše konfidence narostla do nezdravých rozměrů. Narostla až tak moc, že jsme se zcela nepřipraveni nechali „překvapit jako malí kluci“, jak jsme později celou situaci zhodnotili. Vše, na co jsem se zmohl bylo, že

jsem hodil pistoli na zem. Bohužel ale ne tak daleko, aby spadla do potoka. Ten bodrý muž ji hned zvedl a jeho tvář se rozzářila úsměvem vítěze.

Ukázalo se, že on byl u tajné bezpečnosti a zrovinka se na kole vracel z návštěvy v Zárybech. Jedouce lesem na něj „přišla potřeba“, jak mně později tatínek vysvětloval, a on slezl z kola a zaběhl do malých smrků. No a tam se stalo, že slyšel naší kanonádu a hned zakročil. V hospodě se potom vyprávělo, že nestačil dokončit co v těch smrkách začal a prý to dokončoval běže k potoku.

Byli jsme pro něj ale zklamáním. Trochu mu vadilo, že „zrovna kluk Franty“, což jsem byl já, musí být takový rošťák a hodně mu vadilo, že jsme nebyli žádní agenti, poslaní ze Západu. Mně zase vadilo, že jsem přišel o mou prvou pistoli a že jsem dostal nařezáno od maminky. Také se mně nelíbilo, že ve škole jsem byl zavolán do ředitelny a dostal jsem obligátní dvě facky. Když jsem neodpověděl na ředitelovu otázku, jak je to možné, že syn takového funkcionáře je takový lump, dostal jsem ještě jednu.

Ředitelnu celá aféra skončila já se začal poohlížet po nové pistoli. Než jsem přešel na jedenáctiletku, měl jsem jich hned několik: 7.65 Browning, malorážkový revolver, jednoranou terčovou pistoli a dvouhlavňovou brokovnici.

Byl jsem ale více opatrný a nikdy jsem se již nedal nachytat. Můj tatínek dokonce nabyl falešné přesvědčení, že jsem „z těch hloupostí vyrostl“ a dlouhou dobu potom nechával své dvě nabitě služební pistole v šuplíku kuchyňského stolu. Jednoho dne ale najednou obě zmizely a tatínek byl rád, že je mohl vrátit. Nebezpečné období pro komunistické činitelé totiž již údajně přešlo.

14. *KDO TO TUŠÍ, CO SE SLUŠÍ?*

Po dvojitém vážném onemocnění regmatickou horečkou, doktor Hnátek, ke kterému mě maminka vodila, sepsal hned celý list různých činností, které jsem nesměl praktikovat: plavání, běhání, namáhavý tělocvik, bruslení, lyžování... list obsahoval snad všechno to, co jsem jako kluk kdy chtěl dělat. Doktor měl samozřejmě ke všem těmto zákazům i pádné důvody. Chlopně v mém srdci byly již dvakrát napadeny jakýmsi bakteriemi, které je ničily a zabraňovaly v jejich normální funkci. Strávil jsem nekonečné týdny v nemocnici a potom ještě nekonečné týdny doma, upoután v kuchyni na gauč pod rádiem.

Všechny tyto zákazy prospívaly mým výsledkům ve škole, ale naprosto ruinovaly mé rybaření. Dvakrát totiž ta infekce začala na začátku školních prázdnin, takže místo u vody jsem je trávil v

posteli. Infekce jsem se nakonec zbavil, ale ne dříve než na konci prázdnin. Na začátku školního roku jsem se potom ve škole objevil slabý a bledý. Jelikož jsem v posteli ani neseděl ani neležel, měl jsem od toho špatného polehávání navíc i nahrbená záda. Každý den mě maminka nabádala, že cestou do školy nesmím běžet, nesmím jezdit na kole, prostě vše napsané na tom listu jsem nesměl.

Věřil jsem, že všechny ty zákazy mají svá opodstatnění a ačkoliv mě velice omezovaly, bez reptání jsem se podřizoval. Ve škole jsem necvičil a nezúčastňoval jsem se žádných sportovních aktivit. Sice jsem měl pohodlný život, ale v žádném případě to nebyl život, v jaký jsem tajně doufal. Každý ve vesnici to o mém stavu věděl a kluci mě nezvali k hrám, kde se dalo čekat, že jeden bude muset utíkat či někam plavat.

Navykl jsem si na tuto situaci natolik, že jsem automaticky předpokládal, že nejenom lidé v naší vesnici, ale že každý to o mně jistě ví. Toto byl tedy důvod, proč jsem si při první hodině tělocviku na Brandýském gymnáziu neoblékl sportovní tepláky s bundou, a druhý důvod byl, že jsem vlastně žádné ani neměl. Stál jsem v řadě ostatních studentů, oblečen do nového svetru a nových, vyžehlených kalhot, které mně maminka koupila právě pro začátek tohoto školního roku na nové škole.

Profesor Šimek byl náš učitel tělocviku a měl hned dvě dcery, obě velice hezké. To bylo vše, co jsem o něm věděl. Co jsem ale nevěděl bylo, že nemohl vystát kohokoliv, kdo nestál v tělocvičně oblečen do teplákového souboru. Navíc, nevědouce co udělat s jednou mojí rukou, ležérně jsem ji zastrčil do kapsy u kalhot. K obrázku, který by přivedl profesora Šimka do ještě větší nepříčetnosti, mně chyběla již jen zapálená cigareta.

Profesor se na nás podíval, zhluboka se nadýchl a hned si to zamířil na konec řady, kde jsem stál já. Svůj nos zastavil až těsně před mým nosem a hrozivě na mě upřel své pronikavé oči. Zakňoural jsem, že necvičím, protože jsem byl nemocný a chtěl jsem ještě něco málo dodat, když jsem najednou dostal facku. Ta měla na mě ten samý účinek jako povel „vlevo hled“ a druhá, následující facka, zase jako „vpravo hled“. Možná, že to bylo obráceně, ale poznal jsem v nich ty samé facky, které jsem jednou dostal od ředitele osmiletky v Kostelci. Ty mě tenkrát naučily, že střílet štiky ilegální malorážkou se nemá.



Marně jsem ale pátral po příčině těchto dvou, zcela čerstvých facek. Zcela mně ušlo, že chování jedince ve společnosti je řízeno pravidly slušnosti, která zcela jasně odsoudila mou ruku v kapse. To jsem ovšem zjistil až cestou autobusem domů, po podrobné analýze celé epizody. V té tělocvičně jsem se jen omezil na očekávání alespoň dalších dvou facek.

Nestalo se a profesor se tentokrát obrátil na nás všechny a zdůraznil, že jeho dvě dcery jsou a budou ještě hodně dlouho jenom jeho. Pokud někdo z nás, patetických a fyzicky nedokonalých ubožáků, se pokusí k nim přiblížit, a to třeba i jen na dostřel, bude jeho vizáž nenávratně změněna k horšímu. Byl jsem tím velice potěšen, protože tentokrát mluvil hlavně k těm sportovním typům v naší třídě.

Na gymnáziu dávání facek nebylo jen doménou profesora Šimka. Můj oblíbený učitel chemie a latiny, profesor Dolejš, mně v průběhu roku také obdařil několika dobře míněnými fackami. To se stalo vždy, když nás načapal kouřit v kotelně budovy. Dvě facky jsem také dostal na ulici od jednoho, zcela neznámého pána, kterému také vadilo mé kouření. Ten mně slíbil, že kdykoliv mě na ulici uvidí s cigaretou, tak bude v rozdávání těch facek pokračovat, a co víc, přiděl těch facek mně bude štědře zvyšovat! Dvě facky byla tehdy akceptovaná norma a zdvojení jejich počtu za opakované prohřešky bylo také normální.

Těch pár facek od profesora Šimka mě naučilo nestát s rukou v kapse, pokud mluvím k dospělým, naučilo mě nevyhlížet cestou do školy jeho dcery v oknech jeho bytu a další facky mě naučily, že kouřit v kotelně a na ulici ke škole je nežádoucí.

15. VŠÍM JE VINA DISCIPLÍNA

Již od samého dětství, stát od nás vyžadoval disciplínu. Disciplínu nejen ve škole, ale disciplínu i v soukromém životě. Museli jsme poslouchat rodiče, učitele ve škole a všeobecně každého, kdo se dal považovat za dospělého. Dospělí to ovšem neměli snazší. Tatínek musel v práci poslouchat co mu nařídila strana a doma co mu nařídila maminka. Já jsem se snažil poslouchat oba rodiče a jedinou výjimkou v této poslouchající hierarchii byl náš pes Reksík, který poslouchal jenom tatínka. Vychován v tomto prostředí jsem odevzdaně věřil, že jediný způsob existence je být poslušný a nezlobit. V tuto zásadu jsem sice věřil, ale neuplatňoval.

Téměř každé prázdniny mě rodiče posílali na pionýrský tábor. Každé léto to byl jiný tábor a na jiném místě. Někdy jsme spali ve velkých budovách, připomínajících spíše sanatorium, někdy v dřevěných boudičkách a někdy jen ve stanu. Tábor vedli různí učitelé, kteří pro nás připravili program vycházek do okolního lesa, koupání v řece či rybníce a různé hry v přírodě.

Vedení takového letního tábora bylo striktně vojenského rázu. Ve dne i v noci jsme museli tábor hlídat a tato služba na jednoho přišla obvykle nejméně jednou týdně. Sestávala se z jedné čtyřhodinové denní směny a z dvouhodinové směny v noci.

Na jednom takovém táboře na břehu rybníka „Bucek“, hned asi třetí den mého pobytu, na mě přišla jedna taková noční směna. S mým spolubydlicím ve stanu jsme měli hlídat od dvou hodin v noci do čtyřech. Bylo nám oznámeno, že nás předchozí hlídka vzbudí a bylo nám nařízeno kolovat po táboře a být ostražití. U vchodu do tábora byl stan, kam jsme se měli schovat v případě deště, ale ne tam spát, jak nám zdůraznil jeden učitel.

Nebylo mně zcela jasné, před kým a jak máme tábor hlídat. Proti případnému napadení tábora vojsky agresivního Severoatlantického paktu, což mě napadlo jako jediné možné ohrožení, jsme neměli nic účinného. Věděl jsem, že budeme vyzbrojeni jen jednou baterkou a píšťalou, a tak jsem se z vlastní iniciativy rozhodl si sebou vzít i vlastní nůž „rybičku“ a můj vycházkový klacek.

Jak nám bylo slíbeno, těsně před druhou nás předchozí hlídka vzbudila a předali nám baterku i píšťalu. Honem zmizeli ve svém stanu a my, celí rozespálí, jsme vykročili hlídat tábor.

Noc byl studená, s četnými přeháňkami, a tak jsme se velice brzy ocitli v tom stanu, vybudovaném právě pro takovouto situaci. Jen stěží jsme odolávali spánku a stále jsme sledovali budík a netrpělivě čekali, kdy konečně se jeho ručička dostane na čtvrtou hodinu a my se budeme moci vrátit pod teplou deku v našem stanu. Když konečně budík zazvonil, vzbudili jsme příští hlídku a s radostí jim předali baterku a píšťalu.

Ráno u nástupu jsme se dozvěděli, že na naši hlídací směnu poslali kontrolu, která nás nikde nenašla a tak automaticky usoudili, že jsme asi někde spali. Odmítli jsme se přiznat k takovému neoprávněnému nařčení a tvrdili jsme, že jsme nikde nespali a že jsme poctivě hlídali. Jelikož zapírání bylo v socialistickém Československu přitěžující okolností, byli jsme potrestáni další noční službou, tentokrát čtyřhodinovou. Oba jsme věděli, že jsme skutečně nespali a byli jsme si jisti, že kontrolujícího učitele zřejmě nenapadlo se podívat do stanu u vchodu do tábora. Cítili jsme se nevině odsouzeni a náš smysl pro spravedlivost utrpěl nezhojitelnou ránu.

Takže ve dvě hodiny v noci nás opět vzbudili a ještě více ospalí než předešlou noc, jsme s baterkou a píštalou nastoupili hlídku. Tentokrát nám bylo přidáno na povinnostech a měli jsme v šest ráno probudit kuchaře, aby mohl začít se snídání. Jelikož opět trochu přšelo, zamířili jsme hned ke vchodu do tábora a schovali se do stanu. Tentokrát jsme se vůbec nenamáhali zápolit s vtírajícím se spánkem a okamžitě jsme oba usnuli „jako dřeva“, jak později o nás při nástupu tvrdili.

Když jsem ucítil jak se mnou kdosi cloumá, připadalo mně že jsem vůbec nespál, tak krátký se mně zdál okamžik od doby, kdy jsme začali naši směnu. Před stanem byl již slunný den a pomalu mně začínalo být jasné, že se na nás řítí další disciplinární malér.

Ten den snídaně byla pozdě a vyvěšení státní vlajky ještě později. Museli jsme stát před nastoupeným táborem a poslouchat jak jsme neposlušní, jací jsme špatní pionýři a jak se neumíme vyrovnat s naším podílem společenské zodpovědnosti. Dvě obligatorní facky se ale nedostavily a náš celý trest spočíval jen ve ztrátě důvěry a vyřazení z účasti na dalších hlídkách. Slzy radosti, které se mně prodraly do očí, byly našěstí vysvětleny jako slzy lítosti a povzbudily vedoucího tábora poukázat všem nastoupeným, jak horce svého přestupku nyní želím. Když ta šaškárna nakonec skončila, oba dva jsme nechtěli věřit svému štěstí. Potrestali nás totiž tím, o co jsme od samého začátku našeho pobytu v táboře usilovali.

Čemu jsme se ale nevyhnuli, byla pochodová cvičení. Do doby, kdy jsem jel poprvé na pionýrský tábor, jsem neměl ani tušení, co taková cvičení představují. Hned po prvním cvičení jsem byl zklamán - spočívalo totiž v pochodování v řadách podle povelů, jako třeba „čelem vzad“, „vpravo hled“, „zastavit stát“ a samozřejmě i „pochodem vchod!“

Ani klacky místo pušek jsme neměli a během těch dlouhých chvil, strávených pochodováním a stavěním se do pozoru, jsem začal přemýšlet o smyslu těchto nesmyslných úkonů. Brzy jsem zjistil, že nejsem sám, komu se to ani trochu nelíbilo. Nelíbilo se to v podstatě všem, dokonce i učitelovi, což na něm bylo zcela jasně vidět. Ujišťoval nás ale, že čím dříve se to naučíme, tím dříve se budeme moci koupat v rybníce.



S každými dalšími prázdninami a dalším pionýrským táborem, všeobecná nespokojenost s pořadovými cvičeními rostla. Nikomu se nechtělo, během těch krásných letních dnů prázdnin, nesmyslně pochodovat sem a tam a zpívat při tom vlastenecké či budovatelské písničky.

Jako nutný výsledek mých revolucionářských nutkání, předposlední rok osmiletky se stal mým posledním pionýrským táborem. Když nás opět učili stát v řadě a pochodovat v šiku, vystoupil jsem z řady a řekl jsem učiteli, že mě bolí nohy a že již nebudu nikam pochodovat. V ten okamžik se ke mně přidali další a celkem šest si nás lehlo na trávu a byli jsme přesvědčení, že odpočíváme zcela zaslouženě.

Učitel ale klasifikoval náš odpočinek jako vzpuru, kterou vedení tábora vyřešilo přestěhováním nás šesti „provokatérů“. Ze stanu, kde jsme spali vždy po dvou, nás přestěhovali do jednoho společného srubu, kde byly jen palandy, stůl a pár židlí.

Příštího dne ráno přišla inspekce čtyř učitelů ohodnotit pořádek v našem srubu. Za sebemenší nepořádek nám sráželi body a když se naše hodnocení dostalo pod určitou stanovenou úroveň, byli jsme obvykle potrestáni nějakým zákazem. Nemohli jsme se třeba zúčastnit promítání filmu či výletu do nejbližšího městečka.

Po nastěhování do srubu se nás šest skutečně snažilo mít vše v pořádku. Věděli jsme, že nás budou hodnotit s notnou dávkou averse a proto jsme uklízeli jako nikdy předtím. Po prohlídce jsme si ale s úžasem museli vyposlechnout, že naše hodnocení je nedostačující. Takže nám bylo hned nad slunce jasné, že se nám komise mstí za naši rebelii. Druhý den jsme se nenamáhalí a když komise opět přišla hodnotit pořádek v našem srubu, pořádek jsme tam neměli. Navíc jsme nestáli v pozoru u postelí, ale ležérně jsme seděli u stolu a hráli karty.

Překvapení učitelé zavolali vedoucího tábora a i na něm bylo vidět, že je nadmíru překvapen. Nenapadlo ho nic rozumnějšího, než na nás začít křičet a vyhrožovat rodiči. To ale na nás neplatilo a nechávalo nás klidnými. Rozhorlili jsme se až teprve když nám zakázal ten večer návštěvu kouzelnického představení. Na protest jsme se zabarikádovali ve srubu a odmítli se zúčastnit všech denních aktivit. Na učitele, který s námi přišel vyjednávat, jsme trubkami, z rozebraných hliníkových tužek, stříleli kuličky z chleba a mnozí z nás se skutečně i do něj trefili.

On „ustoupil ze svých pozic“, jak se odborně říkalo již za války zbrklému útěku, a za chvíli se vrátil opět s vedoucím tábora. Tentokrát se ale oba drželi hodně daleko a mimo dostřel našich trubiček. Oznámili nám, že nás pošlou domů a čekali, že tato hrozba snad konečně zapůsobí a my složíme zbraně. My jsme ovšem zajásali, neboť na nás tím pádem čekaly skutečné prázdniny, bez pořadových cvičení a nevíтанé disciplíny..

Od těch prázdnin má disciplína byla věčným problémem. V té době jsem již prohlédl dvojí tvář světa dospělých a mé zklamání narůstalo do nezdravé směsi skepticismu a odporu k převládajícím hodnotám a trendům. Náš třídní učitel na jedenáctiletce mě brzy nařknul, že stále rebeluji, že jsem negativní a nebyl ani trochu spokojen s mým chováním.

Protože on byl zkušený učitel, a takových jako já již viděl hodně, naprosto ignoroval mou drzost a žádná má provokace ho nevytlákala z jeho bezpečné ulity. A já si zase dával záležet, aby mé provokace neporušovaly žádná školní pravidla a byly tak nepotrestatelné. Má sebejistota narůstala snad až exponenciálně a mé představy o mých schopnostech narostly do nezdravých rozměrů. Všem bylo jasné, že při prvním setkání se světem mimo školu, nastane pro mě nepříjemné rozčarování. A právě na to jsem nemusel dlouho čekat.

Dvouroční vojenská služba v Československé armádě byla povinná pro každého mladíka, který dosáhl věku devatenácti let. Jen studenti na vysokých školách dostali tzv. „odklad“ a během studií sloužili jen pár dnů v měsíci. Po ukončení museli ale ještě rok dosluhovat zbytek. Vojáci dostávali měsíčně jen malé kapesné, za které si mohli koupit jen asi padesát nejlacinějších krabiček cigaret, či v nejlacinější hospodě koupit padesát pulitrů piva. Obojí bylo totiž tenkrát velice laciné. V populaci se našli i někteří, kteří se na vojnu těšili a druzí, kteří se na vojnu netěšili vůbec. Tak jako vždy, já jsem byl až v té druhé kategorii.

Když jsem byl zavolán k odvodu, musel jsem se postavit zcela nahý před odvodní komisi, složenou asi z deseti komisařů, kteří na stole před sebou přehazovali desky plné papírů.

Vojenská služba byla povinná jen pro muže, respektive osoby mužského pohlaví. Hned mně bylo jasné, že stoje nahý před komisí jim dávám tuto skutečnost k důkladnému prověření. A jelikož takto před nimi musel stát každý z branců, nemohlo tím pádem dojít k infiltraci naší armády opačným, či dokonce třeba i žádným pohlavím.

Haškovu knihu o Švejkovi jsem znal téměř z paměti a jen s námahou jsem v životě odolával pokušení uplatňovat jeho pohled na svět. Stoje před tou komisí, nahý a bezmocný, neviděl jsem lepší příležitost si na Švejka zahrát. Věděl jsem ale, že musím být opatrný, zde již to nebyla školní třída, zde šlo to tuhého.

Po rozložení několika dalších fasciкулů se mě jeden z komisařů zeptal u jaké armádní jednotky bych chtěl sloužit. Bez váhání jsem odpověděl, že chci sloužit u armádní kapely. To ovšem celou komisi překvapilo tak hodně, že mě stále ještě brali vážně. Svědčila o tom jejich další otázka, kterou se zeptali, na jaký instrument tedy hraji. Odpověděl jsem jim že na žádný, ale že se rád rychle naučím, jen ať mně jen řeknou, o který hudební instrumentu je v armádní kapele nouze.

Najednou se v místnosti rozhostilo naprosté ticho a já cítil, že mé srdce odhadlo celou situaci lépe než já a začalo strachem prudce bít. Po chvíli se jeden z komise začal násilně smát a ocenil můj projev jako snahu o nepodařený vtip a zeptal se, kde popravdě chci na vojně sloužit. Netušil jsem, že on byl přítel mého otce a že se mě snažil zachránit od blížící se katastrofy.

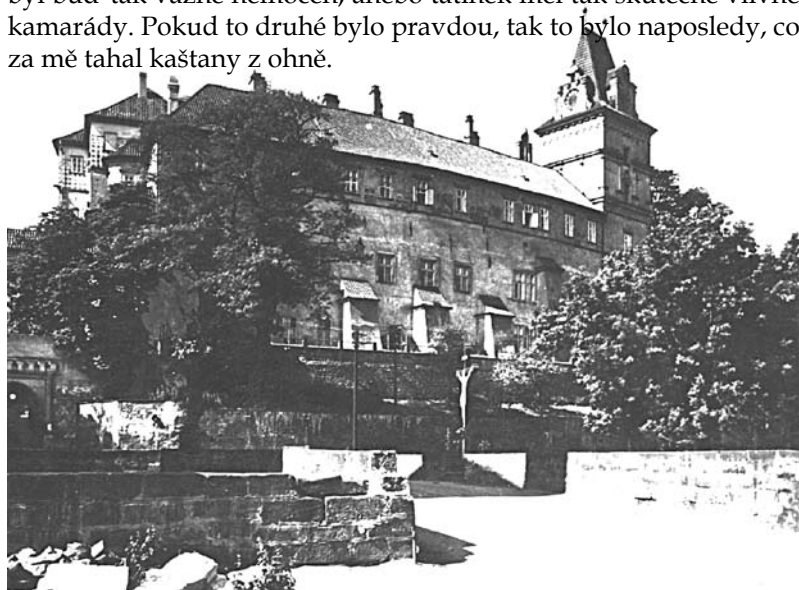
Takže jsem mu ani trochu nepomohl, když jsem odpověděl, že chci tedy k pohraničnickům, protože cítím, že právě u nich mohu sloužit naší vlasti nejlépe. Chtěl jsem na hranici hlídat náš socialistický stát proti imperialistickým vetřelcům.

I když takovýchto a podobných hesel bylo napsáno všude plno, na plakátech v továrnách, ve školách a i třeba na nástěnkách národních výborů, nikdo je již nebral vážně a komisařům hned došlo, že si z nich zcela drze utahují. Nejhorší, co nemohli přenést přes srdce, bylo poznání, že jsem k tomu používal jejich vlastní propagandu. Rychle mě propustili a zavolali dalšího.

Když jsem po nějakém čase potkal tatínka, ten samým rozčilením byl celý bez sebe. Přes veškerou snahu jeho kamaráda mě komise zařadila k „pětépákům“, což v podstatě byla trestná jednotka armády. Její příslušníci dostali místo zbraně lopatu a bez platu dřeli více jak dva roky. Neuměl jsem si toto vše ovšem ani v duchu představit, ale tatínek ano a byl z toho zdeptán.

„To bude tvůj konec!“ řekl a nechal mě v nepohodlné nejistotě.

Několik měsíců potom jsem obdržel pozvánku na Vojenskou správu. Tam mně sdělili, že vzhledem k mému zdravotnímu stavu v mládí, jsem zproštěn služby v armádě. To znamenalo, že jsem byl buď tak vážně nemocen, anebo tatínek měl tak skutečně vlivné kamarády. Pokud to druhé bylo pravdou, tak to bylo naposledy, co za mě tahal kaštany z ohně.



16. BEZ POZVÁNEK NA ZÁMEK

Do mých šestnácti let byl oběd pro mě hlavním jídlem dne. To trvalo až do doby, kdy jsem objevil, že peníze, které mně rodiče dávali na zakoupení stravenek do školní jídelny, mohu lépe využít k zakoupení novin, knih či cigaret a piva v hospodě „U kulaté báby“.

Nejprve jsem vynechal jen jeden měsíc obědů, ale když jsem zjistil, že se bez nich zcela pohodlně obejdu, mé vynechávání se stalo pravidlem. Hlad jsem zaháněl cigaretou, a tak o rok později jsem se stal již pravidelným kuřákem.

Teprve když jsem se vrátil večer domů, honem jsem doháněl, co jsem přes den v jídle zanedbal. Maminka byla již delší dobu vážně nemocná a většinu času trávila v nemocnici. Tatínka přeložili a pracoval v okresním městě Mělníku, odkud jen občas zavítával domů. Takže celá domácnost závisela jen na mně.

Většinou jsem jedl vajíčka, která sneslo našich pár slepiček, žijících na malém dvorku. Mohl jsem je jíst vařená, míchaná či smažená, a dokonce jsem je mohl bez problémů i pít přímo ze skořápky. Bohatě posolený kousek chleba a láhev piva byly zákuskem a cigareta nutnou kulminací mé večeře. Vůbec jsem si neuvědomoval jak hodně ochuzují své tělo o potraviny, nutné k výživě a růstu. Zkombinováno s vážným onemocněním v mém dětství a s geny, které jsem zdědil, tato forma výživy zřejmě způsobila, že jsem byl jeden z nejmenších kluků ve třídě. Navíc jsem musel nosit brýle, nesportoval jsem a na čele se mně pravidelně dělala pubertácká vyrážka. Věděl jsem zcela přesně, že v žádném případě jsem nebyl v pozici kohokoliv nadchnout mým vzezřením a nebyl jsem z toho vůbec nadšen.

Takže jsem většinou jen snil a to dosti odpoutaně od reality. Předmětem mých snů byly hory na západním pobřeží Kanady, tropické ostrovy v Pacifiku a nekonečné lesy na Sibiři. Znovu a znovu jsem prožíval epické výpravy Rollanda Amundsena k oběma pólům a zcela živě jsem zoufal s Oněginem nad jeho ztracenou láskou. Knihy byly mým kouzelným zámekem, do kterého jsem utíkal před realitou, a obsah jejich stránek se pro mě stal kamenem mudrců.

Ovšem ne všechny knihy spadaly do této kategorie. Některé školní knihy byly až zoufale nudné a jen málokdy jsem v sobě našel sílu je číst. Na špičce toho imaginárního stromu nepopulárních knížek byly knihy gramatiky, a to ať již se jednalo o latinskou, českou, ruskou či anglickou gramatiku. Latina byla ovšem nejvíce nudnou, neboť jsem si neuměl představit situaci, ve které bych kdy mohl použít třeba „Veni, vidi, vici“, což bylo jedno z mála rčení, které jsem si z latiny zapamatoval.

Naštěstí náš učitel latiny měl dosti pochopení pro mou ignoranci a velkoryse přehlížel mé časté absence na jeho lekcích. Takže kdykoliv jsem se rozhodoval, ze které hodiny vyučování zmizet, byla to vždy latina, která se tlačila do popředí mých úvah.

Jedno krásné, podzimní odpoledne jsem na chodbě školy potkal přítele Sašu a na to odpoledne jsme oba neměli na rozvrhu nic jiného, než jen jednu hodinu latiny. Hned jsme se dohodli, že místo latiny půjdeme na procházku do zámeckého parku. Proč nás zrovna napadlo jít do parku jsme nevěděli, ale prostě jít kamkoliv bylo pro nás daleko lepší alternativou než jít na latinu.

Rychle jsme opustili budovu školy a zamířili k velké, otevřené bráně do parku. Brzy jsme byli obklopeni vysokými stromy, jejichž listí, obarvené přicházejícím podzimem, tvořilo kolem nás pestrou, barevnou mozaiku. Lavičky podél cesty zely prázdnotou a jen občas jsme potkali někoho spěchajícího odněkud někam. Bez cíle jsme se procházeli a hovořili o všem možném. Ačkoliv si nemohu vzpomenout o čem jsme hovořili, bezpečně vím, že jakmile jsme se ocitli pod majestátním brandýským zámkem, předmět našeho hovoru se změnil.

Zámek byl postaven vysoko na břehem Labe a svou velikostí téměř zesměšňoval domečky postavené pod ním. Nebyl však typickým turistickým zámkem či hradem, jaké jsme již mnohokrát viděli na školních výletech. Uvědomili jsme si, že vlastně žádné exkurse či školní výlety se na tento zámek nekonaly, a to i přesto, že to byl nejbližší zámek v okolí. Čím více jsme o všem přemýšleli, tím více se nám zámek jevil jako narůstající záhada. Takže nám trvalo jen chvíli se rozhodnout prozkoumat ten zámek trochu blíže.

Vydali jsme se směrem k zámku a po chvíli jsme narazili na velkou bránu, zavřenou velkými dveřmi. Brána byla součástí masivního opevnění, pokračujícího pod hradem vysokou zdí, a vystavujícího se na obdiv uživatelům hlavní silnice, vedoucí do centra města.

Nedaleko brány jsme našli na zdi místo, kde jsme zcela pohodlně mohli na zeď vylézt, a netrvalo dlouho a byli jsme na samém valu opevnění. Před námi se rozprostíral široký pruh trávy, který sahal od strmé zdi, směřující dolů k řece, až k samé budově hradu. Budova byla jakoby podepřena masivními trojúhelníkovými sloupy a prostor mezi nimi byl zaplněn vysokými, zamřížovanými okny, která začínala hned nad trávníkem.

Byli jsme samozřejmě zvědaví, co se skrývá za těmi okny a tak jsme stanuli před tím nejbližším a nahlédli dovnitř. K našemu velkému překvapení jsme pod oknem uviděli kancelářské stoly a za nimi sedící, či sem tam chodící, úředníky a úřednice. Soudě podle výrazu těch, kteří nás za oknem zpozorovali, jejich překvapení bylo snad ještě větší než naše. Přátelsky jsme jim zamávali a pokračovali v naší výzkumné procházce.

Brzy jsme sestoupili do zahrady na druhém konci zámku a jen zeď nás dělila od cesty, kde jsme již zcela zřetelně slyšeli jezdit auta. Rozhodli jsme se nejtít tou samou cestou zpět, neboť se nám jaksi nelíbily pohledy těch lidí v kancelářích. Než jsme ale stačili najít vhodné místo k přezení zdi, vyřítili se na nás dva muži, a to přesně z místa odkud jsme přišli do té zahrady i my.

Pozdravili jme je a zcela naivně jsme se jich zeptali, jak se dostaneme z hradu ven. Místo odpovědi nás chytili za límce a vlekli zpět nahoru na opevnění. Takže jsme se opět promenádovali před těmi samými zamřížovanými okny, ale tentokrát jsme těm zvědavě dívajícím se úředníkům a úřednicím nemávali.

Zavedli nás do jedné místnosti, kde si ověřili co jsme zač a nakonec nás pustili. Později jsme zjistili, že zámek sloužil jako ústředí pro úřad Státních lesů. Jeden spolužák nám dokonce tvrdil, že zámek je i sídlem tajné policie, což ovšem nás ani ve snu nenapadlo. Pro nás i "Státní lesy" zněly hrozivě a začali jsme tušit, že propuštěním ze zámku naše problémy neskončí.

Za pár dnů naši otcové se po telefonu dozvěděli o našem dobrodružství a náš učitel latiny si nás nechal po hodině ve třídě. Ani ho moc nezajímalo, proč jsme nebyli na hodině latiny. Chtěl hlavně vědět, co nás to proboha napadlo, lézt zrovna na ten zámek?

Mimo osvědčených pár facek jsme čekali přinejmenším i dvojku z chování, ale nic takového se nestalo - ani facky, ani dvojka z chování! Určitě pomohlo to, že Saši tatínek byl předsedou národního výboru v Brandýse.

17. PES, ŽIVÝ JEŠTĚ DNES

Po železářském obchodu, druhý, nejvíce navštěvovaný, byl pro mě obchod s rybářskými potřebami. Tam měli totiž rybářské pruty, které jsem toužil jednou vlastnit, toužil jsem je mít doma, postavené v rohu předsíně, a při každém projití kolem se z nich těšit. Po několik roků jsem obzvláště obdivoval jeden „štípaný“ prut, krásně nalakovaný a s očky, vyloženými acháty. Byl pro mě samozřejmě nedostupně drahý a nikdy mě nenapadlo rodiče o takovou sumu peněz kdy požádat. Již jako kluk jsem si totiž uvědomoval, jak mizerně placené bylo tatínkovo zaměstnání.

Po mé maturitě, maminka byla již smrtelně nemocná a tudíž byla permanentně hospitalizována. Ze samých obav o mou budoucnost mně dala všechny její našetřené peníze a trvala na tom, že si mám koupit pro sebe oblečení a všechno, co potřebuji. Jelikož bylo zrovinka léto, v jehož teplých podvečerech mě ryby v Labi svým skákáním nad hladinu lákaly k rybaření, prvé co jsem si koupil, byl ten můj vysněný „štípaný“ prut.



To léto jsem také našel nového kamaráda Alfa. Alf byl tříroční vlčák, kterému ve čtvrtém roce jeho života jeho majitelé jednoduše sdělili, že od této chvíle bude žít v Zárybech a ať mě moc nezlobí! Nakonec mně dali vodítko a já s Alfem nasedl do vlaku a jel přes celou Prahu domů.

Celá ta záležitost byla vůči Alfovi velice nezodpovědná. Jak ze strany původních majitelů, tak ještě více ze strany mé. To jsem si ovšem v tom okamžiku rozhodování neuvědomil a neuvědomil si to ani Alf. Pro Alfa byla cesta vlakem vítanou změnou dnů strávených uvázaný u boudy a uvítal ještě více, když jsem ho doma pustil z vodítko. Okamžitě se choval jakoby jsme se znali celý život a prvou noc spal u mé postele tak dlouho, dokud jsem se neprobudil. Když viděl, že ho nehodlám uvázat k žádné boudě, jeho oči zazářily pro mě až dojmavou radostí.

Vázat psy na řetěz bylo všeobecně akceptováno jako přijatelné a až na malé výjimky, nikdo se nad touto praxí nepozastavoval. Nikdo ani nezkusil si představit, jaká to musí být muka pro tak inteligentního tvora, věčně uvázaného na několikametrovém řetěze. Na vesnicích byli psi prostě na to, aby hlavně hlídali dům.

Ráno jsem obvykle připravil obligatorní míchaná vajíčka, o které jsem se s Alfem rozdělil. Někdy ale vajíčka došla a slepičky nová ještě nestačily snést. To potom jsme s Alfem jedli, co jsme doma našli. Obdivoval jsme jeho odvalu, se kterou se pouštěl do mých kuchařských pokusů a cenil jsem si jeho skromnosti. Svátkem pro nás oba bylo, když tak jednou za týden přijel tatínek a uvařil nám skutečné jídlo. To potom jsme se oba dva nejenom hodně, ale i s chutí najedli.

Brzy také i okolní hospody se staly Alfovým oblíbeným místem a navštěvoval je stejně rád jako já. Hospodský obvykle našel nějaké zbytky od obědů či večeří a Alf je pod stolem vylízal tak moc, že se talíř ani nemusel po něm umývat. A když nebylo nic jiného k jídlu, tak jsme stále ještě měli konzervy.

Jedno ráno, toho krásného léta, jsem uvařil trochu těsta, vzal ten nový prut a zakotvil jsem lodičku až v polovině řeky. Alf seděl na špičce a z jeho každého pohledu vyzařovala nakažlivá radost, jakou jsem na nikom a nikdy ještě nepoznal. Po chvíli Alf to nevydržel, přeskočil lavičku a já si nechal od něj lízat nos či ucho. V takových chvílích jsem dokonce i pociťoval touhu mu oplácet tím samým.

Zakotvili jsme v té nejhlubší části řeky, speciálně vybagrované pro velké lodě, a znatelný proud řeky tvořil za zádi malé, bublavé víry. Navlékl jsem na háček kuličku těsta a nahodil k hlubokému dnu, asi tři metry pod námi. Prut jsem položil napříč lavičkou a sice tak, aby při zabrání jsem ho mohl co nejpohodlněji uchopit.

Ryby sice braly, ale ne moc. Byly to většinou malé cejni a po čase jsme jich měli asi deset. Kdykoliv jsem rybu tahal z vody, Alf se

postavil na okraj člunu a se zájmem sledoval ten nerovný boj. Když nakonec ryba skončila ve vezírku, a já byl tím očividným vítězem, Alf si jen stěží odpouštěl mě opět olízat.

Chýlilo se k poledni a sluníčko začalo dosti nemilosrdně pálit. V tento čas většina rybářů odcházela domů a já k tomu také neměl daleko. Než jsem ale tak učinil, rozhodl jsem se skočit z lodičky do řeky a trochu si zaplavat. Alf na lodičce přestal štěkat teprve když mě viděl stát na břehu, ke kterému jsem z lodičky doplaval. Trochu jsem se proběhl a napadlo mě, že vlastně Alfovi musí být také teplo. Po tomto nápadu mě napadl hned druhý, který jsem ovšem nedomyslel. Než jsem stačil tak učinit, neprozřetelně jsem zavolal na Alfa a vyběhl ho, aby do té vody skočil také.

Alf celou tu dobu stál s předníma nohama na okraji lodičky a úzkostlivě sledoval všechno mé počínání. Po mé výzvě ani chvíli nezaváhal a skočil hned do řeky. V ten okamžik jsem si uvědomil, že Alf by pro mě udělal všechno možné na světě.

Co se ale nestalo – skokem Alf zavadil o položený prut, který jen volně ležel na lavičce. Ten spadl do řeky a těžký naviják ho potopil ke dnu. Nechal jsem Alfa se sušit na břehu a plaval jsem k lodičce. Několikrát jsem se potopil ke dnu a marně prut hledal. Voda u dna byla tmavá a proud byl daleko silnější než jsem si myslel. Nakonec jsem hledání vzdal a přijel lodičkou pro Alfa. Zřejmě jsem si to namlouval, ale zdálo se mně, že Alf již nebyl šťastný tak, jak byl to ráno. Pokoušel jsem se mu vysvětlit, že to byla má chyba a ať si z toho nic nedělá. Teprve až když jsem mu za poslední drobné koupil ve vesnici balíček sušenek, které on tak miloval, a do nekonečna jsem ho drbal na hlavě, Alf byl opět plný nezkrutitelné radosti.

Některé příběhy jsou smutné a ať je jeden vypráví jak jen chce, nic se na nich k lepšímu změnit nedá. Tento příběh je bohužel právě jeden z takových.

Léto skončilo a já se musel z domova odstěhovat do města, kde pro Alfa nebylo místa. Nezbyvalo mně nic jiného než udělat Alfovi to samé, co mu udělali jeho majitelé přede mnou – dal jsem ho do péče jiným lidem v blízkém městečku. Předal jsem jim vodítko a Alfa jsem nabádal, aby moc nezlobil. Bylo mně nad slunce jasné, že Alf přesně pochopil celou situaci a když jsem ho opouštěl, Alf se na mě podíval tak, že jsem to dodnes nezapomněl.

Po několika měsících mně sousedka řekla, že mnohokrát viděla Alfa spát před dveřmi našeho prázdného domu. Co se s Alfem stalo nevím, vím jen, že jsem nikdy nenašel odvahu to zjistit.



18. LYŽOVÁNÍ PRO ZASMÁNÍ

Naše Krkonoše nejsou vysoké hory a nemají strmé, do mraků se tyčící vrcholy. Před takovými horami, jako jsou třeba Himaláje, mají ale spoustu jiných předností. Předně se o Krkonoších dá bezesporu říci, že jsou "civilizované". Jsou totiž posety početnými horskými boudami, postavenými vedle turistických cest, a snad v každé z nich jeden najde restauraci s výčepem a horkým grogem. Navíc Krkonoše jsou naprosto ideální pro zimní sporty, jako je sáňkování, lyžování, stavění sněžuláků či koulování se tím krásným, bílým, krkonošským sněhem.

Do lyžování jsem se zamiloval již jako šestiletý kluk, hned poté, co mně strýc Josef dal jeden pár jeho lyží. Potom se mnou strávil jedno odpoledne, kdy se mně snažil vysvětlit alespoň jeden z hlavních principů úspěšného lyžování - a sice jak zastavit rozjeté lyže.

Ten pár lyží byl na mou postavu samozřejmě nadměrný, neboť to byly lyže zabavené z výzbroje německé armády. Ve speciálních oddílech, pro které byly určeny, se totiž nepočítalo se šestiletými "padákovými myslivci".

Tato skutečnost zřejmě strýci unikla a tak asi po hodině usilovného zkracování a prodlužování řemenů vázání, považoval za zcela normální mě na ty lyže postavit. Nebylo to v Krkonoších, ale v Rumburku, na dvoře plném sněhu a mírně se sklánějícím od velkých vrat, směrem dolů ke garáži.

Po chvíli jsem zvládnul na těch lyžích stát, aniž bych soustavně padal z jedné strany na druhou. Strýc povzbuzen mým pokrokem potom do mě strčil, lyže se rozjely a já s nimi. Když jsem dojel před garáž, teprve tam si strýc uvědomil, že mě sice vysvětlil jak se brzdí, ale ještě mě to nenaučil. Omezil se tedy jen na opěťované volání "stůj", které mu zbylo v jeho slovníku z dob prožitých jako příslušník finanční stráže.

Má maminka vše pozorovala se zděšením, které ji přimělo vyběhnout z tepla chodby a snažit se mě dohnat ještě dříve, než se dostanu ke dveřím garáže. Ale ani maminka a ani strýcovo "stůj" neuspělo a já se tudíž zastavil až o ty dveře. Lyže a ani já jsme neutrpěli žádnou viditelnou škodu, přestože jsem na takovýto způsob zastavení zvyklý nebyl. Zdálo se ale, že ty lyže takovýchto zastavení již zažily povícero a tak jim to očividně nevadilo.

Ten "sešup", jak jsem se později chlubil svým lyžařským dobrodružstvím, mě nadchnul tak hodně, že mě naši museli regulárně brát do Krkonoš, kde jsme pobývali v podnikové chatě na Liščí louce. Mých lyžařských pobytů bylo ale bohužel jen pár, neboť chlopně mého srdce napadly již ty zmíněné nepřátelské bakterie a od té doby jsem se nesměl zúčastňovat žádných fyzických aktivit.

S lyžováním jsem opět začal až po maturitě. Mimo rybářského prutu jsem si za peníze od maminky totiž také koupil nové lyže a lyžařské boty. Vybral jsem si snad ty nejdražší, které tenkrát byly k dostání a které byly určeny pro lyžařské závodníky. V žádném případě to nebyly lyže pro naprosté začátečníky, jako jsem byl já. To mě ovšem neodradilo a považoval jsem zdokonalení mého lyžování za něco, co "přijde samo", hned jakmile jen se na takové drahé lyže postavím. No a právě toto jsem si mohl tu zimu ověřit při jednom lyžařském zájezdu, organizovaném úřadem, kde pracoval jeden z našich zářebských známých.

Jedno pozdní, sobotní odpoledne, jsme si to uháněli pod plachtou nákladáku směrem do Krkonoš a ačkoliv jsme byli promrzlí až na kost, všechny nás vnitřně hřála vyhlídka zasněžených Krkonoš a lyžování na bílých pláních Dvoraček. Dorazili jsme až za tmy a tak jsme jen stihli se honem navečeřet a potom jsme se "my lyžaři", na rozdíl od "těch sánkařů", pustili do voskování lyží. To byl samozřejmě velký obřad a vedly se nekonečné spory o tom, jaký vosk je na dané podmínky ten nejlepší. Většina lyží totiž neměla ještě skluznici z umělé hmoty a dřevo, pokud nebylo zrovinka pokryté vrstvou vosku, se nechtělo po sněhu klouzat.

Já ovšem měl, a to snad jako jediný ze zájezdu, lyže s umělou skluznicí a tak jsem nepovažoval za nutné lyže voskovat a přejíždět je rozpálenou žehličkou. To mně totiž poradil prodavač, když jsem ty lyže kupoval. Podle něj stačilo jen voskem nadělat příčné čáry přes skluznici a voskování bylo úspěšně dokončeno!

V lyžárně, kde to vonělo voskem a hlaholilo hlasy nadšených lyžařů, si samozřejmě mého počínání a mých lyží povšimli. Okamžitě mě povýšili na experta a začali se mě porůznu vypyávat, co si například myslím o vosku, který se právě rozhodli naplácat na své lyže. Také chtěli vědět jestli Dvoračky se dají sjíždět na běžkách či Černá sjezdovka, ve Špindlerově Mlýně na Velkém Hangu, se má jezdit vlevo nebo vpravo. To jsem samozřejmě nevěděl a ani jsem tenkrát nevěděl, co je Černá sjezdovka a její Velký Hang.

Všeobecná víra v mé lyžařské schopnosti, převládající v té studené lyžárně, mně začala napovídat, že přicházející nedělní lyžování může skončit naprostým fiaskem. Bohužel jsem ale všechny kolem nechal v jejich víře zajít tak daleko, že jsem již nemohl najít odvahu a přiznat se, že lyžovat vůbec neumím. Když jsem si navíc vzpomněl na mé setkání s dveřmi garáže v Rumburku, věděl jsem, že neumím ani to základní, jako je úspěšné zastavení. Takže mně nezbylo než doufat v zázrak a věřit lyžím, že se samy nějak vyrovnejší s mými nedostatky. Doufal jsem, že jim bude stačit jen naznačit mé úmysly a ony se budou točit, brzdit a nakonec se i samy zastaví.

Neděle nás uvítala sluncem, bílou plání a radostí ze všeho kolem nás. Při snídani si jeden lyžař přisednul k našemu stolu, kde jsem

seděl s naším zářýbským sousedem. Když důvěrně dodal, že si “musí sednout se závodníkem”, hned mě došlo, že na tento profesionální status povýšil mě a ne souseda. Můj soused totiž, hned ještě při cestě nákladákem, všude prozřetelně prohlašoval, že on je kluk z roviny a k lyžování si ani “nečuchnul”.

Přes noc jsem si připravil zoufalou taktiku k úspěšnému zamaskování mých lyžařských nedostatků, ale ráno jsem si již s hrůzou začínal uvědomovat, že mně to jen tak neprojde. Začal jsem tím, že jsem s lyžováním nepospíchal a dal jsem si záležet, abych na pláň dorazil jako poslední z našeho zájezdu. Doufal jsem, že všichni ostatní budou již lyžovat a tím pádem budou mít spoustu starostí sami se sebou. Jak mně později vysvětlil můj zářýbský soused, můj ležérní přístup si všichni mylně vysvětlili mým naprostým profesionalismem a pro mě všedností situace.

“Závodníci, ti lyžují furt, až jim to leze krkem!” říkal o mně řidič toho nákladáku a všichni mu věřili.

Když jsem se ocitl na vrcholu pláně, k mé veliké nechuti jsem tam našel většinu lyžařů z našeho zájezdu, nerozhodně postávající nad tím sešupem pod nimi. Teprve později jsem zjistil, že tam nečekali na mě, ale stejně tak jako já, se báli se pustit s toho kopce dolů. To jsem ale tenkrát nevěděl a jen nerad jsem si uvědomoval, že můj kamuflážovací plán troskotá již na samém začátku.

Nedalo se nic dělat a volky nevolky jsem si musel připevnit lyže. Začal jsem tím, že jsem položil lyže na snůh, srovnal je a levou nohou jsem nakopnul botu mezi čelisti vázání. Tak jsem to viděl praktikovat a věřil jsem, že to dělám správně.

Co se však nestalo! Ta jedna lyže po mém nakopnutí, namísto aby poslušně sevřela vázáním mou novou, nakrémovanou lyžařskou botu, poskočila a rozjela se plání dolů!

Nejprve mě posedla panika, ale hned i radost, že se tedy nemusím předvádět! Po radosti ale opět zase hrůza, když jsem sledoval mou lyži, jak skáče přes sněhové boule a stále rychleji a rychleji mizí dolů, někam mezi zasněžené smrky. Dal jsem si přes rameno mou druhou lyži, která mně stále ještě zůstala věrná, a vydal se kopcem dolů. Trvalo dlouho, než jsem skončil dole pod kopcem, a ještě déle najít ve sněhu stopu mé zatoulané lyže. Po pás v čerstvém sněhu jsem se prodíral mezi smrky a hledal lyži.

Když jsem ji nakonec našel, byl jsem radostně překvapen tím, že lyže tu svou úděsnou pouť přežila zcela bez úhony. Z pocitu únavy, který na mě dosedl, jsem se domníval, že je již pozdě a bude čas jít zpět do chaty, nasednout do nákladáku a uhánět domů, daleko od sněhu a lyžování!

Pohled na mé hodinky “Pobědy” mně ale k neuvěření potvrdil, že tomu tak není a že tedy mám ještě spoustu času, který mohu věnovat lyžování. To samé mně potvrdilo i pár účastníků našeho



zájezdu, které jsem cestou nahoru potkal. Takže nakonec jsem opět stanul tam, kde jsem s hrůzou začal, na vrcholu kopce, pode mnou byla dlouhá pláň a přede mnou nejisté okamžiky.

I když jsem věděl, že zopakování toho prvního nakopnutí lyže by mě definitivně osvobodilo od dalšího lyžování, neměl jsem to srdce to udělat těm mým, stále ještě krásným, novým lyžím. Odevzdaně jsem si je připevnil a nečívaje se vlevo vpravo, pustil jsem se s kopce dolů.

Prvé metry nebyly nejhorší, podařilo se mně na lyžích stát a nespadnout. Teprve když jsem chtěl zatočit bylo jasné, že lyže mně definitivně nerozumí. Místo zatočení se totiž zkřížily, s čímž jsem nepočítal. To mě vyvedlo z rovnováhy, kterou jsem opětne našel až když jsem sebou bouchnul do sněhu a po pár metrech se zastavil.

Trvalo mně zbytek odpoledne se dostat dolů pod kopec, kde na mě čekali někteří z našeho zájezdu. Měli o mě vážné obavy, jestli jsem již někde nezmrznul, a cítili se za mě mým rodičům odpovědní. Speciálně náš soused ze Záryb trval na tom, že jsem ještě někde na kopci a ne v chatě, jak chtěli věřit ostatní. Ti ostatní byli ti, kteří nějakým nedopatřením přišli o podívanou, které mé lyžování to odpoledne poskytovalo všem v mém blízkém okolí.

Pod třepotající se plachtou nákladáku jsem si cestou zpět sliboval, že již nikdy nebudu předstírat něco, co nejsem. Brzy jsem ale od tohoto nepraktického rozhodnutí upustil, neboť život nebyl zase tak zcela jednoduchý!

19. 'DOKTOR DLOUHÝ', ČI SEN JEN POUHÝ?

Mým úplně prvním začátkům lyžování na zasněženém dvoře strýce Josefa, předcházelo jedno celé léto, kdy strýc již zapomněl na epizodu s jeho ukradenou pistolí a na mou návštěvu se vyložené těšil. Uvítal, že si na mně může trénovat své skryté, učitelské ambice a jak se naskytla třeba i jen ta sebemenší příležitost, hned se snažil mě cosi učit či mně cosi ukazovat a předvádět.

Začátkem toho léta jsme se jedno odpoledne zastavili před knihkupectvím a strýc mě nemohl odtrhnout od výkladní skříně. Za sklem upoutaly mou pozornost hlavně dvě knihy, obě s exotickými perokresbami na obalu. Na jedné byla nakreslena velká loď a na druhé palmy a divoce vypadající domorodci, žijící kdesi daleko, v nějakém neznámém koutu světa.

„Vždyť neumíš ještě číst“, vysvětloval mně hned několikrát strýc a k pokračování v naší vycházce považoval toto vysvětlení za zcela postačující. Já se však nehýbal a s očima zafixovanými na ty knihy jsem si umínil, že se číst naučím. Tak moc jsem se chtěl dozvědět, co se v nich píše o té lodi a o těch domorodcích.

Strýc mé rozhodnutí nebral zprvu vážně, ale když viděl že mě od té výkladní skříně jen tak nedostane, vstoupili jsme do obchodu a strýc mně koupil mé prvé dvě knihy. Potom se mnou strávil nekonečné hodiny učením abecedy a samotného čtení. Výsledkem toho bylo, že na konci léta jsem již uměl číst. Sice pomalu, ale číst jsem uměl!

Pár dnů po našem návratu domů, jsme jeli do Kostelce do kina. Přišli jsme brzy a sokolovna, kde se kino promítalo, byla ještě téměř prázdná. Seděli jsme v řadě dřevěných sedaček a čekali na začátek. To byla v podstatě jedna z mála chvil, kdy tatínek se nám zcela mohl věnovat a tentokrát tak i činil.

Když mu maminka sdělila, že již umím číst, nevěřil to ani jí a ani mně. Považoval za zcela přirozenou nutnost si toto tvrzení ověřit, přesně tak, jak to byl zvyklý dělat v práci. Ukázal nad jeviště, kde přes celé průčelí byl veliký nápis. Bylo to cosi, co kdysi řekl jeden ze zakladatelů Sokola a již si nevzpomínám, co to vlastně řekl.

Užaslému tatínkovi jsem přečetl celý nápis, ale jméno jeho autora jsem přečíst nemohl. Když se mě ptal jak je to možné, řekl jsem mu, že tak malá písmena, jakými bylo to jméno napsáno, nemohu od sebe rozlišit.

Příští den mě maminka vzala k očnímu doktorovi a za týden jsem již nosil na nose brýle. Byl jsem „dalekozraký“, což jsem si tenkrát pletl s „bystrozrakým“ z Erbenovy pohádky. Přesně to jsem potom odpovídal, kdykoliv se mě někdo zeptal proč nosím brýle?

Kluci ve vesnici mně začali říkat „doktor“ a tato přezdívka přežila mnohé, daleko víc výrazné přezdívky, které jsem dostal v pozdějších letech. Navíc se i pohodlně zabydlela do mého podvědomí a na otázku, čím chci být až vyrostu, jsem jednoznačně odpovídal, že chci být doktorem!

Takže když po letech, strávených ve školních lavicích různých škol, přišel konečně den rozhodnutí, vůbec jsem nezaváhal a naprosto bez zaváhání jsem do formuláře napsal, že chci studovat medicínu.

Přijímací zkoušky jsem udělal, neboť mně krátce na to přišlo oznámení, že jsem byl přijat. Držel jsem ten dopis a lomcovala se mnou neutišitelná radost, protože maminka ze mě chtěla mít doktora a já se jím tedy stanu!

Měl jsem i radost z toho, že budu bydlet permanentně v Praze, na studentské koleji na Vinohradech, a také radost z toho, že začínám zbrusu novou kapitolu mého života. Mimo rodiny strýce Zdeňka a rodiny mé oblíbené sestřenice Jarky, mě v Praze nikdo neznal, což mně vnučko pár velice opovážlivých rozhodnutí: Na universitě jsem zapřel svůj sportovní handicap a zcela jsem přestal nosit brýle. Po krátké době jsem zjistil, že ani jedno z těchto rozhodnutí mně nedělalo žádné potíže. Naopak, cítil jsem se jako znovuzrozený!

Sport byl nedílnou součástí studia na každé universitě a medicína

nebyla výjimkou. Každou středu odpoledne jsme chodili na stadion běhat, skákat a házet vším, čím kdysi Řekové házeli při svých hrách. V sobotu jsme celé ráno plavali na stadionu na Vinohradech a v úterý večer jsem navštěvoval dobrovolně trénink juda.

Podle prognózy všech doktorů, kteří mě kdy předtím léčili, jsem měl během prvních několika týdnů padnout a již nevstat. Že se tak nestalo mě velice potěšilo a přimělo dokonce i k tomu, že jsem se přihlásil do pokusné skupiny studentů, kteří byli porovnáváni ke studentům tělovýchovné fakulty. Museli jsme se pravidelně podrobovat mnoha namáhavým cvičením a když jsem nakonec dostal vyhodnocení, bylo mně řečeno, že mám srdce jako zvon!

Ten název se mně zalíbil tak hodně, že kdykoliv jsem si později představil mé srdce, vždy se mně jevilo jako malá obdoba zvonu, visícího ve zvonici v Zárybech. Byl to ale můj zvon a já byl srdci vděčen, že přestálo bez úhony všechny mé dětské nemoci!

20. *Z POLABSKÉ ROVINY, DO KOPCŮ NA PRÁZDNINY*

Školství v socialistickém Československu zahrnovalo do osnov všech škol také manuální práci. Ta začínala již na základních školách formou brigád a s úspěchem pokračovala na středních školách a universitách. Fakulta medicíny Karlovy university v Praze sice nezahrnovala manuální práci, jako jeden z učebních předmětů, ale letním brigádám se studenti nevyhnuli. Jako čerstvě narukovaní do prvního ročníku, jsme se museli zúčastnit jedné takové brigády v západních Čechách, a sice na státním statku v Kostelní Bříze, nedaleko čmoudícího komína elektrárny v Sokolově.

Když začátkem srpna nadešel den našeho společného odjezdu na brigádu, všichni studenti se shromáždili na železničním nádraží v Praze, přesně podle dopisu, ve kterém to bylo od nás fakultou požadováno. Jeden by se nemohl divit nezasvěcenému pozorovateli, kdyby ten celou situaci považoval spíše za organizovaný odsun nežádoucích živlů z Prahy, než za nástup budoucích doktorů medicíny na brigádu v pohraničí.

Ve vlaku jsme měli rezervováno pár vagónů, do kterých pískáním na píšťalky a provoláváním „medicína“, nás nasměrovali různí dozorcí dráhy. Profesori, kteří na fakultě učili bezpečně rozpoznat kosti ženské pánve od mužské, se s úspěchem stranili jakékoliv iniciativy a inkognito se ztráceli v davu mezi námi.

Cesta trvala téměř celý den a končila pozdě odpoledne jízdou autobusem z nádraží do vesnice. Vystoupili jsme na prostranství velkého dvora a vedoucí pracovníci statku nás bez jakéhokoliv systému rozdělili na skupiny a přidělili nám ubikace v téměř novém,

poschoďovém domě. Naše skupina měla štěstí - sice jsme dostali až přespříliš velkou místnost, plnou strohých vojenských postelí, ale na rozdíl od jiných, v naší místnosti stálo na stole gramorádio s jednou gramofonovou deskou. Na jedné straně desky zpívali anglicky jaké to je když pochodují svatí a na druhé zpěvák svým silným hlasem vychvaloval město Chicago. Tyto dvě písničky se hrály každé ráno a večer minimálně dvakrát, takže ke konci brigády jsme si je zpívali také.

Naším úkolem na brigádě bylo sklízet seno z luk na kopcích kolem vesnice. Vysvětlili nám, že tato aktivita zahrnuje hrabání čerstvě posekané trávy, občasné obracení a po několika dnech nakonec i sbírání a nakládání již hotového sena na valník za traktorem. Nebylo to nic světoborného k pochopení, ale provedení těchto úkonů bylo daleko těžší. Po prvním dnu nás bolely ruce a záda a vzpomínka na ten první den již nebyla tak prosluněná.

Vesnice se nacházela v bývalém, tak zvaném „pohraničním pásmu“, a teprve před několika roky ji armáda vrátila do civilního používání. Před válkou stály na kopcích i mnohé jiné vesnice a Češi a Němci tu po staletí žili svorně. Podle učebnic dějepisu, rodokmeny mnohých německých rodin sahaly až do čtrnáctého století, do doby panování Karla IV., který si vážil jejich řemeslnické zručnosti a do Čech je pozval.

Po zrodu fašistického Německa se situace změnila a většina Němců v českém pohraničí, kterému oni říkali „Sudety“, si přála být připojena k německé říši. Vláda tehdejšího Československa ovšem nechtěla připustit odtržení území, které již od pradávna bylo vždy české. Celá situace se vyhroutil v konflikt, ve kterém fašistické bojůvky napadaly českou policii a později i nasazenou armádu. Po podepsání dohody mezi Německem, Velkou Británií a Francií, Německo násilím zabralo desítky kilometrů široké území podél hranice a Češi se museli vystěhovat na území, které republice zbylo. Celá tato záležitost byla typickým příkladem okupace určité oblasti státu, vzniklé pozvolným zalidněním lidmi jiné národnosti.

Když po šesti letech Německo válku prohrálo, vítězní spojenci rozhodli, že situace se musí vrátit do původních kolejí. Tentokrát tedy byla řada na Němcích se vystěhovat a Češi se měli stěhovat zpět.

Češi se ale do pohraničí nehrnuli. Zkušenosti z předválečné éry zabránily většině z nich se vrátit a žít život tak, jak ho žili před válkou. Navíc mnohé pohraniční oblasti byly považovány za vojensky strategické a teoreticky tedy byly prvé na řadě, při případném útoku vojsk nově sestaveného Severo-atlantického paktu. Tyto pohraniční oblasti byly proto obsazeny armádou a přístup do nich byl uzavřen.

Říká se, že historii píše vítězové a tak v různých knihách je tato situace popsána dosti odlišně. Pravda ale je jen jedna a je postavena hlavně na rozhovorech s lidmi, kteří v této době žili a zažili hrůzy té války.

V roce 1960, kdy jako nadějný student medicíny jsem v pohraničí brigádníčil, situace se již konsolidovala a lidé na válku většinou zapoměli. Tak jako zapoměli, že kolem Kostelní Břízy byly kdysi i jiné vesnice, pole a ovocné sady. Většina vesnic byla ale zdemolována, pole se změnila v louky, a ovocné sady, rozhozené po kopcích, rostly bez láskyplné péče nevrátivších se zahradníků.

Státní statek sídlil ve velké budově, či spíše jakémsi malém zámku, který svou neudržovanou fasádou žaloval na své současné majitele. Soudě podle velikosti budovy, jejích solidních zdí a mnoha ornamentů nám bylo jasné, že celá vesnice pamatuje jistě lepší časy, než byl pro ní srpen roku 1960.

Před domem se rozprostíral veliký dvůr se stájem a ornamentální kašnou uprostřed. Studená, křišťálově průzračná voda nejprve tvořila lesknoucí se zrcadlo uprostřed kašny a spokojena s výší své hladiny, přetékala a končila v malém, zurčivém potůčku pod statkem. Jeho břehy byly hustě zarostlé vysokými rostlinami, které jsem ještě nikdy předtím neviděl a dokonce ani nikdy potom jsem na podobné nikde nenarazil. Celá vesnice a i celé okolí nám připadalo jako divoký západ a ten měsíc brigády před námi se nám jevil spíše jako jedno veliké dobrodružství. Dny byly prohřáté sluncem, voněly senem a my jsme byli mladí a zdraví.

„Kdo si přeje, kdo si přeje víc?“

21. STÁDO KONÍ, KOŇMI VONÍ

Hned prvý týden brigády jsem si povšimnul, že vždy pozdě odpoledne přicházelo na nádvoří statku stádo asi třiceti koní. Dostali oves, napili se z kašny a nakonec volným krokem odešli do ohrady za statkem. Jeden ze zaměstnanců, který měl zřejmě to stádečko koní na starost, několika tenkými, smrkovými kládami zavřel za nimi vchod do ohrady a šel do hospody na pivo.

Prvou volnou neděli jsem se ho hned ráno zeptal, jestli mohou jít s ním na pastviny. Muž k mému překvapení radostně přikývl a bylo zřejmé, že pro zkrácení dlouhé chvíle, byl rád mít někoho sebou. Otevřeli jsem bránu a než jsem stačil plně odsunout poslední kládu, celé stádo již úprkem mizelo za první zatačkou cesty.

Viděl jsem, že tomu dobrému muži to bylo ale úplně jedno, a tak oba zcela klidní, jsme se vydali směrem kam koně zmizeli. Brzy jsme opustili asfaltovou cestu a po několika zatačkách jsme začali pomalu stoupat na dlouhý, loukami zarostlý kopec.

Koně ale nebylo nikde vidět a teprve, když jsme stanuli až na samém vrcholu, jsem nějakých sto metrů od nás uviděl ty majestátní tvory se klidně popásat. Vybrali jsme si stín velkého stromu a usedli pod ním. Pasák vytáhl balíček tabáku a ubalil jednu cigaretu pro sebe a druhou pro mě. Síla kouře té cigarety bylo něco tak nezapomenutelného, že jsem dokonce nezapomněl ani obrázek na baličku. Znázorňoval kozáckého atamana Tarase Bulbu, podle nějž se ten tabák jmenoval. Již jako kluk jsem si oblíbil knihu o tomto statečném kozákovi, napsanou mým oblíbeným spisovatelem Nikolajem Gogolem. Bylo tedy zcela nasnadě, že i ten tabák se od té chvíle stal mým oblíbeným. Hned druhý den jsem si ho koupil i s krabičkou cigaretových papírků, a nedočkavě jsem si ubalil mou prvou, nepovzbudivě vypadající cigaretu.

Během té neděle, strávené na pastvině vysoko nad vesnicí, jsem se dozvěděl, že vedoucí statku potřebuje toho bodrého muže spíše k obsluze mlátičky, a ne tedy k popásání koní po kopcích. Když mně pasák dále sdělil, že je mu to naprosto jedno, jestli bude obsluhovat mlátičku, anebo pást koně, vytušil jsem najednou mou velkou příležitost. Hned jsem se nabídl, že ty koně budu pást za něj a spustil jsem celou kavalkádu mých smyšlených zkušeností s koňmi. Prvý strýc Láďa měl sice pár koní, ale já jsem je tak nanejvýše pohládl po hlavě. Takže jsem lhal a po očku pozoroval, jestli mně to prochází či musím ještě trochu přidat.

Přestal jsem, až když mě má fantazie začala opouštět. Ten boдрý muž slíbil, že promluví se správcem a již druhý den jsem byl oficiálně pasován na pasáka koní.

„Víš co máš dělat, nech vše na vedoucí kobylce,“ řekl mně můj předchůdce pasák a mně bylo hned jasné, že neuvěřil ničemu, co jsem si tak pracně předtím vymýšlel. Předal mně klíče od skladu ovsu a doporučil, abych čas od času vzal sebou Kašpara, který, podle jeho slov, začínal být moc líný. Druhý den jsem přítele pasáka již neviděl a jeho zmizení mně připadalo, jakoby ho ta mlátička hned první den pohltila.

Kašpar byl jezdecký kůň, na kterém se mělo jezdit a pást koně. Tak jsem si totiž vysvětlil ta slova na rozloučenou. Teprve později jsem se dozvěděl, že Kašpar byl bývalý vojenský kůň a ve svém životě již jistě viděl spoustu „jezdců“, jako jsem byl já. Takže neměl problém si mě hned správně odhadnout a podle toho se i chovat. Bohužel jsem to předtím nevěděl a tak jsem ani netušil, že to své jméno nedostal jen tak, pro nic za nic.

To pondělní ráno jsem se rozhodl ho vzít sebou na pastvu, neboť jsem si představoval, že pasák koní má také na koni jezdit. Ve stáji jsem našel sedlo a i uzdu a přesně jako ve filmech, které jsem viděl některé i dvakrát, jsem začal Kašpara sedlat.

Nebylo to ale tak jednoduché, jak jsem si to představoval. Kašpar

byl vysoký kůň a já jsem byl malý. Navíc jsem byl zmaten různými řemeny, visícími volně z pod sedla, a byl jsem i naprosto popleten změtí uzdy, která se pro mě stala absolutním rébusem. Nakonec ale přeci jen jsem sedlo na Kašparovi upevnil a navlékl mu uzdu. Vyvedl jsem ho nízkým vchodem ze stáje a přivedl ke kašně, neboť jsem se intuitivně domníval, že Kašpar musí mít po ránu žízeň.

K mé velké nelibosti jsem před hlavním vchodem do budovy statku uviděl velkou skupinu brigádníků, odněkud z kanceláří v Sokolově. Čekali tam na traktor s valníkem, který je měl odvézt na louky sklízet seno. Jakmile jsme se s Kašparem objevili, hned jsme se stali centrem jejich pozornosti. Cestou ke kašně mně neušlo, že mezi nimi byly i skutečně pěkné dívčiny, a tak jsem se snažil tvářit impresivně.



V duchu jsem doufal, že Kašpar bude pít, dokud ty brigádníky traktor neodveze z dohledu. Bohužel se tak nestalo a když Kašpar přestal, brigádníci ještě nezmizeli. Nemohl jsem ale dále čekat a tak jsem se rozhodl na Kašpara vylézt. Věděl jsem samozřejmě, že na koně se skáče a ne vylézá, ale tenkrát jsem se spokojil jen s pouhým vylezením.

Najednou, z výše hřbetu koně, svět pro mě vypadal zcela jinak. Také mně došlo, proč vojenská jízda si připadala nadřazenou pěchotě a proč v historii, jízda na koni bývala tak důležitá k udržování společenského statusu. Byl to fantastický pocit, cítit pod sebou to ohromné tělo koně a dýchat tu magickou vůni, kterou jen koně mají.

Říká se, že k tancování tanga musí být dva. A to byl přesně případ s mou plánovanou exhibicí, ve které jsem nestačil sladit své plány s Kašparovými. On měl o celé situaci jiné představy než já a tak namísto do brány statku, si to zamířil zpět do stáje. Zkusil jsem utáhnout uzdu, ale to vůbec nefungovalo. Bylo to totiž poprvé, co jsem seděl na koni a nevěděl jsem tedy, jak koně zabrzdit.

Když jsem byl již nebezpečně blízko nízkému vchodu, rychle jsem seskočil a následoval Kašpara do stáje. Brigádníci se váleli smíchy a jejich smích jsem slyšel až do stáje, kde jsem hledal bič. Cítil jsem, že Kašpar se směje stejně jako brigádníci a tak jsem mu zdviženou pěstí před nosem připomněl, že kdo se směje naposledy, ten se směje nejlépe!

Znovu jsem ho vytáhl za uzdu před kašnu a znovu jsem ho nutil pít. Kašpar ale pít nechtěl a brigádníci nechtěli odjet, a to i když traktor s valníkem stál již připravený. Nechtěli si zřejmě nechat ujít další pokračování tohoto divadla a tak dále trpělivě seděli na schodech. Samozřejmě, že Kašpar i já jsme se těšili jejich plné pozornosti.

Nedalo se nic dělat a já musel jednat. Ukázal jsem Kašparovi bič a hned mně bylo jasné, že ho nevidí poprvé. A to jsem bičem ani nepráskl, protože jsem se bál, že bych si to u Kašpara naprosto rozházel. Neprásknul jsem také proto, že jsem to neuměl. Takže jsem jen coural konec biče v prachu na zemi a marně přemýšlel co dál.

Když jsem opět vylezl do sedla, nestačil jsem se ani pořádně usadit a Kašpar již vystřelil jako raketa ze statku ven. V té rychlosti jsem ani neměl možnost zjistit, jaký dojem náš galop vyvolal na tu ženskou část brigády a tak jsem byl jen rád, že jsem nespádnul a že jsme byli ze statku venku. Po asi sto metrech Kašpar ubral na rychlosti, neboť jeho pověstná lenost byla zřejmě silnější než mé vyhrožování.

Když opadlo prvé vzrušení z té mé, vůbec prvé jízdy na koni, k velké radosti jsem zjistil, že Kašpar si to míří přesně k té ohradě, kde na mě nedočkavě čekalo stádo těch ušlechtilých tvorů. Uvázal jsem Kašpara a odsunul kmeny, zapříčené do vchodu ohrady.

Tak jako minule, stádo vedené krásnou, černou kobyilkou, s malým hříbětem po jejím boku, se rozběhlo jako splašené a rychle mně zmizelo z očí. Ukázal jsem Kašparovi zase ten bič a tak tentokráte bez problémů jsem nasedl a oba jsme se vydali za zmizelým stádem. Kašpar šel pomalu, ba až rozvážně, a já měl spoustu času se seznámit se sedlem a uzdou. Napadlo mě, že bych mohl vyzkoušet, jak přimět Kašpara zatočit vlevo nebo vpravo. Dokonce jsem přemýšlet i o tom, jak ho přimět jít rychleji. Jelikož ale Kašpar šel přesně tam kam jsem chtěl, brzy jsem zanechal takového rouhání a oddal jsem se tomu sofistickovanému požitku jízdy na koni. Přál jsem si jen, aby mě nyní viděli ty hezké brigádníčky, co se mně tak smály.

Stádo koní jsme našli na tom samém místě jako minule a jako minule jsem si sedl pod ten samý velký strom. Ubalil jsem si cigaretu z „Tarase“ a Kašpar se začal pást. Netrvalo dlouho a já v té vůni rozkvetlé louky blaženě usnul spánkem vítěze.

Když se stíny stromů začaly protahovat až přes celou louku, rozhodl jsem se vyzvat Letku k cestě domů. Hvízdnuł jsem a zavolał, přesně tak, jak jsem to slyšel od pasáka den před tím. Potom jsem již jen s napětím očekával co se stane. Když mě Letka uslyšela, zaržala a rozběhla se s kopce dolů. Celé stádo ji následovalo a za krátkou chvíli jsme na kopci zůstali s Kašparem sami.

Cestou domů Kašpar najednou nebyl zase tak líný, jak ze sebe ráno dělal, a brzy jsme byli i my uprostřed dvora, plného koní a studentek, které se právě chystaly k večeři. Svořně hladily všechny koně a já doufal, že když se mezi ně připletu, tak pohladí i mě. Jejich štědrost bohužel tak daleko nesahala a při hlazení se dostalo jen na Kašpara.



Dal jsem koním oves a když ho všechen snědli, hvízdnu jsem a Letka odvedla koně do ohrady. Zastrčil jsem těch pár klád přes vchod a odjel na Kašparovi zpět do statku. Ve stáji jsem z něj sundal sedlo a uzdu a nejraději bych ho samou radostí zlíbal, tak jsem byl rád, že mě bez reptání vozil a nesnažil se mě znovu shodit o nízký vchod do stáje.

Jak se ale později ukázalo, můj vděk byl naprosto předčasný. Kašpar měl v zásobě hned celý arsenál triků a málokdy si odpustil, aby si je na mně nezkoušel. Když jsme třeba překračovali nějaký potok, Kašpar s úspěchem předstíral, že se chce napít. Hned poprvé, když to tak udělal, jsem mu důvěřivě povolil uzdu a jen se tak stalo, Kašpar se lehl do prostředku potoka. Víím, že kdybych býval zavčas nesekočil do té proudící vody, měl bych mokré a studené nejenom mé nohy.

Jeho dalším trikem bylo mě zavést poblíž rostoucích stromů, kde se mě snažil shodit o nějakou nízkou, horizontální větev. Používal přesně ten samý trik, který jsem již zažil u vchodu do stáje. Nevěřím, že Kašpar měl zlé úmysly a chtěl mně ublížit. To mohl totiž již nespočetněkrát učinit, kdykoliv jsem se třeba ocitl u jeho zadních nohou. On jen prostě zlobil, neboť to byl kašpar v pravém slova smyslu.

Po asi týdnů jsem začal rozpoznávat jednotlivé koně a to nejenom podle jejich vzezření, ale i podle jejich charakteru. Někteří byli mladí a hraví, někteří byli seriózní a sebevědomí, a to obzvláště, pokud se jednalo o příděl ovsu. Vedoucí kobyla Letka byla vždy velice přátelská a vždy patřila mezi první, vyžadující si mou pozornost jemným pošťuchováním hlavou. Ostatní koně vytvořili kolem kruh a jejich oči mě sledovaly s takovou pozorností, že jsem jen velice nerad od nich odcházel.

Během společné večere jsem obvykle seděl vedle onoho bodrého muže, bývalého pasáka koní a nyní operátora mlátičky. Nemohl jsem vydržet se mu nepochlubit, jakou náklonnost jsem si u koní vybudoval.

„Hm,“ pravil, „to oni chtějí abys' jim dal hrušky nebo jablka“ dodal prozaicky a já byl opět nohami zpátky na zemi. Chabě jsem namítnul, že to prý koně nesmí, na což mě pasák utvrdil v tom, že to je blbost.

„Smí,“ zněl konečný rozsudek a oba jsme se dali do kouření „Tarase“.

Další den jsme s kamarádem natrhali hrušky a jablka v nedalekém sadu u pastviny, který jako jediný zbyl z bývalé zemědělské usedlosti. Koně se shlukli kolem nás a já najednou zjistil, že můj učitel koňské mentality měl pravdu - koňům chutnaly jablka a hrušky více, než mé pohlazení.

Když nám ale hrušky i jablka došly, a bylo nad slunce jasné že jich již více nemáme, koně přesto zůstali stát v kruhu kolem a opět soutěžili o mé pohlázení. Takže jsem nakonec byl přeci jen dojat a s tímto pocitem jsem ten večer i usínal.

22. JE VESELÉ MÍT PŘÁTELE

Kostelní Bříza nebyla vlastně vesnicí, jako takovou. Zbyl z ní jen kostel, s permanentně zavřenými dveřmi, za ním dávno již nepoužívaný hřbitov, s mnoha zanedbanými náhrobky, a několik domů kolem. Kousek k lesu byla velká budova bývalého statku a pod ní stála nově postavená jakási kasárna, kde jsme spali my. Uprostřed všeho stála hospoda, která během otevírací doby měla dveře i okna dokořán a přes den zela naprostou prázdnotou.

Nikdo z nás do hospody nesměl, jelikož snad nikomu ještě nebylo osmnáct, a tak jsme brzy vyčerpali všechny formy zábavy, které nám vesnice mohla poskytnout. Brzy nás i omrzelo přehrávat na gramofonu stále tu samou desku a tudíž jsme se začali ohlížet po nějaké jiné formě zábavy.

Hned na samém začátku naší brigády jsem se spřátelil s třemi jinými adepty na životní kariéru doktora medicíny, a sice s Mikulášem, Pepíčkem a se třetím, jehož jméno jsem bohužel již zapomněl. Všichni jsme sdíleli pocit, že naše brigáda je pro nás především příležitostí zažít něco nevšedního. Něco, co ta podivná vesnice a překrásně pusté okolí před námi skrývá a co je tedy na nás to odhalit.

S velkou radostí jsem se jim svěřil s mým objevem, který jsem učinil hned prvý den při pasení koní. V křoví u cesty jsem objevil vrak auta, používaného za války německou armádou. Byl celý zrezivělý a na mnoha místech v něm již permanentně rostla tráva a luční kvítí. Početné, nepravidelně zející díry ve dveřích, zanechané tam zřejmě výbuchem granátu, napovídaly o událostech jeho posledního dne a coby ještě auto.

Tento, téměř nicotný objev, nás naladil na očekávání objevů daleko více překvapujících a naše netrpělivost neúměrně narůstala. Letní dny byly stále ještě dlouhé a po večeri jsme měli obvykle dosti času podnikat „průzkumné“ výpravy do okolí.

Jednoho dne jsme objevili roštím zakrytý tunel do jakéhosi dolu, již dávno opuštěného a zapomenutého. Vybaveni jen baterkou jsme prošli tunelem až k jakési ohradě, jejímž jediným účelem bylo zastavit podobné vetřelce jako jsme byli my. Pár lopat a krumpáčů, které jsme tam našli, byly celé zrezivělé a my doufali, že tam takto ležely netknuty již od samého konce války. Začali jsme i spekulovat, co všechno najdeme za tou neforemnou ohradou, tarasící tunel před

námi. Zcela nám ale ušlo, že po dobu nějakých patnácti let od konce války, celá ta oblast kolem byla zabrána armádou a mladí vojákové jistě nenechali stát kámen na kameni.

Jeden podvečer jsme se s Mikulášem vydali za hlavní budovu statku, kde začínal malý, listnatý les. K naší velké radosti jsme brzy objevili jakousi neurčitou, betonovou vyvýšeninu, zcela skrytou hustým roštím. Tam, kde kdysi bylo okno, jsme objevili již jen úzkou, podélnou a tmou zející díru. Pár vhozených kamenů nám vrátilo chabou ozvěnu, až odněkud z konce podzemního prostoru.

Neměli jsme baterku a zapálené sirky nám nic podstatného neodhalily. Rozhodli jsme se proto prolézt úzkým oknem a vše v té tmě si zblízka prohlédnout. Mikuláš prolezl jako první a stále ještě drže se obruby okna, vítězoslavně mně již oznamoval, že stojí na pevné podlaze. To znělo velice povzbudivě a brzy jsem stál vedle něho. Vypálili jsme téměř všechny zápalky než jsme se ujistili, že v místnosti, kromě pár rezavých kbelíků, nebylo nic, co by bylo jen trochu podobné nějakému pokladu.

Dospěli jsme k závěru, že místnost byla sklep domu, který kdysi stál, ale nyní již nestojí. Dům byl zřejmě zbourán hned po válce a jediné, co po něm zbylo, byl tento sklep. A tak jsme vylezli stejným oknem, kterým jsme tam vlezli, a cestou na ubikaci jsme se rozhodli, že ostatním zalžeme a překvapíme je novým objevem, čehosi velice záhadného.

Takže než jsme ulehli na železné postele s tvrdými matracemi, naši dva kamarádi již věděli vše o našem objevu. Zamlčeli jsem jim ovšem tu skutečnost, že jsme již sklep navštívili a i důkladně prolezli. Oba se okamžitě nadchli výhledem dalšího průzkumu a přesně to jsme na druhý den i naplánovali.

Druhý den jsme ale na náš plán zcela zapomněli a nebýt Pepíčka, který nám ho připomněl, nikam bychom ten večer na žádný průzkum nešli. Vydali jsme se tedy společně k lesíku za statkem a Mikuláš hned našel skryté okno do sklepa. Oba jsme předstírali, že se nám skrže to okno nechce do sklepa lézt a tak jsme se zeptali našich dvou přátel, zdali by oni to nechtěli zkusit jako první.

Nechtěli, a tak naše divadlo zdárně pokračovalo dalším dějstvím, ve kterém Mikuláš váhavě souhlasil, že on tam vlezle jako první.

Mikuláš zmizel v malém okně a dole ve sklepě začal kopat do těch dvou kbelíků, které dělaly takový rachot, že jsme to zcela zřetelně slyšeli i venku před oknem. Najednou rachot přestal a nahradilo ho odstrašující ticho, přerušované jen Pepíčkovým zoufalým voláním, na které ale Mikuláš záměrně neodpovídal.

Dobrovolně jsem souhlasil s návrhem se za Mikulášem vydat dolů do sklepa a podívat se co se mu přihodilo. Když jsem stanul vedle Mikuláše na pevné podlaze sklepa, oba jsme si museli vši silou držet ruku přes ústa, tolik moc se nám chtělo smát. Druhou rukou

jsem použil k tomu, abych si z té hrozná legrace nechtěně nesmočil v rozkroku kalhoty.

Když jsme se konečně uklidnili, našel jsem i sílu zcela vážně odpovědět na Pepíčkovu doposud marné volání. Z toho nejbližšího kouta sklepu jsem mu odpověděl, že nemohu najít Mikulášovu baterku a tak používám jen zápalky. Dále jsem našim přátelům nad sklepem sdělil, že jsem sice Mikuláše našel, ale že se nehýbe. Domáhal jsem se na nich, aby vlezli do sklepa za námi a nějako mně s Mikulášem pomohli.

Místo odpovědi se nám ale dostalo naprostého ticha. Volal jsem znovu a znovu, ale opět se stejným výsledkem. Nakonec jsme oba váhavě vylezli ze sklepa a marně pátrali po našich kamarádech, po kterých se ale jakoby slehla zem. Sedli jsme si a honem přemýšleli, jak vysvětlíme celý ten špás, až se kamarádi vrátí s nějakou záchranou partou.

Den již končil a šero přicházejícího večera proměnilo stromy kolem nás v temné stíny, trčící oproti stále ještě světlejší obloze. Asi po půlhodince marného čekání jsme se zvedli a nesměle zamířili k naší ubytovně. Mikuláš a ani já jsme si nebyli jistí celou situací a absolutně jsme nevěděli, co si o tom všem máme myslet.

V jedné velké místnosti na ubytovně, kde jsme všichni spali, oba naši kamarádi byli již v posteli a předstírali že spí. Jejich nadšení neznalo mezí, když jsme se jim svěřili, že to vše byla jen špatná legracka a že Mikuláš je v naprostém pořádku.

Později jsem si ale uvědomil, že ti naši dva kamarádi se možná stanou jednou doktory. Než se ale tak stane, budou muset složit přísahu, která je bude zavazovat kdykoliv a komukoliv v nouzi pomoci. Bylo mně tehdy nad slunce jasné, že na takovýto slib, naši kamarádi zatím ještě nemají.

23. *MARION, LÁSKY ZA MILION*

Poslední školní prázdniny skončily a s nimi skončila i brigáda v Kostelní Bříze. Jen nerad jsem se vracel domů a jen nerad jsem opouštěl to malé stádečko koní. Navíc jsem cítil, a to zcela nevědomky, že opouštím i mě, až doposud bezstarostné mládí. Ty prázdniny se staly v mém životě tak výrazným mezníkem, že v podstatě poprvé rozdělily můj život na dva nekompatibilní celky.

Doma jsem nikoho nezastihnul, neboť maminka byla v nemocnici a tatínek se obvykle doma již nezdržoval. K mému rozmrzelému překvapení jsem našel ve schránce dopis od cestovní kanceláře Čedok a hned jsem si byl jistý, že se jedná o nějaký omyl, který budu muset po úřadech napravovat. V dopise mě totiž Čedok upozorňoval na vše, co musím podniknout, než se mohu vydat na zájezd do Východního Německa.

Jelikož jsem si žádný zájezd neobjednal, nemohl jsem smysl tohoto dopisu tudíž pochopit. Zájezdy do zahraničí byly v té době ještě čímsi exotickým, a to i když se jednalo jen o návštěvu Drážďan, kousek za severní hranicí republiky.

Lidé, kteří v té době cestovali, a to třeba i jen na skromný zájezd do Rumunska k moři, se při většině společenských událostí stávali centrem pozornosti. To platilo ještě i o mnoho let později, kdy jsem poznal jednoho takového účastníka zájezdu, který po celý večer pravidelně presentoval své diapozitivy na zotavovných ve Špindlerově Mlýně. Fotografie to nebyly valné, většina z nich postrádala jakoukoliv uměleckou kvalitu a obvykle reprezentovaly snímky druhu „já na pláži“, „já u sochy“ atd. Celé to vyprávění navíc postrádalo sebemenší, třeba i nicotnou, unikátní příhodu, která by ubrala večeru na fádnosti. Přesto ale celý večer byl vždy úspěšný a rekreanti odcházeli do svých pokojů s těžko uskutečnitelnými sny o modrém moři a bílých plážích. Začátkem šedesátých let, lidé v Československu byli totiž stále ještě velice izolováni od zbytku světa.

S dopisem v ruce jsem vstoupil do kanceláře Čedoku a moc jsem si přál to celé nedorozumění co nejdříve objasnit. Slečna u přepážky odešla s mým dopisem někam dozadu a za chvíli se vrátila s někým, v té kancelářské hierarchii jistě důležitějším, než byla ona sama. To jsem si okamžitě vysvětlil jako tuze špatné znamení a začal jsem litovat, že jsem ten dopis rovnou nezhodil.

K mému velkému překvapení mně bylo sděleno, že ten dopis je adresovaný správně a že jsem na seznamu lidí, kteří jedou na zájezd do NDR. Potom mě překvapili ještě více, když mně sdělili, že jsem ten zájezd vyhrál v soutěži časopisu ABC.

Teprve v té chvíli jsem si vzpomněl na tu soutěž, ale na ceny s ní spojené jsem si vzpomenout již nemohl. Soutěž byla určena pro studenty, zajímající se o přírodní vědy, a po mnoho měsíců probíhala v každém novém čísle magazínu. Témata a otázky na konci každého čísla byly zajímavé a já na ně odpovídal jen z principu „chtít vědět že vím“. Když soutěž skončila, na vše jsem promptně zapomněl a dokonce jsem i zrušil předplatné.

Zájezd se konal až v říjnu, takže nadšení, které jsem cítil v kanceláři Čedoku, bylo začátkem prvního semestru medicíny zatlačeno do pozadí novými poznatky. Přestěhoval jsem se na studentskou kolej, kde jsem bydlel na pokoji s dalšími studenty prvního ročníku, z nichž dva byli Němci z NDR. Oba byli starší než já a oba mluvili velice obstojně česky. To samo o sobě je vyzdvihlo v mých očích nade všechny ostatní studenty, neboť jsem si zcela jasně pamatoval, jak během mé nedávné maturity jsem urputně a nevtězně zápolil s českou gramatikou.

Prvý měsíc uběhl neobvykle rychle a to snad proto, že byl pro mě plný nových poznatků a setkání. Prvé zkoušky byly plánovány až na listopad a tak jsem pociťoval, že mám dost času a ani jsem se nenamáhal navštěvovat přednášky. Po letmém pohledu do tlusté knihy anatomie jsem se ujistil, že se nebude jednat o nic, co by vyžadovalo cokoliv jiného, než pouhé záznamy do paměti. Bezradostně jsem si uvědomil, že se budu muset naučit stránky a stránky latinských jmen, které přináležely kdejaké sebemenší kostičce, výstupku či jamce, kdejakému svalu, prostě všem těm tisícům součástí, ze kterých je naše tělo vybudováno. Z pouhé setrvačnosti jsem stále ještě používal stejný přístup ke studiu jako v letech předešlých: Hlavním účelem studia bylo pro mě úspěšně složit zkoušky a potom hned vše co nejrychleji zapomenout.

Některé přednášky a praktika byly ale povinné a ty jsem samozřejmě navštěvovat musel. Praktika byla vedená „asistenty“, což byli obvykle studenti posledního ročníku. U jednoho z nich jsem si musel omluvit svou absenci během mé cesty do NDR a po chvíli rozhovoru jsem zjistil, že on byl v NDR již několikrát a hned mně s nadšením dal adresu jedné dívky v Halle. Dal mně pro ni i dopis a několikrát zdůraznil, že se u ní musím každopádně zastavit.

Naši turistickou skupinu, kterou tvořilo asi dvacet výherců soutěže, uvítalo na nádraží Praha-střed pár vedoucích zájezdu a brzy jsme nasedli do vlaku, mířícího k severní hranici republiky. Ve vlaku jsem se seznámil s několika mladíky, zhruba mého věku, a s patřičným zklamáním jsme všichni zjistili, že žádný z nás neumí ani trochu německy.

Z celého zájezdu si tudíž pamatuji jen velice málo. Pamatuji si třeba, že jsem tam poprvé objevil mou úžasnou schopnost, téměř okamžitě usnout při každé okružní jízdě autobusem. Můj kolega, na sedačce vedle, mě několikrát během jízdy probudil a než jsem opět vzápětí usnul, stačil jsem vidět na ulicích tramvaje, a to zcela jiné než jsme měli v Praze. Lidé na ulicích ovšem vypadali stejně, a tak mé pospávání ve mně nebudilo žádné výčitky, že bych o něco přicházel.

Co si ale velice dobře pamatuji bylo mé setkání s Marion, s dívkou, pro kterou jsem na radu těch dvou studentů z Německa koupil jako dárek jemné, kožené rukavice. Než jsem se ale za ní pustil, musel jsem požádat vedoucího zájezdu o povolení se odtrhnout od skupiny a vydat se sám po městě. Ten po chvíli váhání souhlasil a dokonce mně i zjistil číslo tramvaje, jedoucí na adresu, napsanou na lístku papíru, který jsem si vezl již z Prahy.

V tramvaji jsem ten lístek podal průvodčímu a on jen zakýval hlavou, což jsem si vysvětlil pozitivně a později jsem zjistil, že jsem se skutečně nemýlil. Po chvíli mě vyzval abych vystoupil a já najednou stál pod cedulí „Damasker Strasse“, visící na jednom rohovém domě.



Z němčiny jsem znal jen jak říci „prosím“ a „děkuji“, a po této první samostatné epizodě v tramvaji jsem se s radostí ujistil, že se toho více zatím učit nemusím. Brzy jsem našel i dům s tím samým číslem, jaké bylo napsáno na papírku, a nesměle jsem zaklepal na dveře se jmenovkou „Siemens“.

Otevřela dáma středního věku a po mém úvodním, německém „prosím“, jsem jí strčil do ruky dopis, který jsem měl pro Marion. V ten moment jsem si nebyl jistý, zda stojím před Marion či před její matkou, sestrou či snad dokonce dcerou? Také mě napadlo, že ten bodrý asistent v Praze si ze mě mohl udělat docela pěknou legraci a musel jsem uznat, že pokud se tak stalo, tak se mu to povedlo přímo znamenitě!

Následující vysvětlování neprobíhalo ani v češtině a ani v němčině, ale bylo prováděno pomocí pár fotografií a rukomluvy. Po chvíli jsem vyrozuměl, že ten asistent si ze mě nevystřelil a ta dáma přede mnou byla maminka té dívčiny, která ale doma nebyla. Maminka Marion kamsi zatelefonovala a po opětovém a usilovném vysvětlování jsem pochopil, že Marion všeho nechá a přijede hned domů.

Ta hodná maminka uvařila německou kávu, dala mně k tomu německé sušenky a než mě stačila pohostit dalším něčím německým, ve dveřích zarachotily klíče a já stál před Marion, doposud nejkrásnější dívkou, před kterou jsem kdy tak blízko stál. V ten okamžik jsem vůbec nelitoval že neumím německy, protože jsem tam stál němý a nevěděl co říci. Nakonec jsem se zmohl jen na neohrabané předání dárku, který jsem jí přivezl.

V posledních měsících, kdykoliv jsem byl na jakémkoliv úřadě, kde se se projednával i můj věk, vždy jsem musel všechny přesvědčovat, že mně není čtrnáct, ale sedmnáct!

„Dobrá, sedmnáct, ale vypadáš na čtrnáct!“ byla slova jednoho úředníka, který se jen tak snadno nechtěl vzdát, svého údajně „neomylného“ úsudku.

A tak jsem seděl s krásnou Marion v jedné krásné restauraci, vypadal jsem na čtrnáct a podle toho jsem se i nechtěně choval. Nevěděl jsem, že víno mám nejprve ochutnat a blahosklonně pokývat hlavou, ať chutná jakkoliv. Nevěděl jsem ani, že se mám alespoň občas nenápadně dotknout ruky té krásné Marion. Hlavně jsem ale nevěděl, že se na ni nemám dívat jako „tele na nová vrata“, jak by řekl pan Strnad ze Zářyb. A to přesně jsem bohužel celý večer činil!

Pamatuji si také, že jsem se pod lampou pouličního osvětlení pokoušel Marion políbit. Ten pokus ovšem byl velkým fiaskem, neboť to byl můj první polibek, který nebyl motivován výzvou „dej tetě pusu Jiříčku!“

Navzdory všem těmto nedostatkům, Marion mně na rozloučenou dala svou fotografii, kterou jsem si dal ve vlaku před sebe na stolek. Celou cestu do Prahy jsem upíjel z lahve jakéhosi šnapsu, který jsem koupil v Německu jako dárek tatínkovi, a kdykoliv jsem si vzpomněl na Marion, slzy marné touhy se mně draly do očí. A tu noc jsem na Marion vzpomínal neustále.

24. ČAS ROZTROUSIL SE JAKO MÁK, ČEKÁ NA MĚ „POLEBÁK“

Zájezd do NDR mě namlsal na vše, co je v životě dobré a společensky vzrušující. Objevil jsem najednou kavárny, taneční sály a samozřejmě i děvčata. A Praha byla přímo přeplněná všemi těmito atrakcemi.

Mí němečtí přátelé, na společném pokoji ve studentské koleji, kroutili vždy pochybovačně hlavou, kdykoliv jsem se pozdě v noci vrátil z mých toulek.

„A co studovat?“ se mě občas ptali, na což jsem vždy odpovídal, že mám ještě dost času se všechno potřebné naučit. Můj nezodpovědný přístup ke studiu byl tak zjevný, že se dokonce i snažili najít někoho, kdo by se proti nim vsadil, že tu první zkoušku neudělám.

Ta první zkouška byla z anatomie a testovala znalost všech možných kousků a kostiček lebky. Snad proto byla i přílehlavě nazvaná „Polebák“, což byl docela vtipný název, ale zároveň též vzbuzující hrůzu, snad u všech studentů prvního ročníku medicíny. Tato zkouška byla totiž takovým prvním prubířským kamenem všech adeptů na titul doktora medicíny. Jen projít touto zkouškou znamenalo hodně a ještě i nyní to jistě také hodně znamená.

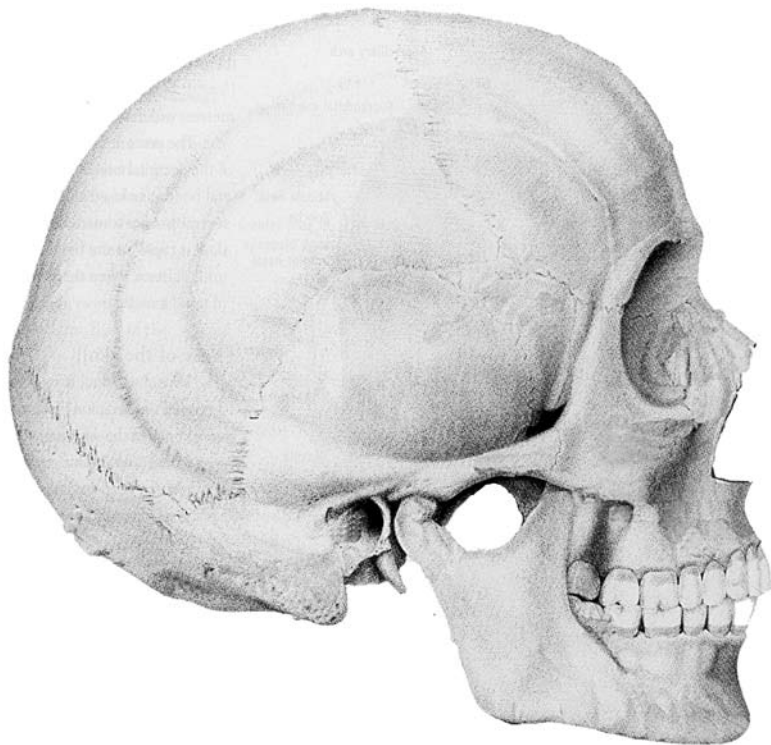
Týden před zkouškou jsem samozřejmě zpanikoval. Zrušil jsem všechny mé jiné plány a s tlustou knihou anatomie a anatomickým atlasem jsem trávil dny, ale hlavně noci, ve studovně. Studovna byla místnost plná stolů a židlí a na chodbě stály pro kuřáky velké popelníky. Nebylo tam nic, co by studenty odvádělo od únavného, ale hlavně nudného studia. Učil jsem se z paměti stránku po stránce, obrázek po obrázku, jedno latinské jméno po druhém. Vše zcela mechanicky a zcela bez jakéhokoliv systému. Také mně bylo jasné, že brzy po zkoušce definitivně zapomenou většinu všeho, co jsem se učil.

Když nadešel den zkoušky, postavil jsem se do skupiny čekajících studentů a čekal jsem a doufal, že okamžik, kdy mě zavolají, se nějakým zázrakem ten den nedostaví. Většina z nás měla oči unavené nadmírou čtení a dlouhými, probdělými nocemi. Asi v patnáctiminutových intervalech studenti mizeli jeden po druhém za velkými dveřmi a když se z nich opět vynořili, jejich obličej neúprosně vykresloval výsledek právě ukončené zkoušky.

Když jsem byl zavolán, vstoupil jsem do učebny s přinejmenším stejnou nejistotou, jako všichni ostatní. Usedl jsem u jednoho ze stolů a připravil si odpovědi na otázky, které jsem dostal. Již si nepamatuji co byl hlavní předmět mé zkoušky, ale hned jsem věděl, že to vše znám.

Zkoušky se hodnotily čtyřmi známkami: „A“ byla ta nejlepší známka, druhá nejlepší byla „B“, „C“ stačila na projití a obávané „D“ znamenala propad, konec snů a hrůza z opakování. Na projití „Polebáku“ ale stačila jen „C“, což byla přesně, ta, kterou jsem na konci zkoušky obdržel.

Byl jsem spokojen, že mám zkoušku za sebou, ale definitivně jsem nebyl spokojen s hodnocením „C“. Byl jsem přesvědčen, že noci, strávené v učebně nad anatomii, si zaslouží být odměněny lepší známkou. Když po ukončení zkoušek se profesor Borovanský ptal v posluchárně studentů, jestli je tam někdo, kdo není spokojen s výsledkem zkoušky, neodolal jsem takové předhozené rukavici a přihlásil jsem se.



Později se mně někteří mí kolegové svěřili, že si vážně mysleli, že jsem se samým učením pomátnul na rozumu. Také řekli, že si to nemysleli jen oni, ale svorně si to mysleli všichni studenti v posluchárně.

Profesor se mě pak zeptal, zda si chci zkoušku zopakovat a já jsem souhlasil. Kostky byly vrženy a já si byl jistý, že tentokráte to bude zkouška všech zkoušek. Jako téma jsem dostal samozřejmě tu nejtěžší část, kost zvanou „ossa temporalis“, obsahující to nejsložitější sluchové a stabilizační ústrojí.

Byl jsem ovšem touto volbou přímo nadšen, neboť přesně tuto část jsem znal nejlépe. Po zdoluhavé zkoušce mně profesor pogrataloval a já mu předal svůj studentský index. On v něm opravil výsledek zkoušky na hrdé „A“ a podepsal se pod opravu svým profesorským jménem.

S odstupem času dávám za pravdu starému českému přísloví, že „prvé vyhrání z kapsy vyhání“. Pocit úspěchu ve mně vytvořil falešnou jistotu v mé schopnosti, která se později ukázala být velice destruktivní při mém dalším studiu.

Akademický rok na Karlově universitě byl rozdělen na dva semestry a na konci prvního jsem si jen těžko mohl vzpomenout na jakoukoliv přednášku, kterou bych kdy navštívil. První semestr končil jen jednou zkouškou z fyziky, kterou jsem po týdnu usilovného studia složil opět s ohodnocením „A“. Pár dnů poté, jsem můj index s těmito výsledky ještě stačil ukázat mé umírající mamince, jejíž snem bylo mít ze mě doktora. Její tenkou rukou, vyzáblou terminální rakovinou, mě pohladila po hlavě a s námahou mně jen zašeptala, že je na mě hrdá a že nyní umírá šťastná.

Pamatuji si zcela zřetelně na ten tmavý podvečer, kdy jsem pomalu kráčel prázdnou, studenou ulicí a cítil najednou prázdnost tam, kde až doposud přebývala má láska, vyhrazená právě jen pro mou maminku. Když jsem druhý den navštívil nemocnici, mamincina postel byla již prázdná. Aniž bych si to tenkrát uvědomil, v tom chladném únoru jsem ve svých sedmnácti letech přišel o skutečný poklad, který jsem již nikdy nenašel.

25. *ALI Z DÁLI*

Prvé měsíce na medicíně byly pro mě definitivně exotické. Při každém probuzení do nového dne, mé nové prostředí, nové obzory a hlavně mí noví přátelé, byli tím radostným zazvoněním na mé pocity. Zazvoněním, které slibovalo, že dnes mě čeká něco nového. Něco, z čehož mám mít již od samého začátku dne radost a na co se mám těšit.

Mezi mé nové přátele patřilo i pár studentů ze Středního východu, kteří také začali svůj první rok studia. Stejně jako studenti z NDR, tak i oni se museli nejprve naučit česky. Tím pádem i oni byli v hierarchii mých přátel hodně vysoko a já si vážil každé chvíle, strávené v jejich přítomnosti. Nikdy jsem neopomenul využít třeba i jen malou příležitost ke konverzací a poslouchat příběhy z krajin tak exotických, že má představitivost se obvykle vyprostila z ustálených představ o tom, co je a co není možné.

Obyčejní lidé na fotografiích, které mně mí noví přátelé ukazovali, jsem si docela dobře uměl představit jako zahalené Beduíny, s vytasenými meči a zvrženými mraky prachu za uhánějícími velbloudy. Také jsem neměl žádný problém zařadit všechna ta tmavovlasá děvčata na fotografiích do harému, se stropem plným třpyticích se zlatých hvězd a obklopeném kopulemi zámku z pohádek „Tisíce a jedné noci“.

Byl jsem ovšem již ve věku, že jsem si byl samozřejmě vědom, jak bujná, a hlavně nerealistická, je má fantazie. Zavřel jsem proto všechny dveře do mého vymyšleného světa a nikomu jsem se nesvěřoval se svými pošetilými výmysly.

Snad jen jeden z těch arabských studentů se mnou sdílel podobný, smyšlený svět, a jen díky tomu jsme se brzy spřátelili. Jeho svět byl sice také smyšlený, ale na rozdíl od mého, byl více prozaický. Beduíní v něm měli místo mečů pušky, dívky chodily v khaki kalhotách a všichni společně hořeli touhou po osvobození od jakéhosi jha. Ten student se jmenoval Ali a byl starší než já.

S výjimkou těchto pár zanedbatelných detailů, jsme si rozuměli tak hodně, že jsem jednoho dne přijal jeho nabídku a nastěhoval jsem se do jeho pokoje. Bydlel totiž na koleji sám a jedna postel v jeho pokoji byla volná.

Když Ali viděl, jaký jsem naivní a rozumově nevyspělý, zželelo se mu vesnického kluka a v tom reálném světě kolem nás mě vzal pod svou ochranu. Prvé, co mě naučil, bylo vařit pravou, tureckou kávu, přesně tak jak ji vaří v Sýrii, odkud on pocházel.

Vařili jsme si kávu často a pokoj byl proto permanentně naplněn její vůní, vůní cigaret a vůní Aliho kolínské vody. Té vůni jsem přičítal Aliho úspěchy u českých děvčat, kterých jsem během těch několika měsíců u Aliho viděl až přesprátiš.

Později jsem ale zjistil, že jsem se mýlil a že to nebyla zřejmě jen ta kolínská voda. Pořídil jsem si totiž také takovou a potom marně čekal, na byť i sebemenší vylepšení mého statusu naprostého panice.

České přísloví, že „nic netrvá věčně“, se ukázalo v mém případě velice předvídaté. Kolejní výbor nás tajně nařkl z homosexuality a já se musel od Aliho odstěhovat. Musel jsem opustit ten útulný pokoj, plný vůní a přátelské atmosféry, a můj vysněný, exotický svět, se mně začal ztrácet v mlhavé dálce.

Citát z bible, že „čistému je vše čisté“, nemohl přiléhavěji vystihnout naší situaci. Nikdy mě ani ve snu nenapadlo, a věřím že ani Aliho ne, že naše přátelství by mohlo být cokoliv jiného než pouhé, srdečné přátelství. Našel jsem v něm staršího bratra, který mně vždy chyběl a kterého jsem vždy toužil mít. Definitivně jsme nebyli homosexuálové a dokonce ve svých sedmnácti letech, jsem mimo vyprávění ani nevěděl, co vlastně je skutečný sex.

Ali protestoval a bezúspěšně bojoval s výběrem koleje ještě mnoho týdnů po mém odstěhování. Já, který jsem vyrostl ve společnosti, kde práva jednotlivců byla určována podle úsudků jakýchsi administrativních byrokratů, jsem samozřejmě viděl marnost celé situace a na jakýkoliv protest jsem hned zapomněl. Nezapomněl jsem ale na Aliho a nezapomněl jsem na mnohé co mě naučil. Ta káva, kterou vařím podle jeho návodu, je i nyní stále vynikající.

26. *KONEC SNŮM A KRÁSNÝM DNŮM*

Jako trest za svévolné přestěhování, mně bylo určeno místo v pokoji, kde nás spalo asi deset. Ručička velkých hodin na stěně, hlasitým cvakáním odměřovala každou minutu času, tráveného v této neútné a pusté místnosti. S určitostí jsem cítil, že s každým cvaknutím mně opět ubyla další minuta mého, doposud stále ještě mladého života.

Cítil jsem, že do tak stroze prozaického světa nepatřím, cítil jsem se zneprátelen s celým systémem a cítil jsem se najednou sám a opuštěný. Ležel jsem na posteli, bez chuti cokoliv studovat, bez chuti se každý den ráno probudit a čelit přívalu bezvýznamných informací, které jsem se měl učit ke zkouškám. Stále častěji jsem se vracel ve vzpomínkách k tomu malému stádu přátelských koní, na prosluněných pastvinách nad Kostelní Břízou, a stále častěji jsem se z tohoto světa již nechtěl vracet zpět.

Měsíc květen byl již dříve vždy jakýmsi nehmatatelným mezníkem v mém životě, a tak i tento květen, v roce mých osmnáctých narozenin, nebyl výjimkou. Maminčina láska, ale i její autorita nad mým životem již neexistovala a já jsem se najednou cítil zcela zodpovědný jen sám za sebe. A samozřejmě jsem tu mou nově nabytou zodpovědnost nebral moc vážně. Místo studií jsem se toulal Prahou, bez cíle a bez zájmu o cokoliv.

Jen s obtížemi jsem prošel v březnu pitevní zkoušky z anatomie a posléze propadl zkoušku z latiny. Ta byla prvá ze zkoušek na konci druhého semestru a její výsledek mě vůbec nepřekvapil. Vůbec jsem se totiž latinu neučil a spoléhal jsem proto na bídné znalosti, které jsem nabyl na střední škole.

Navíc k nelibosti profesora Kábrta, přednášejícího latinu, většina studentů nebrala tento předmět dosti vážně a on se rozhodl udělat konec benevolenci dřívějších let. A tak se stalo, že ten rok bylo hodně studentů, kteří zkoušku z latiny neudělali, ale nikdo se tím obzvláště nezatežoval. V srpnu se totiž dělaly reparáty a vše se dalo ještě napravit.

Po neúspěšné zkoušce z Latiny jsem najednou cítil, že vlastně medicínu studovat nechci. Bylo mně také jasné, že nechci trávit svůj život v nemocničním prostředí, obklopen nemocnými, trpícími a umírajícími lidmi. Cítil jsem, že na to nejsem duševně dosti silný.

Vrátil jsem do knihovny můj anatomický atlas, do tašky jsem si zabalil svých pár věcí a sedl do autobusu do Záryb. Pevně jsem doufal, že tatínek nebude doma a já mu nebudu muset nic vysvětlovat.

Dům byl opuštěný, tak jako v posledních letech obvykle byl, a já jsem si nerušeně přidal do tašky deku, nějaké oblečení a pár konzerv. Jako poslední jsem si dal do tašky automatickou pistoli, kterou jsem měl ilegálně již pár let a ke které mně zbyly již jen tři náboje.

Dodnes nevím, co bylo motivací tohoto rozhodnutí, a dodnes nevím, jak jen jsem mohl zcela ignorovat tehdejší zákony. Za ilegální držení zbraně totiž soudy udělovaly mnoho let vězení a mně zcela ušlo, že mně již bylo osmnáct a podle zákona jsem byl již dospělý.

Vrátil jsem se do Prahy, přespal jsem na studentské koleji, kde jsem měl stále ještě vyhrazenou jednu v řadě železných postelí, a druhý den jsem již stál na začátku silnice, vedoucí do západních Čech. Stopoval jsem jedoucí auta a doufal, že mě jedno z nich vezme pryč z Prahy, pryč ze světa, který mně najednou byl cizí a pro mě představy nepřijatelný.

Brzy jedno auto s francouzskou poznávací značkou zastavilo a po marném pokusu o jakékoliv dorozumění, jsem prostě nasedl na zadní sedadlo s vědomím, že ten mladý pár jistě míří k západní hranici.

Během jízdy jsme se pokoušeli třeba i jen o minimální formu konverzace, ale já neuměl francouzsky a oni neuměli česky. A tak po více jak dvě hodiny jízdy jsme mlčeli a jediným povyražením nám bylo bafání cigaret, které jsme si často vzájemně nabízeli. Když jsme dojeli k odbočce na Kostelní Břízu, naznačil jsem jim, že zde je právě to místo, kam jsem se chtěl dostat. Váhavě zastavili, krčíce rameny, neboť si nebyli jisti, jestli jsme si skutečně rozuměli.

Odbočka byla uprostřed zcela prázdné krajiny a nikde nebyla ani známka po jakémkoliv obydlí. Jen dvě cesty se tu křižovaly: Jedna k hranici, v mých představách vedoucí do světa bez hranic, a jedna prašná, v mých představách vedoucí do světa plného slunce a pohody.

Kostelní Bříza byla nějakých pět kilometrů na konci té prašné cesty a vzduch byl najednou naplněn vůni luk a lesů. Poděkoval jsem tomu mladému, sympatickému páru Francouzů a zamával za jejich rozjíždějícím autem. Potom jsem zvedl tašku a zamířil cestou za zapadajícím sluncem.

Nikdo mě ve vesnici nečekal, nikdo o mně nevěděl a ani já jsem nevěděl, na co se to vlastně chystám. Věděl jsem jen, že jsem měl ten ohromný, vzrušující pocit, který mně vždy přinášel tu pravou, nefalšovanou radost ze života.

27. ZPÁTKY, NA OKAMŽIK KRÁTKÝ

Došel jsem do vesnice, zastavil se před hospodou a rozhlédl jsem se kolem. Vše se mně najednou zdálo jiné, než jsem si pamatoval z minulého roku. Nikde jsem nikoho neviděl a tak jsem pokračoval k budově statku, kde jsem nakonec stanul na jeho prostorném nádvoří. Před budovou parkoval traktor, kterým před rokem vozili brigádníky na louky. Tentokráte na něm seděl jakýsi mladík, kterého jsem si z minulých prázdnin nepamatoval.

Vstoupil jsem do budovy statku a zaklepal na dveře kanceláře. Když se mně nedostalo odpovědi, otevřel jsem dveře a nahlédl do prázdné místnosti. Vrátil jsem se na chodbu a v hlavním vchodu jsem spatřil siluetu traktoristy, který si mě s netajenou zvědavostí prohlížel. Představil jsem se mu a brzy jsem věděl vše, co jsem vědět chtěl. Dokonce i to, že se jmenuje Ivan, je původně z Bulharska a pracuje tu společně se svým otcem. Ve zcela obstojné češtině ještě dodal, že všichni jsou na polích a loukách, a na statku není nikdo, kromě jeho. Potvrdil mně také, že statek má stále to stádo koní a Kašpar je stále jeho nedílnou součástí. O kobylice Letce ale nic nevěděl.

Posadili jsme se na schody před budovou a zapálili jsme si cigaretu. Pokračovali jsme dále v rozhovoru a já se dozvěděl, že studenti z Prahy toto léto nepřijedou. Správce statku pozval na práci partu sezónních pracovníků z východního Slovenska, a tak jsem byl docela rád, že se nebudu muset setkat s nikým, koho jsem znal z fakulty. Dokouřili jsme a Ivan, po krátké konzultaci s jeho hodinkami, spěšně nasedl na traktor a odjel.

Velký přívěs párkrát poskočil za traktorem a zmizel za tou samou branou, za kterou se mnou kdysi zmizel Kašpar. Nezbývalo mně nic jiného než příjemně odpočívat a pozorovat celé prostranství přede mnou. I po opakovaném zhodnocení, se kterým jsem moc nespěchal, jsem se stále nemohl ubránit pocitu, že vše je nějak menší, než jsem si pamatoval.

Mezi prvou skupinou vracejících se pracovníků jsem poznal pana Smolu, správce statku, a hned jsem k němu zamířil. I přes má mnohá vysvětlení, správce si na mě nemohl vzpomenout. Nakonec, aby se konečně dozvěděl co od něj vlastně chci, souhlasil že si mě pamatuje a zeptal se, co pro mě může udělat.

Původně jsem si sliboval, že budu pást koně, tak jako se mně poštěstilo minule. Po rozhovoru s Ivanem jsem se ale dozvěděl, že nyní permanentně pase koně on a tak mé šance se propadly až na dno mých očekávání. Když jsem navíc viděl na správci únavu a i trochu nezájmu, zamumlal jsem jen, že hledám práci. Obávaje se negativní odpovědi, honem jsem dodal, že jsem ze zemědělství a že umím zacházet s koňmi.

To byla ovšem lež jako věž! Než jsem se ale stačil začervenat, pan Smola řekl, že práce je na statku dost a poslal mě si vybrat pokoj, ve kterém budu bydlet. Přidal, abych se vrátil do kantýny na večeři a stanovil i začátek mého pracovního nasazení - hned druhý den ráno v šest! Co budu dělat si vymyslí až při večeři. Hotovo, uděláno, stal se ze mě zemědělec!

Cítil jsem se ohromně a celý šťastný jsem vykročil k ubytovně. Cestou jsem málem poskakoval radostí, což mě jaksi přešlo, jakmile jsem stanul před vlastní budovou ubytovny. Tak, jako ostatně vše předtím, i budova se mně zdála daleko menší než jsem si ji pamatoval a navíc mně připadala daleko více zničená a zanedbaná. Když jsem vstoupil do chodby, hned jsem zavrhnul všechny pokoje v přízemí, protože chodba byla plná odpadků, rozházených kousků nábytku a téměř všem pokojům chyběly dveře. Vystoupil jsem do poschodí, kde v prvé místnosti s otevřenými dveřmi seděli dva mladíci a bafali ubalené cigarety. Pozdravil jsem je obvyklým „ahoj“, ke kterému oni přidali úsměv a také tak odpověděli.

Když jsem ukojil jejich počáteční zvědavost a vysvětlil jim co jsem zač, zapálil jsem si také cigaretu a na oplátku zase poslouchal co jsou oni zač. Oba dva byli součástí té skupiny z východního Slovenska a během rozmluvy občas míchali do slovenštiny nějaká, mně nesrozumitelná slova. To bylo proto, že oba byli Cikáni, oba byli mladí, staršímu bylo tak dvacet pět a mladší byl asi tak jako já.

Jejich pokoj byl jediný obyvatelný na celém poschodí, a tak rád jsem přijal jejich nabídku a shodil svou tašku na jednu prázdnou postel v rohu. Vysvětlili mně, že na celé ubytovně jsme sami, protože zbytek jejich skupiny bydlí v prázdných domech poblíž hospody. Po společné večeři v kantýně a po asi dvou lahvových pivech, jsem se ten večer cítil na vrcholu blaha.

Druhý den, oba mí noví kolegové šli kosou sekat trávu na příkrých stráních kolem vesnice a pro mě měl správce jednoho koně ve stáji a pár instrukcí. Vyrozuměl jsem, že společně s tou kobyilkou máme jít na nějakou louku a tam někde najít pojezdnou hrabačku, kterou tam

někdo přede mnou zanechal. Potom jsme měli shrabat do hromad k odvezení posekanou, uschlou trávu. Nevěděl jsem přesně, jak taková hrabačka vypadá, ale pevně jsem věřil, že ji najdu a jistě i nějako vytuším, co to vlastně je a jak ji mám zdárně použít.

Kobylka byla celá stříbřitá a jakoby posetá oxidovanými desetičky. Nebyla již nejmladší, což jsem poznal podle zubů, které na mě při nasazování chomoutu cenila. Byla velice poslušná a dobrácky si nechala nasadit i různé řemeny, které visely na tom samém háku, kde visel i její chomout. Vzpomněl jsem si na prvního strýce Láďu, který když strožil koně, tak na ně mluvil. Takže jsem během toho strojení na kobytku také mluvil a utěšoval jsem ji, že zkusíme pracovat co nejméně.

Správce nás z povzdálí pozoroval, a zřejmě spokojen co jsem mu předvedl, zamával nám z okna kanceláře. Kobylka a já jsme potom cupitali po cestě směrem někam, kde ona již asi byla, neboť se mě ani neptala na cestu a mířila si to silnicí přímo před sebe.

Kobylka prý neměla jméno a tak jsem jí dával každý den jiné. Jediné ale, které si ze všech těch jmen pamatuji, bylo „Děvečka trpělivá“. To jsem jí dal hned první den, po celodenním shrabování sena.

Ten první den mě skutečně zavedla na tu louku, kde jsem našel hrabačku, a potom velice trpělivě tu hrabačku za sebou celý den tahala. Já seděl na tvrdé, železné sedačce a mým úkolem bylo ty hrábě za mnou čas od času zvednout a nahrnuté seno vypustit. Vše ostatní dělala kobylka. Věděla jakým směrem jít, kdy před koncem louky zahrnout, kdy se zastavit a kdy se otočit. Dokonce ani nečekala ode mě chválu v podobě mnohých pohlazení, kterými jsem ji přesto štědrě obdarovával. Byla prostě úžasné stvoření!

Když slunce začalo prodlužovat stíny stromů lesa přes celou louku, vypočil jsem Děvečku trpělivou z hrabačky a rozhodl jsem se zamířit domů. Šli jsme zpět tou samou cestou, pomalu a nikam nespěchající. Vůně jejího zpoceného těla mně připomínala čas, strávený jízdou na Kašparovi, a po chvíli jsem neodolal a na kobytku vyskočil.

Najednou jsem cítil to silné, svalnaté tělo, cítil jsem, že jsem snad nejbližší, jak jen kdy mohu být, tomu krásnému výtvaru přírody. Dokonce jsem se i domníval, že cítím, co to vlastně znamená být koněm.

Neušli jsme snad ani padesát metrů, když ze zatáčky proti nám vyjel motocykl. Správce se chtěl přesvědčit, jak se nám dařilo a jestli jsme udělali vše, co bylo naplánováno. Zastavil před námi a co mně velice klidným hlasem sdělil, mně navždy utkvělo v paměti.

Řekl, abych se zamyslel nad celým dnem, nad tou spoustou práce, co ta kobylka musela udělat a nad tím, jak sedě na jejím hřbetu ji necitelně zneužívám.

„Co vás proboha učí ve škole?“ ukončil, přidal plyn a nechal mě i Děvečku trpělivou němě stát.

Vyrůstaje na vesnici, automaticky jsem přijímal všeobecně platnou víru, že zvířata jsou na to, aby sloužila lidem. Psi třeba, byli na hlídání domu a bylo zcela normální je nechat po celé dny uvázané na silném řetězu u boudy. Nikdo se nevzrušoval na tím, že některé ty boudy poskytovaly jen velice skromný přístřešek a nechránily proti mrazům a větrům, které po většinu zimy profukovaly ulicemi naší vesnice. Nikdo se také nevzrušoval nad násilným krmením hus. Ti ubozí tvorové trávili poslední týdny svého života v těsné kleci a denně byli přecpáváni vysušenými šiškami z otrub, násilně cpanými jim do krku. To vše jen proto, aby skončili o nějakém svátku jako mísa plná masa.

Pokud si vzpomínám, nikdo na vesnici se zvířaty moc necítil. Lidé v minulosti neměli snadný život a zvířata na tom byla ještě hůře. Tento zajatý přístup se dědil z jednoho pokolení na druhé a i když se nakonec životní podmínky lidem zlepšily, na zvířata se většinou pozapomnělo. To byla atmosféra, ve které jsem vyrostl a která zformovala mé počáteční pocity.

Hned jsem seskočil a potom ještě dlouho jsem se Děveče trpělivě omlouval, hladil ji po její dlouhé šíji a sliboval jsem jí i sobě, že již nikdy více neopomenu myslet především na ni. Ve stáji jsem ji odstrojil, napojil, nakrmil tím nejlepším co jsem našel a dlouho do večera ji česal jemným kartáčem. Její srst se potom leskla jako skutečné stříbro a i ty skvrny zašlých desetníků najednou vypadaly jako stříbrné dukáty. Jak dny ubíhaly, jména, která jsem jí dával, byly den ze dne jemnější a důvěrnější. Chvillemi to byla dokonce i jména, kterými mě za mlada častovala maminka.

28. *PŘÁTELE CIKÁNI, V LÁSCE MNĚ NEBRÁNÍ*

To léto žilo v Kostelní Bříze nejenom hodně cikánských rodin, ale mezi nimi bylo i hodně svobodné omladiny. Také velice brzy jsem se dozvěděl i o jejich náčelníkovi: Byl to postarší muž, budící svým vzhledem přinejmenším respekt. Pro každého z jeho skupiny určoval práci, udržoval mezi nimi disciplínu a řešil i případné spory. Mí spolubydlící o něm mluvili vždy s naděchem obdivu a dobrovolné oddanosti. Také mě upozornili, že právě na něj si musím dát pozor, kdybych se náhodou moc dlouze zadíval do tmavých očí některé té černovlasé krasavice, kterých jsem již několik stačil v kantýně zahlédnout.

Přes jejich dobře míněná slova mně netrvalo ani týden a já se až po uši zamiloval do jedné takové dívčiny. Byla stydlivá a krásná tak hodně, že jsem si neuměl představit, že by se kdy někde mohla narodit některá, ještě krásnější. Během dlouhých letních podvečerů jsme se zcela nevině a nekonečně líbali a má duše přetékala těmi božskými pocity, které přináší jenom prvá, mladá láska.



S cikánskými děvčaty, respektive alespoň s těmi, které to léto žily v Kostelní Bříze, to byla buď svatba anebo nic. Tedy ne úplně nic, což bylo pro nás ale hodně. Ve chvílích trávených s Maryšou mé srdce bilo tak hlasitě, že jsem si byl jistý, že cikánský náčelník to musí slyšet a musí se každou chvíli před námi objevit. Hned jsem si představil, že se budeme muset s Maryšou vzít a bude svatba veliká. Také jsem si s obavami představil, že ho neuposlechneme a on mně za trest podřízne krk. Jelikož jsem byl až po uši zamilovaný, tak samozřejmě ta svatba s Maryšou se zdála daleko lepším řešením.

Cikánský náčelník se ale nikdy neobjevil, a tak naše setkání se s pravidelnou jistotou opakovala. Jeden večer jsem dal Maryše prstýnek, který jsem měl po mamince. Maryša mě ujistila, že jsem ji velice překvapil a ten večer odešla domů později než kterýkoliv jiný, předcházející večer.

Druhý den se na mě dívala s tisíci rozpaky v jejich podmanivých černých očích, neboť zjistila, že prstýnek je zlatý a modrý, zářivý kámen je pravý.

„Chceš si mě vzít?“ otázala se bázlivě.

Ženit jsem se samozřejmě nechtěl, snad jen kdyby ten jejich náčelník na tom trval. Maryše bylo teprve šestnáct a byla jako rozkvétající poupě, vystavující světu začínající krásu a slibující trpělivým její mnohonásobek. Mně bylo osmnáct, a tak oba jsme neměli daleko od povyroslých dětí.

Vidíc mé rozpaky, Maryša nečekala na žádné mé odpovědi a s očividnou úlevou v očích mně vracela prsten. Byl jsem nejprve překvapen a nakonec dokonce i dojat, ale prstýnek jsem si zpět nevzal. K její velké radosti jsem ji ujistil, že ten prstýnek je jen dárek z lásky. Také jsem ji ujistil, že se možná jednou vezmeme, ale ne zrovinka nyní, na pokraji našeho začínajícího života.

Tím jsme zdárně vyřešili dilema, týkající se legality našeho vztahu, a potom jsme již bezstarostně prožívali společné večery, které nezapomenutelně voněly mou krásnou Maryšou.

Jednu volnou neděli jsem neodolal a šel s Ivanem a se stádem koní na pastviny v kopcích. Louky a pruhy lesů kolem byly přesně takové, jaké jsem si je pamatoval z mé první návštěvy. Tráva voněla tou samou uchvacující vůní a bublající potok zpíval do slunečného dne tu svou stejnou píseň. Dokonce i Kašpar mě poznal a když jsem na něj vyskočil, opět na mně zkoušel své oblíbené triky. Po chvíli jízdy se mu jeden nakonec povedl a já skončil v prostředku potoka, mokrý a zklamaný. Nějak jsem totiž stále ještě doufal, že Kašpar a já jsme byli přátelé.

Týden po týdnu ubíhal a já si jen pomalu zvykal na každodenní tvrdou práci. Jednoho dne jsem se vrátil z práce unavený, stejně tak, jako se vracejí z práce miliony dělníků po celém světě. Ulehl jsem na postel a ubalil si cigaretu. Oba mí spolubydlíci byli již doma a tak snad jen ze zdvořilosti jsem se jich zeptal, jaký byl jejich den.

Starší bratr se mně zdál nějaký nahněvaný a když po chvíli vyskočil a cosi zlostně mumlal o své snoubence, byl jsem si svým zdáním zcela jistý. Znal jsem jeho snoubenku jako hodné děvče, protože čas od času oba spolu spali v našem společném pokoji. Zprvu mě to udivilo - dva lidé, oba očividně do sebe zamilovaní, kteří se ani trochu nepokoušeli před námi skrýt intimitu jejich soukromí. Bylo to pro mě dosti nezvyklé, ale stačilo jen pár takovýchto nocí a bez problémů jsem si na tuto situaci přivykl.

To, co ale ten večer starší bratr mumlal, jaksi jinak než česky, znělo zcela odlišně od něžných inklinací předchozích večerů. Jméno jeho snoubenky se ozývalo v jeho rozhněvaném projevu tak často, že jsem usoudil, že vše, co se v pokoji dělo, bylo právě kvůli ní. Proto jsem byl překvapen, když se po chvíli vrátil s kladivem, velkými hřebíky a svazkem elektrických drátů. Má přirozená zvědavost mně nedovolila sdílet netečnost, s jakou jeho mladší bratr naslouchal jeho rozhněvaným výlevům a přinejmenším podezřelé přítomnosti kladiva a hřebíků. S neskrývaným zájmem jsem tedy pozoroval co bude dále.

Starší bratr natloukl do každého rohu dveří jeden velký hřebík a na něm uvázal kus drátu, končící smyčkou. Vší silou se ujistil, že hřebíky i drát drží a s obligátní cigaretou, a trochu již více spokojen, usedl potom na svou postel.

Dlouho se nic nedělo a já upadl do lehkého polospánku, z kterého mě probudily až otevřené dveře, ve kterých stálo děvče s rudou stuhou ve vlasech. Bylo zřejmé, že si ani trochu nebyla vědoma všeho toho, co se právě v našem pokoji odehrálo, a k jejímu příchodu si tedy nemohla vybrat snad více nevhodný okamžik.

Úsměv jí z její tváře nezmizel ani s prvou fackou a její překvapení ji nechávalo bezradně stát uprostřed pokoje. Její široce otevřené, nevěřící oči byly plné otazníků a trvalo snad věčnost, než se objevily její první slzy. Marně se pokoušela zabránit přívalu dalších úderů a jen podmanivost jejího sametového hlasu jí dávala jakousi chabou naději, že tato situace skončí, tak rychle jak začala.

Po jednom úderu se jí z nosu spustila krev, kterou oba ignorovali se zcela stoickým klidem. Naštěstí následovaly již jen chvíle, kdy on vázal její zápěstí do smyček na dveřích a ona je opět zdárně vyvlékala. Kdykoliv se tak stalo, volnou rukou se ho našila obejmout a plačky mu cosi vysvětlovat. Nic z toho ale nepomáhalo a on neochvějně pokračoval v jeho sisyfovském úsilí.

Cítil jsem, že je mou povinností jaksi zakročit, ukončit tu nesmyslnou situaci a ochránit to děvče se stuhou ve svých krásných vlasech. Vyzývavě jsem se podíval na mladšího z obou bratrů, který klidně ležel na posteli a kouřil jednu cigaretu od druhé.

„Nemáme zakročit?“ zeptal jsem se.

Resolutně odpověděl že ne a varoval mě, abych se ani nepokoušel vynaložit v tomto směru jakékoliv úsilí.

Byl jsem otřesen. I když jsem slyšel o podobných případech, nikdy jsem ale nebyl podobnému násilí přítomen. U nás na vesnici žila jedna rodina, kde manžel bil ženu, kdykoliv se v hospodě opil, ale o tom se jen mluvilo a nikdo to na vlastní oči neviděl. Zde to byla ale skutečná situace! Přímo přede mnou jsem viděl nehorázně nazlobeného muže a viděl jsem krev na jemné dívčí tváři. Červená stuha spadla dívce na podlahu a konce černých, krásných vlasů se jí na tváři lepily k jemným praménkům krve.

Vstal jsem z postele a zvedl červenou stuhu. Podal jsem ji dívce a vtísnil jsem se ramenem mezi ně. Doufal jsem, že tímto zásahem tu celou, k nevěře neskutečnou situaci, vylepším ve prospěch té plačící dívčiny. Než jsme ale stačil cokoliv říci, ta krásná, něžná dívčina mě hrubě odstrčila a začala objímat ne mě, ale toho, kdo ji ještě před krátkou chvílí tak hrubě mlátil.

Chvíli se nic nedělo a pomalu mně začínalo být jasné, že kritická situace již minula. Jako další v repertoáru této spontánní scény se zhaslo světlo a potom se z rohu již jen ozývaly vzdechy, občasné lehký smích a nakonec jen milostné šeptání.

Druhý den mně mladší z bratrů vysvětlil, že to, co se odehrálo v našem pokoji, nebylo ničím výjimečným.

„To je mezi nimi zcela normální!“ dodal a já mu to i rád uvěřil.

Také dodal, že jen jednou zkoušel zakročit a se zlou se potázal. Dostal totiž za uši od obou najednou. Když jsem se ho zeptal, proč bylo vše to pozdvižení, odpověděl něco dosti neurčitěho. Vyrozuměl jsem z toho, že jeho bratr slyšel, že se té černovlasé dívčině kdesi, kdosi dvořil, ale dál jsem se ve svém výkladu nedostal.

Čtyři hřebíky, zatlučené do dveří, tam zůstaly po celou dobu mého pobytu v Kostelní Bříze a já se vůbec netěšil na chvíli, kdy opět dojde k dalšímu ukřižování. Naštěstí k tomu již nedošlo a já byl naprosto přesvědčen, že největší radost jsem z toho měl já!

29. PISTOLE NA STOLE

V místnosti, kde jsem bydlel, stály tři kovové vojenské postele a tři kovové vojenské skříně. Každý jsme měli svůj klíč k visacímu zámku na skříních a ještě jeden společný, od dveří pokoje, vedoucí na prázdnou chodbu. Hned, jakmile jsem se nastěhoval, do jedné zbývající skříně jsem dal mou tašku a na hoření přepážku jsem schoval svou pistoli. Byla v koženém pouzdře, které mně umožňovalo ji nosit pod ramenem tak, že nebyla pod bundou vůbec nápadná. Sice jsem ji nikdy tak nenosil a pouzdro jsem měl jen proto, že ta pistole v něm vypadala velice profesionálně.

Nejprve jsem se pistolí nikomu nechlubil a nikdo o ní nevěděl. Když jsem po pár týdnech poznal lépe mé spolubydlící, nemohl jsem odolat a pistolí se jim nepochlubit. Jak jsem správně předpokládal, nikdy takovou zbraň v ruce neměli a tak na oba zapůsobila mocným dojmem. Čas od času chtěli tu pistoli znovu vidět a já jim ji rád ukazoval. Oba vždy uznale pokyvovali hlavou a během těch krátkých chvil, jsem se pošetile opíjel slovy jejich uznání.

Jeden večer jsem se vydal do hospody a asi po dvou hodinách jsem se za tmy vracel domů. Budova ubytovny se svým obrysem jen stěží lišila od oblohy tmavé noci a já již naučeně klopytal po nerovné cestě. Světlo na chodbě domu bylo rozbité a v naší místnosti se nesvítilo, takže zcela potmě jsem se dopátral ke dveřím, které bývaly vždy zamčené. Zamykali jsme je totiž i když jsme uvnitř spali. Kostelní Bříza nebylo to nejbezpečnější místo, čehož si policisté z blízkého Sokolova byli velice dobře vědomi a do vesnice zavítali jen málokdy.

Nahmatal jsem dveře a klíčem se pokoušel najít díрку v zámku. Opřel jsem se trochu o dveře a ty se s jemným zaskřípáním, a bez jakéhokoliv odporu, najednou samy otevřely. Našel jsem vypínač a světlo jediné žárovky u stropu mně odhalilo překvapující pohled: Na místě, kde býval ve dveřích zámek, zbyla po něm jen sekerou vysekaná díra. Na podlaze ležela spousta třísek a bylo tedy jasné, že se někdo do naší místnosti vloupal.

Rozhlédl jsem se po místnosti a nejprve jsem neobjevil nic, co by narušovalo obvyklý a všude přítomný nepořádek. Teprve, když jsem uviděl shora ohnuté dveře mé skříně a za nimi prázdnou vrchní přihrádku, mně bylo jasné, že má pistole je pryč. A tak mě nenapadlo nic lepšího, než si zapálit cigaretu a čekat na mé spolubydlící, až se oni také vrátí.

Nestačil jsem ani dokouřit a oba již stáli ve dveřích a nechápajíc se si pohlíželi vyštípanou díru. Řekl jsem jim o zmizelé pistolí a oba v tu ránu začali mezi sebou o překot konversovat. Z celého toho přívalu slov jsem jen rozuměl slovo „pistole“ a jedno jméno maďarského řidiče traktoru, které jsem předtím jen občas zaslechl při ranním rozvrhu práce.

Když se mí spolubydlící trochu uklidnili, vysvětlili mně, že ten traktorista byl totiž jediný, kterému o mé pistolí řekli. Hned také ukuli plán, jak tu pistolí dostat zpět. Plán prostě spočíval v tom, že se okamžitě vydají za Maďarem, vytáhnou ho z postele a donutí ho pistolí vrátit.

Protestoval jsem a tvrdil, že tu pistolí stejně nechci a že jsem v podstatě rád, že ji již nemám. Začal jsem si totiž uvědomovat, že vlastnit tu pistolí pro mě representuje veliké nebezpečí. Přesto jsem ale marně v sobě hledal sílu ji prostě zahodit někam do rybníka, neboť i jen samotná představa, že její naleštěné součástky zreziví, mě děsila více než kriminální soud.

Mávnutím ruky bratři svorně ignorovali mé protesty a vybavení noži a násadou od krumpáče, zmizeli do tmavé noci venku.

Ačkoliv jsem byl již unavený, spát jsem ale nemohl. Kouřil jsem jednu cigaretu za druhou a netrpělivě čekal, jak vše dopadne. Asi po hodině jsem uslyšel zvuky kroků dole na chodbě a za chvíli se mí spolubydlíci objevili v otevřených dveřích. Celí udýchaní usedli na postele a trvalo snad věčnost, než se mně podařilo z nich dostat, co se vlastně za tu hodinu událo.

Jak měli v úmyslu, vešli do domu, kde v jedné místnosti bydlel Maďar, ale on doma nebyl. Rozbili zamčené dveře a zběžně prohledali malou místnost za nimi. Pistoli nenašli a když se chystali odejít s nepořízenou, uslyšeli jak Maďar, vracející se z hospody, stoupá nahoru po úzkém schodišti. Potmě čekali, až vystoupil na poslední schod před místností, a když se ocitl na dosah, uhodili ho násadou od krumpáče. Maďar se s velkým rámusem svalil po schodech a dole zůstal bez hnutí ležet.

Ani jeden z nás tu noc moc nespal. Ráno při rozdělování práce jsem se dozvěděl, že traktorista se opil a spadl dolů ze schodů. Odvezli ho do nemocnice a prý se jen tak rychle nevrátí. Nikoho to neudivilo a brzy se na traktoristu zapomnělo.

Večer v hospodě jsem potkal spolupracovníka traktoristy, který ho našel a zavolal sanitku. Řekl mně, že z nějakých neznámých důvodů, traktorista věřil že jsem to byl já, kdo ho uhodil. Dodal, že traktorista byl velice rozzlobený a tvrdil, že až se vrátí z nemocnice tak mě zabije.

Ten spolupracovník traktoristy se zdál být slušný člověk a já neměl důvodu mu nevěřit. Byl jsem najednou udiven, s jakou lehkostí jsem se dostal do tak nebezpečné situace. Přede mnou stála nyní hrozba pomsty za něco, čímž jsem vinen nebyl, ale co bych traktoristovi jen těžko vyvracel. Bylo jasné, že mně nezbývá nic jiného, než se na jeho návrat připravit.

Toto rozhodnutí bylo samo o sobě dosti snadné, horší ale bylo se rozhodnout, jak se na traktoristu připravit. Byl bezesporu silnější než já, byl jistě i zkušenější a i agresivnější. Hned jsem si vzpomněl na jednoho kumpána z hospody, který mně nabízel k prodeji dýku, kterou našel pod trámy mlatu ve stodole statku. Byla to výzbroj speciálně vyrobená pro „Hitlerovu mládež“, s vyrytými, velkými písmeny „GOTT MIT UNS“ na čepeli. Přeloženo to znamenalo „Bůh s námi“ a já doufal, že když ta mládež již neexistuje, tak bůh se nyní soustředí jen na mě.

Jak dny ubíhaly, čím dál tím více jsem na traktoristu zapomínal, a to i když jsem ale stále sebou nosil ten nůž, zastrčený za pasem a přikrytý košilí. Dodával mně totiž jakousi chabou sebejistotu. Mnohokrát jsem si představoval, co vlastně s tím nožem udělám, až se s traktoristou potkám. Nakonec jsem se rozhodl, že když mě

bude chtít zabít, tak ho píchnu do jater, přesně tak, jak jsem to kdysi četl v knihách o sovětských průzkumnících, kteří toto za války s úspěchem praktikovali.

Jednu neděli jsem se sprátelil s dvěma houbaři ze Sokolova, kteří tvrdili, že večer se u nich koná mejdan. Slovo dalo slovo a já jsem se s nimi, a jejich košíky plných hub, vydal pěšky do Sokolova.

Mejdan byl ale při nejmenším velice nezajímavý. Slíbené dívčiny se nedostavily a pít lahvové pivo nebylo to, co jsem od mejdanu očekával. Krátce před půlnocí jsem se proto vydal na cestu zpět a věděl jsem, že tu noc toho již moc nenaspím.

Ulice Sokolova byly temné a zely prázdnotou. Jen nějaký pes občas zaštěkal, kdykoliv jsem se přiblížil k jeho přisvojené doměně. Nemohl jsem se dočkat, až se octnu na silnici mezi kopci a budu dýchat čerstvý vzduch. Ne ten v Sokolově, prosycený kouřem z komínů tepelné elektrárny.

Kráčel jsem tichými ulicemi a představoval jsem si, jaké by to bylo, kdybych už byl ve své posteli. Když jsem konečně stanul na odbočce vedoucí ke Kostelní Bříze, měsíc, jakoby ze solidarity se mnou, se vyhoupl na obloze a začal osvěcovat svou září cestu a vrcholy kopců kolem. Jen pár stříbrně lemovaných mráček se vznášelo nehybně na obloze a ticho se rozprostřelo všude kolem.

Mimo cigaret, peněženky, občanského průkazu a toho velkého nože, jsem nic jiného sebou neměl. Klíč od společného pokoje ležel pod mou postelí, neboť nyní byl k ničemu. Zámek, do kterého patřil, již neexistoval a dveře byly permanentně dokořán.

Kráčeje tou čarovnou nocí jsem vzpomínal na chvíle, kdy jsem šel touto cestou poprvé. Od té doby se toho událo tolik, že ač tomu byly jen dva měsíce, zdálo se mně, že již uplynula snad věčnost. Přemýšlel jsem o Maryše, o koních a samozřejmě také o traktoristovi, o kterém jsem byl přesvědčen, že se musí co nevidět z nemocnice vrátit. Také jsem přemýšlel o tom, co udělám až se potkáme a on, jak slíbil, mě bude chtít zabít. Ostatně ten samý slib opakoval, kdykoliv ho někdo ze statku v nemocnici navštívil a já jsem si začínal být jistý, že to s tím mým zabitím myslí vážně. Ač jsem přemýšlel jak jsem jen uměl, mimo toho bodnutí do jater mě nic jiného nenapadalo.

Byl jsem asi v polovině cesty domů, když jsem v poli nade mnou zaslechl jakési neznámé zvuky. Zastavil jsem a s dosti obavami jsem nehnutě naslouchal. Po dlouhé chvíli se zvuky začaly vzdalovat a mně konečně došlo, že to byla zřejmě divoká prasata, pochutnávající si na vyrostlém hrášku. Než jsem ale stačil opět vykročit, zaslechl jsem jiné, tentokrát známé zvuky. Někde na cestě přede mnou jsem uslyšel slabé hlasy, které se zvolna přibližovaly.

Pokračoval jsem ve svém nehnutém postoji a k mé velké nelibosti jsem brzy nabyl jistoty, že se jedná o nějaké dva ožraly, putující kamsi z hospody, která již zavřela. Rozhodl jsem se, že střetnutí s

nimi není to, co by se mně asi líbilo a tak jsem se urychleně vyšplhal nahoru do pole, mezi ta divoká prasata. Ulehl jsem do vyrostlého hrášku a když ulekaná prasata zmizela z doslechu, nad cestou již jen hlaholil pokřik těch dvou opilců.

Oba muži šli ale pomalu a když konečně přišli až téměř pod místo kde jsem ležel, zjistil jsem ke své hrůze, že jeden z nich je traktorista, který se již vrátil z nemocnice. Vytáhl jsem nůž a téměř přestal dýchat. I když jsem si byl jistý, že mě v poli nad nimi nemohou vidět, neměl jsem celou tu dobu moc dobré pocity.

Prošli místem na cestě přímo pode mnou, nějakých deset metrů pod mým zpoceným nosem, a asi po dalších deseti metrech se zastavili. Oba začali na cestu před sebou svorně močit a já se zbytečně obával, že snad nikdy s tou procedurou neskončí.

Nakonec přece jen skončili a jejich hlasy se začaly pomalu ztrácet na cestě k Sokolovu. Oddychl jsem si a zastrčil nůž opět za pásek kalhot. Byla to jen ale dočasná úleva, neboť jsem byl přesvědčen, že dříve nebo později se s traktorem opět setkám.

Ráno jsem zaspal a téměř jsem zmeškal ranní rozdělování práce. Správce Smola nám sdělil, že traktorista se vrátil z nemocnice a ten den přiveze ze Sokolova nový traktor. Cítil jsem, že se schyluje k vyvrcholení konfliktu, něco jako ve filmu „V pravé poledne“. Jen ovšem s tím rozdílem, že v mých očích jsem měl tu šerifskou hvězdu já, ale z hlediska traktorsty ji měl on.

Ten den správce poslal Děvečku trpělivou a mě zaorávat dlouhé pole bramborů, nedaleko statku. Celá procedura byla až k nepochopení jednoduchá: Kobyłka táhla za sebou primitivní, ale hlavně starý pluh, vyrobený ještě někdy v předešlých stoletích, a já za rukověti pluhu tuto symbiózu techniky a dvou živých tvorů „řídil“. Účelem všeho bylo vyorat plevel mezi brambory a samotné brambory více zahrnout hlínou. Pro kobyłku to byla namáhavá práce, a pro mě to byla práce naprosto nudná. Navíc kobyłku trápily mouchy „ovádi“, které ji obletovaly a při sebemenší příležitosti z ní sály krev.

Ulomil jsem si dlouhou, ohebnou větev a mouchy z kobyłky ustavičně odháněl. Občas se mně podařilo nějakou rozmáznout na její stříbrné srsti a k polednímu, kobyłka byla již jakoby posetá červenými skvrnami z rozmáznutých much. Než jsem ale začal tou větví kolem ní mávat, vysvětlil jsem jí, že to v žádném případě není výzva, aby ten pluh tahala rychleji. Ona to pochopila a kdykoliv jsme dokončili řádek brambor a odpočívali, děkovně do mě strkala hlavou.

Ve společnosti Děvečky trpělivé jsem úplně zapomněl na traktorstu a teprve, když jsme se vraceli, jsem si na něj opět vzpomněl. Málem mně to zkazilo tak pěkný den a já se proto rozhodl, že jednou pro vždy celou záležitost nějak ukončím. Když jsem kobyłku napojil a nakrmil, umyl z ní zaschlé mouchy, vydal jsem se hledat traktorstu.

V hospodě nebyl, což bylo neobvyklé, a nikde jsem ho také nepotkal. Šel jsem tedy domů a tu noc jsem velice špatně spal. Seběmenší zvuk pod okny mě probouzel a ani přítomnost mých spolubydlících mně nepřidávala na klidu. Ráno jsem šel na snídani a pevně věřil, že se tam s traktoristou setkám. Dokonce jsem si i sliboval, že v přítomnosti tolika jiných lidí, traktorista třeba od toho mého zavraždění upustí.

Ale ani na snídani nebyl a teprve odpoledne nám správce řekl kde je: Traktorista, s jedním zaměstnancem statku, šli v neděli do Sokolova pro nový traktor a v pondělí ho vezli do Kostelní Břízy. Oba se ale opili tak moc, že se jim podařilo i s traktorem sjet z příkré stráně. Přibližně tam, kde jsem je v noci na silnici potkal. Oba skončili v nemocnici s polámanými kostmi a jinými, dosti vážnými zraněními. Traktoristu jsem již k mé velké radosti nikdy neviděl a po této epizodě jsem uvěřil, že bůh byl skutečně se mnou, přesně tak jak to bylo napsáno na tom velkém noži.

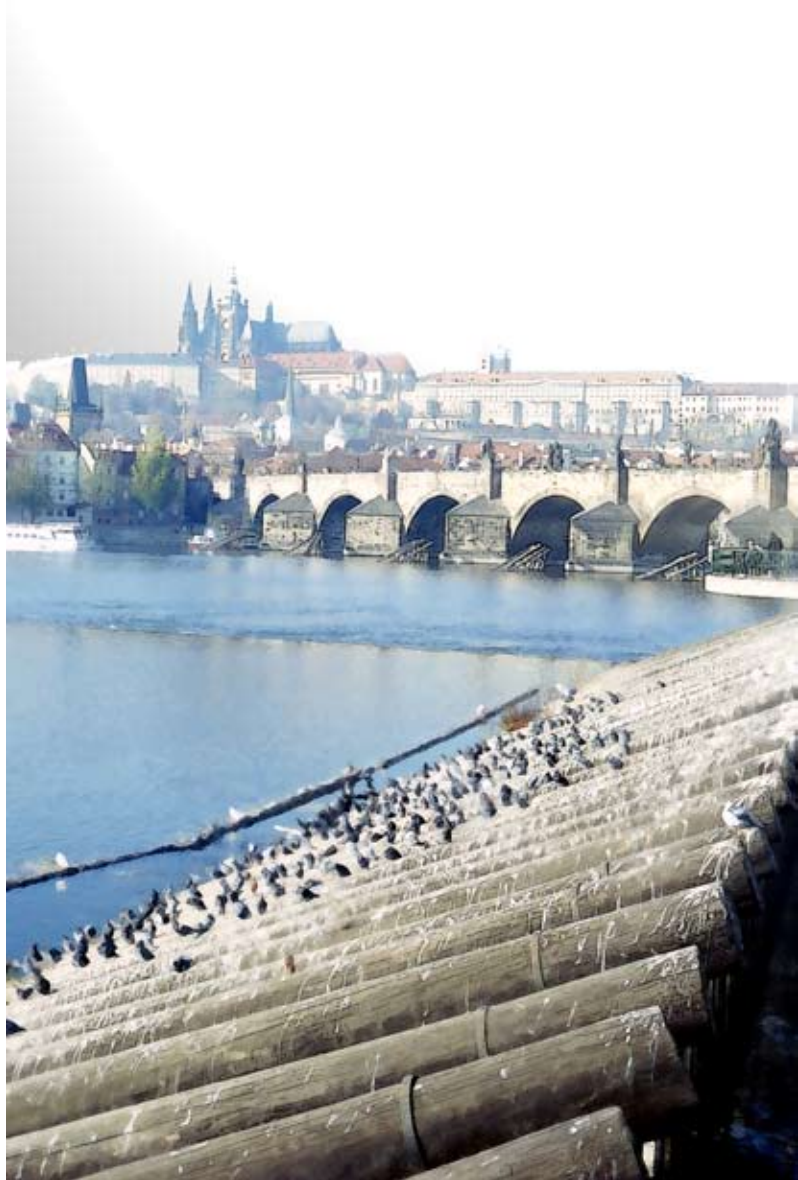
Mou pistoli jsem uviděl ještě jednou, když jsem asi po patnácti letech navštívil Museum Státní bezpečnosti v Praze. Poznal jsem ji podle zářezů na dřevěné střeňce pažby. Pistole tam byla vystavená jako součást sbírky zbraní, zabraných sabotérům, kteří usilovali o zničení socialismu v Československu.

30. *KOBYLKA TRPĚLIVÁ, CO SE NA MĚ SMUTNĚ DÍVÁ*

Léto téměř skončilo, všechno seno bylo již sklizeno a stodoly jím byly přeplněné. S Děvečkou trpělivou jsme na tom velkém poli zaorávali poslední dlouhé řady brambor a jako vždy, mouchy ji trápily a já je větví odháněl. Stojí na jednom konci pole, řádky zasázených bramborových keřů se jakoby na druhém konci sbíhaly a téměř splývaly s lesem. Prašná cesta, která vedla podle lesa k poli, byla jen těžko viditelná a po celé dny zela prázdnotou. Nepamatoval jsem, že by mimo nás, někdo kdy po ní jel.

Až teprve jeden den, ten poslední, při najetí na jednu z posledních řádek brambor, jsem uviděl nad cestou mrak prachu. Pokračovali jsme směrem k lesu a já nabýval více a více jistoty, že na konci pole kdosi stojí. Na tu dálku jsem nemohl poznat tu solitární postavu a trvalo mně až téměř ke konci pole zjistit, kdo to tam vlastně tak trpělivě na mě čeká.

Ve stínu stromů stála motorka a vedle ní, k mému bezmeznému úžasu, stál můj tatínek! Mezi námi bylo ještě nějakých dvacet metrů uhlazeného pole a já si najednou hledal záminku, jak naše setkání co nejdéle oddálit. Nenapadlo mě nic lepšího, než začít odvažovat kobyliku od pluhu a vůbec s tím nespíchat. Nakonec jsem s tím



samozejmě musel skončit a oba jsme potom předstoupili před stále trpělivě čekajícího tatínka. Nemohl jsem pochopit, jak mě vůbec našel, neboť jsem mu nenapsal a ani jinak nedal vědět kde jsem.

„Správce statku mě sem poslal“, uvedl na přivítanou jako odpověď na mou zjevnou otázku. To ovšem nebyla odpověď, která by vysvětlila, jak se vůbec dozvěděl, že jsem právě zde, v zastrčené části západních Čech. Najednou mně bylo jasné, že jeden se jen tak nikde neschová, tatínkovi známí zjistí všechno!

Očekával jsem rozzlobeného otce, který každým okamžikem spustí tirádu o své nezměrné dobrotě a začne spílat neposlušnému synovi. Bude jistě chtít vědět, proč jsem odešel ze studií a co proboha dělám zde, v bohem zapomenutém koutě Čech?

Nic ale podobného se nestalo a tatínek chtěl jen vědět, co je dalším krokem na mé životní pouti, co chci v životě dosáhnout a jestli je něco, v čemž mně může pomoci.

Cítil jsem se zahanben a zaskočen jeho dobrotou, a samými rozpaký jsem začal honem urovnávat cosi na kožených řemenech postroje kobyly. Ta se zájmem sledovala nás oba a trpělivě čekala, co mimo příjemného odpočinku jí celá situace přinese.

Den se rychle změnil v pozdní odpoledne a ačkoliv Kostelní Bříza byla z Prahy vzdálena dobré dvě hodiny jízdy na motocyklu, tatínek s odjezdem vůbec nespíchal. Teprve potom, když jsem mu slíbil že mu napíši, nasadil si na hlavu koženou čepici a brýle, nastartoval služební motorku a několikrát zamával na rozloučenou. Pomalu zmizel za koncem lesa a jen usazující se prach na cestě mně připomínal jeho nečekanou návštěvu.

Hned u pole jsem si lehl do vzrostlé trávy a její květy, jakoby s porozuměním, se nade mnou skláněly a uklidňovaly mé emoce. Kobyly se v klidu pásala na louce vedle mě a na jinak prázdné obloze nade mnou se honily dva mráčky. Zcela jsem si dovedl představit, jak nicotné pro ně musí být mé problémy a jak důležité musí být mé problémy pro mého tatínka.

To byla ta chvíle, kdy jsem se s konečnou platností rozhodl vrátit domů. Maryša se také vracela se všemi ostatními zpět na Slovensko, a tak jsme si slíbili že si napíšeme. Ani jeden z nás tomu ale nevěřil a oba jsme s úlevou zjistili, že naše večery, plné nevyzrálé, mladické lásky, nám prošly zela beztretně. Na svatbu se nedostalo a ani cikánský náčelník mě nemusel „po cikánsky“ potrestat.

Správce statku nebyl mým rozhodnutím vůbec překvapen, a jak jsem posléze zjistil, nenašel se nikdo, kdo by tím překvapen byl. Dokonce snad ani Děvečka trpělívá nebyla mým rozhodnutím překvapena. Věřil jsem, že takových jako já, za svůj život již viděla spousty a také jsem věřil, že jich ještě i spousty uvidí. Takových, kteří ji budou nutit těžce pracovat a kteří s ní budou trávit na polích nekonečné dny, které jako korálky, se jeden za druhým odkutálí z

řetězce jejího těžkého, koňského života. Také jsem ale doufal, že se najdou i takoví, kteří ji budou česat, hýčkat a hladit, a budou pro ní mít jen ta nejkrásnější jména.

31. OPERACÍ KONČÍM S PRACÍ

Byl konec léta a já byl opět doma v Zárybech. Mimo spousty zážitků jsem si z Kostelní Břízy také přivezl i dvě tetování, na každé ruce jedno. Obě je vytetoval ten starší z mých spolubydlících a obě byla velice amatérská. Použil tři špendlíky svázané nití, které často během tetování namácel do skleničky s tuší. Na mé levé ruce jsem měl vytetovanou kotvu, což mělo odrážet mé námořnické ambice, a na druhé ruce jsem měl hada, kterému jsem ale žádné mé ambice přičíst nemohl. Nechal jsem si ho vytetovat jen proto, že můj spolubydlící mně tvrdil, že hady umí tetovat nejlépe. Také tvrdil, že had mě uchrání před všemi nebezpečími života.

Prvý strýc Láďa mně jednou důvěrně sdělil, že pro muže je velkým nebezpečím manželství. Jak se později ukázalo, on měl pravdu, ale můj spolubydlící ne. Had totiž moc dobře nevypadal a manželství se mně nevyhnulo.

Před tatínkem jsem má tetování vždy zakryl rukávem, neboť jsem cítil, že jsem mu již způsobil hodně zklamání i bez nich. Při mé prvé cestě do Prahy jsem navštívil oddělení plastické chirurgie nemocnice na Vinohradech, kde po krátké úvaze souhlasili mně tetování vyoperovat. Stanovili i den operace a já se nedočkavě těšil, až mé tetování zmizí.

Mezitím jsem měl ale před sebou daleko důležitější rozhodnutí – co dělat dál? Za pár týdnů končily na universitách pozdní zápisy a já měl na vybranou: Opakovat prvý rok na medicíně, anebo začít studovat něco úplně jiného. Na medicíně mě čekalo opět biflování stovek latinských názvů, zcela mechanicky a bez jakékoliv hlubší souvislosti. Navíc pracovat třeba v nemocnici a čelit každodenní mizérii pacientů mě přímo děsilo. Medicína tedy určitě nebyla tím, co by mě lákalo zpět ke studiu.

Jeden z tatínkových přátel navrhl, že bych měl jít na vysokou školu studovat ekonomii. V mých představách jsem mou budoucnost okamžitě spojil s cestami do zahraničí, se studiem cizích jazyků a se setkáními se zajímavými lidmi. Aniž bych hledal dále, byl jsem hned přesvědčen, že to je právě to, čím chci být!

Po předložení výsledků úspěšných zkoušek z fakulty medicíny, jsem neměl problém se zapsat na Vysokou školu ekonomickou v Praze a zanedlouho jsem začal můj další, prvý rok.

Tento prvý rok byl ale rozdílný od mého předešlého prvního roku. Netýkalo se to jen mě osobně, ale byli tím postiženi všichni

studenti prvního ročníku ekonomie. Podle kalendáře to byl rok 1961 a podle některých funkcionářů Komunistické strany, to byl rok, kdy se studenti měli seznámit s manuální prací a tak si vybudovat pozitivní přístup k socialistickému zřízení. Takže všichni studenti ekonomie museli první rok pracovat a naučit se vážit si manuální práce. To byla teorie za tímto nešťastným rozhodnutím, ale výsledek byl ovšem takový, že studenti si vážili více chvílí, když manuálně pracovat zrovna nemuseli.

Za tímto účelem byla pro nás vybrána továrna PAL Kbely, kde se vyráběly různé díly do různých strojů. Nic bližšího k vysvětlení jsem tam za svého působení totiž nezjistil. Jediné, co jsem zcela pozitivně zjistil, bylo že práce v továrně, respektive v oddělení kam jsem byl přiřazen, se sestávala z velké části z obyčejné, nekvalifikované práce. Tu tam zastávaly většinou ženy bez jakékoliv specifické kvalifikace a ten rok to byli i studenti ekonomie.

Pracovali jsme zkrácené hodiny, od šesti ráno do jedné odpoledne. Po konci směny jsem honem utíkal na autobus, přesešel na tramvaj a po více jak hodině cesty jsem mohl konečně zasednout do posluchárny. Tentokrát přednášky byly povinné a přítomnost se na nich evidovala. Tato evidence, spolu s posudkem z továrny a samotné výsledky studia, se na konci semestru hodnotily a hned mně bylo jasné, že k tomu všemu budou ode mě navíc vyžadovat i hodně disciplíny. Disciplínu, kterou jsem si stále ještě nevybudoval.

Ve studentské koleji na Vinohradech jsem již bydlet nemohl, neboť jsem s medicínou skončil a dojíždět ze Záryb se nedalo. Poslední autobus odjížděl z Prahy v osm večer a poslední lekce ve škole trvaly někdy daleko déle. K mému velkému štěstí jsem potkal jednoho přítele, který opakoval první rok medicíny a bydlel na koleji na Spořilově, kam přestěhovali všechny studenty prvního ročníku medicíny. Byly to jakési bývalé vojenské ubytovny a v místnosti, kde můj známý bydlel, bylo několik postelí volných. Ač k tomu neměl autoritu, z čistě kamarádského vztahu mně nabídnul, že se mohu nastěhovat k němu do pokoje. Vzhledem k potenciálním problémům, které mohly vzniknout, a k nepohodlí, které mu má přítomnost jistě přinesla, to byla velice velkorysá nabídka. Neváhal jsem ani minutu a do pokoje, s třemi volnými postelemi, jsem se velice rád nastěhoval.

„Měl by jsi ale vědět jednu věc“, řekl mně kamarád, než jsme vstoupili skrze vrátnici mezi řadu dlouhých, nízkých budov. „Když se tě uklizečka či vrátná bude ptát kdo jsi, řekni, že se jmenuješ „Beniško.“

Tak se totiž jmenoval jeden ze spolubydlících, který tam ale nebydlel, a to ačkoliv si za pobyt řádně platil. Zřejmě nechtěl, aby jeho rodiče věděli kde, ale hlavně asi s kým skutečně bydlí. Nic jsem samozřejmě proti změně jména nenamítal a s radostí jsem se stal panem Beniškem.

Ubytovny byly až na konci Prahy, nedaleko konečné tramvaje číslo devatenáct. Na tu jsem musel časně ráno čekat, nasednout do ní a potom ještě několikrát přesednout na autobus. Celá cesta do továrny mně trvala téměř dvě hodiny a musel jsem proto vstávat již v půl čtvrté. Ani jednou jsem si nemohl dovolit v tramvaji či autobuse zaspát a tím přejet přestupní stanici!

Často jsem v noci spal jen několik hodin a tak druhý den jsem pochopitelně za moc nestál. To tedy, pokud jsem se do práce vůbec dostavil, což se mnohokrát nestalo. Ještě vícekrát jsem přišel do práce pozdě a má docházka byla okamžitě přejmenována na „fluktuaci“, což nebylo zrovinka vhodné pro začínajícího studenta. Práce, kterou jsem dostal, byla fádni a únavná. Vybaven velkým pilníkem jsem opilovával hroty na hliníkových odlitcích, určených k výrobě elektrických startérů pro nákladní auta. Jeden odlitek za druhým jsem upevňoval do velkého svěráku a jeden hrot po druhém jsem piloval a piloval. Mnohokrát se mně povedlo nad svěrákem usnout a rozveselené ženy v dílně žasly nad mými schopnostmi.

Mimo spaní nad svěrákem, jedinou přestávkou pro mě byla cigareta. To byl totiž v té továrně ještě zcela legitimní a uznávaný důvod, proč přestat pracovat. Protože jsem chtěl přestat pracovat co nejčastěji, pálil jsem jednu cigaretu za druhou.

Práce v dílně byla ale úkolová, neboli jsem dostával zapláceno jen za to, co jsem opiloval. Většina žen v dílně vydělávala něco přes tisícikorun za měsíc a mé výplaty byly nejvýše jen pár set korun. Dokonce jednou jsem vydělal jen šedesát korun za celý měsíc! K mé fluktuaci tak přibyla i negativní poznámka o mé pracovní morálce, a musel jsem se zpovídat před jakýmsi výborem, kde chtěli vědět proč se „flákám“?

Dalším výsledkem mé nízké pracovní morálky bylo to, že jsem permanentně neměl žádné peníze. Musel jsem si proto sám všechno prát a i stříhat vlasy jsem si musel sám. To nebylo v podstatě nic světoborného: Stačila jen žiletka, upevněná mezi dva hřebeny, trochu upízlávání a málokdo poznal že nenavštěvuji holiče. Stříhání vlasů tímto způsobem se mně brzy stalo naprosto bezproblémovým a mé sebevědomí v tomto směru narostlo natolik, že jsem se jednou dokonce i pokusil si odbarvit vlasy peroxidem. To ale nedopadlo podle mého očekávání a já měl po něm na hlavě různobarevné pruhy vlasů. Raději jsem ani nejezdil do Záryb a doufal jsem jen, že tatínek mě postrádat nebude.

Asi měsíc po mém nástupu do školy přišel na řadu den mé operace. Prospekt nechození do práce se mně zamlouval tak hodně, že jsem se dokonce na tu operaci i těšil. Doposud se mně zcela zdárně dařilo ukrývat mé tetování přede všemi kolem a tak jsem nikomu ani neřekl, o jakou operaci se jedná.

To ráno, v den mé operace, jsem seděl v čekárně jednoho moderního oddělení nemocnice a velice jsem se radoval z toho všeho, co mně zdravotní sestra v recepci sdělila: Operace proběhne pod místním umrtvením, krátce po operaci budu ještě ten samý den propuštěn a neschopen práce budu minimálně čtrnáct dní!

Otevřely se dveře a v jedné místnosti za nimi jsem si sundal bundu a košili. Pokračoval jsem na operační sál, kde jsem si lehl na operační stůl a prohlížel si operační personál kolem. Jedna sestra přivázala mou levou ruku ke straně stolu a druhou ruku přivázala na podložený stolek. Přehodila přes mě jakési bílé prostěradlo a můj svět nade mnou se najednou zmenšil a stal se zcela bílým. Krátce po injekcích jsem ztratil cit a z celé operace jsem již nic necítil.

Vlastně jsem cosi cítil, ale bolest to nebyla a nebyla to ani má operovaná ruka! Na dlani mé levé, přivázané ruky, jsem najednou totiž ucítil jakýsi něžný tlak, nejprve nehybný, ale po chvíli přemísťující se ze strany na stranu. Po usilovném pátrání po jakékoliv precedenci této situace jsem přišel k závěru, že to měkké, opřené o mou otevřenou dlaň, je dívčí klín.

Rázem jsem zapomněl na celou operaci a soustředil jsem mé veškeré vnímavé schopnosti jen na tu mou levou ruku. Jak čas plynul, ten mačkající se dívčí klín brzy potvrdil, že mé soustředění byla ode mě výborná investice. Marně jsem se ale snažil odhadnout, o kterou zdravotní sestru se jednalo. Většinou mluvili mezi sebou doktoři a jen občas se do konverzace ozvalo pár dívčích hlasů, které bohužel vždy přicházely z pravé strany stolu. Levá strana stolu mysticky mlčela.

Operace trvala asi hodinu a téměř u konce se mě dívčí hlas zeptal, jestli stále ještě necítím žádnou bolest. Byl to velice příjemný hlas a tentokráte přišel z levé strany. Odpověděl jsem, že bolest necítím a spíše naopak, cítím se jako v sedmém nebi. Ti na pravé straně stolu si jistě mysleli, že ta náladová injekce, kterou mně před operací dali, zřejmě pomátla mé smysly. Chtěl jsem dodat, že mohou s operací klidně pokračovat ještě další hodinu, ale nakonec jsem usoudil, že by mě kvůli tomuto dodatku nemuseli třeba pustit ten samý den domů.

Náhle doktor oznámil, že operace skončila, ten teplý, neustále se měnící tlak na mou levou ruku ustal a bílé prostěradlo nade mnou otevřelo doposud zahalený svět. Všichni přítomní byli v jedné skupině a některé zdravotní sestry již uklízely operační sál. Honem jsem pátral po té co stála vlevo, po té, jejíž klín tak dlouho opíjel mou představitost. Ta dívka mně navíc naprosto zamíchala, to doposud pečlivě rozdělené co se smí, s tím, co se nesmí.

Operace se vydařila a já nejdříve poděkoval chirurgovi a potom všem sestřičkám, jedné po druhé. Díval jsem se jim při tom do očí a snažil jsem se v nich najít tu speciální jiskřičku, která by je

prozradila, která by prozradila naše tajemství. Ač jsem se usilovně snažil, nemohl jsem s jistotou určit, která z nich to byla. Ony totiž všechny měly jiskřičky v očích!

32. SNADNĚ NA DNĚ

V Pražských kavárnách a klubech jsem se namlsal vším tím, co v podstatě neodpovídalo mým skromným příjmům. A tak jsem vše jen předstíral. Snažil jsem se vzbudit dojem že nemám o peníze nouzi, předstíral jsem že jsem světem zběhlý a že znám slavné či důležité osobnosti. Byl jsem na svá léta extrémně naivní.

Samozřejmě, že jsem měl stále problémy s financováním mého, ne zcela skromného, životního stylu. Stipendium existovalo jen pro studenty z rodin, jejichž příjem nedosahoval určité minimální hranice. Jelikož tatínkův měsíční plat, nějakých tisíc tři sta korun měsíčně, byl těsně nad tou hranicí, stipendium jsem nedostal. I když jsem na statku vydělával více jak on, zcela nezodpovědně jsem stačil všechny úspory utratit.

Manuální práce se za socialistického systému velice cenila, takže nejvyšší výplaty se platily třeba v dolech či slévárnách. Daleko hůře byli placení doktoři, právníci a prostě takové profese, které v kapitalistickém systému jsou placeny velice dobře.

Během studií jsem byl zcela závislý na mém tatínkovi, který si bez reptání utahoval opasek v naději, že vystudováním budu mít lepší život, než měl on. V té době jsem si to ale vůbec neuvědomoval a proto ani necenil, a peníze, které mně tatínek dával, byly pro mě čímisi samozřejmým.

Jedno ráno na Spořilovské koleji, kde jsem stále ještě bydlel ilegálně jako pan Beníško, mě začala paní uklízečka vehementně budit. Dožadovala se, abych opustil místnost, kterou se chystala zrovinka uklízet. Mimo mě a mého kamaráda z flámu, všichni ostatní již odešli na přednášky a my jsme byli jediní, kdo byli ještě v posteli. Byli jsme po nočním flámu a tak ospalí, že jsem jen stačil odpovědět jakési ano a jakmile paní uklízečka odešla pro koště, hned jsem se opět svalil na postel a spal. Oba jsme se tedy v jejich očích neodpustitelně provinili, a to ještě nevěděla, že oba jsme v těch postelích spali zcela ilegálně!

Když jsem se po krátkém okamžiku podruhé probudil, milá paní uklízečka držela v ruce můj občanský průkaz, který jsem neprozřetelně nechal ležet vedle postele na nočním stolku. Tentokrát se vítězně usmívala a cloumala mým ramenem daleko vehementněji.

„Vždyť vy vůbec nejste pan Beníško! Jdu pro vedoucí koleje a policajti si to s vámi vyřídí!“ prohlásila dosti rozzlobeně a skutečně zmizela z pokoje.

Náš dlouhý a nízký barák byl jen jedním z mnoha takových, které tvořily Spořilovskou kolej. Všechny byly ohrazené dvoumetrovým, drátěným plotem a jediným vchodem do tohoto komplexu byla vrátnice, postavená vedle administrační budovy, od které náš blok dělilo nějakých sto metrů.

Než vedoucí s uklízečkou přišly do našeho pokoje, oba jsme již byli za plotem. Vyskočili jsme oknem na zmrzlou zem, přešli drátěný plot a utíkali, dokud jsme nebyli na konečné tramvaje. Jen krátce jsme zahlédli paní vedoucí a uklízečku, jak planouce spravedlivým rozhořčením, si to rázně maširovaly k našemu bloku. Naštěstí ony nás nezahlédly a my jsme bez problému nasedli do odjíždějící tramvaje.

Kdykoliv jsme se později s kamarádem potkali, vždy jsme nezapomněli znovu prodiskutovat celý útěk a snažili jsme se i rozřešit otázku, jak jen jsme ten útěk tak rychle zvládli. Oblékání bylo slabou stránkou nás obou a zcela živě jsem si pamatoval, jak maminka trpěla, kdykoliv jsem se sám oblékal. Časem jsem sice vylepšil rychlost, s jakou jsem se oblékal, ale tím ovšem utrpěla zase kvalita. Oba faktory přiváděly maminku do takových rozpaků, že se mnohdy ptala tatínka, jestli by se mnou neměla jít k doktorovi. Takže když jsme seděli v tramvaji, pošetile mě napadlo, že maminka by jistě ze mě měla radost, kdyby mě viděla to ráno se oblékat.

Přijet do centra Prahy trvalo dlouho, a tak jsem měl dost času důkladně probrat mou současnou situaci. Uvědomil jsem si, že mimo našeho prázdného domu v Zárybech, nemám kde hlavu složit. Má studia byla daleko pod průměrem a můj pracovní posudek z továrny byl ještě horší. Ke všemu tomu nadělení, jsem mimo asi desetikoruny neměl žádné peníze a ani jsem neměl co bych prodal. Prodal jsem již mou kytaru, prodal jsem pár hodnotných knih v naší knihovně a prodal jsem dokonce i tatínkovo auto, které rezavělo v naší malé garáži. Prodal jsem vše, co mělo jen trochu nějakou hodnotu. Byl jsem v podstatě na dně propasti, kam padají neúspěšní.

33. V MNOHÉM CHCI BÝT BOHÉM

V roce 1962, denní noviny byly plné inzerátů, nabízejících zaměstnání. Pro potenciální zaměstnance byly tyto inzeráty navíc i plné lákavých nabídek, takže nebyl problém zaměstnání sehnat, ale problém byl ze zaměstnání odejít. Když se ve vedení nějakého podniku rozhodli, že toho či onoho zaměstnance potřebují, mohli prodloužit výpovědní lhůtu o dalších šest měsíců.

Naštěstí to můj případ nebyl, protože mé zaměstnání v továrně bylo vázáno na mé studium. Studium, ke kterému jsem se stavěl zcela nezodpovědně a byl jsem si proto jistý, že pokud s ním sám

neskončím, škola mé studium ukončí za mě. Takže po pár měsících jsem sám studia zanechal a mé zaměstnání skončilo automaticky.

Maje první krok ve změně statusu za sebou, začal jsem se pobírat inzeráty. K nemalé radosti jsem zjistil, že mám toho spousty na vybranou. Nakonec jsem si vybral jeden od firmy Metalimex, která obchodovala s nerostnými surovinami a sídlila ve Štěpánské ulici, v samém centru Prahy. To poslední bylo totiž to nejdůležitější. Hned naproti byla malá kavárnička a když jsem vstoupil do recepce Metalimexu, stačil mně jen jeden pohled na recepční s natupírovaným drdolem a hned jsem si byl jistý, že jsem na správném místě. Recepce se mně moc líbila a recepční ještě více.

Každý pohovor jsem považoval za takové zkrřížení mečů a hned od samého začátku jsem usiloval o převahu mých argumentů. Můj přítel Ali se mě kdysi snažil naučit dívat se lidem přímo do očí, přátelsky se usmívat a cílevědomě mluvit. Během pohovorů jsem zkoušel toto praktikovat a navíc jsem se i snažil přetáhnout ty druhé na pole mých, a ne jejich znalostí. Při tom jsem se ale musel neustále ujišťovat, že tuto mou snahu ještě neprohlédli.

Před pohovorem v Metalimexu jsem si tmavou barvou pečlivě zahladil všechny náznaky mých předchozích pokusů o odbarvování vlasů a oblékl jsem si můj jediný oblek, který mně maminka kdysi koupila. Když pohovor skončil, věděl jsem, že jsem již jedním z úředníků Metalimexu. Budu kupovat a prodávat nerostné suroviny a tím jistě uspokojím tatínka a všechny strejdy, kteří při minulých Dušičkách se svorně začali obávat o můj osud.

Stal jsem se úředníkem ve vysoce ceněné firmě, s vlastním stolem, telefonem a velkým popelníkem. Podnik měl navíc ubytování pro svobodné zaměstnance a já se vítězně stěhoval do malého bytu v Konviktské ulici, kde jsem bydlel ještě s dvěma, o trochu staršími mladíky. Byt měl koupelnu, kuchyňku a byl kousek pěšky od Václavského náměstí. Vše bylo najednou vyřešeno!

První den v práci jsem si pod sklo na stole dal obrázek hory McKinley na Aljašce, obrázek nějakého ostrova v Tichém oceánu a nakonec jsem přidal pár fotografií děvčat, která jsem v té době znal. Usadil jsem se pohodlně v židli a spokojen s výzdobou, jsem si zapálil cigaretu.

V malé kanceláři, jejíž okno mířilo přímo do ulice, jsme byli celkem čtyři. Vedoucí byl starší, hodný a velice tolerantní člověk, což na jeho mluvě a chování bylo zcela zřetelně poznat. Velice brzy jsem i zjistil, že jeho kádrový profil byl hlavním důvodem, proč právě on nám mohl dělat vedoucího a ne třeba ta starší dáma, která seděla vedle jeho stolu a každý telefonní hovor v angličtině či němčině mu překládala. Naproti ní seděla druhá zástupkyně opačného pohlaví, dívka Květa, která se jen sotva přehoupala přes dvacítku.

Vedoucí oddělení i já jsme byli silní kuřáci a v té uzavřené kanceláři jsme si někdy doslova zapalovali jednu cigaretu od druhé. Kouřit v úřadě, restauraci či kavárně, či dokonce kouřit i při návštěvách v bytě, bylo tenkrát zcela normální a pro každého přijatelné. Existovala dokonce i kina, kde se během představení mohlo kouřit. V šedesátých letech byl totiž svět pro kuřáky velice příznivý.

Obě naše spolupracovnice ale nekouřily a jen tiše trpěly. Když se občas ozvaly a stěžovaly si na modrý mrak dýmu, zaplňující kancelář, velkoryse jsme otevřeli okno a okamžitě jsme se s vedoucím cítili jako praví džentlmeni. Jakýkoliv proti-kuřácký sentiment jsme potírali populárním rčením: „Kdo kouřil umřel a kdo nekouřil umřel také!”

Kouřit bylo normální, zrovinka tak, jako nekouřit. Bylo součástí jakýchkoliv společenských událostí, bylo nutným doplněním konverzace nad šálkem kávy a bylo i zcela legitimní omluvou přerušit práci a udělat si „kuřáckou přestávku”. Káva a k ní cigareta byly pro mě sice ta nezhoubnější kombinace, ale zároveň i ta nejvíce atraktivní a proto i vyhledávaná.

Kdykoliv jsem se s někým potkal, byla to většinou cigareta, která předcházela veškeré konverzaci. Cigarety byly samy o sobě zcela vhodným a častým předmětem vlastní konverzace. Většina cigaret byla vyráběna bez filtru a živě si vzpomínám, když se prvé cigarety s filtrem objevily v trafikách. Většina kuřáků je hned oklasifikovala jako cigarety, určené výhradně pro ženy a všeobecně jimi pohrdala.

V mnoha směrech ale, kuřáci nebyli zcela homogenní skupinou, jakou se na pohled zdáli. Byli rozdělení na ty, kteří kouřili jen jeden, specifický druh cigaret a jejich oddanost té jedné značce někdy hraničila s obsesí. Bylo běžné, že různé skupiny zcela vážně argumentovaly o výhodách těch či oněch cigaret, o jejich příchuti, síle, prostě o čemkoliv, co by v očích druhých ospravedlnilo jejich volbu. Byla to větší oddanost než třeba k fotbalovému klubu a většina kuřáků zůstala až do své ukašlané smrti věrná zvolenému druhu cigaret.

Nejprve jsem kouřil různé druhy cigaret, ale později jsem se kuřácky „usadil” na cigaretách Globus, balených do jednoduché, namodralé, papírové krabičky. Mnohokrát jsem hledal jakékoliv spojení mezi těmi silnými cigaretami a jejich jménem, ale žádné jsem nikdy nenašel. Způsob myšlení toho, kdo jim to jméno určil, mně zůstal navždy utajený.

Prvý týden v zaměstnání jsem byl zavolán do kanceláře ekonomického náměstka, který, podle tehdejších společenských norem, byl „soudruh Echtner” a já jsem byl „soudruh Dlouhý”. Byl také silným kuřákem a k mé velké radosti mně nabídl jednu ze svých Globus cigaret. To vytvořilo mezi námi okamžitý řetězec sympatií a

teprve, když jsme si vzájemně a dostatečně ty cigarety vynachválili, jsme se dostali konečně k předmětu mého předvolání.

Byl jsem zařazen do „kádrových rezerv“ a po šesti měsících, v září 1962, začnu navštěvovat opět tu samou ekonomickou školu, tentokrát ale večerně. Také se ode mne očekávalo, že se aktivně zúčastním politického života a všeobecně se budu chovat jako budoucí člen komunistické strany.

Klidně jsem vše odsouhlasil, neboť mé nové zaměstnání a i mé bydlení, se mně velice zamlouvalo a ostatní mě nezajímalo. Neměl jsem totiž žádné výhrady proti současnému politickému systému a ani proti politice komunistické strany. Nic jsem o tom totiž nevěděl a nikdy jsem se nad tím ani nezamyslel. Bylo mně právě devatenáct a cesta k zázračné kariéře se pro mě otevírala dokořán.

Mí noví spolubydlíci byli také vedeni jako kádrové rezervy a již i večerně studovali. Dosti mě zneklidňovala ta spousta času, kterou studiem oba utráceli ze svého mládí. Vidával jsem je jen během pracovní doby, anebo když se pozdě večer vraceli z přednášek. O víkendech, které tenkrát byly jen neděle a půl soboty, oba pracovali na jakýchsi domácích úkolech.

Na rozdíl od nich, já jsem se měl naprosto báječně. V mezích svých příjmů jsem po práci chodil do kaváren, kin a divadel, poslouchal hudbu a poznával jsem zajímavé lidi. Na občasně víkendy jsem jezdil na podnikovou chatu na Sázavě, kam k mé velké radosti jezdila i většina svobodných děvčat z práce. Vůbec jsem se netěšil, že o tento nově nabytý luxus v září přijdu. Vyhlídky na budoucnost, kdy po pilném studiu a pilné práci se ze mě stane úspěšný prodavač a nakupovač nerostných surovin, mně byly až moc vzdálené. Nechtělo se mně obětovat léta mého mládí pro jakousi, ne zcela přesně definovanou vidinu. Jako Damoklův meč nade mnou visela ztráta mé prvé, úspěšné existence a to mě neustále děsilo. Byl jsem totiž mladý a chtěl jsem především žít.

Na chodbě, vedle dveří do našeho společného bytu, byly větší dveře do ateliéru, který patřil jakémusi malířskému klubu. Jeho členové se tam pravidelně scházeli a občas jsem je i zahlédl procházet společnou chodbou. Jednou jsem se vrátil z práce a přede dveřmi ateliéru jsem zastihl malou skupinu pokuřujících malířů. Také jsem si zapálil a dal se s nimi do řeči. Po několika dnech se to samé opakovalo a při této druhé příležitosti mně bylo jasné, že na rovnocennou debatu s nimi mně chybí nepříjemně mnoho znalostí. Bylo mně až trapně, být více méně jen pasivním účastníkem konverzace, a proto jsem se rozhodl zjistit něco bližšího o malířství jako takovém. Shodou okolností promítali v kině Alfa zrovinka film, kde Vincent Van Gogh jako blázen ustavičně maloval a nakonec si uřízl ucho. Ten film se mně zdál pohodlným zdrojem informací a tak jsem šel do toho kina raději hned dvakrát, jen aby mně něco neušlo.

Výsledkem bylo, že při mé další kuřácké schůzce jsem občas i něco pronesl a byly to zřejmě natolik kvalifikované příspěvky do jejich diskuse, že mě najednou začali brát jako jednoho z nich. V návalu entuziasmu jsem neprozřetelně, a zcela bezmyšlenkovitě, přítakal na jejich otázku zda také maluji, a malér byl hotový! Pozvali mě na jejich příští malířskou seanci a já jsem nenašel způsob, jak to jejich srdečné pozvání odmítnout.

Byl jsem naprosto nepřipraven, neměl jsem žádné barvy, štětce, netušil jsem jak takové profesionální malování má probíhat a na vrch všeho jsem s jistotou věděl, že malovat neumím. To mě samozřejmě neodradilo a tak jsem honem nakoupil vše, co mně ve speciálním malířském obchodě poradili. Když jsem po pár dnech vstoupil do ateliéru, byl jsem již zcela připraven.

V ateliéru mě srdečně přivítali a vyhradili mně jeden velký, dřevěný stojan. Zcela všedně mně potom sdělili, že brzy začneme, jen co přijde modelka.

„Jaká modelka?“ zaúpěl jsem.

„Dnes malujeme figury,“ byla stručná odpověď a já byl zanechán u stojanu sám se svými pochybami.

To jsem samozřejmě neočekával a nikdy jsem figuru nemaloval. V mateřské školce a v základní škole jsme malovali jen stromy, květy či krajinu, a ani to jsem neuměl, natož živou osobu! Honem jsem se snažil nahlédnout ostatním v ateliéru na jejich malby, ale nikdo nic namalovaného neměl, všichni začínali na novém papíře.

Nevěře svým očím, jsem po chvíli uviděl vstoupit do ateliéru mladou dívčinu, která hned zmizela za jakousi provizorní plentou a brzy se vrátila, zahalená v županu. Mé udivení pokračovalo, když si sedla na židli, ostentativně stojící na vyvýšeném podiu, a s naprostou samozřejmostí si ten župan ze sebe svlékla. S úsměvem se potom rozhlédla po ateliéru a dala nám tak najevo, že ona je připravena.

V ten okamžik mě nenapadlo nic lepšího, než se rozpačitě začít schovávat za svůj stojan, a ačkoliv všichni ostatní již malovat začali, já stále ještě jen zíral. Bylo to totiž poprvé, co jsem v takovémto detailu viděl zcela nahou, krásnou ženu. Když jsem se střetl s jejím pohledem, vycítil jsem, že dívka je jasně že se více dívám, než maluji. Cítil jsem, jak se nekontrolovatelně červenám a proto jsem honem uchopil kousek černého uhlí a zadíval se na bílou plochu papíru přede mnou.

Nevěděl jsem ale kde a jak začít a věděl jsem jen, že ji celou malovat nemohu. To nejenom proto, že bych to v žádném případě nesvedl, ale také proto, že kdykoliv jsem se podíval na její krásně zformované, nahé tělo, myšlenky na malování byly až na posledním místě.

Naštěstí jsem brzy zjistil, že když se soustředím jen na její ruku, či raději jen prsty, potom mé emoce se dají jakž takž kontrolovat.

Občas jsem dokonce nacházel i chvílky, kdy jsem mohl myslet jen na to malování.

Hodina znenadání přešla a pro všechny z nás následovala „tvůrčí“ přestávka. Modelka si oblékla župan a k mé velké hrůze začala procházet od jednoho stojanu ke druhému. Všude si podrobně prohlížela interpretaci jejich ladných křivek a z jejího pohledu jsem vycítil, že nebyla spokojena s tím co viděla. Když konečně stanula u mého stojanu, byl jsem naprosto přesvědčen, že ani s mým dílem spokojena nebude.

Uprostřed mého papíru byla totiž namalována jen její ruka a nic víc. Nebylo to úplně špatně namalováno, a s trochou fantazie mé dílo i na ruku vypadalo. Dívčina se usmála a chtěla vědět, proč jsem ji nemaloval celou. Zababral jsem cosi zcela bezvýznamného a hned mně bylo jasné, že to na ni dojem neudělalo. Mé pozvání do kina na Gogha odmítla a odmítla i mé snahy o bližší seznámení. Vše, co mně po ní zbylo, byla jen ta nakreslená ruka a zbytek jsem si musel do svých představ doplňovat ze svých vzpomínek.

34. PRAHOU, S HLAVOU NAHOU

Jaro, které svou čarovnou atmosférou ve mně vždy probudilo nekontrolovatelnou touhu po změně, se v naší kanceláři projevilo věčně otevřenými okny. Do prvního máje zbýval již jen jeden den a jako obvykle, celý podnik se chystal zúčastnit prvomájového průvodu. Byl jsem pověřen funkcí „nositele praporu“, což mě vůbec nenadchlo. Věděl jsem, že takové prapory jsou těžké a nést je celou cestu po Václavském náměstí bude pro mě utrpením.

Když jsem si ale spočítal všechny mé možnosti, které by mě od tohoto poslání osvobodily, zjistil jsem, že na můj vkus je jich velice málo.

Dostat od doktora neschopenku, pokud bych tedy nebyl přímo na umření, bylo definitivně vyloučeno. Takže jediná možnost, která mně tehdy zbývala, bylo přesvědčit vedení našeho podniku, že mě v tom průvodu nechtějí.

I když toto byla téměř utopie, tato možnost byla tím jediným plovoucím stěblem, kterého jsem se jako tonoucí nechtěl jen tak lehce pustit. Zkoušel jsem si představit, za jakých okolností mě podnik propustí z této „soudružské povinnosti“ a nic rozumného mě nenapadalo..

Hned jsem zavrhl výmluvu, že musím ten den jít do kanceláře a cosi důležitého tam přescas dělat. Byl jsem totiž ten poslední, komu by dovolili něco dělat, aniž by to po něm nekontrolovalo hned několik oddělení. Nevzdal jsem se ale a přemýšlel jsem usilovně dál. Najednou, jako kdysi Newtona bouchlo jablko do hlavy a

napadl ho zákon o gravitaci, mně se stalo téměř to samé. Nebylo to samozřejmě jablko a nebyla to gravitace, ale přišel jsem na nápad, který se mně zdál zatím nejlepší a nejvhodnější.

Celý rozjásaný geniálností mého nápadu jsem téměř slavnostně otevřel dveře do holičství v pasáži Lucerna a usedl na volnou židli pro čekající zákazníky. Po pár minutách se mé odhodlání začalo pomalu ztrácet a nebýt toho, že jsem najednou přišel na řadu, asi bych býval po chvíli odešel.

Po vyvolání "další pán", jsem ale usedl poslušně do křesla a sličná kadeřnice několikaterým šlápnutím na pedál mě povýšila na úroveň velkého zrcadla přede mnou.

"Tak jak to bude?" zeptala se a já stejně stručně odpověděl, že "dohola".

Nejprve mě nebrala vážně. Ostříhaní dohola byli tenkrát jen vězni, čerstvě propuštění z nějakého „nápravného ústavu“, a o prázdninách mladí, vesničtí kluci. Já ale trval na svém a tak ta sličná kadeřnice se s neskrývaným potěšením pustila elektrickou mašinkou do mých vlasů.

Když skončila, v zrcadle přede mnou jsem se sám sobě velice nelíbil. Byl jsem však přesto nadšen, neboť mně bylo jasné, že se stěží najde někdo, komu se líbit budu. Opustil jsem holičství a lidé na ulici se na mě začali dlouze dívat a dokonce někteří se za mnou i otáčeli, na což jsem si ale brzy přivykl. Když jsem přišel večer do našeho podnikového bytu, mí spolubydlíci se po prvním překvapení oba k nezastavení rozesmáli, a ač po třech měsících společného soužití byli zvyklí ode mě na mnohé, nechtěli věřit svým očím.

Druhý den byl prvý máj a společně s mými spolubydlíci jsme si to ráno zamířili do podniku, kde jsme se měli všichni sejít a vyzvednout vlajky, plakáty a různá mávátka. Samozřejmě jsem se stal středem pozornosti všech přítomných. Ekonomický náměstek nejprve rozhodl, že žádnou vlajku mně svěřit nemohou a potom dokonce přišel i k závěru, že vlastně do průvodu vůbec jít nesmím. Dále se domáhal vědět proč jsem ostříhán dohola, a jelikož jsem neměl žádnou pádnou výmluvu, očividně na mě zanevřel. To poslední jsem nečekal, neboť jsme oba patřili mezi nejmenší muže v podniku a oba jsme kouřili Globusky.

Má dohola ostříhaná hlava mě ten den zachránila od účasti v průvodu a navíc i nepřímo změnila život Vaškovi, jednomu z mých spolubydlíčích. Po průvodu jsme se totiž s Vaškem setkali a já ho přemluvil k návštěvě Mánesu, kavárny na břehu Vltavy, kde hrála hudba a tancovalo se. Vybrali jsme si malý stůl, hned na pokraji tanečního parketu, objednali si každý sklenici vína a já se začal rozhlížet kolem po nějakých děvčatech, která bych mohl vyzvat k tanci.

Našel jsem jednu, sedící u stolu přes parket naproti nám, a druhou u druhého stolu, hned vedle. Zkusil jsem Vaška přemlouvat, aby šel pro jednu a já pro druhou, ale on mimo další sklenici vína neměl o nic jiného zájem. Takže nakonec jsem se sám vydal napříč vyleštěným parketem, na kterém tančilo zatím jen několik osamělých tanečních párů.

Stanul jsem před dívkou a jak jen nejslušněji jsem dovedl jsem ji požádal o tanec. Ta překvapena a očividně nepotěšena, se nejprve jen usmívala a trvalo jí snad celou věčnost, než našla ta správná slova k odpovědi. Dozvěděl jsem se, co jsem začal pomalu tušit, že „ona nemůže jít se mnou tancovat, když jsem dohola a všichni v kavárně se mně smějí“. Navíc dodala, že vypadám jako kriminálník.

Rozhlédl jsem se kolem a musel jsem jí dát za pravdu - byli jsme centrem pozornosti většiny přítomných patronů kavárny. Vzpomněl jsem si ale na Jana Lucemburského, který před svou poslední, již prohranou bitvou, hrdě prohlásil, že český král z boje utíkat nebude. Začal jsem dívčinu přemlouvat, aby tedy alespoň šla tancovat s mým přítelem Vaškem, který dohola ostříhaný není. Zřejmě přesvědčena mou tvrdošíjností, vybrala si nakonec ze dvou zel to menší a souhlasila, že Vašek pro ni může přijít.

Mnoho let po této události jsem se dozvěděl, že se oba vzájemně do sebe zamilovali a dokonce se i vzali. Když jsem později potkal Vaška, mé velké obavy z tohoto setkání se naštěstí okamžitě rozplynuly. On se na mě za to posezení v Mánesu vůbec nehněval a dokonce mě chlácholivě utěšoval, že na jeho manželském stavu žádnou vinu nenesu.

35. *DĚLNÍKEM ZA PATNÍKEM*

Od deváté třídy jsem byl členem Svazu socialistické mládeže, tak jako ostatně spousta ostatních, kteří v tehdejší socialistické společnosti si přáli dále studovat či být jen úspěšní. Členství bylo spíše jen formalitou, ale někdy se stalo, že jeden zabloudil do nějaké místní organizace, kde se z mnoha různých důvodů, členství bralo zcela vážně. Takovou organizací byl zrovinka Metalimex a proto jsem musel čas od času navštěvovat schůze pražské pobočky svazu.

Při jedné takové schůzi mně byly předány přihlášky na „Stavbu mládeže“ v Kralupech. Mým úkolem bylo zrekrutovat dobrovolníky, kteří budou rok pracovat na té stavbě. Žádná praxe nebyla nutná a brigádníci byli na tehdejší poměry i docela slušně placení. Kralupy, nějakých třicet kilometrů na sever od Prahy, byly vybrány pro stavbu kolosální chemické továrny „Kaučuk“ a většina stavebních dělníků sestávala právě z rekrutovaných dobrovolníků.

Mnozí, kteří se z kádrových důvodů nedostali na studia, se po roce takové brigády většinou na studia dostali. Podle platných kritérií totiž projevíli kladný přístup k socialistickému zřízení a stali se „jedněmi z nás“, jak komunisté rádi tvrdili.

Já samozřejmě nepotřeboval si vylepšit kádrový profil, ale ty přihlášky v mé tašce mně nedaly spát. Když jsem si připomněl tu mou, podnikem nalinkovanou a nezáživnou budoucnost, která na mě od září čekala, neváhal jsem a v práci jsem oznámil, že koncem měsíce odcházím a jdu do Kralup brigádníčit.

Lidé, se kterými jsem přišel do styku, přijali mé rozhodnutí velice emfaticky a bylo jasné, že všichni se z toho těšili. Obě spolupracovnice v naší kanceláři stanovily den mého odchodu jako „D“ den jejich osvobození z kuřácké nadvlády a jen vedoucí se nijak obzvláště neradoval. Zato můj spřízněný ekonomický náměstek byl moc rád a povzbudil mě slovy: „Ty lumpe, ty máš štěstí. Hned bych si to s tebou vyměnil!“

Význam jeho slov jsem si uvědomil, až teprve v červnu 1962, když jsem kráčet v plném slunečném ránu po čerstvě položené betonové cestě, vedoucí z hlavní stavby kamsi dozadu, do nekonečna. Mohl jsem jít pomalu nebo rychle, mohl jsem si při tom pískat a kouřit cigaretu, mohl jsem si třeba i sednout vedle cesty a nikde nikdo nebyl, kdo by mně cosi přikazoval či jinak dával za úkol. Měl jsem již za sebou oficiální přijetí do řad brigádníků a v novém paneláku u stavby jsem měl přidělenou postel v pokoji pro tři. Na té betonové cestě jsem měl vyhledat partu, která tu cestu stavěla, a u jejich předáka jsem se měl přihlásit.

Ušel jsem asi kilometr a najednou beton skončil a do dále jen pokračoval jakýsi uhlažený pruh, který se zdál nikde nekončit. Tu a tam ležela lopata či krumpáč, hromada prken a k mé radosti i několik prázdných krabiček od Globusek. Po mých cigaretových spřízněncích, o kterých jsem z osobního oddělení věděl že přináležejí ke „Špicově partě“, nebylo ale nikde ani památky.

Usedl jsem tedy na hromadu prken a nezbyvalo mně nic jiného, než si zapálit a trpělivě čekat, což obojí jsem uměl již znamenitě. Asi po hodině se objevil jakýsi muž, jedoucí na kole směrem ke stavbě. Zastavil se přede mnou a když jsem se mu představil jako nový člen party, pokynul rukou odkud právě přijel a dodal, že tam je jedna hospoda, kde tu partu najdu.

Pochodoval jsem dosti dlouho, než se mně podařilo k té hospodě dorazit. Sice jsem ji viděl již z dále, ale přestože jsem zrychlil svůj krok, ta hospoda se nechtěla rychleji přiblížit. Pohlédl jsem zpátky ke staveništi, které se od té hospody zdálo zcela zapomenuté a leželo za záclonou tetelícího se vzduchu, jako neskutečné zrcadlení jiného světa.

I když hospoda byla přeplněná, hned jsem v rohu místnosti objevil velkou skupinu mužů v pracovním oblečení. Každý měl před sebou nedopitý či dokonce prázdný pulitr, a hlasitě se o čemsi bavili. Nikdo si mě nevšiml a teprve když jsem nejbližšího sedícího zatahal za rukáv, dozvěděl jsem se, že Špicova parta sedí ve vedlejší místnosti.

Druhá místnost byla větší, byl tam ještě větší hluk a byla ještě více zakouřená. Parťák byl okolo čtyřicítky, silné postavy, se silnými, opálenými rukama. Když vyslechl kdo a co jsem, přistrčil jednu volnou židli ke stolu a posadil mě vedle sebe. Objednal pro mě pivo a já si zapálil Globusku. Od toho okamžiku jsem se stal plným členem „Špicova komanda“ a cítil jsem se naprosto dělnicky.

Když se přiblížil konec naší směny, téměř všichni patroni hospody se zvedli ze svých židlí a soudružsky se vydali zpět ke stavbě. Tam jsme se osprchovali, převlékli a než stačili odhoukat konec směny, stáli jsme již všichni jako jeden muž u brány stavby.

„Na tom samém místě jako dnes!“ zvolal na mě parťák a mně bylo hned jasné, že se nemusím namáhat a hledat partu kdekoliv jinde, než v té hospodě.

Příští den, a následující dny v týdnu, jsem poctivě prakticoval tuto rutinu. Stále jsem ale ještě nevěděl, co a kdy budeme vlastně dělat. Když jsme v sobotu v hospodě skončili, zdálo se mně, že se parťák s hospodským loučil více než kterýkoliv den před tím. Vysvětlil jsem si to tím, že v pondělí se asi do hospody nepůjde a že se bude „makat“, jak se mí noví kumpáni vyjadřovali při pivě o práci.

Proti mému očekávání se ale tak nestalo, neboť na stavbě vládla všeobecná víra, že „pondělí je modré, to se nemaká“. Takže i to pondělí jsme v té hospodě prožili nezapomenutelné chvíle tlacháním o všem možném. Ke konci směny jsme se zastavili u nedokončené cesty a předák zkontroloval, jestli tam je ještě dost lopat pro každého z nás a dost rolí dehtovaného papíru. Než jsme se rozešli, parťák Špic nás každého varoval, že zítra se do hospody nejde, že to nebude žádná legrácka a že to s tou prací myslí skutečně vážně.

„Je po prázdninách!“ dodal a nikdo z toho radost neměl.

Příští ráno jsme se všichni sešli na konci té nedodělané cesty a rozdělili jsem si poházené lopaty. Podél krajů cesty jsme zapřeli prkna železnými kúly a na samotnou cestu jsme položili dehtovaný papír a vyztužující železné mříže. Potom přijely nákladáky s betonem a my lopatami srovnávali vyklopené hromady a dlouhým prknem uhlazovali povrch čerstvě položené nové silnice. Takto jsme pokračovali ještě další tři dny a v sobotu, která byla jen šestihodinová, jsme již opět svorně seděli v té naší hospodě.

Říká se, že nic netrvá věčně a tak se také stalo s existencí Špicova komanda. Asi po měsíci jsme dodělali poslední část cesty a byli jsme přerazeni na práci na hlavní stavbě. Jít do hospody se již



nedalo, všechna práce byla navíc úkolová a tak jsme byli placeni podle dosažených výsledků. Ač se parťák snažil připsat k výpočtu udělaných výkopů co se dalo, stále to ještě nestačilo a my jsme museli většinu dnů pracovat.

Výkopy, kterými jsme byli pověřeni, byly určeny pro rozvod elektrických kabelů a musely se proto vykládat pískem a cihlami. Kdykoliv přijel nákladňák s cihlami, závistivě a dokonce i nepřejícně, jsem pozoroval dva závozníky, jak si sedávají opodál a v klidu čekají, až auto cihly pomalu vyklopí. Potom si opět usedli do kabiny a auto s nimi uhánělo někam určitě daleko. Jejich práce se mně zdála být daleko méně náročná na zásoby energie, které jsem si šetřil na aktivity, provozované po pracovní době. Najednou moje lopata a krumpáč vypadaly jako velice neatraktivní způsob, jak ten rok brigády v pohodlí přečkat.

Druhý den jsem se zeptal řidiče toho nákladňáku, zdali neví o volném místě závozníka. Ujistil jsem ho, že chci být závozníkem, jelikož se jednou hodlám propracovat na řidiče nákladňáku. Dobrý ten muž mně to zřejmě uvěřil, a než jsem mohl přijít s jinou lží, nabídl mně místo na jeho nákladňáku. A mohu začít hned druhý den, pokud mě parťák Špic pustí. Ten jen mávl rukou, neboť takových, co přišli a zase brzy odešli, on již viděl spousty.

Naprosto bez sentimentálních pocitů jsem nechal lopatu i krumpáč ležet ve výkopu a druhý den ráno jsem již za branou stavby čekal na ten zelený nákladňák. Ten přijel tak moc načas, že do začátku pracovní směny chybělo ještě několik minut mého volného času. K mému velkému překvapení na autě byla plachta a z pod té plachty vyskočilo asi deset mužů, z nichž někteří okamžitě zamířili do kantýny u vchodu. Dalším překvapením byla pro mě novinka, že je na mně a na druhém závozníkovi, tu plachtu sundat a připravit tak nákladňák na denní práci.

Můj parťák-závozník mně zdůraznil, že tu plachtu musíme pořádně složit, protože až skončíme, musíme ji opět na ten nákladňák natáhnout. Teprve potom jsem pochopil závažnost celé situace, neboť jsem začínal tušit, že natahovat plachtu na nákladňák bude daleko těžší, než ji sundávat.

Když jsem udělal vše, co bylo v mých silách se s danou situací úspěšně vyrovnat, zdrcen jsem usedl do kabiny, hned vedle netrpělivého řidiče. Auto se rozjelo a já jen doufal, že pojedou někam hodně daleko.

Samozřejmě, že se tak nestalo a asi po čtvrt hodině jízdy jsme již vjížděli na nádvoří továrny, kde se pálily cihly. Řidič si to zamířil k jedné nízké, nepřátelsky vypadající budově a ani nestačil ještě úplně zastavit a z budovy již vyšel velice zaprášený muž, tlačící před sebou jakousi káru plnou cihel. Kára skončila těsně vedle nákladňáku

a když jsem viděl tu horu horkých, zaprášených cihel, měl jsem poprvé radost z toho, že jsme na tom nákladáku na to dva.

Ten druhý závozník byl již „ostřílený mazák“, neboť v této funkci pracoval již druhý týden. Dal mně jakési příšerné kleště, kterými jsem měl uchopit hned čtyři cihly najednou a položit je na platformu nákladáku, kde on je rovnal do bloků.

Samotné uchopení čtyřech cihel mně nedělalo velké problémy, ale jejich přenesení na nákladák vyžadovalo zručnost, které se mně nedostávalo. Nakonec jsem přeci jen většinu cihel z té káry vyložil a dal se do sbírání těch spadlých vedle. To ale již k nákladáku přijela další kára, zase plná těch horkých, zaprášených, ale hlavně „zkrvených“ cihel, jak je můj kolega závozník zcela právem nazýval.

Naložit cihly nám ale trvalo asi omnoho déle, než se řidiči líbilo. Během cesty na stavbu nejprve na nás dva chvíli nadával a potom se nám snažil vysvětlit, že všichni tři jsme placeni úkolově a sice podle toho, kolik těch cihel za den odvezeme. Po tomto zjištění jsem prožil zbytek dne jako ve zlém snu. Když jsme skončili s nekonečným nakládáním a byl čas jít domů, museli jsme ještě natáhnout plachtu, což bylo to nejhorší, co nás mohlo ten den ještě potkat. Bylo již jen pár minut před koncem naší směny, všichni již stáli osprchováni a převlečení u brány a jenom my ne! Definitivně toto byl „úlet“ přímo katastrofálních dimenzí a cestou z práce jsem si sliboval, že si najdu na stavbě nějaké jiné, lepší zaměstnání. Takové, ve kterém se nepracuje.

36. SKONČIL MÁLEM KRIMINÁLEM

Byl to zřejmě Karel Marx který tvrdil, že prostředí formuje charakter člověka, a byl jsem to definitivně já, kdo byl toho zářným příkladem. Stal jsem se najednou hrubým, stejným jako byla má práce a jako byly ty horké, zaprášené cihly, se kterými jsem denně válčil. Mé ruce byly plné mozolů a poškrábané od četných střetnutí s předměty, kterým se až doposud vyhýbaly. I můj slovní projev zhrubl a obsahoval slova, která dříve mě nutila se červenat.

Samozřejmě, má práce se mně nelíbila již od prvního dne a mému mladšímu kolegovi se nelíbila také. Jmenoval se Martin a snil o tom, že se jednou stane slavným a bohatým. Aniž bych si to plně uvědomoval, byl jsem pomalu vlákán do jeho vysněného světa, plného fantazií, do světa, který tvrdě kontrastoval se skutečností kolem nás. Za těch několik týdnů, které jsme spolu již pracovali, jsme si vytvořili náš utopistický, soukromý svět, plný dobrodružství, nových poznání a neustálých změn.

Jeden den jsme se definitivně rozhodli, že uděláme něco, co by nás vytrhlo z toho mondénního, nudného světa kolem a přineslo

nám do našeho života alespoň trochu dobrodružství. Žili jsme ale v Kralupech, v jednom z nejvíce nezajímavých měst, která jsem doposud navštívil. Nabyta tam ani hora, na kterou bychom mohli vylézt, a i princezen k vysvobození tam bylo poskrovnu. Takže nás nenapadlo nic pošetilejšího, než se někam vloupat. Toto rozhodnutí nás prostě nalákalo jen tím, že se to nesmělo.

V našem plánu tedy bylo se někam vloupat a pokud možno to provést jednoduše a bez krveprolití. Rozhodli jsme se, že si vybereme nějaký obchod či hospodu, a po uzavírací hodině se tam vloupeme. Byl to sice jednoduchý plán, ale při svém provedení definitivně sliboval přemíru vzrušení. Po práci dal Martin do tašky pár nutných instrumentů, jako kladivo, šroubovák a kleště, a oba jsme se vydali vzhůru hledat dobrodružství.

Vybrali jsme si prvou hospodu na kterou jsme narazili. Byla hned za mostem, který odděloval staré město Kralupy od panelových novostaveb, vystavených kolem nové, chemické továrny. U znatelně používaného stolu jsme potom seděli, popíjeli pivo a kouřili, až do uzavírací hodiny. Když hospoda zavřela, společně se všemi ostatními patrony tohoto podniku jsme vyšli do temné ulice a všichni svorně jsme dlouze močili na zeď naproti. Během této bohubilé činnosti jsme měli dost času si náš původní plán rozmyslet a přijít k závěru, že vloupání do té hospody by bylo nejenom těžké, ale i nezajímavé. Za těch pár hodin, co jsme tam seděli, jsme neobjevili nic hodnotného, co by stálo za naši sebemenší námahu.

Vydali jsme se zpět do panelového městečka, kde na nás čekala postel a před usnutím i trocha rozjímání. Bylo něco málo po půlnoci a most před námi, osvětlený silnými neonovými světly, zel bezútešnou prázdnotou.

Hned na začátku mostu byla malá trafika, s dveřmi zamčenými velkým visacím zámekem. Ohlédli jsme se vlevo vpravo, a já dokonce i nahlédl přes silné zábradlí dolů, do tmy pod mostem. Nikde nikdo! Martinovi trvalo jen okamžik ten visací zámek kladivem urazit a k našemu velkému překvapení, dveře do trafiky se otevřely téměř samy. Hned jsme je opět zavřeli a před trafikou jsme zůstali stát němí překvapením.

Z mnoha přečtených detektivek si pamatuji, že role náhod je tím nejdůležitějším při dopadení zločinců. A tak to musela být právě jen taková náhoda, že zrovinka v tu chvíli a zrovinka na tom místě, naprosto kvalifikovaný muž k boji proti kriminalitě jel kolem na kole. Byl dobrovolným pomocníkem sboru Veřejné bezpečnosti a byl neustále na stráž, a to i když zrovinka jel někam na noční směnu.

Jakmile nás spatřil, „byli jsme mu hned podezřelí“, jak později vypověděl u soudu. Otočil proto kolo a namířil si to k nám dvěma. Lampička na jeho kole začala pomalu ubírat ze vzdálenosti, která

nás stále ještě oddělovala, a nás nenapadlo nic lepšího, než někam utéct. Zpočátku jsme se ale nemohli dohodnout, kam si to zamířit. Utíkat po mostě bylo zbytečné, ten pomocník byl třeba bývalý závodník na kole a jistě by nás, pěšce hned dohonil. Útěk zpět do města by jistě přinesl ten samý nežádoucí výsledek a tak jsme se rozhodli, že utečeme pod most.

Utíkalo se nám dobře a navíc jsme věděli, že náš pronásledovatel se za námi nepustil. Zastavili jsme se, až když jsme již dále utíkat nemohli. Před námi se náhle objevila temná hladina Vltavy, na které se odrážela světla mostu a naproti osvětleného sídliště. Hned mě napadlo, že musíme přeplavat na druhou stranu a tím se ztratíme všem pronásledovatelům. To dokonce i když nasadí na naše stopy psy, jako to dělávali hlídači koncentračních táborů, o kterých jsem viděl nesčetné filmy. Ukázalo se ale, že Martin neumí plavat!

Když jsem si sáhl rukou to temné vody řeky a ucítil jsem takový chlad, že mně zimou naskočila husí kůže, souhlasil jsem s jeho návrhem se vrátit na most a věřit, že ten muž na kole již odjel.

I kdybychom chtěli, snad hůře jsme náš návrat na most načasovat nemohli. Jen jsme tam vstoupili, já ještě ne zcela dooblečen po mém nápadu plavat přes řeku, přijelo auto SNB a dva policajti nás do něj naložili a promptně odvezli na městskou stanici. V Martinově tašce objevili kladivo, kleště a šroubovák, uznale potřásli hlavou a s každým zvlášť potom do rána sepisovali protokol.

Přiznal jsem se ke všemu. Ano, ulomili jsme zámek a asi bychom i do trafiky vlezli, nebýt ostražitosti člena pomocné stráže Veřejné bezpečnosti, respektive té hloupé náhody, kdy on zrovinka musel jet kolem. K našemu přiznání dodali, že celá akce byla pečlivě naplánována a do detailu provedena. Jelikož jsem byl starší než Martin, usoudili, že jsem to byl já, kdo vše vymyslel a Martina k tomu přemluvil.

Když byly protokoly sepsány, byli jsme všichni rádi. Bylo totiž již časně ráno a všichni jsme byli znavení. My hlavně nespavostí a příslušníci navíc i hledáním potřebných písmen na klávesnici psacího stroje. Při propouštění nám jeden z nich otcovsky pohrozil prstem a docela jsem mu tenkrát uvěřil, že by nám „nejraději nařezal páskem a na všechno papírování se vykašlal“.

Celý druhý den jsem žasnul, jak jen bylo možné, že jsme se nechali tak lehce nachytat. Kdykoliv jsem si totiž vzpomněl na nějaký film či knížku o útěcích, vždy tam ti utíkající velice dovedně svým pronásledovatelům unikli. Speciálně v příhodách z Rodokapsů, kdy uprchlíci z pod šibenice, kde se samozřejmě ocitli neprávem, byli pronásledováni hned celou tlupou na koních a přesto a beze stopy pronásledovatelům zmizeli. Jenom my jsme nezmizeli z tak jednoduché situace!

Také jsem byl již přesvědčen, že co jsme plánovali nebylo ničím dobrodružným a v žádném případě neodpovídalo mým, doposud vytvořeným, představám o dobrodružství. Večer, když jsem usínal po špatně začatém dnu a který stále ještě nechtěl dobře skončit, jsem dokonce cítil, že se za vše i nemálo stydím.

Po několika měsících nám u soudu připomněli znovu všechny naše přestupky. Z anonymity pomocníka VB se vyklubal jistý vážený soudruh, kterému jsme byli stále ještě podezřelí, a to i když jsem se tvářil jako naprosto oddaný vlasti a socialistickým hodnotám. Čekal jsem vězení, popřípadě přinejmenším podmíněný trest mnoha měsíců a velice rád bych mé potrestání vyměnil v tu chvíli za to nařezání páskem, které mně sliboval vyšetřující příslušník VB.

Soudce ale musel postupovat podle platných zákonů a k naší velké radosti objevil jeden, který mu dovolil nám dát jen napomenutí. Napomenul nás, abychom nic podobného již nikdy nedělali a já mu to svatosvatě slíbil. Již nikdy jsem s Martinem neplánoval žádné dobrodružství a ani jsem nechodil do hospody s někým, kdo by nosil v tašce kladivo, kleště či šroubovák. Tak moc jsem tomu soudci byl zavázán za jeho shovívavost.

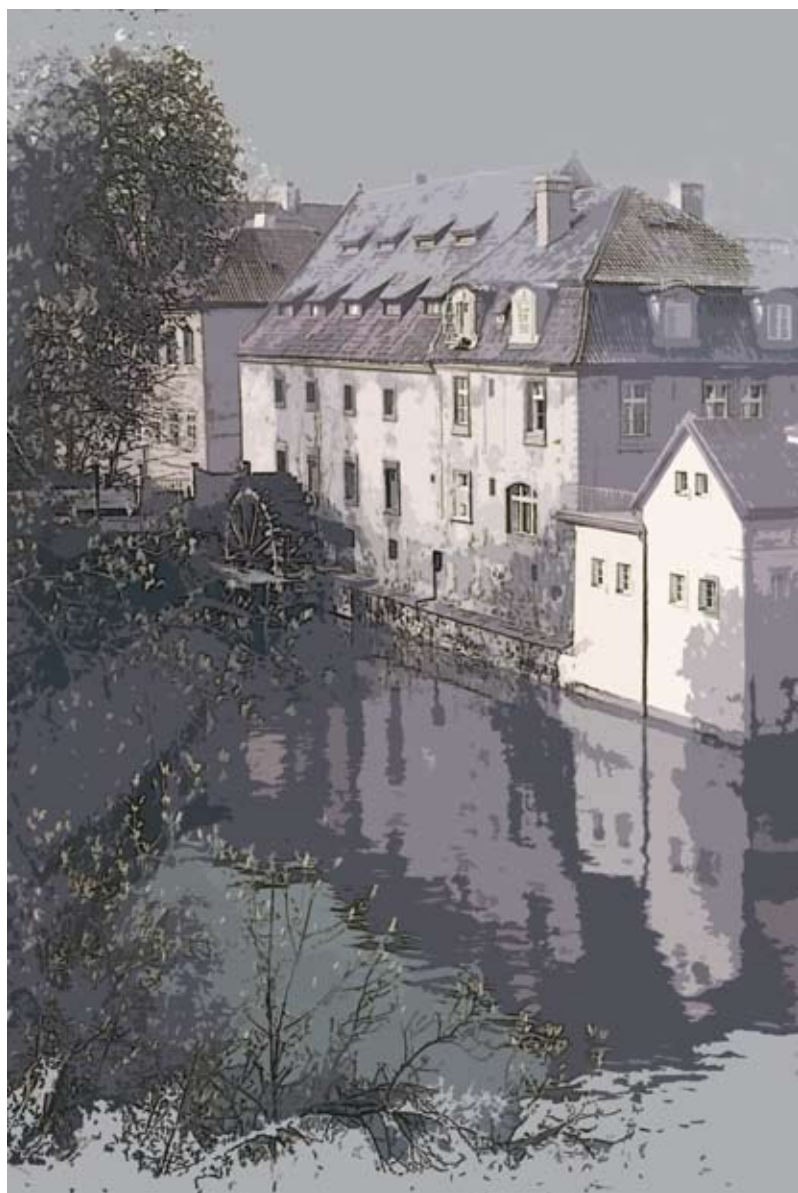
37. ZEDNIČENÍ LEHKÉ NENÍ!

Všichni na stavbě, včetně řidičů nákladňáků a kopáčů, jsme byli zaměstnáni jen jednou firmou Armabeton. Hned na začátku mé brigády jsem zjistil, že transfery z jednoho zaměstnání do jiného nebyly vůbec žádným administrativním problémem. Většinou stačilo jen slušně požádat.

„Potřebujeme zedníky jako sůl!“ důvěrně mně sdělil jeden můj nový kamarád, kterému jsme všichni říkali Pivka. Byl v partě zedníků a úměrně podle toho i pil pivo. Jakýkoliv závod o vypití nejvíce piva vždy vyhrál a já ho proto bral vážně.

Napadlo mě, že zedníka jsem ještě nedělal a netroufale jsem se zeptal, co jeden musí umět či být, aby se do té jeho party dostal. Mé závozníčení se mně od prvního dne nelíbilo a neustále jsem hledal z té situace nějakou cestu ven.

Pivka mávl rukou, dlouze se napil a když nenašel nic co by mně odpověděl, prostě řekl „nic“. To znělo velice povzbudivě a já se rozhodl, že na takové místo zedníka na stavbě budu aplikovat. Oznamil jsem řidiči našeho nákladňáku, že končím, že mě potřebují na jiném, daleko více zodpovědném úseku stavby, a že má týden na to, aby si našel někoho jiného. Čekal jsem přinejmenším nějaké to nadávání, ale řidič byl kupodivu klidný. Pokýval jen hlavou a začal si dokonce i zpívat jeho oblíbenou písničku, jejíž slova jsme již oba s



Martinem znali zpaměti. Zpíval vždy vlastně jen refrén, který byl o tom, že „srdce, které posteskló si, dnem i nocí žal svůj nosí“. A tak jsem nevěděl, zdali má z mého rozhodnutí radost nebo ne.

Koncem týdne jsem se zastavil v kantýně a chtěl jsem se představit předákovi Pivkovy zednické party. Nevěděl jsem kdo to je, ale pivka mně dal stručnou instrukci k jeho vyhledání: „Prostě hledej tam menšího, přitloustlého dědka, s velikým, červeným nosem!“

Vyzbrojen touto vitální informací jsem se rozhlížel po kantýně a netrvalo dlouho a předáka jsem našel. Jeho nos byl skutečně veliký, celý červený a seděl uprostřed obličeje toho bodrého předáka jako brambora. Abych předáka neuvedl do rozpaků, a sám abych se nerozesmál, při pohovoru jsem se nutil dívat jen na pulitr piva, stojící před ním. Bodrý muž si to vysvětlil tím, že chci také pivo a zamával na výčepního, který hned roztočil několik dalších piv. Když jsem předákovi vysvětlil, jak moc chci u nich pracovat a jak se na to těším, ten sáhl do kapsy, vyndal jakýsi blok a tužkou napsal výdejku na zednické náčiní. Tu jsem měl zanést do skladu, kde dostanu vše potřebné k práci zedníka. Měl jsem také připravenou oraci, ve které jsem doufal, že v přívalu nadšených obdivů pro zednické řemeslo předákovi zcela ujde, že zedník vůbec nejsem. Velice se mně ale ulevilo, když se předák ani nezeptal, zdali jsem zedník či zdali jsem jako zedník již kdy pracoval.

Takže následující pondělí jsem ve skladě vyfasoval zednický kbelík, zednickou lžici, zednické kladivo a ještě pár jiných zednických potřeb, o kterých jsem neměl ani tušení na co jsou. S pocitem vítěze jsem se dostavil na místo, které mně Pivka popsal, ale marně jsem hledal kohokoliv z té zednické party. Všude byly kbelíky podobné mému, který jsem stále ještě držel v ruce. Tu a tam byla lopata či zednická lžice a všude se válela spousta prázdných obalů od Globusek. Ani v posledním poschodí té budovy nebyl nikdo a tak jsem se vrátil dolů, kde jsem k mé velké radosti potkal Pivku.

Ochotně mně vysvětlil, jak se který instrument v mém kbelíku jmenuje a co se s nimi dělá. Na konci instruktáže jsem si zkusil namíchat trochu malty a položit pár cihel. Nemohl jsem pochopit, že zapamatovat si jednotlivá jména toho nářadí jsem zvládnul na jedničku, ale při pokládání cihel jsem se setkal přímo s katastrofálními výsledky.

Pivkovi to ale vůbec nevadilo a se slovy „nyní, když jsi opravdový zedník, jistě víš, že v pondělí se nepracuje,“ jsme zamířili do kantýny. Tam jsem s ostatními pil pivo „sedmičku“ a Pivka mě ujišťoval, že jich mohu vypít dvacet a opitý nebudu. Asi po čtvrtém jsem mu chtěl odporovat, ale to byl již čas k obědu a když jsme se vrátili zpět do kantýny, další má piva nakonec potvrdila správnost Pivkovy teorie.

Když jsme se konečně vydali směrem na stavbu, asi v polovině cesty jsme soudružně usoudili, že „je již pozdě a že to nemá cenu tam vůbec jít“. Takže můj první den, coby zedník, prošel bez úhony a já byl zvědavý, jak mně projdou dny další.

Na ukojení mé zvědavosti jsem nemusel dlouho čekat. Hned druhý den ráno, když jsem se začal ohlížet po mém zbrusu novém náčiní, můj kbelík nebyl nikde k nalezení. Prostě zmizel a já bezradně stál uprostřed hromad cihel, pytlů cementu, vápna a hledal spásu v Pivkovi.

Ten jen uznale pokyvoval hlavou nad mým zoufáním, zrovinka tak, jako předák s červeným nosem. Nakonec mně navrhli, že bez náradí nemohu pokládat cihly a jestli tedy to nebude pod mou zednickou důstojnost, tak jim mohu míchat dole pod budovou maltu.

Jeich nabídku jsem s radostí uvítal a po několik letních měsíců jsem ve velké elektrické míchačce míchal cihlovou maltu, omítkovou maltu a někdy prostě maltu, protože se v partě nemohli dohodnout, co ten den budou dělat. Když začalo mezi postavenými domy studeně foukat, rozhodl jsem se, že zedničení pro mě není a našel jsem si místo v teplé betonárce.

Poslední den u zedníků jsem měl odevzdat náčiní, které jsem na začátku mé zednické kariéry vyfasoval ze skladu. Než jsem ale stačil vyřešit záhadu jak to udělám, Pivka mně přinesl zbrusu nový kbelík, ve kterém byla zbrusu nová zednická lžíce, zednické kladivo a ještě pár jiných, zednických potřeb, o kterých jsem již zase zapomněl na co jsou. Na mou otázku, kde to tak najednou vzal, Pivka ukázal na mladíka, který u party zrovinka začínal. Ten stál opodál a upřeně se díval na vysoké lešení nad ním.

„To je jeho nádobíčko, neboj!“

38. ŽIVOT, S ROMANTIKOU SKRYTOU

Během těch pár měsíců práce se zedníky, z Pivky a ze mně se stali dobří přátelé. Pravidelně v sobotu jsme s celou partou nasedali v Bráníku na vlak a jezdili do Pikovic, kde přes léto stála osada „Ascalona“, pojmenovaná po osadě z jedné trampské písničky stejného jména. Večer u táboráku jsme hráli na kytary, beznadějně romanticky jsme zpívali a v místní hospodě jsme pili spoustu piva. Také si pamatuji, že jsme se kvůli naprostým hloupostem prali a když jsem jednou dostal ránu pěstí, byl jsem tak opilý, že jsem ji ani nemohl tomu dotyčnému vrátit. Říkali jsme si „trampové“ a plnými doušky jsme si užívali tu víkendovou svobodu od práce a jiných, monděnních povinností.

Češi jsou velice romantičtí, a to i když dospějí a jsou staří a zchátralí. Tuto vlastnost jen těžko pochopí ten, kdo v Čechách

nevyrostl. Mnohokrát jsem se setkal s pochybovačnými otázkami v očích zahraničních turistů, kdykoliv se s tímto fenoménem na své návštěvě setkali.

Víkendy byly tenkrát stále ještě jen poloviční, neboť v sobotu se muselo šest hodin povinně pracovat. Byla to tedy sobota odpoledne, kdy lidé houfně opouštěli města a jejich betonové džungle a mířili do přírody. Takže vlaky, odjíždějící například z malého nádraží v Bráníku, byly plné lidí, oblečených přinejmenším prapodivně, nesoucích si sebou tašky plné jídla, různé hrnce, přerůzný stavební materiál, psy, kočky a samozřejmě i své děti. Mnoho rodin mělo totiž své chaty, postavené v přírodě u sebemenšího kousku lesa či trochy vody.

Část Čech na jih od Prahy, speciálně ta kolem Sázavy, byla jedním z těch nejvyhledávanějších míst. Sázava tam protékala úzkým údolím, kde se její klidný tok místy měnil v prudce bublající přejeje a jejich šum naplňoval dnem i nocí celé to romantické údolí. Chaty tam měly názvy jako „Hudson Bay“, „Klondike“, „Stará bobří hráz“ a ještě mnoho podobných, pojmenovaných v duchu éry objevování amerického kontinentu. Byla to jména, která kdysi měla co společného s místy v Kanadě či na Aljašce. Některé chaty měly před vchodem i vyřezávané indiánské totemy a pokud neměly uvnitř krb, tak měly alespoň před vchodem udržované ohniště.

Majitelé chat v sázavském údolí byli ale ti privilegovaní a chaty obvykle zdědili od svých rodičů, kteří je postavili ještě před válkou. V šedesátých letech bylo celé údolí již tak hodně zastavěno, že nebylo kde novou chatu postavit. Takže pro lidi, jako byla naše parta, kteří si také chtěli užívat krásy Sázavy, nezbývalo nic jiného, než tábořit u řeky. Tenkrát to byly zlaté časy, neboť tábořit se dalo všude a bez omezení, a placené kempinky existovaly jen zřídka. Kdykoliv jsme při našich potulkách na nějaký takový narazili, vždy jsme ho naprosto ignorovali. To tedy pokud jsme tam neobjevili kempovat rodiny, které měly přinejmenším jednu pěknou dceru. Pro lidi v kempinkách jsme měli opovržlivé jméno „mastřáci“ a jejich výhrůžky, kterými se snažili zachovat bezúhonnost svých dcer, jsme nebrali vážně.

I stany jsme si pojmenovávali po exotických místech a to i když jsme o těch místech vůbec nic nevěděli. Třeba název naší osady „Ascalona“, nám všem byl záhadou a věděli jsme jen to, co se zpívalo v té písničce. Písnička byla o vlčích, kteří naplňovali les svým tesklivým „zvoláním“ a o staříčkém šerifovi, který stále „vztahoval ruku po lahvi a choval na klíně své pistole“. Osada, kde žil, byla již opuštěná, ale za jeho mládí „vívila zábavou, co bůh jí dal“. Jeho jedinou útěchou bylo pomyšlení, že až umře tak „vlajka Ascalony bude nad jeho hrobem na věky vlát“. Byla to smutná písnička a dívky u táborového ohně z ní byly obvykle také smutné a my jsme je proto objímali kolem ramenou a menšili tím jejich utrpení.



Takových trampských písniček byly hned celé stovky. Některé byly dosti naivní a ne zrovinka muzikální, ale většina z nich se dala s trochou pochopení poslouchat. Zpívalo se v nich o dobrodružství, o námořníků, kteří se zamilovali do japonské či malajské dívčiny, o kovbojích, kteří se náramně bavili v baru či tesknili, že „už nejezdí starou Oklahomou“.

Také psi si v nich přišli na své a jako smečka se toulali, když „starý zlatokop již nežil a dávno ho kryla zem“. Byly to naivní písničky, ale u táboráku, kde jejich melodie tvořila stereo s prskáním hořícího dřeva, byly docela přijatelné a vytvářely pro nás tu vytouženou atmosféru čehosi nového, něčeho, co jsme v našem denním životě postrádali. Zpívali jsme o místech ležících tak daleko, že jsme si je ani neuměli představit. Zpívali jsme o dobrodružství, která jsme si od života slibovali, a především jsme zpívali o exotické lásce v náručí snědých krasavic, popřípadě pro děvčata, která někdy také zpívala, v náručí snědých krasavců.

I my jsme samozřejmě měli svého šerifa, jmenoval se „Danny“, podle hrdiny jeho oblíbené písničky, kterou velice rád a dobře zpíval a hrál na kytaru. Ten „Danny“ v písničce, byl „veselý a usměvavý džentlmen“ a uměl „rozehřát srdce ženy plamenem“. Jenže náš šerif Danny byl ženatý a jeho manželka, a dokonce i jeho dcera, dávaly velice dobrý pozor, aby si Danny nechtěl svou reputaci někde potají ověřovat.

Na takový trampský víkend jsme se oblékali do starých vojenských uniforem, z nichž nejvíce vyhledávané byly americké uniformy a maskované bundy německých parašutistů. Toto oblečení jsme hrdě vystavovali na obdiv všem těm, kteří kempovali v barevných stanech, nosili barevné trenýrky a brali si sebou do stanu snad všechno pohodlí, kterým si vybavili doma byty.

O mnoho let později, jeden můj přítel z Německa mně vyprávěl o svých dojmech z jednoho takového trampského víkendu. Nemohl pochopit, proč normální lidé se zesměšňují a oblékají se do starých uniforem, proč se zdraví jakousi zkomolenou obměnou armádní salutace a proč si říkají „šerif“ a jiná legrační jména. Jediné, co se mu líbilo byly opékané buřty a písničky u táborového ohně. S těmi písničkami to bylo zřejmě jen asi proto, že jim nerozuměl. Na to se totiž jeden musí v Čechách narodit.

Když jsem s lehkým srdcem skončil mou kariéru zedníka, respektive „míchače malty“, začal jsem s novou kariérou, a sice „míchače betonu“. Seděl jsem v teplé místnosti před velkým panelem, plným různých mačkátek a světel, a na přání řidičů nákladáků jsem jim míchal různé druhy betonů. Z přilepené fotografie na panelu se na mě usmívala jedna dívčina, která se mně tenkrát zrovinka líbila, a tak celá pracovní atmosféra byla pro mě daleko přijatelnější, než větrem profukované staveniště.

Když napadl na horách sníh, vše co jsem ještě potřeboval ke štěstí, byly již jen spousty volných dnů. Vedoucí betonárky byl ale sverpým odpůrcem mých snah o udělení, třeba i jen týdne neplaceného volna. Původně jsem žádal o dva měsíce takového volna, a to i přesto, že jsem nevěděl, z čeho budu můj pobyt na horách financovat. Vedoucí na mou žádost reagoval mávnutím ruky, což u něj znamenalo, abych ho ničím takovým neotravoval. Podplatit se nedal, neboť jsem neměl čím, a vyhrožovat jsem mu také nemohl, neboť jsem také neměl čím. Škemral jsem ale dál a postupně snižoval ty dva měsíce až na jeden, pathetický týden!

Vedoucí ale nepřestal mávat rukou a tak i ten týden byl v limbu. Jako poslední šance mně zbylo to poslední, a sice rozumná domluva.

„To mně přeci nemůžete udělat...“ začal jsem své lamentsy větou, kterou jsem převzal z repertoáru jistého pana Sklenáře. Byla to prý jeho oblíbená věta, se kterou doma v Zárybech vítal příslušníky SNB, kdykoliv ho přišli opět zavřít.

Pro pana Sklenáře tento úvod sice úspěšný nebyl, ale jak se ukázalo, pro mně byl! Vedoucí přestal mávat rukou a naslouchal mým pádným argumentům, kterými jsem obhajoval mé škemrání o týden neplaceného volna. Nakonec jsme se přeci jen domluvili - ten mizerně krátký týden, který jsem hodlal strávit na horách, si budu muset dopředu napracovat pravidelnými přesčasy!

Takže když všichni skončili a na stavbě zůstala jen rozsvícená světla, pneumatickým kladivem jsem na betonárce rozbíjel zatvrdlý cement v násypníku, kde správně žádný cement být neměl. Byly to tmavé a mrazivé večery, a společníkem mně byl jen kompresor, s jeho rámusem a vůní nafty. Pomalu, vrstvu po vrstvě, jsem odstraňoval zatvrdlý, neochotný cement a nevelká šachta mě za mé úsilí začala odměňovat přehrší různého, v ní kdysi zapomenutého náradí. Ke konci mých „archeologických výkopů“ jsem našel jednu, docela dobrou botu a naprasklou ochranou helmu. Potom bylo již jen betonové dno, což znamenalo, že jsem vítězoslavně dokončil napracování týdne, který spojený s Vánoce, mně sliboval minimálně čtrnáct dnů lyžování v Krkonoších.

Okresní národní výbor v Mělníce měl v Harrachově svou podnikovou chatu a otec nějakým zázrakem dostal od ní klíče. Sám tam ale jet nechtěl a s naprostou důvěrou v mé morální hodnoty, ty klíče dal tedy mně. Řekl, že před Vánoce, kdy jsem se tam chystal nastěhovat, nikdo na chatě nebude, ale na Vánoce tam jistě přijedou nějaké rodiny.

Po téměř měsíci přesčasů jsem se již nemohl dočkat až zmizím z dohledu betonárky a uvidím kolem sebe jen hory, lesy a snůh. Tak se stalo jednu sobotu večer před Vánoce, na konečné stanici Rýžoviště, kde jsem nedočkavě vylezl z tepla autobusu. Hned vedle parkoviště jsem až po pás zapadl do hlubokého, čerstvě napadaného sněhu a vůbec jsem si nebyl jistý, kde začíná cesta nahoru. Snůh padal i nadále a vítr začal plnit prostory za límcem mé bundy těmi studenými vločkami, za kterými jsem vlastně do Harrachova přijel. Nasadil jsem si ruksak, lyže jsem hodil přes rameno a vydal se naprosto neprošlapanou cestou nahoru kopcem. Chata, až na samém vrcholu kopce, přílehavě zvaném Studenov, vzdálena asi tři kilometry, se okamžitě stala toho večera mým vysněným cílem.

Prodíral jsem se místy až po pás tím krásným, čerstvě napadáným, lehkým sněhem a nechtěl jsem si připustit, že takto k chatě ten večer asi nedojdu. Když jsem se ohlédl zpět k autobusové stanici, odkud světlo lampy se jen stěží prodíralo hustě padajícími vločkami, zdálo se mně, že ze solidarity, ta lampa leze do toho kopce se mnou. Tak se zdála být blízko!

Snůh za límcem se na mých zádech změnil ve studící, mokrá místa, můj baťoh najednou jakoby přibral na váze a nebýt toho, že mé lyže byly stále ještě jako nové, hned bych je nechal u cesty, tak moc byly na rameni nepohodlné! Utěšoval jsem se, že až dojdu na kraj lesa, který měl začínat někde v té bílé tmě přede mnou, vítr jistě přestane a to mně již „bude hej“.

Les se ale ne a ne objevit a já zděšeně cítil, jak mně ubývá nejenom síl, ale i chuti někam dále po tom kopci lézt. Aniž bych se o to prosil, v mé mysli se vyrojily příhody o lidech, kteří v horách zabloudili, zmrzli či prostě jen zahynuli. Představil jsem si, že takovýmto koncem bych asi rozzlobil nejenom otce, ale hlavně ty lidi, kteří mají dorazit o Vánocích na chatu. Namísto teplé chaty by je uvítaly jen zamčené dveře, oni by mě potom hledali a já bych zatím byl někde pod sněhem zmrzlý.

To mně dodalo síly na dalších asi padesát metrů, ale to bylo vše. Vzpomněl jsem si, jak můj hrdina Rolland Amundsen se v takovýchto situacích zahrabal do sněhu a spal, aby se ráno probudil do zářícího dne. Jsouce již popás ve sněhu jsem věděl, že se zahrabáváním nebudu mít velké potíže. Jen to mokro na zádech, které se neustále rozšiřovalo, mě k tomuto řešení situace nepovzbuzovalo. Upřeně jsem se zadíval před sebe a byl jsem si jist, že jsem napínal zrak



až k prasknutí, ale stále jsem mimo té bílé tmy nic neviděl. Žádné temné stíny lesa, žádné světélko, nikde nikdo nebyl, ba ani žádný člen Horské služby, který by mně zrovinka přišel převelice vhod. Ohlédl jsem se dozadu a ta samá bílá tma ve mně potlačila i tu poslední naději. Lampa na autobusové stanici již vidět nebyla a mé stopy ve sněhu se za mnou rychle plnily čerstvým sněhem. Takže jsem se vrátil k mému plánu ignorovat mokro na zádech a zahrabat se do sněhu. Honem jsem se snažil vzpomenout, jak si to přespání ve sněhu ten Amundsen zorganizoval, ale detaily se mně ne a ne vyjevit..

Točil jsem se kolem a hledal tu nejvhodnější polohu, ve které se mně bude co nejpohodlněji spát. Nebyl jsem ale se žádnou spokojen a tak jsem se dál neohrabane otáčel, chvíli vlevo, chvíli vpravo. Při jednom takovém otočení jsem skrze ten hustě padající sních uviděl jakési mihotavé světélko. Přestal jsem se otáčet a snad nejvíce upřeně, jak doposud kdy v životě, jsem na to světélko civěl. Nehýbalo se a jen se občas ztrácelo.

V tu ránu jsem zapomněl na Admunsena a začal jsem se klopotit kopcem nahoru, směrem k tomu světlu. Tenkrát jsem začal věřit, že existují strážní andělé a peklo, což bylo v těch chvílích studené a mokré. Když jsem se dohrabal ke dveřím chaty, svítící do noci jedním malým oknem, začal jsem i věřit, že jsem objevil ráj!

Dveře nebyly zamčené a když jsem na ně nalehl, nečekaně lehce se otevřely a já těžce dopadl do osvicené a vyhráté chodby. Lyže zůstaly někde poblíž chaty, ale baťoh byl přimrznut k mé bundě a trvalo dosti dlouho, než ti bodří a dobří lidé v chatě nás dva oddělili. Hned mě utvrdili, že u nich musím přespát a teprve druhý den mohu pokračovat tam, kam jsem měl původně ten večer namířeno.

Byli zjevně potěšeni, že se jim podařilo udělat na Vánoce dobrý skutek a zachránit promrzlého a neučesaného mladíka před jistou smrtí zmrznutím. Zklamané byly jen přítomné děti, neboť si již myslely, že k nim předčasně přišel Ježíšek, za kterého mě původně měly až do té doby, než jsem trochu roztál.

Druhý den ráno slunce vyhrálo svůj boj s nízkými, sněhovými mraky a přineslo nám všem na horách zářivý den, plný modré oblohy a stříbrných, zasněžených krás. Neustále děkuje mým zachráncům jsem našel své lyže, nasadil jsem si baťoh a vydal se panenským sněhem nahoru k lesu, kde jsem věřil, že nějak najdu zasněženou cestu na Studenov.

Vysekaný pás v lese mě ujistil, že pode mnou ta cesta leží a já se dal do dalšího prodirání, stále nahoru a nahoru. Trvalo to nevim jak dlouho, ale skutečnost byla, že ten den jsem do podnikové chaty přeci jen úspěšně dorazil. Lyžemi jsem odhrabal sních, kterým vítr zavál vchod do chaty, a hůlkami se mně podařilo zbavit dveře namraženého ledu. Asi po čtvrthodince usilovného dýchání, se

mně podařilo rozmrazit i zámek a já stanul v příšerně studené chodbě bývalých vojenských kasáren, což vlastně byla ta chata toho výboru.

Z asi dvaceti různých místností jsem si vybral jednu úplně vzadu v rohu, roztopil kamna, a než se místnost vyhřála, tak další hodinu či dvě jsem se klepal zimou. Když se místnost nakonec zateplila, sluneční paprsky za malým oknem se již začaly vytrácet a ustupovat dlouhým stínům, které smrky v okolí pokládaly na bělostné závěje. Jakmile slunce zapadlo úplně, cítil jsem se konečně natolik zotaven, že jsem si otevřel láhev rumu a společně s večerí jsem si začal vařit i grog.

S tmou se vrátil na Studenov vítr, hučel v komíně a prodíral se nedoléhajícími rámy oken. Neměl jsem ani knihu, ani rádio, měl jsem jen výtisk Večerní Prahy, který jsem si stačil koupit před nasednutím do autobusu a který jsem měl cestou již minimálně jednou přečtený. Ulehnu jsem proto na postel a začal pozorovat po stropě tancující světla, která jakoby vyskakovala z hučících kamen.

Vedle kamen jsem měl kbelík s uhlím a košík se dřevem, ve kterém zbylo po mém zatápění jen pár malých kousků. Přes okraj postele jsem se díval na vrchol košíku a vzpomínal na mého dědu Nikodéma, který takovýchto košíků napletl nespočetně.

Najednou jsem uviděl, jak se košík pomalu, jakoby váhavě, pozvednul a po chvíli opět klesl. Samozřejmě, že jsem nevěřil svým očím a přičetl jsem tento úkaz již asi čtvrtému hrnku grogu. V pozorování jsem ale i nadále pokračoval a skutečně, po chvíli se opět ucho s vrškem košíku pozvedlo, postálo nahoře a potom se zase usadilo zpět, těsně nad okraj postele. Počkal jsem ještě na jedno takové zvednutí a potom utvrzen, že mě zrak nešálí, spontánně jsem zajásal a uvěřil, že se stal zázrak! Takže zázraky přeci jen existují, neboť košík se sám od sebe zdvíhal a klesal!

Hned mě napadlo, že to vše musím důvěryhodně zaznamenat a tím se dostat mezi kandidáty na jednu z Nobelových cen. Sedl jsem si na okraj postele, abych měl na celý košík dobrý výhled, a láskyplně jsem se na košík zahleděl.

Netrvalo dlouho a košík se opět zvedl jako předtím, ale tentokrát jsem si povšimnul, že s košíkem se zdvíhá i linoleum, na kterém košík stál. Přemístil jsem košík dále od kamen a linoleum se hned nadmulo, jako malá obdoba hory Říp. Po bližším prozkoumání jsem ucítil silný proud studeného vzduchu, deroucí se hned z několika malých děr v linoleu. Nožem jsem ho kus odřízl a z mezer, mezi prkny dřevěné podlahy, se na mě najednou vyvalil studený vítr.

„Pod podlahou musí být prázdný prostor,“ mě hned napadlo a pomocí sekyry jsem pár prken z podlahy vylomil. Pod nimi skutečně byl velký prostor, podobný sklepu, zející prázdnotou a z kterého foukal studený vítr. Baterkou jsem posvětil dolů a objevil podlahu

místnosti. V rohu bylo malé, podélné okénko s vyraženým sklem, kterým vítr foukal do místnosti snůh. Mimo malé závěje pod oknem, nebylo v místnosti nic. Žádné dveře, ba ani kulomet, který v tom malém okně měl správně být, když to byla kdysi kasárna a vojáci se tam měli bránit!

Zacpal jsem okno pytle od uhlí, přitloukl zpět vyražená prkna podlahy a vrátil kusy linolea na jejich původní místo. Uvařil jsem si další grog a cítil jsem se v sedmém nebi. To vzrušení, z tak enigmatického objevu, bylo totiž tím nejlepším vánočním dárkem, který jsem mohl dostat. Navíc, zcela opuštěný na vrcholu kopce Studenov, jsem trávil Vánoce v klidu a míru, přesně tak, jak se správně Vánoce trávit mají. A to mně udělalo velkou radost, se kterou jsem potom spal až do druhého, sluncem zářícího dne.

40. *NALEJTE RUM, A HNED SEDUM*

Do Krkonoš jsem utíkal před vlhkou, někdy až moc studenou zimou, kterou Polabská rovina byla věhlasná. Zima v Krkonoších byla pro mě daleko více přijatelná a tak se stalo, že přicházející Vánoce jsem opětně trávil v Harrachově. Definitivně jsem opustil náš prázdný dům v Zárybech a rozhodl jsem se, že nyní budu žít permanentně v Krkonoších. Tentokrát jsem šel od autobusové zastávky přímo do nejnámějšího hotelu v Harrachově a v recepci jsem se suverénně domáhal mluvit s vedoucím. Za těch časů to byli „vedoucí“, kteří hotely „vedli“, a tak rozhodovali téměř o všem, co se v takovém hotelu dělo či nedělo.

Po krátké chvíli asi čtyřicetiletý, šarmantní muž se dostavil do recepcce a když jsem mu vysvětlil, že hledám práci v „jeho“ hotelu, chvíli na mě bez odpovědi překvapeně zíral. To se mně nezdálo být dobrým znamením a hned jsem dodal, že mám mnohaměsíční praxi v míchání betonu a házení lopatou. To zřejmě zabralo a on mně nabídl místo hotelového topiče. To místo bylo již týden volné, protože dosavadní topič marodil. Nepodařilo se mně přesně zjistit, kdo tedy doposud místo něho topil a štípal dříví, a tak jsem nabyl podezření, že to byl sám pan vedoucí. Najednou totiž začal projevovat téměř až dětinskou radost z mého dosazení do této náročné pozice.

V jedné místnosti pro personál, s dvěma prázdnými postelemi, jsem shodil na koberec můj ruksak a pospíchal do hotelové kuchyně, kde mě s neutajovanou radostí uvítal hotelový kuchař a naložil mně plný talíř dršťkové polévky, po které následoval opět plný talíř knedlíků a vepřové pečeně. Číšník mně přinesl na uvítanou z výčepu pivo a já nechtěl věřit, že to vše dělají jen tak, z lásky k bližnímu. Nakonec přišel opět elegantní vedoucí a provedl mě hotelem.

Začali jsme v kotelně, kde v kotli skomíral oheň, a skončili jsme před hotelem, kde byla zasněžená, ohromná fůra koksu. Bylo mně vysvětleno, že ta fůra sem nepatří, ale že patří do sklepa vedle kotelny. Tím popis mé pracovní činnosti skončil a já jsem najednou držel v ruce lopatu a kolečkem vozil ten koks tam, kam patřil.

Čas od času, abych si „odpočinul“, jak mě nabádal pan vedoucí, jsem štípal tvrdošijné špalky dříví a zametal sníh před hotelem. Velice často jsem ale i vysedával u stolu pro zaměstnance a popíjel pivo. Jak mně bylo sděleno, všichni „domovníci“, kterým jsem se tak rychle stal, to takto praktikovali. V hotelu totiž panovala určitá úcta k domovníkům a všeobecně se věřilo, že domovníka je lépe nezlobit. Všichni mí předchůdci se prali, anebo se zlíli tak moc, že z toho byli nemocní. Než se opět uzdravili, musel za ně někdo topit, a toho se všichni báli, včetně stokilového výčepního.

Takže se mně dostávalo vlídného zacházení a měl jsem i čas na občasně lyžování. V té době jsem se již dopracoval do stádia, že jsem se již uměl znalecky odpichoval hůlkami a bezpečně i zabrzdil. Než se vrátil marodící domovník, čímž má kariéra v hotelu Hubertus skončila, uměl jsem dokonce i jakž takž zatáčet doleva.

Pár dnů po jeho návratu jsem mu ještě pomáhal, aby se opět „zajel“ do té domovnické rutiny, ale za pár dnů mně pan vedoucí u stolu pro zaměstnance oznámil, že musím končit, on mně nemůže dále platit. Hned ale dodal, že má pro mě místo jiné, a sice také domovníka, ale až ve Špindlerově Mlýně na chatě Martinovka, pod Vysokým kolem. Nikdy jsem ve Špindlerově Mlýně nebyl a o Martinovce jsem ani neslyšel, tudíž jsem nabídku s radostí přijal, panu vedoucímu jsem za ní poděkoval a šel jsem si balit ruksak.

Druhý den jsem nasedl do autobusu, který po četných přestávkách nakonec přeci jen dorazil před zasněženou budovu na začátku Špindlerova Mlýna. U ní stály početné saně a do nich zapřažení koně, pokrytí dekami, vyfukovali do mrazivého podvečera srážející se páru. Přes sněhem zafoukaná okna jsem viděl uvnitř stoly plné pulitrů a slyšel halekání nad ně nahnutých patronů. Byl jsem si jistý, že podle instrukce z Harrachova, to bylo to správné místo, kde jsem měl hledat pana Vrbenského, kočího z boudy Martinovka.

Vešel jsem a u výčepu mně číšník ukázal velkého, silného muže, který po celou dobu, co jsem si ho prohlížel, se jen hlasitě smál a rozhazoval rukama. Když jsem ho přerušil a vysvětlil mu, že nejsem rekreant, který chce odvézt kufr někam do tramtárie, ale nový domovník na Martinovce, byl bezesporu velice dojat. Posadil mě na prázdnou židli, objednal pro celý stůl velké rummy a jeden postavil přede mě.

„Na zdraví nového domovníka!“ zahlaholil na celou hospodu. „Pij!“ povzbudil mě a já tedy pil. Považoval jsem za slušné objednat další rundu, ale když jsem chtěl za ni platit, pan Vrbenský mou ruku

s penězi odstrčil se slovy, že u jeho stolu platí jen on, a nikdo jiný, a ani nový domovník platit nebude. Později jsem se od něj dozvěděl, že vozením zavazadel na odlehlé boudy vydělává tolik peněz, že mohl u svého stolu vyseidávat, platit za druhé a stále je všechny nemohl utratit.

Nevěděl jsem, jak daleko je Martinovka, a ni jsem nevěděl, kdy již konečně vyrazíme. Naprosto jsem věřil v úsudek pana Vrbenského a v klidu jsem proto konzumoval střídající se sérii kafe-pivo-rum. Pan Vrbenský občas vyšel ven, „poptat se koní, jak se jim vede“, jak sám o svém venčení tvrdil. Čas od času přidal k té hromadě kufrů na saních pár dalších a když se opět usadil, obvykle objednal další rum.

Na rozdíl od koní, kteří trpělivě čekali před restaurací, večer, doprovázený stříbřicí se tmou, svým příchodem tak trpělivý nebyl. Najednou byl všude kolem a když i poslední autobus z Prahy již přijel, pan Vrbenský nám jen nerad oznámil, že si „dáme ještě jeden rum na cestu“ a vyrazíme. Po tom rumu jsem mu venku pomohl sundat těžké deky z koní a ti, celí rozradostnění, vyrazili s naloženými saněmi po silnici, podél řady pouličních světel, míhajících se v padajícím sněhu. Čas od času probleskla tmou rozzářená okna hotelů, která zakrátko opět zmizela a nad uhlazeným sněhem na silnici potom již jen hustě padaly velké, sněhové vločky. Vítr občas ke mně zanesl tu krásnou, specifickou vůni koní před námi a nebyť sněhu, sedajícího na můj nos, jistě bych i klidně spal.

Cestu najednou obklopil les a tma změnila obrysy koní na dva tmavé a neurčité stíny. Za krátkou chvíli se u cesty objevilo světlo nízké chaty a koně automaticky zamířili na malé parkoviště, kde již stály několikateré saně, také se zapřaženými koňmi. Pan Vrbenský seskočil a já ho následoval do malého bistra, kde jsme pokračovali v pití rumu. Sice jsem již tušil, že to není Martinovka, ale stále ještě jsem si netroufnul zeptat, kde ta vlastně je.

Když jsme snědli talíř gulášové polévky, vyšli jsme opět do studené chumelenice, našli ty správné saně a pokračovali v cestě. Brzy jsme odbočili s jakž takž ujeté cesty a koně, téměř po pás ve sněhu, se pustili nahoru příkrým svahem. Čas od času jsem seskočil a snažil se jít vedle saní, neboť se mně zdálo, že i ta má váha může koním ulehčit v jejich úsilí. Nakonec pan Vrbenský mě přesvědčil, že „pytel cementu“, ke kterému mě přirovnal, žádnou změnu k lepšímu koním nepřinese. Bylo to samozřejmě vítané zahlazení výčitek mého svědomí, které jsem při sezení na saních až doposud měl. Navíc, prodírat se sněhem bylo nanejvýš nepohodlné a já si po chvíli uvědomil, že po těch všech zkonsumovaných rumech a pivě, mně to zrovinka moc nešlo.

Cesta nebyla vůbec vidět a jen neuvěřitelná schopnost těch dvou rozumných koní, nás vedla tím žádoucím směrem, stále nahoru a

nahoru. Místy les prořidl a vítr se potom do nás opřel svou plnou silou studeného severáku. Bylo to takové, ne zrovna přátelské varování, co nás ještě čeká na holých pláních nad námi.

Čas se pro mě zastavil a zdálo se mně, že ten les nikdy neskončí a my budeme do smrti tím lesem stoupat a stoupat, až se dostaneme do nebe. Když ne přímo my dva, sedící na saních, tak jistě ti dva koně by si to zasloužili. Začala mně být zima, která čas od času k nezastavení klepala mou bradou. Věděl jsem, že v takové situaci bych měl něco podniknout a nenechat můj osud na pospas nemilosrdným živlům. Vehementně jsem mával rukama a klepal nohama, jak jen hodně mně to má vrtkavá pozice na saních dovozovala. Asi po pěti minutách jsem se náhle celý rozradostnil, neboť jsem uviděl před námi světlo horské boudy!

Zastavili jsme sice, ale pan Vrbenský se vůbec nechystal odstroit koně ze saní. Jen sundal pár kufrů a baťohů, chytil mě za rukáv a dotáhl do vyhřáté restaurace. Jen při pomyslení na další rum se mně dělalo špatně, ale zase ne tak špatně, jako z pomyslení, že panu Vrbenskému odmítnu další rundu u dalšího z „jeho“ stolů, které měl ostatně snad v každé hospodě u cesty.

Naše zastávka našťěstí netrvala ale dlouho. Nestačili jsme ještě pořádně dosednout mezi naházená zavazadla a koně již netrpělivě vykročili do boudou osvětleného svahu před námi. Nic se teda nezměnilo k lepšímu, cesta byla ještě více zavátá a brzy dokonce i les zmizel. Koně se sáněmi se prodírali bílou plání, kde vítr hromadil padající sníh do vysokých hřebenů, kupících se před námi. Chtěl jsem se zeptat pana Vrbenského, co si o tom všem myslí, ale on se změnil v jakéhosi Mikuláše, s plnovousem plným rampouchů a tvářemi tak ztuhlými, že by tentokráte nemohl ani rum objednat.

Opět jsem si vzpomínal na mého hrdinu dětských let, ale tentokráte se mně speciálně vybavovala scéna, kde Rolland Amundsen zmrznul a tím jeho všechna dobrodružství skončila. Doufal jsem, že alespoň koně tuto studenou hrůzu přežijí a nakonec nás, jako dva veliké rampouchy, přitáhnou na vysněnou Martinovku. Tam nás nějakí dobří lidičkové sundají a nechají rozmrznout. Pan Vrbenský se stane hrdinou hor a já se stanu prvním Zárybákem, co v Krkonoších zmrznul. Napadlo mě, že bych se měl k panu Vrbenskému trochu přitulit, aby jsme na fotografii pro noviny vypadali jako soudružně zmrzlí. Byli jsme ale oba tak obalení sněhem a ledovými rampouchy, že jakékoli fyzické sblížení se nedalo v dané situaci provést. Tak jsem na něj jen myslel a zajímalo mě, jestli on má stejné poslední představy a stejné poslední ambice.

Nedošel jsem ale k žádnému závěru a když jsem se chystal smířit i s tím, že pan Vrbenský pro mě již navždy bude záhadou, koně najednou vesele zaržáli a saně se alespoň nakrátko nějakou rychleji rozjely. Brzy jsem uviděl před námi světlo nad vchodem do dlouhé,

nízké budovy a z otevřených dveří se k nám vydala tmavá, neurčitá postava. Ta odstrojila nejprve koně, kteří se vehementně vedrali úzkými dveřmi do teplé stáje ke kbelíkům plným ovsa, a potom mně pomohla sundat naprosto ztuhlého pana Vrbenského.

Později jsem se dozvěděl nejenom to, že ta dobrá duše byla paní Vrbenská, ale také to, že pan Vrbenský nezmrzl, i když tu noc jsem byl o tom naprosto přesvědčen.

Všichni v boudě již spali a jen paní Vrbenská se spánkem ještě zdárně bojovala. Nechali jsme zavazadla na saních na druhý den a já tudíž neměl na spaní své pyžamo. Vůbec mně to ale tu noc nevadilo a nevadil mně dokonce ani sníh, který se skrze rozbité okno usazoval na dece mé postele. V té malé místnosti pod střechem jsem byl rád, že koně jsou v teple a pan Vrbenský, že je také v teple. Já jsem sice v teple nebyl, ale byl jsem naprosto spokojen. Spokojen třeba i jen tím, že jsem byl vůbec naživu.

41. *KOTEL, CO NEVYTOPIL HOTEL*

Martinovka byla typická horská bouda, postavená již někdy koncem devatenáctého století, pokud ne dříve. Stála na velké pláni pod vysokou, skvostně bílou horou, viditelnou již z daleka v kraji. Bylo to velice půvabné místo, ale také velice vzdálené.

Léta zanedbané údržby zanechala na celé boudě svůj punc, a tak třeba voda na některých pokojích vůbec netekla a kotel ústředního topení, podle slov vedoucího, „vyžadoval trochu pozornosti“. Radiátory v pokojích hostů byly studené a jen zaměstnanecké pokoje byly jakž takž přijatelně teplé. Bylo to ale jen díky malým, elektrickým vyhřívačům, které se podle všech pravidel nesměly používat. Takže spokojená část osazenstva boudy se měla alespoň sestávat ze zaměstnanců, kterých tam bylo jen sedm, včetně mě. Ti všichni, mimo mě tedy, se ale sjednotili a hned ještě u snídane lamentovali u mého stolu na bývalého domovníka, který, podle slov většiny z nich, „jim nechtěl topit a jen chlastal“. Jediný pan Vrbenský mě utěšoval, že ať budu dělat co budu, „s tím kotlem ani nehnu“. Domovník přede mnou se prý z toho zbláznil a jednoho dne zmizel beze stop a vrchnímu panu Roubíčkovu zůstal dlužen za naakumulované prohry v kartách.

Hned po snídání, o které jsem si po vyložení debuzírování v hotelu Hubertus moc nemyslel, jsem sešel jakousi imitací padacích dveří dolů do kotelny. Kotel tam sice byl, ale nehořel a hned první pohled mě ujistil, že té pozornosti si ten chuděra bude vyžadovat více než „trochu“. Celá místnost byla totiž zaplněna popelem, který se za kotlem vršil do ohromné kupy a částečně zakrýval druhou polovinu kotelny. Abych mohl vůbec nahlédnout na rošt kotle,

musel jsem odházet a kolečkem vyvézt hromadu popele, navršeného před kotlem.

Jakmile jsem mohl otevřít všechny litinové dveře kotle a srovnat si v hlavě, na co vlastně jich ten kotel má tolik, pustil jsem se do vyhrabávání popele z kotle. Nebyl tam ale jen popel, byly tam i neshořelé zbytky čehosi černého, o čemž jsem se domníval, že jsou brikety.

Když jsem to zvládnul a hrdě jsem se díval na vyčištěnou, betonovou podlahu, měl jsem dojem, že se raduje i ten kotel. Každopádně vedoucí chaty se radoval a po servírce mně poslal dolů do kotelny velký krajíc chleba, namazaný sádlem.

V paměti se mně vybavila jedna Bezručova báseň, ve které si horníci brali takovéto uhlí s „chlebem do práce“. Kousaje do mého krajíce jsem si připadal jako oni a hned jsem si ověřil, jestli tak jako jim, i mé „svaly v rameni bezmasém na ocel ztuhly“. Zjistil jsem ale, že se tak nestalo a chvíli jsem se nezadržitelně smál. Když jsem si ale uvědomil, že minulý domovník se v kotelně zbláznil, hned jsem se smíchem přestal. Nechtěl jsem totiž, aby si to hned prvý den mysleli také o mně.

Den utekl a výsledkem byl radostně hučící kotel, pufající do stále neutichajícího větru oblaka černého kouře. Před skladem u kotelny vyrostla velká hromada popele, která naštěstí rychle zapadávala čerstvým sněhem. Radiátory v celé boudě se rozehřály tak moc, že z některých začala se sykotem utíkat pára. Ručička tlakoměru na kotli byla ale stále ještě daleko od řady červených, výhruzně vypadajících čísel, a tak jsem věřil, že vše je tak, jak má v takové kotelně být.

Paní Vrbenská u večeře tvrdila, že se stal zázrak, ale vedoucí kroutil pochybovačně hlavou a tvrdil, že „chce vidět, jestli ten kotel bude hořet ještě zítra ráno“. Neviděl jsem důvod proč ne, a tak jsem se s ním vsadil o láhev rumu a před spaním jsem kotel naložil tak moc, že uhlí z něj lezlo i těmi nejhořejšími dveřmi.

Když jsem se druhý den ráno probudil, věděl jsem, že mám po lahvi rumu. Radiátory byly opět studené a když jsem vlezl do ještě více studené kotelny, kotel byl v podstatě mrtvý. Jen ručička tlakoměru, jako jediná mně chtěla udělat radost a stále se držela mezi nulou a tou řadou červených číslic nad ní. Po otevření vrchních dveří kotle se z nich vysypalo uhlí, které jsem tam večer naložil a bylo mně hned jasné, že kotel prostě vyhasnul. Bouda byla studená a já jsem se před hosty raději celý den schovával v kotelně.

Vyhrabal jsem směs popele a uhlí a snažil jsem se analyzovat situaci, což jsem křičel že dělám, když na mě otevřeným poklopem volal vedoucí a domáhal se té vyhrané lahve rumu. Došel jsem k závěru, že ty podivné brikety, kterými jsem kotel večer nacpal plný, se prostě rozpadly na prach a ten zadusil mé jakékoli šance tu láhev rumu neprohrát.

Po tomto neúspěchu následovaly dny, kdy jsem zkoušel všechny jiné, možné metody, umožňující udržovat oheň v kotli. Nakonec jsem našel jen jedinou, která ale jen částečně byla úspěšná: Ráno jsem vyhrabal vše z kotle ven a zvětšil tím hromadu popele a uhelného prachu, pozvolna rostoucí na jedné straně boudy. Potom jsem naštipal dříví, na něj jsem dal vrstvu těch kulových briket, další vrstvu dříví, briket, dříví atd., dokud kotel nebyl plný. Nakonec jsem ho v druhých, nejnižších dveřích zapálil a s plně otevřeným větráním jsem ho zanechal jeho osudu.

Celý den byla v boudě zima a teprve večer se kotel rozhořel tak moc, že radiátory byly nejenom horké, ale některé opět pouštěly páru jako zaparkovaná lokomotiva. Trubky topení se k nezastavení klepaly a hosté, aby mohli vůbec spát vedle tak horkých radiátorů, museli otvírat okna a ze střechy si na čelo dávat snůh. Než jsem šel spát, usvědčil jsem se, že ručička na tlakoměru je stále mezi nulou a prvou červenou číslicí a zavřel jsem poklop do kotelny.

Vedoucí souhlasil, že se situace vylepšila oproti situaci předešlé a zajímalo ho jen, jestli se nechci ještě o něco vsadit. Když jsem nechtěl, tak mě alespoň přemluvil, abych s ním a vrchním panem Roubíčkem, hrál po večerech karty. Hráli bulku, což jsem nikdy nehrál a hned se to projevilo na mé negativní bilanci kreditu, který mně do příští výplaty oba štědře poskytli.

Hosté si již nestěžovali, protože pro každé nově příchozí měl vedoucí připravený proslov, ve kterém jim vysvětlil situaci a končil slovy „když se vám to nelíbí, tak víte co...“ No a oni, odkojeni socialistickými poměry, přesně věděli co.

Najednou přišlo jaro a snůh začal tát. Sněhu se již nechtělo milosrdně přikrývat jednu navršenou kopy popele za druhou a tak jako hříchy mládí, ty kopy, navršené generacemi domovníků, se začaly více a více objevovat na světle božím. Přičítal jsem lhůstojnost, s jakou všichni z personálu přijímali takovéto zpusťování krajiny tomu, že jsem nikdy neviděl nikoho projít kotelnou či navštívit jižní část pod boudou. Straň tam byla příkrá a končila kdesi dole v začínajícím Labi. Takže i lyžaři se tomu místu vyhýbali a pokud tam náhodou nějaký omylem zabloudil, jistě měl se zvládnutím lyží svých problémů dost a neměl čas se zabývat vzhledem svého okolí.

Ta jižní straň tedy byla mé privátní království, kde jsem vysedával na sluníčku, kouřil jednu cigaretu za druhou a již asi dva týdny jsem přemýšlel, jak spravit mou jednu zlomenou lyži. V den výplaty jsem vždy zaplatil můj karbanický dluh a za to zbylé jsem si objednal u pana Vrbenského zásobu cigaret, která mně měla stačit až do druhé výplaty. Od té jsem si sliboval, že z ní nic v kartách neprohráji a tím pádem se budu mít lépe.

Stalo se ale, že jsem v tom jarním březnu jednou prohrál vše a na cigarety nezbylo. Měl jsem naštěstí ještě pár krabiček mých

oblíbených Globusek a tak jsem si z toho nejprve moc hlavu nelámá. Když jsem je po pár dnech všechny vykouřil a dokouřil všechny nedopalky v popelníku v mém domovním pokojíčku, situace se stala kritickou. Na začátku roku jsem si zadal pár předsevzetí, z nichž jedno bylo přestat kouřit a druhé bylo si opravit rozbité okno do mého pokojíku. S jejich splněním jsem ale nespíchal, měl jsem na to celý rok a tak jsem stále ještě kouřil a na mé posteli se ve vánicích ukládal pěřový sníh.

Rozhodl jsem se proto spojit příjemné s užitečným a s nadšením jsem všem u večeře prohlásil, že již nebudu hrát karty a nebudu kouřit. Rozhodnutí nehrát karty jsem zaměnil za spravení okna, neboť přestat hrát karty se mně zdálo být snazší. Nikdo mně samozřejmě nevěřil a po večeři vedoucí již automaticky připravil stůl a balíček karet. Posunul jsem proto své rozhodnutí na druhý den a s přestáním kouřit jsem učinil to samé, neboť mě vedoucí ve své štědrosti obdaroval hned dvěma krabičkami Globusek. Když jsem potom tvrdil, že se všemi neřestmi přestanu tudíž až zítra, hned se mnou vsadil o láhev rumu, že ne. Druhý den ráno bylo ale daleko a když jsem šel spát, měl jsem v poslední krabičce, místo deseti Globusek, již jen dvě.

Nakonec ale to ráno přišlo a já celý rozradostněný jsem si uvědomil, že dnes přestanu konečně kouřit a hrát karty. Radost mě ale hned přešla, když jsem se podíval na dvě osamělé cigarety a pocit, že ony budou vězet v té krabičce, aniž bych je kdy polaskal, přejel jazykem a zapálil. Předsevzetí bylo ale předsevzetí a prohrát láhev rumu jsem si, z čistě finančních důvodů, nemohl dovolit.

To ráno i jen vyčistit kotel, bylo činění samo o sobe tyranizující, neboť nevykouřit při tom alespoň pár cigaret, byla muka pro mě doposud neprožitá. Kdykoliv jsem se zastavil, narovnal a opřel o lopatu, vždy jsem automaticky sahal do kapsy pro cigaretu. To jarní ráno jsem tam ale žádné cigarety neměl. Hned se mně vnkly obavy, jestli si neuškodím, tak náhlým přerušením mnohaletého zvyku, jestli to můj mozek ve zdraví přežije a co mé plíce, jestlipak se s tím vyrovnají?

Zapálil jsem kotel, popadl své nové, staré běžky, které jsem našel na půdě boudy a které zjevně nikomu nepatřily, a běžel jsem do kopce nad boudou, jak jen nejrychleji mně to šlo. Několikrát jsem se musel zastavit a pěkně si od plíc zakašlat a potom jsem dlouho popadal dech a rekrutoval novou energii k dalšímu stoupání. S radostí jsem zjistil, že hleny, které jsem vykašlával do sněhu, neobsahovaly krev a byl jsem tudíž na tom lépe než Jiří Wolker, jemuž se tak dělo v posteli, „na kterou padal svět“.

Když zadýchaný, zpotený a na pokraji zhroucení, jsem se opět vrátil do boudy, na cigaretu jsem neměl ani pomyslení. Teprve po hodině mě napadlo, že přeci ty dvě zbylé cigarety je škoda zahodit a tak je vykouřím a již skutečně kouřit nikdy nebudu!



Spokojen s tímto rozhodnutím jsem pospíchal do mého pokojíku a nebyť setkání s vedoucím, asi bych ty cigarety vykouřil a třeba bych i karty začal zase hrát. On mně však připomněl tu láhev rumu, která byla v sázce, a na kterou jsem neměl ani korunu. Na tom úzkém schodišti jsem si náhle uvědomil, že vlastně toto je jedinečná šance si vyzkoušet sílu mé vůle, ověřit si, zda kdy v životě budu schopný čelit nebezpečným nástrahám. Takže mé rozhodování se najednou omezilo na pouhé: „Teď anebo nikdy!“

Takže jsem několikrát za den běhal na lyžích na tu horu nad boudou a zničený se vracel. Večer jsem zarputile seděl v koutě, odmítal nabídnuté cigarety a i židli u stolu, kde vedoucí s číšníkem hráli lízanej mariáš. Těšil jsem se, že mně jednou ta touha po zapálené cigaretě přejde a když to vydržím ještě měsíc, tak vyhraji i tu láhev rumu.

Jednoho dne ráno, hned při prvním probuzení, jsem měl najednou neobyčejnou radost a nevěděl jsem, čemu ji mám přičíst. Po chvíli vychutnávání toho skvělého pocitu jsem si uvědomil, že mám radost z toho, že jsem již vlastně přestal kouřit. Vzpomněl jsem si na slova na rozloučenou, která pro nás měl profesor Kugukov: „Je možné dosáhnout vše, záleží jen na tom, jak hodně o to budete usilovat!“

Poprvé v životě jsem cítil sladké opojení z dosaženého, skutečného vítězství, a to i přesto, že na tu láhev rumu, co jsem na vedoucím vyhrál, se v přicházejícím jarním shonu nějakopozapomnělo.

42. *JE MNĚ VELKÝM POTĚŠENÍM, KDYŽ VŠE KOLEM STÁLE MĚNÍM*

Na slunci vystavených loukách začal pozvolna tát sníh a začalo přibývat mokřých, travnatých míst. Louky najednou vypadaly spíše jako záplatovaná deka než krásně bílá peřina, která mě dříve každé ráno vítala. Stromy v lese ztratily ze svých větví všechn sních a za tmavých nocí se les, zbavený své sněhové siluety, již neodrážel od tmavé oblohy.

Kamenitá cesta dolů se změnila ve stovky zurčících potůčků, které jako vesničtí uličníci pospíchaly dolů k Labi. Jako součást jarních radovánek, potůčky svou vodou zdvíhaly hladinu a zaplavovaly řece okraje břehů. Sáně stály opuštěné u stáje a najednou se mně zdálo, že již do této scenerie vůbec nepatří. Všichni zaměstnanci, pokud již neodešli, tak alespoň měli sbalené kufry a jen manželé Vrbenští zůstávali Martinovce věrní. Bouda se na dva měsíce zavírala a ačkoliv jsem mohl i nadále zůstat ve funkci domovníka, věděl jsem, že se musím poohlédnout po jiném působišti. Hromada rozpadávajících se briket, které ani po zimě nechtěly hořet, mě děsila svou výškou, s jakou stále ještě dominovala celému uhelnému skladu.

Jednoho dne jsem nasedl s panem Vrbenským na malý valník, který pro cesty do Špindlerova Mlýna vystřídal sáně. Dole, v té samé hospodě, jsme opět popíjeli rum, ale tentokrát hospoda byla téměř prázdná. Jen pár „borců“, jak se někteří místní mezi sebou titulovali, stále ještě drželo sezonu a popíjeli zcela bez zábran. Zahlédl jsem tam Mirka, se kterým jsem se seznámil při jeho četných návštěvách na Martinovce. Pracoval jako referent na Petrovce, což byla zotavovna ROH, a referent tam byla pozice, o které jsem věděl jen to, že Mirek vodí rekreanty po horách. Také mně imponovalo, že při každé své návštěvě seděl u stolu vždy s jinými a vždy moc pěknými děvčaty.

Dal jsem se s ním do přátelské debaty a když přišla řada na jeho neobvyklý talent, kterým si získával přízeň těch nejpůsobnějších rekreantek, naslouchal jsem se zapálenými ušima. Přišla i řeč na to, co hodlám nyní dělat, když bouda je prakticky zavřená. Udivil jsem ho tím, že jsem nevěděl co budu dělat a mé plánování budoucnosti se to dopoledne omezilo jen na posezení v hospodě a objednávání dalších rund rumu. Měl jsem totiž v peněžence mou poslední výplatu, prvou, kterou jsem tentokrát neutratil za cigarety a ani neprohrál v kartách.

Mirek slíbil, že se poptá na jeho zotavovně po nějakém zaměstnání pro mě a skutečně nezapomněl. Druhý den mně zavolał a k mé velké radosti jsem se dozvěděl, že mohu nastoupit ihned, a sice opět v té samé, šlechetné roli domovníka. Takže jsem zabalil baťoh, hodil jsem si staré běžky na rameno a vydal se přes kopec na zotavovnu Petrovka.

Celá budova byla daleko větší než Martinovka a uvnitř mě hned okouzila krásou svých vyřezávaných dřevěných panelů, zdobících recepci a velkou místnost před ní. Nahlédl jsem do restaurace a opět to byly vyřezávané dřevěné boxy, které dýchaly na mě nejenom luxusem, ale především jejich krásou.

Vedoucí zotavovny se jmenoval pan Simandl a jeho manželka, ze své funkce účetní řídila zotavovnu podle jejích představ. Takže všude vládl pořádek, kotelna byla vybavena nezničeným nářadím a sklad byl plný skutečného, dobře hořícího a nerozpadajícího se koksů. I můj pokoj měl obě okna zasklená a v kuchyni mně vždy dali tolik jídla, že jsem prvních pár dnů měl co dělat se s přeplněným talířem beze zbytků vypořádat. Ale vypořádat jsem se vypořádal!

V zotavovně byli stále ještě rekreanti, kteří buď lyžovali na severních svazích, anebo chodili s Mirkem na vycházky do okolí. V mém prvním dnu volna jsem se vydal s Mirkem a skupinou asi padesáti rekreantů na jednu takovou vycházku. Než den skončil, věděl jsem, že jsem se zamiloval. Nejprve jsem se zamiloval do jedné rekreantky, se kterou jsem se na zpáteční cestě držel za ruku, a potom hned jsem se zamiloval do Mirkova „referentování“.



Večer ve výčepu jsem se Mirka zeptal, jak se jeden dostane k takovému úžasnému zaměstnání. Mírek hned a bez okolků mě ujistil, že pokud chci také „referentovat“, bude nejlépe, když s ním druhý den půjdu na vedení zotavoven ROH, dolů do Špindlerova Mlýna. Vysvětlil mně, že těch zotavoven je mnoho a to nejenom ve „Špindlu“, jak jsem také začal tu větší vesnici odborně nazývat, ale je jich i mnoho roztroušených po Krkonoších. Vše vypadalo slibně a mně se zdálo, že kdosi v nebi nad těmi horami, pro mě hraje na tisíc houslí.

Teprve až Mirkova otázka: „Umíš lyžovat?“ mě trochu zabrzdila. Lyžovat jsem se totiž stále ještě nenaučil. Alespoň ne tak, abych mohl učit, a to třeba i jen začátečníky. Když jsem si navíc vzpomněl na mé první fiasko, po kterém jsem si slíbil, že již nikdy nebudu předstírat něco co nejsem či něco co neumím, nepohodlně jsem se zakroutil. Nezaváhal jsem ale a hrdinně jsem Mirkovi odpověděl, že lyžovat umím - vždyť žiji na horách!

Ten večer jsem si vypral svůj jediný svetr, ta hodná rekreatka se sama nabídla, že mně ostříhá vlasy, a já tu noc radostí usínal v jejím náručí. Druhý den jsme se s Mirkem vydali těch pár kilometrů dolů cestou a já žasnul, že Mírek nejenom že znal snad každého, koho jsme cestou potkali, ale hlavně že oni znali Mirka!

S každým jsme se zastavili a Mírek jim mě představoval jako budoucího referenta. Než jsme došli do kanceláře správy zotavoven, začal jsem i já věřit, že již tedy referent jsem a začal jsem Mirka ve všem napodobovat. Zdržel jsem se jen těch velice přátelských objímání, kterými Mírek obšťastňoval snad všechny osoby opačného pohlaví, které jsme na cestě potkali.

Jen při setkání s dámským osazením kancelářů na správě zotavoven, se Mírek zdržel všech intimností a viděl jsem, že mu to nedělá dobře a trpí. Prozaicky zaklepal na jedny dveře a za nimi nás uvítal Ruda, asi padesátiletý, zjevný veterán ROH rekreace. Mírek mu za mě vysvětlil, že chci být referentem a z vlastní iniciativy dodal, že jsem „kluk z hor“. O tento status jsem se totiž již delší dobu snažil a doufal jsem, že ho nabudu, jakmile si ustříhnu pod koleny kalhoty a vytvořím z nich tak zvané „fofrovačky“, které nosili všichni „kluci od Horské služby“. Ruda pozorně poslouchal nejprve Mirka, potom poslouchal moje mnohé „protože“ a nakonec mně dal formulář, který jsem pečlivě vyplnil a zanechal u něj s nadějí, že vše co jsem mohl učinit jsem učinil. Byl to ale Mírek, kdo beze sporu pro mě učinil daleko více, než učinily mé veškeré odpovědi.

Cestou zpět mně Mírek vysvětlil, že mám ohromné štěstí, neboť na sousední boudě Špindlerovce, referent Pepík odchází a oni tam velice nutně potřebují za něj náhradu. Mírek si byl vším tak jistý, že mně dokonce i pogratuloval a uvítal mezi řady referentů.

Již druhý den jsem obdržel zprávu, že jsem byl jmenován referentem na Špindlerovce a tedy po třech týdnech strávených na Petrovce,

jsem se opět s baňohem a lyžemi stěhoval. Tentokráte to bylo asi tak přes kilometr pěšky po česko-polské hranici a brzy jsem stanul před impozantní boudou. Stála před velkým parkovištěm a sdílela prostranství v horském sedle s českou celnicí a polskými kasárny. Před Špindlerovou boudou byl sloupek s označením autobusové zastávky a druhou zajímavostí byl neroztáhlý sníh, který se místy ještě uchovával na vysekaném pruhu lesa, vedoucího nad boudu.

Vedoucí zotavovny byl vysoký muž, něco přes třicet let, a když se na mě podíval, bylo mně hned jasné, že není spokojen s tím co vidí. Když jsem poprvé uviděl Pepíka, kterého jsem měl nahradit, bylo mně také hned jasné, že jeho jen tak nenahradím. Pepík, v červeném svetru Horské služby a stále se usmívající, mně připadal oproti mně jako jeden z bohů na Olympu. Navzdory všem nedostatkům, které on a vedoucí na mně hned viděli, Pepíkovi se vedoucího nezželelo a neustoupil od svého úmyslu se odstěhovat do Mariánských Lázní. Během chvil, strávených v jeho společnosti, mně neustále zdůrazňoval že se tam moc těší. Jak mně později vysvětlil, tím mě chtěl upozornit, že na Špindlerovce se já těšit nemám na co.

To mně ovšem nedošlo a tak jsem pokračoval a zdědil po něm lyžárnu, stůl v kanceláři a k mé velké radosti i pár „závodnických“ lyží a bot. K bydlení mně byl určen malý pokojík pod střechou, s oknem mířícím přímo do lesa nad zotavovnou. Díval jsem se na ty stromy, zahýbané až k zemi neustálými větry a sněhovými bouřemi, a připadalo mně, že vlastně bydlím mezi nimi.

Následovaly tři týdny zaškolování ostřílenými referenty, jako byl Frantík Hájek a Honza Masopust, kterého jsem se naučil oslovovat přesně tak, jak to dělali ostatní referenti: „Honzo Masopuste, bez tebe jsou hory pusté!“

Referenti ale nebyli jen srdnatí, větrem ošlehaní, horští vlci! Hned jsem mezi nimi objevil i dívku Jiřinku, věčně žoviální, věčně v dobré náladě a velice kamarádkou. Při vycházkách jsem se vždy tlačil hned za ní, neboť její ladné linie mě přímo inspirovaly k poetickým zahloubáním. Byl jsem tak uchvácen, že mě jednou napadlo jedno zašprýmování: „Štíhlá jako proutek, podobá se lani, a já mám tisíc choutek a všechny je mám na ni!“

Než jsem se ji ale stačil svěřit s mými pocity, kde se vzal tu se vzal jeden chlap, který na rozdíl od Jiřinky, se mně vůbec nelíbil. Ten ji vzal za ruku a já měl po namlouvání! Stal se mně ještě více nesympatickým, když jsem zjistil, že on není žádný rekreant, který příští týden odjede, ale je pracovníkem na správě zotavoven. Z toho jsem usoudil, že se bude kolem Jiřinky permanentně točit a já neviděl žádný způsob, jak se ho zbavit. Vzpomněl jsem si na oblíbenou písničku řidiče nákladáku na stavbě v Kralupech a podle ní jsem potom po nějaký týden “v srdci nosil žal”.

Školení ale najednou skončilo a po měsíci v mé nové funkci jsem již společně s vedoucím vítal v jídelně zotavovny nějakých sto padesát, nově příbyvších rekreatantů.

Ač mně bylo již dvacet jedna let, stále jsem vypadal, jako když jsem zrovinka prošel nevyzrálou pubertou. Takže jsem se ani nepodivil, když mně vedoucí rozčileně sdělil, že mě rekreatanti vždy nejprve považují za jeho mladistvého syna a vyprošoval si, abych je v tom nepodporoval.

Někdy sto, ale někdy i více rekreatantů uvěřilo v mé sliby pěkného počasí a nechalo se vylákat k nespočtým vycházkám po horách. Zcela věřili v mé znalosti Krkonoš, věřili v mé schopnosti s nimi nikde nezabloudit a opět je přivést zpět, do tepla zotavovny a přátelské atmosféry výčepu. Já si ale tak moc z počátku nevěřil, neboť jsme někdy šli po místech, kde jsem nikdy před tím nebyl. Měl jsem jen v paměti nastudovanou mapu a rady ostatních, ostřílených referentů. Předstíral jsem, že znám na cestě každý kámen a dokonce jsem si jednou i zažertoval, a jeden, na cestě ležící kamínek jsem položil vedle cesty na mech. Komentoval jsem to slovy, že ten kámen se jmenuje Andulka a při každé vycházce se stále plete do cesty. To rozesmálo pár dětí, které se neustále držely na vycházkách kolem mně, a já v každém novém turnusu jsem tento osvědčený žertík dětem opakoval.

O několik měsíců později, opět v čele skupiny snad padesáti rekreatantů, jsme se blížili k místu, kde jsem již tradičně „pokládá Andulku na mech“. Když jsem se začal rozhlížet po nějakém vhodném kamenu, přitočila se ke mně jedna sympatická, právě rozvedená rekreatka.

„Pane referente, vy tu jistě musíte znát každý kámen!“ sladce zašveholila a já po tomto nemohl nic jiného, než se jen srdečně smát a na pokládání Andulky na mech raději zapomenout. Později se ukázalo, že ta rekreatka se shodou náhod jmenovala také Andulka a tak abych to pokládání na mech v tom turnusu dohnal, nakonec k tomu přece jenom došlo. Jen jsem ty Andulky zaměnil, ale dětem kolem jsem to raději neřekl.

Na té vycházce jsem si poprvé uvědomil, že jsem v podstatě ve velice důležitém postavení, neboť jsem byl zodpovědný za bezpečnost nemalé skupiny lidí. Takže jsem začal tuto roli brát tak vážně, že jsem nakonec vodil rekreaty jen po velice bezpečných a frekventovaných cestách, a sice od jedné horské boudy a restaurace ke druhé.

V Krkonoších bylo mnoho horských restaurací s dobrým pivem a ještě více jich bylo s pivem přímo vynikajícím! Pro mnoho rekreatů, kteří by jinak seděli ve výčepu naší boudy, popularita horských restaurací byla mnohdy i motivací k vycházkám. Hned při ranním hlášení přerušovali mé podrobné líčení krás plánované vycházky a domáhali se vědět, jestli v té či oné boudě, kam máme namířeno, se točí dobré pivo.

Poskytnout tu správnou, nejčerstvější informaci, bylo tudíž velice zodpovědné a já se nemohl jednoduše spoléhat na to, co třeba tvrdil pan skladník Pátek, který restaurace osobně prozkoumával. Jeho nejoblíbenější byly totiž jen takové, které byly ochotné pozdě večer nám telefonem zavolat, aby Franta, jeden z našich kuchařů, který toužil se stát členem Horské služby, si pro pana Pátka do té restaurace přišel. Panu Pátkovi se nechodilo dobře ani když byl střízlivý, takže z restaurace domů na Špindlerovku, ho Franta obvykle přinesl v náručí.

Kuchař Franta byl nesmírný dobrotivec a byl znám po celých Krkonoších i tím, že mohl sníst celou, čerstvou cibuli. Tvrdil, že "cibule tisíc neduhů léčí" a svatosvatě slíbil, že mě jednou také naučí jíst cibuli syrovou.

Na každé boudě, kde jsme se s rekreaty zastavili, jsem si v restauraci objednával pivo a pouštěl se do „odborných“ diskusí, jestli je dobré či ne. Brzy jsem ale objevil, že mé znalosti nemohou obstát v utkání se znalostmi rekreatů a tak jsem se omezil jen věřit, že pokud pivo není kalné, tak je dobré.

Zkoumat kvalitu piva po okolí jsem považoval tím pádem za mou povinnost a soboty, kdy rekreati odjížděli, jsem věnoval právě tomuto účelu. Také jsem věděl, že v sobotu musím z boudy zmizet, neboť kdyby mě někde načapal vedoucí Franta, jistě by mě pověřil uklízením pokojů a převlékáním postelí. Nevěřil mně totiž, že mám až přímo chronickou neschopnost, třeba i jen povléknout svou vlastní postel!

Já zase nevěřil, že po celém týdnu, kdy jsem plnil svou pracovní povinnost jako nějaký úderník, se mám vzdát svého jediného dne volna. Nachodil jsem po horách desítky kilometrů a po večerech jsem se snažil rekreaty zabavit, jak jen jsem uměl. Zotavovna měla 16mm film projektor a jeden večer v týdnu jsme promítali film, dovezený ze správy zotavoven v městečku. Jednou v týdnu přijel „Franta kombajn“ se svou trojkolkou Velorexem, bubnem, harmonikou, kytarou a večer na sále zotavovny hrál a zpíval. Rekreati tancovali a nechtěli věřit, že tu všechnu muziku produkuje jen jeden muzikant!

Během každého turnusu rekreace, přišel na zotavovnu Jára Hovorka z Horské služby a přednášel rekreatům o nebezpečích,



kteřá je čekají na poutích Krkonošemi. To vždy velice zapůsobilo, neboť rekreatky ještě i druhý den mluvily o jeho opálení obličejí a štíhlé postavě. Společně se svými manželi si i pamatovaly na Járovy rady, týkající se nebezpečí hor. Po Jardově vystoupení jsem vždy zaznamenal podstatný úbytek v počtu rekreatů, kteří se zúčastňovali vycházek, o kterých jsem prohlašoval že jsou „náročné“.

Jeden večer v týdnu byl vyhrazen „společenským hrám“, o kterých jsem si přečetl hodně instrukcí, sepsaných někde na ředitelství ROH v Praze, a které byly považovány za nesmírně důležité. Pokud si pamatuji, ta příručka o nich tvrdila, že „společenské hry utužují soudružské vztahy mezi rekreaty“.

Myšlenka byla pozvat rekreaty dolů na taneční parket a přimět je, aby se zúčastnili jedné z mnoha her, popsaných dopodrobna v té příručce. Dlouho jsem obracel stránku po stránce a hledal nějakou hru, která by se líbila nejenom mně, ale možná i rekreatům. Nakonec jsem se rozhodl pro jednu, kde se pro každý zúčastněný rekreatský pár dají dvě židle doprostřed parketu, hudba hraje a rekreati tancují. Najednou hudba přestane hrát a všichni si musí sednout. Po prvním kole se dvě židle uberou a ti, na které nezbudou židle, ze hry vypadnou. Nakonec vyhraje ten poslední pár a jako cenu za vítězství jim slavnostně předám pohlednici s boudou Špindlerovka, kterých jsem po mém předchůdci zdědil hned několik. V tomto scénáři mně chyběla jen hudba, kterou jsem se rozhodl nahradit magnetofonem.

Když přišel první večer společenských her, k mému nezměrnému údivu jsem zjistil, že téměř všichni rekreati vzali přívlastek „společenské“ zcela vážně a k ohlášeným hrám se dostavili v oblecích a kravatách. Bylo mně hned nad slunce jasné, že má vybraná hra nebude na ten den tou pravou. Navíc jsem také zjistil, že magnetofonová páska, kde měla být nahraná směs populárních tanečních melodií, byla přehraná písničkami „Beatles“.

Vybral jsem proto honem hru, kde páry rekreatů nemusely tancovat a plnily jen dohromady různé úkoly. To samo o sobě mně připadalo dosti nudné a tak jsem tvoření párů podmínil tím, že to musí být páry nemanželské. Rekreati si hned vynutili koncesi, že při hře mohou pít pivo a najednou celá místnost oživila a společenské hry mohly začít.

Personál, skepticky posedávající u velkého stolu, hned před východem z kuchyně, se do té hry ten večer také zapojil a pamatuji si, že kuchařova žena si vybrala za partnera dobře vypadajícího mladíka a náramně se bavila. Když pozdě ten večer jí její kuchař hledal, nebylo jí a ani toho mladíka nikde k nalezení.

Druhý den mně bylo vyčteno kuchyňskou pokladní, že tou hrou přispívám k morálnímu rozkladu společnosti a že si dá příště pozor, aby náhodou o tu hru nepřišla, rozklad nerozklad!

44. JSOU MNĚ V PATÁCH, MUŽI V KRAVATÁCH

Mé prvé léto, coby referent, uteklo neobyčejně rychle a najednou podzim mávnul kouzelným proutkem a hory změnilы svou nazelenavou barvu. Zlatohnědé pruhy usychajícího listí na stromech zbarvily horská údolí, rána se začala pokrývat mlhou a dýchala chladem. Do zotavovny jezdilo méně a méně rekreatantů a méně a méně turistů procházelo cestou vedle boudy. Jen deště bylo více a nabíral i na intenzitě, s jakou posílal studené kapky proti vystaveným oknům restaurace. V takových chvílích bylo nejlépe sedět za stolem, popíjet čaj s rumem a těšit se na zimní lyžování.

Tuto náplň dne dodržovala většina rekreatantů a restaurace zotavovny bývala obvykle plná. Takže když jeden den přijeli dva, „neturisticky“ oblečení muži a usedli k jednomu stolu restaurace, nikdo, kromě vrchního, jejich přítomnost ani nezaznamenal. Teprve, když se začali poptávat po mně, a vrchní předal jejich přání celému osazení personálního stolu před výčepem, náš pan skladník hned usoudil, že se jedná o tajné policisty. Nechal stát nedopité pivo a honem běžel za mnou do kanceláře, kde mně s neskrývaným potěšením sdělil, že mě „přijeli zavřít“.

Neměl jsem ani potuchy, co ode mě dva tajní policisté mohou chtít a jediné co mě napadlo bylo, že se jedná o nějaký malér. Honem jsem se začal probírat všemi zamilovanými epizodami, které jsem to léto prožil, a začínal jsem si být nejistý, zda některá ta dívčina z těch episod, nebyla náhodou dcera nějakého vysoce postaveného funkcionáře.

K prvému, velkému zklamání nového pana skladníka, oba muži se hned od začátku ke mně chovali velice přívětivě a oba mně přátelsky potřásli rukou. Druhým zklamáním pro pana skladníka bylo, když mně nabídli jednu prázdnou židli u jejich stolu a u vrchního pro mě objednali tureckou kávu. To mě ovšem nezmátlo, neboť jsem si ze školy pamatoval, jak tajní policisté byli zpočátku vlídní na Fučíka. Takže jsem u stolu seděl s klepoucími se koleny, čehož si oba dva povšimli.

Protože byli na takovéto situace zvyklí a vykali mně, tak řekli něco jako „nebojte se, nic se neděje“ a pustili se do pití kávy. Ač bych jim rád uvěřil, přesto jsem nenašel sílu je poslechnout, a tak jsem se bál i nadále. Vzpomněl jsem si totiž najednou na můj pravidelný, výměnný obchod s jedním polským kamarádem z polské chaty „Odrozenie“, která stála nějakých tři sta metrů nad námi v kopci. Já mu nosil lahvové pivo a inkoustové tužky a on mně zase polskou vodku.

Oba dva muži se mně představili a dodali, že jsou z Hradce Králové, a já považoval za nutné se také představit, i když to bylo v dané situaci naprosto zbytečné. Přesto ale jsem jim řekl jak se jmenuji

a potom jsem jen trapně mlčel, neboť jsem nevěděl co ještě dodat. Oba uznale pokývli hlavou a u vrchního, který zrovinka procházel kolem, si objednali další černou kávu.

Rozhlédli se po restauraci a když se ujistili, že nikdo poblíž nás nepozoruje a nenaslouchá naši konversaci, jednou větou podruhé mě nepřestali více a více udivovat. Začali tím, že jsem jim byl doporučen spolehlivým člověkem, že mám všechny vyžadované předpoklady a že mně tudíž nabízí pracovat pro státní rozvědku v zahraničí. Také dodali, že se opět brzy zastaví a mezi tím, ať si vše promyslím a rozhodnu, zdali jejich nabídku přijmu.

Povzbudivě také dodali, ať pokračuji ve zdokonalování angličtiny a němčiny, neboť na základě „spolehlivých informací“ věděli, že oba jazyky umím. Usoudil jsem, že se musí jednat o vypozerovanou situaci jejich „tajnými“ spolupracovníky, kteří na základě několika odposlechnutých, jednoduchých a nesouvislých vět, které jsem po hospodách občas prohodil se zahraničními turisty, neúměrně uvěřili v mé schopnosti.

Oba muži dopili kávu, potřásli mně rukou a odjeli černou Tatro. Správci chaty, který schovaný za sloupem celou scénu pozoroval, „najednou spadl kámen ze srdce“, jak mně hned s radostí sdělil. Po setkání se skladníkem si byl totiž také jistý, že mě přišli zavřít. Tím pádem by pro čerstvě pečené rohlíky z pekárny, která stála asi kilometr pod námi, musel jezdit on a ne já. Chtěl samozřejmě vědět co se dělo a ač jsem se snažil vše tajit, nakonec jsem mu důvěrně prozradil jejich nabídku. Správce Frantík mně to samozřejmě nevěřil a pohoršil se na mě tak moc, že k mým pravidelným úkolům, které vlastně vůbec nebyly mou pracovní náplní, mně za „dělání si z něj srandy“, přifařil ještě zametání hromadícího se sněhu před kioskem.

Ten večer jsem nemohl usnout. Od shlédnutí filmu „Kdo jste, Dr. Sorge?“, který jsem viděl minimálně pětikrát, jsem totiž chtěl být špiónem jako on. Chtěl jsem také chodit v nejlepších hotelech ve fraku, chvíli mluvit s tou dámou s velkým výstřihem anglicky, potom zase s jinou německy, a se všemi skončit v jejich ložnici, přesně tak, jako to dělal Dr. Sorge. Ačkoliv mně bylo již dvacet jedna let, můj vysněný svět neměl daleko od pohádek.

Byl jsem samozřejmě rozhodnut tu nabídku přijmout a bylo mně úplně jedno, jestli je to morálně správné rozhodnutí či ne. Bylo mně jedno, jestli mé svědomí se vyrovná se „špiónováním“ a jestli případné odhalení mně přinese ten samý konec, k jakému se dopracoval Dr. Sorge. Toužil jsem po dobrodružství a toho ta nabídka byla jistě plná.

Brzy po té návštěvě napadly na Krkonoše spousty sněhu a já věděl, že ti dva muži v černých oblecích přijedou nejdříve až na jaře. Takže jsem zapomněl na celou epizodu a věnoval se plně horám, sněhu,

lyžování a novým rekreantům. Život byl pro mě plný nových zážitků, nových setkání a nechtělo se mně věřit, že existuje ještě i jiný svět, kde se nelyžuje a přátelství se neupevňuje tak, jako se to provozovalo v tom horském sedle na Špindlerovce, pod horou Špičák.

45. KAMARÁDI, CO MĚ MAJÍ RÁDI

Zimní sezona byla podle očekávání plná nových zážitků a nově navázaných přátelství. Na sjezdovce, dole ve Špindlerově Mlýně, jsem se seznámil s Karlem, který tak jako já, měl každou sobotu volnou. Karel pracoval na zotavovně Práce a asi po měsíci společného lyžování mě přemluvil a já požádal o přeložení mého „referentování“ na přesně tu samou zotavovnu, kde pracoval on. K mé veliké radosti to nebyl problém, neboť vedoucí Špindlerovky doufal, že nový referent bude více ochotný vozit rohlíky a uklízet snůh kolem boudy.

Vedoucí zotavovny Práce nic takového od referenta nevyžadoval a doufal jen, že rekreaty přivedu z vycházek vždy včas a kuchyň tak nebude muset čekat s obědem či večeří. Také doufal, že se nebudu pravidelně opíjet, jako to dělal můj předchůdce a on mě nebude muset v mých kritických chvílích zaskakovat. Po necelém měsíci zjistil, že se opíjím daleko méně a k zaskakování nemuselo vůbec docházet. Takže byl se mnou spokojen a byl spokojen i s vrchním Karlem, který dotáčel sklenice s pivem téměř k samé čárce s nápisem 0.5. Klid a pohoda vládly na zotavovně.

Před další zimou jsem prošel kursem pro lyžařské instruktory a automaticky jsem byl pasován na sportovního referenta. Mým úkolem bylo učit rekreaty alespoň stabilně stát na lyžích a pořádat lyžařské výlety do okolí. S Karlovou pomocí jsem dokonce ušetřil na nové lyže a koupil si rakouské Kästle, speciálně vyrobené pro závodníky, co jezdili jenom jednu disciplínu, všeobecně nazývanou „sjezd“. Lyže to byly rychlé a vím, že nemít k nim boty přivázané dlouhými řemeny, což bylo tenkrát to nejposlednější a nejtázanější lyžařské vázání, jistě by mě někde nahoře na svahu ztratily!

Když mě jednou viděl můj bývalý kolega z medicíny a uznale ohodnotil, jak jsem skákal z nejnižšího můstku vedle sjezdovek, radostí jsem byl celý bez sebe. Věděl jsem, že tentokráte, po čtyřech zimách, bych se těch „příkrých Dvoraček“ již nebál. Měl jsem ohromný pocit zadostiučinění a měl jsem také i ohromnou radost, že jsem se konečně naučil lyžovat. Radoval jsem se i z toho, že žiji permanentně v lyžařském ráji a život najednou snad ani nemohl být pro mě lepší.

Jak ale zimy v kalendáři ubývalo, začal jsem pociťovat, že lyžování ve Špindlerově Mlýně mně přeci nemůže splnit mé klukovské sny

o Aljašce, Pacifiku a opálených ostrovánkách. Cestovat do těchto vzdálených krajín jsem nemohl a jak mně Karel vysvětlil, musel bych se stát Hanzelkou anebo Zikmundem. Jediná naděje pro mě byli mí „muži v černých oblecích“, kteří se ale stále nechtěli objevit. Nemohl jsem se tudíž pustit ani do nějakého začátečnického špiónování a tak jsem byl netrpělivý. Byl to rok 1966, stále ještě dlouhé dva roky před všeobecným uvolněním, o kterém jsme tenkrát ani netušili, že se kdy dostaví.

Snad jako prvá vlašťovička, oznamující příchod lepších časů, bylo povolení, které Karel dostal k zájezdu do Vídně. Bylo to sice jen na pár dnů, ale přesto se takového zájezdu mohli zúčastnit jen důkladně prověřeni soudruzi či soudružky. Divil jsem se, že Karel se dostal právě mezi tuto kastu, neboť při večerech, trávených ve vinárně Společenského domu, vždy nadával na komunisty. Když jsme se občas propracovali druhou lahví červeného, nadával potom speciálně na jednu komunistku a tvrdil o ní, že ho málem uhnala. Věřil, že kdyby si nedával pozor, tak dneska by byl ženatý a nesešel by se mnou ve vinárně. Musely to být hrozné vzpomínky, neboť Karel se někdy nad tím červeným vínem hrůzou málem rozbrečel.

Když se Karel z Vídně vrátil, přestal nad vínem nadávat na komunisty, neboť samým vychvalováním Vídně se mu na to nedostávalo času. Vyprávěl o výkladech plných zboží, které si neumíme ani představit, o autech, z nichž nejvíce chválil Volkswagen, a o tom nesmírném množství inzerátů na práci číšníka. Na konci každého takového večera potom černým kursem koruny přepočítal číšníkům nabízené platy a já se domníval, že na cestě domů se ani nezastaví ve svém pokojíku a půjde rovnou přes hranice do Vídně. Druhý den ale již opět točil na zotavovně pivo do sklenic, téměř až k čárce 0.5, a já ho musel ujišťovat, že „včera moc nekecal“ a že nás nikdo neposlouchal.

Jeho vyprávění mně ale utkvělo v paměti a obzvláště to, ve kterém popisoval, jak potkal na ulici jednoho českého emigranta. Ten mu vysvětlil, jak to vlastně je s tou emigrací, o které jsme toho již tolik neověřeného slyšeli. Ten emigrant Karla utvrdil v přesvědčení, že stačí zajít ve Vídni na policii a německy jim oznámit, že se z politických důvodů nehodláš vracet. Pokud se jeden chce vystěhovat do USA nebo Kanady, které podle jeho slov „braly emigranty“, Rakušáci mají u Vídně „lágr“, kde jeden může bydlet, dokud nedostane visa k emigraci.

To vše znělo tak jednoduše a navíc i lákavě, že jsem potom dny a noci usilovně o všem přemýšlel. Nepřemýšlel jsem jestli to udělat či ne, ale přemýšlel jsem jak to udělat. Asi po týdnu jsem se svěřil Karlovi a ten se zhrozil. Karel byl totiž o deset let starší a od té chvíle začal o sobě tvrdit, že oproti mně má i více rozumu. Zkoušel mně mé rozhodnutí vymlouvat, nejprve jemně, otázkami jako: „No a to by se ti někde v Tramtárii nestýskalo po Špindlu a lyžování?“

Když viděl že nestýskalo, dosadil do té otázky ještě závažnější objekty, jako české pivo a česká děvčata. Věděl jsem ale, že na Klondike či Pacifických ostrovech jistě najdu jak pivo, tak i děvčata. Nebyl jsem si jen jistý, zdali Československý export se dostal až do takových odlehlých míst, a tak jsem se raději hned smířil s tím, že se spokojím i s místními produkty.

Když Karel viděl, že s rozmlouváním a odvoláváním se na typicky české kulturní hodnoty nepořídí, zeptal se mě zcela prozaicky, co tam „venku“ budu dělat, čím se vlastně budu živit?

Až doposud jsem měl odpovědi na vše, ale tentokrát jsem skutečně nevěděl. Uměl jsem míchat beton na betonárce a dělat domovníka či referenta na zotavovně ROH. Když jsem si vzpomněl na Kostelní Břízu, napadlo mě, že bych možná mohl pást koně či zaorávat brambory. To jsem ale raději Karlovi neřekl, neboť už tak jsem si připadal nadmíru hloupě.

Karel mně bezradnému navrhl, abych se naučil alespoň servírovat jídlo a pítí. Podle vídeňských novin, o kterých Karel mluvil, ale které žádné nepřívezl, neboť to bylo zakázané, bych jako číšník neměl mít o zaměstnání nouzi. Moc se mně jeho nápad zalíbil a hned příští taneční večírek jsem na zotavovně začal Karlovi pomáhat „na place“, jak jsem začal podle Karla odborně nazývat jídelnu zotavovny.

Po několika takových večerech jsem nabyl konfidence natolik, že jsem požádal vedoucího zotavovny Petrovka o místo číšníka. Nevybral jsem si Petrovku jen ze sentimentálních důvodů, ale hlavně proto, že tam zoufale sháněli číšníky a tak jsem doufal, že jistě přimhouří oko nad skutečností, že žádný číšník nejsem. Vedoucí pan Simandl mně radostně oznámil, že mohu začít jako číšník a jen si uložil podmínku, že nesmím hrát karty o peníze. Pamatoval si totiž na mých pár týdnů na Petrovce coby domovník, kdy jsme hráli s cukrářem a recepčním bulku. Po měsících intenzivního tréninku na Martinovce jsem se naučil tu hru téměř mistrně a na Petrovce jsem odcházel od stolu až teprve, když oba mí partneři prohráli přinejmenším svůj denní limit. Můj učitel z Martinovky, pan Roubíček, by jistě měl ze mě radost.

Rozloučit se ale se všemi těmi přátelskými lidmi na zotavovně Práce nebylo tak lehké, jak jsem si představoval že bude. Nikde se mně ještě nedostalo tak vlídného zacházení, tolik porozumění pro mé nevyzrálé mládí a tolik odpuštění za mou nestálou povahu. Nakonec jsem ale vše zvládnul a dokonce jsem stačil i vysvětlit jedné slečně, se kterou jsme si byli navzájem sympatičtí, že teď když jdu na Petrovku, tak z veselky nic nebude. Ona tím byla tak překvapená, že se nejdříve nezadržitelně smála, ale nakonec mě ujistila, že to pro mě s radostí udělá a tu svatbu oželí.

Tak se stalo, že Velikonoce mě již zastihly na Petrovce, běhající s platy plných talířů z kuchyně do jídelny a s platy prázdných talířů zase zpět. Také jsem se naučil jak utřít pobryndaný stůl, jak vyleštit

věčně ušmudlaná okna na dveřích do jídelny a jak se zeptat hostů, jestli chtějí ještě jedno pivo. Speciálně na toto vrchní kladl důraz a trval na tom, že pokud možno, nemáme doporučovat hostům žádné limonády v lahvích. Vysvětlil nám také, že na pivě se „vydělává nejvíce“, ale neupřesnil, jak se na tom budeme podílet my ostatní, kteří jsme ta „dorostenecká“ piva nenatáčeli.

Petrovka byla oblíbeným cílem výletů a tak restauraci navštěvovalo i hodně zahraničních turistů. Vítal jsem každou sebemenší příležitost si procvičovat mé chabé znalosti cizích jazyků a tak jsem se snažil co nejplynněji klábosit snad u každého stolu, který jsem obsluhoval. Jednoho dne, vedle takového stolu s turisty, seděl pan Pražák, který se mně po chvíli představil a tvrdil, že je ředitel hotelu Golf v Mariánských Lázních. Podle jeho názoru ten hotel tam byl nejlepším hotelem, v restauraci se vše servírovalo na stříbře a hosté byli jen samí cizinci. Když viděl, že jsem vše vstřebal s nadšením a mé souhlasné pokyvování hlavou ho ujistilo, že jsem dostatečně imponován, z čista jasna mně v jeho hotelu nabídl místo číšníka.

Okamžitě jsem viděl jak se propracuji v této branži až na její samý vrchol a budu moci kdekoliv tvrdit, že jsem číšník s praxí v mezinárodním hotelu. Byl jsem stále v pracovní zkušební době a tak pan vedoucí Simadl musel mou výpověď přijmout, i když nevěděl, kde najde za mě náhradu. Začal nadávat, ale kupodivu nenadával na mě, ale na pana Pražáka, se kterým byli až doposud přátelé. Trpělivě jsem čekal, až mu dojde jeho repertoár slušných nadávek a potom jsem mu poděkoval a omluvil se za to, že jsem v podstatě již podruhé použil jeho zotavovnu jako „přestupní stanici“.

Sedě v autobuse, vezoucím mě do Mariánských Lázní, jsem si vzpomněl, že Pepík, můj předchůdce na Špindlerovce, tam kdesi, cosi nyní dělá. Byl to hřejivý pocit mít přátelé, a speciálně na místech, kde jsem ještě nikdy nebyl.

Hotel Golf byl skutečně skvostný hotel, blízko skvostného golfového hřiště a kousek nad skvostnými Mariánskými Lázněmi. Hned po příjezdu mně prostě vše připadalo skvostné.

Hotel byl postaven ještě před válkou a svým vybavením napovídal, že tenkrát byl jistě i skvostnější. Velká zahrada byla kupodivu dobře udržovaná a na terase, kde za slunečného počasí posedávali hosté, byly stolky a židle, které jsem předtím viděl jen v historických filmech. Všude se třpytilo stříbro příborů a čajových konvic a zvukovou kulisu kvetoucí zahrady, plné života, doplňovalo exklusivní cinkání porcelánových talířů.

„Tak tomu říkám hotel!“ bylo první co mě napadlo a prvých několik dnů jsem si připadal jako v „Jiríkově vidění“, v té krásné staročeské povídce z XV. století, o pouti Jiríka do očiště svatého Patrika.

Povolání číšník bylo jedním z výučných oborů a mezi přesně takovými profesionály jsem se najednou ocitnul. Oproti nim jsem uměl jen sbírat prázdné talíře, čímž jsem byl hned pověřen a vrchní, abych se na tom žebříčku důležitosti necítil úplně dole, mě pasoval na „débarrasser“, což bylo o něco málo více než úplně nic. Pozoroval jsem ale ostatní číšníky, jak servírují ze stříbrných mís, jak pompézně a z vysoka nalévají víno a jak flambují přímo u stolů. Po čtrnácti dnech jsem to ale uměl také a nemohl jsem pochopit, co v tom výučném oboru se celé ty tři roky učí. Mé sebevědomí narostlo i tím, že většina zahraničních hostů rozuměla, co jsem se doposud naučil a snažil jim vysvětlit. Sice mé znalosti řečí nebyly na plynou konverzaci, ale to mně nevadilo v tom, abych si myslel že jsou.

Hned prvý týden jsem si v pobočce Čedoku vyzvedl formulář, nutný k zájezdu na pár dní do Vídně. Když jsem ho přinesl panu Pražákovi k podpisu, ten resolutně odmítnul cokoliv odepisovat. Tvrdil, že mě nezná natolik, aby se za mě mohl zaručit. Co tím myslel bylo, že si nebyl jistý, jestli se z takového zájezdu opět vrátím. Jeho „ne“ mě udivilo, neboť až doposud jsem se setkával jen se samými „ano“. To znamenalo konec mým plánům a vidina Kanady se mně začala rozplývat před očima. Dověšením mého zklamání byla i ta skutečnost, že vrchní nechtěl nic vědět o dělení spropitného, které podle jeho slov žádné neexistovalo.

Oznámil jsem panu Pražákovi, že tedy v jeho hotelu končím, a to ve zkušební době, a honem jsem mizel z kanceláře. Panu Pražákovi se to nelíbilo a začal cosi křičet o pracovní morálce a dobru, jakým zaměstnanec zahrnuje. Více jsem toho neslyšel, neboť můj pokojík byl v budově mimo hotel, kam se pokřik rozčíleného pana Pražáka již nedostal.

Sbalil jsem si své věci do jednoho kufru a tašky, sedl na autobus jedoucí dolů do Maránských lázní a navštívil rozradostněného Pepíka. I když jsme se viděli jen asi týden na Špindlerovce, velice ho má návštěva potěšila. Byl jsem jeho neskrývanou radostí tak překvapen, že jsem nejprve chtěl vědět, čím jsem ho tak potěšil. Doufal jsem, že si to zapamatuji a budu to dělat při každém setkání. On ale pro to neměl žádné vysvětlení a tak jsem raději přešel hned k hlavnímu důvodu mé návštěvy: „Mohu si u tebe nechat tento kufr?“

Pepík souhlasil a jen kroutil hlavou, když jsem mu vylíčil, že jsem skončil v hotelu Golf a pojeďu pracovat na letní sezonu do Doks, k Máchovu jezeru pod hrad Bezděz, respektive pod jeho zříceniny.

Když jsem po deseti letech Pepíka znovu potkal, chtěl vědět, jestli ten kufr má pro mě stále ještě na půdě skladovat. Odpověděl jsem mu, že pokud to není nad jeho síly, tak že ano. On potom s odevzdaností skutečného přítele si hluboce povzdychl, a od té doby ten kufr pro mě skladuje i nadále.

46. *POD BEZDĚZEM U JEZERA,
BOXÉROVA ŽIJE DCERA*

Do Doks jsem se dostal stopem, což tenkrát nebyl vůbec problém. Řidiči aut či nákladňáků ochotně zastavovali a já jsem jim ochotně odpovídal na jejich otázky, týkajících se hlavně co jsem zač a kam mám namířeno? Někteří, ti starší, mně po vyslechnutí otcovsky předpovídali, že mě brzy zavrou do polepšovny, a být to při cestě, jistě by mě tam i zavezli. Nebral jsem je ale vážně, neboť mně bylo jasné, že se velice pletou. V jejich představách jsem byl definitivně nezletilý, což jsem ale dávno již nebyl a do polepšovny by mě proto nepřijali.

Po mých třech týdnech působení na Petrovce a po tak samém období v hotelu Golf, jsem se cítil natolik kvalifikovaným číšníkem, že jsem se rozhodl žádat na vedení Restaurací a jídelen v Doksech o místo číšníka. Sice sezona ještě nezačala, ale já věřil že se něco najde.

V osobním oddělení mně oznámili, že se skutečně něco našlo a sice „zajímavé“ místo číšníka v restauraci, poblíže nádraží v České Lípě. Jeden číšník tam onemocněl a oni nutně potřebovali za něj náhradu. Okamžitě jsem souhlasil a honem pospíchal na vlak, který, jak mně v kanceláři sdělili, odjížděl asi za půl hodiny. Netrvalo dlouho a již jsem seděl v tom vlaku u okénka a zíral zvědavě na mou další životní epizodu.

Jelikož mé nové působiště byla restaurace poblíže nádraží, neměl jsem problém ji hned u nádraží najít. Když jsem ji ale našel, nechťelo se mně věřit vlastním očím: Šedivá, zaprášená budova, se šedivými, špinavými dveřmi, za kterými se ozýval cinkot pulitrů a hlučná debata hostů.

Vzpomněl jsem si na anglické rčení, které jsem se naučil od jednoho hosta v hotelu Golf a které jsem si přeložil, že „žebráci si nemohou vybírat“. Omylem jsem totiž považoval jeho manželku za jeho matku. Když ta odešla od stolu, ve snaze prohodit něco anglicky, jsem ho chtěl utvrdit v tom, že jeho matka vypadá skvěle. Řekl jsem ale jen „vaše matka...“ a hned jsem zrozpačitěl, hledaje marně anglický ekvivalent pro „skvěle“. To ale stačilo a on mě naučil to rčení, které mně dokonce i napsal na papírový servítek a trval na tom, že to musím hned schovat do kapsy.

Takže to rčení mně usnadnilo zmáčknout kliku a u výčepu, plného prázdných pulitrů, jsem hrdě prohlásil, že jsem nový číšník a dodal jsem, aby mně říkali Jirka. Nechtěl jsem se chlubit tím, že jsem „Dlouhý“ a při tom jsem ale dlouhý ve skutečnosti nebyl. Z kuchyně, zároveň s vůní guláše, se vyřítil kuchař, který byl i vedoucím té restaurace a radostně mně začal mačkat ruku. Číšník,

který bez dne volna pracoval již třetí týden, mě dokonce i objal, což se tenkrát mezi muži nedělalo.

Jídelníček byl jednoduchý - guláš s knedlíky, s brambory, s rýží, s rohlíkem a pro obzvláště vybíravé hosty, pan vedoucí připravil ještě i tlačenu s cibulí a octem. Na jídelním lístku toho bylo více, ale podle pana vedoucího to byly zbytečné extra, neboť „kdo měl hlad, tak se najedl guláše“, bylo jeho motto.

Dostal jsem nové povlečení na postel a bílý, číšnický rondon, což jsem věděl již od Karla, že ta hrubá košile se tak jmenuje. V devět hodin druhého dne jsem již v tom bílém rondonu otevíral dveře hospody, kde postávalo hned několik pravidelných, ale hlavně nedočkavých klientů.

Práce to byla jednoduchá - přijít ke stolu, zeptat se hostů co si dají a potom jim to přinést. Když chtěli odcházet, spočítal jsem kolik pív, gulášů a rohlíků zkonzumovali a nakonec jsem se ještě ptal, jestli si nedají „rum či dva na cestu“. Tak, jako jsme si to dávali s panem Vrbenským před cestou na Martinovku. Hosté v té nádražní restauraci byli rádi, že jsem jim to připomněl a když platili, se slovy „to je dobrý pane vrchní“, dávali mně většinou více, než stálo na účtu. Najednou jsem byl „panem vrchním“ a o spropitné jsem se nemusel s nikým dělit! Byla to závratná kariéra a pro mě až téměř k nepochopení.

Když se kolega, také „pan vrchní“, patřičně zotavil z tří týdnů neustálé práce a opět nastoupil, měl jsem prvý den volna. Bylo již teplo a tak jsem vlakem odjel k Máchovu jezeru a lehl jsem si na pláž u vody. Po mnoha dnech a večerech v hospodě, plné chlapských typů, jsem zaslouženě zatoužil po více esteticky sladěných tvarech. Najednou jsem se přistihl, že nedělám nic jiného, než pozoruji děvčata v plavkách, proměňující se kolem. Jen občas se některá z nich podívala i mým směrem, ale nebylo to takové podívání, na které jsem byl zvyklý. Jako sportovní referent ve Špindlerově Mlýně, se závodními lyžemi a opáleným nosem, jsem se na sjezdovce těšil pohledům, které byly věnovány jen mně a ne mému pozadí, což byl případ na té pláži u Máchova jezera.

Ač nerad, smířil jsem se s osudem neznámého, tuctového mladíka, polehávajícího porůznu po pláži a začal se věnovat myšlenkám na Klondike a Pacifické ostrovy. Když jsem usoudil, že je čas poobědvat, vstal jsem a začal jsem ze sebe oprašovat jemný písek pláže. Kolem právě procházela dvě děvčata a tak jsem své oprašování zpomalil a začal jsem na ně s obdivem civět.

Když se jedna na mě usmála, okamžitě jsem si začal připravovat nějaká vřelá slova, kterými jsem chtěl ten její úsměv odměnit. Když mě ale oslovila jako prvá a dokonce i věděla jak se jmenuji, najednou mně všechna ta vřelá slova záhadně vypadla z paměti. Ač jsem se ji díval do tváře, očí, a samozřejmě sjel očima i po jejím, krásně

vymodelovaném těle, stále jsem si nemohl vzpomenout, odkud ona mě zná. Bylo zbytečné si vzpomínat odkud ji znám já, neboť jsem si byl jistý, že jsem ji nikdy ani neviděl.

Cítil jsem ale nutnost ji něco odpovědět, avšak nic mě nenapadlo. Takže jsem začal jen nesouvisle koktat, což se mně v takovýchto situacích stává. Milá dívčina si to našťestí vysvětlila tím, že mám takovou úžasnou radost ji opět potkat a počala se rafinovaně vyptávat, jak se mám a co tam dělám já? To bylo lehké a já měl odpovědi na její otázky cobydup. Paralelně s odpověďmi jsem usilovně přemýšlel, jestli se ji nemám zeptat, jak se má ona a co tu dělá?

Když jsem tak nakonec učinil, ta spanilá dívčina odvětila, že se má dobře a hned se ptala „jakpakto, že si nepamatuji, že ona tu v Doksech bydlí?”

O tom jsem ale nic nevěděl a tak, abych zůstal na neutrální půdě, jsem se jí zeptal na její rodiče, jak se mají oni?

To jí rozesmálo a bylo jí jasné, že si na ni vůbec nepamatuji. Nenechala si ale ujít příležitost mě pozlobit a zcela vážně odpověděla, že její otec, bývalý boxer, se chce konečně seznámit s tím „klukem z Krkonoš“, o kterém ona, po týdnu rekreace na horách, doma neustále básní. Domluvila, chvíli se nesmála a já se nesmál také. Když se dosyta pokochala mými rozpaky, nevydržela a rozesmála se tak moc, že si musela držet dlaně na tom krásném trojúhelníčku jejích kraťoučkových plavek. Snažit se jí v tom pomoci by jistě na té pláži neocenila a tak jsem jen stál a žasnul, jak jsem kdy jen mohl na takové pěkné děvče zapomenout!

47. *MĚSTO, JAKÝCH JE STO*

Dny, které jsem trávil prací v restauraci byly monotónní, nic nového mě tam již nečekalo a tak jsem hledal zábavu ve městě. Jeden víkend byl Majáles a s pár přáteli, které jsem si již stačil udělat, jsme šli tancovat, pít pivo, konzumovat opékané buřty a dršťkovou polévku. Ke konci odpoledne byla volba královny Majálesu a asi tucet pěkných děvčat se procházelo po podiu a my jim všem tleskali. Porota se šla potom poradit a my jsme si objednali další „metr piva”.

Když se porota dohodla a zvolili tu nejlépe mluvící, nejlépe se uvádějící, ale hlavně tu nejhezčí dívčinu, bylo mně jasné, že porotu tvořili jen naprostí profesionálové. Ta dívenka byla totiž skutečně ze všech ta nejlepší a očividně potěšena jejich volbou, se na nás dole moc hezky pousmála. Z úvodu jsme věděli, že žije ve Cvikově, se svou matkou, tátou a třemi bratry, a z celé té parády jsem nabyl dojmu, že Cvikov musí být moc hezké městečko.

Když počet týdnů mé práce v restauraci dovršil to již obvyklé, magické číslo tři, nemocný číšník se vrátil a já se docela radostně hlásil opět v kanceláři v Doksech. Tam se mě velice slušně zeptali, zda bych chtěl pracovat v jednom hotelu, který má restauraci, kde se konají taneční zábavy a kde potřebují číšníka. Osobní referentka sice pokračovala ve výčtu kladů, ale já jsem se přestal zajímat o to co říká. Bylo mně v podstatě jedno kam půjdu. Měl jsem pocit, že mé dobrodružství již začalo a ať se děje cokoliv, byl jsem definitivně na cestě na Klondike a do Pacifiku. Slovo „Cvikov“ mě ale najednou probudilo z mého nezájmu a já se z Klondike rychle vrátil zpět do kanceláře osobního oddělení RaJ v Doksech. Ten hotel byl ve Cvikově!

Vzpomněl jsem si na tu královničku Majálesu a hned jsem horlivě pokyvoval hlavou, ano, tam chci nastoupit a jen tam a nikam jinam! Ještě ten samý den odpoledne jsem nasednul do autobusu s cedulí „Cvikov“ a těšil se, až se autobus rozjede.

S úžasem jsem si uvědomil, že od posledních chvil, strávených na zasněžené sjezdovce ve Špindlerově Mlýně, uběhlo jen pár měsíců, které mně ale připadaly jako věčnost. Bylo to zřejmě tím, že jsem je strávil v místech, která byla pro mě nová a která naplnila můj každý den spoustou nových zážitků. Když posléze přistoupilo do autobusu pár dívek a já v jedné z nich poznal královničku Majálesu, hned jsem uvěřil, že o nové zážitky nebude ani ve Cvikově nouze. Také jsem věřil že osud, jen tak pro nic za nic, nám nezkřížil naše cesty a tak ten autobus, vezoucí nás společně do Cvikova, byl pro mě již od samého začátku dobrým znamením.

Mé nové působiště byl hotel „Sever“, stojící pod hlavním náměstím toho malého městečka. Paní vedoucí a její manžel byli velice příjemní a oba se hned projevili jako slušní lidé. Do škatulky s tímto označením mě naučil kategorizovat lidi můj druhý strýc Láďa, který o všech lidech tvrdil že jsou slušní, pokud se v hospodě neperou. Takových slušných lidí bylo ve Cvikově sice hodně, ale do hotelu chodili většinou jen lidé z té druhé škatulky, pro kterou strýc Láďa ale neměl označení.

Když jsem v jednom z hotelových pokojů večer uléhal na postel, toto jsem samozřejmě nevěděl. Věděl jsem jen, že budu několik dnů sám pracovat v jedné restauraci hotelu, které se odborně říkalo „formanka“, a několik dnů, opět sám, v kavárně hotelu. Právě v té kavárně se každou sobotu konaly taneční zábavy a paní vedoucí mě hned upozornila, že tam bývá velice rušno.

Mezi těmito pracovními směnami budu mít i habaděj volna, což mě příjemně překvapilo. Volný čas byl něčím, čím obvykle pracovníci v pohostinství nedisponovali, a po mých prvních zkušenostech jsem se svých nároků na něj téměř vzdal.



Hned druhý den jsem začal s prací v kavárně hotelu, která by se dala v evoluci pohostinství klasifikovat jako prehistorická forma kavárny, ale kavárna, jaké jsem znal z Prahy, to určitě nebyla. Ve Cvikově to nikomu nevadilo a všichni tvrdošjně trvali na tomto jménu a požadovali ke kávě pivo. Kupodivu většina hostů nepila s pivem rum, ale pili vodku, což jsem přičítal odlehlosti Cvikova.

Když přišla sobota, kavárna a přilehlý sál se naplnil k prasknutí a já se snažil být na všech místech najednou v ten samý čas. Naštěstí v sobotu přicházel na výpomoc jeden místní dobrovolník a tak jsme to ve dvou jakž takž vše stíhali. Byl jsem ale znaven a zcela jasně si pamatuji, že první den volna jsem téměř celý prospal.

Má příští směna byla na formance, kde bylo asi deset stolů a vzdálenost od výčepu ke stolům byly minimální. Někteří patroni dokonce postávali přímo u výčepu a tak jsem s plnými pulitry piva ani nemusel nikam běhat. Standardní objednávky byly pivo a vodka a pro intelektuály to byl Fernet. Z kuchyně hotelu, kde nad hrnci vládla vařečkami paní vedoucí, to byly guláše, vepřové pečeně, slané ryby v oleji a párky s křenem. Patroni formanky byli hluchí, mlátili pěstí do stolů a všichni si svorně stěžovali na své ženy, které si pro ně do hospody přicházely o mnoho dříve, než byla uzavírací hodina.

Občas se tam strhla rvačka a to jsem jen dával pozor, aby mně nezvrhli natočené pulitry, stojící na výčepu. Pod hrozbou, že již nedostanou ani pivo, ani vodku, pokud zase nesrovnají po sobě tu a tam převrácený stůl, všichni uznali mou hrozbu za to nejhorší, co by je mohlo potkat, a svorně se tedy pustili do uklízení. Po chvíli byla formanka zase tou spořádanou hospodou a stoly neležely, ale opět stály na svých místech.

Mě z jejich šarvátek velkoryse vynechávali a to i přesto, že hned první týden mně jeden dobře vyrostlý dorostenec oznámil, že pokud jsem „ještě nikde nedostal přes hubu, tak ve Cvikově brzy dostanu“. Tím mě samozřejmě překvapil a brzy se bohužel ukázalo, že jeho předpověď byla naprosto správná.

Během jedné služby na formance jsem si povšimnul nové tváře mezi místní pivařskou elitou.

„Jó, to je Franta, právě ho pustili z vězení pro rvačky!“ sdělil mně jeden patron. Pro dobrou míru ještě přidal, abych si na Frantu dal pozor a dále již nevěděl co dodat. Takže jsem si vzal jeho radu k srdci a dával jsem si na Frantu celý večer pozor.

Dvakrát jsem ho viděl, jak si na chodbě vyrovnával účty, a sice ne fackou, jak bylo mezi slušnými lidmi zvykem, ale pořádnou ranou pěstí. Ta trocha krve na chodbě ale brzy uschla a já se přestal bát, že s talíři plnými guláše na ní uklouznou.

Přišla zavírací hodina, vybral jsem peníze od všech a chystal se zavřít výčep. Franta ale nechtěl jít ještě domů a domáhal se dalšího piva. Bylo po zavírací hodině a to prostě chtěl na mně nemožné, což on ovšem tak neviděl.

Když jsem šel chodbou ke sklepu zavírat kohout na nedotočeném sudě piva, vyřítil se na mě a bouchnul mě pěstí do zubů. Byl to jen okamžik a já jsem sice nestačil uhnout, ale stačil jsem mu ranou pěstí na oko dát najevo, že mě velice nazlobil. Franta se najednou ocitl na zemi přede mnou a začal pomalu vstávat.

Z mého rozbitého rtu mně tekla krev a já najednou dostal zlost a strach zároveň. Zlost, že Franta se nechá ode mě celý večer obsluhovat a potom mně oplatí ranou pěstí. Strach z toho, že vstane a dá mi ještě jednu. Tak jsem nelenil a jakmile byl téměř postavený a kroutil hlavou, ve snaze najít odkud ta rána přišla, dal jsem mu ještě jednu a potom ještě jednu. Nevím, kolik těch dobře mířených ran pěstí následovalo, ale vím, že Franta nakonec zůstal ležet a nechtěl se ani hnout.

Nechal jsem Frantu Frantou a vrátil se do hospody, kde stále ještě patroni dopíjeli poslední piva a vodky. Nikdo nebyl překvapen, když jsem jim řekl, že ten roztržený ret mám Frantovou zásluhou. Překvapení se dostavilo až teprve, když se začali po Frantovi shánět. Nechtěli věřit, že Franta leží u sklepa na zemi a jako jeden muž se tam všichni honem vydali. Našli tam Frantu, kterému se stále ještě nechtělo z té studené podlahy vstávat a tak se vrátili opět na formanku a nehodlali ji jen tak opustit. Byl to starší bratr Franty, který mně ty podnapilce pomohl z hospody vystrkat na ulici a chlácholil je tím, že „toho mám jistě za celý den dost a ať jdou domů, že zítra je taky den“. Jako hodný bratr šel potom dolů ke sklepu pro Frantu a ještě s jedním ho mezi sebou odvěkli domů a potom hned do nemocnice.

Místní pobočce VB jsem samozřejmě nic nenahlásil, na to jsem byl již natolik vyškolený socialistickými poměry. Jakékoliv nahlášení totiž vyžadovalo vyplnění hory formulářů a to se místním příslušníkům samozřejmě nelíbilo. Takže prvé co by udělali, by byla pokuta za prodej alkoholu podnapilým patronům. Pokud bych ale stále trval na tom hlášení, tak bych ji musel i zaplatit, což jsem samozřejmě nechtěl. Navíc jsem neviděl nic, coby takové hlášení na dané situaci vyřešilo. Měl jsem rozbitý ret a Franta byl na cestě do nemocnice. Neulevilo by se ani mně, ani jemu. On by se vrátil do vězení, protože byl z něj venku jen s podmínkou, že se přestane prát, což se mu zcela očividně nedařilo, a já bych dostal tu radostně udělovanou pokutu.

Pokutám za nalévání podnapilým jsem ovšem během mého působení ve Cvikově stejně ale neušel. Už samý charakter toho městečka napovídal, že pokud někdo v hospodě chce pivo nebo

vodku, tak že očekává to dostat. Stav podnapilosti totiž nebylo nic neobvyklého, spíše naopak. „Kdybychom odmítli nalévat podnapilým, tak potom bychom tu hospodu museli zavřít“, říkával pan vedoucí. Také dodával, že „nad policajtnama nevyhraješ“ a já mu brzy dal za pravdu.

Jednu noc, po uzavírací hodině, se dva mladíci snažili na náměstí vykrást prodejnu „Elektra“. Po dopadení místní hlídkou VB se zjistilo, že oba byli podnapilí. Vůbec nebylo vzato v úvahu, že byli podnapilí tak moc, že nemohli ani pořádně utíkat. Namísto, aby policisté byli rádi že jsem ty delikventy takto imobiloval, tak mně napařili pokutu a podle jejich úsudku jsem to byl já, kdo nesl vinu na tom nesocialistickém přečinu.

Dny se ve Cvikově kutálely jako korálky a asi po týdnu se mně rozbitý ret téměř zahojil. Když jsem se s Frantou znovu setkal, měl jsem opět službu na formance. Nesl jsem zrovinka v ruce prázdné pulitry a byl jsem odhodlán s nimi Frantu praštit, pokud se zase začne se mnou přát. On ale nezačal a jen se slušně zeptal, jestli mu naliji pivo. Neměl jsem důvod, proč před něj nepostavit pulitr s krásně bílou pěnou a tak jsem řekl, že ano. Franta byl očividně rád, srovnal si velkou náplast nad okem a pil jedno pivo po druhém. Na vysvětlenou dodal, že už měl velkou žízeň, neboť v nemocnici mu nedovolili pít ani lahvové. Teprve až po několika pivech našel odvalu mně poděkovat, že jsem celou epizodu nenahlásil na VB. Jak jsem se správně domníval, zase by ho zavřeli a to jsem ani já a ani on nechtěl. Když nakonec v uzavírací hodinu odcházel, byli jsme již přátelé a kdybych pil tak hodně jako on, věřím, že bychom si na rozloučenou i pusy dali.

Druhý den jsem potkal toho urostlého dorostence, který mně výhruzně, ale po pravdě předpovídal, že ve Cvikově „dostanu přes hubu“. Hned se ke mně hlásil a já od té doby měl ve Cvikově dalšího kamaráda. Také jsem si povšimnul, že většina lidí, které jsem na svých procházkách potkával, mně na mé pozdravy začala odpovídat a někteří mě dokonce zdravili ještě dříve, než jsem je stačil sám pozdravit. Sedě jednoho dne mého volna v konkurenční hospodě, po dvou pivech a dvou vodkách jsem došel k závěru, že jsem se stal jedním z nich. Stal jsem se jedním z obyvatel tohoto malého, útulného městečka, stal jsem se právým „Cvikovákem“!



Pošťák chodil do hotelu vždy dopoledne a mimo novin mně přinášel i občasné dopisy od Karla. Ten ale psal velice nerad, ačkoliv se mnou souhlasil, že jednou z jeho bratrských povinností je psát mně dopisy. Jeden den jsem dostal ale jinou obálku, a sice z cestovní kanceláře. Když jsem ji vzal do ruky, třásla se mně nejenom má ruka, ale i celý jsem se nekontrolovatelně roztřásl. Hned na začátku mého pracovního poměru s RaJ Doksy, jsem si totiž objednal zájezd do Rumunska, který se jako s uděláním vracel do Prahy zrovinka přes Vídeň. Vybral jsem ten nejposlednější termín až v září, kdy jsem předpokládal, že v Doksech bude po sezoně a vedení RaJ mě bez problémů na těch deset dnů uvolní.

V osobním oddělení jsem dal k vyplnění nutné potvrzení o mé bezúhonnosti či doposud dokázané kriminalitě, které bylo součástí každé takovéto žádosti k výjezdu do zemí mimo socialistický tábor. V cestovní kanceláři jsem si potom podal žádost o zařazení mezi účastníky zájezdu a pravidelně jsem hlásil veškeré změny mého působiště. Tak se stalo, že nakonec ta obálka mě přeci jen ve Cvikově našla a já byl přesvědčen, že na obsahu té obálky bude velkou mírou záležet i to, jestli uvidím Klondike či alespoň Pacifické ostrovy.

Když jsem obálku otevřel a uviděl jakési kupony, vyzývající mě k zaplacení příslušné zálohy, věděl jsem s určitostí, že na zájezd jedu. Byl jsem tak rozradostněn, že můj skutečný záměr byl hned více jak jasný, a sice jak pošťákovi, tak i paní vedoucí. Ta si jen povzdychla a pravila, jako kdyby jen k tomu panu pošťákovi, že si budou do hotelu muset hledat nového číšníka. Když pošťák odjel, důvěrně se ke mně naklonila a řekla mně, že velice dobře ví, že „ty lágry“, čekající za hranicí na české emigranty, nejsou tak zlé, jak se o nich v novinách píše. Od té doby mé „zmizení“ se bralo mezi manžely vedoucích jako samozřejmost. Později se i ostatní číšníci dozvěděli o mé cestě a brali to se stejnou samozřejmostí. Jeden se mně dokonce svěřil, že by „utek“ také, kdyby neměl psa“.

Byl ale teprve začátek července a do mého zájezdu chyběly ještě více než dva měsíce. Protože jsme můj odjezd začali oslavovat hned ten víkend, věděl jsem, že těch oslav bude ještě pěkná řádka. Připravil jsem se tedy na dva měsíce střídání Formanky s kavárnou a těšil se, že vše proběhne v klidu, tak jak jsem plánoval.

Hned ale druhý den se za pultem výčepu na mě zadívaly dvě krásné oči a já se zadíval do nich. Patřily té královničce Majálesu, když zrovinka přišla se džbánem pro pivo, k doplnění svátečního oběda doma. Předstíral jsem, že musím vždy něco důležitějšího zařídit, než ji prostě naplnit džbánem, a tak jsem ji držel v tom výčepu co nejdéle. Ještě z Majáles jsem věděl, že se jmenuje Jindra, což mně ale již nestačilo. Chtěl jsem vědět víc, a to hlavně, jestli se s ní mohu během týdne setkat.

K mé velké radosti se tak stalo hned druhý den, a já najednou seděl na lavičce na náměstí, hned s dvěma moc pěknými děvčaty - Jindrou a její kamarádkou. Chvilí jsem se vyptával já, chvíli ony dvě, chvíli jsme vyprávěli o Cvikově a když jsem zavedl řeč i na Sázavu, s nadšením jsem zjistil, že obě souhlasily a přicházející víkend tam se mnou pojedou.

Nemohl jsem se samým vzrušením dočkat soboty a počítal jsem snad každou hodinu, která do ní zbývala. Když jsme se nakonec setkali na autobusovém nádraží, nemohl jsem z děvčat odtrhnout oči - Cvikov čaroval!

Cestu autobusem vystrídala dlouhá jízda tramvají na nádraží Bráník a potom „Pacifickým expresem“ jsme již uháněli k Sázavě. Obě dívky byly na Sázavě poprvé a kouzelná scenerie za oknem vlaku jim velice imponovala, z čehož jsem měl nezměrnou radost.

Od mé poslední návštěvy v osadě Ascalona uběhly celé tři roky a já si začal být nejistý, jestli se stejnou samozřejmostí jako dříve, tam opět najdu všechny své přátele. Když jsme přijížděli do zastávky Pikovoce, stačil jsem jen zahlédnout protější břeh Sázavy a tam, v plné své kráse zářila osada Ascalona! Stany postavené do kruhu, volejbalové hřiště, dvě kanoe a věčně doutnajícím ohniště uprostřed.

Bylo ale odpoledne a většina osadníků se koupala v řece. Byl tam jen šerif Danny, který mě velice vřele uvítal a hned chtěl vědět, která z těch děvčat je „moje“. Bylo to až dojemné, že přestože již byl dlouho ženatý, stále ještě projevoval svou náklonnost k estetickému nahlížení na svět kolem. Halasným uvítáním, kterého se nám dostalo, Danny vzbudil pozornost jeho ženy, kterou jsem hned začal objímat déle než se slušelo a totéž jsme učinil i s jejich dcerou. Ta totiž vyrostla za poslední roky do opálené, štíhlé a přímo krásou zářící blondýnky. Seběhli se přátelé, které jsem již tři roky neviděl a všichni jsme byli rádi, že jsme se opět setkali. Bylo to k neuvěření. Nezapomněl jsem samozřejmě představit obě dívky z Cvikova a všichni do jednoho byli nadšeni jejich přítomností. Dokonce někteří mladíci, které jsem si pamatoval jako výrostky, se začali vyptávat, kde ten Cvikov vlastně je.

Danny nám přidělil jeden prázdný stan a omlouval se, že nemá ty stany dva a že tedy budeme muset spát všichni tři pohromadě. Když děvčata zkoumala vnitřek stanu, Danny do mě šťouchl a přímo ďábelsky se zašklebil.

Vše v osadě bylo podle mých představ, nic se nezměnilo. Sázava stále tekla a bublala před osadou přejemi, zelená louka byla plná květin a slunce svítilo tak, jakoby se ten den ani nechtělo schovat někam na západ.

Navrhnul jsem děvčatům, že se půjdeme vykoupat a splaveme přejem, aby se z nich staly pravé „Ascalonky“. Obě dvě souhlasily a když se objevily před stanem v plavkách, já málem zapomněl co

jsme si umluvili. Jindra měla na sobě ty samé plavky, jaké měla na Majáles a její kamarádka v té kráse s ní držela krok.

Peřeje nebyly nebezpečné, byly to takové „naše peřeje“, nic podobného, co mě jistě čekalo na Klondike. Přesto byly symbolem plavecké schopnosti a plavání v nich bylo nezapomenutelným zážitkem. Nebylo to ale jenom plavání v peřejích, které způsobilo, že si tuto epizodu zcela živě pamatuji ještě dnes. Byl to i večer u táboráku, kde jsem si po dlouhé době zahrál společně s Dannym na kytaru a zazpívali jsme si o tom, jak se „nořím v perel říš, vstříc tajemným tmám“. K ultimátnímu nezapomení byl i první polibek od Jindry a noc, kdy jsme se k sobě potichu tiskli a hučení řeky nás obklopilo ze všech stran svou čarující hudbou. Celý druhý den jsem se „vznášel“ v euforii, vytvořenou tou krásnou nocí a bylo mně naprosto jasné, že jsem se snad poprvé v životě skutečně zamiloval.

Po Sázavě následovaly dny a noci naplněné láskou, tou skutečnou láskou, kterou jsem doposud nikdy nepoznal. Na nesčetných vycházkách jsme ruku v ruce procházeli lesy a loukami, vonícími přepestrými květy. Kdykoliv jsme mezi ně ulehli, s pochopením nás braly do svého náručí a obklopovaly nás mozaikou svých kouzelných barev. Ptáci, vysoko nad loukou, nám tuto symfonii lásky doplňovaly svými trylky, kterými nás vítali v jejich světě. Každá takováto chvíle strávená s Jindrou, mě vynášela s nimi do výšin, ze kterých jsem se jen velice nerad vracel zpět na zem. Každý okamžik jsem znovu a znovu prožíval ve vzpomínkách, neustále obohacovaných novými zážitky z našich dalších setkání. Jindra byla se mou když jsem spal, byla v mých snech a její něžná slova lásky mně rezonovala pamětí, jako ta nejkrásnější hudba, kterou jsem kdy slyšel hrát.

Jednoho dne mně ale pan pošťák slavnostně předal obálku od cestovní kanceláře, a to dokonce před svým obvyklým párkem s křenem, který vždy předcházel „věcem úředním“. Teprve potom si usedl v kuchyni hotelu ke stolu a nad tím párkem si nemohl v hlavě srovnat, že letenka do Rumunska mě vůbec nepotěšila. Paní vedoucí se začala radovat, neboť prohlásila, že „si na mě již zvykla, i když nalévám podnapilým“. Na chvíli se mně celý zájezd zdál naprosto absurdním a já se na něj již vůbec netěšil. Vzpomněl jsem si také, že na Klondike je v zimě ukrutná zima a na Pacifických ostrovech, stále ještě nevymýtili všechny nemoci, které jim tam zanesli první Evropané. Chtěl jsem prostě a jednoduše zůstat s Jindrou v malém městečku Cvikov, chodit s ní po loukách plných kvítí a milovat ji až do konce všech konců.

Snad jen na chvíli se mně podařilo odpoutat se od této krásné vidiny a racionálně zapřemýšlet o celé situaci. Jindře bylo velmi mladých a navíc ještě necelých osmnáct let, a mně dvacet tři. Jindra

tudíž byla velice mladá na celoživotní závazek, který jsem měl na mysli já, a tak jsem se necítil oprávněný jí její mladoučký život takto radikálně změnit. Každou noc, která nám do mého odjezdu zbývala, jsem Jindru láskyplně ujišťoval, že se za pět let vrátím, že opět přijedu do Cvikova a potom si ji vezmu sebou. Jak tonoucí se chytá stébka, i já jsem se držel naděje, že se tak stane a já se jednou vrátím. Naprosto jsem tomu věřil a tato víra mě nakonec přesvědčila se do toho Rumunska vydat. Navíc to byla cesta letadlem a já nikdy před tím letadlem neletěl!

Poslední den před odjezdem, paní vedoucí po uzavírací době uspořádala oslavu na rozloučenou. Všichni přítomní věděli, že se již ze zájezdu nevrátím a tak ti zkušenější nešetřili na mně dobře míněnými radami. Bývalý voják francouzské cizinecké legie mě ubezpečoval, že zabít druhého je lepší než se nechat sám zabít a každý s ním souhlasil. Když ale tvrdil, že francouzský Cognac je lepší než ruská vodka, i přes veškeré antipatie k čemukoliv z komunistického Ruska, jsme s ním nesouhlasili a jako sjednocené armády Varšavské smlouvy jsme se proti němu postavili.

Ti všichni kolem nás byli neskutečně dobří lidé. Stačilo totiž, aby jen jeden z nich na mě nahlásil, že zamýšlím nevrátit se ze zájezdu a bylo by po cestování. A to bych nejenom přišel o zájezd, ale to oceňování „není v zájmu státu“, by se jistě neslo i nadále mou mladou budoucností. O tom, že brzy přijde rok 68, nikdo v té době neměl ani potuchy.

Jindra celý večer seděla vedle mě, drželi jsme se za ruce, a během toho posledního večera jsem jen s námahou potlačoval slzy při pomyslení, že již zítra Jindru za ruku držet nebudu. Hodně po půlnoci jsem ji odvedl domů a celou cestu jsem ji polibky v duchu žádal za odpuštění. Trvalo nám dlouho se rozloučit a když se nakonec tak stalo, do odjezdu vlaku do Prahy mně zbývala již jen hodina.

Vzal jsem si kufr a pomalu kráčel ranním šerem k nádraží. Loučil jsem se s hotelem, kde jsem poznal Jindru, s ulicemi, kde jsem se mnohokrát procházel s Jindrou a s náměstím, kde jsem častokrát seděl s Jindrou. Když jsem konečně stanul na malém nádraží, na lavičce schoulená, seděla Jindra!

Seděla tam plačící a já ji do příjezdu vlaku snad tisíckrát ujišťoval, že se pro ni za pět let vrátím. Absolutně jsem neměl představu jak to provedu, neboť jsem věděl, že po mém případném příjezdu zpět, mě s největší pravděpodobností odsoudí a zavřou za „nedovolené opuštění republiky“. Přesto jsem ale v můj návrat chtěl věřit, a to hlavně ze svých, sobeckých důvodů. Chtěl jsem si totiž omluvit sám před sebou mé rozhodnutí, kterým jsem očividně tak hodně Jindře ublížil.

Když jsem stál ve vlaku a mával na rozloučenou té něžné, osamělé postavice, stojící na perónu nádraží, hned jsem mrazivě cítil že ztrácím lásku, kterou již nikdy nenajdu. Cítil jsem prázdno v duši a v duchu jsem prosil Jindru za odpuštění.

Věděl jsem ale, že žádám přespříliš. Ani já sám jsem totiž nebyl schopen si odpustit mé provinění a zbavit se tak pocitu viny, který s přibývajícimi léty neustále narůstá.





Část druhá

49. NA MAMAI JAKO V RÁJI

Prvá část zájezdu byl pobyt v Rumunsku, v přímořském středisku Mamai. Z Bratislavy jsme odlétali večer a když jsem se pohodlně uvelebil v sedadle u okénka, cítil jsem se téměř slavnostně. Přesně tak, jako jsem se cítil, když v Zárybech byla Anenská pouť.

S velkým hukotem se letadlo rozjelo a když se posléze odpoutalo od rozjezdové dráhy, s úžasem jsem sledoval rychle se zmenšující světélka letiště pod námi. S dětinskou radostí jsem si uvědomil, že tak vysoko jsem ještě nikdy v životě nebyl a má radost z této skutečnosti ve mě potlačila dokonce i obavy z případného, nekontrolovaného žuchnutí zpět na zem.

Nemohl jsem uvěřit, jak jasné svítla i malých městeček a vesnic pod námi. Osvětlené ulice se jimi proplétaly jako pavučina a v jejím samém centru, jednotlivé domy zářily jako svíčky na vánočním stromku. Vzpomněl jsem si na Jindru a slzy se mně vedraly do očí. Její přítomnost na sedadle vedle mě by byla tím nejkrásnějším, co bych si kdy mohl přát.

Místo Jindry ale vedle mě seděl asi čtyřicetiletý muž, na prvý pohled hned sympatický, a než jsme si stačili vypovídat vše co nás oba zajímalo, letadlo přistávalo a na nás čekal nejprve autobus a po něm moderní hotel. Oba se nás dočkaly a já usínal v pokoji s otevřeným balkonem, před kterým hučelo ve tmě moře. Teplý vánek mně občas zavítal až k samému nosu a nedával mně usnout. To moře před námi bylo spojené s Pacifikem a pokud bych plaval a plaval, tak bych tam jednou i doplaval. Cítil jsem, že jsem svým cílům již velice blízko.

Ráno pro mě připravilo jedno překvapení za druhým: modré nebe bez mráček, hotel plný turistů a pěkných turistek a v recepci prodávali zahraniční tisk. To prvé mě sice příjemně překvapilo, ale ten zahraniční tisk mně přímo vyrazil dech! Doma nic takového k dostání nebylo a zahraniční noviny či časopisy byly turistům konfiskovány již na hranicích. Ze všech těch vystavených novin na recepci jsem si vybral „The Times“ a když jsem se dozvěděl jejich cenu, málem jsem je zase vrátil. Ačkoli jsem si vyměnil maximální povolenou částku kapesného, bylo mně hned jasné, že na pověstný Jamaica rum, který prý v Rumunsku prodávali, mně těch rumunských peněz moc nezbude. S omluvou, co bych pro sebevzdělání neudělal, jsem zatnul zuby a zaručeně se strojeným úsměvem jsem zaplatil tu nehoráznou částku. Dal jsem si hrdě noviny pod ruku, ve které jsem nesl velký plážový ručník, ulehl na sluncem vyhřátou pláž a nedočkavě jsem se pustil do čtení.

Za doposud svůj krátký život jsem si oblíbil příjemná překvapení. To pozitivní vzrušení, které přinášely, mně vždy vyprodukovalo tolik adrenalinu, že jsem se ještě dlouho cítil jako v sedmém nebi. Takže jsem doufal, že překvapení, které mě čekalo po prolístování několika prvních stránek novin, bude jistě příjemné a z počátku jsem ho dokonce i za takové mylně bral. Překvapení bylo ovšem všechno možné, jen ne příjemné!

Zjistil jsem, že z celé první stránky jsem poznal jen pár slov a ta samá bídná statistika platila i pro stránky další. Pokud jsem si prohlížel jen fotografie, noviny se mně nezdály být zcela nesrozumitelné. Reprezentovaly ale nový svět, do kterého jsem se řítil, a já si najednou uvědomil že je to svět, kterému vůbec nerozumím. Také jsem si nenadšeně uvědomil, že naučit se tomu světu rozumět, nebude asi snadné. První den v cizině se mnou nezdravě otrásl, zviklal mé sebevědomí a najednou návrat do Cvikova vypadal jako přitažlivá eventualita.

Můj spolucestující byl i mým spolubydlícím na hotelu a tak jsem si dával veliký pozor, abych ani slůvkem, popřípadě jakýmkoliv projevem radosti, nevzbudil dojem, že se již z Vídně nevrátím. Ostentativně jsem si dal fotografii Jindry na noční stolek, čímž jsem chtěl utvrdit celý svět, včetně pokojských, že se těším zpět domů. Karel mě varoval a tvrdil, že v každém zájezdu jsou placení agenti, kteří sledují chování účastníků zájezdu a podávají hlášení. Stačilo by jen jedno negativní hlášení a na zpáteční cestě, místo přes Vídeň, bych jel do Prahy už z Maďarska.

Jedno odpoledne, pár nás mladíků z našeho zájezdu se rozhodlo, že se projdeme po pláži jak jen daleko to půjde. A tak jsme před stovkami turistů na ručnicích kráčeli po písku, omývaném teplou vodou Černého moře. Bylo to podruhé, co jsem byl v zahraničí, ale poprvé, kdy jsem měl možnost se porovnávat k turistům z jiných zemí.

Jako první se mně podařilo rozeznávat německé turisty od ostatních. Nebyla to jen němčina, která je rozlišovala třeba od českých. U západních Němců to byly krabičky amerických cigaret a u východních Němců to byly jejich dederonové košile, pečlivě složené na ručniku. Angličané si nechávali na sobě trička a Poláci měli sebou tašky se svačinou i na pláži. Čechy jsem ale poznal nejsnadněji. A to nejenom já, ale snad všichni turisté, ať již byli odkudkoliv. My, čeští mladíci, jsme totiž nosili velice vykrojené plavky, doma zvané „Adamky“, které tenkrát neměly v celém světě obdoby. Nejenomže byly vysoce vykrojené, ale hlavně neměly ani vnitřní podšíť. Takže při nehlídané pozici se stávalo, že jejich nositeli povylézalo z nich více, než byli pruděrní turisté z jiných zemí zvyklí. Hned první den jsem si povšimnul, že již v hotelu si nás podivně, ale i pozorně prohlíželi, což jsem nevinně přičetl našemu

mládí. Když jsem ale uviděl, jaké plavky nosí většina turistů, bylo mně nad slunce jasné, že Češi jsou v tomto naprostí vítězi a jsou bez konkurence. Ani po několika dnech si na naše plavky ti ostatní turisté nezvykli, takže když jsme si to v malé tlupě pochodovali pláží, povšimli jsme si, že se z ručníků zvedaly hlavně dívčí hlavy, s rozčuchanými či mokkými vlasy, a s chichotem nás pozorovaly.

Došli jsme pláží až k podivné zdi, u které jsme se zastavili a chvíli se dohadovali o jejím účelu. Nakonec jsme se dohodli, že se jedná o nějaké stavby, které mají zabránit případné invazi nepřátelských vojsk. Protože zeď nám poskytla příjemné závětrí, rozprostřeli jsme své ručníky a ulehli vedle zdi do písku.

Jeden z naší skupiny, který sbíral prázdné krabičky od amerických cigaret s poukázáním, že „chce něco přivést domů“, se ale neuložil na písek a rozhodl se podívat po nějakých krabičkách. Po chvíli neúspěšného pátrání došel na místo, kde zeď končila, až u samého moře. Na chvíli mně zmizel za zdí a já se dál díval jen na bílé hřebeny vln a snil o Pacifiku, jaké to bude až tam budu.

Najednou náš sběrač suvenýrů vyběhl zpátky před zeď a hnal se k nám, pronásledován asi třemi ženami a jejich cizojazyčnými nadávkami. Byla to pro mě nepochopitelná, až groteskní situace. Polonahý mladík, pronásledovaný několika úplně nahými a ne již zrovna mladými ženami. Jeho jedinou spásu mu přineslo to, že jsme všichni jako jeden muž povstali na našich ručnících a civěli na to panoptikum. Ženy se zastavily a stále ještě nadávajice, opět zmizely za zdí.

První, co jsme chtěli všichni vědět bylo, proč nadávaly a co to vlastně křičely. Nikdo z naší party jim ale nerozuměl a tak jsme začali zpovídat našeho „uprchlíka“. Chtěli jsme vědět, co se vlastně stalo a také to, proč ty ženy byly nahé a jestli jich je tam víc. Utvrdil nás, že on nic, jen hledal prázdné krabičky. A těch žen tam za zdí bylo hodně a i mladší, ale nevěděl jak si to vysvětlit. Jednoho z nás naštěstí napadlo, že se asi jedná o nudistickou pláž, vyhrazenou jen pro ženy, s čímž jsme všichni souhlasili. Obzvláště, když jsme se znovu podívali na cedule s nápisem hned v několika různých řečech. Původně jsme ty nápisy ignorovali a zahrnuli jsme je do jakýchsi hesel propagandy a já jsem se ani nenamáhal s jejich překladem. Po mém prvním pokusu se čtením novin jsem totiž zavrhl vše, co nebylo napsáno česky.

Takže jsme dosti dlouho přemýšleli, kam si lehnout, abychom si zajistili zajímavou podívanou. Našli jsme takové místo, až u samé vody na mokřím písku, a svorně tam ulehli. Když nám vlnky začaly pravidelně odplavovat naše ručníky a navíc na nás přišel nějaký rumunský hlídač, vydali jsme se raději zpět k hotelu. Naš sběratel suvenýrů ale musel nejprve do vody a chvíli tam zůstat, neboť jsme odmítli s ním jít před těmi všemi turisty. On, na rozdíl od nás



ostatních, neměl ručník a tak jeho očividně odstávající plavky zcela jasně zdůrazňovaly naše stále ještě trvající překvapení odpoledne.

Naše „Adamky“ ale vůbec nepřekvapily naši rumunskou překladatelku, která náš zájezd dostala na starost. Nebyli jsme první Češi v takovýchto plavkách a ona si na ně již i zvykla. Dokonce žertovně tvrdila, že „na dobré si jeden zvyká rychle“. Navíc nás všechny na pláži překvapila svým štíhlým, opáleným torsem, pokrytým jakousi skvělou obdobou dámských „Adamek“, kterou jsme ještě ani doma neviděli. Její blondaté vlasy ji občas padaly přes její chrpově modré oči a její čeština byla tak skvělá, že jsem nechtěl věřit, že není z Čech. To nám vysvětlila tím, že se narodila v Rumunsku českým rodičům a doma mluví jen česky. Dále překvapila již jen mě a nechala se jeden vlahý večer políbit a tiskla se ke mně tak, jak se ještě nedávno ke mně tiskla Jindra.

Nikdy jsem neslyšel, že by v Rumunsku kdy žili Češi. Také jsem nevěděl, že Matuškovy písničky nebyly české, ale převzaté, a že o naše české koruny nikdo nestál. Najednou jsem zjistil, že všechny vědomosti, které jsem až doposud nabyl, nejsou tím, na čem mohu stavět svou novou budoucnost.

Den před odjezdem, vlastně to byl již večer, jsem se loučil s tou dívkou s chrpovými očima a s vlasy, zbarvenými sluncem a mořem. Poděkoval jsem jí za vše nové co mě naučila, poděkoval za její lásku, i když jen krátkou, a slíbil že jí napíší z Kanady. Díky jí jsem se usvědčil, že těch pár let bez Jindry snad nějak, a třeba i záživně přečkám. Když jsme odjížděli vlakem do Vídně, napadlo mě také, že můj život bude nyní plný jen samého loučení. A loučení se s krásnými zážitky se mně začínalo nelíbit.

50. CO JE TO ZA NÁPAD, ROZJET SE NA ZÁPAD?

Po dlouhé cestě vlak konečně zastavil na vytoužené maďarsko-rakouské hranici a všichni jsme bledli při pomyslení, že nyní přijde hraniční kontrola a zabaví nám vše, co jsme si v Rumunsku pořídili. Sběratel cigaretových krabiček jich měl již pozhnaně a snad všichni jsme měli alespoň jednu láhev Jamaica rumu. Já jsem měl navíc i příruční vydání školního atlasu světa a jistě i na čele napsáno, že chci do Kanady.

Nikdo z naší skupiny neměl pas, neboť na takovéto zájezdy se jezdilo na tzv. „hromadnou doložku“, kde jsme všichni byli svorně sepsáni. Na hraničním přechodu kontrola probíhala tak, že celníci a policisté šli vlakem a jednoho po druhém si nás odškrtávali. Když si odškrtli i mé jméno, připadalo mně, jako kdyby mě s konečnou platností vyškrtili z řad řádných, československých občanů. Ti se z takových zájezdů vraceli a já jsem věděl, že se nevrátím.

Přesto jsem se radoval jen v duchu, neboť jsem tušil, že jsme ještě hranici nepřejeli. Ulevilo se mně teprve, když se za okny vlaku objevily německé nápisy na domech a vesnice a cesty byly upravené. Jakmile mě rakouští celníci, procházející vlakem, ubezpečili že jsme již v Rakousku, nejraději bych býval samou radostí začal křičet „gól“, jako jsme s nadšením křičeli při hokeji. Samozřejmě ale, stále ještě jsem neměl tu odvalu a tak jsem se zřejmě jen přihloupale usmíval. To přimělo mého spolubydlicího, který byl ve vlaku nyní jako můj spolucestující, aby se zeptal, jestli se již konečně přiznám, že „chci utéct“. Tak se všeobecně říkalo emigraci a kupodivu nikdo si to se žádným jiným významem nepletl.

Málem jsem se přiznal, ale hned jsem si vzpomněl, že mě třeba mohou ve Vídni unést, strčit do auta a budu opět v Československu a navíc budu i ve velkém maléru. Tak jsem to dále zapíral, odvoláváje se na mně drahé osoby, Jindru, tátu a na dobrou míru jsem přidal i mého prvního strýce Láďu. Můj spolubydlicí mně to ale nevěřil a zastavil mě zrovinka, když jsem chtěl k těm osobám přidat i jistou Marušku, kterou jsem měl rád již jako kluk. Hloubavě se na mě podíval a já okamžitě poznal, že vidí až na dno mé duše. Velice rád jsem tedy ze sebe vychrlil, že když jinak nedá tak ano, nevracím se a pojedu do Kanady.

„Proboha proč do Kanady?“ bylo jeho jediné překvapení.

Co jsem mu měl na to říci? Že chci vidět Rockies a jezdit na lyže nad Vancouver? Či vidět Pacific a snědé krasavice, co tam loví perly? Takže jsem mu jen odpověděl, že tam mám vzdálené příbuzné a to ho uklidnilo. Svěřil se mně, že by udělal to samé, jen kdyby byl mladší. Byl přesvědčen, že v jeho věku by měl problémy sehnat vhodné zaměstnání. Byl totiž z Hradce Králové a tvrdil, že kromě prodávání životních pojistek nic jiného neumí. Tenkrát jsem ještě nevěděl, že prodejci pojištění se mají všude dobře, takže jsem mu to nemohl rozmluvit.

Ve Vídni jsme měli celé tři dny na prohlídku města. Hotel byl téměř v samém centru a tak jsme nemuseli používat tramvaje, které po těch pražských, se nám zdály nehorázně drahé. Kapesné, které nám v bance v Praze vyměnili, bylo tak nicotné, že peněženku s tak malým obnosem jsem se styděl vůbec vytahovat.

Hned první den jsme museli nastoupit do autobusu a odpykat si okružní jízdu, při níž jsem po chvíli usnul. Probudil jsem se, až když postarší průvodkyně nám sdělila, že stojíme před zámkem Schönbrun. Letmý pohled z okna autobusu mě přesvědčil, že mně stojí za to vylézt z autobusu a zámek si mým československým Flexaretem vyfotografovat.

Když jsem hledal ten nejlepší úhel, připleťl se mně do hledáčku jakýsi mladík, rozdávající před branou turistům letáčky. Nechal jsem tedy fotografování a doufal jsem, že ho mou limitovanou němčinou



přesvědčím, aby uhnul stranou. K mému velkému překvapení se z něj vyklubal Čech jako poleno a po přívalu mých otázek hned poznal, že chci zůstat ve Vídni.

„Neblbni, jeď domů! Tady to je průser!“ vychrlil ze sebe a pokračoval:

„I když čekám na povolení k emigraci do USA, tak přesto se musím učit německy, abych se tu uživil. No a dělám to, co bych doma nikdy nedělal! Hned bych si to s tebou vyměnil!“ dodal a já mu to samozřejmě nevěřil.

Usoudil jsem, že je asi placený provokatér, odrazující případně české emigranty od jejich úmyslů. Když viděl, že mě nepřesvědčí, přidal jednu neocenitelnou radu, kterou jsem ocenil ale až později. Poradil mně totiž, zůstat se skupinou až do odjezdu z Vídně a na policii se přihlásit poté, co má skupina odjede. Věděl o případech, kdy rádoby emigranti se přihlásili na policii a když se zjistilo, že jejich skupina ještě neodjela, tak je rakouští policajti přivezli na nádraží a dohlédli na to, aby se dotyční vrátili se skupinou domů. Poděkoval jsem mu a honem jsem pospíchal za naší skupinou, která se hromadila u vchodu. Brzy jsem zjistil, že jsem mu za tuto neocenitelnou radu poděkoval velice málo!

Večer jsem si koupil místní noviny „Kurier“ a tentokrát jsem již vůbec nebyl překvapen, že až na pár inzerátů, ničemu jsem v nich nerozuměl. Inzeráty se mně ale líbily, speciálně takové, kde nechtěli žádnou kvalifikaci a slibovali hory peněz. Jedinou podmínkou bylo, že si „musím vytyčit cíl a nesmím se nebát ho dosáhnout“. Takových inzerátů tam bylo hodně a ty, kde tvrdili že „na mě čekají“, jsem si i zakroužkoval. Slíbil jsem si na ně aplikovat, jen co mě pustí z vězení. Karel mně totiž vysvětlil, že tam zavřou každého, kdo zůstane bez povolení v Rakousku.

Ráno posledního dne jsem si sbalil kufr, kytaru, kterou jsem si koupil, než jsem odjel z Prahy, a v recepci jsem je poprosil, aby mně zavolali taxíka. Potom následovaly minuty napjatého čekání, neboť jsem si nebyl jistý, zda do recepcce náhodou nezavítá vedoucí zájezdu. Zcela jsem totiž věřil, že by použil i násilí, jen aby mně v mém úmyslu zabránil. On byl za nás všechny v zájezdu zodpovědný a pokud mu „utečou lidi ze zájezdu“, tak příště už asi jako vedoucí na žádný zájezd nepojede.

Taxi naštěstí přijelo brzy a vedoucí se neobjevil. Taxikáři ve Vídni byli tenkrát Rakušané a tak jsem mu německy řekl „Süd Bahnhof“ a dodal jsem „bitte“. Bylo to poprvé, co mé němčině někdo bez problémů rozuměl. Když mě vyložil před nádražím a já mu dal asi polovinu všech peněz, které jsem měl, uschoval jsem kufr i s kytarou do nádražní úschovny a pěšky jsem se šoural po ulicích Vídně až do večera, dokud nepadla tma a náš zájezd byl již bezpečně zpět v Československu.

Na kousek papírku jsem si připravoval můj proslov v němčině, který vychrlím na policejní stanici. Považoval jsem za nejlepší začít tím, že nemám žádné dokumenty, aby mě brali vážně a hned mě nevyhodili, jako nějakého otravu. Také jsem přidal, že nemám žádné peníze, aby se nespokojili třeba jen s pokutou a opětným vyhadzováním na ulici. No a nakonec jsem je chtěl potěšit, a tak jsem na papírek s mou řečí připsal, že nemám v úmyslu je v Rakousku otavovat, ale že chci do Kanady.

Vídeň byla již tenkrát velké město a můj problém byl, že jsem vůbec nevěděl kde jsem. Tenkrát se mapy turistům v hotelech nedávaly a na zakoupení jedné mně bylo líto utratit cokoliv z mých zbylých šilinků. Právem jsem se totiž domníval, že jich mám zoufale málo a že je budu ještě hodně potřebovat. Snažil jsem se držet hlavních ulic, které jsem poznával podle toho, že tam bylo nejvíce drahých obchodů. Prohlížel jsem si kdejaký výklad a někdy dokonce tak dlouho, že z obchodu vyšel prodavač a chtěl na mně něco vědět. Na jejich otázky jsem paušálně odpovídal „danke“ a ve všech takovýchto případech bylo jasné, že pochopili co jsem zač.

Večer jsem hledal policejní stanici, ale nevěděl jsem kde začít. Za celý den jsem nikde žádnou ceduli s nápisem „Polizei“ neviděl a začínal jsem věřit, že třeba žádnou jen tak nenajdu. Asi po dvou hodinách marného hledání jsem se nakonec spokojil s jedním policajtem, který, jak se zdálo, si to cílevědomě někam po ulici vykračoval. Spustil jsem na něj mé nacvičené věty a potom delší dobu poslouchal jeho odpovědi. Bylo jich hned několik, protože pro jistotu snad každé slovo pro mě znovu a znovu opakoval. Nakonec jsem nějakým zázrakem vyrozuměl, že dnes je již pozdě a že úřady jsou zavřené. Na kousek papíru napsal adresu, kde se mám přihlásit a zdůraznil, že to mám udělat až druhý den ráno. Dokončil, gestem ruky mě vybídl abych zmizel a sám pokračoval ve své obchůzce.

Nechtělo se mně věřit, že naprosto bez dokladů jsem stále ještě nezavřený. Stál jsem na opuštěné ulici a najednou jsem si uvědomil, že budu muset přečkat celou noc ve městě které neznám, ve kterém nikoho neznám a navíc ani nevím kde jsem. Měl jsem hlad, protože od rána jsem nic nejedl, a tak jsem začal litovat, že jsem si z kufru nevzal alespoň tu propašovanou láhev rumu.

Hotely byly téměř v každé ulici, ale žádný se mně nezdál dost laciný. Pokračoval jsem v hledání, až jsem se dostal do menší ulice, téměř bez obchodů a plně zaparkovaných aut.

Rozhlédl jsem se a kousek ke konci jsem uviděl svítící reklamu jakéhosi malého hotelu. Odhodlaně jsem k ní zamířil a vstoupil do velice skromné recepcce. Přistoupil jsem k desce a mladíkovi tam jsem velice stručně sdělil „Zimmer bitte“. Ten nehnul ani brvou a chtěl na mně pas. Řekl jsem mu, že nemám a že nemám ani žádný jiný doklad. To ho konečně vyvedlo z jeho profesionálního

stereotypu, mávnul rukou a spustil na mě příval plynulé němčiny. Bylo zřejmé, že mých pár prvých vět mu nestačilo vysvětlit, že jeho úsilí je marnost nad marnost. Nakonec jsem vyrozuměl, že chce na mně peníze. Po letmém pohledu do peněženky jsem se ujistil, že když zaplatím částku kterou požadoval, tak mně stále ještě zbude něco málo drobných na tramvaj. Když jsem zaslechl slovo „kufr“, reagoval jsem slovem „nichts“ a on opětně mávnul rukou. Dal mně klíč a dodal, že snídaně je v ceně. Kupodivu to byla první souvislá věta, které jsem hned porozuměl. Bylo to asi proto, že můj ukrutný hlad se mně snažil s mou němčinou pomoci. Přesně tak, jak kdysi naučil Dalibora hrát na housle.

Hotelový pokoj byl malý, měl malé umyvadlo a sprcha byla na chodbě. Neměl jsem ani pyžamo, ani kartáček na zuby a nic na převlečení. Ačkoliv jsem byl k smrti unaven, rozhodl jsem se vyprat alespoň mé ponožky, které po celém dnu chození si to vehementně vyžadovaly. Když jsem byl v nejllepším, někdo zaťukal na dveře.

Již od ranného mládí jsem vždy považoval za nutné, na jakékoli zaklepání na dveře okamžitě reagovat. Nechal jsem proto ponožky ponožkami a jen s ručníkem kolem pasu jsem otevřel dveře. Byl jsem si jistý, že tam bude nejméně jeden policajt a že přeci jen mě ještě dnes zavřou. Mé překvapení ale bylo veliké a zrovna tak i příjemné. Před dveřmi stála pěkná dívčina, možná jen o něco starší, než jsem byl já, a snažila se mně zeptat, zdali je ještě něco, co bych mohl před spaním potřebovat. Její hluboký výstřih mě sice ubezpečil, že by toho bylo hodně, co by pro mě mohla udělat, ale hned jsem si nebyl jistý, zda jsem ji dobře rozuměl. Když viděla mé překvapení a rozpaky, a když si navíc povšimla, jak intenzivně jsem se snažil ji porozumět a ještě více intenzivněji si ji prohlížel, začala se smát.

Opakoval jsem tedy již mé ověřené „Nichts, danke“ a ona, stále ještě se stejným úsměvem, se vydala chodbou dolů ke schodům. Stál jsem v otevřených dveřích a rovnal si v hlavě, co to vše znamenalo. Dívka, jakoby cítila mé pohledy, se na schodech otočila a krátce mně zamávala. To znamenalo definitivní konec této vzrušující situace a já se vrátil k praní ponožek. Mé jediné obavy před usnutím byly kupodivu právě o ty ponožky. Velice jsem si totiž přál, aby se jim podařilo do rána uschnout.

Ponožkám se to ale nepodařilo a ráno u snídaně mě docela nepříjemně chladily na nohou. Nová recepční mně na mapě Vídně ukázala, kde je nádraží a ta adresa na lístku, který mně dal ten policajt, a která tramvaj tam jezdí. Došel jsem pěšky na nádraží, vyzvedl jsem si kufr a kytaru a tramvaji jsem jel na policejní úřad. Po chvíli mě průvodčí v tramvaji ukázal na majestátní budovu, kterou jsme právě míjeli a příští stanici jsem vystoupil. Stál jsem na ulici s kufrem a kytarou a začínal mé první kroky do neznáma.

Policejní budova byla na můj vkus až příliš veliká a tak jsem se rozhodl začít u dvou policistů, střežících vchod. Ukázal jsem jim lístek a oni za pomoci prstů mně ukázali, do kterého poschodí se mám vydat. Brzy jsem se ocitl v místnosti s vysokým stropem, okupovanou dvěma policisty, kteří pozorně naslouchali mému koktavému, a pro ně zcela nesrozumitelnému projevu v němčině. Poslouchali ale jen tak dlouho, dokud se nedovtípili, že jsem jeden z těch nových, rádoby emigrantů. Potom mě přerušili a vyměnili jsme si role. Poslouchal jsem já a také jsem jim vůbec nerozuměl. Jen když opakovali stále něco jako „papíry“, tak jsem oživnul a jistě jsem je udivil, mým naprosto správně vysloveným „nichts“.

To je ale šťastnými neudělalo. Slovo „papíry“ ve svém naléhání zaměnili za „Gruppe“, z čehož jsem vyrozuměl, že chtějí vědět, kde je zájezd, se kterým jsem přijel. S radostí jsem ze sebe vychrlil „weg in Prague“ a v duchu děkoval tomu mladíkovi u zámku Shönebrun za jeho radu. Ani touto druhou orací v němčině jsem je nepotěšil a oba se nakonec smířili s tím, že budou muset vyplňovat spoustu formulářů, čehož by byli ušetřeni, kdybych se to ráno v jejich úřadě neobjevil.

Začali poctivě od začátku a po jméně a datu narození chtěli zřejmě vědět, co chci v Rakousku dělat? Nebyl jsem si ale jistý, jestli jim rozumím, a tak jsem je pro jistotu raději hned seznámil s mými plány, ať to chtěli vědět nebo ne. To seznámení spočívalo v tom, že jsem několikrát po sobě opakoval „Kanada“, v což jsem věřil, že v němčině je stejné. Tomu porozuměli a poprvé za celou tu dobu jaksi chabě zajásali a ten co to psal, přestal dokonce ťukat do psacího stroje.

Hned mně začali dlouze vysvětlovat, že mám jít nejprve na kanadský zastupitelský úřad, tam si podat žádost o vystěhování a teprve potom přijít k nim zpět do kanceláře. Tvrdili, že mě musí tak na měsíc zavřít a mezitím ta žádost se již bude vyřizovat. Kufr i kytaru si mohu nechat u nich, ale musím přijít před 16. hodinou, neboť přesně v tu hodinu zavírají.

Pochopit ale jejich vysvětlování zabralo samozřejmě spoustu času, protože oni na mě mluvili německy. Než jsem se stačil vydat zpět do té džungle propletených ulic, ukázali na kytaru a chtěli, abych jim něco zahrál. Zazpíval jsem jim jak Matuška „jel jednou stezkou, dát koňům večer pít a jak tam potkal holku hezkou“. Nebyli vůbec nadšeni mým vystoupením a nic jiného již slyšet nechtěli.

Z jejich přátelského jednání jsem pochopil, že chtějí, aby můj pobyt ve Vídni byl co nekratší. Doufal jsem jen, že to bylo zapříčiněno jejich dobrotou a ne mým zpěváckým vystoupením. Cestou na kanadské zastoupení mě dokonce napadlo, že tajně doufají, že si

tu celou emigraci možná i rozmyslím a oni tudíž nebudou muset vyplňovat zbytek těch formulářů.

Ačkoliv mně oba dlouze vysvětlovali, kde kanadský úřad je, já jim vůbec nerozuměl. Jen jsem kýval hlavou, jako že vše chápu, neboť z nějakých neznámých důvodů, se mně jich najednou zzelelo. Takže když jsem se opět ocitl na ulici, vůbec jsem nevěděl kam jít.

Procházel jsem ulicemi, bez jakéhokoliv plánu či systému a často jsem objevoval, že některé ty ulice jsem již navštívil minimálně jednou. Když hodiny na jedné velké budově ukazovaly druhou hodinu odpoledne, začal jsem panikovat. To mně samozřejmě ani trochu nepomohlo a ten úřad se stále ne a ne objevit.

V jedné ulici jsem najednou uviděl vlajku, dominovanou v modrém poli bílo-červeným křížem „Union Jack“, s bílými, se sem tam přidanými hvězdičkami. Věděl jsem, že to není kanadská vlajka, ale věřil jsem, že se tam konečně dozvím, kde ten zatracený kanadský úřad je!

Na budově byla mosazná deska s nápisem, obsahujícím slovo „Australia“, a já plný naděje v soudržnost zemí, patřících pod Commonwealth, jsem vešel do budovy hledat tam spásu.

Uvítala mě dlouhá chodba, vedoucí kamsi dozadu, plná barevných plakátů, zobrazující scény z Austrálie. Nejprve jsem se zastavil u jednoho, s krásně bílou pláží, a potom hned u dalšího, kde na zasněžených, prosluněných pláních lyžovaly v bikinkách opálené Australanky. Od toho plakátu jsem se nemohl jen tak odtrhnout a když jsem to nakonec prudce a s nadlidským úsilím učinil, vrazil jsem do jedné dámy, která šla zrovinka kolem. Byl jsem tím tak zaskočen, že jsem se jí začal nevědomky česky omlouvat, z čehož ona hned usoudila, že jsem Čech.

Tudíž se mně česky představila, sdělila mně, že se jmenuje Frau Bergauer, a na mé otázky odpověděla, že v Austrálii se lyžuje. Dodala, že pokud bych si přál tam emigrovat, tak vše co musím udělat, je vyplnit s ní moji aplikaci.

Neviděl jsem důvod, proč bych tak nemohl učinit a bylo mně jedno, jestli začnu Pacifikem nebo Kanadou. Navíc mě vždy zajímalo, proč ve Velké Británii a i v Austrálii, si myslí, že jezdit po levé straně silnice je lepší. Sám jsem si to bohužel vyzkoušet nemohl, protože v Československu se to nedalo, a tak jsem věřil, že se to v Austrálii dozvím..

Jako čerstvý adept na vystěhování do Austrálie, jsem asi po hodině vyplňování různých formulářů honem pospíchal zpět na policii. Zastihnul jsem tam oba policajty již v lepší náladě, než byli ráno, a vítězoslavně jsem jim předal potvrzení o podání žádosti na Australském emigračním úřadě. Po přečtení chtěli vědět jestli vím, že jsem si požádal o vystěhování do Austrálie a ne do Kanady. Jestli jsem se nespletl?

Ujistil jsem je, že Kanada nebo Austrálie, že je mně to všechno „egal“. Jeden mávl rukou, což dělávalo přede mnou hodně lidí a druhý mně začal vysvětlovat, že v Austrálii je málo žen. To mně ale nevadilo, protože jsem již věděl, že tam jsou hory, na které se dá vylézt, divoké řeky, které se dají sjet na kanoi a teplé moře, které vlnami hladí bělostný písek nesčítelných pláží. To vše mně totiž prozradila paní Bergauer .

Policajti se svorně pustili do dokončení všech formalit a nakonec zavolali pro policejní auto. U nás jsme takovýmto autům říkali „Anton“, ale jejich rakouské jméno jsem nemohl vytáhnout ani ze řidiče. Když se za mnou na zámek zavřely těžké dveře auta, uvědomil jsem si, že jsem již zavřený, a sice tak moc, jak jsem zavřený ještě nikdy nebyl. Po chvíli jsme zajeli do vězeňského dvora a mé oficiální, první dny na svobodě začaly.

Ve velké místnosti mně odebrali otisky prstů, zároveň s tkaničkami od bot, a musel jsem vyprázdnit všechny kapsy. Upřímně se rozesmáli nad novinami, ve kterých jsem měl zatržené inzeráty na lukrativní zaměstnání, která se mně tak líbila. Odvedli mě do cely s jednou postelí, umyvadlem, záchodem a vysoko u stropu, s jedním zamřížovaným oknem. Dveře se za mnou zabouchly a já zůstal sám, obklopen tmavými zdmi, pokrytými stovkami různých nápisů.

První co mě napadlo, bylo že ve vězeních v Rakousku se stěny cel asi nikdy nemalují. Potom jsem hned začal ty nápisy číst a nedalo mně moc práce tam najít spousty česky napsaných. Většina jich byla plná mondénních frází, jako „Pepíku, jedu do USA“, „Byl jsem tu týden“, „Komunisti jsou hovada“ atd. atd. Bylo tam i pár básniček a jeden nápis, který mně definitivně nepřidal na optimismu: „Jeďte domů, BLBCI!“

Protože jsem neměl nic jiného na práci, tak jsem usedl na postel a přemýšlel, co ten pisatel ví, co já nevím?



Po jen jedné noci v té počmárané cele a po vězeňské snídani, jsem s poděkováním odmítl procházku po vězeňské chodbě a krátce na to jsem byl převezen do tábora pro uprchlíky v Traiskirchenu. Po opakovaných formalitách mě ubytovali ve velké místnosti, společně s asi třiceti dalšími. Byli tam převážně Češi a protože jsem nevěděl nic lepšího, celé dny jsem vysedával s ostatními u jednoho velkého stolu a tlachal.

Jako nově příchozí jsem se musel vyzpovídat, jak jsem se do Rakouska dostal. Když jsem všem těm shromážděným vylíčil, jaké to bylo jednoduché, přejet se zájezdem z Maďarska do Rakouska vlakem, většina ztratila o mě zájem. V následujících dnech jsem ale slyšel takové hrůzostrašné historky, že jsem hořce litoval, že jsem si také nějakou nevymyslel.

Když jsem kdysi začal uvažovat o tom, že odjedu z Československa, nikdy mě nenapadlo uvažovat o ilegálním přechodu hranice. Od jednoho dobrého kamaráda, který sloužil u pohraniční stráže jsem totiž věděl, že pustit se pěšky přes hranici je receptem k zajištění mnohaletého vězení. Řekl mně, že již několik kilometrů před vlastní hranicí je hraniční pásmo „kam se nesmí“. Po něm následuje pásmo, kde chodí pravidelně hlídky a další, zorané pásmo, na kterém je vidět každá šlápěj. Teprve potom jsou sloupy s napnutými, nízkoproudovými dráty, které tvoří po celé hranici klikatící se drátěný plot. Až teprve za sloupy je vlastní hranice, která ale může být jen pár metrů, ale také i kilometr či více vzdálená, a kde jsou další hlídky.

Když jsem naslouchal, jak mnozí z mých spolubydlících se udatně prodrali dráty, v noci či ve dne, někteří i brzy ráno, nechtělo se mně věřit jejich historkám. Definitivně jsem si myslel že „kecají“, což všeobecně tvrdila většina přítomných o většině přítomných. Proto těm „na tvrdo uteklým“, jsem se vyhýbal, neboť jsem je měl za lháře. Pokud by ale skutečně říkali pravdu, tak potom bych je měl za špiony, poslané na Západ. Takže v mých očích byli ztraceni tak jako tak.

Mimo diskusí, které se někdy zcela samovolně měnily na pravé hospodské hádky v hospodě bez piva, jsme toho neměli moc na vybranou - sedět na posteli, chodit po chodbě, jít na záchod či sedět u okna a pozorovat provoz na nedaleké silnici. Tam se vedly nekonečné diskuse, jestli to modré auto, které zrovinka projelo, je Volkswagen anebo ne, a jestli jsou Volkswageny lepší než jiná auta, která zrovinka projížděla po cestě pod námi.

Kupodivu, většina lágrových starousedlíků měla svoji oblíbenou značku auta a abych nezaostával za ostatními, honem jsem hledal, jakou značku si zvolím pro sebe. S překvapením jsem zjistil, že

nikdo v místnosti nemá zastoupení Jaguára, na kterého jsem viděl reklamu již v novinách, které jsem si koupil v Rumunsku a které jsem stále ještě měl uložené v kufru. Věřil jsem totiž, že jednou přijde den, kdy si je snad celé přečtu a budu i všemu rozumět.

Z obrázku jsem ale znal jen jeden model, a sice „E-type“, a o ostatních modelech jsem tedy raději tvrdil, že mě vůbec nezajímají. Žádný Jaguár E-type ale po silnici před námi nikdy nejel a tak jsem nemusel svou volbu moc často obhajovat. Když se ale nějakým nedopatřením stalo, že diskusní fórum u stolu na mně vyžadovalo ospravedlnění superiority Jaguára, končil jsem raději diskusi obvyklým: „Šest válců je šest válců!“ proti čemuž nikdo žádné argumenty neměl.

Nevím, jestli to bylo právě těch šest válců a tři karburátory, anebo skutečnost, že jedu do Austrálie, ale po čase již nikdo nechtěl ode mně cokoliv slyšet. Austrálii totiž všichni odepsali, jako tu „poslední zemi kam se odstěhovat“, a jako hlavní důvod udávali, že „tam nejsou ženské“. No a kdo tam jede, tak tomu „kape na karbid“, říkali všichni bez rozdílu a za takového, kterému se tak děje, mě tedy i měli.

Jako jediný partner mně tudíž zbyla hromada novin, z nichž jen ty s obrázky byly prolustovávány více jak jednou. Uviděl jsem tam i mé známé noviny „Kurier“ a zkoušel jsem je číst. Nešlo to, neboť jsem nevěděl, co ta slovíčka znamenají v češtině. Měl jsem ale kapesní, německo-český slovník, který mně i s věnováním dali kdysi dva turisté z NDR: „Zur besseren Verständigung zwischen Ihnen and Ihren Freunden aus der DDR von Fam. Werner Lange“.

A tak jsem hledal a hledal, až se mně podařilo přelouskat v jednom časopise celý jeden malý článek. Dozvěděl jsem se z něj, že jistě paní Novotny se ztratila kočka a nebyla doma celých čtrnáct dnů. Jednoho dne se ale objevila a paní Novotny byla moc ráda. Hned kočku zanesla k veterináři na nějakou operaci, jejíž německé jméno mně nic neříkalo a ve slovníku jsem ho nenašel.

Věděl jsem, že pokud si budu chtít přečíst i jiné články, tak se budu muset tu němčinu učit. Takže jsem začal tím, že jsem si psal ta rozluštěná slovíčka do sešitku a vedle nich jsem si psal jejich český ekvivalent. Několikrát za den jsem si je opakoval a má slovní zásoba se začala pozvolna rozšiřovat. Když jsem těch slovíček znal asi dvě stránky, rozhodl jsem se je vyzkoušet na jednom ze střežících Rakušáků. On nejprve nevěděl o co se snažím a trvalo mu chvíli pochopit, že na něj mluvím německy. Nakonec porozuměl a na mou otázku rozradostněně odpověděl, že se má dobře. Já jsem mu naprosto vše rozuměl a od té doby jsem vyhledával rakouské strážce pořádku a pouštěl jsem se s nimi do konverzáce.

Prvý, kdo začal přede mnou utíkat, byl ten strážce, který mně vždy odpovídal, že se má dobře, a asi po týdnu s ním začali utíkat i ostatní.



Nemohl jsem pochopit, že se mně nechtějí svěřit s tím jak se mají a že ani nechtějí vědět, jak se mám já. Všichni jen mávali rukou a opakovali mně jednu větu, kterou jsem potom často ve Vídni používal: „Deutsche Sprache ist schwere Sprache.“

53. JÁ MÁM ZÁJEM O PODNÁJEM

Asi po třiceti dnech přišel jeden den, kdy mně hned ráno bylo sděleno, že prověrka mé osoby byla úspěšná a budu přeřazen na „Frei Lager“. To byl sice stále ještě „Lager“, ale z něj se již dalo kdykoliv zavítat do Vídně, popřípadě do nedaleké hospody. Má volnost byla ale drasticky limitována obsahem mé peněženky, který ale k mému velkému překvapení, stačil na jednu jízdu vlakem do Vídně.

Hned prvý den jsem vzal kytaru a fotoaparát a v zastavárně v centru města je nechal výměnou, za něco přes tisíc šilinků. Vybaven novým sebevědomím, které se dostavilo hned jakmile mně v zastavárně porozuměli a správně vystihli mé úmysly, vydal jsem se hledat nějaké bydlení. V lágru jsem nechtěl strávit více dnů, než bylo nutné, neboť jsem věřil, že ve Vídni na mě čeká nový, vzrušující svět. Koupil jsem si opět noviny a rubrice podnájmů jsem našel jeden inzerát, který se mně zdál s mými financemi dosažitelný. Pod inzerátem byla adresa zprostředkovatelské kanceláře, kde se na mě usmívali a promptně mně předložili účet na 400 šilinků. I když jsem nevěděl přesně co dělám, věřil jsem jim, že oni vědí co dělají, a požadovanou astronomickou sumu jsem jim zaplatil. V kanceláři se na mě začali usmívat ještě více, někam hned zavolali a nakonec mně dali lístek s adresou. Slečna za přepážkou tam připsala i číslo tramvaje a stanici, kde mám vystoupit. Velice pomalu mně docházelo, že to je vše, co pro mě za mých 400 udělají a podle jejich nabádání mám tedy pospíchat na tramvaj.

Dům jsem našel dosti rychle, byl v Marroltinger Gasse 73 a paní domácí se jmenovala Frau Pascher. To jsem ještě ale nevěděl, že s ní bydlí i Rolfi, velký vlčák, který byl první, kdo přišel na mé zazvonění otevřít dveře. V té době jsem již na štěstí věděl, že abych se zalíbil, tak v rodinách s dětmi musím chválit jejich děti a v rodinách se psy či kočkami, musím chválit nejdříve psy či kočky. Takže jsem chtěl pochválit Rolfiho, ale nevěděl jsem jak to říci německy a tak jsem se jen omezil na „gut Hund“. To mou budoucí paní bytnou udivilo, protože jak mně později sdělila, v agentuře ji po telefonu řekli, že německy vůbec neumím.

Pozvala mě dále a ukázala na malý pokojík s dvěma postelemi, potom mě provedla kuchyní a koupelnou. Když jsem se snažil zjistit, jestli se pod postel vejde můj kufr, Rolfi mně olízl nos, což

paní bytná kvitovala pozitivně. Potom čekala, zda se mně to vše líbí a já zase čekal, zda se jí líbím natolik, aby byla ochotna se mnou sdílet jeden byt. Nakonec jsem ze sebe dostal opět to vděčné slovo „gut“ a na zvýšení dojmu jsem kýval souhlasně hlavou.

Paní domácí mně dala jakýsi papírek, na kterém bylo napsáno číslo 400, z čehož jsem vyrozuměl, že nyní očekává, že ji tu částku zaplatím. S radostí jsem tak udělal, neboť to znamenalo, že se mohu k paní Pascher a Rolfimu již druhý den nastěhovat. Cestou zpět do lágru jsem si spočítal co mně zbylo z peněz a nebylo mně do smíchu. Žádnou jinou kytaru či fotoaparát jsem již neměl a o tom, kde získám peníze na mou další existenci, jsem neměl ani potuchy.

Můj první a poslední večer na „Frei Lager“ proběhl podle očekávání a praskla na něj má jediná láhev rumu. Pár spolubydlících ze sousedních postelí si přisedlo a já jim sdělil, že se stěhuji k paní bytné do Vídně. Taktně jsem ale zamlčel, že se jedná o šedesátiletou bábušku. Jelikož na těch postelích kolem mně byli samí Češi a vůbec jsme se neznali, tak každý oslavoval něco jiného. Jeden se nakonec rozbřečel a všichni jsme se svorně rozhodli, že už mu rum nenalijeme. Během těch oslav mně jeden z mladíků dal jméno a adresu podnikatele, který prodává v Prátru opékané hranolky a ještě něco, což ten mladík ale nevěděl jak se to jmenuje. Prý ten podnikatel stále někoho hledá na práci o víkendech. Byla to cenná informace, neboť jsem již věděl, co jsou opékané hranolky a také jsem věděl co je Prátr, který jsem se zájezdem navštívil hned po příjezdu do Vídně.

Druhý den jsem vítězoslavně v kanceláři ukázal potvrzení od mé bytné a oznámil, že se stěhuji. Čekal jsem, že budou rádi, ale ukázalo se, že všem v té kanceláři to bylo úplně jedno. Jen mě upozornili, že se musím přihlásit u tamní policie a dodali, ať si pospíším, že vlak do Vídně za chvíli odjíždí. Takže jsem stačil říci „danke“ jen třikrát a pospíchal jsem, aby ten vlak neodjel beze mě.

54. *PLACKY S ČESNEKEM PEČU S POVĚŘKEM*

Paní domácí a Rolfi mě oba uvítali neobyčejně nadšeně a já jsem tím pádem je také nadšeně zahrnoval všemi německými slovíčky, které jsem se až doposud naučil. V obchodě ve vedlejší ulici jsem si koupil chleba, čaj a hned několik krabiček portugalských sardinek, neboť jsem byl přímo nadšen jejich nízkou cenou. To vše tam bylo to nejlacinější a přesto se má částka v peněžence scvrkla na nějakých 150 šilinků. Věděl jsem, že si musím najít nějakou práci a paní bytná mě celý zbytek dne učila, jak se německy práce hledá. Také do mého slovníku přidala povely, které když Rolfi slyšel, tak si buď lehнул, sednul či podal packu. Paní bytná ale dodala, že ty povely

nejsou správně německy, protože ona je Holanďanka a do Vídně se kdysi dávno jen vydala. No a tak proto doma mluví holandsky a tím pádem chudák Rolfi německy neumí. Druhý den při snídani mě přezkoušela ze všeho, co mě minulý večer učila, a spokojena s výsledky se rozhodla, že mě ještě naučí německy stlát postel. Nad mapou jsme společně našli tramvaj, která jezdí do Prátru, a s velkými nadějemi a malou dušičkou, jsem se vydal na cestu.

Prátr nebylo těžké najít, jen najít ten stánek mně trvalo trochu déle. Když jsem porovnal jméno na ceduli se jménem napsaným v zápisníku, věděl jsem, že jsem na správném místě!

Ve stánku stáli dva muži středních let, černovlasí a neustále se sympaticky usmívali. Prodávali smažené hranolky a jakési placky, které voněly česnekem, a já jsem byl přesvědčen, že si zvýším mé šance na práci zakoupením porce hranolků a jedné placky. Počkal jsem, až jeden zákazník si objednal podobné a hned jsem po něm odborně opakoval jeho objednávku. Muž za kasou ani nehnul brvou a podal mně přesně to, co jsem si objednal. Povzbuzen mým prvním úspěchem, jsem snědl pár hranolků a ukousl kus placky. Potom, ostentativně držící jejich produkt před sebou, jsem se naučenou větou od paní bytné zeptal, zda bych u nich nemohl také pracovat.

Ten muž u kasy opět nehnul ani brvou a neustále se usmívaje se zeptal, jestli mohu pracovat o víkendech. Nadšen jsem německy přitakal, což se mně asi povedlo velice dobře, a tím pádem jsem měl již na nadcházející víkend práci!

Hned jsem se také dozvěděl, že mám přijít v sobotu v devět ráno a bylo mně i vysvětleno, kolik dostanu za hodinu práce. To bylo ale na mě moc a tak jsem jen kýval hlavou a ničemu jsem nerozuměl. Bylo mně v podstatě vše jedno, neboť jsem věřil, že mě ten usmívající se čahoun neošidí.

Prátr byl velký, zábavný komplex, s tradicí začínající někdy více jak před sto lety. Byla tam spousta různých stánků, obchodů, restaurací a zábavných atrakcí. Byla tam dráha s elektrickými auty, byly tam tunely hrůzy, tobogány, kolotoče, střelnice - prostě výběr byl neuvěřitelný! Snad při každé návštěvě jsem objevoval stále něco nového, něco, coby stálo za vyzkoušení. Když jsem procházel pod obrovským kolem s kabinami, slíbil jsem si že jednou, až budu mít více peněz, nechám se tím kolem vyvézt nahoru a z té výšky si Vídeň dokonale prohlédnu.

Majitel stánku pocházel původně z Bulharska a oženil s Rakušankou, a tím pádem mohl v Rakousku podnikat. Byl to slušný člověk a hned od začátku se choval ke mně také tak. Obdivuhodně pečlivě a trpělivě mně vysvětlil, jak se smaží hranolky a ty placky, které na ceduli nade mnou byly pojmenovány „Pommes Frites“ a „Lángos“. Zdůraznil, že ty placky musím potírat směsí oleje, vody a „Knoblauch“, v čemž jsem poznal náš česnek.



S vůní, která se začala šířit kolem stánku, přišli i první zákazníci a brzy jsem musel pomáhat i prodávat. Bylo to ale jednoduché, žádné účty jsme nedávali, vše jsme počítali v hlavě. Když se stalo, že najednou nebylo co dělat, majitel mě vyzval abych se pustil do marketinku, což spočívalo v tom, že jsem na kolemjdoucí volal „Pommes Frites - Lángos mit Knoblauch“. V té době jsem již věděl, že to „s“, na konci slova „Lángos“, se musí vyslovit jako naše „š“ a tak mému vyvolávání rozuměli dokonce i kolemjdoucí, kteří mluvili jen německy.

V poledne jsme nevěděli kam dříve skočit. Lidé dokonce stáli před stánkem v malé frontě a v naději, že se na ně nakonec přeci jen dostane řada, poslušně zatím jen vdechovali vůni česneku. Při první menší pauze, majitel odběhl do vedlejší restaurace a přinesl mně velkou, teplou klobásu s velkým, studeným pivem a rohlíkem. Z vděčnosti jsem to snědl jak jen nejrychleji jsem to uměl a honem se opět postavil k horkému pultu. Po celý den jsme stále pekli a prodávali a já si připomněl, co s oblibou říkával vedoucí na Martinovce o situaci, když do restaurace přišli najednou více jak tři hosté: „Máme fofr!“

Bylo už pozdě večer, když jsme konečně umyli a uklidili vše, čemu majitel stánku říkal „mein Geschäft“, a já dostal další klobásu s křupavým rohlíkem a pivo. Potom mně zaplatil za ten den téměř dvojnásobek toho, kolik jsem očekával a já si nemohl pomoci, než radostně povyskočit. Majitel si to správně vysvětlil, že mám z toho velkou radost a ne, že jsem se z té dřiny trochu pomátl. Rozloučili jsme se s tím, že i druhý den, v neděli, přijdu opět v 9 ráno a opět budu smažit, prodávat a křičet „Pommes Frites - Lángos mit Knoblauch“. Ujistil mě, že za to dostanu zase klobásy, rohlíky, piva a také i štědře zapláceno.

Ještě v tramvaji, jedoucí do vídeňského desátého „Bezirk“, kde jsem nyní bydlel, jsem mu v duchu děkoval za mou záchranu před „kapitalistickou krizí“, která by se na mě jistě uvalila, kdybych nevydělal na nájemné na příští měsíc.

Ten odpracovaný víkend bylo mé první zaměstnání v kapitalistické společnosti a po tom všem, co nás učili ve škole, jsem se vůbec necítil být vykořisťován. Majitel stánku byl samozřejmě kapitalista a tak podle definice měl ze mě „vydřít ducha“, nebo alespoň mě neměl rozmazlovat těmi klobásy a pivy. Bývaly by stačily jen ty rohlíky, i za ty bych byl vděčný!

Když jsem se vrátil k paní bytné a Rolfimu, voněl jsem sádlem a česnekem. Rolfi se začal olizovat a slintat, ale paní bytná nebyla mým arómem nadšena. Přesto ale nic nenamítala a jen nesměle bránila Rolfimu cpát čumák do všech mých kapes. Hledal tam asi nějaký zatoulaný „Lángos“ a já ho bohužel musel zklamat - obrátil jsem naruby všechny mé kapsy a všechny zely prázdnotou!

To vše bylo velice dojemné a já cítil, že v tomto cizím městě jsem již potkal mnoho dobrých lidí a dokonce i jednoho, velice hodného psa.

55. PÁRKY VONÍ Z DÁLKY

Práci v Prátru jsem sice mohl zaplatit nájem a ještě mně zbylo i na velice skromné nákupy v prodejně s potravinami, ale na nic víc to nestačilo. Potřeboval jsem však zimní oblečení, neboť pod mé kožené sako se na ulici začal drát nepříjemně studený vítr. Mé české polobotky, které nahradily mé rozpadlé, české tenisky, se začaly také pomalu rozpadávat. Počasí se horšilo a dobrácký majitel krámků v Prátru mně oznámil, že následující víkend bude bohužel poslední před přicházející zimou.

Naštěstí jednoho zamračeného rána mně pošťák přinesl toužebně očekávané pracovní povolení a já tedy mohl oficiálně žádat ve Vídni o práci. Opět jsem si koupil noviny, ale tentokrát jsem již nehledal mezi inzeráty, které slibovaly hory doly. Věděl jsem již, že ne všemu co se píše, se dá věřit.

Takže jsem hledal mezi nabídkami práci pro pomocníky do kuchyně, uklízeče, stavební dělníky, prostě cokoliv, na co má limitovaná němčina a kvalifikace stačila. Našel jsem jeden, kde nedaleký masokombinát hledal nezkušeného pracovníka. To se mně hned velice zalíbilo, protože někoho, více nezkušeného v tomto oboru, by asi těžko hledali. Mé šance tím pádem vypadaly náramně optimisticky a i paní Pascher souhlasila s mým oceněním a hned slibovala Rolfimu, že mu budu nosit kosti.

Zavolał jsem na telefonní číslo, napsané pod upozorněním, že se na ten inzerát mají hlásit jen seriózní uchazeči. Kupodivu, já neměl problém rozumět, ale ta slečna na druhé straně telefonu ten problém měla. Přesto však jsme se domluvili, že druhý den ráno navštívím firmu a v jejích kanceláři si jistě rozumět budeme.

Druhý den se tak kupodivu stalo. Nebyl to velký podnik a manažér byl hned od samého začátku na mě velice slušný a na uvítanou mně podal ruku. Vysvětlil jsem mu, že jsem ochotný dělat cokoliv, jak mě předešlý večer naučila říkat moje paní domácí, a on mně také cosi vysvětloval. Poslouchal jsem pozorně, ale jediné co se mně zdálo povědomé, byla ta svůdná vůně uzelených párků, které kancelář byla plná. Manažér náhle skončil a já z jeho pohledu poznal, že čeká ode mě nějakou odpověď. Protože jsem nevěděl co se ptal, odpověděl jsem neutrálním „ja, bitte“, což si manažér vysvětlil tak, že chci začít okamžitě. Odvedl mě do šatny, dali mně velkou zástěru a snad ještě větší čepici a postavili mě ke strojové řezačce, do které jsem až do oběda strkal pruhy vepřového sádla. Nařezanými kostkami jsem postupně plnil řadu kotlů, ve kterých se smažily na sádlo.

Oběd drželi všichni zaměstnanci pohromadě u velkého stolu, plného masových lahůdek a křupajících rohlíků a žemlí. Mohl jsem jíst co jsem chtěl a tak jsem jim za jejich pohostinství děkoval naprosto nepředstíranou rozkoší z jejich výrobků. Nejprve jsem se pustil do jednoho jejich párku, potom do klobásy, na talíř jsem přidal kolečko tlačenky a když jsem objevil i české jitrnice, můj apetit neznal limit. Měl jsem ustavičně plnou pusou, čímž jsem chtěl předejít jakékoliv konverzaci, neboť jsem jasně viděl, že ti všichni, kromě slečny v kanceláři a manažera, se samozřejmostí věřili, že jim rozumím.

Po obědě jsem jel jako závozník, což jsem již uměl a pamatoval jsem si jak se to dělá, ještě z dob prožitých na stavbě v Kralupech. Rozváželi jsme po Vídni do obchodů bedny plné dobrot a já se nestačil divit, jak nás všude radostně vítali. V některých obchodech mě šofér, jako novou tvář, dokonce i představil pod jménem „Georg“, což bylo napsáno na mém pracovním povolení a na německé části mého rodného listu, který jsem si propašoval do Vídně sebou.

Když jsme dodali poslední bednu a korpulentní obchodnice nám zamávala na rozloučenou, šofér mě vysadil u jedné tramvajové zastávky a udivenému mně dal balíček párků. Potom mně dlouze vysvětloval, že na rohu naší ulice mě druhý den ve 4 ráno naloží, abych nemusel jezdit tramvají. Byl jsem přímo omráčen jeho velkorysostí a neobyčejným štěstím, o kterém jsem byl přesvědčen, že mě ten den potkalo.

Stál jsem na chodníku v neznámé ulici a nevěděl jsem, do které tramvaje mám nastoupit. Znal jsem jen tramvaje jedoucí z centra města a tak jsem se pro jistotu vydal pěšky tam, kde se nad domy tyčila vysoká věž chrámu Sv. Štěpána. V duši mně hrálo tisíc houslí a ulice se mnou tancovaly valčíky od Štrausových bratrů.

Na náměstí u chrámu stávaly obvykle skupiny turistů a obdivovaly ten stavitelský zázrak. Čechy jsem poznal hned na dálku, všichni se totiž oblékali do velice stejného kabátu do deště, kterému se říkalo „šušťák“. Ten reprezentoval v Praze ten nejposlednější výkřik módy a každý ho chtěl mít a nosit, a to i když nepršelo. No a právě jednu takovou skupinu jsem tam uviděl a hned jsem k ní zamířil. Bylo to snad jen proto, že jsem se chtěl oproti nim cítit privilegovaný tím, že se nemusím vracet do Československa, a „šušťák“ si mohu koupit třeba hned a bez fronty.

Zastavil jsem se opodál té skupiny a přistihl jsem se, že s neobyčejným potěšením poslouchám lahodnou melodii češtiny. Díval jsem se nahoru na věže chrámu, tak jako snad všichni v té skupině, a z nepochopitelných důvodů jsem poslouchal průvodcův výklad, který jsem ale při mých zájezdech, vždy naprosto ignoroval. Když jsme se měli všichni dívat na vchod do chrámu, začal jsem si prohlížet podrobněji celou skupinu a najednou jsem mezi nimi

poznal jednu paní ze Špindlerova Mlýna, která byla na mě vždy velice hodná. Hned vedle ní jsem uviděl jednu dívku stejné kategorie a najednou jsem uviděl i Karla, mého adoptovaného staršího bratra, jak se intenzivně vtírá do její přízně.

Ten předvečer slovo „šťastná náhoda“, pro mě nabylo velice konkrétního významu. Uprostřed cizí země, přesně na tom samém místě a v ten samý okamžik, jsme se naprosto náhodně setkali. Bez předchozího domlouvání, naprosto nezáměrně a zcela a úplně nečekaně! I když Karel věděl, že na podzim jedu na zájezd, z kterého se nevrátím, neměl ani potuchy kde jsem a co dělám! Báł jsem se mu napsat, jelikož jsem dobře věděl, že po mém nenavrácení se ze zájezdu, bude vyslýchán a nechtěl jsem mu způsobit potíže.

Ten den na vídeňském náměstí, Karel byl účastníkem zájezdu pracovníků ROH Špindlerův Mlýn a s většinou z nich jsem se znal. Tak se stalo, že najednou celá skupina zapoměla na průvodce a výletníci se shlukli kolem Karla a mě.

Všichni najednou také chtěli vědět co ve Vídni dělám a jak se mám. Určitě jsem se chlubil, když ne ničím jiným, tak alespoň těmi párky, které, než mně došly, jsem dával na ochutnávku přítomným. Karel potom nechal skupinu skupinou a šli jsme do jedné kavárny a tam jsme si povídali a povídali. Když přišla řeč na Austrálii, Karel nechápal jak se tam mohu stěhovat, „když tam nejsou žádný ženský?“

Snažil jsem ospravedlnit mé rozhodnutí poukázáním na jednoho starého mládence ze Záryb, který se nikdy neoženil a ani „si na žádnou nemyslel“, jak se o něm v Zárybech říkalo. Přesto žil spokojeně až do svých osmdesáti a nakonec také spokojeně umřel. Karel nechtěl ovšem slyšet nic takového a ani podobného, a začal se vyptávat, jak jsem na tom se zaměstnáním, bydlením, s němčinou a hlavně s financemi?

„Jak jsi se mohl naučit tak rychle německy, že už prodáváš v Prátru?“ nemohl pochopit a já se jen sebevědomě těšil i z tak malého úspěchu. Karel ale mou situaci za úspěšnou nepovažoval. Otevřel peněženku a dal mně 400 německých marek, což byly všechny jeho peníze na nákupy, které chtěl ve Vídni poslední den zájezdu uskutečnit. Když jsem protestoval, mávl jen rukou a ubezpečil mě, že tentokráte si Coca-Colu kupovat nemusí, neboť ta z minulého roku, stále ještě stála neotevřená na polici v jeho pokoji.

Seděli jsme spolu v té kavárně až do uzavírací hodiny a jen s těžkým srdcem jsme se rozloučili. Když jsem nakonec chtěl uléhat do postele, byly dvě ráno a já již ve čtyři měl čekat na rohu ulice! Rozhodl jsem se neusnout a raději proto sedět v kuchyni u stolu a hladit Rolfimu hlavu.

Když jsem se u toho stolu probudil, s hrůzou jsem zíral na hodiny, které ukazovaly 5 ráno! Vyběhl jsem z domu a běžel prázdnými



ulicemi. Nejprve jsem zamířil do centra a potom do továrny. Ani mě nenapadlo jet tramvají, neboť jsem stejně nevěděl, která kam jezdí.

Do továrny jsem přiběhl o dvě hodiny později, než jsem měl. Cítil jsem se příšerně a cestou jsem přemýšlel, jak vysvětlit, že po tom všem, co pro mě v té továrně udělali, jsem zcela primitivně a lajdácky zaspal!

Protože jsem očekával rozzlobeného manažera a okamžitý vyhadzov, připravil jsem si historku o tom, že mně bylo z té práce v továrně špatně a že bohužel v továrně nemohu pracovat. Měl jsem připraven i závěrečný proslov v němčině: „Jen se prosím na mě za to nezlobte!“

Když jsem vše ze sebe vykoktal tak, že manažér tomu rozuměl, on docela klidně řekl, že se nic neděje a jestli chci pokračovat, ať se převléknu a jdu krájet špek. To jsem samozřejmě, ač bych velice rád, nemohl udělat. Má historka by se prokázala být plytkou lží a před každým bych se musel neustále za ni stydět. S těžkým srdcem jsem tedy musel trvat na tom, že nemohu v továrně pracovat. Takto totiž jsem se za svou lež styděl jen sám před sebou!

Odmítl jsem sice výplatu za ten necelý den včerejší práce, ale manažér trval na tom, že mně musí zaplatit. Když jsem si cestou z továrny spočítal kolik mně za tak málo práce dal a když jsem cítil teplo balíčku uzenin, které mně na rozloučenou ještě přidal, chtěl jsem se rozbřechet.

Sice jsem si to nakonec rozmyslel, ale přesto pár slz mně stékalo po tváři. Před procházejícími lidmi jsem se snažil vypadat, jako když mně zrovinka někdo blízký umřel, a nechtěl jsem dát najevo, že je to mé svědomí, co mě nutí k pláči. Potkal jsem totiž dobré lidi a jejich dobrotu jsem jim splatil lží!

56. NÁDOBÍ, CO ZLOBÍ

Vrátil jsem se „domů“, jak jsem začal důvěrně nazývat ten malý pokojík v tom přátelském bytě pani Pascherové, a bylo mně na nic. Jen Rolfi mě utěšoval v mé mizérii a jeho oddaný pohled mně dokazoval, že je snad jediný na tomto světě, kdo mně po tom všem stále ještě věří.

Zvažoval jsem celou situaci a cítil jsem, že to bylo právě to včerejší setkání s Karlem, které bylo tak příšerně náhodné, že jsem začal věřit v předurčený osud. Karel byl již od samého začátku nedílnou součástí mé emigrace, neboť o mých plánech věděl a navíc mně v nich i napomáhal. Od něho jsem dostal mé první lekce v čišnění a první autentické informace o světě ze hranicemi republiky.

Po Karlově „školení“ a pár měsíců práce coby číšník, jsem si byl jistý, že jako číšník splňuji většinu požadavků této profese. Navíc

jsem měl krásný, černý smoking, zděděný po mém bratranci, který do tanečních už nehodlal chodit a tak mu byl na nic.

Ten smoking jsem si oblékl do společnosti jen jednou, a sice i s černým motýlkem, když jsme šli s partou do jednoho velkého nočního podniku, v rekreačním středisku Mamia v Rumunsku. Smoking mně seděl tak náramně, že si mě tam němečtí turisté pletli s vrchním a chtěli si u mě objednat víno. Jen stěží jsem v sobě potlačil nechvalnou číšnickou vášeň a nezkasíroval jsem je za doposud nezaplacenou konzumaci.

Takže jsem se oblékl do toho smokingu a přál jsem si, aby začalo pršet a já si mohl obléci přes něj můj „šusták“. Na rozdíl od Prahy, ve Vídni se totiž tyto kabáty nosily jen v dešti.

Pršet ale nezačalo, a tak jsem paní bytné vysvětloval že asi začne. Snažil jsem se aby pochopila, že ten můj přšiplášť si musím obléci, neboť za žádnou cenu nechci zmoknout. Ta si to ale vysvětlila tak, jak to skutečně bylo, a ze skříňě vynesla po svém nebožtíku muži sice krásný, ale zoufale velký kabát. Nakonec i ona sama uznala, že v tom mém přšáku budu vypadat o něco méně groteskně a ve dveřích bytu mně na celou chodbu přála dobré pořízení.

Rozhodl jsem se jet tramvají do centra Vídne a v prvním slušném hotelu požádat o práci. Hotelů v centru bylo plno, ale jak jsem šel od jednoho k druhému, buď pompézní vchod či pompézní vrátný u vchodu, mně vždy vzaly mou veškerou odvalu. Minul jsem poslední domy jedné ulice a přede mnou se rozprostřel park. Doufal jsem, že tam nebudou žádné hotely, neboť jsem najednou zatoužil po chvíli mentálního odpočinku.

Netrvalo ale dlouho a na jeden hotel jsem narazil. Byl jen trochu pompézní, ne tak hodně jako předchozí hotely, a u dveří nestál vrátný, což rozhodlo.

Vstoupil jsem do hlavního vchodu a najednou, kde se vzal tu se vzal, přede mnou se přeci jenom nakonec jeden vrátný objevil! Povšimnul si mého, kabátem špatně zakrytého smokingu, a zřejmě si mě spletl za někoho velice důležitého, neboť se přede mnou téměř uklonil a spustil na mě německy, hned potom anglicky a pak ještě i jinou řečí, kterou jsem ale nerozpoznal. Nechtěl jsem mu vysvětlovat jeho omyl, a tudíž jsem se s ním nechtěl vůbec pustit ani do té nejmenší konverzace. Dostal jsem spásnou myšlenku mu ruský poděkovat, doufaje, že ruský on neumí. Na štěstí neuměl a má osoba zřejmě nabrala v jeho očích ještě více na důležitosti. Potkat totiž Rusa ve smokingu, se za ta dlouhá léta československo-sovětského přátelství nepodařilo ani mně.

Takže kráčel přede mnou s hlavou vzhůru, jako před nějakým králem, a mně nezbylo, než za ním cupitat směrem k recepci. Tam mě předal velice nastrojené postarší recepční, poděkoval mně, ačkoliv jsem ani netušil za co. Recepční se začala strojeně usmívat, což jsem si hned vysvětlil jako špatné znamení a měl jsem pravdu.

Když jsem jí řekl, že hledám práci číšníka, její pohled ztvrdl, ačkoliv její ústa zůstala v tom strojeném úsměvu stále ještě pootevřená. Sáhla na malý zvonek a ten samý vrátný honem přicupital, stále ještě netuše, že on je na tom lépe než já. Něco mu řekla německy, což změnilo jeho oddaný pohled ve výhružný a on mě popadl za ruku a vyvedl z hotelu ven. Šel jsem dobrovolně, nevzpouzel jsem se a to zapříčinilo, že se vrátný nade mnou smiloval a vysvětlil mně, že o zaměstnání se žádá v osobním oddělení, kam se chodí zadním vchodem.

Vydal jsem se hledat zadní vchod a po několikerém zablouzení do různých skladů, mě nakonec jeden dobrotivec, který mě v tom samém skladu viděl již podruhé procházet, odvedl před dveře osobního oddělení hotelu Intercontinental ve Vídni.

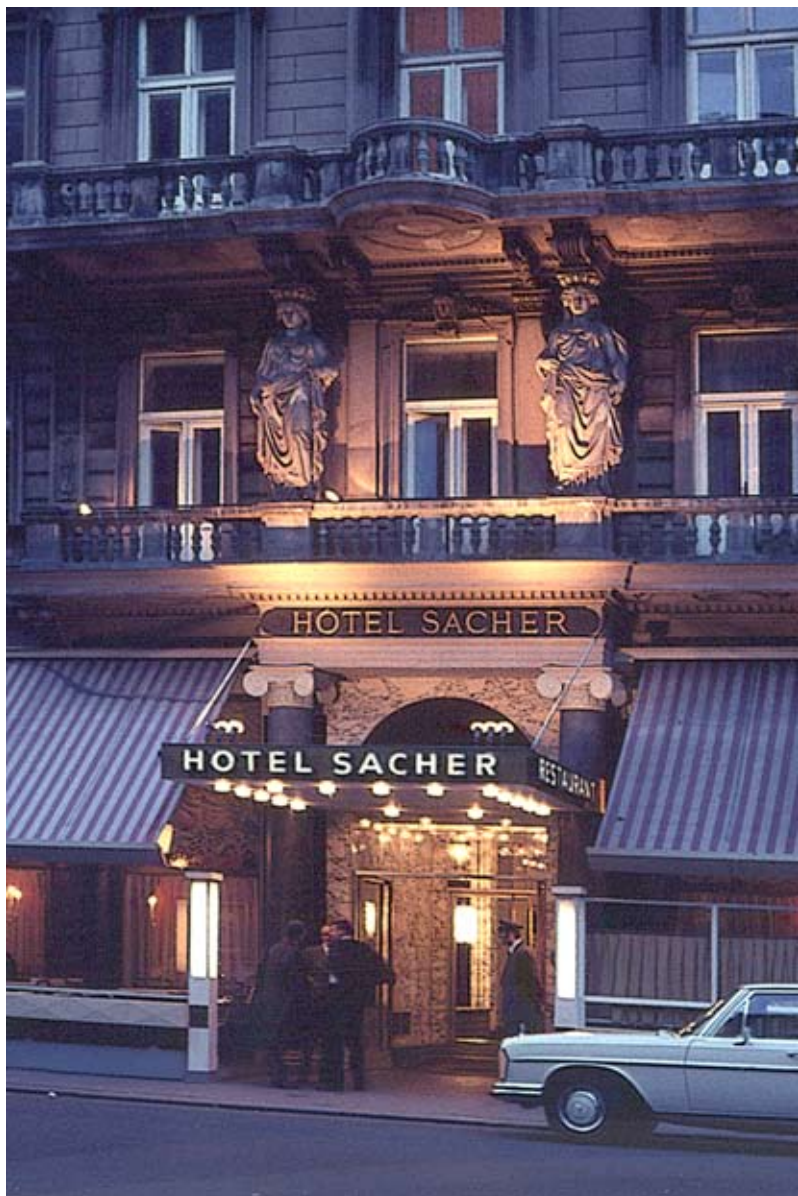
Zařukal jsem na dveře a vstoupil do dosti malé kanceláře, kde za stolem seděl asi třicetiletý, na první pohled sympatický muž. Povšimnul jsem si, že plakát na zdi byl napsán anglicky a jediný viditelný nadpis na hromadě desek byl také anglicky, neboť na něm stálo „Notes“. Uvědomil jsem si, že německy v americkém hotelu se asi nemluví a honem jsem si vzpomínal, jak se v angličtině žádá o práci.

Naštěstí ten dobrák si mě díky mému smokingu asi také ponejprve spletl, protože mně nabídl židli a trval na tom, abych se posadil. Napadlo mně, že asi nechce, abych mu z té kanceláře „vynesl spaní“ a nechtěně jsem se začal usmívat. Když jsem mu nakonec bídě anglicky vysvětlil co chci, tak on se začal také usmívat. Vysvětlil mně, že končí sezóna a že číšníky nepotřebují a dále již jen čekal, až se zvednu a odejdu těmi samými dveřmi, kterými jsem přišel.

Za těch pár týdnů u paní Pascher jsem se od Rolfiho naučil, že když jeden o něco skutečně stojí, tak se mu to podaří. A to ať je jeden číšník nebo pes. Rolfi mě totiž svou houževnatostí již tak zpracoval, že když jsme byli sami doma, mohl se mnou bez obav ležet v mé posteli, a když ji zrovinka nezabral celou, tak potom jsem se tam vešel i já. Takže jsem nic nedal na to, co mně právě ten pan osobní sdělil a cítil jsem, že své šance musím nějakou vylepšit. Na váhy rozhodování o mém budoucnu jsem tedy přihodil to, že umím servírovat na stříbře.

Pan osobní ale stále kroutil hlavou.

„Co ještě umím?“ napadlo mě a já si v tom zmatku nemohl vzpomenout, že třeba umím narážet sudy s pivem. Takže jsem jen dál seděl, on se díval na mě, já na něho a po chvíli jsme se oba hlasitě rozesmáli. Již nevím čemu jsem se smál já, neboť mně se spíše chtělo brečet, ale on se smál dozajista proto, že viděl před sebou groteskní figurku, mluvící špatně anglicky, ale přesto pevně rozhodnutou neodejít, dokud nedostane zaměstnání. A to nic nevěděl o mé, ještě bídnější němčině!



Po malé chvíli nakonec řekl to očekávané „OK“ a já mohl nastoupit v hotelu Intercontinental, jako umývač nádobí. Zdůraznil, že to je jen do Vánoc a do té doby si musím najít něco jiného. Radostně jsem souhlasil a to slovo „do Vánoc“ jsem po něm fluentně opakoval. Byl jsem přímo nadšen tak skvělým zaměstnáním a prospektem, že každý měsíc, až do ledna, dostanu od hotelu výplatu!

Pracoval jsem jen noční směny a tak již druhý den v noci jsem se potýkal se zarputilou, automatickou myčkou nádobí, ke které mně chyběl český návod. Po myčce jsem zápasil s mopem, kterým jsem šmudlal podlahy různých kuchyní v hotelu a teprve až noc končila, mohl jsem se osprchovat, převléci a vydat se probouzející se Vídni domů.

Pracovat noční směny mělo pro mě hodně výhod, z nichž noční příplatek byl tou největší. Výhodou byla i skutečnost, že na rozdíl od rozespálých, rozmrzelých a viditelně trpících lidí v tramvaji, já se vracel z práce přímo do postele v teplém pokoji

Dva měsíce do Vánoc utekly velice rychle a já si z nich pamatuji jen jednu z prvních směn, kdy jsem měl do odpadků naházet krásně zabalené porce másla, džemů a medu. Netknuté, neotevřené a přesto sdílející tak strašný osud. Pro jistotu jsem se zeptal vedoucího naší party uklízečů, Srba z Bělehradu, a on nejenom že potvrdil, ale hlavně zdůraznil, že to je tak předepsané. Také mně důvěrně sdělil, že přesně to samé se ptal, když on před léty začínal. I pro něj, odchovaného oproti mně jen desetiletím socialismu, to bylo zcela nepochopitelné.

Pamatuji si ale, s jakou radostí jsem si téměř utíkal vyzvednout ze zastavárny moji kytaru a fotoaparát. Paní Pascher se radovala z fotoaparátu, protože jsem jí slíbil, že vyfotografuji Rolfiho, což jsem hned druhý den udělal. Z kytary se již těšila méně, speciálně když se k mému zpěvu přidal Rolfi a oba jsme společně tesknili. On zřejmě po nějaké své čubčí lásce a já jsem tesknil jen všeobecně.

Když jsem šel domů z poslední noční směny, do Vánoc chyběl jen týden. Ačkoliv zima dosedla na Vídeň již asi tak před měsícem, v to specifické ráno vítr profukoval až pod límec mého nového kabátu a ulice se mně najednou zdála daleko více studená, než kdykoliv před tím.

Při mé poslední návštěvě australského zastupitelského úřadu mně sdělili, že mé vystěhování do Austrálie je schváleno nějakým důležitým úřadem přímo v Austrálii. Mohu tedy počítat s tím, že brzy dostanu imigrační víza do mého nového, rakouského pasu pro cizince, a koncem února již poletím. Když mně napsali na kousek papíru, kolik musím zaplatit než mně letenku vydají, podlomily se mně kolena. Zoufale jsem se snažil v jejich pohledu objevit, že si ze mě dělají legraci a že tomu tak není.

Tak tomu ale bylo a než jsem mohl odletět, musel jsem zaplatit sumu, odpovídající zhruba třetině ceny letenky. Vyrozuměl jsem, že zbytek budu platit v Austrálii a na ta obě placení jsem se vůbec netěšil.

Ačkoliv jsem pracoval a šetřil tak moc, že jsem si byl i sobě protivný, mé úspory byly jen kousek nad nulou. Musel jsem si koupit zimní oblečení, zimní boty a čepici, a navíc jsem se musel i živit. To ale nebylo tak těžké, pokud jsem pracoval v hotelu. V podstatě jsem nejedl celý den a až v hotelu mně kuchaři dali o cokoliv jsem požádal.

Tam jsem poprvé ochutnal čerstvé ústřice a byl jsem si jistý, že se bez nich obejdu, a to i když jeden kuchař tvrdil, že v Austrálii to všichni jedí. Zjistil jsem také, že mě všichni litovali, neboť jsem jel do Austrálie, o které byli přesvědčení, že je tam zoufale málo žen. Jeden z naší party uklízečů mně dokonce přinesl fotografii jeho tety, která se tam vystěhovala z Jugoslávie a hned se tam dobře vydala. Fotografie putovala z ruky do ruky a všichni se shodli na tom, že ta Austrálie musí být pro muže peklem. Když jsem si k těmto neveselým prospektům přidal ty ústřice, souhlasil jsem, že jsem měl raději jet do Kanady, kde se za letenky prý neplatí.

Cestou z hotelu jsem si koupil noviny a hned, jakmile jsem se vyspal, začal jsem prohlížet inzeráty, nabízející práci. Dobrotivá paní Pascher si sedla vedle mě a červenou tužkou byla připravena podtrhávat pro mě ty nejlepší.

Noviny byly ale pro nás oba velkým zklamáním, neboť bylo těsně před Vánoce a inzerátů tam bylo málo - respektive tam byl jen jeden, padající v úvahu, a sice místo nočního hlídače u firmy „Helwacht“. Zavola jsem tam z telefonu paní Pascher a druhý den jsem již seděl v kanceláři, kde se mě vyptávali na vše možné. Chtěli především zjistit, proč mladý muž, mého věku a stále ještě zachovalé postavy, si vybral za životní terno pracovat jako noční hlídač?

Aby předešli nějakému nedorozumění, tak mě hned ujistili, že budu hlídat jen objekty, které nemají žádnou prodejní peněžní hodnotu. Hned mně vyjmenovali spoustu takových objektů, ze kterých jsem rozuměl ale jen výkopům na ulici a rozestavěným budovám. S tím

jsem nadšeně souhlasil, neboť hlídat něco co nemůže utéct je daleko lepší, než hlídat třeba někomu jejich nezletilou dceru.

Takže jsem je s radostí přesvědčil, že to je to ono, že chci být nočním hlídačem a učit se němčinu, abych mohl sám a bez pomoci psát všechna možná úřední hlášení. Když jsem i odpověděl, že pracovat přes Vánoce, a speciálně v noci, je mým koníčkem, celá kancelář se rozveselila a hned mě poslali na půldenní školení. Po něm jsem dostal uniformu, čepici, píšťalku, baterku se třemi barevnými filtry a zbrusu nové gumáky. Nakonec mně sdělili že každý den, vždy kolem páté, mně zavolají a řeknou, kde zrovinka ten den budu hlídat. Zaskakoval jsem totiž za onemocnělé kolegy a za ty ostatní, kteří chtěli trávit Vánoce doma s rodinou.

Mé nové zaměstnání se mně hned prvý den velice zalíbilo. Hlídal jsem jednu rozestavěnou budovu, ve které soucitný vedoucí stavby nechal nejdříve dohotovit jednu místnost s velkým, elektrickým světlem a topením, a vybavil ji židlí a stolem. Nikdo mně neřekl nic přesnějšího co mám vlastně hlídat a tak jsem hlídal jen tu místnost, která jako maják svítila do temných koutů rozestavěného domu. Celých dvanáct hodin hlídání jsem četl noviny, učil se nová německá slovíčka a potom je zkoušel doma na paní Pascher. Rolfi při takovýchto seancích vždy pozorně naslouchal a já byl přesvědčen, že se ta slovíčka učí se mnou. Věřil jsem, že je nadaný na řeči, protože když nikdo nebyl doma, již více než měsíc jsem na něj mluvil jen česky a on všemu rozuměl. On rozuměl proč se mně stýská po sjezdovkách Špindlerova Mlýna, po útulném městečku Cvikov a po nezapomenutelné Jindře. Určitě chápal, že se mně při takovýchto vzpomínkách občas zamlží oči a v takových chvílích, jsem jen po hmatu hledal jeho uši, neustále připravené k troše podrbaní.

Abych mohl odletět koncem února, musel jsem zaplatit zálohu na letenku celých čtrnáct dnů předem. Omezil jsem proto své večere na jednu krabičku sardinek, chleba, jednu cibuli a k snídani jsem neměl nic, to jsem honem zalezl do postele. Před nástupem do práce jsem měl rohlík s máslem s hrníčkem mléka a dvě vajíčka, většinou syrová. Mé bytné jsem lhal, že nám v práci dávají velké večere. Nechtěl jsem totiž, aby kromě Rolfiho, mě kdokoliv jiný litoval.

Jednoho dne ráno jsem se vracel z mého nočního nokturme a Vídeň okolo tramvaje byla bílá, kam až oko dohlédlo. Měl jsem snít rád a vzpomínka na zasněžené Krkonoše mně přinesla to ráno neuvěřitelnou radost. Takovou, že jsem cestou tramvají domů ani jednou neusnul. Než jsem doma stačil ulehnout do postele, zaslechl jsem v radiu, že městský úřad hledá pracovníky na odklizení sněhu z ulic. Zaplatí hotově, bez daně, a já si hned vypočítal, že tři hodiny práce mně koupí šest krabiček sardinek, což byla tenkráté úžasné lukrativní propozice.

Jediný problém, který jsem měl, byly mé boty. Koupil jsem si sice nové hned na začátku zimy, ale asi po měsíci se začaly rozlepovat a ačkoliv jsem je neustále znovu lepil, dohromady držet nechtěly. Takže boty na odklizení sněhu jsem neměl, což pani Pascher ovšem nemohla nechat jen tak bez povšimnutí. Pochvíli prohrabování beden ve sklepě mně vítězoslavně přinesla pár vysokých, kožených bot, po nebožtíku panu Pascherovi. Obul jsem si je, ale i po zašněrování na maximum byly stále ještě veliké. Neuměl jsem si představit, jak velký musel být pan Pascher a pani Pascher nikde nemohla honem najít fotografii, kde by se daly naše postavy porovnat.

Nacpali jsme proto do bot noviny, které jsem ještě ani nestačil přečíst, a po půlhodince jsem již stál v depu čističů ulicí a kolejí. Vyfasoval jsem lopatu a z kolejí odhazoval do stran stále padající snůh. Občas zakuklený policajt, přidělený k našemu „komandu“, musel zastavit provoz na kolejových přejezdech a já si mohl jen letmo prohlížet auta s lyžemi na střeše, plná rozesmáté omladiny, směřující do Alp. Z počátku jsem jim to definitivně záviděl, ale později jsem si uvědomil, že já budu již za měsíc v teple a oni budou stále ještě mrznout ve Vídni. Přestal jsem jim tudíž závidět a jen jsem přemýšlel jak jim dát najevo, v jaké bryndě, oproti mně, oni vlastně jsou.

Když jsem odpoledne dostal výplatu, zjistil jsem ke své velké radosti, že si za ni budu moci koupit nejenom ty tři krabičky sardinek, ale že mně ještě i něco zbude. Za to jsem si mohl koupit osm vajíček, anebo lístek do kina na film „Doktor Zhivago“.

Procházel jsem dosti často okolo kina, kde tento film již asi měsíc promítali, a vždy jsem se zastavil a prohlížel obrázky vystavené ve vitríně. Slyšel jsem o tom filmu tolik dobrého, že jsem oželel vajíčka a koupil si lístek na jedno večerní představení, v můj jediný den volna v tom týdnu.

Kino bylo v majestátní budově, kterých sice Vídeň byla plná, ale v žádné jiné jsem kino neviděl. Chvíli jsem před bodovou jen stál a obdivoval ty krásné umělecké fasády nade mnou. Úmyslně jsem si s odchodem dával na čas a jen pomalu, stále ještě vychutnáváje skutečnost, že právě já jdu do takové překrásné budovy, jsem prošel velikými, impozantními dveřmi a stanul ve foyer kina. Dal jsem si kabát do šatny, a to i přes děsivě varovnou ceduli nad pultem, kde stálo kolik takový špás obnáší. Byl jsem v prostředí na úrovni, šel jsem na film na úrovni, a tak jsem se snažil i na úrovni chovat. Jak jsem dodatečně zjistil, byl jsem jeden z mála, kdo tak učinil.

Usedl jsem v sále, který byl také na úrovni a sledoval tmavě červenou oponu přede mnou. Když hlavní světla pohasla, elegantně oblečený muž předstoupil před oponu a já zcepeněl hrůzou, že mu nebudu všechno rozumět. S tím, že nebudu rozumět filmu, jsem se již smířil hned po zakoupení lístku.

Napínal jsem uši a zoufale hledal smysl proslovu, který ten elegán měl k obecenstvu. Než jsem si ale v hlavě vše srovnal, před oponou se začaly procházet manekýnky, jedna po druhé, a elegán začal ze sebe chrli chválu na to či ono oblečení. Nic podobného jsem neočekával a ani jsem si neuměl přestavit, co to má co společného s Dr. Zhivago a jeho trampotami. Mé zklamání ustoupilo až když manekýnky zmizely, opona se otevřela a já uslyšel první tóny hudební přede hry.

Potom následovaly již jen nezapomenutelné chvíle a stejně jako Lara, brzy jsem i já začal v mé mysli důvěrně oslovovat Dr. Zhivago „Juri“. Po více jak tři hodiny jsem se s ním dělil o všechny jeho radosti, strasti a lásky jeho života. Připadalo mně, že v mnohém jsme si velice blízcí a poprvé v životě jsem litoval, že na rozdíl od něho, já jsem medicínu nedostudoval. Také mě napadlo, že Jindra a já můžeme dopadnout stejně jako Jurij a Lara a že se již nikdy nesetkáme. Byl jsem o tom čím dále tím více přesvědčen, neboť jsem doposud nedostal ani jednu odpověď na mé dopisy, které jsem jí z Vídně posílal. Na rozdíl od Láry ve filmu, Jindra tím pádem nepřijde na můj pohřeb a já prostě „odejdu bez funusu“, jak to tvrdil první strýc Láďa o komunistech.

Představení skončilo a já šel domů temnými, studenými ulicemi a vůbec jsem se nesnažil sám sebe přemlouvat, že nejsem z toho všeho smutný. Věřil jsem, že již jen z respektu k Juri a Láře, jsem veselý ani být nemohl. A se mnou byly i ulice a stromy v parku smutné, a smutné bylo i to, že jsem ještě před rokem lyžoval na sjezdovce ve Špindlerově Mlýně, kde mě znalo a vážilo si mě hodně dobrých lidí. Po roce jsem se dopracoval na pozici nočního hlídače v jednom velkém městě, přesně takovém, jakým jsem se vždy před zimou snažil vyhnout. Znalo mě tu jen pár lidí a vážil si mě jen Rolfi. Definitivně, ten můj nový, svobodný svět pro mě moc lákavě nevypadal!

58. *NÁVŠTĚVA CO KAFE PILA A PŘÍŠERNĚ MĚ VYDĚSILA*

Za několik dnů opět napadl sníh, a tak po skončení noční směny jsem šel opět odhazovat. Byl všední den a žádná auta s lyžemi na střeše jsem neviděl, čímž jsem se hned cítil lépe. Sněžilo celý den a nebýt toho, že jsem musel večer opět hlídat, házel bych ten sníh snad celou noc. Tak moc se mně líbily ty peníze, které jsem při odchodu dostal vysázené přímo na ruku.

Když jsem pozdě odpoledne přijel celý promáčený domů, paní Pascher mě hned ve dveřích informovala, že se po mně ptal jakýsi postarší muž. Neumí vůbec německy a čeká na mě již od poledne v

restauraci naproti. Hned mě napadlo, že to bude nějaký špion, který dostal za úkol mě přivézt zpět, po dobrém či po zlém. Když mně ale paní bytná řekla, že ten muž je menší než já, přestal jsem mít strach a začal být zvědavý.

Honem jsem si vyzul boty vycpané papíry, převlékl mokré kalhoty a vydal jsem se do restaurace naproti. Již ode dveří jsem uviděl solitární postavu, sedící v rohu zakouřené místnosti čelem ke dveřím a jistě již velice netrpělivě mě očekávající. Hned jsem poznal svého otce, který byl nejmladší ze všech svých sourozenců a snad proto se také tak choval. I tentokráte se nepolepšil a vyloženě radostně mě uvítal svou zárybskou češtinou a jako malý kluk pozdního věku, očividně projevoval i svou radost.

Chtěl ven, ven z té restaurace, o které tvrdil, že je to prachspostá hospoda, protože mu nenaservírovali jeho oblíbenou „kapanou kávu“. Místo toho mu přinesli nějakou „břečku“, jak mně s opovržením vysvětlil. Sice ji vypil, ale tím jeho trápení neskončilo, protože si musel dát za to odpoledne těch břeček hned několik, jelikož mu bylo nepříjemné sedět u prázdného stolu.

Venku sněžilo a tak jsme šli domů k paní bytné a já doufal, že maximálně vyhodí jen jednoho z nás. Paní Pascher ale celá roztála, když zjistila že se jedná o mého otce, a ještě více roztála, když jsem ji důvěrně sdělil, že on je již celé roky vdovcem a potřebuje se honem oženit.

Usedli jsme a otec mně konečně sdělil, proč do Vídně přijel. Chtěl jsem také vědět, jak je to možné, že ho pustili, když jeho syn je ilegálně v zahraničí a hrozí nebezpečí, že i otec bude ilegálně emigrovat. Na to on odpověděl, že policie velice dobře ví, že on by se ze Záryb nehnul, protože tam se narodil a tam chce také umřít. Důvody k tomuto rozhodnutí jsem z něj nedostal a jelikož žádný ze strýců ještě neumřel, nevěděl jsem, jestli je to rodinné zatížení či to napadá jen mého otce Františka.

Řekl mně, že na cestu do Vídně ho v podstatě policie „dokopala“, neboť chtěli, aby mě přemluvil se vrátit zpět. Podle jejich slov mně měl „domluvit ať neblázním“. Měl povolení jen na tři dny, což zřejmě podle odhadu policie na Mělníku mělo na mé přemluvení stačit.

Když viděl, že jsem se zamyslel nad tím vším, co mně řekl, honem podotknul, že je to moje věc a ať si dělám co chci. Dodal, že po řadě malérů, které jsem mu již v životě udělal, jeden navíc již nic nezmění.

Čas ale pokročil a já musel honem ukončit rozhovor, nechat otce na pospas paní bytné a pospíchat hlídat Vídeň. Druhý den, když jsem se ráno vrátil, otec již jako čiperka poskakoval kolem kuchyně a kolem bytné a dělal ji kapanou kávu. Paní bytná se opět rozplývala, a než jsem hned tvrdě usnul, dozvěděl jsem se, že otec jede s paní



bytnou a její holandskou sestrou, také vdovou po Rakušákovi, na projížďku Vídně. Vrátili se těsně před mým odjezdem hlídat „důležité objekty“, jak jsem otci vysvětlil že dělám, a stačil jsem mu jen říci, že se uvidíme druhý den, až se vrátím. Otec, aby se pochlubil že se již naučil německy, mně řekl „danke“ a „bitte“ a já uháněl na tramvaj.

Pohádali jsme se teprve až třetí den, kdy jsem chtěl, aby pozdravoval mého prvního strýce Lád'ou. Otec ale nechtěl a tvrdil, že s tím „ožralou“ nemluví a mluvit nebude. Nakonec svolil alespoň pozdravovat mého třetího strýce Ládi syna Mirka, který můj pozdrav mému prvnímu strýci Lád'ovi jistě vyřídí. On byl totiž také jeho prvním strýcem Lád'ou.

Vlak otci odjížděl pozdě večer a na nádraží ho doprovodily obě holandské sestry, které ho nabalily kontrabandem dvou šušťáků, určených pro jejich třetí sestru, vdanou do Brna. Oběma sestrám jsem dal lístek s otcovou adresou, s tím, že si určitě musí dopisovat. Jak jsem se později dozvěděl, sestry dostály svému slibu a otcovi skutečně napsaly. Otec to ale nečetl a tvrdil, že to bylo psáno nečitelně a že ničemu i v tom krátkém dopise nerozuměl.

Když jsme se loučili, viděl jsem v otcových očích, že již nečeká že se kdy uvidíme. Na chvíli zapomněl na všechny maléry, které jsem mu kdy způsobil a tak jsme se oba velice dojemně rozloučili. Nechtěl jsem ho utěšovat či dokonce tvrdit, že se jednou uvidíme, neboť jsem si nebyl jistý, jestli by to vůbec uvítal.

59. ŠTĚDROST KNĚZE, NEZNÁ MEZE

Patnáctý únor byl dnem, kdy jsem měl složit zálohu na letenku. Pokud by se tak nestalo, do Austrálie bych neletěl koncem února, ale až za měsíc či dva. Do požadované sumy mně chybělo dvě stě šilinků a má výplata byla až v pátek, o dva dny později. Neodvážil jsem požádat firmu o předčasnou zálohu a ani mé bytné bych se neodvážil nezaplatit nájem dopředu. Takže jsem potřeboval minimálně dva dny čerstvého sněhu, abych se mými finančními problémy doslova prohazel.

Byl již začátek února a sníh ale nechtěl padat. Při procházkách s Rolfim jsem si s mizíci nadějami prohlížel šedé nebe a tak se i stalo, že jsem často v ty dny přehlédl přátelské zdravice kolemjdoucích Vídeňáků. Podle nich jsem byl majitelem velkého psa a pokud jsem nepromluvil, na co jsem si vehementně na takových procházkách dával pozor, byl jsem v těch chvílích jedním z nich. Koncem ledna jsem si poprvé přečetl noviny a rozuměl jsem většině slovíček a tak obsah jednotlivých článků jsem si mohl již domyslit a třeba i něco zcela kvalifikovaně přidat. Také mě napadalo, že bych možná

mohl ve Vídni zůstat, nebo se odstěhovat někam do Alp a zůstat v Rakousku. Uměl jsem obstojně jódlovat a třeba bych i ušetřil na nové lyže značky Kästle. Vzpomínky na vlny Pacifiku a korálové ostrovy, vždy ale vytlačily z mé mysli jak Vídeň, tak i Alpy, a já se vrátil k opakovanému vykreslování Rolfimu, jaká to bude rozkoš se v tom teplém Pacifiku koupat.

Dva dny před ultimátem mně stále chybělo těch neústupných dvě stě a tak mně zbývaly jen dvě možnosti : Zastavit kytaru, což znamenalo zaplacení nehorázně vysokých poplatků po jejím opětovém vyzvednutí, anebo si peníze na ty dva dny vypůjčit - od někoho, popřípadě někde.

Kromě paní bytné jsem neznal ve Vídni nikoho, koho bych mohl o půjčku požádat. Dodnes nevím, proč jsem se na ni neobrátil, a nyní věřím, že by mně jistě peníze půjčila. Přesto jsem ji ale raději vynechal ze seznamu a tím pádem můj seznam byl prázdný.

Banky ve mně budily hrůzu již svými majestátními budovami, takže do jedné takové vstoupit a u přepážky žádat o půjčku dvě stě šilinků jsem považoval za sebevraždu mého sebevědomí. Během loučení v uprchlickém táboře, jsem se toho večera také dozvěděl, že ve Vídni jsou organizace, které nezištně pomáhají takovým uprchlíkům, jako jsem byl nyní i já.

Na jedné takové organizaci jsem již byl, asi týden před Vánocemi. Jeden můj známý, který mně to poradil, ještě zdůraznil že musím tentokráte tvrdit, že jsem uprchl jako správný uprchlík, tedy z čistě politických důvodů!

Po chvíli čekání mezi adepty na „lidskou pomoc“, jak jsem si přeložil z letáček na stole, že se nám tam dostane, jsem se dostal na řadu já. Pán za impozantním stolem mluvil česky a tak jsem neměl problém odpovídat na jeho otázky, kterým jsem docela dobře rozuměl. Pána nevyvedlo z míry mé přitakávání na to, jestli jsem byl pionýrem a svazákem a byl vyloženě potěšen, že jsem to nedotáhl na adepta či dokonce člena Komunistické strany. Chtěl také vědět, jestli jsem byl v Československu politicky perzekuován.

Na jedinou perzekuci, na kterou jsem si vzpomněl, byl soud za ulomení zámku na té nešťastné trafice v Kralupech. Ač jsem usilovně přemýšlel, nenapadlo mě nic, co by tu trafiku změnilo v alespoň malý, politický proces. Raději jsem proto tu perzekuci vynechal a na jinou jsem si již ale nevzpomněl. Pána za stolem to nevyvedlo z míry a psal dál, takže si asi z těch perzekucí, které se nejčastěji v Československu děly, sám nějakou vybral. Když skončil, podal mně zároveň s jeho pravicí i kupon do jednoho obchodního domu, kde jsem si mohl vybrat zdarma jeden, zcela nový oblek. Zřejmě usoudil, že v mé koženém a ošoupaném saku bych dělal v Austrálii ostudu.

Byl jsem té organizaci a americkým občanům, které zastupovala, tak hodně zavázán za jejich nezištnou pomoc, že jsem od té doby věděl, že podruhé je již otravovat nemohu.

Tak jsem pátral dále, až jsem si vzpomněl na hodnotné rady, také ještě z tábora, a jako jediný zdroj možného kreditu se mnějevila již jen organizace Charitas.

Ráno jednoho dne, před tím hrozivým ultimátem, vraceje se z práce, oblečen do uniformy hlídače firmy Helwacht a nazutý ve firemních gumákách, jsem se zastavil v kanceláři organizace Charitas. Prvé, co mě upoutalo, bylo velice skrovné vybavení místnosti. Impozantní byl jen kříž, visící na zdi, a přátelské přivítání od staršího, katolického kněze. Chvilí jsem mu vysvětloval mou situaci a na jeho otázku, která mu ne a ne zmizet z jeho očí, jsem nakonec zcela prozaicky odpověděl, že potřebuji půjčit dvě stě šilinků. Honem jsem dodal, že jako zástavu jim přinesu kytaru a v pátek po výplatě vrátím těch dvě stě zpět.

Kněz neřekl nic, jen se příjemně pousmál a s omluvou zmizel za velkými dveřmi. „Půjčí nebo nepůjčí?“ vrtalo mně hlavou a já jsem pomalu začal analyzovat prospekt ztráty kytary v zastavárně.

Když se vrátil, položil na stůl tři sta šilinků a několikrát mě ubezpečil, že to není půjčka, ale dar. Cítil jsem se velice zahanben, a to nejenom tím že potřebuji pomoc, ale hlavně tím, že jsem neznal dost německých slovíček, kterými bych vyjádřil tomu přátelskému knězi mou vděčnost. Při odchodu z té místnosti, která se najednou se mnou celá roztančila, jsem pociťoval směsici vděčnosti a radosti, a marně jsem potlačoval slzy, které, jako vždy v takovýchto situacích, se mně draly do očí. Znovu jsem totiž potkal dobré lidi, ale tentokrát mě hrál krásný pocit, že jsem jim nelhal.

60. *V CIZINĚ OSTUDU, SNAD DĚLAT NEBUDU*

Miro, můj jeden z mála známých, které jsem si stačil udělat, a samozřejmě i my všichni ostatní ve Vídni, jsme v polovině šedesátých let tvořili již druhou vlnu emigrantů z Československa. První vlna byla koncem čtyřicátých a začátkem padesátých let, a ti všichni byli bezesporu političtí uprchlíci, neboť opouštěli zemi téměř nedotknutou válkou a většinou mířili do stále ještě vybombardovaného Německa. O naší emigrantské vlně se to ale říci nedalo. Opouštěli jsme zemi, kde jen někteří zažili politický útlak a většina z nás slyšela o politických vězních jen v hospodě u piva.

Viděli jsme ale pěkná auta „západních“ turistů, kupní sílu jejich peněz a lehkost, s jakou na jejich pasy projížděli nejenom celým jejich „západním“ světem, ale i naším, socialistickým. Mladá děvčata považovala ze „terno“ si vzít Němce, Angličana či nejráději

Američana. Na fotografiích se jim líbily domy, jaké je v zahraničí přivítají a prospekt, že se budou vracet do Československa jako zámožní turisté. Toto znělo velice svůdně i pro rodiče takových děvčat a tak svatby nejenom odkývali, ale i vítali.

Většina z nás časem ale poznala, že co nám Západ servíroval, byly v podstatě jen „Potěmkinovy vesnice“, jakési kulisy, zakrývající ještě větší hromadu společenských nešvarů, než které jsme měli v Československu. Ve Vídni jsme to ale tak ještě neviděli a většina z nás tvrdila, že utekli z politických důvodů. Ze všech, co jsem poznal, byl jen jeden, který jako já tvrdil, že utíká za dobrodružstvím. Ostatní chtěli v podstatě lepší život a očekávali, že jim ho Západ automaticky přinese.

Obyvatelé Vídně nás přivítali s otevřenou náručí, neboť ještě z dob Rakouska-Uherska, jako český národ jsme byli jejich téměř-příbuzní. Za těch padesát let odloučení se oni moc nezměnili, kdežto my ale ano. Sedm let německé okupace způsobilo, že podvádět úřady bylo vlasteneckou povinností každého občana a zcela národu ušlo, že po sedmi letech válka již skončila. Takže se podvádělo dále a dokonce i ti, kteří se báli podvádět německé úřady, našli odvahu podvádět nové, československé úřady. Jak léta plynula, k podvodům v podnicích přibýly i krádeže a při nástupu do nového zaměstnání bylo normou si zjišťovat, nejenom kolik se tam bude vydělávat, ale i kolik se tam dá nakrást. Lži, původně určené pro všechno státní, se pozvolna prodraly i mezi ostatní mezi-lidské vztahy a morální hodnoty v hlavě většiny obyvatelstva se pomíchaly s hodnotami, které v ostatním světě byly považovány za nemorální. Již v polovině šedesátých let, náš národ nosil svůj kabát osobní morálky naruby a ani jsme si toho nebyli vědomi.

Hlídaje v noci Vídeň, jsem měl spoustu času o tomto všem přemýšlet. Přesto mně trvalo dosti dlouho si toto vše uvědomit a v hlavě uspořádat. Asi ve stejnou dobu jsem zjistil, že pomalu i Vídeňáci se probouzí ze svého počátečního nadšení a začínají nás méně a méně tolerovat. Zcela nedopatřením, jednu takovouto situaci jsem zažil, kdy jeden bodrý Vídeňák se na nás moc rozzlobil a specificky nám nadával do „ksindlů“. Vždy k tomu jménu přidal jiný přívlastek, z nichž jsem ale žádnému nerozuměl.

Celá nemilá epizoda začala tím, že Miro mně zavolal a zakrátko pro mě přijel v jeho nově zakoupeném, starém a malém Renaultu. V autě již seděli jeho dva kolegové, které mně Miro představil a trval na tom, že oni budou sedět vzadu a já, který již „umí“ německy, budu sedět vpředu a překládat, pokud nás zastaví policie. Rozhodli jsme se zamířit do centra a snad jen jediným důvodem k tomuto rozhodnutí se mně zdála být Mirova naprostá nezkušenost v jízdě autem. Potřeboval asi více praxe v jízdě v hustém provozu a také, jak se později ukázalo, i v parkování na ulici mezi jinými auty. Tu



druhou Mirovu nedokonalost jsme napravili tím, že jsme to malé auto zvedli za zadek a k chodníku, kam se ne a ne Miro trefit, jsme to autíčko přistrčili.

Po takovémto zaparkování jsme chvíli hledali nějakou hospodu a na rozdíl od ostatních, dal jsem si tam jenom kafe. Když jsme šli zpět k Mirovu přistrčenému autu, po nějaké delší době jsem zjistili, že jsme se buď ztratili, anebo Mirovi to auto někdo ukradl. Nebylo totiž nikde k nelezení. Nakonec, po mnohých vyzváních, jsem souhlasil a prvému policajtu na ulici jsem přesně přeložil Mirovu prosbu, zda neví, kde máme zaparkované auto.

Policajt byl velice nápomocný a začal se vyptávat, jestli si pamatujeme, jak vypadala ulice, ve které jsme auto nechali. Věděli jsme jen, že tam stojí velký, oranžový dům a i to stačilo, aby nás policajt poslal opačným směrem, než kterým jsme se zrovinka hodlali pustit. A skutečně, po chvíli jsme uviděli ten žlutý dům a brzy i auto.

Tím narostlo Mirovo sebevědomí natolik, že naším dalším cílem se stala dálnice. Bylo to hlavně proto, že nikdo z nás skutečnou dálnici předtím neviděl. Jeli jsme podle šipek, ukazujících na nějaké město napsané velkými písmeny a Miro zcela správně věřil, že ten směr nás dovede na dálnici, což se nakonec i stalo.

Po několika málo kilometrech Miro zastavil na okraji dálnice, neboť se obával, že motor auta se takovým „fofrem“ přehřeje. Zatím co motor chladl, všichni jsme s pohnutím sledovali scenerii, kterou nám zapadající slunce kreslilo v krajině před námi. Auta uháněla sem i tam v tom do červena osvětleném světě a na oparem zastřené dálnici, každé z nich reprezentovalo jeden malý kousek pospíchajícího soukromí. Když někdo z nás, jako první uviděl nějaké drahé auto, vykřikl jeho značku a ten, kdo měl takto zaregistrované nejdražší auto, vyhrával tu soutěž. Když jsme opět usedli do Renaultíka, byl to Miro, co vyhrál Jaguárem.

Samou radostí potom na jedné křižovatce ve Vídni nedal přednost hned povícero autům, z nichž jedno nezvládlo se nám vyhnout a nabouralo nám do zadního blatníku. Nikdy předtím jsem bouračku auta nezažil a tak jsem nevěděl, jestli to byla velká či přiměřená rána, která naše střetnutí doprovázela. Pokud by se jednalo o bouračku na kole, kterých jsem měl již hodně, ani tu bych nebral tak lehkovážně, jako Miro bral tuto bouračku.

Řidič auta vylezl celý roztržený a spustil na nás, jak jen je možné, že jsme mu na hlavní ulici nedali přednost. Miro mně požádal, abych mu řekl, že on se na něj nezlobí, že na Renaultovi má jen rozbitý blatník. Po tomto vysvětlení milý Vídeňák se rozčilil ještě více, neboť ho vůbec nenapadlo pomyslet na Mirovo Renaulta, který mu byl „Scheisse - ganz - egal“. Přeložil jsem to slušně, jako že mu to mohlo být „ukradené“, abych Mira nevyprovokoval k podobným nadávkám, které bych jen stěží mohl správně překládat.

Nadávání Vídeňáka přibralo na intenzitě okamžikem, kdy jsem mu podle instrukcí sdělil, že Miro žádné pojištění nemá a že nemá ani řidičský průkaz. To byla právě ta chvíle, kdy i Miro Vídeňákovi začal rozumět, neboť slovo „ksindl“, z němčiny jistě s díky převzala jak čeština, tak i slovenština. Miro nám nařídil nastoupit do auta a rachot rozbitého blatníku auta brzy přehlušil veškeré pokřiky, které se za námi stále ještě nesly. V autě nám Miro vysvětlil, že by se asi neudržel a dal tomu Vídeňákovi facku, což jsme všichni uznali, že bylo lépe odjet.

Na prvé zastávce tramvaje jsem vystoupil z auta a pospíchal domů. Doufal jsem jen, že ten Vídeňák, který nyní bude jezdit nějakou dobu tramvají jako já, nebude jezdit zrovinka tou samou.

61. *MILÁ PANÍ, COSI, KAMSI, MĚ POHÁNÍ!*

Nebyl to samozřejmě jen Miro, který takto pohmoždil reputaci československých uprchlíků. Byl to snad každý z nás, někdo více, někdo méně. Většinou jsme se k takovému hmoždění reputace dostali ale nevinně, prostou a nešťastnou shodou okolností. Jedna takováto shoda potrefila i mě a skutečně nechtěně jsem se přičinil o to, že většinou si o nás Vídeňáci nemysleli nic dobrého. Tenkrát se jednalo speciálně o jednu paní v černém kožichu a vysokých kozačkách.

Jeden studený, zimní den, mně z firmy určili mé působíště na konci Mariahilfe Strasse, poblíže hotelu Bauern. Byla tam někde maringotka a u ní výkop, osvětlený petrolejkami, a můj úkol byl ty petrolejky hlídat a doplňovat do nich olej.

Ulici jsem znal a tak jsem se ani nenamáhal na mapě ten hotel hledat. Věřil jsem si natolik, že jsem načasoval svůj příjezd tak na čtvrt hodinku před začátkem směny, což bylo v šest večer. V mém obvyklém hlídačském mundúru a gumákách, jsem se vydal tramvají do centra a brzy vystoupil na konci té známé ulice. Rozhlédl jsem se vlevo, vpravo, ale k mému velkému překvapení, ani hotel, ani maringotku jsem nikde neviděl. Padal řídce sníh a aby se mé gumáky nekontrolovaně neklouzaly po chodníku, pozměnil jsem svoji chůzi na jakési husí kolébání, z jedné nohy na druhou. Vydal jsem se ještě dále ulicí a když jsem se ocitl na konci, kde již definitivně domy končily, bylo jasné, že ani tam můj vytoužený hotel nikde není!

Rozběhl jsem se zpět k neonům ulice a hledal a hledal. Hotel Bauern však nebyl nikde k nalezení a navíc hodinky mně nemilosrdně ukazovaly téměř šest!

Spásně mě napadlo, zeptat se na hotel někoho z kolemjdoucích. Vylovil jsem z paměti ty nejvíce společenské věty, které jsem si pamatoval, a oslovil jsem jednu paní, v černém kožichu a vysokých

kozačkách. Vysvětlil jsem ji, že hledám hotel Bauern a že mám strašně naspěch.

Ta paní nejprve neodpověděla, ale jak jí pomalu začala docházet má slova, čím dál tím více na mě třeštila oči. Nakonec nevydržela a začala na celou ulici křičet něco, co jsem si jen stěží uměl překládat. Smysl jejího pokřiku mně tudíž naprosto unikal a rozuměl jsem jen to, že mě přede všemi odsoudila, jako nějakého zločince a grázla. Navíc se začala dovolávat kolemjdoucích, aby jí potvrdili že má pravdu a já jen stál a němě žasnul, co jsem to jen ztropil?

Neměl jsem ale čas se s ní pouštět do diskuse a tak jsem poslechl radu jednoho starého pána, který se u nás zastavil a pořouchle mě poslal směrem nahoru ulicí.

Skutečně, až za koncem ulice stál hotel Bauern a maringotka s výkopem a petrolejkami. V maringotce již netrpělivě čekal denní hlídač a vůbec nebyl na mé omluvy zvědav. Dal mně klíče, popřál „Viel Spass“ a zmizel.

V maringotce bylo velice příjemné teplo a tak jsem celý zpocený usedl na jednu ze židlí a odpočíval. Když se mně uklidnilo mé rozbušené srdce, vzal jsem baterku a šel na inspekci petrolejek. Výkop byl dosti dlouhý a končil, či spíše začínal, až právě u toho hotelu. K mému velkému údivu jsem před hotelem uviděl hned několik děvčat, v tuze krátkých minisukních, postávajících a kouřících jednu cigaretu od druhé. Žil jsem v „západním“ světě již několik měsíců a tak mně bylo hned jasné, proč tam ta děvčata stojí. Najednou mně také byla jasná i reakce té paní na Mariahilfe Strasse a ten pořouchlý úsměv starého pána, co mě nakonec vysvobodil z mých trampot.

V podstatě ta situace byla přímo groteskní: Jeden uspěchaný, upocení mladík, oblečený v nepasující uniformě a velkých gumákách, se vyptával na nejkratší cestu do hotelu, který byl po celé Vídni vykřičený svou pověstí. Pochopil jsem tudíž i spravedlivé rozhorlení té paní v černém kožichu a vysokých kozačkách, když jsem si z celého davu lidí na chodníku, vybral právě ji. Jak k tomu přijde, že ze všech těch lidí, zrovinka ona by měla nejlépe vědět, kde je ten vykřičený hotel?

Vzpomněl jsem si, jak asi pohoršené by byly zárybské panímámy, kdyby se jich na podobný podnik, který ale v Zárybech zatím ještě nebyl, takto ptal nějaký uspěchaný voják z kosteleckých kasáren. Sice jsem netušil, co by mu na to odpověděly, ale definitivně jsem věděl, že bych si to velice rád vyslechl.

Část třetí

62. ZE ZIMY DO SVĚTA, DO SLUNCE A DO LÉTA

Z Vídně letěla naše skupina budoucích osídlenců Austrálie letadlem britských aerolinek, o kterých jsem slyšel, že jejich letadla nepadají. Mimo letušek se mně líbilo i to, že letím někam, kde jsem ještě nebyl a uvidím zřejmě i něco, co jsem ještě nikdy neviděl. Letušky mluvily jen anglicky a má angličtina ze školy, sama o sobě chabá, zchaběla ještě více mým pobytem ve Vídni. Připadalo mně, že nová německá slovíčka postupně vytlačila anglická, takže asi po deseti hodinách letu jsem se ani neuměl letušek zeptat, kdy už tam budeme?

Uvědomil jsem si, že čím dříve se začnu učit anglicky, tím dříve skončí mé trápení, které v podstatě v tom letadle právě začalo. Zastrčil jsem do příručního zavazadla německou knihu o hrdinných německých dělostřelcích, střelících kdesi v Africe do anglických tanků, vytáhl jsem česko-anglický slovník a otevřel ho na první stránce. Rozhodl jsem se začít pěkně od podlahy, stejně tak, jak jsem se jednou začal učit hrát na housle.

Z té první stránky jsem si hned zapamatoval „ABC“, což byla česky „abeceda“, ale v Austrálii to byla značka státní rozhlasové a televizní stanice. Jako další jsem si zapamatoval „A 1“, což znamenalo doslova „prvotřídní“. Chtěl jsem si ještě zapamatovat prostě „a“, jehož překlad do češtiny byl ale tak komplexní, že jsem od toho záhy upustil. Dospěl jsem k názoru, že v podstatě s tím „a“, Angličané „dělají z prdu kuličku“, jak se podobným situacím říkalo v Zárybech, a tak jsem s tím skončil a dál jsem se již jen věnoval letu a těšením se, co nám letušky přinesou k jídlu a pití.

První pozoruhodná zastávka byl Kuwait, jehož letiště tenkrát tvořily budovy, obehnané ostnatým drátem. Za nimi nebylo nic, jen poušť, dýchající naprosto černou a horkou tmou. Naplnili letadlo benzinem a letěli jsme bez přistání až na Ceylon, kde nás nejenom přivítalo neuvěřitelné teplo, ale v restauraci i jeden bosý, příšerně opálený číšník. Dočkal jsem se vytoženého, neboť jsem stál na pokraji jiného světa, plného kontrastů a doposud nepoznaných dojmů. Napadlo mě, že v Austrálii je také teplo a pokud tam budu dělat číšníka, tak třeba budu také chodit bosý.

Cesta byla delší, než jsem si kdy mohl jen představit. Byl jsem jediný Čech v letadle a když jsem se snažil anglicky zažertovat, „že bych to pěšky jít nechtěl“, nikdo mně nerozuměl a nikdo se nesmál. Uvítal jsem, když jsme konečně přistáli v Darwinu, naší první zastávce v Austrálii. Trávník na letišti byl sytě zelený, vzduch byl teplý a vlhký



a voněl něčím, k čemuž jsem nikdy před tím nepřičichl. Mohli jsme se na letišti vysprchovat a já se najednou cítil naprosto vítězným.

V bance ve Vídni mně vyměnili skrovný obsah mé peněženky ze šilinků na australské libry a hned dodali, že ty podivné bankovky v Austrálii již ale neplatí. Až v Austrálii si je musím v bance hned vyměnit na australské dolary a musím si pospíšet, dokud je to možné. Takto vystrašen, hned ještě na letišti v Darwinu jsem zamířil do první pobočky jakési banky, kterou jsem uviděl.

U přepážky jsem se snažil vysvětlit, že chci vyměnit libry za dolary, což se v češtině dá jednoduše vyjádřit slovy: „Libry vyměnit za dolary.“ Po tom všem, co jsem o jednoduchosti angličtiny kdy slyšel jsem věřil, že ta věta bude možná i kratší. Také jsem věřil, že libry jsou libry, a to jak v češtině tak i v angličtině, neboť jsme jejich jméno jistě převzali právě z ní. Takže jsem jim anglicky řekl „Libras exchange for Dollars“. Jelikož jsem měl těch liber hned dvacet pět, přidal jsem k jejich jménu „s“, o čemž jsem již dlouho věděl, že se takto v angličtině tvoří množné číslo.

Při třetím opakování těm nechápajícím Australanům jsem vynechal slovo „exchange“, neboť jsem se začal domnívat, že má fonetická výslovnost není to, na co jsou jejich australské uši přivyklé.

Ani to ale nepomohlo. Úředník za přepážkou se marně pokoušel potlačovat smích a když viděl že já se nesměji, tak řekl něco, co naneštěstí bylo opět anglicky, a zmizel za dveřmi. Za chvíli se vrátil s jiným úředníkem, který na mě spustil zřejmě dánsky, či tak nějak to znělo. Když jsem nereagoval, zkusil ještě nějakou jinou řeč a když několikrát za sebou opakovat slovo „pana“, tak teprve potom jsem poznal polštinu. Nejvíce zajásal ten úředník, co se stále ještě smál a já jsem byl přesvědčen, že teprve až nyní má k tomu oprávněný důvod.

Nedorozumění se tudíž rozplynulo a brzy potom jsem měl v ruce mé první, australské dolary. Bylo to zoufale málo na jakýkoliv úspěšný začátek v cizí zemi a daleko lépe bych se cítil, kdybych těch dolarů byl tak milion.

Ten dobrý Polák mně také vysvětlil, že slovo „Libra“ je v Austrálii známý druh dámských vložek a začal se znovu smát. Kupodivu jsem to prý i správně foneticky vyslovoval a když jsem si znovu ověřoval před ním mou výslovnost, on mně správně rozuměl, že chci vyměnit dámské vložky za dolary.

Po tomto vysvětlení jsem se trochu nazlobil na toho prvního úředníka, neboť stačilo, aby mně vzal hned napoprvé vážně a o ty vložky mě tedy požádal. Dal bych mu ty bankovky, čímž by se hned vše vysvětlilo a nemusel by k tomu volat další personál banky. Nakonec jsem mu ale odpustil a když mně všichni děkovali, tak jsem jim také děkoval, včetně toho prvního úředníka.

Z Darwinu jsme pokračovali do Sydney, kde cestou z letiště s námi autobus udělal malou okružní jízdu městem. Tentokrát jsem nepropadnul svým obvyklým záchvatům spavosti, které mívám při každé okružní jízdě, a s nosem na skle jsem pozoroval nezvyklé ulice, domy a krásné pláže s bílými vlnami. Ve městě v ulicích jsem najednou uviděl ne jednu, ale hned tucty opálených, štíhlých děvčat a nechtěl jsem věřit svým očím! Po tom všem, co jsem slyšel ve Vídni, ale hlavně od Karla, jsem dostal podezření, že toto je jistě nějaký podvod na nás, nové emigranty, aby se nám tu hned líbilo. Co jsem ale nevěděl bylo, že zrovinka končila pracovní doba v kancelářích a ty překrásné dívčiny byly na cestě z práce domů.

Potom již jen jedno překvapení střídalo druhé. V imigračním centru nás nakrmili a ptali se nás, jestli máme obstarané nějaké bydlení a jestli máme nějaké plány, jak si budeme v Austrálii počínat. Když jsem jim řekl, že nemám ani bydlení ani plány, posadili mě a všechny podobné emigranty bez plánů do vlaku a celou noc jsme kamsi jeli. Jel s námi jeden přátelský úředník, který navzdory své ospalosti byl ochotný stále trpělivě opravovat mou výslovnost a utěšovat mě, že on „zpočátku“ anglicky také vůbec neuměl. Jeho vtip jsem pochopil ale až po chvíli překládání, když jsem našel ve slovníku, že to „zpočátku“ mělo znamenat „když se narodil“.

Za oknem vlaku se nocí proháněla někde velká a někde malá, téměř zanedbatelná světélka, a kolem nich vystupovaly ze tmy noci průčelí budov a rodinných domků. Na souběžných silnicích s námi občas závodily světla aut, a mraky prachu, zvedající se za nimi, se nám draly větráním do vagonu. Nejenomže vše bylo nové, ale hlavně v té mé prvé noci v Austrálii, vše bylo i záhadně podivné. Zdálo se mně, že nikde není přesně ohraničeno, kde začíná vesnice a kde začínají pole či pastviny. Míjeli jsme solitární světla uprostřed té velké, obklopující tmy, a netrvalo dlouho a míjeli jsme další takové domy, jakoby ztracené v tom ohromném prostranství. Jedno osamělé obydlí střídalo druhé a já došel k závěru, že v Austrálii lidé žijí hodně na samotách. Podle vzdáleností mezi nimi jsem dále usoudil, že sousedé musí mít k sobě daleko a třeba takové typické Zárybské potlachání sousedů přes zeď jsem si v Austrálii neuměl představit.

Když přišlo ráno, náš imigrační úředník znatelně oživil a začal procházet vlakem. Všem nám oznamoval, že se blížíme do stanice, kde nás čeká autobus, a úpěnlivě nás prosil, abychom nezapomněli vystoupit, jak jen se vlak zastaví. Když se tak stalo a my stáli na peróně nádraží, odvedl nás k autobusu a jakmile jsme se rozjeli, milý imigrační úředník usnul spánkem spravedlivých. Bylo zřejmé, že se mu již nechtělo opravovat mou výslovnost a ani mě učit nová slovíčka.

Zrekapituloval jsem výsledky mé první noci v Austrálii a prolistoval stránky zápisníku, které jsem tu noc připsal. Věděl jsem nyní, jak si objednat v hospodě pivo a také jsem věděl, jak se taková hospoda správně australsky nazývá. Jen jsem nechápal, proč mě ten mladík nechtěl naučit, jak se říká děvčatům „ty se mi líbíš, tebe chci mít“? Z jeho zamítavých gestikulací jsem měl dojem, že pro toto angličtina nemá ten správný výraz, anebo se to tu neříká.

Bonegilla byl imigrační tábor pro přistěhovalce a to jméno jsem již několikrát slyšel ještě ve Vídni. Bylo to většinou ve spojitosti s nějakým hrůzným příběhem a tak jsem nečekal od našeho příjezdu nic dobrého. Připravil jsem se na ranní raporty, vztyčování vlajky, pořadová cvičení a disciplinu, která mně mé začátky v Austrálii drasticky změní. Byl jsem ale rozhodnut co nejdříve z toho tábora zmizet, jak jen to bude legálně možné. Sliboval jsem si, že za každý den, kdy budu muset stlát postel, si v mém po-táborovém životě udělám den, kdy postel stlát nebudu. Navíc, za každý nástup ke vztyčení vlajky si koupím nějakou radůstku, která mně bude připomínat mé těžké začátky v Austrálii.

Když jsme vystoupili z autobusu, marně jsem ale hledal nějaká vrata, která by se za námi zavřela, a marně jsem se rozhlížel po vysoké zdi, která by nás měla dělit od zbytku již prověřené, australské populace. Před námi stálo jen pár nízkých budov a po okolí bylo roztroušeno hodně malých domků, které mně připomínaly chaty na Sázavě. Byly dřevěné a před vchodem měly malou verandu.

Opět nás nejprve nakrmili, respektive jsme se nakrmili sami. V té jedné z budov byla velká jídelna a z bohaté nabídky jsme si mohli vzít cokoli a kolikrát koliv jsme chtěli! Nakonec nám dali klíče od jedné chaty a společně s mým novým spolubydlícím jsme nedočkavě otevřeli dveře jedné chatičky. Stála vedle krásného stromu, který nevypadal jako žádný strom jaký jsem doposud poznal, a sluníčko, které rozehrálo její střechu, také nevypadalo jako evropské.

Můj spolubydlící byl Chorvát, což jsem ale nevěděl, protože ve škole nás nenaučili dělat důrazné rozdíly mezi jednotlivými národnostmi, žijícími pospolu v socialistické Jugoslávii. To jsem se dozvěděl, když jsem mu po vzájemném představení s pochopením řekl, že je „Jugoslávec“. Těm jsme v Praze a okolí říkali „Jugoši“ a neměli jsme ani potuchy, že není „Jugoš“ jako „Jugoš“.

Můj nový spolubydlící se ale přátelsky ohradil a opravil mě v řeči, které jsem jakž-takž rozuměl. Doposud jsem ve své ignoranci takovouto řeč nazýval „jugoslávštinou“ a nevycházel jsem z údivu, když ten spolubydlící mně opětně začal vysvětlovat, že taková řeč neexistuje a že on mluví „chorvatsky“ - jako kdyby můj svět nebyl již dost komplikovaný bez jeho vysvětlování!

Kolem bylo krásné ráno s nebem bez mráček, teplo přímo na plavky a já nechtěl věřit, že jsme doposud nemuseli nastoupit a poslouchat

nějaké projevy. Vydal jsem se zpět k administrativní budově, kde jsem se dozvěděl začátky vyučování angličtiny a i to, že jídelna je otevřena dlouho do noci a že tam je vždy něco čerstvého k jídlu. Když při třetím „nášupu“ mně řekli, že jsem „vítán“, což jsem si správně přeložil, nechtěl jsem věřit svému štěstí!

Tyto základní informace mně stačily, neboť jsem věděl, že na podrobnější informace, týkající se mé, trochu vzdálené budoucnosti, by má angličtina nestačila. Vyplnil jsem jen jakýsi formulář, kde jsem do políčka „profese“ napsal hrdě „číšník“. Také jsem zaškrtl čtvereček, ve kterém jsem byl dotazován, jestli jsem ochoten přijmout i jinou práci. Zaškrtl jsem to snad jen ze zvědavosti, neboť jsem si neuměl představit, jakou jinou práci mně mohou nabídnout?

Přestože se jednalo o téměř nicotné rozhodování, dnes již vím, že ten jeden malý křížek naprosto změnil můj celý život v Austrálii. Tenkrát jsem to ale nevěděl a tak mým jediným zájmem bylo opět navštívit jídelnu a potom přecpán lahůdkami, spokojeně ulehnout a spát. Po probdělé noci se mně chtělo spát a usínat s vědomím, že nemusím vstávat, že se nemusím hnát někam na neznámé místo, kde s baterkou se třemi filtry budu hlídat „důležité“ objekty. Nemusel jsem odhazovat snůh z kolejí a mé nohy nemusely mrznout v erárních gumákách firmy Helwacht.

Pozdě odpoledne, jen v plavkách a tričku, jsem se s fotoaparátem vydal k blízkému jezeru, které již při příjezdu autobusem mě vítalo svou blyštící se hladinou. Zapadající slunce vytvořilo na vlnkách hladiny blýskavé záblesky sytých barev, které po šedi evropských zimních dnů mně připadaly, že pocházejí z nějakého jiného, dalekého světa. Fotografoval jsem vše, čím jsem byl více než nadšen a velice brzy mně došel film. Takže jsem potom nadále již jen seděl na písčité pláži jezera, s údivem pozoroval množství ryb, sbírající cosi z hladiny, a příjemné teplo večera mě svou náručí utvrzovalo, že jsem se zřejmě ocitl v ráji.

63. *PŘECE TADY, NEMAJ' HADY!*

Druhý den, hned po mé první lekci angličtiny, jsem navštívil malý obchod vedle tábora, kde jsem si koupil laciný rybářský prut s navijákem. Z limitované nabídky jsem si vybral ty nejmenší háčky, které by se přesto daly zárybky klasifikovat jako „kravské“, a to samé se dalo říci o olůvkách a splávku, které jsem si také koupil. Vedle chatičky trčel ze země dřevěný kolík, na kterém byla příšroubována měděná trubička s kohoutem. Pod ním bylo malé místo, kde na rozdíl od ostatních ploch trávníku, rostlo trochu zelené, nevysušené trávy. Nožem se mně podařilo vyhrábnout pár žízal, a takto vybaven jsem se vydal na můj první lov v Australské „divočině“.

Pro rybáře jako já, ten nejvíce vzrušující okamžik je nahození do vody, kde ještě nikdy předtím nelovil. Zde mé nadšení bylo ještě navíc umocněno tím, že jsem neměl ani potuchy, jaké ryby v té vodě přede mnou bydlí.

Celý rozrušený jsem nahodil tak deset metrů od břehu, a než jsem si stačil z rostoucího křoví za mnou uříznout malé vidličky na podpěru prutu, už mně nějaká ryba tahala vlascem. Velice zdravě jsem zpanikoval, což se mně stává, kdykoliv mně nějaká ryba zabere, a po záseku jsem táhnul z vody ven cosi nevelkého, ale statečně se vzpírajícího.

Byl to normální, evropský okoun a jen tak deset centimetrů dlouhý, a tudíž na Labi podměrečný, takže jsem ho hned vrátil zpátky do vody. Po dalším nahození se situace opakovala a dokud jsem měl žížaly, tahal jsem jednoho okouna za druhým. Okouni byli jeden jako druhý, a já jsem litoval, že jsem si nevzal nějakou inkoustovou tužku, kterou bych okouna počmáral a tím si byl jistý, že netáhám stále toho samého.

Žížaly ale brzy došly a tak jsem se po břehu vydal k jednomu rybáři, lovicím na malé výspě, pár set metrů ode mě vzdálené. Neustále jsem ho pozoroval, ale neviděl jsem, že by z vody vytáhl třeba i jen okouna jako já. Jen tam v tom pražícím slunci stál a kouřil. Pozdravil jsem ho, přesně jak mě to ráno v kursu naučili, a on mně kupodivu rozuměl a odpověděl něco, co nás ale v kursu ještě neučili. Takže potom marně čekal, co mu na to odpovím.

Na rybáři bylo vidět, že jak on, tak i jeho oblečení, pamatují lepší časy. Tvář měl do tmava opálenou a když se mu vyjasnily vrásky na čele a kolem úst, bylo vidět, že jeho pokožka byla původně o něco bělejší. Dal jsem dohromady větu, která obsahovala slova jako „ryby“, „velikost“, ale hlavně slova jako „co“ a „jak“.

Na schůzích našeho rybářského svazu v Kostelci jsem kdysi slyšel, že rybáři na celém světě jsou dobří lidé. A tak jsem nebyl překvapen, když po prvním pohledu na mé rybářské náčiní, mně ten rybář začal vysvětlovat, jak zdejší domácí rybářská populace tu loví ryby. K tomuto závěru jsem ale došel jen intuicí, neboť jsem tomu dobrákovi nerozuměl ani slovo. Nechal jsem ho ale mluvit a když po chvíli skončil, udělal jsem potěšeně udivený obličej, což jsem věděl, že to má mezinárodně srozumitelný význam. Nakonec jsem ze sebe vysoukal, že mu děkuji a že musím honem někam jít, což jsem také honem udělal. Potvrdilo se mé podezření, že angličtina nebude tak lehká, za jak lehkou ji považoval kdysi prof. Jiskra, který ji učil v Brandýse na jedenáctiletce.

Po týdnů rybolovu jsem zrekapituloval mé doposud dosažené úspěchy a mimo desítky evropských okounů a desítky pěkných kaprů, jsem neuložil žádnou jinou, skutečně australskou, domorodou rybu. Přičetl jsem to nesprávnosti mé návnady a

vzpomněl jsem si, že v obchodě, kde jsem si pořídil mé vybavení, byl na stěně plakát s vyobrazením mnoha jiných ryb, z nichž některé byly přímo monstrózní. Vrátil jsem se tam a z majitele obchodu se vyklubal emigrant z Chorvatska, Srbska či Černé hory, a tak jsme jakousi pan-slovánštinou konverzovali na téma „ryby“.

Z vyobrazených ryb na plakátu mě nejvíce zajímala ta, která byla největší. Majitel obchodu, shodou okolností také rybář, mně ukázal na nápis pod obrázkem a řekl mně i jak to jméno vyslovovat. Ryba byla pojmenovaná po řece „Murray“, na které stála ta blízká přehrada a druhé slovo bylo „Cod“. Na mou otázku, proč se jmenuje „Cod“, mně můj bratr Slovan odpověděl něco, jako že ta ryba je „Cod“ a proto se tak i jmenuje. S naprostou odevzdaností jsem to přijal jako nové slovíčko, které se musím určitě naučit a hned jsem si složil mnemotechnickou říkanku na snadné zapamatování: „Žádných peněz není škoda, když jdu lovit Marykoda“. Tu jsem si neustále opakoval, obzvláště jsem se jí i utěšoval při placení za sadu ohromných třpytek. Bratr Slovan se totiž mezitím již stačil přeměnit zase na obchodníka, a než jsem se vzpamatoval ze slovanské soudružnosti, ty třpytky mně vnutil. Dal mně sice patřičnou slovanskou slevu, ale to nic nezměnilo na skutečnosti, že jsem je musel nakonec zaplatit. Na závěr mně ještě ukázal na mapě jeden potok, kde určitě „Marykoda“ ulovím a rukou ukázal, který směrem se tam mám vydat.

O Austrálii jsme se toho moc neučili, anebo jsem ve škole nedával pozor, takže tak i tak, o Austrálii jsem toho věděl velice málo. Věděl jsem samozřejmě o klokanech, ale již jsem třeba nevěděl, jestli jsou v Austrálii hadi. To jsem zase věděl o Novém Zélandě, že tam hadi



nejdou. Z pohodlnosti jsem usoudil, že když nejsou tam, tak tu jistě také nejsou. Vysvětlil jsem si to tím, že když se tvořil Nový Zéland, tak společně s Austrálií se na ně zapomnělo.

Všude jsem chodil jen ve „vietnamkách“, v českých trenýrkách a tričku bez jakéhokoliv nápisu. Tím jsem vypadal velice „emigrantsky“ a cestou k potoku zastavilo hned pár projíždějících aut a všichni se mě ptali, jestli chci „lift“? Slovník jsem u sebe neměl a tak jsem jim jen děkoval a tvrdil, že „lift“ mám.

Asi po třech kilometrech jsem přišel k malému mostu, přes stejně malý potok. Bylo mně hned jasné, že tento potok mně bude stačit, neboť dále po té rozpálené asfaltce se mně kráčet nechťelo. Sešel jsem s cesty dolů a dal se po neznatelné stezce podél proudu potoka. Hned u mostu potok vytvořil hlubší tůň a já do ní trpělivě házel tu nejmenší z té sady velkých třpytek. Po chvíli jsem sám sebe ujistil, že tam žádný „Marykod“ není a tak jsem se vydal stezkou k dalším tůňám. Sledoval jsem hladinu potoka a marně hledal nějaké to šplouchnutí či alespoň kolečko od sbírající ryby. Takto jsem došel k druhé tůni, po chvíli marného nahazování ke třetí a nakonec jsem přestal tůně počítat. Potom mně netrvalo dlouho dojít k závěru, že jsem si pro dnešek již dost zarybařil a tak jsem se vydal na cestu zpět.

Tentokrát jsem se díval na stezku před sebou a bylo mně jasné, že ji vyšlapaly ovce a ne rybáři. Neušel jsem snad ani dvacet metrů, když jsem asi pět metrů před sebou uviděl velkého hada. Ležel zkroucený vedle stezky a vůbec nejevil známky života. Moc jsem si v ten okamžik přál, aby se jednalo o nějakého, hada, zmoženého tím horkem k chcípnutí. Pomalu mně došlo, že vše, co jsem se o Austrálii naučil, jsem se asi naučil špatně - hadi tu jsou a dokonce jací!

Hned jsem se v duchu začal těšit, jak to napíši Karlovi a ubezpečím ho, že on dělá správně když tvrdí, že Austrálie pro něj není.

Než jsem ale mohl tak učinit, měl jsem před sebou jeden velký problém: Jak se dostat zpět na tu krásnou, asfaltovou silnici bez hadů. Zdála se mně nyní tím nejvytouženějším místem na světě, a to i když byla příšerně rozpálená a asfalt se mně lepil na podrážky.

Had přede mnou se nehýbal a ani to nevypadalo, že by to měl v úmyslu. Začal jsem se rozhlížet, jak by se dal obejít, aniž bych se musel prodírat hustou, suchou travou, obklopující stezku. K mému dalšímu překvapení jsem objevil o kousek dále dalšího hada a za ním ještě jednoho. Všichni hadi spali, nebo se jen vyhřívali na sluníčku, a já začal tušit, že projít kolem nich bude vyžadovat až nehoráznou udatnost. Tu jsem ovšem v těch chvílích ale marně v sobě hledal.

Byl jsem moc rád, že s rozhodnutím nemusím pospíchat a mohu si vše důkladně promyslet. Polohlasně jsem si začal sám sobě klást stále tu jednu tu samou otázku: „Co teď?“

Přemýšlel jsem a přemýšlel a hadi spali a spali. Nakonec jsem udělal jeden krok dopředu, ale více jich udělat jsem se neodvážil. Natáhl jsem ruku s rybářským prutem jak jen nejdále to šlo, ale na hada jsem nedosáhl. Blíže jsem se přiblížit nemohl, neboť v případě že had nespí, nechtěl jsem v něm vzbudit podezření, že ho chci zlobit.

To téměř nehybné stání mě začalo unavovat a téměř nehybné slunce mně nemilosrdně pálilo konec nosu. Jediné řešení, které se jevilo jako proveditelné, bylo si na té úzké pěšince najít místo k usednutí a počkat, až se hadi vyspí a odtáhnou někam jinam.

Podíval jsem se pěšinou dozadu a stačil jen zahlédnout konec ocasu nějakého jiného hada, který očividně nespal a plazil se z jedné strany stezky na druhou.

Zamítl jsem tedy i nápad se vydat stezkou dozadu a hned po něm jsem zamítl i na hady začít hulákat. Jistě bych je probudil, ale nebyl jsem si jistý, jak by to oni přijali. No a po tomto nápadu mně již žádný jiný nenapadnul. Takže jsem stál uprostřed pěšinky, v ruce držel rybářský prut, z kterého se na vlasce kývala obrovská třpytka, měl jsem žízeň a hlad a bál jsem se pohnout. Toužebně jsem se díval k silnici, vzdálenou jen několik set metrů, která mně připadala jako z jiného světa.

Pozoroval jsem nedaleké stádo ovcí, klidně cupitající suchou trávou, kterým vůbec nevadilo, že ta louka kolem nás je plná hadů. V ten okamžik jsem si přál být také tak odvážný či hloupý jako ony.

Z mého nepřijemného rozjímaní mě najednou vyrušil jakýsi výstřel, či spíše to pro mě byla rána z nebes. Uviděl jsem dva mladíky, stojící asi sto metrů ode mě, s puškami opřenými o rameno a vyrovnávající se ze skutečností, že se zrovinka netrefili do králíka. Hned mě napadlo, že oni jsou má jediná záchrana!

Začal jsem volat, mávat a trnout hrůzou, že mě neuslyší či přehlédnou. Naštěstí se tak nestalo a oni se pomalu vydali směrem ke mně. Trvalo snad věčnost, než byli dostatečně blízko a já je mohl upozornit na to strašlivé nebezpečí, které mě všude obklopovalo. Volal jsem „had, had“ a divil jsem se, že vím jak se had řekne anglicky. Když oba mladíci přišli až ke mně, chtěl jsem jim ukázat ty hady, ale po nich nebyla nikde ani stopa. Oni mně ale přesto uvěřili a jen se usmívali, a zřejmě to nebylo jen nad mou angličtinou. Zařadil jsem se mezi ně a v tom ozbrojeném doprovodu jsem se statečně prodíral trávou, o které jsem byl nyní přesvědčen, že musí být plná hadů. Také mě napadlo, že tu jsou možná i krokodýli, o kterých jsem bezpečně věděl že v Austrálii žijí.

Když jsem se konečně ocitl na vytoužené cestě, poděkoval jsem oběma mým zachráncům a k mému údivu, oni mně také poděkovali. Bylo to asi poděkování za dobrou historku o emigrantech,



vyjevených z australského buše, hadů, tepla a všeho toho, co obyvatelům Austrálie bylo tak vlastní. Na cestě jsme se velice přátelsky rozloučili a oni pokračovali v lovu králíků, což od té doby považují za skutečně hrdinské počínání.

Nízko stojící slunce stále ještě stačilo vibrovat vzduchem nad silnicí a dodávalo odvalu desítkám much, které mně usedaly na nos, na čelo, kolem úst, na krk, prostě nebylo místa, kam by se rády neusazovaly. Maširoval jsem si to prostředkem silnice, protože jsem se najednou bál trávy a křoví na jejích stranách. Tak se stalo, že prvé auto se za mnou zastavilo a řidič se tentokráte neptal jestli chci „lift“, ale ptal se co se děje, co je „wrong“? Vypravil jsem ze sebe že hadi, hadi je to, je co je „wrong“!

Z řidiče se vyklubal také slovanský, již dlouholetý emigrant, ale tentokrát byl z Polska. Nejenom že mě vzal autem celou cestu až do tábora, ale také mně vysvětlil, že dát „lift“ znamená někoho svézt. Naučil mě, že stačí zdvihnut jen palec na kolemjedoucí auta a většina jich zastaví a alespoň kousek mě svezí. Vysvětlil také, že během toho ukazování zdvihnutého palce, nesmím tím palcem ani trochu pohnout. Pokud bych tak učinil, tak celé to přátelské gesto nabude naprosto jiného významu. Nejenom že bych o „lift“ neprosil, ale ukazoval bych těm projíždějícím řidičům, že si mohou „lift“ strčit někam. Kam ale neřekl a místo toho dodal: „No víš kam?“

A to jsem samozřejmě věděl ještě z Československa.

64. ANI JEŠTĚ NEBYLY A PRÁZDNINY SKONČILY!

Při jedné návštěvě Australského imigračního úřadu ve Vídni jsem se seznámil s Jardou, Čechem z Podkrkonoší, který se také rozhodl odjet do Austrálie. On se ale rozhodl cílevědomě, ne pouhou náhodou jako já. Cestou z úřadu jsme si sedli do restaurace a domlouvali jsme se, do čeho všeho se společně v Austrálii pustíme. Když jsme opouštěli restauraci, měli jsme již pevné plány: Postavíme si vor a pojedeme po té nejdelsí australské řece, o které Jarda již tenkrát věděl, že se jmenuje Murray. Jarda ale letěl do Austrálie o měsíc dříve než já a tak se stalo, že jsme od našich společných plánů upustili a každý jsme si nakonec dělali plány své.

Po týdnů v táboře jsem se vracel z jedné další lekce angličtiny pro začátečníky a cítil jsem nezkrotitelnou radost nad tím, že v minulém, přítomném a i budoucím čase, jsem nyní mohl komukoliv s jistotou říci že „jsem“. Opakoval jsem si ty časy a když jsem si zrovinka pološeptem říkal že „budu“, potkal jsem najednou Jardu. Právě se vrátil z česání pomerančů, byl opálený, aniž by se mu loupal nos jako mně, a v mých českých trenýrkách mě hned poznal. Měli jsme oba

ze setkání očividnou radost a tak jsme se usadili v jídelně a během debuzírování jsme se opět vrátili k našim vídeňským plánům.

Na řece Murray byly přehrady a splavy, což jsme již věděli a tak plavba vorem padla. Navíc krajina kolem řeky nebyla tak necivilizovaná, jak jsme si původně mysleli. Naše původní plány, kdy jsme byli odhodláni se živit úlovky divoké zvěře, byly ale stále ještě platné. Jarda si totiž již stačil koupit malorážku a při česání pomerančů se mu podařilo zastřelil jednoho králíka.

Bylo nám jasné, že musíme najít nějaký jiný kout Austrálie, kde řeky nejsou přehrazené a kde protékají netknutou divočinou. Nejvíce by se nám líbilo, kdybychom našli někde nějaký kmen domorodců, kteří ještě neviděli Evropany. Jarda usoudil, že pokud to je někde možné, tak to bude jen na ostrově Tasmánie, o kterém jsem ani nevěděl že existuje.

Jelikož jsem udělal křížek na mé přihlášce a Jarda zřejmě také, tím jsme souhlasili s jakoukoliv nabídnutou prací. Tak se stalo, že při naší prvé, společné návštěvě kanceláře tábora, nám nabídli česat jablka, a to zrovinka na Tasmánii! V kanceláři tábora jsme hned vyplnili přihlášku a těšili se na ten divoký ostrov. Také jsem si vzpomněl, že ještě z tábora ve Vídni mám adresu jednoho Čecha, který tam již mnoho let žije, a tak mě nenapadlo nic lepšího, než mu napsat. Zajímalo mě, čím se tam on živí a jestli se tam dá sehnat nějaké zaměstnání, až nám sezóna jablek skončí. Dopis jsem poslal a hned jsem na něj zapomněl, neboť ryby braly a do odjezdu na Tasmánii nám zbýval ještě více jak týden.

Den před odjezdem jsem slyšel z tlampačů, strategicky rozložených po celém kempu, jak volají někoho k telefonu. Okamžitě jsem si začal pochvalovat, jak se tu o nás dobře starají, a vůbec mě nenapadlo se snažit porozumět, koho to vlastně volají. Jen jsem si přál, aby to volání skončilo, protože hrubě narušovalo tu klidnou pohodu kolem. Tlampače ale pokračovaly a chtě nechtě, to jméno mně začalo připomínat něco, co jsem již někde slyšel. Náhle jsem si vzpomněl, jak v Sydney na letišti vyslovovali mé jméno, a měl jsem téměř přesnou shodu - k telefonu volali mě!

Pospíchal jsem a obával jsem se, že mě přestanou volat a já tak přijdu o důležitý rozhovor. Samozřejmě, že jsem neměl ani potuchy, kdo jen mně může telefonovat a celou cestu do kanceláře jsem usilovně, ale marně o tom přemýšlel.

Naštěstí ta paní v kanceláři tábora a i osoba na druhé straně telefonu měly neobyčejnou trpělivost. Když jsem doběhl do kanceláře, paní mě stále ještě vyvolávala a na druhé straně telefonu ještě stále někdo trpělivě čekal.

Dal jsem sluchátko k uchu a míchanicí angličtiny a češtiny jsem se dozvěděl, že mně volá pan Dyrnyk z Tasmánie, kterému jsem napsal ten dopis. Chtěl vědět jak se mám a potom hned chtěl vědět

číslo našeho letu. Nakonec mě ujistil, že na nás oba s Jardou bude čekat na letišti, a tak na závěr našeho hovoru jsem mu poděkoval. Nejprve česky a potom hned i anglicky, přesně podle jeho stylu.

Jakmile jsme vystoupili na hobártském letišti a zamířili k budově, před kterou stála skupina, hned na prvý pohled důležitých lidí, okamžitě jsem mezi nimi poznal pana Dyrynka. Převyšoval ostatní svou velkou postavou a svým hlasitým projevem je přehlušoval, a to i když jich mluvilo hned několik najednou. Byli to oficiálové z imigračního úřadu a jejich úkolem bylo se postarat o nově přibylé emigranty. To by se jim i dařilo, pokud by se jim do toho nemíchal náš pan Dyrynk. Protože ten tentokrát nemluvil míchanicí češtiny a angličtiny, nerozuměl jsem nic, co těm úředníkům povídal, ale vypadalo to, že ani oni mu nerozumí. Nakonec nám česky sdělil, že vůbec neví o co těm oficiálům běží, a my věřili, že kdybychom se zeptali těch oficiálů, tak oni by řekli něco podobného o panu Dyrynkovi. Byla to škoda, že jsme se jich nezeptali, neboť jak se ukázalo, Jarda již uměl natolik dobře anglicky, že rozuměl celé debatě, aniž by mu to pan Dyrynk musel překládat. Výsledkem té horlivé debaty byl jakýsi smír mezi panem Dyrynkem a imigračním úřadem, podle kterého nás pan Dyrynk odveze do vesnice Cygnet, kde na nás čeká farmář Fred Albrick a jeho jablečný sad.

Byli jsme jen pasivní účastníci celého dění a já si nechtěně vzpomněl na dějinný rozsudek předválečné Mnichovské dohody, kde se jednalo o nás, ale bez nás. Zde to bylo podobné, jen místo spojenců to byl imigrační úřad, který nás nakonec vydal na milost a nemilost pana Dyrynka.

Nasedli jsme do velkého auta, kterým pan Dyrynk pro nás přijel, a než jsme dojeli z letiště do Hobartu, věděli jsme již vše, co pan Dyrynk vlastní. Respektive, co si myslel že vlastní, neboť po asi pěti letech mu banka téměř všechno sebrala. Ale v ten den toto nevěděl a tak jsme si museli prohlédnout jeho obchod, kavárnu, kterou vedla žoviální paní Dyrynková, noční klub, který očividně nevedl nikdo, a korunou naší inspekce byla návštěva jeho prasečí farmy. Teprve tam jsme objevili, čím to jeho auto hned od začátku tak nelibě vonělo.

Nakonec jsme přeci jen skončili u Freda v Cygnetu, který se nepřetržitě usmíval a očekával od nás, že mu z jeho četných sadů pomůžeme sklízet úrodu jablek. Ubytoval nás v jednom prázdném domě ve vesnici, společně ještě s jedním mladíkem z Chorvatska. Po krátké výměně několika vět, které mě naučil můj spolubydlící v Bonegille, jsme již tvořili bezstarostné trio a radovali jsme se z krásné Tasmánie a bifteků, které jsme měli v nedalekém hotelu k večeři. Když jsme se tam seznámili s třemi dívkami ze Západní Austrálie, které také trhaly u Freda jablka, naše radost neznala mezí.

Druhý den jsme poznali ještě jednu dívčinu, a sice Fredovu dceru, která se nám nezapomenutelně zapsala do naší dlouhodobé paměti.

Naložila nás totiž na auto, které vlastně ani normální auto nebylo. Nebylo ani náklad'ák, ale ani autobus. Byla to „ute“, jak nám dcera Freda sdělila, když jsme se zdráhali na to auto vylézt. Když se tak stalo, ta dívčina s námi uháněla, jako kdyby ta jablka se nás již nemohla dočkat a samou touhou plesnivěla už na stromech. Cesta to byla polní a když ji před staletím předkové té dívky stavěli, počítali s tím, že se po ní bude jezdit nanejvýše jen jedním párem koní a ne tou „ute“, která jich musela mít pod kapotou minimálně sto!

Když jsme dorazili k nekonečným řadám jabloní, byli jsme moc rádi, že jsme tu cestu ve zdraví přežili. Bylo to na nás zřejmě i vidět, což si Fred hned mylně vyložil a pošetile se domníval, že se tak těšíme na práci. Velice do detailů nám potom vysvětlil, že trhat jablka není zcela tak jednoduché, jak si mnozí myslí. Měl pravdu, neboť jsme skutečně nevěděli, že takové jablko se musí trhat i se stopkou. Mimo Jardy jsme nerozuměli nic z toho co Fred povídal, ale rozuměli jsme téměř všemu, co nám anglicky ukazoval. Na závěr jsme si dali přes rameno každý jeden pytel a hajda na jablka!

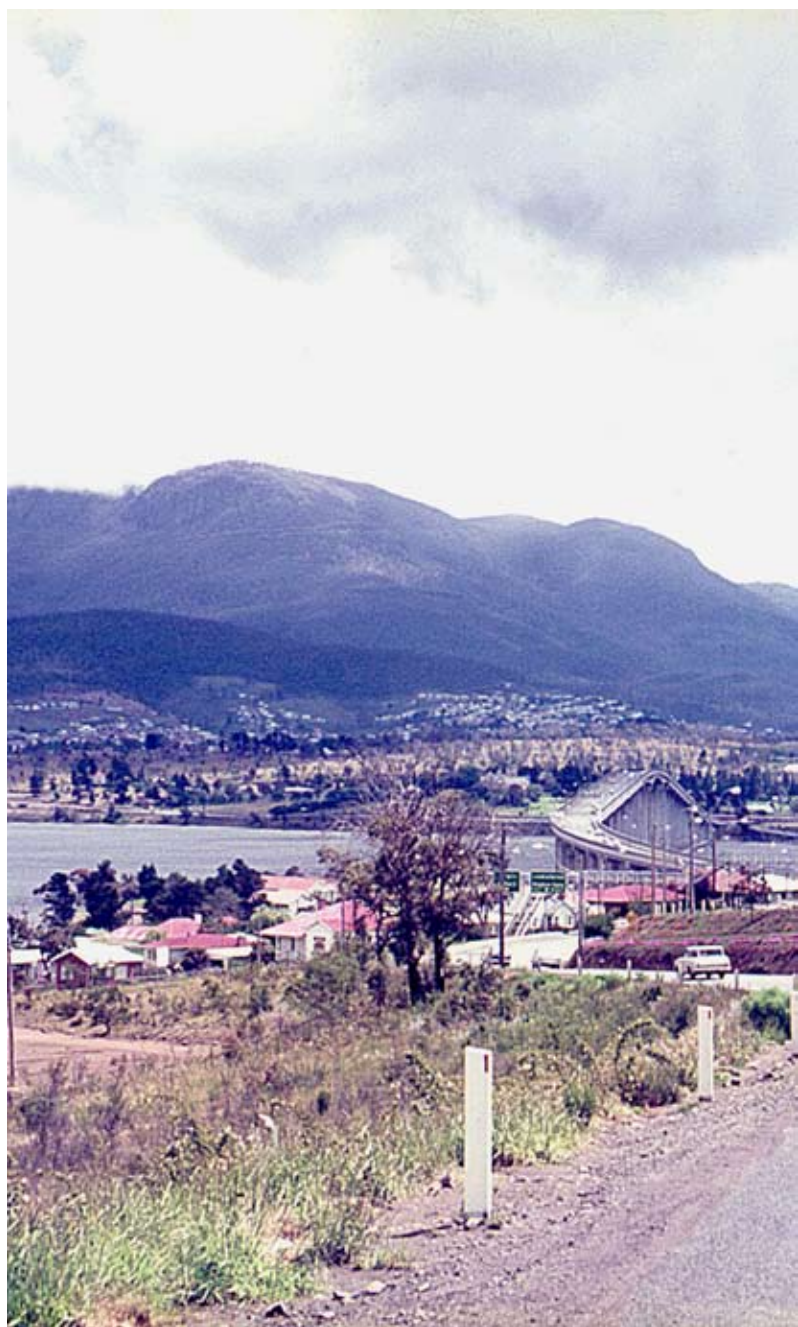
Sluníčko nejprve svítilo od moře, později nám stálo nad hlavou, a když se začalo schovávat za hory na západě, našli jsme znavení dozadu na „ute“ a už nám ani nevadila ta strašná cesta, hlavně že jsme jeli daleko od toho sadu!

Když jsme se jakž takž zotavili z toho přesluněného dne, vydali jsme se v podvečer na procházku vesnicí. Brzy jsme došli k mořskému zálivu a tam jsem uviděl mladého kluka-rybáře, lovícího v moři. Zatáhl jsem k němu Jardu a začali jsme se vyptávat, jaké ryby chytá a na jakou návnadu chytá. Když ten klučina začal mluvit o rybách, nerozuměl mu ani Jarda. Teprve když nám vysvětloval na co chytá, Jarda mu opět začal rozumět.

„On chytá na maso!“ vyrazil ze sebe a skutečně, klučina jakoby vytušil náš údiv, rozbil zmuchlané noviny a ukázal nám kus srdce, zřejmě z krávy, která ho již nepotřebovala.

Hned jsem ponoukal Jardu, aby se zeptal, kde se takové maso dá koupit? K mému úžasu jsme se dozvěděli, že stačí jít k řezníkovi uprostřed vesnice, dát na pult pěticent a říci „fish bait“. Jarda se ujistil že slyšel správně a potom tvrdil, že slovo „please“ prý není zapotřebí.

Druhý den po trhání jablek jsem se cestou zastavil u řezníka a nově naučenou frází „fish bait“, k čemuž jsem ale přeci jen dodal „please“, jsem dal na pult pěticent. Pan řezník zmizel vzadu a za chvíli mně přinesl cosi, zabaleného v novinách, přesně tak, jako to měl ten mladík z minulého dne. Když jsem dorazil do našeho přechodného bydliště, nedočkavě jsme ten balík rozbílili. K našemu spontánnímu nadšení, před námi ležel velký kus krásných, hovězích jater!



Rozdělili jsme v krbu oheň a ten večer jsme měli grilovaná játra po tyrolsku, protože nám zbylo trochu smetany z raní kávy. Náš chorvatský kolega je ale se smetanovou omáčkou nechtěl a tak si je zalil rajským protlakem. Ač jsme byli všichni Slované, ani v takto nicotných rozhodnutích jsme se nemohli dohodnout.

Když přišly na návštěvu děvčata ze Západní Austrálie, najednou jsme si začali uvědomovat, že ony jsou z míst, tisíce kilometrů vzdálených, a přesto jsou stejné, jako je třeba Fredova dcera. Nemluví rozdílně, jinak se ani nechovají a já i věřil, že doma mají namísto auta, při nejmenším také jednu takovou „ute“. Po nesourodé Evropě, homogenita australské společnosti nás přímo ohromila!

Společnost těch tří děvčat jsme samozřejmě vyhledávali a jakákoliv záminka nám byla dobrá. Pokud jsme se s děvčaty takto soudružili až po pracovní době, Fred na to nic nenamítal. Když jsme se ale začali s nimi družít pod jabloněmi, plných čekajících jablek, Fredovi to přišlo líto a po týdnu česání nás vyhodil.

Bylo to pro nás požehnání a klatba zároveň. Požehnání v tom, že jsme již nemuseli česat jablka. Kdykoliv jsem zavíral večer oči, nejprve se mně před nimi objevila jablka, většina špatně utržená a bez stopek. Teprve po usilovném soustředění se mně objevily ladné obrysy jedné trhačky jablek ze Západní Austrálie, ale netrvalo dlouho a jablka byla zase zpátky.

Klatbou byla ta skutečnost, že Fred dívky nevyhodil a tak jsme se museli s nimi rozloučit. Samozřejmě jsme si navzájem slíbili, že si budeme psát a v ten okamžik jsme tomu všichni i věřili. Já jsem se naučil od té dívky pár něžných anglických slov a se střídavým úspěchem jsem je potom i používal. Z telefonní budky jsme zavolali panu Dyrynkovi a ten pro nás, neúspěšné česače jablek, přijel a promptně nás odvezl daleko od Fredových jabloní.

Shodou příznivých okolností, Dyrynkovic měli hned nad kavárnou, v samém centru Hobartu, jeden volný pokoj a velkoryse nám nabídli, že než si něco seženeme, tak tam můžeme bydlet. Jejich nabídku jsme velice rádi přijali a já si dobrotu obou manželů nemohl vynachválit. Jarďa ale posuzoval celou situaci jako podezřelou a dokazoval mně to tím, že angličtina pana Dyrynka je přímo příšerná a věřil, že jeho úmysly s naší budoucností jsou také takové.

Když pan Dyrynk mluvil anglicky, vůbec jsem mu nerozuměl a tak na rozdíl od Jarďy jsem nemohl posoudit, jak dobře anglicky mluví. Paní Dyrynková na mě občas ze špásu spustila svou perfektní němčinu a tak jsem věřil, že ona anglicky umí také perfektně.

Ten večer nás vzali na večeři do čínské restaurace a ani anglicky, ani německy, ba ani česky jsme z pana Dyrynka nemohli dostat sumu, kterou nám bude účtovat za naše přebývání pod jeho střechou. Maximum, co jsme z něj dostali bylo, že si o tom pohovoříme až druhý den.

Druhý den nastal dříve, než jsme se naděli. Byla ještě polotma, když na nás pan Dyrynk zabouchal a rozespalá, ale již milá paní Dyrynková, nám dala všem snídani. Úplně jsme se probudili až v nákladáku, který snad nikdo nikdy nemyl a který, s panem Dyrynkem za volantem, s námi uháněl na prasečí farmu.

Farma byla jen něco přes deset kilometrů od Hobartu, takže jsme se moc nesvezli a brzy jsme se zastavili před jednoduchou bránou, zajištěnou proti otevření řetězem s velkým, visacím zámekem. Jarďa, sedící u dveří, musel vystoupit, bránu odemknout a doslova ji odvléci stranou cesty. Pan Dyrynk projel, zastavil až u nedalekého dřevěného domu a po vystoupení povzbuzoval Jarďu aby „sebou hodil“, neboť se mu zdálo, že Jarďa se vydal za nákladákem pomaleji, než bylo na této farmě asi zvykem.

V domě jsme vyfasovali krumpáč, lopatu, velké kladivo a těžké kolo nového, pozinkovaného drátu. Nakonec jsme dostali „natahovák“, jak pan Dyrynk pojmenoval jakýsi podivný instrument. Zapomněli jsme ale velkou pilu, pro kterou jsme se museli rozmrzele vrátit a pan Dyrynk se za to na nás krátce zlobil.

Samotná prasečí farma stála asi tři sta metrů od domu a jakmile jsme se k ní přiblížili, osazenstvo té velké, dlouhé budovy, začalo hlasitě ječet. Naštěstí jsme zamířili dolů k potoku, a vítr za námi nesl eukalyptovým lesem nejenom ten nespokojený jekot, ale i to intenzivní a specifické aroma. U potoka byla hranice pozemku farmy a na místě, kde měl stát plot, byly jen zrezavělé dráty a ohořelé kůly bývalého plotu. Naším úkolem bylo postavit plot nový a pokud možno, na tom samém místě, jako stál ten předešlý. Ten totiž asi před měsícem shořel, spolu se vším podrostem, a vytvářel tak „farmu bez plotu“, což podle pana Dyrynka bylo nežádoucí. S plotem shořel i všechny podrost mezi stromy a shořelo i listí na některých stromech.

Pustili jsem se do práce bez jakékoliv předešlé diskuze, což by třeba na stavbě v Kralupech, v partě kopáčů předáka Špice, bylo naprosto nemyslitelné. Kopali jsem díry na kůly, které jsem sice nikde neviděl, ale věřil, že pan Dyrynk někde nějaké má připravené. Když těch děr bylo dost, pan Dyrynk vzal pilu, porozhlédl se po stojících stromech a vybral jeden. Když jsme jen bezradně postávali a nejevili žádnou iniciativu, vyzval nás, abychom se „nekoukali tak blbě“ a tou pilou začali řezat strom na místě, kde nám ukázal. Celá operace ale neproběhla příznivě a strom si „sedl“ na tu naši pilu. Pan Dyrynk nás sice varoval, že se tak stane, protože jemu se to při kácení stromů také stávalo. Hned chtěl vědět jak je to možné, že jsem měl ve škole samé jedničky, když si nechám „posadit“ strom na pilu?

To jsem si také neuměl vysvětlit a Jarďa jen rezignovaně vzdychal. Nakonec ten strom přeci jen spadl, ale ne tam kam měl. Také při

tom padání neměl porazit jeden, menší strom, který potom spadnul na košík s naší svačinou. Ale my byli rádi i za to.

Následovalo další řezání a když se den chýlil ke konci, měli jsme postaveno asi 50 metrů nového plotu. Pan Dyrnyk s potěšením konstatoval, že ho ten plot přežije, což se ale později ukázalo, že to tak nebylo. Tenkrát jsme ale neměli důvod mu to rozmlouvat a tak jsme s ním souhlasili. Jarda jen zašprýmoval, že kůly z čerstvého dřeva v zemi vydrží až deset let, než shnijí, takže pan Dyrnyk se nemusí bát, že by ho nepřežily.

V takovéto soudružské atmosféře jsme prací prožili dalších deset dnů a plot nakonec stál. Všichni jsme byli jsme moc rádi, pan Dyrnyk měl radost z nového plotu a my z toho, že byla u konce naše „otročina“, jak Jarda celou situaci nazýval.

Druhý den ovšem, pan Dyrnyk měl pro nás přichystanou již další práci. Budova, kde choval prasata, nebyla stále ještě dokončená a tak nám vyměnil naše nářadí za kladívka a my jsme přitloukali prkna. Tentokrát jsme byli přímo vedle prasátek a brzy jsme voněli stejně tak.

Když ani třetí týden jsme mimo bydlení a stravy nic nedostali, bylo nám jasné, že si musíme najít v Hobartu nějaké zaměstnání. Stejně jako ve Vídni, tak i tu jsem si koupil místní noviny, a když jsem si vzpomněl, že po mém příjezdu do Austrálie jsem napsal do mého povolání „číšník“, hledal jsem tedy stejné zaměstnání. Žádné inzeráty na místo číšníka jsem ale nenašel a tak jsem zcela upřímně záviděl Jardovi, který, jako radiomechanik, místo našel hned. Ač očividně nerad, pan Dyrnyk nás propustil ze svých služeb a stanovil, kolik mu budeme platit za bydlení a stravu. Od té chvíle jsme byli volní a s mladým nadšením a energií, jsme se pustili do zdolávání výšin kapitalistického světa.

65. *V MRAMORU A KŘIŠŤÁLE, POLETUJI PO SÁLE*

Do kavárničky paní Dyrnykové chodili Češi žijící v Hobartu, a brzy jsem se hned s několika seznámil. Mezi nimi byl jeden, o nějakých patnáct let starší než já, se stejným prvním jménem jako já měl druhé. Často jsem se s ním pouštěl do rozhovorů o existenčních vyhlídkách na Tasmánii, čekajících české emigranty. Speciálně mě zajímaly podmínky v Hobartě, o kterých Frank, jako jeden z mála, mluvil velice pozitivně.

Když jsem se mu svěřil s mými problémy, hned navrhl, že mám jít do Hadleys hotelu a tam žádat o místo číšníka. Vůbec nepřipustil, že bych to místo nemohl dostat a divil se jen mým nejistým otázkám. Samozřejmě jsem se chtěl rád o jeho optimismus podělit, ale po zkušenostech z Vídně jsem si moc nevěřil. Když jsem Frankovi

vysvětlil, že ani neumím si o takové místo v hotelu anglicky požádat, byl jsem přesvědčen, že ho jeho optimismus hned přejde.

Frank jen mávnul rukou, přesně tak, jak se v Praze mává, když něco nestojí za nic. Ubezpečil mě, že v tom případě tam půjde se mnou a bude překládat vše co řeknu. Abych se vyrovnal s absurditou takovéto situace, představil jsem si, že budu na jevišti s Vlastou Buriánem a celé epizoda bude komickou scénkou na rozesmání všech přítomných. I když mně ke smíchu nebylo, jen pomýšlení, že půjdu do nejlepšího hotelu v Hobartě a budu tam přes tlumočníka žádat o místo číšníka, mě srdečně rozesmálo.

Přes všechny mé pochyby jsme se ale přeci jen domluvili a druhý den ráno jsem si oblékl můj černý smoking a nazul od Franka černé, naleštěné boty, neboť mé staré se ve Vídni rozpadly. Před hotelem jsme s Frankem oba poděkovali vrátnému za otevření dveří a vešli jsme mezi křišťál a mramor opulentního vestibulu. Mé předešlé námítky, že bychom měli vejít vchodem pro zaměstnance, Frank hned zamítl, neboť nevěděl, kde takový vchod je.

Frank si to hned zamířil k recepci, ale já jsem se držel pozadu a očekával jsem, že ho z hotelu vyhodí, tak jako mě kdysi ve Vídni vyhodili z hotelu Intercontinental. Postával jsem, zatímco Frank mluvil s recepční, a jak se zdálo, ta ho brala zcela vážně. Když se domluvili, Frank na mě přes celý foyer hotelu česky zavolal „ať sebou hnu“ a přijdu k recepci. Honem jsem ho poslechl, neboť jsem se obával, že pokud sebou nehnu, tak Frank bude jeho pobídku opakovat. Ač neznalý tamních poměrů, přesto jsem byl naprosto přesvědčen, že by to celé situaci neprospělo. U recepcie mě Frank představil, respektive to tak vypadalo, a vysvětlil mně, že čekáme na manažera hotelu, pana Rossiho.

Po chvíli skutečně, velice elegantně oblečený manažér, tohoto zrovinka tak elegantního Hadleys hotelu, přišel do recepcie a více než chvíli věnoval pohledu na nás dva. Já ve smokingu s černým motýlkem a Frank v džíněch, s rozhaleným límcem košile. Znovu nás Frank představil a spustil zřejmě něco o tom, že chci v tomto hotelu pracovat jako číšník.

Pan Rossi si zamnul ruce, což jsem přičetl nějaké radosti, která ho zřejmě najednou posedla, a obrátil se na mě a něco se mě ptal. Frank se ale nedal zaskočit a hned na to odpověděl, ještě dříve než jsem stačil já. Já jsem totiž panu Rossi vůbec nerozuměl, takže bych mu asi odpověděl, že se mám dobře. To jsem již uměl a věděl jsem také, že v Austrálii se nejprve všichni ptají, jak se jeden má.

Frank mně ale přeložil, že pan Rossi se ptal jestli jsem číšník z povolání a jestli popřípadě mám i hotelovou školu. Co Frank za mě odpověděl jsem z něj nikdy nedostal, ale stačilo to k tomu, aby se pan Rossi ptal dále. Jeho další otázka byla, jak chci dělat číšníka, když očividně neumím anglicky?

To byla velice aktuální otázka, ale na Franka si nepřišla. Vzpomněl si, že jsem se v kavárničce paní Dyrynkové jednou bavil s jedním Němcem, z čehož hned usoudil, že mluvím „perfektně“ německy. Minimálně s takovýmto superlativem to jistě i přednesl panu Rossimu a ten na chvíli si přestal mnout ruce a usilovně přemýšlel. Když přestal, řekl něco dámě v recepci a vybídl nás, abychom chvíli počkali, což ale Frank již nepovažoval za nutné mně překládat. Takže jsem si to vyložil negativně a začal jsem přemýšlet, jak odejít tak, aby můj odchod byl co nejdůstojnější. Frank mě ale uchopil za rukáv a tak jsem raději nehnutě stál a začal masochisticky vychutnávat nezvyklost celé situace.

Brzy se objevil starší muž, rovněž jako já ve smokingu s motýlkem, a zamířil si to k nám. Pan Rossi ho představil jako hlavního vrchního a krátce mu něco polohlasně anglicky sděloval. Verner, jak se hlavní vrchní jmenoval křestním jménem, se obrátil na nás a spustil na mě vídeňskou němčinou, která se mně najednou zdála být oproti angličtině tak krásně jednoduchou. Na oplátku jsem na něj spustil mojí němčinou, která sice nebyla tak krásná, ale naštěstí Verner všemu rozuměl. Povzbudil mě abych se nebál, že se anglicky brzy naučím a dodal, že pokud chci pod ním pracovat, tak že mohu začít hned druhý den.

Samozřejmě, že jsem přitakal, a to jak německy, tak i anglicky. Verner se potom obrátil na pana Rossiho, a jak mě Frank k jeho velké radosti přeložil, ubezpečil ho, že bude se mnou mluvit německy a to bude na začátek stačit.

Druhý den ráno před sedmou jsem se dostavil do hotelu a Verner mě vzal nejprve do kuchyně a potom hned do jídelny, kde se podávaly snídaně. Postavil mě ke dveřím jídelny a mým úkolem bylo vcházející hosty uvítat pozdravem a podle jejich počtu je posadit ke stolu, buď pro jednoho, dva či více.

Hned prvý den jsem zjistil, že má funkce v hotelu je velice důležitá. Servírky mě s úctou zdravily a hosté bez mrknutí tolerovali mé „Good mornig“, pronášené se silným evropským akcentem. Kdykoliv se nějakí hosté ocitli ve dveřích, nejprve jsem je pozdravil. Rychle jsem je spočítal a jak jsem to jen nejslušněji uměl, odvedl jsem je ke stolu, který jsem pro ně vybral. Dal jsem jim jídelníček, popřál jim aby si „vychutnali snídani“ a honem rychle zmizel, než se mě stačili na cokoliv zeptat. Na konci snídání jsem pomohl odnášet ze stolů použité hrníčky, talíře, sklenice a těžké, stříbrné konvice a příbory. Takto jsem se úspěšně probojoval mým prvním ránem, coby „snídaňový vrchní“, a další taková rána mě již tak moc neděsila. Byl jsem si naprosto jistý, že by ze mě, jako číšníka, Karel měl velikou radost.

Málokdy byli v hotelu turisté z jiných zemí než Austrálie či USA. Jen jednou jsem si povšimnul, že u jednoho stolu, zcela typičtí

turisté mluvili německy. Upustil jsem od svých pár anglických frází a německy se jich zeptal, jak se jim v Austrálii líbí. Oba manželé byli neobyčejně rádi že se našel někdo, kdo v této zemi mluví jejich řečí a hned se mě vyptávali, kde by mohli vidět alespoň jednoho, divokého klokana.

O klokanech jsem věděl, že žijí v buši a tak jsem se o tuto vzácnou informaci s nimi hned rozdělil. Dával jsem si při rozhovoru pozor, aby jsem na sebe neprozradil, že jsem Čech, a tak jsem se od nich nechal obdivovat jako rodilý Australan, který umí hned dva jazyky. Byl jsem přesvědčen, že nezapochybovali ani trochu o úrovni mé angličtiny, kterou jsem pro jistotu při rozhovoru raději nepoužil.

Jednoho dne ráno, snídaně začaly jako obvykle a já jsem poletoval po jídelně lehkostí vlaštovky. Měl jsem za sebou již téměř dva týdny ve funkci „hlavního snídaňového vrchního“ a má sebejistota narostla neúměrně k nárůstu mé anglické slovní zásoby. Stál jsem u dveří a úsměvem jsem uvítal právě vcházejícího hosta. Nezapomněl jsem mu popřát dobré ráno a jelikož byl sám, odvedl jsem ho ke stolu pro jednoho, kterých jsme v našem nóbl hotelu měli hned několik.

Host sice cosi povídal, ale jelikož jsem mu nerozuměl, uchýlil jsem se jen k obvyklému úsměvu, strčil jsem mu pod nos jídelní lístek a honem jsem zmizel. Po chvíli přišel další a já ho vedl k dalšímu stolu pro jednoho, hned vedle toho prvního hosta. Druhý host ale váhal si sednout na židli, kterou jsem mu nabízel a k mému velkému překvapení začal rozmlouvat s tím prvním, již sedícím hostem. Ptal jsem toho sedícího, jak to, že sedí u stolu pro jednoho, když jsou čtyři?

Mé překvapení že jim všechno rozumím bylo tak veliké, že jsem si dosti dlouho ani neuvědomil že oba mluví česky. Než jsem stačil cokoliv říci, ten sedící džentlmen mu odpověděl, že „ten vůl vrchní“ ho posadil právě sem, „ač jsem mu to vysvětloval“, dodal. Na to ten stojící mu dopověděl, že ví, za co ta jeho angličtina stojí a tak ať se nediví, že mu tu nikdo nerozumí. Když na něm chtěl, aby mu zopakoval, co mně vlastně anglicky řekl, vmísil jsem se česky do jejich konverzace.

Tentokráte to byli oni, kteří byli překvapeni. Sedící džentlmen pustil rohlík na talíř a stojící si hned poslušně sedl na tu židli u vedlejšího stolu pro jednoho. Omluvil jsem se jim, že se jedná a pouhé nedorozumění a že dostanou stůl pro čtyři, což se také hned stalo. Když přišli jejich další parťáci, všichni jsme se celé příhodě znovu a velice česky smáli. Ukázalo se, že to byli členové Dvořákova kvarteta na zájezdu a v roce 1967 měli v Hobartu hned několik koncertů.

Všichni čtyři chtěli hned vědět co tam dělám a jak jsem se do Austrálie dostal. Když jsem jim řekl, že jsem v Austrálii jen pár měsíců, chtěli hned vědět, jak je to možné, že už umím anglicky



a dělám vrchního v takovém nóbl hotelu? Ubezpečil jsem je, že anglicky neumím a že mou žádost o místo, musel jeden známý pro mě na místě překládat. Dali mně hned několik lístků na jejich koncerty, neboť jak mně sdělili, cítili se velice zavázáni za takové neobyčejné pobavení.

Vrchní Verner mně jednou tvrdil, že panu Rossimu neuteče nic z toho, co se děje v hotelu. Takže pan Rossi si z povzdálí samozřejmě povšiml i toho, jak se družně bavím se členy Dvořákova kvarteta a ti, zcela zřetelně mou konverzaci s nadšením opětovali. Bylo to ovšem v češtině a ne v angličtině, jak se pan Rossi mylně domníval. Po snídani se u mě zastavil, zase si mnul ruce a gratuloval mně, jak rychle jsem se naučil anglicky. Nevěděl jsem, co jiného mu dopovědět a tak jsem mu jen anglicky poděkoval. S radostí jsem si dodatečně uvědomil, že za svůj krátký pobyt v Austrálii, jsem našel již hodně dobrých lidí, kterým jsem mohl za mnohé děkovat.

66. *VŠÍM JE VINNA ANGLIČTINA*

Po měsíci práce v hotelu se má angličtina zlepšila natolik, že jsem mohl velice jednoduchou formou konverzovat s ostatním personálem. Takže jsem se každý den nejprve dozvěděl jak se všichni mají a teprve později jsem se dozvěděl i jiné, o něco více důležité informace. Dozvěděl jsem se třeba, proč ta či ona servírka v jídelně momentálně chybí, neboť když jsem se po ní ptal, bylo mně s naprostou samozřejmostí sděleno, že má „smoko“.

Byl jsem přirozeně zvědavý co to je, a tak jsem se dal do hledání těch ztracených servírek. Vždy jsem je našel v chodbě za kuchyní tlachat s ostatními a žádné „smoko“ jsem nikde neviděl. Když jsem jedné z těch mladších žoviálně navrhl, aby měla to „smoko“ se mnou, nedočkavě jsem se těšil, jak si popovídáme. Dívka docela nadšeně souhlasila a zamířila si to do chodby za kuchyní. Pustil jsem se za ní a ona mně na té chodbě nabídla cigaretu, kterou jsem velice rozpačitě odmítl. Hned mě napadlo, že to pozvání si vysvětlila jinak než já a začal jsem tušit, že to „smoko“ má asi co dělat s kouřením.

Od děvčat v hotelu jsem se učil hodně z toho, co ony běžně mezi sebou konversovaly. Každý den mně přinesl nová slovíčka a nové věty, které jsem hned zkoušel na paní Dyrynkové. Jednou jsem se od děvčat naučil říkat jen „Co?“ namísto celého „Prosím za prominutí, co jste říkali?“ Připadalo mně to velice pohodlné a všechna děvčata tuto zkrácenou frázi neustále používala. Celý nadšený jsem to začal zkoušet u večere a paní Dyrynková se hned ptala, kde jsem se to proboha naučil?

Než jsem ale stačil odpovědět, všechny nás u stolu utvrdila, že to muselo být od těch „proštiputek“ v hotelu. Kývnul jsem že ano, ale to slovo, kterým je označila, mě jaksí udivilo.

„Vzdělání lidé Jirko, takto nemluví,“ pravila paní Dyrynková a hned se ptala, jestli se také v češtině ptám jen „Co?“ Zapíral jsem samozřejmě, neboť jsem v jejích očích nechtěl patřit do skupiny nevzdělanců.

Poprvé jsem najednou ucítil tu skrytou hradbu mezi třídními vrstvami a hned mně bylo jasné, že v tomto směru budu mít před sebou hodně starostí. Také jsem tušil, že pokud se s mou angličtinou hned zařadím do nějaké špatné skupiny, budu mít v budoucnosti problémy.

Paní Dyrynková byla žena zkušená, speciálně v nuancích místného společenského života, a když viděla před sebou mladíka, v těchto nuancích naprosto nezkušeného, zželelo se jí mé naivity. Druhý den u večere se obětovala a velkoryse mně vysvětlila, jak to v Austrálii s tou angličtinou chodí.

Na začátek se mě zeptala, jestli při setkání s cizím člověkem hned poznám jeho postavení ve společnosti? Přiznal jsem se že nepoznám a paní Dyrynková se mnou souhlasila a utěšovala mě, že ona to nepozná také. Všichni tu totiž chodí téměř barbarsky oblečení a jezdí většinou v ojetých autech, dovezených z „mainlandu“, čímž myslela Melbourne či Sydney. Takže co odděluje různé vrstvy obyvatel je vzdělání a vzdělání jsou většinou jen bohatí lidé, neboť jen ti si mohou dovolit posílat děti do drahých, privátních škol. No a vzdělání lidé mluví angličtinou, kterou ti ostatní nemluví.

Pan Dyrynk začal najednou poposedávat na židli, která pro něj byla viditelně malá. Cítil, že musí něco dodat, ale nebyl si asi jistý, co přesně, a jak to dodat. Nakonec spustil nářky nad tím, jak on pro samou práci neměl čas jít studovat a tak se anglicky pořádně naučil. V té době si totiž již povšimnul, že jak Jarďa, tak dokonce i já, jsme s údivem pozorovali jeho nesnáze při konverzaci s kýmkoli, kdo nebyl zrovinka Čech. Abychom ukončili jeho zjevné trápení, oba jsme mu skočili do řeči a pokrytecky ho utvrzovali, že důležitější je jeho schopnost vést business a na to mu jeho angličtina stačí.

Po vysvětlení paní Dyrynkové mně najednou začalo všechno zapadat přesně tam kam mělo. Poprvé jsem vychutnával pocit, o kterém se zmiňoval náš pan řídící školy v Zárybech, když doufal, že se nám v hlavě jednou „rozsvítí“. Zcela jsem chápal, proč při setkání s naprosto cizími lidmi, pan Dyrynk jim hned líčí, co všechno již má a co všechno ještě bude mít. Z úrovně jeho anglické konverzace si to totiž nikdo nemohl ani představit.

Později jsem také zjistil, že v angličtině nezáleží jen na slovech, která jeden používá, ale i na tom, jak je používá, jak je vyslovuje a dokonce i na intonaci vět z nich tvořených. Zažil jsem situaci, kde na jednu a tu samou otázku jsem mohl dostat dvě různé odpovědi.

Začalo to tím, že jsem jednou stál před velice hezkou dívkou a chtěl jsem vědět kdo ona je. Zeptal jsem se ji prozaicky „who are you?“ což v češtině je jednoduché „Kdo jsi?“ Takto se samozřejmě

jeden neptá a česky bych se ptal zcela jinak. S mou limitovanou angličtinou jsem ale neměl na vybranou.

Bylo to neohrabané, ale splnilo to účel a já se dozvěděl, že je dcera jednoho farmáře. Chvilí jsem na ní zkoušel celou mou anglickou slovní zásobu a ona svými odpověďmi sympaticky rezonovala.

Když k nám přistoupil jeden mladík, po mém prvním úspěchu jsem na něj znovu použil již osvědčené: „Who are you?“ Mladík mně bez okolků sdělil, že je také syn farmáře, ale jiného než otce té dívčiny. Potom to milé děvče promptně odvedl a já žasnul, v čem jsem udělal chybu?

Milá paní Dyrinková mně vysvětlila, že jsem se ptal nehorázně a až drze. Zde se lidí jeden neptá kdo jsou, ale jestli jsou, to za prvé. Neboli místo „Kdo jste?“ se více hodí „Nejste vy...?“ a doplní se to něčím, co by ten dotyčný, v mém případě to byla ta dívčina z farmy, mohla být. Takže jsem se jí měl třeba specificky zeptat, jestli ona je ta dívčina, kterou jsem jednou viděl lyžovat, a to i když jsem ji lyžovat nikdy neviděl. Uznal jsem, že to by bylo daleko vhodnější a těšil jsem se, že příště se budu děvčat ptát přesně tak!

No a za druhé, toho mladíka jsem se měl zeptat sice přesně tu samou otázku, kterou jsem se ho zeptal, ale měl jsem jen pozměnit přízvuk. Místo důrazu na „who“, které mělo znít krátce a bez intonace, jsem měl zdůraznit „you“ a jistě bych se prý dozvěděl, že ten mladík byl její snoubenec. V češtině by se ta otázka, vyslovená s jinou intonací, dala přeložit jako : „No a vy jste kdo?“

V Československu jsem si nebyl vědom ani sebemenšího společenského rozvrstvení a proto jsem byl touto skutečností nejenom překvapen, ale hlavně zaskočen. Samozřejmě, že jsem se chtěl zařadit do té skupiny vzdělaných, ale k tomu jak to realizovat jsem neměl absolutně žádnou inspiraci. V hotelu jsem se sice s hosty pouštěl do jednoduchých konverzací a oni recipovali, jako kdybych byl jedním z nich. To ale bylo samozřejmě jen v hotelu. Tam to pro ně byla omluvitelná situace. Pokud jsem je náhodou někde potkal, jako se tak třeba stalo na koncertech Dvořákova kvarteta, mimo členů kvarteta, se tam ke mně nikdo srdečně nehlásil.

To mě přimělo k zamyšlení nad mou situací a s hrůzou jsem zjistil, že mým společenským postavením patřím v podstatě až na dno australské společnosti. Neměl jsem místní, uznávané vzdělání a pracoval jsem jako číšník, čímž jsem byl v podstatě pokládán za sluhu. Navíc má angličtina byla bídná a já neměl peníze a ani reálnou vyhlídku, že jako číšník bych si kdy ušetřil nějaký solidnější obnos. Vzpomněl jsem si na své sny o Klondike a Pacifických ostrovech, které se mně nyní zdály být ještě dále, než jsem k nim měl v Československu. Nikomu jsem se nemohl předvádět sjížděním Černé sjezdovky a ani kytarou a písničkami o malé Japonečce, jsem nikomu neimponoval. Byl jsem v podstatě nikdo a nikdo se o mě nezajímal.

Přicházející podzim zastavil autobusy s bohatými americkými turisty a já pracoval již jen přes víkendy, kdy jsem servíroval do hotelových pokojů „ranní čaj“ a snídaně. Práce se stala monotónní rutinou a počáteční excitace se ztratila v šedi dnů, kutálejících se jako korálky z přetržené nitě. Cítil jsem, že po nudných měsících ve Vídni, jsem nyní stejně lehkovážně utrácel své mládí za pouhé drobky, z toho bohatého stolu, který mně nyní otevřený svět nabízel.

Rozhodl jsem se, že něco musím podniknout, něco, co mě vytrhne z monotónnosti, do které jsem zabředl. Koupil jsem si tedy mapu Tasmánie a našel jsem tam jedno velké místo na východním pobřeží, ležící mezi pobřežní cestou a cestou, rozdělující ostrov na západní a východní polovinu. To místo bylo prázdné, nebyly tam žádné vesnice a ani žádné cesty. Byl jsem mou volbou tak moc nadšen, že jsem se již viděl, jak objevuji poklady, které místní populace ještě neobjevila.

Koupil jsem si vyřazený vojenský stan, mačetu, rýžovací pánev a automatickou brokovnici s paletou nábojů, vhodných pro lov králíků, tygrů a i slonů. Jeden večer jsem se svěřil Dyrynkům se svými úmysly a ti nemohli pochopit, proč chci jít z východního pobřeží směrem na západ a nepřestat, dokud nenarazím na cestu dělící Tasmánii. Byl jsem udiven, že ačkoliv oba byli české duše, i jim byly mé životní cíle naprosto cizí.

Když jsem ukázal panu Dyrynkovi mou pánev na rýžování zlata a tvrdil jsem mu, že to je vlastně účel celé mé cesty, trochu polevil v jeho zatvrzelém postoji. Paní Dyrynková ale nepolevila a tvrdila, že si tam někde zlomím nohu a nikdo mě už živého neuvidí.

Na mapě jsem jim ukázal místo, odkud začnu moji výpravu a místo, kde se opět z buše vynořím. Vesnice na pobřeží se jmenovala Triabunna a pan Dyrynk si hned vzpomněl, že tam koupil dřevo na jedné pile, jejíž majitel se s největší pravděpodobností jmenoval Tom Armol. Ten vlastnil nejenom pilu, ale i velké pozemky okolo. Podle rady pana Dyrynka, bych se měl nejprve na pile zastavit a požádat o povolení vstoupit na jeho pozemky.

Přes všechny dobré rady, kterými mně tu expedici paní Dyrynková rozmlouvala, v pondělí ráno jsem již seděl v autobuse, s balíkem sendvičů a platnou jízdenkou až do vesnice Triabunna. Měl jsem baťoh, ve kterém jsem měl vše, včetně rozložené brokovnice a jídla na pár dnů. Pevně jsem totiž věřil, že se budu živit lovem zvěře, a to i když jsem přesně nevěděl, jestli ta zvířata, která jsem viděl vycpaná v místním muzeu, se dají jíst.

Když autobus zastavil v cíli mého začátku, vystoupil jsem a v obchůdku u stanice jsem se poptal po pile. Majitelka za pultem

na mě spustila hned celou lavinu, sice přátelsky zvonících slov, ale naprosto nesrozumitelných. Nejprve jsem si nebyl jistý, zda vůbec mluvila anglicky, ale podle nápisů, vyvěšených všude po obchodě, jsem o tom přestal pochybovat. Když mně vše ještě jednou zopakovala, věděl jsem, že ji musím poděkovat a zmizet, protože jsem neměl absolutně žádnou šanci ji kdy porozumět.

Vydal jsem se cestou vesnicí a znovu jsem se zeptal prvního muže na pilu. Tentokrát jsem jen řekl anglicky „pila“ a předstíral jsem, že toho umím víc, ale neřeknu. Muž mávnul rukou směrem kudy jsem šel a podle mého příkladu pronesl skoupě „tam“.

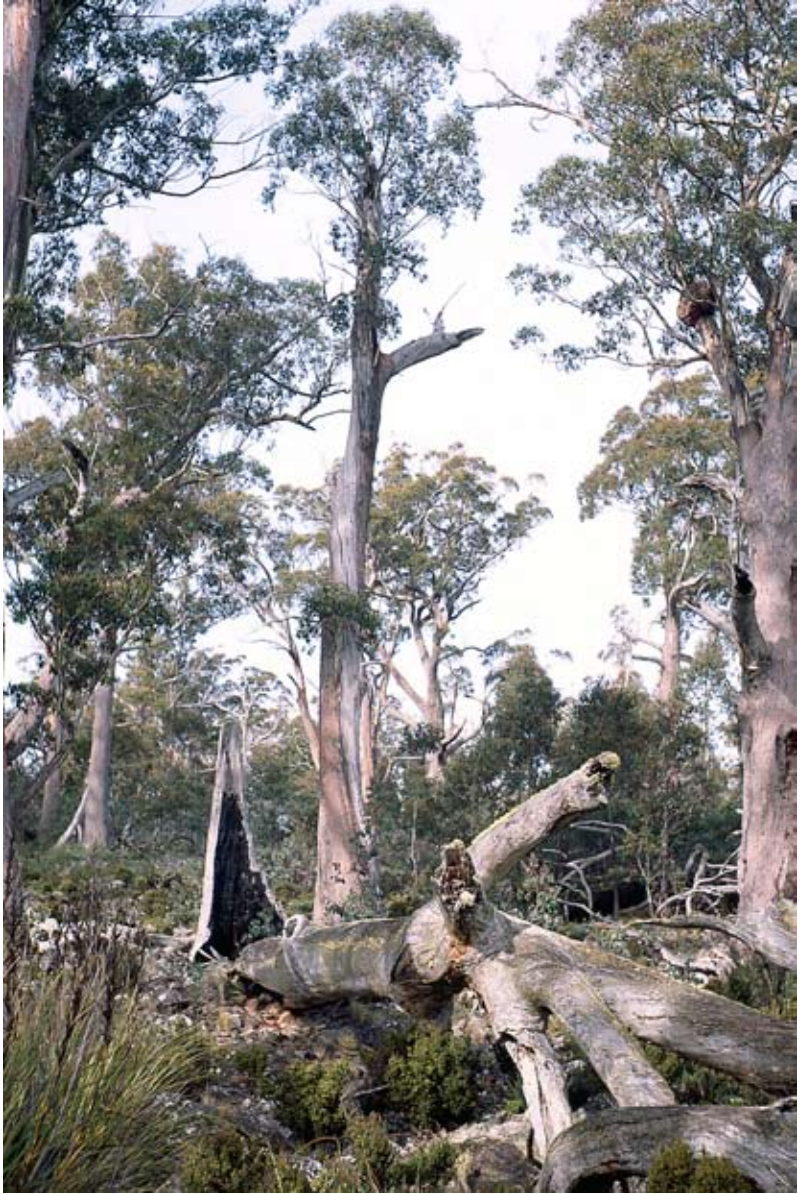
Asi po kilometru jsem skutečně uviděl budovy a v jedné jsem podle nápisu poznal, že je to kancelář té pily. Vstoupil jsem do kanceláře a prvá žena, kterou jsem tam uviděl, byla velice hezká a já si to hned vysvětlil jako dobrý začátek. Řekl jsem jí, že se potřebuji na něco zeptat pana Toma Armolta. Ona začala něco vysvětlovat, což jsem samozřejmě nerozuměl a tak to po chvíli vzdala a bezradně se rozhlížela po kolezích v kanceláři. Hodně z nich se potom kolem mě shluklo a hned pozorně naslouchali všemu, co jsem se jim snažil vysvětlit. Nakonec jsem musel vyndat mapu a ukázat jim, jak po ní jdu prsty z Triabunna do Oatlands.

Jedna z úředníků vyrozuměla, že se potřebuji dostat do Oatlands a na její otázku: „Bus?“ jsem odpověděl stejně stručně „No“. Ona ten autobus ale nevzdala a domníváje se, že nemám peníze na jízdenku, začala mně štědrě nabízet ze své peněženky.

Pociťoval jsem nutnost ji ubezpečit, že peníze mám a že autobusem do Oatlands jet nechci. Ukázal jsem jí mou peněženku, což vysvětlilo že peníze mám, ale nevysvětlilo všem těm kolem, co tedy vlastně chci. Takže nakonec přeci jen zavolali pana Toma a všichni mu začali vysvětlovat, co podle nich má návštěva má znamenat. Tom, jak mu všichni říkali, chvíli poslouchal a nakonec na vše, co jsem mu znova opakoval, řekl „yes“ a v tu ránu měl ode mě pokoj.

Poděkoval jsem všem v kanceláři, a speciálně té pěkné paní recepční, a pustil se přes cestu k bráně, která vedla někam do kopců, patřících pile. U brány jsem se otočil a znovu zamával mým pár novým známým, kteří vyšli před kancelář a sledovali, kam se vydám a co budu dělat. Ohromná brána nebyla zamčená a jen na prostrálené ceduli bylo napsáno, že mě majitel prosí, abych ji za sebou opět zavřel. Kousek v kopci začínal pravý australský buš a tak jsem přidal do kroku, abych se v něm co nejdříve ztratil.

Asi po hodině jsem se zastavil, sundal baťoh a vyndal jsem z něj brokovnici. Když jsem se malým kompasem ubezpečil, že směřuji správným směrem, znovu jsem se pustil přes střídající se kopce a údolí někam, o čemž jsem neměl nic víc než zcela falešnou představu. Tentokrát jsem ale měl již kolem pasu zavěšeny všechny náboje, včetně těch na slony, a přes rameno jsem nesl nabitou brokovnici. V



žádném případě jsem se nechtěl nechat zaskočit nějakou šelmou, jak se to často v divočině stávalo ambiciosním cestovatelům.

Na některých místech byl les docela prostupný a má expedice byla příjemnou procházkou. Někde jsem ale narazil na hustý podrost, kterému nebylo vyhnutí. Vytáhl jsem mačetu a ke svému nemilému překvapení jsem zjistil, že i s mačetou mé prodírání nebylo vůbec lehké. Vzpomínal jsem na všechny filmy, kde s obdivuhodnou lehkostí vysekávali mačetou cestu džunglí a nevyhnutelně jsem došel k názoru, že má mačeta je asi tupá a měl jsem ji před použitím nabrousit.

Nakonec střídáním různých metod jsem našel jednu, kdy jsem nemusel požívat mačetu, a prodíráním se po čtyřech jsem dosahoval nejlepších výsledků. Také jsem objevil, že nejlepší je se držet na vrcholcích kopců, kde les byl nejřidší. Na neštěstí ale, ne všechny jejich hřebeny směřovaly na západ, a tak jsem občas musel sejít dolů, kde mě uvítal neproniknutelný podrost, zcela zakrývající potok, bublající tam někde dole.

Když se slunce chystalo schovat za vzdálený kopec přede mnou, rozhodl jsem se, že jsem ušel dost daleko od civilizace a že to pro dnešek stačí. Stál jsem na vrcholu hřebene, směřující kamsi na sever a přede mnou byla pláň, místy jen mírně se snižující někam dolů. Postavil jsem stan a s mačetou a puškou v ruce jsem se vydal dolů kopcem k potoku nabrat vodu na čaj. Věděl jsem, že se jeden v australském buši velice snadno ztratí a tak jsem si, až přímo barbarsky, dělal na stromech záseky. Trvalo dost dlouho, než jsem se konečně prodral k potoku s čistou, zurčící vodou, naplnil jsem plnou láhev, otočil jsem se a vydal se na cestu zpět.

Slunce osvětlovalo již jen vrchol kopce a to ještě velice skoupě a po chvíli přestalo úplně. Kousek od potoka jsem s nepříjemným údivem zjistil, že záseky na stromech, které jsem tak pečlivě celou cestu dolů dělal, jsou mně na nic, protože nejsou vůbec vidět. Nebylo to jenom tím, že se do lesa již vkrádala plíživá tma, ale i tím, že jsem je dělal na opačné straně stromů, viditelné jen při cestě dolů.

Našel jsem sice dva, ale třetí jsem najít nemohl. Všechny stromy přede mnou totiž vypadaly stejně, bez záseků. Věděl jsem ale, že můj stan je postavený nahoře na kopci a tak jsem usoudil, že když ho budu hledat právě tam, tak mé šance budou jistě lepší, než hledat malé zářezy na stromech. Takže zářez nezářez, namířil jsem si to přímo nahoru kopcem a nemohl uvěřit, že ten jeho vrchol je tak daleko.

Když jsem stanul na vrcholu, stan jsem nikde neviděl. Byla již taková tma, že jsem měl dokonce problém vidět třeba i jen kmeny větrem poražených stromů a nezakopávat o ně. Do celé té mé mizérie začalo drobně pršet, jako kdyby mé zabloudění a ta tma nestačily. Chodil jsem po kopci a má víra v nalezení mého stanu,

s teplým spacákem a večerí, mě začala rychle opouštět. S hrůzou jsem si uvědomil, že stan v té tmě nenajdu a budu si muset najít jiný způsob, jak tu noc kolem mě přečkat.

Oproti obloze jsem uviděl obrys velkého stromu a doufal jsem, že se budu moci pod ním schovat. Nebyl daleko, a s nadějí v lepší budoucnost jsem k němu zamířil. Jak jsem se blížil, strom nabýval na rozměrech a k mé velké radosti jsem z jedné strany kmenu objevil ohněm vypálenou, podlouhlou dutinu. Vtěsna jsem se do ní a byl jsem rád, že děšť, který si sám a bez větru přidal na intenzitě, na mě již nemůže. Stál jsem tam, zmoklý, prochladlý, hladový a vzpomínal na paní Dyrnkovou, že měla pravdu, když říkala, že nemám zapotřebí do nějakého buše lézt! Na druhou část jejího varování, kde mně předpovídala, že se ztratím a v buši zcela nehrdinsky zahynu, jsem raději nemyslel. Stále jsem totiž doufal, že k tomu třeba nedojde, neboť mám jídlo a vše co potřebuji sebou. Jen jsem to ale neměl momentálně u sebe, ale ve stanu.

Takže jsem jen zíral před sebe, do té upršené tmy, a snažil jsem se zabavit rozlišováním stínů v lese přede mnou. Stromy jsem poznal hned - stály jako tmavé pruhy směřující nahoru k obloze a jejich větve splývaly s tmavými mraky. Poznal jsem i jednotlivé keře kolem, ale nemohl jsem s jistotou určit, co to bylo za kus temna, asi dvacet kroků ode mě. Nevypadalo to na nic, co jeden běžně v takovéto divočině potká, a naštěstí se to ke mně nepřibližovalo. A tak jsem zíral a zíral a nakonec mně to nedalo, má zvědavost zvítězila a s odjištěnou puškou jsem vylezl z výhlubně stromu.

Zadupal jsem a nic! Tmavý stín se ani nepohnul. Dalšíh několik kroků a má zvědavost mně nedala zastavit, dokud jsem nestál přímo u té černé záhady. K mému velice vítanému údivu, já se díval najednou na můj stan a v té tmě jsem nechtěl věřit svým očím! Stál tam po celou tu dobu, co jsem se choulil do vypáleného vnitřku stromu, a žádná intuice či telepatická návaznost mezi námi nenastala. Samou radostí jsem honem vlezl do stanu a slíbil si, že z něj do rána nevylezu. Udělal jsem si večerí z konzervy fazolí, zapil čajem z vody, co jsem si přinesl, a usnul blahem, které se po tom všem strádání bylo balzámem mé duše. Než jsem ale usnul, jen krátce jsem nemohl pochopit, kde se ten stan najednou přede mnou vzal a začal jsem věřit v anděly, speciálně v toho strážného, který jistě nade mnou drží ruku.

Tu noc jsem spal velice tvrdě a probudil jsem se až dost pozdě ráno. Moje oblečení bylo zmazané od černě spáleného dřeva a můj obličej zřejmě vypadal také tak. Na stan již svítilo ranní sluníčko a po včerejším dešti nebylo ani stopy. Po snídani jsem sbalil stan, který tím, že se přestal před mnou schovávat, mně minulou noc udělal tak velikou radost. Vydal jsem se směrem na západ, kde, jak jsem věřil, mě čekalo zase něco nového, ale tentokrátě snad příjemnějšího.

Nikde jsem již delší dobu neviděl ani ty nejmenší známky jakékoliv lidské činnosti a brzy jsem se oddal dojmu, že jsem skutečně uprostřed nespoutané a nedotknuté přírody. Věřil jsem, že jedině tasmáňští domorodci se tu proháněli přede mnou, což mně velice imponovalo a inspirovalo cestou ke zpěvu o dřevorubcích na březích Ontária..

Toto příjemně bláhové rozpoložení duše mně vydrželo až do oběda, kdy jsem narazil na starý, polorozpadlý plot. Přesně takový, jaký jsme nový budovali s Jardou na farmě pana Dyrynka. Bylo to zklamání nad zklamání! Bylo hned jasné, že nejsem první Evropan, který do těchto míst vkročil a tím pádem jsem již nevěřil, že tu najdu ještě něco nového, něco co nikdo neobjevil a co čekalo právě jen na mě.

Plot přede mnou byl poražený spadnutým stromem, který ale byl již jen ztrouchnivělou hromadou a bylo jasné, že ta díra v plotě nikomu nevadila. Prošel jsem plotem na jeho západní stranu a hned za plotem jsem uviděl mého prvního klokana. On to klokán vlastně nebyl, protože na Tasmánii jsou jen „Wallabies“, kteří sice vypadají přesně jako klokani, ale jsou jen menší a tmavší. Klokani se jim ale říkají i tak, takže jsem byl přesvědčen, že to byl klokán!

Klokán se chvíli na mě díval a já si nemohl vzpomenout, jestli ta pokojně vypadající zvířata napadají lidi či ne. Pro jistotu jsem si velice pomalu sundal z ramene pušku a plánoval jsem, kam ho zkusím trefit, pokud na mě zaútočí.

Ten ale takové úmysly naštěstí neměl, anebo je prostě nedával najevo. Po chvíli se otočil ke mně zády a neuvěřitelně velikými skoky zmizel někde v roští přede mnou. Potom jsem ještě chvíli slyšel jeho dupání a praskot lámaných větviček a nakonec to ticho buše kolem mě, rušilo svým vyzývavým krákoráním jen pár vran. Byl jsem docela rád, že mé první setkání proběhlo takto mírumilovně a slíbil jsem si, že při příštím podobném setkání, si zkusím klokana vyfotografovat.

Pomaloučku jsem si to zamířil lesem a přemýšlel jsem, jak blízko budu muset být od klokana, aby na té fotografii byl vůbec vidět. Najednou jsem uslyšel praskání větviček a zahlédl, jak některé větve keřů přede mnou se zřetelně pohybují. Protože nikde nic nedupalo, věděl jsem, že se tentokrát nejedná o klokana. Žádné zvíře jsem ale neviděl a tak jsem se s namířenou puškou pomalu vydal k tomu velkému křoví, odkud se stále více a více ozývalo praskání. Po pár krocích mě napadlo, že bych se tam asi neměl prodírat, jelikož se může jednat třeba o nějakého zapomenutého, tasmánského tygra. Sice o nich v muzeu tvrdili, že již vymřeli, ale já o tom pochyboval. Nevěřil jsem, že to mohou s určitostí tvrdit, speciálně když existují taková odlehlá místa, jakým se mně opět zdálo právě to, kde jsem byl.

Zastavil jsem se a připravil jsem si docela logický, ústupový plán. Bylo mně jasné, že před tygrem se v tomto lese utíkat nedá, a tak jsem pomalu odkrokoval k jednomu stromu, o kterém jsem byl přesvědčen, že já na něj bez obtíží vylezu, ale tygr ne. Stál jsem tedy nehnutě za tím stromem a pozoroval s narůstajícími obavami prostor, který mě dělil od praskajících šlépějí.

Když praskání přestalo, na paloučku před křovím se objevila dvě zvířata, která jsem hned nepoznal. Nakonec jedno zabečelo a já věděl, že se jedná o ovce. Ale jaké to byly ovce! Takové jsem ještě nikdy neviděl! Všechny ovce, které jsem doposud viděl, byly slušně ostříhané, některé měly i na hlavě barvou namalované číslo a všechny ode mě s obavami utíkaly. Přeneseno do Prahy šedesátých let, tyto ovce, které jsem měl před právě sebou, by se daly přirovnat k zarostlým „Máničkám“. Navíc jejich přerostlá vlna na nich visela ve velkých chuchvalcích a byla plná větviček a úlomků kůry. Nejvíce jsem ale byl překvapen tím, že jsem neviděl jejich oči. Zdálo se mně, že ta ubožátka žádné nemají, neboť tam, kde je měly mít, byly jen velké chuchvalce vlny, které zahalovaly vše pod nimi. Ty chuděry ovce v žádném případě nemohly nic vidět!

Chvíli jsme stáli proti sobě, já se díval na ně a ony mě na dálku očuchávaly. Když jsem si uvědomil, že se jedná asi o zatoulané ovce, které nikdo nestříhá, bylo mně jich najednou velice líto. Napadlo mě je vybědnout, aby ke mně přišly a nechaly se alespoň okolo očí ostříhat. Věděl jsem, že to byly australské ovce a tak mé vybědnutí spočívalo ve strohém, anglickém „pojď sem“.

Nevím, jestli vycítily srdečnost mé nabídky, ale zdálo se, že chvíli váhaly. Zřejmě, když vše důkladně zvážily, vyrazily najednou opačným směrem, pryč ode mě a od mých dobrých úmyslů. Rozběhl jsem se za nimi, protože jsem to s tím stříháním myslel docela vážně, ale nestačil jsem jim a ovce se brzy ztratily. Bylo to pro mě až neuvěřitelné, jak dobře se poslepu vyznaly v tom hustém buši!

Ač nerad, zanechal jsem ovce jejich osudu a pokračoval směrem na západ, dokud jsem nedošel k malému, po kamenech skákajícímu potůčku. Po jídle, které si nezasloužilo název „oběd“, jsem myl mou rýžovací pánev, která doposud sloužila jen jako pánvička na ohřívání fazolí. Sehnut nad potokem jsem si vzpomněl na zlatokopy na Klondike a nebyť toho, že jsem místo valounů zlata měl v míse jen pár zapomenutých fazolí, byl bych si připadal jako oni. Z různých filmů jsem viděl, jak se zlatonosný písek pere a tak mně nedělalo problém začít rýžovat zlato, přesně jako odborník.

Asi po hodině jsem toho ale nechal a potok se opět začal čistit od odplaveného jílu, kterým jsem ho svou činností zanášel. Ke konci mého zlatokopování jsem začal pochybovat, že i kdyby v té hlíně nějaké zlato bylo, tak bych ho asi stejně nenašel. Litoval jsem, že nemám žádný zlatý prsten, který bych zamíchal do hlíny a zkoušel



ho „vyřýžovat“. Tudíž v nadcházejícím budoucnu, ta rýžovací pánev sloužila již jen na pečení, ohřívání vody a na večerní koupele mých chodidel.

Třetí den ráno jsem došel k jakémusi kaňonu, který na mapě nebyl. Ostatně v oblasti, kde jsem se nacházel, bylo na mapě jen bílé místo. Najednou se mně městečko Oatlands jevilo jako docela přitažlivý cíl, kterého jsem se již nemohl dočkat.

Hukot řeky dole se nesl po příkrých skalách až ke mně nahoru a samotné skály byly jakoby vytrženy z Adersonových pohádek. Kousek dále od okraje srázu jsem objevil kamenné základy malé chaty, která tam kdysi stávala, a rozházené haraburdí, zarostlé řídkou travou.

Z celé chaty stála jen jedna kamenná zeď s krbem a ostatek byl zřejmě dřevěný a již dávno shnil či shořel. Našel jsem zrezivělé dveřní panty, rezavou obrubeň nějakého malého kola a kousek od chaty jsem našel nerozbitou, skleněnou láhev. Původně byla průzračná a bezbarvá, ale léta slunečních paprsků ji zbarvila a nyní měla lehce fialovou barvu. Usoudil jsem, že ta láhev je pro mě definitivně něčím, co si musím z buše odnést a v Hobartu se s ní chlubit.

Radost z ní mně nahradila mé opětné zklamání, neboť jsem si znovu bolestně uvědomil, že v těchto končinách nejsem prvním Evropanem. Přemýšlel jsem, co tu asi dělali ti, co z té lahve pili a došel jsem k závěru, že to museli být dřevorubci, neboť jsem nikde kolem neviděl žádné velké, staleté stromy.

K večeru jsem narazil na místa, kde mimo větších stromů vše vyhořelo. O intenzitě ohně svědčily vrstvy lehkého popele, které pokrývaly celý zčernalý les. Dokonce i některé kameny žárem pukly a jejich nově vzniklé stěny zářily do slunce svou krystalickou žlutí. Z toho jsem se domníval, že oheň musel zastavit nějaký velký liják, který rozpálené kameny prudce zchladil. Takový déšť by ale ty kupy lehkého, poletujícího popele, rozházené po celém lese, jistě změnil na kaši a to hned vyvracelo mou prvou domněnku.

Pokračoval jsem spáleným lesem a k mému údivu jsem nacházel ve spáleném lese i místa, která byla ohněm nedotknutá. Některé trsy suché trávy byly na hranici se zcela vypálenou zemí, a byly jen do poloviny shořelé. Za nimi pokračoval buš, jaký byl před požárem - plný suché trávy, keřů a stromů.

A tak ke všem mým různým záhadám, které jsem doposud v životě nasbíral, přibyla další - je možné nemožné? Zbytek dne jsem si nad tím lámal hlavu, a to dokonce i když jsem ten večer usínal. Vzpomněl jsem si na mého atheistického tatínka, který tvrdil, že nemožné není možné, a na prvního strýce Láďu, který tvrdil, že nemožné je možné. Tatínek své tvrzení podkládal tím, že ještě žádný zázrak nezažil a první strýc Láďa zase tvrdil, že kdyby nemožné nebylo možné, tak má maminka by si mého tatínka nikdy nevzala.

Než jsem ale tuto motanici vyřešil, usnul jsem na tvrdé zemi ve stanu a spal a spal. Nebyt krákorající vrány na stromě nad mým stanem, zaspal bych i kouzelný východ slunce a překrásné ráno, které sebou přinesl. Rosa se třpytila na polosuché trávě a během mých prvních kroků s radostí promáčela konce mých nohavic. Po třech dnech strávených v australském buši, jsem si již s jistotou vykračoval vpřed. Má sebejistota mně dokonce i dovolila vyměnit v pušce náboje na tygry, za náboje, naplněné broky na králíky. Slunce mně příjemně hrálo do zad a já si nemohl přát perfektnější den.

K poledni, když se mně zrovinka podařilo projít hustějším podrostem a stanout na vrcholu nízkého kopce, jsem k mému nemilému překvapení uviděl před sebou plot. Tentokrát to nebyl starý, poničený plot, ale téměř nový, s napnutými dráty, z nichž poslední dva nahore byly ostnaté, jako kdyby měly za nimi chránit nějaké zákopy.

Všude přítomné ploty bylo to první, co se mně v Austrálii nelíbilo. Bylo to již v táboře Bonegilla, kde kdykoliv jsem šel rybařit, vždy jsem musel takové ploty přelézat. Navíc na nich byly občasné cedule s nápisem, který tvrdil, že za plotem je soukromý pozemek a že za ten plot se nemám pouštět. Samozřejmě jsem to hned z počátku ignoroval, protože jsem si neuměl představit, že by někdo mohl vlastnit kus břehu přehrady, řeky či snad i jen potoka a ostatní by tam nesměli. V Zárybech jsme žádné takové ploty neměli a mohli jsme se procházet, kam srdce ráčilo. Tuto skutečnost jsem měl připravenou pro případ, že by mě kdy někdo v Austrálii za takovým plotem načapal a chtěl mě nějak nepředstavitelně za to potrestat.

Takže i tento nový plot, v té divočině kolem mě, jsem bez jakýchkoliv potíží přešel a přede mnou se otevřel pohled do krajiny pod kopcem. Podle mapy jsem měl být asi uprostřed toho bílého, prázdného místa a městečko Oatlands mělo být přede mnou ještě několik dnů cesty. Když jsem se ale zadíval před sebe, uviděl jsem nedaleko dům, s proužkem kouře, stoupajícím z komína, a cestu, vedoucí od domu někam daleko dozadu. Byl jsem zklamán, neboť mé představě o divočině byl definitivně konec!

Mé zklamání bylo ale jen krátkodobé a hned zmizelo, při pomýšlení na čistou postel a večeři u paní Dyrinkové. Vydal jsem se dolů kopcem a brzy jsem prošel několika dalšími ohradami, které naštěstí měly nezamčené brány, směřující k aleji velkých stromů, za kterou stálo farmářské stavení. Když jsem konečně stanul před dveřmi a zaťukal, zcela pozdě jsem si uvědomil, že jsem se to ráno zapomněl umýt a nekoupal jsem se již několik dnů. Holení jsem samozřejmě také vynechal, ale naštěstí v mém mladickém věku to na mně nebylo znát.

Otevřela postarší paní a prohlížela si mě celou tu dobu, po kterou jsem přemýšlel, co ji mám říci. Nakonec jsem ji pozdravil a zeptal

se ji jak se má. Nevěděl jsem přesně co odpověděla, ale na pozitivní odpověď to moc nevypadalo. Takže jsem si pospíšíl a další můj proslov se sestával jen z jednoho slova: „Oatlands“, který jsem doplnil otazníkem v mých očích. Paní farmářka ukázala rukou na jedinou cestu, vedoucí od domu za nejbližší kopec a řekla „tam“.

Poděkoval jsem ji, hodil si pušku přes rameno a zamířil si to cestou vedoucí tím jediným směrem od farmy pryč. Asi po dvaceti krocích jsem se otočil a zamával farmářce rukou. Ona také zamávala, což jsem si vysvětlil tím, že jsem asi udělal přeci jen dobrý dojem, mytý či nemytý.

Cesta za kopcem se napojila na jinou, o trochu větší, která měla prostrálenou ceduli, ukazující směr na Oatlands. Byl jsem přesvědčen, že střílet do silničních cedulí se má, ale když jsem uviděl u cesty prázdnou plechovku od piva, má lovecká vášeň ve mně vyhrála a já ji trefil broky, určenými původně pro králíky. Plechovka o několik metrů povyskočila a otevřela své blýskavé nitro poledním paprskům, vysoko stojícího slunce.

Byl jsem naprosto zaskočen jednak tím, že jsem se napoprvé do plechovky trefil a navíc i silou výstřelu, jehož ozvěna se odrážela hned několikrát od vzdálených kopců. Mimo pár vran, které poplašeně vylétly a opět si zakrátko sedly, nikdo se nikde neobjevil, a ani paní farmářka netelefonovala pro policii, neboť ten den mě nikdo nezavřel. Přesto jsem ale raději pušku znovu rozložil, schoval do baťohu, a takto „odzbrojen“ jsem se vydal cestou vedoucí do Oatlands.

Neušel jsem snad ani kilometr a prvé auto, jedoucí mým směrem zastavilo a řidič mně nabídl již ten známý „lift“. Tentokrát jsem neodmítl a celých pár kilometrů jsem vysvětloval tomu hodnému řidiči, proč tudy kráčíím pěšky. Když zastavil u odbočky, kam posléze zamířil, vyptávat se již nechtěl, ale já si byl jistý, že to stále ještě nevěděl.

Sotva jsem se stačil rozloučit a naposledy za řidičem zamávat, zase hned prvé auto zastavilo a tentokrát řidič jel bez zastavení až do Hobartu. Vysadil mě u kavárničky paní Dyrynkové a já mu z hloubi svého srdce německy děkoval, protože on byl Němec, původně z Mnichova.

Paní Dyrynková mě uvítala slovy, že také děkuje, a sice pánu bohu, že jsem tu výpravu přežil, neboť nevěděla jak by napsala mému otci, že jsem se ztratil někde v buši a oni mně v tom nezabránili. Ač byla zvyklá na aroma pana farmáře Dyrynka, mé aroma, které se za mnou kavárničkou táhlo, prohlásila za nepřijatelné, a než jsem mohl ochutnat i to nejmenší z dnešní nabídky jídel, musel jsem se jít osprchovat. Pan Dyrynk, ač mě již viděl osprchovaného a převlečeného, se domáhal vědět, co jsem v tom buši dělal, že jsem se tak „zřídil“. Radil mně, abych příště šel raději „za holkama“ a na buš se vykašlal.

Před spaním jsem se zamyslel nad samou podstatou mého lehkovážného přístupu k životu a stejně tak lehkovážného a nezodpovědného rozhodování. Vůbec jsem nemyslel na to, že jsem si mohl zlomit třeba nohu a uprostřed opuštěného lesa potom marně čekat na záchranu. Nemyslel jsem na to, že mě mohl uštknout had či kousnout jedovatý pavouk. Nemyslel jsem na Dyrynkovi, jaké problémy by měli a nemyslel jsem na hotel Hadleys a mé spoluzaměstnance.

Bylo mně jasné, že bych takto v životě postupovat neměl. Bylo mně také ale jasné, že pokud bych dbal i dobře míněných rad, či dokonce sám sebe začal kontrolovat, nikdy bych nešel z Triabunna do Oatlands a neviděl bych, co jsem viděl během posledních pár dnů. Neviděl bych tak důvěrně zblízka ten krásný kout, který byl na mapě prozaicky nahrazen jen bílým místem. Paní Dyrynková by neměla starou, fialovou láhev, kterou jsem ji přímo ceremoniálně předal se slovy díky a můj život by byl nezajímavý a jeho smysl lehkou odhadnutelný.

68. *CO JSEM SLYŠEL, S TÍM JSEM PŘIŠEL*

V Hadleys hotelu bylo málo hostů a sychravá tasvánská zima nedávala moc nadějí, že brzy nějakí přijedou. Když jeden den vrchní Verner dělal rozpis služeb, zeptal se mě, jestli nechci servírovat nápoje, čímž mě automaticky povýšil na pozici „drink waiter“, která byla tradičně, a z nějakých neznámých důvodů, vyhrazena speciálně jen pro mužský personál. Nejenom že to znamenalo více pracovních příležitostí, ale v této pozici bylo i více peněz na spropitném.

Nadšeně jsem přítakal, aniž bych si uvědomil jestli na takovou práci budu stačit. Byl jsem si jistý, že bez problémů zvládnou otevřít láhev vína, popřípadě přinést džbán piva ke stolu, a již jsem se viděl, jak na konci směny počítám přehršlí vydělaných peněz.

Můj první večer v mé nové pozici začal úspěšně. V „Zrdcadlové síni“ hotelu se ten večer konal ples jedné, ze dvou největších politických stran, a první stůl, ke kterému jsem přišel si objednal koktejl „Bílá paní“ a whisky, čemuž jsem rozuměl bez problému. Další stůl chtěl džbán piva, čemuž jsem také rozuměl.

Při objednávce mně vždy host položil na stříbrný podnos bankovku, jejíž hodnota byla většinou úměrná k objednávce, a já si to odkráčel do baru. Tam jsem dostal požadovaný džbán piva a zaplatil jsem ho tou bankovkou. Pokud nějaké peníze přebývaly, položil jsem je na podnos, na kterém jsem nesl objednané nápoje. Naservíroval jsem nápoje nejprve dámám, potom ostatním a nakonec jsem skončil o hosta, který vše objednal a platil. Nastavil jsem mu pod nos táč se

zbytkem peněz a trpělivě čekal, až si je vezme. Hosté si většinou nevzali všechny peníze a nechávali na tácu spropitné, se kterým jsem s poděkováním odcouval od stolu. Ty všechny peníze byly jen mé a nemusel jsem se o ně s nikým dělit. Tak to v hotelu bylo po léta zaběhlé a já jen doufal, že to ještě nějakou chvíli vydrží. Byl to jednoduchý systém, funkční a spolehlivý.

Objednávka u třetího stolu byla ale více komplexní a já si ji samozřejmě nezapamatoval. Bylo to hlavně proto, že jsem většinu názvů nerozuměl. Vytáhl jsem honem tužku a milý host musel trpělivě opakovat, co si kdo u toho stolu přeje. Ani podruhé jsem žádné jméno objednávaných nápojů neznal, a tak jsem si zapsal foneticky, tak jak mně zněly v uších. U baru jsem přečetl můj soupis a všichni se chvíli dohadovali, co ta má interpretace asi má představovat. Nakonec mně dali nějaké koktaily a whisky s ledem a já jsem to naservíroval a snažil se co nejrychleji zmizet.

Muž, který objednal nápoje se na mě neustále usmíval, což bylo dobré znamení a já se utvrdil v přesvědčení, že jsem mu vše správně rozuměl. Usmíval se na mě ještě i poté, když objednával další nápoje a já se ho zeptal, jestli si přejí to samé. Na to mně odpověděl, že raději ne a dodal, že pokud se mě to povede, chtěli by něco z toho, co si původně objednali.

Vytřeštil jsem na něj oči, což mně vždy pomáhalo již ve škole, kdykoliv se mě učitel ptal něco, co jsem nevěděl. Učitel si to obvykle vysvětlil tím, že mu nerozumím a otázku opakovat. To mně dalo mezitím dost času si honem něco vymyslet.

Dobrý ten muž byl ale již na tuto situaci připraven a nenápadně mně strčil do ruky lístek s napsanou objednávkou. Když jsem u toho stolu znovu objevil, tentokrát s těmi správnými nápoji, žasnul jsem, jak různé byly od těch, které jsem jim přinesl poprvé. Přesto však je hrdinně vypili, a navíc i zaplatili, a nad celou příhodou se jen srdečně smáli.

Samozřejmě jsem neodolal a začal jsem se smát s nimi. Najednou jsem zjistil, že ten můj český smích zní velice podobně jejich anglickému. Když ke stolu přišel Verner a začal se smát také, tak potom i ten rakouský smích zněl velice podobně. Pan Rossi to viděl jen z povzdálí a příčinu smíchu přičítal k výbornému vztahu mezi obsluhujícím personálem a hosty. Takže on se sice nesmál, ale mnul si ruce a uznale na mě kýval.

To bylo poprvé, kdy jsem zjistil, že Australané jsou velice tolerantní lidé. Když jsem se naučil anglicky natolik, že jsem si mohl dovolit čas od času pronést i nějaký vtip, mé přesvědčení narostlo ještě více.

Hosté se mě obvykle ptali odkud jsem na Tasmánii přijel a hned chtěli i vědět, jak se mně na Tasmánii líbí? Nejprve jsem jim odpovídat to obvyklé, že jsem z Československa a na Tasmánii se mně líbí moc. Jednou mě ale napadlo to trochu rozvést dále a přidat

jsem, že Austrálie je klidná země a že jsem velice nadšený ženskou populací Hobartu.

Předstíral jsem, že neznám rozdíl ve výslovnosti mezi „peaceful“, což znamenalo pokojnou a „pissfull“, což representovalo různé významy, spojené s nadměrným pitím alkoholu, až po třeba označení nějaké nádoby, plné moči. No a rozdíl mezi slovy „populace“ a „kopulace“ nemusím vysvětlovat, neboť je markantní i v češtině.

Po pronesení těchto vět, záměrně špatnou výslovností, jsem pozoroval přítomné a očekával výbuch smíchu, na který jsem byl zvyklý, kdykoliv některý zahraniční student něco v češtině zkomolil. Australané ale nehnuli ani brvou a automaticky si mé „pissful“ zaměnili za „peaceful“, „copulation“ za „population“ a bylo po legraci.

Nechtěl jsem se ale smířit s tím, že si moc legrace s nimi neužiji, a tak jsem se začal pít po tom, čemu se smějí oni. Nemusel jsem čekat dlouho a dočkal jsem se. Stalo se tak hned druhý den, kdy jsem se v hotelu zastavil pro výplatu v mých nových a krátkých, tenisových šortkách.

69. RÁD VÁM PRODÁM PUŠKY, ZÁPALKY ČI TUŽKY

Nedaleko od kavárničky paní Dyrynkové byl jeden obchod, který se hned první den stal mým oblíbeným. Byl v přízemí starého, poschoďového domu a jeho malá výkladní skříň byla doslova přecpána všemožnými puškami, dalekohledy, rybářskými pruty a ještě spoustou jiného zajímavého zboží, z něhož ne vše bylo z ulice viditelné. Samozřejmě jsem nemohl odolat a hned při první procházce do obchodu nevstoupit. Uvítal mě starý, vysoký muž a zřejmě chtěl vědět, „jestli mně může nějak pomoci“? To byla totiž obvyklá fráze na uvítání snad v každém obchodě, do kterého jsem doposud v Hobartě vstoupil. Byla to velice přílehlavá otázka, neboť v několika obchodech mně skutečně pomohli, a sice od znatelné částky mých peněz.

Poděkoval jsem tomu ochotnému muži a hned jsem se zastavil u stěny, kde byly na nízké polici vystaveny pušky, pěkně v řadě jako vojáci. Probíral jsem jednu po druhé, některé byly nové, některé použité, některé přímo antické a některé, speciálně ty automatické, musely být zrovinka vyřazené z výzbroje US armády.

Prodáváč si ale stále myslel, že by mně přeci jen měl nějak pomoci, a tak začal vše komentovat, kdykoliv jsem vzal do ruky nějakou pušku. Ačkoliv jsem byl v obchodě zatím jediný zákazník, přesto jsem pociťoval za dobré mu ušetřit jeho čas a námahu a nějak mu vysvětlit, aby se zbytečně nenamáhal. Netroufnul jsem si mu ale prozradit, že s výjimkou nepromokavých zápalek, které jsem zahlédl



za výlohou, na nic jiného nemám. Hrozilo by mně totiž nebezpečí, že mě z obchodu vyhodí, sice jistě slušně, ale vyhodí. Tak jsem mu jen chtěl sdělit, že až najdu tu pravou pušku tak že ho zavolám, on mně potom poví vše co chce a já ho bez přerušování vyslechnu.

Sestavit ale ze všech těch slov třeba i gramaticky nesprávnou větu, bylo definitivně nad mé úsilí. Takže když jsem konečně něco v tom smyslu ze sebe vysoukal, ten prodavač mně vůbec nerozuměl a naivně se mě ptal co jsem to pronesl zajímavého?

Naštěstí se v obchodě objevil další, starý muž, tentokrát nebyl vůbec vysoký a byl dokonce ještě menší než já. Vmísil se do hovoru tím, že se mě polsky zeptal „pán je odkud“? Tomu jsem rozuměl a on zase rozuměl, když jsem mu česky odpověděl, že jsem z Československa a že bydlím u Dyrynků. Dokonce jsem na něm viděl, že má z toho i radost. Hned mně sdělil, že zná paní Dyrynkovou a že do její kavárničky chodí na obědy a večere. Když jsem po delší době z obchodu odcházel, nejenom že mně ten první prodavač otevřel dveře, ale ze sympatie ke mně řekl i něco, co mělo být dozajista polsky „nashledanou“. Definitivně to tak neznělo, ale přesto jsem s díky jeho snahu ocenil.

Od toho dne, při obědě či večeři, jsme sedávali v kavárničce u jednoho stolu a oba jsme se postupem času dozvěděli, jak on i já jsme se do Austrálie dostali. Bavili jsme se jakousi osvědčenou formou „pan-slovanštiny“ a moc jsme si libovali, jaké je to dobré, že jsme oba Slované. Pan Schick, jak se on jmenoval, měl ale k tomuto výhrady, neboť tvrdil, že mezi Slovary se jen narodil, ale rodiče byli židé. Uměl tudíž říkat „Pša krev cholera“ jak polsky, tak i v jidiš a němčině, ale jak se to říká v angličtině nevěděl.

On byl i zajímavý člověk a k paní Dyrynkové, která to o něm tvrdila, jsem se časem připojil i já. Navíc paní Dyrynková o něm také tvrdila i že je hodný. Žil ve svém domě nad obchodem s velkým a zlým vlčákem, který již pokousal hodně lidí a psů, ale pana Schika ještě ani jednou. „Psi poznají dobrého tvora,“ dodala, čímž zařadila ty pokousané, včetně těch pokousaných psů, mezi bídáky a lumpy.

Po několika týdnech jsme jednou opět seděli u večere a pan-slovanovsky jsme se bavili. Pan Schick nám ohlásil, že pojedje do Sydney nakupovat a mě najednou z čista jasna poprosil, zdali po dobu jeho nepřítomnosti, mohu vést jeho obchod. Byl jsem natolik překvapen, že mě ani nenapadlo se ho zeptat, proč jeho prodavač Ted ten obchod neohlídá?

Byl velice pozdní podzim a v hotelu bylo málo co na práci. Službu jsem měl jen občas a pokud, tak jen po večerech. Vyhliídka, že budu celý den trávit v mém oblíbeném obchodě mě nalákala natolik, že jsem ochotně a i nadšeně souhlasil. Paní Dyrynková z toho měla velikou radost, protože v poslední době s mou prací v hotelu moc nesouhlasila. Od mého nového zaměstnání si slibovala, že za mnou

přestane chodit jedna ze servírek, od které nečekala nic jiného, než že mě bude „učit nějaké sprostárny“. Tím samozřejmě myslela především na mou angličtinu.

Uběhlo pár dnů a jedno ráno jsem poprvé odemykal svazkem klíčů dveře obchodu pana Schicka. Uvítala mě specifická vůně kůže a naolejovaných zbraní a za chvíli se dveře znovu otevřely a společně s Tedem vstoupili do obchodu první zákazníci. V té době jsem měl již každou vystavenou pušku minimálně desetkrát v ruce a minimálně desetkrát jsem hladil její dřevěnou, vyleštěnou pažbu. Věděl jsem jakého je kalibru, věděl jsem jaké náboje byly ty nejvhodnější a k jakému specifickému účelu byla vyrobena. Má angličtina se zlepšila dokonce tak hodně, že hned první den jsem pár pušek prodal. Ostatní prodané zboží jsem počítal jako samozřejmost a nepředstavovalo žádný výjimečný úspěch.

Večer jsem obchod opět zamknul, utržené peníze jsem si vzal sebou domů a druhý den ráno je uložil v bance na konto obchodu. Po celé dva dny jsem pozoroval Teda, jak nese mou promoci na manažéra, jelikož jsem pevně věřil, že ta funkce přináležela jemu a ne mně. Ted ale nic nenamítal a choval se stále přátelsky. Zrovinka tak a bez pobízení zametal obchod, rovnal z polic rozházené bundy a svetry a ochotně nám oběma vařit čaj.

Po dvou dnech mně to ale nedalo a přímo jsem se ho zeptal, proč on není manažérem? Ted se podrbal na zátylku, což jsem si povšimnul že dělal, kdykoliv neznal odpověď na něco, co chtěl zákazník vědět. Po tom krátkém podrbaní se vždy obracel pro vysvětlení na mě, jako kdybych já to měl vědět! Tentokrát se ale pro odpověď na mě obrátit nemohl a tak začal ze sebe soukat nejprve popis svého tvrdého mládí, což bylo předehrou k hlavnímu aktu a sice, že neměl na školu čas a tak se nestačil naučit ani číst ani psát.

Bylo to pro mě neuvěřitelné, neboť to bylo poprvé, co jsem potkal dospělého člověka, kterému toto základní vzdělání chybělo. Hned jsem tedy usoudil, že neumí ani počítat, a tak jsem otočil předmět naší konverzace a zeptal jsem se ho, kolik má dětí. Stejně jako poprvé, tak i později, mně na tuto otázku vždy odpověděl to samé číslo, a pamatuji si, že nebylo malé. Takže jeho schopnost počítat mně zůstala záhadou, kterou jsem nikdy nevyřešil.

70. STARÁ LÁSKA K LYŽOVÁNÍ, V AUSTRÁLII MĚ DOHÁNÍ

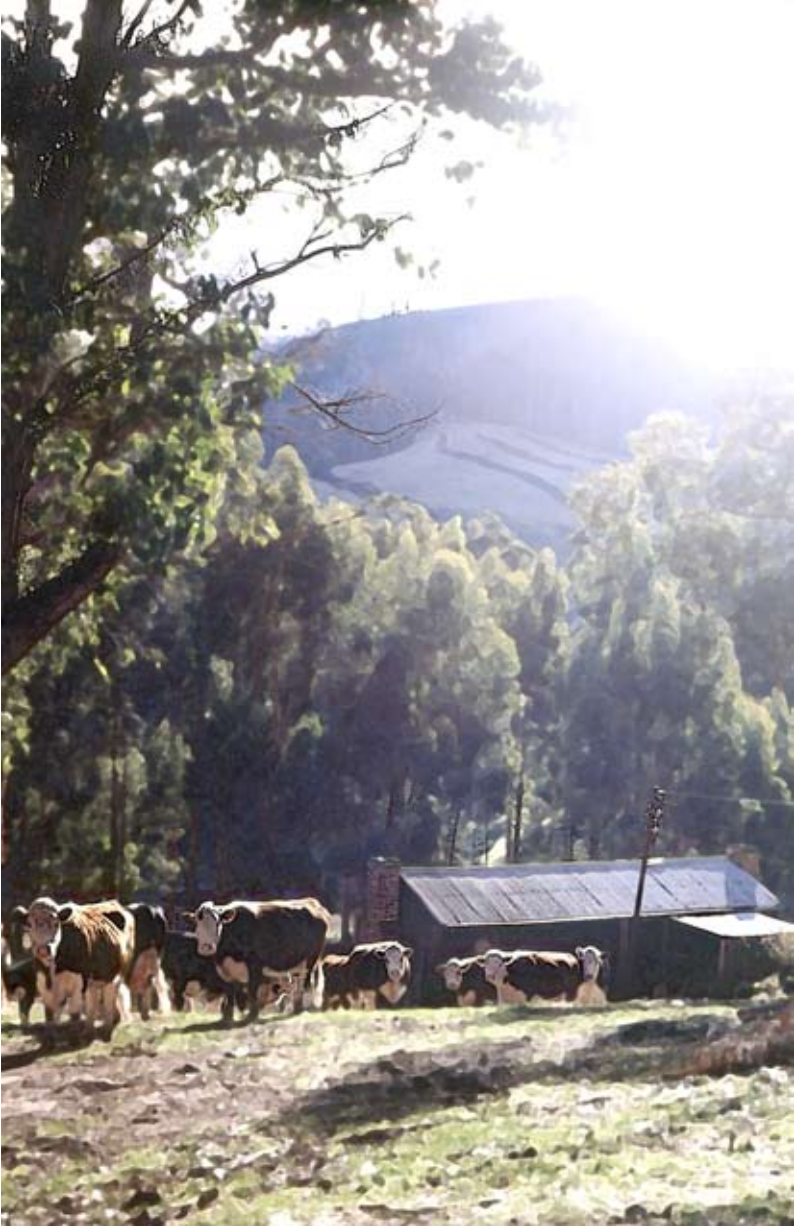
Zima na Tasmánii přichází každoročně na víkend, kolem šestého června, ne den dříve a ani ne den později. Ten víkend se totiž oslavují královniny narozeniny. Současná královna Velké Británie se sice nenarodila v ten víkend, a ani ve dnech kolem něho, ale zřejmě nějaká jiná královna tak jistě učinila. Jelikož jsem o tomto svátku nevěděl, ani jsem tedy netušil, že hned po něm zavládne na Tasmánii zima a všichni se podle toho budou chovat. Budou mít omluvu si zapínat elektrické topení a elektrické vyhřívání postele a doma si začnou obouvat bačkory z ovčí kožešiny.

Týden před tímto významným mezníkem, jsem jako obvykle zamknul obchod pana Schicka a vydal se městem na procházku, kolem rozzářených výkladních skříní již zavřených obchodů. Se zájmem jsem sledoval vystavený sortiment a u každého jednotlivého exempláře jsem dlouho přemýšlel, k čemu by se hodil právě mně. Dokonce i jeden obchod, kde prodávali výhradně dámské plavky a dámská sportovní trička, byl často středem mého zájmu. Vždy jsem si totiž představoval, jak by ty vystavené plavky přiléhavě seděly na opáleném těle Jindry, která by společně se mnou v nich ležela na pláži tropického ostrova.

Když jsem stanul před výlohou toho obchodu, myslel jsem si nejprve, že jsem si spletl ten obchod s jiným. Ve výloze totiž nebyly plavky, ale lyže, lyžařské boty, hole, bundy, prostě ráj to napohled! Zíral jsem v údivu, a to nejenom na vystavené skříně obchodu, ale i na skutečnost, že zde prodávají lyžařské vybavení! Doposud všude kde jsem byl, byly jen mírné kopce a věčně zelené pastviny.

Z mého rozjímání mě vytrhl vedle stojící postarší mladík, který se mě zeptal, jestli lyžuji. I z mého stručného „yes“ hned poznal, že jsem určitě z nějaké jiné země než Austrálie. Když jsem mu odpověděl že jsem z Československa, k mému velkému údivu odemknul obchod a pozval mě dál. V prvním poschodí byla malá kancelář a Larry, jak se jmenoval ten můj nový přítel, mě představil mé nové přítelkyni Věře, která ten obchod vlastnila. Věra pocházela z Prahy, byla vdaná za česky mluvícího rodáka z Nitry a ze setkání se mnou měla očividnou radost.

Z Larryho se vyklubal majitel „Ski lodge Sitzmark“, což jsem si přeložil jako horskou chatu. Když se dozvěděl, že jsem pracoval v Krkonoších jako sportovní referent a učil rekreanty lyžovat, bez dlouhého rozvažování mně nabídl místo lyžařského instruktora, právě na jeho lyžařské chatě v lyžařském středisku, asi 50 kilometrů od Hobartu. No a když mně Věra štědře nabídla kredit na veškeré lyžařské vybavení, věděl jsem s určitostí, že v tom lyžařském středisku jsem již druhým lyžařským instruktorem, neboť první byl Rakušák Larry.



Pan Schick shodou okolností se měl koncem týdne vrátit ze Sydney, což on také skutečně v polovině týdnu učinil. Předal jsem mu bankovní potvrzení a seznam prodaného zboží a velice jsem ho potěšil i tím, že „obchod ještě stál“, jak mně polsky řekl a já si to takto přeložil. Když mně zcela nečekaně nabídl pozici manažera jeho obchodu, byl jsem najednou v rozpacích, jak mu vysvětlit, že jsem již přijal pozici lyžařského instruktora v lyžařském středisku.

Když jsem to ze sebe konečně vysoukal, pan Schick a paní Dyrnyková nechtěli věřit, že to myslím vážně! Nejprve mě paní Dyrnyková opravila v mém pojetí „lyžařského střediska“, které nazvala „pár chatrčí na kopci“. Potom mně vysvětlila, že se tam lyžuje jen o víkendech a chtěla vědět, kolik mně Larry bude platit. Najednou mně bylo trapně, protože jsem si uvědomil, že Larry o výplatě vůbec nemluvil a nemohl jsem tudíž paní Dyrnykové na její otázku odpovědět. V té době mně ještě vykala a tak ukončila svou rozhorlenou řeč slovy: „Jirko neblbněte!“

Dnes bych ji určitě poslechl, ale tenkrát jsem tak neudělal. Vidina lyžování, pěkné lyže, které jsem si v obchodě již vybral, a život na horské chatě, byly vždy totiž příčinou mého „impulsního chování“, které paní Dyrnyková tak výstižně a krátce charakterizovala.

Takže již v pátek večer jsem s baťohem, novým párem lyží, lyžařských bot a ve šponovkách a svetru od Larryho, seděl v jejich „VW brouku“ a uháněli jsme si to k lyžařskému středisku. Vedle Larryho seděla Nancy, jeho láska, jak ona o sobě často tvrdila a Larry na to vždy přitakával. Na rozdíl on nás dvou, Nancy byla rozená Australanka ze severu, takže původně o lyžování neměla ani potuchy.

Projížděli jsme malými vesnicemi, jejichž světla se ztratila za námi stejně tak rychle jako se objevila. Nikde nebylo po sněhu ani památky, ale vzduch teplý zrovinka nebyl. Seděl jsem vzadu a netrpělivě jsem se těšil, až dojedeme na místo, kde Larry slíboval, že mně předvede jak jeho brouk létá vzduchem. Asi po půl hodince jsme se k tomu místu přiblížili a Larry přidal plyn až na podlahu a dodal, že to se musí, jinak nevzlétneme. Chytil jsem se za obě sedačky přede mnou a po kratičkou chvíli jsem vychutnával let vzduchem. Slíbil jsem si, že až se naučím řídit a budu mít řidičský průkaz, a samozřejmě i auto, tak to tu zkusím také.

Projeli jsme poslední vesnicí a před námi byla klikatá, úzká cesta lesem. Projížděli jsme jeden z národních parků, kterých, podle slov místních dřevorubců, má Tasmánie až přespříliš. Jedna prudká zatáčka následovala druhou a stromů neubývalo. Teprve až po asi dvaceti minutách se objevily prvé známky sněhu a zakrátko byla celá cesta zasněžená. Začal jsem se bát, že brouk se v některé té zatáčce smekne a my znovu poletíme vzduchem, ale tentokráte do lesa pod námi.

Trvalo dlouho, než stromy ustoupily horské kleči a my viděli před sebou jen bílé, zasněžené hory, s jedním malým světélkem, téměř až na jejich vrcholu. Napadlo mě, že někde poblíž toho světélka bude i Sitzmark Lodge a dostat se tam nebude asi lehké. Mé obavy se potvrdily, hned jakmile jsme zaparkovali auto na velkém prostranství před malým, stále ještě nezamrzlým jezerem. Marně jsem hledal vrchol hory, který se skrýval kdesi daleko nahoře za nízkým lesem, a marně jsem i hledal nějakou udržovanou stezku, která by tam vedla.

Podle vzoru mých přátel jsem si hodil baťoh na záda, na rameno si dal lyže a vydali jsme se neprošlapaným sněhem vzhůru k vrcholku, ozářeném měsícem. Šlapal jsem a šlapal, a povzbuzoval jsem se česky: „Jedna dvě, Honza ‘de’“. To docela dobře vystihovalo mou situaci a dokonce mě to rozveselilo tak hodně, že mně přestala vadit zima, kterou jsem stále pociťoval až do morku většiny mých kostí.

Po namáhavém stoupaní jsme konečně došli k tomu světélku, které jsem zahlédl ještě z auta, a jen nerad jsem se nechal od Larryho ujistit, že tam ještě nejsme. Jeho chata byla dále v kopci, kam jsme nakonec ve zdraví přece jenom došli. Larry odemknul zadní, zasněžený vchod a dupající jako vojáci na přehlídce, jsme začali z bot setřásat hromady sněhu. Larry zapálil olejové topení a prvou hodinu jsme si neustále ověřovali, jestli v něm skutečně něco hoří.

Chata byla zjevně nedodělaná, tu a tam chyběly kusy přiček, někde z „pakungdeklových“ zdí vyčuhovaly ještě nezapojené elektrické dráty a nebýt toho že jsem musel, po toaletě bych se určitě nesháněl.

Nancy mně přidělila jeden pokojík, jehož okénko bylo zvenku celé zaváté sněhem a nedalo se otevřít. Vyndal jsem si můj -10⁰ C testovaný spací pytel a do rána jsem se bez přestání klepal zimou a nedočkavostí. Věra mně totiž bez námitek prodala ten nejlepší pár lyží které tam měla a já, přesně jako malý kluk těšící se na Vánoce, jsem se nemohl dočkat mé první jízdy.

Jakmile jsem uviděl za oknem světlo dne, vyhrabal jsem se ze spacáku a ustavičně drkotaje zuby, jsem se v té kruté zimě oblékl. Vyšel jsem před chatu a kopec na mě zazářil neporušenou čistotou panenského sněhu. Vzal jsem lyže a vydal se pěšky podél sloupů výtahu, z nichž některým vykukovaly ze sněhu jen špičky. Na vrcholu kopce jsem nasadil lyže a vychutnával jsem si pocit prvního lyžaře na tom panenském sněhu.

Rozjel jsem se a lyže, které jejich výrobce pan Kneisel pojmenoval „Black Star“, kreslily za mnou stopu plnou radosti a potěšení z tak krásného rána. Asi po třetí takové jízdě jsem uviděl Larryho, který stál před dveřmi chaty a mával na mě. Sjel jsem dolů a nechal jsem se pozvat na snídani, kterou Nancy pro nás připravila. Larry byl velice spokojen s jeho milovanými vejci na hniličku, a byl i spokojen

s mým lyžováním. Prohlásil, že mé lyžování nejprve bral s určitou rezervou, neboť viděl, jak lyžují ostatní Češi, kteří na Tamánii lyžovali tenkrát ale jen tři.

Po snídani jsme vyšli znovu před chatu a odházeli sních od hlavního vchodu. V dále na cestě se objevily barevné tečky příjíždějících aut a lyžařská sezóna v Mt. Field National Park na Tasmánii začala.

71. JENOM CHVÍLE MINE A VŠECHNO JE HNED JINÉ

Jedna z prvních, ucelených vět, kterou jsem se naučil, byla „Take it easy mate.“ To prvé znamená „ber si to“ a to „easy“ znamená pomalu či klidně. „Mate“ je typicky australské oslovení, něco jako české „kámo“. Austrálie v šedesátých letech byla totiž celá „easy“ a byla plná lidí, které jeden mohl bez problémů nazývat kamarády.

Přeložit by se ta celá věta dala českým ekvivalentem: „Kamaráde, to chce klid a nohy v teple“. Tou anglickou větou mě často chlácholil Larry, když třeba někteří mí žáci, kteří nikdy na lyžích před tím nestáli, byli po dvou dnech učení zklamáni s jejich dosaženými výsledky. Nechtěli uvěřit, že se ještě nenaučili lyžovat natolik, aby se mohli zúčastnit závodů, které různé lyžařské kluby ve středisku pořádaly.

V mém přístupu k životu ale to „easy“ bohužel chybělo. Byl jsem neustále hnán cosi nového objevovat, hnán snahou prožívat přerušná vzrušení a neztrácet čas nicotnostmi. To třeba způsobilo, že během mých prvních dnů v Austrálii, jsem se při nastupování do autobusu tlačil mezi prvé a ve frontě na lyžařský výtah jsem se snažil nenápadně předbíhat. Od toho prvního zlovyku jsem upustil, hned jakmile jsem viděl, že ostatní mně mé tlačení tolerují a dokonce i ustupují a šlechetně mě pouští dopředu. S předbíráním u výtahu to bylo horší - bylo těžko odolat nepředběhnout frontu, ať již jakkoliv malou. Po zkušenostech s nastupováním do autobusu, jsem měl ale již vypěstované jakés-takés citění pro harmonii, a v té naprosto nové společnosti jsem se snažil kontrolovat své chování.

K té sebekontrolě jsem později přidal i omezování množství česneku v jídle, speciálně kdykoliv hrozilo nebezpečí, že budu na někoho zblízka dýchat. Takových nebezpečných chvil bylo ale dokonce i na horách pomálu, a tak jsem postupně ve svém úsilí polevoval.

Bylo ale jen málo takovýchto vžitých zvyků, které si jeden mohl osvojit pozorováním světa kolem. Spousta jich byla schována pod tou klidnou hladinou harmonující společnosti a objevit některé z nich bylo někdy až trapnou zkušeností.

Při jedné mé návštěvě Hobartu, Jarda, který úspěšně pracoval v jedné rádio-opravárně, mně sdělil že jede na sever Austrálie, dolovat měď či raději zlato. Své rozhodnutí vysvětlil tím, že opravovat radia

mohl doma v Tesle ve Vrchlabí, kde pivo bylo daleko lacinější. Rozhodli jsme se jeho odjezd oslavit obědem v hotelu naproti a vstoupili jsme širokými dveřmi do první, poloprázdné haly. Za jedněmi otevřenými dveřmi jsme uviděl jakousi obdobu českého výčepu, kde kolem barového pultu postávali kouřící muži, pili pivo a jedli podivné buchtý, které polévali tomatovou omáčkou. Po chvíli rozhlížení jsme nikde neviděli žádné místo k sezení a tak jsme usoudili, že restaurace, která v každém hotelu jistě musí být, bude asi jinde. Vyšli jsme zpět do vestibulu a za jedněmi otevřenými dveřmi jsme uviděli prostřené stoly se židlemi a na stolech postavené jídelní lístky.

V restauraci nikdo nebyl a tak jsme si sedli k prvnímu blízkému stolu, aby to nebylo daleko. Měli jsme na mysli jak blaho obsluhujícího personálu, tak i své pohodlí. Z jídelníčku jsme si vybrali hovězí steak a čekali jsme, až se objeví někdo, u koho budeme moci objednat. Byli jsme trpěliví a skutečně, jeden starý a vysoký číšník, s břichem vhodným na reklamu piva, nakoukl do naší místnosti a přišel k nám.

Povzbuzení jeho přítomností jsme ignorovali co nám krátce řekl na přivítanou a oplátkou jsme mu řekli, že chceme dva steaky a dvě piva. Milý pan vrchní nám vzal lístky z rukou, postavil je tak, jak stály ostatní lístky na ostatních stolech, a znovu nám cosi povídal.

Tentokrát jsme oba poslouchali a navzájem jsme si potvrdili, že na nás chce, abychom odešli. Shodli jsme se v tom, že jsme mu asi špatně rozuměli a tudíž že neodejdeme. Znovu jsme tedy objednali dvakrát steak a dvě piva a čekali, co se tentokrát bude dít.

Pan vrchní se břichem opřel o sedícího Jardu, jednou rukou chytil jeho límec košile a druhou chytil můj límec. Majíce na mysli blaho našich límců, poslušně jsme za ním cupitali zpět do vestibulu. Tam nás pustil a ukázal nám na ceduli nade dveřmi, kde bylo napsáno „Ladies Lounge“.

To první slovo ve mně budilo respekt již od prvního přistání v Darwinu, kdy jsem si dával pozor, abych ho nepřehlédl na nápisech nad toaletami. Takže tato místnost, a to i když jsem byl přesvědčen, že se záchody neměla nic společného, byla zjevně určená jen pro dámy a náš zevnějšek na nás samozřejmě prozrazoval, že dámy nejsme.

Svým versatilním pivním břichem nás pan vrchní dostrkal do toho prvního baru, kde pro nás našel dvě nepohodlné, vysoké židle bez opěradel. Na barovém pultě jsme jen neradi snědli každý jeden steak, vypili dvě malá piva a tak neslavně oslavili Jardovo nové, chystající se dobrodružství.

Než Jarďa odjel, paní Dyrnková nám ještě stačila vysvětlit, že dámy, přestože ne všechny ženy jimi jsou, prostě nemohou sedět v baru, protože muži by se cítili ušlápnutí. Nemohli by totiž nadávat

tak, jak u nás tradičně nadávali jenom dlaždiči, protože v přítomnosti dám se nadávat nedá. No a pivo a cigareta bez nadávek prý nikomu nechutná, což jsme potvrdili, že je zcela pravdou. I já jsem při pití australského piva nadával, neboť jsem si byl jistý, že to, co nazývají pivem, si ten název nezaslouží. Nadával jsem ale jen na pivo a ne na dámy u stolu, a tak paní Dyrynková mé nadávání snášela dobře. Někdy se ke mně i přidala a potom jsme nadávali třeba i na pana Dyrynka, když tam zrovinka nebyl.

V tom osvětleném období australských dějin, všude panovala nezměrná volnost. Třeba na silnicích mimo obce nebyla žádná omezení rychlosti. Jeden se také mohl zlítnout do němoty a stále ještě řídit auto. Důležité bylo, aby neudělal žádný dopravní přestupek. To by ho policajti mohli zastavit a pokutovat. Mnohokrát jsem viděl auto, řízené naprosto intoxikovaným řidičem, které pomalu jelo po silnici a za ním jelo policejní auto, jehož řidič-policajt zřejmě čekal, až ten před ním udělá již zmíněný přestupek. Nikdy jsem ale neviděl, že by takového řidiče zastavili a tak jsem nakonec nabyl dojem, že ho vlastně doprovází domů, aby nezabloudil, anebo dokonce nesjel do příkopu!

Autá byla na Tasmánii důležitou součástí každodenního života. Veřejná doprava, mimo hlavních ulic, téměř neexistovala a vzdálenosti k odlehlým plážím a k lyžařskému středisku třeba, si přímo vynucovaly, aby jeden měl alespoň jedno auto. Nebylo neobvyklé, že lidé vlastnili i dvě či více aut, a po mých prvních zkušenostech s auty, jsem toužil mít také alespoň dvě - kdyby jedno bylo zrovinka v opravě, mohl bych jezdit druhým.

Takže jsem si brzy koupil velice starého „VW brouka“, který ale stále ještě jezdil. Jeden můj nový, český kamarád Karel, který přijel na Tasmánii asi o rok dříve než my s Jardou, již měl řidičský průkaz a auto „s křídélky“, což tenkrát bylo stále ještě na Tasmánii moderní. Vzal mě na odlehlou cestu a vysvětlil mně, který pedál je spojka a který brzda. Trochu složitěji mně ukázal, jak se mění rychlosti a jak se ukazuje při zatáčení. Párkrát jsme zkusili i zaparkovat, což vůbec nebylo jednoduché. Po posledním pokusu Karel začal tvrdit, že „policajti to stejně nebudou chtít vidět a tak se oba zbytečně trápíme“.

Národní park okolo Sitzmark chaty náležel obvodově pod malou vesnici Maydena, ležící na jeho samém začátku. Lidé, žijící ve vesnici, byli většinou lesní dělníci či pomocní pracovníci na přilehlých farmách. I když vesnice byla jen nějakých šedesát kilometrů od Hobartu, bylo to místo tak hodně odlehlé, jak jen odlehlé nějaké místo může být.

Vesnici tvořila jedna hlavní ulice, na jejímž konci stála policejní stanice. Byl to vlastně dřevěný, rodinný dům, jehož jedna místnost sloužila jako policejní úřad. Když jsem bez ohlášení zabouchal na

zavřené dveře, vyšel asi čtyřicetiletý policista a celý se rozradostnil, když jsem mu místo nějaké vraždy ohlásil, že si chci jen složit test na řidičský průkaz.

Podíval se na ulici a když uviděl venku zaparkovanou moji „bomбу“, začali jsme se nejprve bavit o „VW broucích“. On měl totiž také jednoho, který byl jen o trochu v lepším stavu než můj. Takže jsme nejprve dlouho prohlíželi motor jeho „brouka“ a potom mého „brouka“. Když jsme se dostali k nutnému okopávání všech pneumatik u mého auta, uslyšeli jsme nad námi jakýsi hřmot. Policajtův „brouk“ již nestál nahoře jeho dvora, ale stál o pár metrů dole, opřený o nízký plot. V samém tom nadšení z našich „brouků“, policajt zapomněl zatáhnout ruční brzdu a jeho neposlušný „brouk“ toho využil k malému, samostatnému výletu.

Mimo rozbitého plastiku na směrových světlech se ale nic nestalo a ani plot nevypadal, že mu ta srážka ubrala na kráse. Policajt jen zanedával něco, co jsem sice již mnohokrát slyšel, ale co si ne a ne zapamatovat. Nasedli jsme do mého brouka a já řídil ulicí na konec vesnice, kde jsem se zdárně otočil a vrátili jsme se zpět. Podařilo se mně úspěšně přehodit z jedničky na dvojku a dokonce i na trojku a u policejní stanice zrovinka tak úspěšně zastavit. Na závěr se mě ten hodný policajt zeptal, jestli vím, že se na Tasmánii jezdí na levé straně a když jsem mu slíbil, že si to budu pamatovat, nechtěl už ani vědět, jestli znám silniční pravidla. Napsal mně lístek, na kterém stálo, že od toho dne jsem oprávněný řídit auta a ještě dokonce i jiná, zemědělská vozidla. Potřásl mně rukou a gratuloval k dosažení úspěšného mezníku v mém životě.

Venku na mě čekal ve svém autě Karel, který tam byl jen pro případ, že by se mě někdo ptal, kdo to mé auto řídil cestou do Maydena. Sice jsme nevěděli, jak bychom vysvětlili přítomnost jeho auta, ale měli jsme dobré tušení, že by se nám to nějak povedlo. V šedesátých letech, tasmánští policajti byli totiž naši „kámošové“!

Těch pár měsíců, které jsem strávil na horách, mně pomohly nejenom si vylepšit mou angličtinu, ale daly i nahlédnout pod závoj, zahalující společenské rozdělení tamní společnosti. Začal jsem rozumět tomu, proč na horách se mnohé dívčiny na mě srdečně smály, ale již se tak nesmály při následovném setkání v Hobartě. Najednou jsem objevil ty výspy, skryté pod hladinou zdánlivě homogenní společnosti, a začal jsem si i uvědomovat, že po té, zdánlivě klidné hladině, nebude mé plachtění životem zcela jednoduché. Nic takového jsem v Československu neznal a bylo to pro mě nepřijemným objevem. Poznal jsem, že kariéra spojená s penězi, která byla až doposud naprosto nezajímavou, je v této společnosti naprosto nutná. Peníze se mně najednou staly symbolem úspěchu, influence a moci.

Když jsem se po zimě vrátil zpět do Hobartu, zjistil jsem, že pan Schick před pár týdny zemřel. Na horách jsem nevěděl o jeho náhlé



nemoci a tak jsem ani na jeho pohřbu nebyl. Velice reálně jsem ale cítil jeho ztrátu, neboť to byl dobrý člověk. Jeho bratr v Argentině potom prodal obchod i dům, a po znovu otevření obchodu, jsem tam starého Teda již nikdy nespapal. Zmizel i s tím údajně zlým psem a země se po obou slehla.

72. *AČ SE SNAŽÍM, JAK JEN MOHU, MOC SI ASI NEPOMOHU*

Paní Dyrnková ve svém obchodě pravidelně měnila šeky některým jejím známým, kteří pracovali pro státní firmu H.E.C. - „Hydro Electric Commission“. Byla to největší státní firma na Tasmánii a zásobovala celý ostrov elektřinou. V té době zrovinka stavěla přehradu v divokém, jihozápadním koutu ostrova.

Zaměstnanci té firmy o sobě tvrdili, že pracují pro „Hydro“, což byla zkratka, která se lépe vyslovovala. Vzhledem k tomu, že velká část zaměstnanců firmy byli přistěhovalci z Evropy a angličtina jim tropila psí kusy s jejich výslovností, termín „Hydro“ se nakonec ujal a ostatní, kteří s výslovností problémy neměli, ho resignovaně přijali. Zaměstnanci té firmy se tudíž stali „Hydro muži“, Tasmánie se stala „Hydro ostrov“ a šedesátá léta byla „Hydro éra“. V mé paměti ji nyní dokonce rozšiřuji i o přívlastek „zlatá“.

Vše na Tasmánii se točilo kolem peněz, které H.E.C. platilo zaměstnancům. Ti byli privilegovanou skupinou a měli dveře otevřené ke kreditům, a to nejenom v obchodech a bankách, ale i u mnoha místních děvčat, která v nich viděla dobrou investici. Praktická paní Dyrnková toto vše samozřejmě věděla a po návratu z hor mě přesvědčila, že bych měl o nějakou pozici u H.E.C. také požádat. Věděl jsem, že to bude hrubá práce stavebního dělníka, ale díky odlehlosti a dlouhým pracovním hodinám, plat bude neskutečně vysoký. Alespoň tak se mně zdály ty sumy na šekách, které paní Dyrnková proplácela.

V té době nezaměstnanost snad ani neexistovala a tak jsem tušil, že nebude velkým problémem nějakou práci v buši dostat. Co jsem ale netušil, že na osobním oddělení vezmou mé maturitní vysvědčení z brandýské jedenáctiletky zcela vážně, a zařadí mě mezi zaměstnance, kteří umí číst a psát. Tím pádem jsem dostal práci v laboratořích v Moonah, což bylo předměstí Hobartu. Byl jsem sice v pozici dělníka, ale pracoval jsem v laboratoři, mezi mnohými, stejně kategorizovanými kolegy.

Hned první den jsem zjistil, že po příchodu do práce se nejprve čte a snídá. Ten den jsem sice neměl své noviny, ale kolega, původně z bývalého severního Pruska, mně laskavě půjčil polovinu jeho novin.

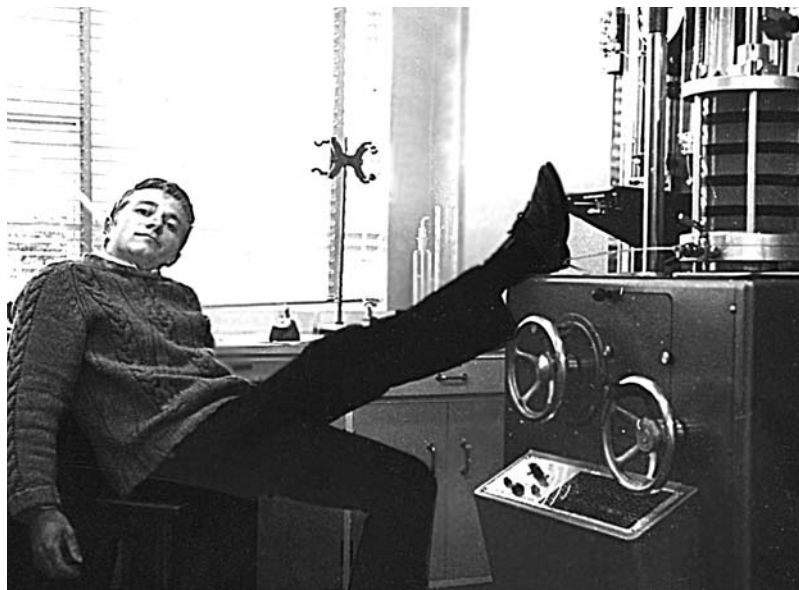
Četl jsem poctivě všechny články, i když jsem ne všemu rozuměl, a stále čekal, co se bude dít dále. Když asi po půlhodině můj kolega složil svou polovinu novin, honem jsem tak také učinil a připravil se něco dělat. Kolega mně ale podal jeho polovinu novin, vzal si moji a četlo se dál.

Svačinu jsem snědl nad novinami a přemýšlel jsem co budu mít k obědu, respektive, kde co koupím. Nemusel jsem se ale tímto rozhodováním moc soužit, neboť i o oběd bylo postaráno. Jeden z kolegů obešel celou laboratoř a sepsal, co kdo chce k obědu. Neměl sebou žádný jídelní lístek a tak jsem byl na rozpacích, co si mám objednat. Bylo mně doporučeno si objednat „páj“, a já si hned vzpomněl na paní Dyrynkovou. Ta, když chtěla označit někoho jako necivilizovaného, což byla nejhorší charakteristika, kterou kdy komu přifařila, tak o něm řekla, že se „cpe pájema“. Takže jsem si jednu tu „páj“ také objednal a šel jsem si pro hrnek čaje, neboť bylo „smoko“ a byl čas si udělat v práci přestávku.

Nemusím jistě dodávat, že ta odborná práce v laboratořích se mně velice zamlouvala. Druhý týden jsem si přinesl svůj fotoaparát Flaxaret a kolega z Krakova, který bojoval u Tobruku a přežil to, mě vyfotografoval. Seděl jsem u svého stolu v laboratoři a nohy jsem měl nahoře na podstavci komplexního a impresivně komplikovaného přístroje, měřícího tří-axiální stresy. Vedoucí laboratoře, který byl také Polák a také bojoval u Tobruku, o sobě tvrdil, že se jednou naučí, jak se ty stresy s tím přístrojem měří. Momentálně byl ale zaneprázdněn broušením kamenů z jeho soukromé sbírky, které si převezl z nedávného nasazení v buši.

Tu fotografii jsem si nechal natisknout hned v několika kopiích a posílal jsem ji kamarádům, kteří chtěli vědět jak se mám. Poslal jsem jednu i otci do Záryb, který nevěřil ničemu, co na ni viděl. V dopise, který mně potom poslal, souhlasil s názorem jeho nové manželky, že mě kapitalisti využívají k protisocialistické propagandě.

V laboratoři pracovali tehdy především Poláci. Pracovali tam také dva Australané, jeden Ukrajinec, který si s láskou vzpomínal na Benderovu armádu, a dva Němci, kteří na žádnou armádu s láskou nevzpomínali. Dále jeden Holanďan a jeden Číňan z Honk Kongu, oba byli mladší než já a tak jsem se s nimi o válce bavit nemohl. Oba, a ostatně většina Australanů které jsem kdy potkal, si soustavně pletli Československo s Jugoslávií a neustále se vyptávali, jak se má Tito. Z počátku jsem se snažil vysvětlit, že se jedná o zcela jinou zem a dokazoval jsem to tím, že v Československu nebyly k dostání malá, transistorová rádia, kdežto v Jugoslávii ano. Po čase jsem ale poznal, že nic z mého vysvětlení si nezapamatovali a při dalších našich setkáních se opět tvrdošíjně domáhali vědět, jestli Tito se má stále ještě dobře. Byl rok 1967 a v tomto odlehleém koutě světa, světoznámé jaro roku 1968 bylo ještě hodně daleko.



Dobré časy ale nikdy netrvaly věčně a tak se stalo, že asi po dvou měsících jsme byli odveleni nějakých sto padesát kilometrů od naší útulné laboratoře. Testovali jsme základy nové budoucí přehrady a dlouhé hodiny jsme při tom seděli ve studeném tunelu a měřili snad všechno, co se v takovém tmavém tunelu měřit dá. Já doufal, že se konečně dozvím proč Ukrajinec George tak rád vzpomínal na Benderu, ale on mně jen řekl, že to byl dobrý člověk a nadále již jen ignoroval mé další otázky. To ovšem bylo pro mě velikým zklamáním, neboť jsem si pamatoval na český film "Akce B", ve kterém Bendera byl lump. George také ignoroval skupinovou fotografii našeho týmu, z nichž všechny jsem se snažil vtěsnat do hledáčku mého Flexaretu. Omlouval to tím, že není fotogenický, s čím jsme všichni souhlasili a tak mu tato zjevná týmová nesoudružnost prošla bez problémů.

Mé prvé měsíce na Tasmánii jsem strávil v neustálém překvapení. Nebyla to divočina, jak jsem doufal, ale docela civilizovaná a udržovaná krajina, osídlená společností lidí stejných kvalit. Hlavní město Hobart mělo všechny dobré vlastnosti podobných měst, která jsem znal v Evropě, a dokonce jsem stále ještě i objevoval jeho nové kvality. Město mělo hluboký přístav, sahající až do samého středu města, který byl plný malých i velkých lodí, které jakoby kotvily přímo na konci hlavní ulice. V zimě městu dominovala majestátní hora se zářivě bílým, zasněženým vrcholkem, která jako jediná hrdinně stála v cestě studeným větrům z Antarktidy. Již ze vzdálenosti několika desítek kilometrů prozrazovala autům, směřujícím dolů Tasmánií, kde je Hobart a kudy tedy k němu

uhánět. Nedočkavým návštěvníkům tohoto kouta ukazovala cestu k tomu čarovnému zálivu, kde hned po otevření auta čekalo většinu z nich studené překvapení. Ve slunném kontinentě totiž málokdo očekával takové sychravé, studené klima, jakému Tasmánie po většinu roku vystavuje svou jižní část.

Hned prvý měsíc zaměstnání jsem v Hobartě navštívil universitu a hrozně se mně líbily moderní budovy, roztroušené bez zjevného pořádku po velkém parku jižního břehu mořského zálivu. Bez potíží jsem našel administrativní budovu a za chvíli jsem měl ruce plné brožur, informativních letáčků a hlavu plnou nových plánů. Hrozně jsem zatoužil se stát jedním z těch studentů, kteří si ležérně polehávali na trávniku a celý svět se na ně usmíval.

Vyplnil jsem všechny formy a po poslání jsem netrpělivě čekal, jak budou můj drzý pokus na universitě posuzovat. Zklamání přišlo hned za pár dnů - jako hlavní problém k přijetí na universitu viděli mou českou maturitu, kde mně chyběla fyzika a chemie. Jako cizí jazyk uznali mou maturitní zkoušku z ruštiny, protože mylně uvěřili, že když jsem Čech, tak mluvit rusky mně jistě nedělá potíže. Takže na mně jen vyžadovali místní maturitu z fyziky a chemie, ale obě zkoušky jsem musel složit s vyznamenáním.

Nejprve se mně podlomily kolena a byl jsem chvíli zdeptán „krutým, osudem“, přesně jako byli mnozí zlatokopové na Klondike. Vzpomněl jsem si ale opět na Jana Lucemburského, který spáchal v podstatě sebevraždu, jen aby dokázal že se nebojí. Udělal jsem tedy téměř to samé a zapsal jsem se do večerního kursu na průmyslovce.

Tentokrát ale celý koncept mých studií byl velice odlišný od předešlých. Předně jsem nevynechal ani jednu hodinu vyučování, což velice kontrastovalo od mých předchozích studií v Praze. Také jsem seděl v prvé řadě stolků, hned u tabule, a pozorně poslouchal každému slovu učitele. Největší rozdíl byl ale v tom, že v Praze jsem učitelům rozuměl co přednáší, kdežto v Hobartě jsem jim nerozuměl vůbec.

Zkoušky v polovině roku byly kalamitou, či spíše přímo otřesnou pohromou, a mé sebevědomí utrpělo. V práci jsem se setkal s obvyklými komentáři, začínajícími od „kdybich ti to nepovídal,“ až po „co sis myslel, že jsi?“ Někdy se mně dostalo sympatického či soustrastného pousmání, s dovětkem, abych si „z toho nic nedělal, neboť každý nemůže být doktorem!“

Nejvíce se mnou cítil Bernard, Němec co bojoval u Stalingradu. Tvrdil, že zkoušky nic neznamenaají. Podle jeho slov, on by raději tisíckrát neudělal zkoušku z jeho oblíbené hudební kompozice, kterou se zrovinka v tom údobí v práci velice zabýval, než, coby vážně postřelený, měl znovu zažít evakuaci ze stalingradského obklíčení. Pomyšlení na jeho útrapy, které prožíval v době, kdy já si

spokojeně ležel doma v kolébce, mně potom trochu ulehčily zbytek dne.

Když jsem večer seděl v mém pronajatém pokoji nedaleko university, vůbec jsem se nedivil, že jsem tak úspěšně u zkoušek propadnul. Díval jsem se na obrázek, který jsem si kdysi vystříhl z jednoho universitního letáčku, na kterém byl nakreslený rozčuchaný student a pod ním bylo napsáno: „Cože? Ty chceš být studentem na universitě?“ Vzal jsem tužku a navzdory mým prvním úmyslům, které mě nutily tam napsat cosi vulgárního, jsem nad studentovy rozčuchané vlasy napsal velké „ANO“.

Následující měsíce byly perné a mimo studia jsem neměl čas na nic. Ani v laboratoři se mě neodvážili zatěžovat nějakou prací a pokud procházeli kolem mého koutu, kde jsem byl zabořen do knih, chodili jen po špičkách. Lyže stály v koutě pokoje, hned vedle pušky, a ač pohled na tu jejich krásu mně drásal srdce, tu zimu se „holky nesvezly“. To s oblibou říkal Karel o svých lyžích, které si kupoval každý rok nové, ale nikdy na ně nenamontoval vázání. Vždy před příští zimou je prodal a na další obdivování si koupil nový pár. Jezdil stále na jednéch lyžích, o kterých tvrdil, že na vymleté kameny na sjezdovce jich není škoda. Všichni jsme ty jeho lyže již znali a všichni jsme mu toto tvrzení vždy odsouhlasili.

Z těch několik měsíců před koncem roku si nepamatuji nic. Snad jen to, že jsem si slíbil, že si budu pamatovat, jak moc jsem chtěl být universitním studentem. Potom přišly zkoušky a na ty si pamatuji až moc dobře. V hale na universitě byl pro každého studenta připraven stůl, jedna židle, erární tužka a na stěně vpředu byly velké hodiny, trestající studenty svou každou odměřenou vteřinou. Měli jsme deset minut na přečtení otázek, napsaných na sešitých listech před námi, a s úderem celé hodiny jsme měli před sebou 180 minut času na všechny písemně odpovědět. Začal jsem s tou nejsnazší a když jsem s ní skončil, těch minut mně již jen zbývalo o deset méně. Bez problému jsem si spočítal, že musím přidat na rychlosti a najednou těch minut na hodinách začalo ubývat ještě rychleji.

Když ručička oznámila konec vyhrazených tří hodin a zkouška tudíž končila, odevzdaně jsem si strčil erární tužku do kapsy a na mraku vkrádajících se pochybností jsem vyplul z haly. To samé se opakovalo za dva dny se zkouškou z chemie a nakonec, po skončení zkouškového období, jsem měl v duši plno nejistoty a doma dvě nové tužky, o standardní tvrdosti HB.

Tenkrát bylo dobrým zvykem uveřejňovat výsledky zkoušek několik týdnů po ukončení zkouškového období a jako nejlepší způsob zveřejnění, byly vybrány místní noviny. Jelikož vycházely brzy ráno, bylo již dlouhodobou a zavedenou tradicí, v den vyhlášení výsledků stát ještě za tmy u dveří tiskárny.

Byl jsem samozřejmě zvědavý, ale na vstávání ve čtyři ráno jsem zvědavý nebyl. Takže jsem si ty noviny koupil až cestou do práce. Položil jsem je vedle sebe na sedadlo mého „brouka“ a ani jsem se do nich nechtěl podívat. Chtěl jsem se na zklamání dostatečně připravit a dát si v práci nejprve čaj. Věřil jsem totiž, že jen potom se s vytištěnými výsledky zmužile vyrovnám.

Vstoupil jsem do laboratoře a nevěřil svým očím! Uvítal mě veliký plakát, na kterém bylo napsáno „Gratulujeme!“ . Všichni v laboratoři stáli kolem a jeden za druhým se mnou třásli. Bylo mně hned jasné, že oni již výsledky viděli, jenže asi nevěděli, že ty mé výsledky musí být nadstandardní, s vyznamenáním. Při prvé příležitosti jsem otevřel noviny a v ohromném seznamu drobně psaných jmen jsem našel i své, kde stálo, že obě zkoušky jsem s tím vyznamenáním skutečně složil!

V ten den, někdy v listopadu 1968, se v laboratoři moc nepracovalo a všichni jsme oslavovali můj úspěch nadměrným pitím čaje a konzumováním těch podivných buchet, zvaných „páje“ . Z toho dne si dobře pamatuji jen na slova jednoho polského přítele v laboratoři: „Doposud jsi byl jen dobrodruh, ale ode dneška jsi vzdělaný dobrodruh!“

73. *I KDYŽ DĚLÁM VŠE CO UMÍM, JÁ VÁM PANÍ NEROZUMÍM!*

Na rozdíl od průmyslovky, studium na universitě se nedalo absolvovat večerně, a tudíž vyžadovalo podstatné finanční zásoby. Naštěstí s výjimkou poplatku studentské unii, jiné poplatky za studia tenkrát nebyly. Musel jsem si ale koupit různé knihy a během studií se udržovat v mezích, pokud možno normálního života. To znamenalo platit nájem za můj malý pokojík, platit registraci a benzin pro mé malé auto a spartánsky se stravovat mými osvědčenými recepty z Vídně.

Uvědomoval jsem si, že jakmile universitní kurs začne, mé zaměstnání v laboratoři bude muset skončit. Najednou jsem měl před sebou trochu pozměněné Hamletovo dilema, a sice: „Jak být či alespoň nějak být?“

Podal jsem si aplikaci o státní stipendium, ale věděl jsem, že mé šance jsou minimální. Jako jediný můj potenciální zdroj příjmu se mně jevila v práci v hotelu, kterou jsem opustil, jakmile jsem odešel pracovat na hory. Vydal jsem se proto za vrchním Vernerem, ale v tom mramorovém paláci jsem ho již nenašel. Na recepci mně sdělili, že Verner nyní pracuje v hotelu Wrest Point, což byl impozantní hotel na výspě do zálivu, hned pod universitou. Pan Rossi zrovinka procházel kolem a když mě uviděl, hned se zastavil a ptal se mě, jak se mám a co dělám.

Samozřejmě jsem nemohl odolat a nepochlubit se svým prvním úspěchem. Pan Rossi tím byl velice nadšen a já nevěděl, jestli bych ho nezklamal, kdybych ho nyní požádal o práci číšníka v jeho hotelu. V jeho očích jsem byl nyní universitní student a nevěděl jsem, jak hodně kompatibilní by to bylo s jeho představami. Tak jsem raději slušně poděkoval za jeho gratulace a nechtěně jsem zamnul rukama jako on.

Vchod do recepcce hotelu Wrest Point byl velice impozantní a samotná budova hotelu, jakoby plavala na velkém zálivu za ní. Malé vlnky odrážely sluneční paprsky na boky plachetnic, zakotvených poblíž břehu hotelu, a jemný vánek nesl vůni moře dveřmi hotelu až do velké, slunné recepcce.

Prvé recepční, kterou jsem uviděl, jsem nejprve vysvětlil, že nejsem hotelový host, což ona mně bez problémů uvěřila, a poprosil jsem ji, aby zavolala telefonem Venera. Sotva jsem se stačil ujistit že jsem učesaný, objevil se Verner ve fraku a velice vřele mě uvítal. Když vyslechl důvod mé návštěvy, legračně zsalutoval, řekl „jawohl“ a já mohl začít hned ten večer.

Ten večer jsem vlastně začít musel, neboť Verner byl na roztrhání. Jako vrchní flamboval u stolu od steaků až po palačinky a potřeboval někoho, kdo to bude dělat s ním.

Sedl jsem do svého nově koupeného, starého a nespolehlivého „Hillmana“, kterého jsem zaměnil za mého, ještě více nespolehlivého „brouka“, a uháněl domů pro smoking.

Když jsem se po práci v hotelu vrátil do mého pokojíku, bylo již hodně po půlnoci a já byl znavený tak, jak jsem za poslední rok nikdy nebyl!

V laboratoři jsem raději nikomu o mém druhém zaměstnání nic neřekl, a to i když všichni věděli, že v únoru končím a budu studovat na universitě. Také všichni věděli, a já s nimi, že k druhému zaměstnání musí vedoucí laboratoře dát souhlas, o který jsem ještě nepožádal a tudíž, on mně žádný nedal. Vše jsem tajil, jako kdyby na tom závisel můj život. Tajil jsem, že po práci v laboratoři, pracuji do hodně po půlnoci v hotelu, a tajil jsem i to, že jsem býval ráno ospalý a vyčerpaný.

Asi po týdnů nám vedoucí laboratoře s potěšením oznámil, že tradiční podniková vánoční večere se bude konat v hotelu Wrest Point a dokonce řekl i přesný den a čas. Hned mně bylo jasné, že budou hosty, které určitě budu obsluhovat v restauraci i já. Nic jsem ale neřekl, jen má radost z té slavnostní večere se neprojevovala tak hodně jako u ostatních.

V hotelu ten večer jsem se nenápadně zeptal Venera, na rozvrh akcí na příští týden. Ukázal jsem mu na jeden večer, kde měl v deníku, mimo spousty jiných akcí, také napsáno „Hydro“.



„Jó, toto je večere pro nějaké papaláše z H.E.C,“ pravil a já jsem hned ztratil odvalu se ho zeptat, jestli mně může na ten večer dát volno. Nezbyvalo mně tudíž nic jiného, než druhý den v laboratoři oznámit vedoucímu, že se té slavnostní večere nemohu zúčastnit, protože budu pracovat. Ludvík, který také bojoval u Tobruku, hned přestal leštit jeden kámen, z ještě doposud nevyleštěných kamenů ze své sbírky, a domáhal se vědět, jaká práce může být důležitější než večere, která se koná jen jednou za rok!

Musel jsem s pravdou ven, načež mě dobrosrdečný Ludvík ujistil, že se nic neděje a že to všichni o mně již dávno ví. Jelikož ale vše již bylo objednáno a zapláceno, považoval za samozřejmé, že během mé práce budu jíst a pít s nimi. Ani jsem se nepokoušel mu vysvětlit, že pracovat v hotelu je náramně rozdílné od práce v jeho laboratoři, a tak jsem mu přitakal, že to je úžasný nápad.

V ten večer jsme v restauraci pro laboratoř prostřeli velký stůl a jedna z jmenovek nesla i mé jméno. Nikdo z obsluhujícího personálu si toho nepovšimnul a já se k tomu místu samozřejmě nehlásil. Když mí kolegové z laboratoře přišli a u baru si dávali do nosu, pozdravil jsem je s úsměvem profesionálního posluhy a zrovinka tak jsem je potom odvedl ke stolu, o kterém bych mohl říkat „náš“, kdybych tam nebyl zrovinka číšníkem. Během celé večere má židle zůstala prázdná a mé jídlo s povděkem snědl jeden můj kolega, který na to měl pod páskem kalhot dostačující kapacitu. Žádné debaty vedené u stolu jsem se nezúčastnil a to nejenom proto, že jsem ztrácel souvislost těch debat, ale hlavně proto, že jsou číšník, se to ani neslušelo. Najednou jsem si uvědomil, že jsem poprvé za můj pobyt v Austrálii sestoupil dolů v žebříčku společenského zařazení a nechtěl jsem si ani představit, kolikrát se tak ještě stane.

Stalo se tak ale velice brzy. Skupina jakéhosi sdružení rodin bohatých farmářů, oslavovala Vánoce a já mezi nimi poznal jednu blondátou dívčinu, kterou jsem na horách učil lyžovat. Na horách měla hezké, přiléhavě lyžařské kalhoty, krásné, modré oči a častovala mě mnoha opětovanými úsměvy. V hotelu nejenom že vypadala jinak, ale i když mě hned poznala, měla pro mě jen jeden, společensky odstupný úsměv. Po těch úsměvech z hor nebylo v její tváři ani památky. Když jsem si vzpomněl na Karlovo proroctví, že „v Austrálii nejsou ženské“, přišel jsem k závěru, že Karel tím asi myslel „ženské pro nás“.

Prosinec uběhl v samém shonu, neboť to byl měsíc, kdy hotely a restaurace byly plné hostů. Většina se zřejmě domnívala, že brzy bude konec světa a tak si musí ještě něco užít. Takže jedli a pili a já, jako robot, jim to poslušně nosil. Naštěstí jsem mohl druhý den odpočívat v laboratoři a tak jsem ten měsíc ve zdraví přežil.

Leden byl volnější a já občas zavítal na universitu, kde jsem si koupil pár učebnic. Nedočkávkě jsem je prolistovával a bylo mně docela příjemně jasné, že studium nebude žádnou procházkou v parku. Za studijní předměty jsem si zvolil fyziku a chemii, a jakmile začaly první lekce, rozloučil jsem se s laboratoří a titulem „Hydro muž“. K mému čišnění jsem přidal profesi studenta a kolotoč začal!

Následovaly měsíce tvrdého studia - ráno začínalo vařením, pečením, anebo jen tak sebráním cokoliv, co jsem měl zrovinka v ledničce, a uháněl jsem v mém malém autě na universitu. Tam jsem navštěvoval každou přednášku, každé praktické cvičení a popisoval poznámkami přepočtené stránky tlustých sešitů. Vše, co si ale pamatuji z těch dvou předmětů toho celého roku je, že „ $E = mc^2$ “ a že Newton byl první, komu bouchnutí jablkem do hlavy přineslo něco prospěšného.

V zimě práce v hotelu přestala, a tak jsem se přihlásil na studentské agentuře, vyhledávající studentům příležitostná zaměstnání. Většinou tam chtěli někoho na údržbu zahrady, respektive jen trávníku kolem domu. Sekat trávník mně po profesionální stránce nedělalo nijaké potíže, pokud se mně podařilo nastartovat jejich motorovou sekačku. Po několika týdnech agentura byla se mnou tak spokojena, že mně začali dohazovat i práci zahradníka, která si již vyžadovala odborné znalosti. Většinou se jednalo o ovdovělé, starší dámy, které mně, v jejich zcela naivní důvěře v mé „zahradnické“ schopnosti, svěřily jejich zahrádku kolem domu. Jejich zahradní kůlna byla obvykle plná rezivého, neudržovaného nářadí, které svědčilo o lepších časech, které zahrádka si jistě také pamatovala.

Přestože má maminka pocházela ze zemědělské rodiny, její geny jsem v tomto směru nezdědil a měl jsem tudíž potíže rozeznat plevel od jiných, někdy dokonce i vzácných rostlin. Jenže přesně toto se ode mě očekávalo a majitelky zahrádek doufaly, že záhony v zahrádce pročistím, a tak jsem něco vytrhávat musel.

Po několika neslavných zkušenostech jsem se nejprve raději vždy ptal, co mám vytrhat a co ne. Byly ale i případy, kdy to ani ta dáma nevěděla a řekla jen všeobecně, že mám vytrhávat „plevel“. To potom jsem jí vysvětlil, že co je pro jednu plevel, pro druhou to může být poklad, a trval jsem na tom, že mně musí ukázat, jaký plevel mám trhat. No a to mně procházelo bez problémů.

Těžší to bylo ale s otázkami, jako kdy doporučuji profezat růže, nebo jaká nemoc schvátí její jabloň? Naneštěstí byly i jiné, ještě odbornější a tím pádem i horší. Předstíral jsem, že přemýšlím, prohlížel jsem si podrobně jednu rostlinu po druhé a sledoval hodinky, neboť s každou minutou mně přibývaly 2 centy k mé konečné výplatě.

Ne všechny dámy byly ale staré a vdovy! Jednou jsem se dostavil k domu, který měl velice udržovanou zahradu a tak jsem si hned představil, že budu asi dělat něco jiného. Otevřela velice atraktivní manželka jednoho manžela, který byl na služební cestě a po celý týden nebude doma. Když mně ta sličná paní toto vše sdělila, uvědomila si, že mně také musí říci více podrobně, co to celé nedělní odpoledne budu u ní dělat. Vyvedla mě na zadní dvorek, kde mně ukázala opět téměř perfektní záhony, a chtěla vědět, jestli si myslím že potřebuji trochu péče.

Kdyby to bylo v Československu, věděl bych přesně, jestli potřebují či ne. Stojí ale na dvorku v Austrálii, a po zkušenostech, které jsem doposud nabyl, byl jsem na rozpacích, jak si správně celou situaci vysvětlit.

Nakonec jsem ji ujistil, že ty záhony péči potřebují, když už jsem tady, a celé odpoledne jsem je ryl. Doufal jsem, že také dojde druhý den na ty záhony vpředu, ale nedošlo. Milá paní si mě již nevyžádala. Neměl jsem tudíž možnost jí vysvětlit, že na mě nestačí jen mluvit anglicky, ale že k tomu musí také dodat i patřičnou dávku polopatismu.

74. *VEJCE SKRYTÁ AMBICE, JE ŽE Z NĚJ BUDE SLEPICE*

Profesor Martin, který přednášel na tasmánské universitě fyziku, byl velice přátelský a vždy byl ochoten se pustit do téměř jakékoliv diskuse. Jeho charismatická osobnost nás právě k tomuto inspirovala a tak obvykle po přednášce se vždy našla skupina studentů, kteří chtěli vyzpovídat profesora z jeho bohaté škály znalostí. Byli to ti, kteří se nemohli dočkat vytouženého stadia, kdy překlenou rudimentální základy fyziky a dostanou se do sfér teoretické vědy, která se potýkala se samotnou podstatou naší existence. Profesor Martin byl v mých očích držitelem toho velkého svazku smyšlených klíčů, které odemykaly nespočetné zámky skutečných pokladů poznání. Byl navíc i genius, který byl ochoten se o své znalosti štědře a nezištně dělit.

Jedno nedělní, ne zrovinka časné ráno, jsem ujížděl na trochu zahradničení v západním předměstí Hobartu. Projížděje Harrington ulicí jsem musel zastavit na dopravních světlech, hned u kostela Sv. Marie. Před autem mně parádili slavnostně oblečení lidé, kteří právě vycházeli z kostela, a já si je jen s povrchní zvědavostí prohlížel a trpělivě čekal, až se světla změní na zelenou.

Viděl jsem mezi nimi jednu známou z hotelu, za ruku vedla její dítě, a já se radoval, že až ji opět uvidím, zeptám se jí, co se v tom kostele dozvěděla nového? Když jsem ale kousek za ní uviděl profesora

Martina, jak zřejmě se svou manželkou pochoduje přes ulici, nechtěl jsem věřit svým očím! Profesor, kterému tajemství vesmíru ležela na mysli, věří v boha! Navíc, podle kostela, ze kterého vyšel, bylo jasné, že věří jen v jednoho Boha. Ne jako staří Řeci, kteří věřili, že na tu všechnu práci, kterou s námi lidmi mají, musí těch bohů být hned celá parta!

Aniž bych si to uvědomoval, byl jsem vychován v atheistickém duchu a automaticky jsem tudíž spojoval církev a náboženství jen s vírou v něco smyšleného, což se nedalo podložit žádnými fakty. Takový věřící neměl znalosti o podstatě světa ve kterém žijeme a věřil jen, že to co mu tvrdí ostatní věřící je pravdou.

Při prvé příležitosti jsem si trpělivě počkal až poslední student odejde a profesor Martin zůstane před tabulí sám se svými spisy. Řekl jsem mu, že jsem ho viděl vycházet z kostela a že nevidím spojitost mezi tím co učí a jeho náboženskou vírou. Hned jsem zdůraznil, že při zkouškách on sám nebere ohled na to, co kdo věří, ale na to, co kdo ví a co jsou podložená fakta.

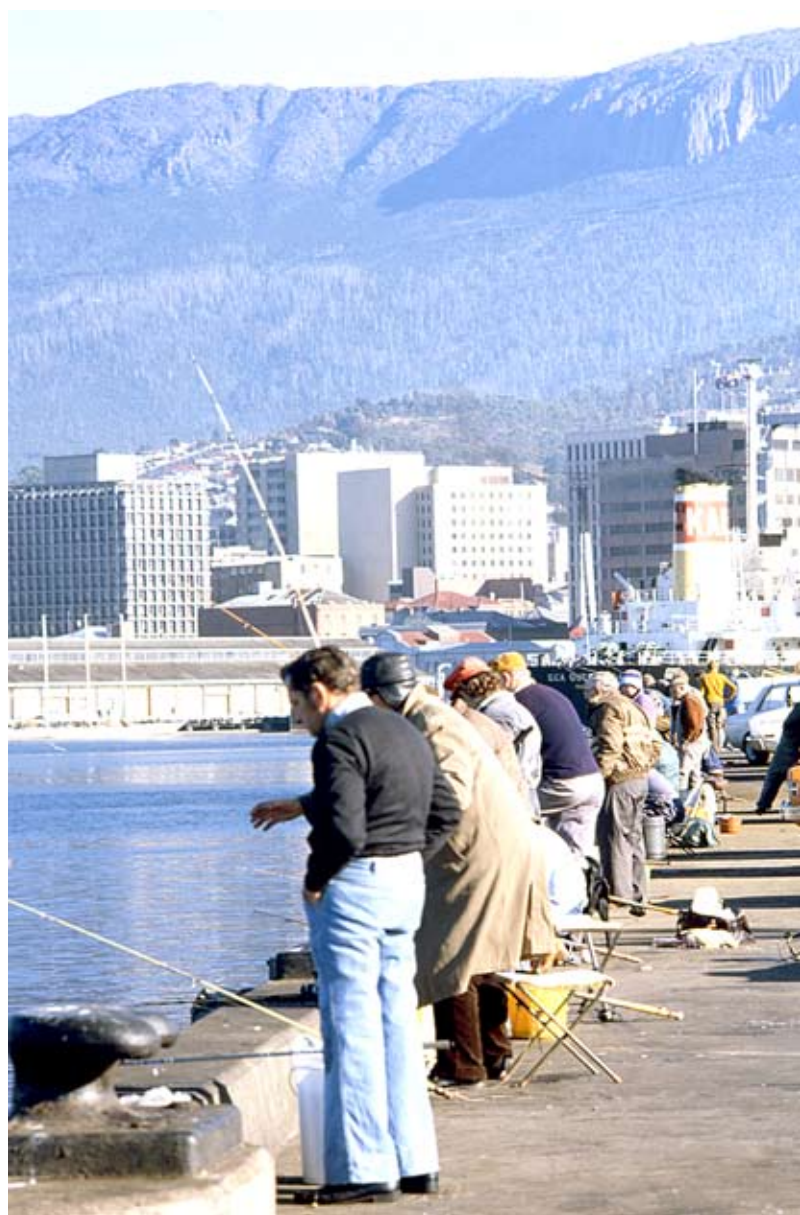
Když jsem viděl, že se na mě pobaveně dívá, dovolával jsem se svědectví mého posledního domácího úkolu, ve kterém jsem věřil, že jsem vše vypočítal správně, ale při hodnocení profesor Martin mou víru vůbec nebral na zřetel. Toto jsem si samozřejmě připravil již dopředu a téměř zákeřně jsem to použil na nepřipraveného profesora.

Ten ovšem nebyl zaskočen ani v nejmenším. S viditelným nadšením se pustil do výkladu a nejprve mně vysvětlil, že vlastně nic neví. Fyzika i matematika ho vždy přivedou na slepou kolej, či spíše k vysoké zdi, a tam ho zanechají na holičkách. Sebe více komplexní kalkulace ho vždy zavedou před komplexní neznámo, z kterého není cesty dál. Dál se jeden může jen domýšlet a maximálně psát hypotetické úvahy. Věřil, že věda nenajde vysvětlení podstaty naší existence a právě pro tuto komplexitu věří v boha. Hned ale přiznal, že sám neví proč zrovinka věří jen v jednoho.

Po tomto rozhovoru jsem byl přímo naočkován novou energií k pochopení myšlenek profesora Einsteina a jeho teorií. Hned ten večer jsem si otevřel jednu knihu, která o tom pojednávala, a pustil se čtení. Netrvalo ale ani půl hodiny a byl jsem v koncích. Ty rovnice mně nějak nevycházely a když jsem zjistil, že vlastně vůbec nevím jak se mají počítat, slíbil jsem si, že jednou, až se to naučím, tak se do nich znovu pustím.

Má touha po poznání nepoznaného mně ale nedala spát a tak jsem nakonec skončil na řešení jednoho fenoménu, který se zdál na mé znalosti daleko přijatelnějším: „Co bylo dříve, vajíčko anebo slepice?“

Prvý postulát jsem definoval tak, že aby evolucí vznikla slepice, vajíčko muselo existovat před slepicí. Navíc se vajíčko muselo



i oplodnit, takže musel existovat i kohout, a to ještě dříve, než se narodila prvá slepice. Kohout se ale také narodil z vajíčka, tudíž vajíčko muselo existovat před slepicí a kohoutem.

Druhý postulát vychází ze skutečnosti, že vajíčko se vytváří v těle slepice. Nemohlo tudíž existovat před slepicí a kohoutem, protože podle prvního postulátu ještě neexistují.

Byl jsem přímo nadšen absurdností mého závěru, a tudíž jsem neměl ani moc chuti hledat vysvětlení v teorii evoluce. Cítil jsem ale, že dlužím této pokus svému atheistickému otci a tak jsem se do toho volky-nevolky pustil.

Připustil jsem, že jakýmsi chaosem se stalo, že z organických látek se vyvinulo samostatné první vejce, se skrytou ambicí, že bude jednou slepicí. Potom jsem se ale hned zamotal do problému, které by vajíčko mělo s vlastním sebe-oplodněním. Trvanlivost organických látek je omezena přítomným kyslíkem, bez kterého by ale nebylo života. Takže vzhledem ke své omezené trvanlivosti, vajíčko by muselo velice rychle vyrobit spermie a naučit se, jak se co nejrychleji samo oplodnit.

Absurdita této situace byla pro mě tak markantní, že jsem evoluci vzdal. Jednoduché tvrzení, že všechno stvořil Bůh, mně ale také nebylo moc po chuti. Teprve později, když jsem se seznámil s programováním počítačů, jsem si vytvořil svůj vlastní, ale nedokonalý koncept naší existence.

Své úvahy jsem začal na zjednodušeném, dvou-dimenzním modelu jednoduché počítačové hry. Postavy ve hře jsou jen dvoudimenzní zobrazení na obrazovce, která představuje jejich dvoudimenzní svět. Postavy mají svůj individuální kód, který je uložen v našem třídimenzním světě na počítačovém disku. Takže každá postava ve hře má své dvoudimenzní zobrazení a svůj osobitý kód, nebo-li se dá říci, že má dvě rozdílné entity, podobné našemu tělu a duši.

Vycházejí z tohoto modelu, můžeme posuzovat naši existenci také tak - jsme jen třídimenzní zobrazení v našem třídimenzním světě, s kódem uchovaným ve více dimenzním světě.

Zobrazení hry na obrazovce, popřípadě promítnuté na zeď, je dvoudimenzní a tudíž nemůže být součástí našeho třídimenzního světa. Takže ta zobrazení existují jen v myslích hráčů, kteří se na obrazovku dívají. V našem dvoudimenzním modelu, jsme to my, kdo se dívá na obrazovku počítače a v naší mysli si vytváříme image každé zobrazené osoby. Pokud hru hraje více hráčů, v mysli každého existuje jejich vlastní image a celý jejich dvoudimenzní svět. Takže máme najednou paralelní světy. Pokud zavřeme oči, image z naší mysli zmizí a s ní i náš dvoudimenzní paralelní svět. Když se osoba ve hře pohne, všechny její image v myslích všech hráčů se pohnou zároveň. To vše odpovídá již známým postulátům kvantové fyziky.

Takže z tohoto modelování se dá usoudit, že my existujeme jako třídímní image v myslech „osoby“ či „osob“, existujících ve vícedímním světě.

To je ale jen prvý závěr - tento model nabízí jednoduchou analýzu dalších komplexních situací, jako je spjatost času s rychlostí světa, existence multilaterálních světů, možnost existence více jak jednoho stvořitele, atd. atd.

I když třeba jednou někdo naprosto dokáže, že toto modelování odpovídá skutečným, přesto nevidím způsob, jak si vysvětlit třeba vznik čtyřdímního světa? Takže nakonec se mně velice hodí tvrzení v bibli, že všechno stvořil bůh. Pan profesor měl pravdu, je snadnější věřit v boha, než do nekonečna hledat neexistující vědecká vysvětlení!

75. *PUŠKA NEBO TRUMPETA,
S ČÍM SE VYDAT DO SVĚTA?*

Studium na universitě, práce po večerech v hotelu a na zahrádkách o víkendech, mně splynuly do šedi ubíhajících dnů, přesně tak, jako různé barvy na rychle se otáčejícím kole. Na začátku roku jsem stačil podat aplikaci o stipendium, které australská vláda ve své štědrosti udělovala speciálně uprchlíkům z Československa. Předchozím rokem 1968, se totiž Československo objevovalo na stránkách novin a najednou o něm věděl kde kdo.

Podle definice „uprchlíka“ jsem se domníval, že jsem také jedním z nich, neboť jsem z Československa doslova „uprchl“. Navíc všichni mí známí v Československu si to tak o mně mysleli a československé úřady mě tak i vedly. Takže když jsem dostal následovný dopis, byl jsem zklamán:

(překlad)

Milýpane,

13 června, 1969

Odvolávám se na vaši nedávnou žádost o stipendium pro české uprchlíky, studující v Austrálii. Toto stipendium je poskytováno jen studentům, kteří opustili Československo během, popř. až po srpnové krizi.

Jelikož jste přijel do Austrálie koncem roku 1966, obávám se, že proto nemáte nárok na toto poskytované stipendium.

S pozdravem,

C.V.Aubert OFFICER-IN-CHARGE

Pan Aubert měl špatně nejenom rok mého příjezdu do Austrálie, ale jaksi neměl v hlavě srovnání, co vlastně srpen 1968 představoval. Podle něj, všechna předchozí léta byla klasifikována jako nepodstatná a z Československa se v té době neprchali „uprchlíci“, ale jakási „neuprchlická“ kasta. Takže on rozhodl, že se prchalo až v srpnu 1968, anebo po něm!

Od tohoto dopisu jsem sice nepsal svým známým, že se mám dobře, ale stále jsem ještě trval na tom, že se mně v Austrálii líbí. V Austrálii, respektive na Tasmánii, se mně totiž skutečně líbilo. Líbily se mně hory, moře, jezera a řeky, líbila se mně děvčata, která se mně připletla do cesty, a líbili se mně mí přátelé. Takže co se mně definitivně v té době nelíbilo, bylo jen rozhodnutí pana Auberta.

Po složených zkouškách na konci roku, které ale nedopadly s vyznamenáním, jsem si byl jistý, že mě žádné stipendium nečeká. Nelákala mě ani vyhlídka na kolotoč studia a nekvalifikované, sporadické práce. Bylo mně najedenou dvacet šest let a já se začal strachovat o své bezstarostné mládí.

Hned po skončení poslední zkoušky jsem zavítal do laboratoře a vedoucí mně nabídl přes prázdniny zaměstnání. Byl jsem velice rád a také velice dojat jeho pomocí. Aby si o mně nemyslel, že jsem na universitě změnil své preference, samou radostí jsem políbil na tvář ne jeho, ale jeho manželku, která stála zrovinka vedle. Když se navíc všichni dozvěděli o mé neúspěšné žádosti o stipendium, bylo mně nabídnuto permanentní místo laboranta.

Vyhlídka na regulérní příjem a spořádanou životosprávu byla tak lákavá, že jsem oželel studium na vědecké fakultě university a zapsal se na inženýrské večerní studium na Hobart Technical College. Uznali mně doposud dosažená studia a tak se přede mnou otevřela vytoužená, pokročilejší fyzika. Navíc jsem měl během zaměstnání spoustu času studovat a tak jsem měl víkendy většinou volné - přepych, který jsem ještě v Austrálii nepoznal!

V jedné z hlavních ulic Hobartu byl obchod s použitými věcmi, u jehož výkladní skříně jsem se vždy zastavoval. Jako universitní student jsem se jen díval, ale jako H.E.C. zaměstnanec jsem jednoho dne do toho obchodu vstoupil. Když jsem z obchodu odcházel, nesl jsem si velký, podlouhlý balík z hnědého papíru. Ten hnědý papír byl standardně používán k zahalení věcí, které se neměly na veřejnosti ukazovat. Třeba alkoholici, popíjející v parku z lahví, museli mít ty lahve zabalené právě do toho samého, hnědého papíru. Takže můj balík, se kterým jsem pospíchal domů, mohl připadat kolemjdoucím jako velká, zabalená láhev rumu.

Doma jsem uklidil vše ze stolu a vybalil na něj svou novou, velkou pušku. Byla to vojenská puška Enfield ráže 0.303, kterou používali australští vojáci nejenom již v první světové válce, ale dokonce i v druhé. Ta má byla dodatečně vybavena optickým zaměřovačem, který mně všechno před puškou přiblížil téměř na dosah ruky.

V té době koupit jakoukoliv pušku nebyl v Austrálii problém. Stačilo, aby jednomu bylo osmnáct let a měl peníze na zaplacení. Jméno kupce se evidovalo jen na pokladní stvrzence a to ještě jen kvůli záruce kvality. Takže pušek bylo mezi populací tolik, že jsem ze všech mých známých znal jen pár, kteří doma žádnou pušku neměli, anebo alespoň o žádné doma nevěděli.

Chlad kovu a naleštěná pažba pušky mně zcela nevědomky přinášely radost jen z pouhého dotyku. Speciálně, když jsem pušku rozebíral a čistil, cítil jsem, že i ta neživá puška musí mít v sobe živou duši. Mnohokrát mě napadlo co tato, nejméně padesátiletá veteránka dvou válek, asi zažila, viděla a kolik lidí zabila? Možná ale, že i mnoho životů zachránila a mnoho lidí osvobodila. Nic ale z její historie jsem nevěděl a puška tvrdšíjné odmítala se mnou o tomto navázat konverzaci. Mluvila ke mně jen svou technickou dokonalostí, vůní oleje a svou váhou, kterou při lovu v buši tlačila mé rameno dolů.

Jeden slunný, ale studený pátek v zimě 1970, jsem do auta naložil ruksak se stanem, něco k jídlu a snad již po sté vyčištěnou a nablýskanou pušku. Zamířil jsem si to na centrální náhorní plošinu, plnou jezer, řek, potoků a panenského buše.

Cesta se po čase změnila z asfaltové na prašnou, z prašné na kamenitou a nakonec i ta kamenitá odmítala pokračovat dále a měnila se v pouhé dvě koleje, vyjeté v lese mezi nízkými křovinami. Když i ty dvě koleje zmizely, zastavil jsem auto, vzal si ruksak a pušku, a podle kompasu jsem se vydal na sever. Neměl jsem žádnou ucelenou představu o krajině přede mnou a při mých původních plánech mě udržovalo jen čerstvě pořízené, sezónní povolení k lovu jelenů.

Buš byl docela schůdný a tak jsem sám sebe překvapil, jak daleko jsem došel, než na krajinu dosedla večerní tma. Postavil jsem si stan, uvařil čaj a hned jsem opekl všechny buřty, které jsem si sebou na víkend vzal. Brzy po buřtech jsem usnul a v tom čistém, horském vzduchu, jsem celou noc tvrdě spal. Teprve druhý den mě do krásného rána probudilo krákání černé vrány, na vysokém stromě nad stanem.

Setkával jsem se s touto jejich podivnou zábavou téměř vždy, kdykoliv jsem stanoval v buši. Jediné vysvětlení, kterého se mně kdysi dostalo od starého farmáře, bylo že „vrána ti řekne, když jsi v buši ztracenej“. Měl jsem ale kompas, ztracený jsem se necítil a tak jsem pochyboval, že ta vrána má všech pět pohromadě.

Při snídani jsem litoval, že mně došly buřty, a ta upřímná lítost se vytratila až teprve když jsem opět maširoval bušem dále na sever. Nešel jsem „dlouho“, což přeloženo z „buše času“ do „zblázněného času ve městě“, byly asi dvě hodiny. Zastavil jsem se na pokraji velkého palouku a ve vši tichosti jsem usedl vedle malého keře. Připravil jsem si pušku a bez hnutí jsem pozoroval buš kolem sebe.



Mírný svah přede mnou byl po obou stranách obklopen kopci, které se po pár kilometrech sbíhaly a zavíraly tak celé dlouhé údolí do svého náručí. Ve stínu pod keři se na trávě stále ještě třpytily kapky rosy, které teplo dne nestačilo vysušit. Den ve svém začátku štědře rozdával krásu všem duším kolem a naplňoval vzduch vůní eukalyptů. Na stromech se nepohnul ani jediný list, ani jediná větvička se nezachvěla a nebyť občasného ptačího zpěvu, to ticho kolem by bylo kompletní.

Seděl jsem a seděl, a pozvolna jsem si začal uvědomovat, že v tom tichu slyším tlukot vlastního srdce! Byl jsem tím překvapen, neboť to bylo poprvé v životě, kdy jsem zkameněle seděl v téměř absolutním tichu a nechal se udivovat intenzitou zvuků mého těla.

Za chvíli jsem uslyšel u mé natažené nohy jemný šelest a uviděl malou myšku, která zcela nebojácně začala prozkoumávat moji botu. Nejdéle se zastavila u mých kožených tkaníček, ale posléze i ty neuznala za vhodnou potravu a odcupitala si to k dalšímu keři.

Ticho bylo tak intenzivní, že jsem pozvolna slyšel víc a víc těch utajených zvuků, které v hlučném prostředí jsou jinak potlačeny. Mé dýchání mně najednou připadalo být téměř až hřmotné a intrusivní, a trvalo mně chvíli ho přizpůsobit kolem panujícímu tichu.

Z keře poblíž nebojácně přihopsal malý wallaby a začal si mě dlouze prohlížet. Cítil jsem nutnost mu vysvětlit, že mě ani nenapadne na něj vystřelit, i když jsem do tohoto jejich království vstoupil vyzbrojen puškou a úmyslem zabít! Chtěl jsem mu vysvětlit, že to byl omyl! Vše, co jsem v těch chvílích totiž chtěl, bylo to krásné zvíře pohladit po hlavě a tím mu přátelsky komunikovat mé rozhodnutí. Ujistit ho, že navzdory té strašné zbrani u mé nohy, nehodlám nehorázným výstřelem porušit to svaté ticho a klid v této říši.

Když jsem se vrátil do Hobartu, zabalil jsem pušku do těch samých hnědých papírů, které jsem prozřetelně ještě nezhodil, a odnesl ji zpět do obchodu na hlavní třídě. Položil jsem pušku na pult a majiteli vysvětlil, že ji již nikdy potřebovat nebudu. Samozřejmě jsem nedoufal, že dostanu své peníze zpět, a tak jsem hned dodal, že jako náhradu si za ní vyberu něco jiného. Obchod byl konec konců bazar a vedoucí byl ostřílený obchodník.

Takže majitel obchodu souhlasil a já se začal procházet po celém obchodě, hledaje něco, co by mně nahradilo pušku, a to jak finančně tak i účelově. To prvé bylo lehké, neboť obchod byl plný všeho možného a lehce jsem si mohl vybrat něco, co mělo stejnou peněžní hodnotu jako má puška.

S účelovým vyrovnáním jsem ale měl potíže. Třeba nablýskaná šavle anglických dragounů by byla výhodnou výměnou, ale ať jsem přemýšlel jak jen hodně chtěl, nepřišel jsem na žádný účel, k čemu bych ji mohl používat. Také se mně líbila jedna stříbrná konvice na čaj, ale byla tak velká, že bych ten čaj z ní pil hned několik dnů.

Nakonec jsem došel až do rohu místnosti, a přesně jak to bývá v pohádkách, uviděl jsem tam poklad! Poklad, representovaný zlatou, krásně tvarovanou, jazzovou trubkou! Ukázal jsem v naději na ni a dobrý ten člověk souhlasil. Zkusil jen ze mě dostat slib, že až se na ni naučím hrát, tak že tam za ním přijdu a něco mu zahraji.

Zcela právem jsem potom chtěl vědět, jestli se jedná o něco specifického, anebo volbu serenády nechá na mě. Nechal ji na mě, takže se mně ulevilo, a já jsem vyšel z obchodu jako hrdý majitel nablýskané trubky. Radostně jsem ji nesl po hlavní ulici, zcela otevřeně a ani jsem ji neměl zabalenou v hnědém papíru!

Cestou domů jsem potkal neznámou, usměvavou dívku, která mně několikrátě žertovně vyzvala, abych ji něco na tu trubku zahrál. Byl jsem rád, že jsem si prozřetelně schoval nátrubek do kapsy, a tak měl pádnou výmluvu proč něco nezatroubit. To mně ale nevadilo si s ní smluvit na druhý den schůzku. Rozloučil jsem se s ní se slibem, že na té schůzce u mně doma tak učiním a něco pěkného ji tam zatroubím. Do té doby jsem měl dost času se něco naučit, anebo si vymyslet nějakou jinou výmluvu!

76. *TO TU JEŠTĚ NEBYLO, AUTO SE NÁM ROZBILO!*

Byl horký, vlhký den a teplota na teploměru stála na svých stabilních 35°C. V nedaleké, pomalu proudící řece plné teplé vody, se však mimo krokodýlů nikdo jiný nekoupal. Seděl jsem pod provizorní střešou u velkého stolu a ve svém, věčně propoceneném a věčně praném tričku, jsem zapáchal potem, prachem broušeného železa, olejem a bůh ví čím ještě. Okolo stolu sedělo dalších asi dvacet jiných, kteří zapáchali přinejmenším stejně, a tak ani velké hovězí steaky, topící se pod povodní tomatové omáčky, neměly šanci se svou vůní nad stolem prosadit.

Stůl, střecha a vše okolo patřilo firmě Dumez, která v této odlehle části Cape York Peninsula, v severním Queenslandu, stavěla přes tuto řeku veliký most. Naproti mně seděl Vladimír, kamarád, který na rozdíl ode mě zapáchal jen bahnem. On totiž nepracoval u svářečů jako já, ale hned první den po příjezdu se chytře prohlásil za vyučeného tesaře. A tak měl jen kladívko a hřebíky a problémy s nimi spojené. Zamazané nohy od bahna vysvětloval tím, že z lešení, které jeho tým stavěl, spadne občas do řeky. Vladimír byl Čech, narozený v Praze ruským rodičům, a stále ještě si zachovávající svou ruskou srdečnost a dobrotu. Navíc ho sudičky u kolébky obdarovaly nevyčerpatelnou trpělivostí a filozofickým klidem, který jsem mu upřímně přál a i záviděl.

Před obědem si nikdo z přítomných nemyl ruce, protože by se mu to stejně nepovedlo. Většina se spokojila s tím, že se jen oprášili



a byli rádi, že z nich nic nepadá do talíře před nimi. U oběda se také rozdávala došlá pošta, a než velká, žlutá obálka s mým jménem se přes mnohé ruce spolusedících dostala až ke mně, byla stejně špinavá jako já.

Obsahovala výsledky mých zkoušek za minulý školní rok a tak jsem nemohl odolat obálku hned neotevřít. Nejprve jsem se pokoušel otevřít ten dopis mými zuby, které jsem si pravidelně čistil, takže byly na mně to nejméně čistší, čím jsem momentálně disponoval. Vladimír viděl mé problémy a hned mně nabídl nezištnou pomoc. Rukama, špinavýma jen od hřebíků a trochy bahna, rozložil dopis a po mém ujištění, že to může česky přečíst nahlas, mně s neskrývanou radostí sdělil, že jsem všechny zkoušky za minulý rok zdárně složil.

Bylo ale jasné, že Vladimír měl z těch výsledků větší radost než já, neboť já nevěděl, na co mně to bude kdy dobré. „Australian Association of Civil Engineers“, což je profesionální organizace, která rozhoduje, jestli inženýrský kurs na té či oné universitě odpovídá jejich představám, totiž koncem roku oznámila, že inženýrský kurs pořádaný „Hobart Technical College“ nebude již nadále uznáván. Sice státní firma H.E.C. potom hned prohlásila, že kurs bude i nadále uznávat, ale vyhlídka pracovat do konce života pro jednu firmu mě ani trochu nelákala.

Takže hned po zkouškách jsem naložil vše co jsem měl do svého nového, ale malého, sportovního auta „Spitfire“, a nejprve se nechal odvézt lodí do Melbourne a odtamtud jsem po vlastních kolech dojel do až Sydney. Na rozdíl od tasmánské, universita v Sydney pořádala večerní kursy a já věřil, že najdu i příhodné zaměstnání, které mně umožní tam dokončit studium.

Hned prvý den v Sydney jsem si vzpomněl na tu spoustu pěkných děvčat na ulicích, které jsem tam kdysi viděl, a tak než jsem našel universitu, chvíli jsem je cestou marně hledal. Tentokráte, znaje již strukturu australské společnosti, jsem pro jejich nedostatek na ulicích měl i pochopitelné vysvětlení: Děvčata pracovala, zavřená ve vysokých budovách města!

Najednou se mně Sydney jevilo jako dort bez okrasné polevy. Na universitě mně navíc sdělili, že jsem přijel pozdě, zápisy na příští studijní rok již byly uzavřeny a tak budu muset rok čekat. Takže můj prvý den v Sydney, na rozdíl od mého úplně nejprvnějšího dne před více jak třemi roky, se mně tentokráte moc nelíbil.

Ubytoval jsem se v jednom penzionu blízko centra a nechtěl jsem věřit, že za tak bídný pokoj a skromnou polopenzi musím platit tak hříšné peníze. Bylo mně hned nad slunce jasné, že v tomto městě budu mít mimo jiných problémů, také spoustu monstrózních, finančních problémů.

Věra, majitelka plavko-lyžařského obchodu v Hobartu, mně prozíravě dala před odjezdem adresu jejího bratra Radka, který

žil v Sydney se svou manželkou Lenkou a devítiletým synem Michalem.

„Zavolej mu, až tam přijedeš,“ mě nabádala a sedě ve svém přeskrovném pokoji, jsem to považoval za velice dobrou radu.

Radek byl inženýr, vystudovaný v Praze, a v Sydney pracoval jako manažér francouzské stavební firmy Dumez. Lenka byla v Praze baletkou a tím pádem byla jednou z těch krasavic, u kterých jsem obdivoval, s jakou lehkostí tančily kolem vodníka v Dvořákově Rusalce. Připadaly mně jako krásné, exotické květiny, neschopné reálného života mimo skleník jeviště divadla. Takže když po srdečném telefonickém pohovoru mě pozvali k nim na večeři, slíbil jsem si, že si Lenku velice pozorně, a i zblízka prohlédnu.

Večeře byla naprostým povyražením pro mé strádající zažívací ústrojí a vedený rozhovor byl balzámem na mou duši. Lenka se skutečně vznášela domem jako víla, ale nebyla vůbec křehká jako nitka. Nemohl jsem pochopit, že má již devítiletého syna Míšu, když sama ještě vypadala jako dívčina. Okouzila mě také hned celým pekáčem nadýchaných buchet a já si ten večer slíbil, že se po jedné takové „Lence“ budu muset v Sydney také podívat.

Radek mně navrhnul, že když mám rok volna a potřebuji si vylepšit finance, ať zkusím pracovat na jednom projektu, který jeho firma má momentálně rozpracovaný ve Weipě, v severním Queenslandu. Byl to stavební projekt a abych Radka ubezpečil, že mu tam nebudu dělat ostudu, hned jsem se mu pochlubil odznakem „Mladý budovatel“, který jsem měl ze stavby mládeže v Kralupech. Radek uznale pokýval hlavou a ubezpečil mě, že s tím vyznamenáním určitě udělám „díru do světa“.

Když jsem viděl, jak vše jednoduše probíhá, vzpomněl jsem si na Vladimíra, kterého jsem poznal již na Tasmánii a který momentálně žil také v Sydney. Usoudil jsem, že jemu by se jistě ve Weipě také líbilo. Radek si zapsal naše jména a slíbil, že to „prohodí administrativou“ a jestli si ještě vzpomenu na někoho jiného, ať mu to zavolám. Nakonec dodal, že „čím víc Čechů, tím větší sranda“ a popřál mně šťastnou cestu.

Vladimír přijal mé rozhodnutí se stoickým klidem a vůbec nezareptal, že jsem mu dojednal práci na stavbě, o které byl od samého začátku přesvědčen, že se při ní hodně nadře. Jednoduše zamknul malý domeček, kde bydlel coby zahradník, nasedl do mého malého sporťáku a v pět hodin odpoledne jsme již byli nějakých šest set kilometrů na sever od děvčat, která skončila práci a zaplnila ulice Sydney.

Mé auto jsem si koupil nové, navzdory dobře míněným radám všech mých kolegů v práci, kteří tvrdili, že tu značku kupovat nemám. S výjimkou jen jednoho kolegy, který jezdil v tuctovém, standardním Holdenu, všichni ostatní měli problematiku aut již



nesčetněkráté prodiskutovanou a stále nebyli spokojeni s autem, které zrovinka vlastnili. K mému anglickému Triumph Spitfire měli kupu výhrad, z nichž jsem ani jednu nebral vážně. Jen jednou jsem uznal, že mají pravdu v tom, že jezdit bez střechy je nebezpečné. To bylo když jsem vzal mého spolubydlicího na krátký výlet a jednomu rackovi se povedlo mistrně umístit jeho bílý, na vše se lepící výkal, přímo mezi vlasy mého spolubydlicího. Smál jsem se nezadržitelně a abych se uklidnil, musel jsem u cesty zastavit. Rád jsem souhlasil s mým spolubydlicím, že to je ode mě škodolibé a on zase rád souhlasil se mnou, že to je hrozná legrace, pokud se to stane někomu jinému.

Na mé kolegy a jejich dobře míněné rady, jsem si vzpomněl třetí den naší společné cesty s Vladimírem do Cairns. Ten den, uprostřed australského léta, jsme uhněli směrem na sever a to ráno nemohlo být ani krásnější. Přejeli jsme právě most, pod kterým tekla mezi kameny jakási řeka, a autíčko se pustilo do zdolávání kopce, vedoucího z údolí řeky. Najednou se ozvala rána jako hrom a motor se zastavil. Nastartovat se mně ho nepodařilo a tak jsem v neutrálu odcouval kopcem dolů k řece, kde bylo vedle nájezdu na most malé parkoviště.

Otevřeli jsme kapotu nad motorem a bylo nám jasné, že motor se hned tak nerozběhne. Něco se v něm zapříčilo a zamezovalo startéru s ním i jen trochu pohnout. Vladimír odhadnul, že jsme nějakých sto padesát kilometrů od nejbližšího města a já honem počítal, kolik dnů nám chybí do odletu letadla, které nás dopraví z Cairns do Weipa. Vypočítal jsem že osmnáct, což se později ukázalo být špatně spočítané, neboť správně jich bylo jen sedmnáct. Na opravu auta se mně ale i těch osmnáct dnů zdálo být málo.

Téměř roční zkušenost s mým Spitfire mě naučila neustále sebou vozit skromnou opravářskou výbavu a tak jsem se pustil do odmontování hlavy motoru. I když Vladimíra takovéto povšední záležitosti naprosto nudily, přemohl se a ochotně mně asistoval. Jeho hlavním úkolem bylo pečlivě někam ukládat všechno to, co jsem z auta vytahoval. I on pociťoval, že až dojde k opětovnému sestavování motoru, bude důležité opět vše najít.

Sundaná hlava motoru nám vystavila k údivu čtyři velké díry, ve kterých běhaly zrovinka tak velké píсты. V jednom z nich byl zapříčený, spadlý ventil, pod kterým praskla pružina. Naštěstí hlava a ani blok motoru nebyly poškozeny a po chvilce slušného nadávání jsem ten zlobivý ventil z hlavy vyndal. Bylo nám jasné, že ten ventil musíme mít nový, neboť ten starý byl ohnutý a i celkově nevypadal dobře.

Vladimír si dal ventil do kapsy a ochotně se vydal stopem do nejbližšího města. Bylo před Vánoci, a tak po silnici jezdilo dost aut a Vladimír neměl potíže mně za chvíli zmizet z dohledu.

Vrátil se pozdě odpoledne a místo nového ventilu mně přinesl sendvič z bílého chleba. Vysvětlil, že jediná prodejna náhradních dílů v tom městě ten ventil na Triumph nemá a ač prohledali všechny regály, nenašli ani jeden, který by byl alespoň trochu podobný. Nakonec prodavač musel ten ventil objednat až z Melbourne a vzkázal mně, že si mám raději koupit auto značky Holden, na které on má všechno, dokonce i náhradní popelníky.

Museli jsme dva dny čekat a tak jsme postavili u řeky stan a já se pustil do rybaření. Ačkoliv Vladimír byl milovníkem přírody, ukázalo se, že ještě více miluje ryby upečené na ohni. Nesměl jsem tudíž žádnou ulovenou rybu pustit zpět do řeky a s lítostí jsem pozoroval, jak těch ryb v tůni pod mostem pomalu ubývá.

Před úplným vyhlazením zachránilo rybí populaci jen to, že třetí den Vladimír přivezl nový ventil. Po rozbalení pečlivě zabaleného, leteckého balíčku jsme zjistili, že nám prodali místo většího ventilu ten druhý. Ten sice uzavřel nasávací otvor, ale zapadl hluboko pod zpevněné lůžko, o které se měl neustále opírat. Aby neponičil hlavu motoru, nechal jsem ten ventil permanentně zacpávat nasávací otvor v hlavě motoru, aniž by se otvíral či zavíral. Díky Vladimírově pečlivosti se nám podařilo najít všechny původní součástky a dát motor dohromady. Běžel ale jen na tři válce a za námi se nesl kouř spáleného oleje, ze soustavně olejovaného výfuku.

Zastavovali jsme u benzínek, jen abychom doplnili benzin a olej a před zaplacením jsme museli dlouze poslouchat různé, jistě dobře míněné rady. Ty všechny vždy končily tím, že si příště mám koupit auto značky Holden.

Před Cairns nás v noci zastihl tak prudký a intenzivní déšť, jaký jsem ještě nezažil. Stěrače auta, původně určené jen pro anglické mrholení, s něčím takovým samozřejmě nepočítaly a tak se sice šouply po skle, ale čistit ho nečistily. Když nakonec přestalo pršet, vysvětlila se i záhada s neobvyklým boucháním, které se ozývalo jak vpředu, tak vzadu, nalevo i napravo. Auto přitom ale jelo a tak jsme to přijali jako samozřejmost, že v Queenslandu auta takto bouchají. Teprve když jsme ve světlech auta viděli zřetelně celou silnici před námi, bylo nám jasné, že naše problémy jsou ještě daleko od konce.

Silnice byla totiž pokryta stovkami velkých žab, které si to bezstarostně skákaly přes cestu a kterým se samozřejmě nedalo vyhnout. Po přejetí každé takové noční cestovatelky se ozvalo temné žuchnutí a milá žába se rozplácla na silnici. Některým žabím vyvrěným orgánům se podařilo zachytit na pneumatiku, která je promptně hodila na spodek blatníku. Tam se postupně navršovala vrstva organického koktejlu, který již v tomto raném stádiu nám svým odpudivým puchem naznačoval, že toto je jenom začátek toho, co nás v tom teple tropů čeká dny příští.

Vladimír kdysi slyšel, že v Americe po přejetí skunka se auto dává do sběru, neboť z něj ten smrad již nikdy nevyprchá. Prorokoval, že s těmi žábami to nebude lepší a utěšoval mě, že pojišťovna to jistě pochopí. To vše mně nesčetněkrát opakoval až do Cairns a po každém takovém proslovu mně radil, abych si příště koupil Holdena.

77. STALA SE CHYBA, TAHÁ NÁS RYBA!

Naše zaměstnání ve Weipě začínalo až druhý týden v lednu, a jelikož jsme dorazili do Cairns již na Vánoce, měli jsme tudíž téměř dva týdny volna. Cairns bylo překrásné, tropické městečko, jaké jsme ještě nikde neviděli. Brzy jsme našli na sever od centra opuštěnou pláž, která směrem do vnitrozemí končila hájem mangovníků.

Vybrali jsme si příhodné místo na kempování a postavili stan. Když jsme se trochu porozhlédli, k naší velké radosti jsme všude kolem objevili čerstvé spadlá manga. Takže jsme ani nevypakovali nic z našich skrovných zásob a cpali jsme se mangovými plody. A těch se zdálo být hned celé nekonečno!

Když jsme již nemohli více, museli jsme přestat a já viděl naprosto zřetelně, jaké obtíže to dělalo Vladimírovi. Svůj smutný výraz omlouval tím, že mu manga neobyčejně chutnají a že rčení „v nejlepší přestat“ je blbost.

Byl to sice tropický ráj kolem nás, ale byl to horký a dusný ráj, a přes den se samým teplem nedalo spát. Nepomáhal ani stín stromů, ani jemný vánek od moře. Jediné, co nás vždy alespoň na krátkou dobu zchladilo, bylo koupání v moři. Byli jsme tedy stále oblečeni jen v plavkách, které byly stále mokré, a v té krásně ochlazující vodě jsme přes den trávili více času než na písku pláže.

Asi sto metrů od pláže jsme viděli červené, plovoucí bójky a Vladimír sám sebe a i mě zcela přesvědčil, že to jsou sítě proti žralokům. Dovolával se situace na plážích v Sydney, kde takové sítě mají a tudíž je bezpečné se tam koupat. Takže ujištění pohledem na bójky, poskakující ve vlnách, jsme se v tom tropickém moři bezstarostně koupali, skákali a házeli po sobě manga.

Třetí den Vladimír navrhnul, abychom nafoukli můj malý gumový člun a za ty bójky jeli lovit nějaké větší ryby, než byly ty, co jsme ulovili ze břehu. Trochu jsem otálel, neboť jsem věděl, že pokud hned nadšeně nevyskočím, tak Vladimír ve své dobrotě ten člun nafoukne sám. Stalo se a já jsem jen do něj usedl s tím nejsilnějším rybářským prutem a s tím největším navijákem. Z obou měl Vladimír nemírnou radost a hned si začal od naší expedice slibovat metrové úlovky.

Člun měl malá, hliníková vesla, spíše „veslička“, s jejichž pomocí Vladimír odpádloval až k první bóji. Náš stan nám zmizel v zelení háje a vlnky na okraji páže jakoby přestaly existovat. Modř moře se nastěhovala mezi mangovníky a já poprvé uviděl z povzdálí tu krásu pobřeží Korálového moře. Byl jsem vlastně již na dosah mým vysněným ostrovům v Pacifiku a k naplnění mých představ, mně na pobřeží vedle stanu chybělo jen pár černovlasých krasavic, z nichž jednu bych velkoryse přenechal Vladimírově dvoření.

Vladimír dovesloval a rozhodl se prohlédnout si ty sítě proti žralokům více zblízka. Chytil se jednoho červeného plastiku a marně hledal cokoliv, co by třeba i jen vzdáleně připomínalo rybářskou síť. Nemohl jsem věřit, že nemůže žádnou najít a tak jsem také potopil obličej a otevřel oči. Vše, co jsem viděl, bylo rozmazané zeleno, skrze které lano bóje mířilo někam do hloubky beze dna.

Síť jsme žádnou neobjevili a pomyšlení, že jsme již mnohokrát mohli být sežráni žralokem, nám nedělalo dobře. Shovívavě jsem nechal Vladimírovi prvenství v tom, že jeho mohli žraloci sežrat již vícekrát než mě, protože on byl více opálený, o čemž tvrdil, že to mají žraloci rádi.

Vladimír se ale nenechal odradit od našeho původního úmyslu a odpádloval dalších padesát metrů směrem do moře. Po krátké chvíli lovení na blýskavou třpytku jsem do člunu vytáhl asi kilovou rybu a doufal, že to bude pro dnešek stačit a ostatní ryby budu opět pouštět do vody. Vladimír mě ale ujistil, že z té ryby nebude mít ani předkrm a chtěl vědět, co budu večerět já?

Před dalším náhozem mně Vladimír vysvětlil, že jsme na opravdickém moři a tak že za své veslování očekává také opravdickou rybu. Tudíž jsem vytáhl z krabice ten největší háček, spíše hák, navázal dlouhé lanko a napíchl na něj již mistrně usmrčený Vladimírův předkrm. Spustil jsem návnadu dolů a ta padala a padala a já jsem dostal dojem, že to moře kolem je bezedné. Nakonec jsem nechal návnadu viset tak dvacet metrů pod hladinou a chystal jsem se smáčet si nohy ve vodě, tak jak jsem byl zvyklý v létě na Tasmánských jezerech. Vladimír mně to ale vymluvil tvrzením, že musím být připraven, neboť situace se může každým okamžikem vyhrotit do nebezpečných kulminací.

Když přišlo první zabrání, dal jsem Vladimírovi s vděkem za pravdu a byl jsem hrozně rád, že stále ještě sedím ve člunu a že jsem nespadol do moře. To totiž nebylo jen tak obyčejné zabrání a nebyť povoleného navijáku, potopilo by nás i se člunem. Cívka navijáku se otáčela jak nikdy před tím a místo jednotlivého cinkání pérka na každém zubu převodového kolečka, jsme slyšeli jen souvislý, vysoký pískot. Zkusil jsem utáhnout brzdu, ale tah na špičku prutu opřeného o kraj člunu začal potápět náš člun. Nevěřil jsem, že to prut či člun vydrží a my se nepotopíme.



Vladimír to vše pozoroval s neobvyklým klidem a poprvé se vzrušil, až když uviděl, jak hledám nůž na odříznutí vlasce.

„Kdepak, co tě to napadá?“ začal na mě křičet a uklidnil se teprve, až když jsem ten nůž nenašel. Vzal za vesla a začal pádlovat směrem ke břehu, v naivní víře, že tu rybu, či co to tam dole pod hladinou bylo, přepádluje a tím v tom boji zvítězíme. Vesla to byla ale jen veslička a netrvalo dlouho a v polovině se ohnula tak, že byla již k nepoužití. To ovšem Vladimíra neodradilo od jeho úmyslu odpádlovat náš člun zpátky ke břehu, který se nám najednou stal tak moc vytouženým cílem. Lehli si na člun, do rukou vzal konce ulomených vesel a jako kolesový parník, s kolesy na obou stranách, intenzivně pádloval ke břehu.

Nechal jsem odvíjet vlasec z cívky a teprve, když byl již téměř až u konce, jsem cívku zastavil. Vzhledem ke vzdálenosti a úhlu vlasce, ryba nás již nepotápěla, ale jen mařila doposud dosažený Vladimírův úspěch a táhla nás zase za bójku do moře.

Začal jsem znovu hledat nůž a tentokrát Vladimír nechal veslování a zdatně mně v tom pomáhal. Když jsme prohledali snad vše ve člunu, s údivem jsem zpozoroval, že ryba si to zamířila nejprve podél břehu a potom zpátky k našemu člunu!

Honem jsem začal navíjet vlasec na cívku a Vladimír opět začal pádlovat k pláži. Napadlo nás také, že třeba rybě došla trpělivost a plave si s námi vyřídít účty! Naštěstí tomu tak nebylo, ryba propflula pod námi a dokonce i změnila směr a pokračovala směrem k pláži. Vladimír mohl přestat pádlovat, protože ryba nás pohodlně táhla tím kýženým směrem a my jsme se v podstatě jen vezli. Namotával jsem při tom vlasec na cívku co jen jsem mohl a když ryba opět změnila směr, pouštěl jsem ji kam chtěla.

Když jsem si myslel, že už je po Vladimírovi, uviděli jsme pod sebou dno písčité pláže a já mohl vyskočit a na břeh se přebrodit. Vladimírovi se ulevilo, složil se do člunu a vylezl až teprve, když ho mírné vlny vyklopily i se člunem na písek. V té době jsem měl rybu již také na písku a bylo zřejmé, že ji to přetahování s námi přišlo v nevhod. Ryba byl něco přes metr velký žralok a cvakal čelistmi po všem, o čem se domýšlel, že mu způsobilo takové nepohodlí. Takže to za nás odnesl kus vyplaveného klacku a jedno nahnilé mango.

Vladimír si jen trochu odpočinul a hned rozdělal oheň. Bylo pozdě odpoledne a já samým tím vzrušením jsem dostal chuť se z toho všeho dobře vyspat. Zalezl jsem do stanu a nevylezl, ani když mě Vladimír lákal na pečeného žraloka. Jeho lákání začalo již když se stmívalo a pokračovalo snad celou noc. Když jsem se druhého dne ráno probudil, Vladimír sice spal, ale i přesto vypadal příšerně. Nejenom, že byl zamazán od čehosi černého, ale byl i celý postříkaný jakousi páchnoucí mastnotou. Navíc jeho břicho bylo to největší, jaké jsem na jeho štíhlé postavě kdy viděl. Oheň ještě doutnal a

kolem ohniště se válely zbytky žraločí kůže, kostí a ploutví, a na bílém písku kolem byly všude tmavé, olejové skvrny.

Nechtělo se mně věřit, že by Vladimír byl schopen zcela sám spořádat tak velkou rybu. Když ale po celé dva dny potom odmítal cokoliv jíst a nepadnul přitom hladem, což by se za jiných okolností jistě stalo, teprve potom jsme mu uvěřili. Šťastný to člověk!

78. DOMORODCI NA KOPCI

Tři dny před odletem na naše nové pracovní působiště jsme sbalili stan a odjeli do Cairns. Tam jsem nechal auto v boudě na dvoře místního zástupce firmy Dumez, vyzvedli jsme si letenky, předplacené firmou, a jen s malou taškou jsme se vydali pěšky do centra města. V malém přístavu nás nalákal výlet na nedaleký ostrov a za poslední papírové peníze jsme si koupili lístek na loď, který platil tam i zpátky.

Cesta lodí po klidném moři byla bez problémů a ostrov nás hned okouzlil svou bělostnou pláží, shlukem palmových stromů, pokrývajícím střed ostrova, a především průzračnou, teplou vodou všude kolem. Celý den jsme střídali koupání s poleháváním na pláži a s navazováním kontaktů s turisty, respektive s jejich dcerami. Nezapomněli jsme ani na personál privátního, a úměrně k tomu i drahého resortu, kterému ostrov patřil. Byli jsme celý den jen v plavkách a nikdo tedy netušil, jestli máme či nemáme peníze. Denní návštěvníci ostrova nás považovali za hosty resortu a hosti resortu nás právem považovali za denní návštěvníky.

Jen jeden z resortu, s kým jsme se brzy seznámili, měl problém nás mezi běžné návštěvníky zařadit. Byl totiž místním strážcem pořádku a my jsme mu hned od počátku nezapadli do jeho představ. Stále chtěl vědět, kdy už pojedeme zpátky a vypadalo to, že se toho nemůže dočkat. Má vytetovaná námořnická kotva a zbytek hada na pravé ruce v něm budily podezření, že naše úmysly jsou nekalé a nespouštěl z nás oči. Vladimír ale tvrdil, že "slyším trávu růst" a strážce pořádku se nedívá dalekohledem na nás, ale na ta děvčata, která jsme se zrovinka snažili přemluvit k důvěrnějšímu sblížení.

Den utekl a slunce již zapadalo do míst, kam se ten den chystala odjet poslední turistická loď z ostrova. Pan strážce přišel za námi na pláž a považoval za nutné nás na tuto skutečnost upozornit. Vladimír mu poděkoval i za mě a sdělil mu to, čeho se ten dobrý muž celý den obával: Jak Vladimír, tak i já, jsme se rozhodli na ostrově zůstat až do rána.

Naše rozhodnutí nezměnilo ani strážcovu tvrzení, že všechny pokoje resortu jsou obsazeny a že nebudeme mít kde spát. Vladimír ho chtěl utěšit a tak mu řekl, ať si z toho nedělá hlavu neboť my

stejně na takový pokoj nemáme. To strážce pořádku zachmuřilo ještě více a pohled na odjíždějící loď ho zdeprimoval úplně. Po chvíli přemýšlení se nás zcela přátelsky zeptal, co si myslíme, že by s námi měl udělat?

Bohužel jsme se v tomto s Vladimírem neshodli, protože on tvrdil, že se zkusíme vetřít do přízně jedné slečny v recepci a mně se zase líbila více jedna servírka. Dobrý muž chvíli seděl a přemýšlel a nakonec chtěl jen vědět, která servírka se mně líbí. Jedna ze servírek totiž byla jeho snoubenka, jak nám s obavami sdělil. Když nám ji popsál, ujistil jsem ho, že mně se líbí právě ta druhá. Vladimír se ale začal se mnou prít, odvolává se na mé nedávné tvrzení, ve kterém jsem tu druhou ve svém hodnocení zcela vynechal.

Takže strážce pořádku si nebyl ničím jistý, ale hlavně si nebyl jistý co má dělat. Nakonec prozíravě udělal to, co se v Austrálii dělá, když se jeden nemůže rozhodnout - neudělal nic a šel si hlídat svou snoubenku.

Tropická noc přichází velice rychle a nebe nad námi bylo najednou plné hvězd. Velkých hvězd, jejichž svit se odrazil od klidné hladiny a kreslil na vrcholcích něžných vlnek stříbrnou, zářící podívanou. Seděli jsme u světél na přístavišti a pozorovali osvětlenou hladinu pod námi, kde projížděly velké i malé ryby, včetně občasného žraloka a ohromných platýzů. Plavky jsme již měli suché a o další jejich smočení jsme najednou přestali mít zájem.

Našli jsme si místo na pláži a lehli si do stále ještě teplého písku. Netrvalo dlouho a Vladimír začal vrnět jako švýcarský budík a zářící hvězdy jižního kříže se nad námi začaly točit v čarujícím tanci.

Spali jsme až do slunečného rána, jen tak v plavkách, ležíce na stále ještě teplém písku. Žádní komáři a ani žádná zima se do nás nedala. Když z Cairns přijela první loď, šli jsme do recepcie resortu, jen tak se poohlédnout, jestli by se tam nedalo koupit něco málo k snědku. Slečna recepční již zářila za pultem ve vši své kráse a strážce pořádku tam také již střežil. To ráno si byl již jistý, že si snoubenku před námi uhlídal a tak se tvářil velice přátelsky. Zeptal se nás jak se máme a jestli jsme se dobře vyspali. Odpověděl mu Vladimír, že se lépe snad ani mít nemůžeme. Na důkaz svého tvrzení, chvíli lovil rukou v kapsičce v předu na plavkách a vytáhl několik mincí, které stačily na jednu tabulku mléčné čokolády. Snídali jsme ale až na molu, kde jsme si zvědavě prohlíželi turisty, které přivezla ten den prvá loď. Opět jsme plavali a skákali do vody, ale na rozdíl ode dne předešlého, po srdečném rozloučení se strážcem pořádku na Green Islandu, jsme odjeli poslední lodí do Cairns.

Zbývala nám totiž již jen jedna noc do odletu a v kapse pár drobných, které jsme ten večer utratili za balíček nařezaného chleba. Asi tak deset minut jsme se z něj těšili a přitom přemýšleli, kde budeme tentokrát spát. Jako nejlepší alternativu jsme si zvolili městský

park a já si vybral jeden velký strom, pod kterým jsem se uvelebil. Vladimírovi se to místo ale nelíbilo a tak zmizel se svou dekou někam do teplé tmy a tím pádem já měl svou síť proti komárům zcela jen pro sebe.

Usnul jsem téměř hned, ale kolem půlnoci mě probudil nedaleký, hlasitý hovor, který se ke mně nesl od sousedního stromu, majestátně se tyčícího na nedalekém, malém kopci parku. Ve světle pouliční lampy jsem uviděl skupinu lidí, o čemsi debatující. Ač jsem se snažil, ničemu jsem jim nerozuměl a musel jsem se ujistovat, že se mně to vše jen nezdá.

Jeden ze skupiny si povšimnul, že jsem se probudil a zírám jejich směrem. Ne zcela jistým krokem se ke mně vydal a když stál přede mnou, podal mně láhev, zabalenou v hnědém balicím pytlíku a velice přátelsky mě pobídl, abych se napil.

Nenechal jsem se dvakrát pobízet a najednou jsem měl psu plnou denaturovaného lihu! Honem jsem vše vyplivnul a vypláchl si ústa vodou z mé lahve, kterou jsem u každého přístupného kohoutku neustále doplňoval pitnou vodou.

Mezi tím k nám přišli i ostatní, a já jsem konečně s určitostí v nich poznal aboridžiny. Když jsem se zeptal, proč pijí takový prevít, jeden z nich mně vysvětlil, že jako australští domorodci si nemohou koupit nikde alkohol a ani do žádného baru nesmí. Takže denaturovaný líh je to jediné co pijí. Nemohl jsem pochopit, jak mohou vystát tak nepříjemně hořkou chuť toho lihu, ale oni mě všichni hrdinně utvrdili že mohou.

Byl jsem tímto poznáním nejenom překvapen, ale hlavně i pobouřen. Takže nakonec to, co nás učili ve škole a co denní tisk nám neustále předhazoval byla pravda a ne komunistická propaganda, jak jsme se všichni mylně domnívali. Nemohl jsem pochopit, že ta samá australská společnost, která se ke mně chovala tak štědře, může takto očividně diskriminovat jen proto, že jeden má jinou barvu kůže!

Takže jsem sympatizoval s tou partou, pijící denaturovaný líh, ale k přípitkům na přátelství jsem používal mou láhev vody. Bylo to správné rozhodnutí, které jsem ocenil hned asi hodinku potom, kdy ta parta odešla a já jsem již zase spokojeně spal.

Probudilo mě světlo baterky a hlas za baterkou, který se domáhal vědět, ne to obvyklé jak se mám, ale kdo jsem a co tu dělám? Byl to standardní dotaz, který jsem slyšel již mnohokrát v televizních seriálech, kdy policie stíhala nějaké zločince. Posadil jsem se jak nejslušněji jsem mohl a zrovinka tak slušně jsem jim odpověděl. Nejprve jsem ale na ně musel dýchnout a tím je přesvědčit, že jsem se nezúčastnil té předešlé pitky.

„Dlouhý“ je v angličtině nezvyklé jméno a snad pokaždé, kdykoliv jsem se představoval, musel jsem ho ještě hláskovat. Tentokrát



jsem ho hláskovat nemusel a ti dva policajti mě nechali pokračovat ve vysvětlení, že nemám sice ani vindru, ale mám letenku do Weipa a zítra již z Cairns zmizím. To je natolik potěšilo, že mně párkrát řekli „kámo“ a nechali mě nerušeně spát v tom parku až do rána.

Mé setkání s australskými domorodci bylo tu noc mé prvé, v řadě náhodných setkání která následovala. Cítil jsem s nimi a měl jsem je za utlačovanou skupinu, zbavenou základních lidských práv, jak bylo zjevně demonstrováno zákazem vstupu do barů, kde se prodával alkohol. Takže když jsem krátce po mém nástupu do zaměstnání potkal jednoho domorodce, posedávajícího u vchodu do místní hospody, hned jsem se na něj přátelsky pousmál a zeptal jsem se ho jak se má? Potom jsem od něj přijal peníze a koupil mu láhev whisky, o kterou tam u každého žádonil, ale nikdo ho nechtěl poslechnout. Nechtěl jsem uvěřit, že všichni ostatní, procházející netečně kolem, mohou být tak rasističtí!

Barman mně zabalil láhev do hnědého, papírového pytlíku a i s drobnými jsem ji slavnostně předal před barem tomu černému mladíkovi, Navíc jsem mu ještě potřásl rukou a popřál, aby měl dobrý den. Hned jsem se cítil naprosto ohromně, neboť jsem pomohl utlačovanému člověku prosadit jeho právo na sebeurčení.

Asi po dvou hodinách jsem se vracel kolem toho samého baru a milý mladík tam ležel opodál, celý zcepenělý, pozvracený a zpitý do němoty. Nevím, jestli to byla jen ta má jedna láhev whisky, anebo se našlo více „dobrotivých“ lidí jako já a tomu mladíkovi koupili další láhve. Bylo mně ale v tu ránu jasné, že již nikdy nikomu alkohol v baru nekoupím.

Měl jsem sice výčitky, kdykoliv jsem nějakého domorodce viděl s penězi v ruce prosit o „laskavost“, ale i přesto jsem na jeho prosby nereagoval. Ignorováním proseb svých bližních jsem v podstatě trpěl, nebyl jsem totiž zvyklý být v tomto směru netečný. Naštěstí pro mě, ale naneštěstí pro domorodce, australská vláda tyto zákony zrušila a oni dnes pijí všude, téměř ustavičně a bez zábran.

79. PRAŽSKÉ JARO, CO SE STALO?

Prvé dny ve Weipě jsme mimo všude přítomnou červenou zeminu, neviděli nic obdivuhodného. Všude byl jemný, červený prach, byl pod keři u cesty a i v autobuse, co nás vzl z velice jednoduše vybudovaného letiště. Prach byl vepraný i v tričkách lidí, které jsme potkávali cestou a i kancelář firmy Dumez se mně zdála být trochu načervenalá. Když se mě tam zeptali, jakou mám profesi, byl jsem trochu načervenalý i já, neboť jsem byl skutečně na rozpacích, co odpovědět. Jedna vdaná paní v kanceláři chvíli nad formulářem čekala s čím se jí pochlubím a když jsem se k tomu

pohotově neměl, zařadila mě do týmu svářečů. Vladimír byl více prozíravý a sebevědomě prohlásil, že je tesař a paní v kanceláři ho tudíž zařadila mezi tesaře.

Uběhlo několik týdnů a ten den, kdy přišla obálka s výsledky mých zkoušek, byl jeden z mála, které ještě zbývaly do Vladimírova odjezdu. Vladimír totiž usoudil, že měsíc práce je tak asi nejvíce, co jeho volnomyšlenkářská duše může tolerovat. Fyzicky ovšem na tom nebyl špatně, byl štíhlý, svalnatý, opálený a jeho krátké, jako uhel černé vlasy se ve své barvě předháněly s tmavostí jeho očí. To byly kvality, po kterých si pamatuji všechna děvčata v Praze toužila. Navíc Vladimírova nehorázná a nezkrotitelná chuť k jídlu nám všem u stolu zůstávala záhadou, a tak v mých očích byl superiorně vybaveným tvorem, aniž by pro to musel cokoli udělat.

Jednoho dne odletěl do Cairns, a jak mně později napsal, jen s dekou, jako jeho jediným majetkem, cestoval asi týden stopem do Sydney. U stolu po něm zbylo prázdné místo a netrvalo dlouho a jeden z kuchařů se po něm ptal. Bylo zjevné, že Vladimír svým příkladem každodenně dokazoval, že kuchaři vaří přenáramně dobře a jeho svědectví jim zrovinka ten den chybělo.

Kuchaři jsem vysvětlil, že Vladimír odjel, protože to příšerné teplo kolem mu nedělalo dobře. K odjetí z toho „blázince“, jak Vladimír hned po příjezdu začal celou stavbu nazývat, měl ovšem důvodů víc, nežli si jeden mohl přát. To teplo bylo ale jeden z nich a kuchař ho bez výhrad přijal jako pádný a postačující důvod. Vrátil se do kuchyně a hlasitě všem oznamoval, že ten „černej kámoš“ je navždy pryč a mně bylo hned jasné, že s Vladimírovým odjezdem se v kuchyni jen těžko vyrovnají.

Druhý den u oběda Vladimírovo místo zasedl jeden, sice špinavý, ale původně bělejší mladík, a hned se mě bez okolků zeptal, kde jsem se naučil tak perfektně mluvit tou ostrovanskou „lingo“, čímž mínil řeč, mluvenou na ostrovech Melanésie. Ujistil jsem ho, že tu řeč neumím a on mně nevěřil.

„Dyť jsi s tím černým mluvil, jako kdyby jsi se tam také narodil!“

Hned jsem se dovtípl, že tím „černým“ myslel Vladimíra a podle jeho tmavého komplexu, ho měl zřejmě za rodilého ostrovana. S radostí jsem mu vysvětlil, že jsme oba s Vladimírem Češi a s ještě větší radostí jsem pozoroval naprosto neskrývaný úžas v jeho tváři.

„Czechoslovakia?“ vypravil ze sebe nakonec a stále se ještě divil.

Když dodal „Dubček“, já mu to radostně odkýval, neboť on byl první, který se mě v Austrálii neptal na Tita.

Události roku 1968 se totiž dostaly všude do televize, novin, radia a dokonce i do různých společenských shromáždění, kde se o politice mluvit nemělo. Dubček se stal bojovníkem za svobodu utlačovaných a Československo se stalo nevinnou obětí

diktátorských komunistických vlád. Všichni v Austrálii litovali všechny v Československu a tím pádem se konečně Československo dostalo na mapu světa i v zemích, jako byla Austrálie. Takže trocha té slávy se dostala i na mě a jen kuchaři nemohli pochopit, proč já, který jsem ze stejné země jako Vladimír, nejím tak poslušně a hodně jako on.

Jelikož jsem zjistil, že můj kolega u stolu znal jen ta dvě slova a jinak nic dál nevěděl, rozhodl jsem se, že mu během obědů pozvolna vysvětlím, jak to s tím „Pražským jarem“ vůbec bylo. Prvý den jsem mu řekl něco všeobecně o jaru, neboť v těchto končinách, kde jsme byli, jaro bylo neznámým fenoménem.

Začal jsem tím, že kvete bez a že v Zárybech se již několik set let tradičně pálí čarodějnice. Pokračoval jsem a citoval kousek Máje s vysvětlením, že na jaře je „lásky čas“. Pro zdůraznění pravdivosti mých tvrzení jsem je dokládal statistikou, kterou jsem si podle příkladu Winstona Churchilla také vymyslel. Řekl jsem mu, že největší počet dětí v Československu se rodí v únoru, neboť pět a devět je čtrnáct a bez dvanácti je to únor. Viděl jsem sice, že mé prvé vysvětlení nepochopil, ale přesto to podruhé již slyšet nechtěl. Oběd skončil a já jsem nad broušením svárů na železných trámech marně přemýšlel, co mu povím příští den.

Večer jsem ulehl a začal si srovnávat vše, co jsem o událostech roku 1968 věděl. Nebylo toho moc, samozřejmě. Vše se seběhlo v době, kdy jsem se v Hobartu intenzivně připravoval na maturitu a tak jsem na sledování televize neměl čas a ani chuť. Hned jsem si byl vědom, že s fakty jsem na tom chudě a tak jsem se rozhodl k analytickému postupu. Vzal jsem si nový papír a rozdělil ho podle vzoru účetních, na „má dáti - dal“. Takže na jednu polovinu napsal jen pozitivy a na druhou zase negativní dopad, jaký události měly na celý svět.

Začal jsem tím, že jsem napsal „SOCIALISMUS S LIDSKOU TVÁŘÍ“. To byl pozitiv a definitivně jsem v něj věřil. Přinesl by avantgardní systém, kde by občané měli i přes všechny dosavadní nedostatky zaručenou práci a s ní sociální jistotu. Navíc i bezplatné vzdělání, bezplatné zdravotnictví a ve stáří penzi, jakou kapitalistické státy neznaly. To vše nebylo otázkou budoucnosti, ale to vše již v Československu existovalo. Co však ale chybělo, byla svoboda tisku, svoboda vyjadřování a politického přesvědčení a volné cestování. A to právě přinesl nový, vznikající systém.

Jako první negativ jsem napsal „VOJENSKÁ OKUPACE“. Vojska Varšavské smlouvy obsadila Prahu a na Pražský hrad dosadila politiky, ochotné oddaně poslouchat příkazy Moskvy. Ti zastavili všechny pozitivní změny a uvrhli stát do retrospektivního chaosu.

Pod tento název jsem začal psát všechny negativní důsledky, které vojenská okupace přinesla:

1. *Záporný postoj* - většina občanů, a to nejenom v Československu, ale na celém světě, začala Sovětský svaz a nově nastolenou československou vládu brát jako nepřítel.

2. *Ideologická anihilace komunistických stran na celém světě* - některé strany se úplně rozpadly a některé, jako třeba Australská komunistická strana, se musely přejmenovat.

3. *Zničení možné alternativy kapitalistickému systému* - najednou neexistoval žádný jiný, lepší politický systém, který by mohl nahradit existující kapitalistický model. Dělnická třída na celém světě již neměla žádný cíl a model k zavedení změn v současném politickém systému.

Již jen po zvážení tohoto mála jsem najednou dospěl k závěru, že z celé invaze vojsk Varšavské smlouvy, měl největší přínos právě kapitalistický svět. Otázkou mně zůstávalo, proč tedy vedení Sovětského svazu tu invazi vojsk vůbec podniklo?

Vzpomněl jsem si na mnohé komunistické funkcionáře, které jsem v Československu znal, anebo se s nimi i jen setkal. Ne všichni, ale většina z nich, nikdy nikde nebyla, jejich vzdělání bylo nepostačující na zastávanou funkci a jejich morální hodnoty pokulhávaly i za tím nejnižším, přijatelným standardem. Dále jsem věřil, že v Sovětském svazu byla tato situace ještě více vyhrcoená a tak jsem došel nutně k názoru, že jeho vedení bylo na mezinárodním fóru správně ohodnoceno rolí vesnického idiota.

Také jsem si byl vědom ujištění USA vlády o teritoriální svrchovanosti současného rozdělené Evropy, čímž v podstatě dali zelenou celé invazi. Docela živě jsem si uměl představit, s jakou radostí na Západě uvítali toto historické, ale především neuvážené, rozhodnutí komunistických vůdců.

Najednou existoval jen ten hrubý, neomalený, socialistický systém, který neměl naději se v budoucnosti vylepšit a stát se tak lákavou alternativou kapitalismu. V Evropě to byla již jen Jugoslávie, kde ještě existovala vylepšená forma socialismu, který by se mohl v budoucnu stát nebezpečím kapitalistickému modelu.

V Československu se věřilo, že každých dvacet let přinese nějakou politickou změnu. Tyto změny začaly v roce 1918 založením Československé republiky, v roce 1938 obsazením pohraničí, ale potom to bylo již jen deset let do komunistického převratu v roce 1948. Rok 1968 tedy opět zachoval odstup těch dvaceti let.

Pod touto poslední úvahou jsem udělal na papíře čáru a potom dlouho hledal způsob, jak toto vše vysvětlit tomu boдрému Australanovi, který z Československa znal jenom pana Duběčka. S velkou jistotou jsem tušil, že pokud se o to kdy pokusím, mé naděje na úspěch budou prabídné. To mě ale neodradilo a příští den

jsem byl připraven osvítit poznatky mého hloubání toho dobrého mladíka.

Mladík se ale nedostavil a jeho kolega mně sdělil, že to na stavbě „zapáchnul“ a již ho ve Weipa nikdo neuvidí. Jen s trochou naděje jsem se ho zeptal, jestli ví kdo to je Dubček? Když on mně odpověděl „Co?“, bylo mně hned jasné, že výsledky svého bádání na něj uvalit nemohu. Ten večer jsem již o police nepřemýšlel a šel jsem raději na ryby. To mně totiž kdysi radíval můj třetí strýc Láďa, který se po roce 1948 touto radou řídil neustále.

80. *NA KRKU ZUB Z KROKODÝLA, V TOM JE MUŽSTVÍ, V TOM JE SÍLA!*

Parta svářečů, ve které jsem pracoval, tvořili většinou statní ostrované, z ještě většího severu Austrálie než byla Weipa. V partě byl ale i jeden blondák, zatoulaný z Finska, a pro úplnost jsem do party počítal i dva generátory, které nasávaly diesel a produkovaly potřebnou elektřinu ke sváření. Mým úkolem bylo plnit jejich nádrže a ve volných chvílích zabrušovat sváry.

Při práci se nemluvalo, neboť v tom rámusu nebylo slyšet ani vlastní nadávky. Nadával jsem totiž neustále, na to teplo kolem, na ty dva řvoucí generátory a vlastně všeobecně na všechno, co se mně připletlo do cesty. Nadával jsem anglicky, a to i když to bylo zbytečné, neboť mě stejně nikdo neslyšel. Za ta léta v Austrálii jsem si totiž zabudoval pocit prapodivné viny, kdykoliv jsem měl mluvit jinak, než mluvili lidé kolem mě.

Takže když jsem se jednou pokusil o společenské vyžití a v místním baru chtěl navázat konversaci s okolostojícími, bylo to v angličtině a při australském pivu. Hned po prvním pivu jsem ale od dalších pokusů rozumě upustil, neboť to pivo se mně zdálo být jakási obdoba chemických „šumáků“, které jsem odmítal pít již jako malý kluk. Navíc jsem se tam neměl s kým bavit, protože k údivu ostatních patronů, postávajících u pultu, o kriketu, rugby a ani o australském fotbalu jsem nevěděl nic.

V zájmu navázání harmonických vztahů mezi bodrými Australany a Čechy, které jsem tam vlastně jako jediný representoval, jsem si koupil noviny a donutil jsem se si přečíst tři stránky sportu, z nichž dvě byly o rugby a fotbale a třetí o kriketu. V jídelně jsem se sice poctivě díval na televizi, ale přesto jsem zcela nešetřně projevil svou neznalost tím, že jsem si spletl australský fotbal s rugby. Obě hry se mně totiž zdály být naprosto stejné - dva týmy hráčů se prali o šišatý míč a nepřestali, dokud na ovál nevběhly davy diváků a všichni se potom navzájem po tom hřišti ještě chvíli proháněli.



Takže jsem trávil většinu večerů v chatičce, do které se můj spolubydlící vracel z hospody, teprve když si byl jistý, že jsem přestal hrát na trumpetu. To hraní mně ale procházelo jen prvý týden, a ještě ani druhý týden nezačal a já jsem musel s procvičováním stupnic přestat. Nejenom, že snad ze všech chatiček v dohledu se ozývaly silné, protestující hlasy, ale občas přilétla i prázdná plechovka od piva, která na plechové střeše zcela falešně a nehudebně rachotila.

Nejhorší to bylo v den volna. Chatička neměla klimatizaci a tak jsem samým teplem přes den nemohl ani odpočívat, jak bych si býval tak hodně přál! Zpočátku jsem chodil do blízkého přístaviště na ryby, ale po pár dnech jsem toho zanechal. Jakmile jsem totiž vhodil návnadu do té nazelenalé, málo průhledné vody, hned nějaká ryba ji sebrala. Pokud jsem té rybě neprozřetelně zaseknul háček do její zubaté tlamy, musel jsem se s ní potom dlouho přetahovat. Vyhrál jsem to jen několikrát a vždy jsem se té ryby bál, neboť měla zuby a různé pichlavé ploutve a byla na mě očividně nazlobená. To nebylo rybaření, které by se mně líbilo. Chybělo tomu klidné posezení u ztichlé řeky, chybělo pokřikování rákosníků a jemné, inteligentní brání cejnů.

Ačkoliv na koupání bylo tepla a vody kolem více, než bylo kdy kolem mě pohromadě, přesto jsem se v řece nekoupal. Byla totiž plná žraloků, jedovatých hadů, krokodýlů a bůhví čeho ještě. Jeden den, v řadě anonymních dnů, jsme se museli loďkou přepravit na druhou stranu řeky. Když jsem si zrovinka myslel, že se mistrně vyhýbám plovoucímu kmenu, tomu najednou narostl ocas, do té doby schovaný pod hladinou, a kmen se proměnil v krokodýla! Přidal jsem tak prudce plyn, že náš Finský zatoulanec padnul na zadek a potom ani do té mělké vody, která nás dělila od břehu, nechtěl vůbec z lodičky vylézt.

Jedno nedělní ráno, když jsem si v hlavě probral všechny možnosti k zábavě, které Weipa nabízela, došel jsem k závěru, že ve svém volnu budu chodit na procházky. Vzpomněl jsem si totiž na Záryby, kde jsme to také dělali. Speciálně v neděli po obědě, kdy se hned celé rodiny oblékly do svátečního a všichni se šli projít. Nejprve se chodilo jen tak kolem bloku domů, kde stála hospoda, a potom všichni obvykle mířili do Zárybského lesa. Někteří si sebou nosili i deku, kterou rozprostřeli v louce pod lesem a zvali ostatní k posezení. Naše sousedka Zdenka byla jednou z těch nejvíce zvaných.

Ve Weipě jsem se ale rozhodl jít nejprve k přístavu, kde jako obvykle seděla na mole řada rybářů, z nichž ti, znechucení neustálým navlékáním návnady, raději ani prut nenahazovali a jen kibicovali. Takže tam mě nečekalo nic nového. Vydal jsem se proto k rozestavěnému mostu a brzy jsem našel malou, vyšlapanou cestu, vedoucí proti proudu podél břehu řeky. Z cesty jsem ale řeku viděl jen zřídka, neboť mezi námi byl hustý porost mangrovníků, který

sahal až daleko do řeky. Místy jsem sice zřetelně slyšel šplouchání, ale jeho původ jsem nejenomže nemohl zjistit, ale ani jsem ho vědět moc nechtěl. Mangrovníkový podrost i já jsme pokračovali podél řeky a asi po kilometru jsem si slíbil, že ještě chvíli a zamírím zpět. Když jsem se již asi po páté snažil dodržet můj slib, přišel jsem na rozlehlejší prostranství a přede mnou jsem viděl hladinu řeky a rozbahněný břeh. Po podrobnějším průzkumu jsem uviděl asi tak dvacet metrů od vody ležet velkého krokodýla. Usoudil jsem, že se asi vyhřívá na sluníčku, což byla jedna z činností, o které jsem definitivně věděl, že se jí krokodýli zabývají.

Stál jsem a krokodýl ležel a oba jsme se nehýbali. On se nehýbal, protože se mě asi nebál, a já jsem měl k mému nehýbání přesně opačné důvody. Když se mně zdála naše situace být nepohodlnou, naplánoval jsem si cestu rapidního ústupu a začal jsem na krokodýla házet kameny. Prvých pár malých zapadlo dost daleko od jeho hlavy a teprve, když došlo na pár velkých, teprve potom jsem se trefil krokodýlovi přímo do hlavy. Připravil jsem se jako sprintér na startu a čekal, jak on bude na mou vyložené nepřátelskou výzvu reagovat.

Krokodýl se ani nehnul a jen mračno much mu na chvíli vylétlo nad hlavu. Přiblížil jsem se o dalších pár kroků, opět ho trefil do hlavy a opět to odnesly jen ty mouchy. Krokodýl se vůbec nehýbal! Když ani šťouchání klackem do konce jeho ocasu ho neprobudilo, usoudil jsem, že krokodýl musí být mrtvý. Podle stavu v jakém byl a i podle absence jakéhokoliv puchu z rozkládajícího se masa, bylo zjevné, že před krátkou dobou ještě žil, a to i když jistě mizerně. V jeho boku byla obrovská, nezahojená rána, zřejmě zanechaná špatně mířenou ranou z kulovnice, a krokodýl ve svém posledním tažení vylezl z řeky a na břehu skonal.

A tak jsem společně s mouchami usedl, ony na krokodýla a já na jeden větší trs trávy. Pomalu a pozorně jsem si prohlížel jeho tak třímetrové, monstrózní tělo, které ve mně budilo nejenom obdiv, ale i hrůzu z případného setkání s jeho živou verzí. Kdykoliv jsem se zadíval na tu obrovskou ránu na břicho u ocasu, upřímně jsem toho tvora litoval, a to i když jsem z různých filmů dobře věděl, že on by mě určitě nelitoval.

Jeho čelisti, plné zubů, mě přímo fascinovaly a nemohl jsem si pomoci je neosahávat a nezkoušet na dlani ostrost jejich špiček. Nakonec jsem nožem jeden z nich krokodýlovi z čelisti vyříznul a odnesl si ho ne jako trofej, ale jako památku na prvního krokodýla, se kterým jsem se setkal. Později jsem si ten zub navlékl na koženou tkaničku a nosil ho kolem krku a věřil jsem, že mí prapředci z doby kamenné, by měli ze mě radost.

81. *DUET TRUBKY S BOUŘÍ, NAD TOU VELKOU LOUŽÍ*

Jedno ráno jsem se probudil a za oknem chatičky jsem místo prvních náznaků vycházejícího slunce viděl jen nízké, hrozné, černé mraky. Po pár hodinách práce celé nebe doslova zčernalo a vítr začal ohýbat dokonce i ty největší stromy nad námi. Vedení stavby vydalo příkaz nechat práce a co nejdříve se vrátit do svých ubikací.

Nebylo ještě ani poledne a v mé chatičce, kde jsem žil již delší dobu sám, byla taková tma, že jsem musel rozsvítit světlo. Déšť ještě nezačal a tak jsem se usadil na schody před chatou a sledoval tu neskutečnou podívanou kolem.

Stovky různých ptáků létaly podružně v jakémsi vysokém, vzdušném tunelu, směřujícím od země do nesčetných blesků v černých mracích. Při každém z nich se obloha rozzářila fluoreskujícím, nazelenalým světlem a provázející rány se slévaly v jeden koherentní a ohlušující hřmot.

Nevěděl jsem, co se dá od podobné situace očekávat a tak jsem se původně rozhodl přemístit do podnikové jídelny. Když ale větrem začaly létat prázdné plechovky od piva, raději jsem se vrátil honem do chatičky a zavřel dveře na zámek. Ty samozřejmě na takové zavírání nebyly zvyklé a tak nejenomže netěsnily, ale zámek nechtěl ani zaklapnout. Musel jsem za ně postavil stůl a ještě ho zapřítit jednou postelí.

Rámus venku neměl problém se nastěhovat se stejnou intenzitou i do chatičky, a tak jsem mohl křičet a neslyšel jsem ani sám sebe. Okamžitě mě napadlo, že ani má trubka nebude slyšet a tak jsem ji vyndal. Do toho burácejícího větru, do toho bláznivě bubnujícího deště na střeše a do těch blesků a hromobití, jsem troubil opakovaně „Pod jednou střechou“ a „Třešňové květy“.

Cyklon se nám naštěstí o kousek vyhnul a naším chatičkám jen trochu pocuchal střechy a odnesl většinu odpadků, nahromaděných na verandách. I černí ostrované, kteří jsou na cyklony zvyklí, tvrdili, že to bylo „jen o fous“ a mohli jsme létat i s chatičkami jako ptáci. Jeden, který bydlel poblíž mě, dokonce tvrdil, že když slyšel do toho všeho hrát ještě i moji trubku, tak si myslel, že na svět přišel soudný den.

82. *ŘEKA, CO PŘETÉKÁ*

Weipa, a vůbec celý ten kout země na samém severu Austrálie, mě stále ještě nepřestával udivovat novými a novými objevy. Voda v řece a i v moři, do kterého se vlévala, byla plná života a k žasnutí stačilo sedět jen chvíli u břehu a pozorovat. Malí, mořští hadi se

čas od času vynořili na hladinu a po krátkém nadechnutí se opět vydali zpátky do hloubky. Většinou stačilo párkrát zamávat sífkou ve vodě a v sífce skončila nejméně jedna překvapená kreveta. Speciálně večer, se na hladině objevovaly ploutve žraloků všech možných velikostí a definitivně ve vodě zálivu bylo více života než na jeho březích.

Nikdo, koho jsem znal, se ani v moři, ani v řece nekoupal, a mě nenapadlo se jich ptát proč. Takže když jsem jednu neděli zavítal na malou pláž vedle mola a uviděl se tam koupat aboridžinské děti, prvé co mě napadlo, bylo se tam rozběhnout a vyhnat je z vody ven. Když jsem ale uviděl dospělé domorodce polehávat na té samé pláži a o osud dětí neprojevoval naprosto žádné obavy, rád jsem uvěřil, že jejich dlouhodobá zkušenost jim dokázala, že žraloci domorodce nejedí.

Přesto jsem s údivem pozoroval, s jakou bezstarostností ty děti tam poskakovaly, pokřikovaly a dokonce i plavaly na hloubce, nějakých deset či patnáct metrů od břehu. Začal jsem podezřívát ty dospělé, že neumí počítat a tak jsem ty děti raději za ně spočítal a po celou dobu, co jsem tam s nimi seděl, jsem je přepočítával a ujišťoval jsem se, že žádné to dítě nechybí.

Když jsem začal zkoumat ty sedící, dospělé domorodce, začal jsem věřit, že asi žádný z nich by topící se dítě stejně nezachránil. Věřil jsem, že by se sami utopili ještě dříve, než by stačili začít plavat. Hromada prázdných plechovek od piva a několik prázdných lahví mě utvrzovalo v tomto mém domnění a já si z hrůzou uvědomil, že jakákoliv případná záchranná akce by byla zcela a jedině na mých bedrech. Ačkoliv se mně ta rozpustilá děcka líbila a zachraňoval bych je rád, pociťoval jsem, že by bylo daleko pohodlnější je zachraňovat někde jinde, jako třeba v bazénu. Příští neděli jsem na vycházku již nešel a seděl jsem v chatičce a chválil si, jak mně je v ní dobře! Ta malá místnost bylo jediné místo, které jsem dobře znal a věděl, že se do ní nedostane žádný žralok či krokodýl.

Jednoho dne mně přišel balíček z Melbourne, obsahující ten správný ventil do motoru mého autíčka. Najednou jsem cítil, že když se nemohu v moři koupat, když nemohu hrát na trumpetu a neumím komentovat přenosy fotbalu či rugby, tak bych měl z Weipy zmizet. Takže asi po měsíci po Vladimírovi jsem dal výpověď v práci a parťák mně gratuloval, že jsem vydržel tak dlouho. S vydatnou pomocí jednoho naprosto neznámého, a snad i neskutečného dobráka, jsem si v Cairns opravil mé autíčko a najednou motor měl nové, správné ventily, ale stále ještě starý, zaolejoiný výfuk.

Trvalo to tak půl dne cesty směrem na Sydney, než se ten výfuk vypálil a přestal z něj jít oblak bílého kouře. Pozorní a dobrosrdeční automobilisté mně na silnici mávali a u benzínek ukazovali na ten mrak bílého kouře za mnou. Každému jsem musel vysvětlit celkovou

situaci a oni pozorně naslouchali a někteří mě i obdivovali, že se v tom autíčku nebojím jet.

V té době motoristé byli vůči sobě pozorní a ochotní nezištně pomoci jeden druhému. Stalo se mně také, že jsem předjel impozantního Rolls Royce a po chvíli jsem viděl, že to auto se mě snaží dohnat. Světla mu blikala a občas i zatroubil. Zpomalil jsem a na nejbližším rozšíření silnice jsme oba zastavili. Domníval jsem se, že se osazenstvu toho přepychového auta něco přihodilo a vystoupil jsem z auta a zamířil si to k nim. Z auta se pomalu vyhrabal dosti starý řidič, s pravou, řidičskou čepicí, a ukázal na dámu, sedící vzadu. Tvrdil, že ona věří že mám něco porouchaného na zadních kolech, protože se dole u silnice rozlézaly více než nahoře pod blatníky. Ujistil jsem ji, že to je tak záměrně a že toto nezvyklé uspořádání dává autu větší stabilitu v zatáčkách. Potom jsme si navzájem všichni poděkovali, já za projevový zájem o moji bezpečnost, ona za to, že se dozvěděla něco nového, a řidič nám oběma také poděkoval, ale nějak mně ušlo za co on vlastně mně děkoval.

V té době jsem již byl australským občanem a byl jsem najednou hrdý, že patřím právě do takovéto země, kde se lidé starají jeden o druhého a neustále si děkují.

Když jsem z Cairns uháněl do Sydney, zcela jsem zapomněl, že v Queenslandu je ještě období, kterému se pro jednoduchost říká „dešťové“. Takže se stalo, že hned druhý den jsem přijel k místu, kde silnice končila a začínala hladina, široká nějakých dvě stě metrů. Na jejím konci se silnice opět nořila z vody a pokračovala do mírného kopce. Podle množství aut a postavených stanů mně bylo jasné, že toto není krátkodobý fenomén a že tedy budu také stavět stan.

Nechal jsem stát auto na konci silnice a vydal jsem se vodou na druhou stranu. Nejprve mně voda sahala jen po kotníky a tak jsem pokračoval až do nejhlubšího místa, kde mně sahala po kolena. Vzhledem k mé nevysoké postavě jsem usoudil, že to nebylo zase tak moc hluboko. Vrátil jsem se k autu a měřil výšku svých kolen s výškou dveří. Definitivně podlaha byla pod úrovní hladiny, ale o karburátorech jsem si byl jistý, že budou nad vodou.

Jestli to byla má netrpělivost, anebo hloupost, jak to později při mém vyprávění ohodnotil Vladimír, bez delšího přemýšlení jsem zařadil dvojku a rozjel jsem se zaplavenou cestou na její druhý, nezaplavený konec. Auto začalo jako parník tlačit před sebou vlnu vody a výfuk přitlumeným rámusením vyfukoval do vody za mnou bubliny spáleného benzínu.

V tu dobu již vylezla většina lidí z aut, stanů a přívěsů a pozorovali mě, vskutku riskantní kaskadérství. Auto stále ještě jelo a až když jsme dosáhli to nejhlubší místo na celé zatopené silnici, začalo se trochu nadnášet. Protáčení zadních kol mě ujistilo, že my oba, auto i já plaveme, a ne tím směrem, kterým bych si přál .

Neplavali jsme naštěstí ale daleko. Do auta mně natekla voda, takže kolem mé nízké sedačky vznikla louže, která svou vahou posadila auto opěr na silnici a kola zabrala. Pár ochotných dobrovolníků se pustilo za námi a když jsme znovu trochu plavali, udržovali předek auta namířený na silnici. Mohl jsem se tedy uklidnit a přestat litovat, že auto nemá kormidlo. Udržoval jsem motor v obrátkách a sliboval mu nový olej, když nepřestane běžet.

Motor mě nezklamal a přestal běžet až když jsme vyjeli na suchou silnici a byli nějakých sto metru za vodou. Otevřel jsem dveře a nechal vytéct všechnu nateklou vodu, a na tu, které se nechtělo, jsem použil ručník. Otevřel jsem kapotu a nechal distributor sušit na pálicím slunci. Po cestě najednou začaly jezdit auta a cestující mně srdečně děkovali, mávali a troubili na pozdrav. Jediný, kdo mně nemával, byl místní farmář, který svým nákladákem převážel auta těch, co velice spěchali a měli na zaplacení dosti nehorázné sumy, kterou on za svou službu účtoval. Místo zamávání na mě vystrčil prostřední prst levé ruky, což jsem již věděl, co to znamená.

Trvalo celé odpoledne, než auto a vše v autě vyschlo. Objevil jsem při tom, že druhou sedačku, kterou jsem nepotřeboval, mohu složit a tím jsem si uvolnil v autě dost místa na spaní. Tu noc jsem nestavěl stan a spal v autě. Když jsem ráno z něj vylezl, jedni manželé, co na tom parkovišti také spali, se divili, kam jsem se tam vešel. Když jsem se s nimi z povzdálí podíval na mé autíčko, divil jsem se tomu také.

Jakmile jsem přešel hranici mezi Queenslandem a Novým Jižním Wales, věděl jsem, že další rozvodněnou řeku již přeplouvat nebudu muset. Ze vzduchu mizelo to typické, tropické vlhko a já si to uháněl do krásného a teplého podzimu.

Někteří australští řidiči, aby si krátili dlouhou chvíli za volantem auta, si během cesty hráli hru na „závodníky“, což bylo tenkrát velice zábavné a ve většině australských států a teritorií naprosto legální. Mimo obcí, rychlost na silnicích totiž nebyla omezená.

Hra začala tím, že jednoho předjelo auto a řidiči si během předjíždění vyměnili Churchillovo „V“ znamení. Někdy ale jen stačilo, aby se jeden přilepil za auto před ním a držel se stále ve stejném odstupu. To bylo také počítáno jako předhozená rukavice a žádný řidič sportovního auta si to nenechal líbit.

Tak se také stalo, že uháněje si to již v Novém Jižním Wales, se najednou za mě „přilepil“ tmavý „Morris Cooper“. Já si to samozřejmě vysvětlil jako přátelskou provokaci a výzvu k závodu. Ukázal jsem mu „V“, přidal jsem a závod začal.

Sice „Cooper“ se mě nesnažil předjet, ale ač jsem se snažil sebevíce, zbavit jsem se ho nemohl. Seděl za mnou jako přišitý! Předjížděli jsme nespočetná auta, projížděli nespočetné zatačky a většinu času, otáčkoměr na palubní desce seděl na pokraji červené zóny.



Na jednom úseku se najednou přede mnou otevřela rovná čára cesty a pohled na otáčkoměr mě utvrdil, že pokud ještě přidám, bůh ví jak to dopadne! Byl jsem tedy jen zvědavý, jak ten „Cooper“ je na tom s jeho otáčkami. Chvilí se nic nedělo a najednou jsem zaslechl podivný pískot. Tachometr seděl na 110 M.P.H., což přeloženo do evropštiny je něco přes 170 Km za hodinu, a plátěná střecha nade mnou vydávala takový hukot, že jsem nemohl rozeznat zdroj toho pískání. Zpomalil jsem a teprve po chvíli jsem s jistotou poznal, že to píská ten „Cooper“, a co navíc, na střeše měl blýskající se, modré světlo!

Zastavil jsem u cesty, překvapením celý zcepenělý, neboť to se jen tak nestávalo, aby jen tak, pro nic a za nic, někoho zastavila policie! Oba jsme vystoupili z auta a policajt, jen o něco starší než já, se mě jako první zeptal jak se mám. Trpělivě počkal, než jsem ze sebe vykoktal, že se mám dobře, a teprve potom chtěl vědět, jak to, že nemám na autě žádnou registrační značku.

Vysvětlil jsem mu, že má roční registrace, zaplacená ještě na Tasmánii, zrovinka prošla, když jsem byl v Cairns. Zavezl jsem tam auto na dopravní inspektorát a oni mně vzali ty Tasmánské značky a nově zaregistrovali mé auto v Queenslandu. Nové značky ale museli objednat z Brisbane a tak jsem na ně musel čekat. Čekal jsem na ně ale jen pár dnů, po kterých jsem na policii vysvětlil, že musím nutně do Sydney. Oni s tím naprosto souhlasili a utvrdili mě, že až tam doježu, tak ty značky tam za mnou pošlou. Dali mně kousek papíru, na kterém popsali celou situaci a dodali, že „to by mělo stačit“. No a právě ten kousek papíru jsem potom ukázal tomu mladému, závodčímu policajtovi.

Ten se s mým vysvětlením spokojil a chtěl jen vědět, jestli vím, že v Novém Jižním Wales je na silnicích omezená rychlost. Upřímně jsem se mu přiznal, že to nevím a ujistil jsem ho, že to nyní již vědět budu.

Tím ale nebyl ještě mému „zadržení“ konec. Policajt chtěl vědět, jaký můj „Spitfire“ má motor, usednul také za volant a naslouchal pozorně onomu sladkému pobrukování. Po něm přišla řada na mě a já si mohl vychutnat ty samé, blažené pocity v jeho „Cooper“.

Nakonec policista chtěl vědět, jestli jsem už zase nezapomněl o tom omezení rychlosti. Pro jistotu to napsal na malý lístek a trval na tom, abych si ho přilepil hned vedle tachometru. Rozloučili jsme se k naší oboustranné spokojenosti a potřásl jsem si rukou, jako již starí přátelé.

Po pár kilometrech jsem uviděl benzinovou stanici a zaparkoval jsem před jejím bistroem. S hrnkem kávy a hamburgerem jsem si sedl u velkého okna na silnici a sledoval jsem projíždějící auta. Jedno projelo kolem, náhle zastavilo a vrátilo se k benzínce. Mé auto tam bylo jediné zaparkované a řidič zaparkoval hned vedle něj. V bistru

jsem byl také jediný a tak hned ke mně zamířil. Jako obvykle, musel jsem se mu svěřit jak se mám a hned chtěl vědět, jestli ten policajt mě chytil. Jeho auto bylo totiž jedno z mnohých, které jsme v té závodnické honičce předjeli.

Když jsme mu řekl že ano, že jsem byl dopadnut, chtěl vědět, jak to, že nejsem zavřený?

„Auto bez čísel, řidič, jedoucí jako blázen rychle, a za ním policajt - no to je přeci na zavření!“

Řekl jsem mu, že to byl hodný policajt a chtěl nechtě, jsem mu musel vylíčit celou podivnou záležitost s mými registračními čísly.

Z vděčnosti k tomu hodnému policajtovi, který mě ani nezavřel a ani nedal pokutu, jsem téměř celé odpoledne jel přesně podle toho lístku, který mně dal. Ten lístek se ukázal jako skutečný poklad, neboť kdykoliv mě potom chytili za překročení povolené rychlosti, odvolával jsem se na ten lístek a tvrdil: „Jak bych jen mohl jet tak rychle jak tvrdíte, když to tu mám napsané!“ Policajti uznali, že to je pádný argument a pokutu jsem nikdy neplatil.

Má registrační čísla mezitím přišla do Cairns a odtamtud je poslali na mou adresu do Sydney, kterou jsem jim poslal asi čtrnáct dnů po mém příjezdu. Výsledkem bylo, že jsem více jak měsíc jezdil v Sydney bez čísel a stal se tak předmětem zájmu místních strážců pořádku. Ukazoval jsem jim ten kousek papíru s nečitelným podpisem, který časem zchátral a vypadal naprosto nedůvěryhodně. Většina policistů co mě zastavili, nevěděla co si v takovéto situaci počít a tak jen říkali „OK“. Jen jeden navrhl, abych si ten lístek vylepil za přední okno auta, že takto to bude více odpovídat předpisům. Registrační známka se totiž v Austrálii lepila právě tam.

Učinil jsem tak a skutečně, při dalším zastavení jsem jen ukázal na roh okna a naprosto bez problému jsem potom dostal jejich „OK“.

83. SYDNEY A MOŽNÁ, ŽE I ŽIVOT KLIDNÝ

Hned po mém návratu do Sydney jsem si podal žádost o zaměstnání v laboratořích firmy Dunlop. Díky velice dobrému doporučení, které jsem měl z laboratoří v Hobartu, jsem již za pár dnů nastoupil coby „laborant“ a od rána do pozdního odpoledne jsem na různých přístrojích testoval, jak moc dobré pneumatiky Dunlop vyrábí. Našel jsem si garsoniéru poblíž laboratoří a najednou jsem se zaběhl do kolejí norem spořádaného života.

V šedesátých letech, Sydney ale nebylo pro spořádaný život tím pravým místem, neboť bylo přeplněné omladinou, naplněnou touhou si „užít život“. Tudiž spořádaný život bylo to poslední, k čemu jsem měl zrovinka chuť. Městem navíc panovala atmosféra celkového morálního uvolnění, což se i promítalo do chování jednotlivců.

Právě tato atmosféra způsobila, že jsme s Vladimírem tento posun v chování vyhledávali speciálně u děvčat a nedali jsme pokoj, dokud jsme ho nenašli. Děvčata vcházela do našich dnů a pozdních nocí jako překrásné víly ze Svatojánské noci, krátce jen, ale vřele a hřejivě. Byly poezií našemu mládí a jejich krása se rýmovala s našimi představami o neskutečnu. Teplé noci v parku nám umožňovaly sladit harmonii našich duší a vytvářet tak nezapomenutelné chvíle lásky, tak bláznivé a okouzlující.

Kolem přístavu a ve velice vykřičené čtvrti Kings Crossu, byly početné kavárničky a i jiné podniky, bez specifického určení jejich účelu. Ve většině z nich se hrálo na kytaru a zpívalo, pilo se instantní kafe a až do pozdních ranních hodin se všeobecně zevlovalo. Ve velice známé Wayside kapli snad neustále někdo cosi mluvil a většinou vychvaloval revolucionáře Che Guevaru, anebo protestoval proti válce ve Vietnamu. Ze všech takovýchto seancí, jsem si zapamatoval jen to, že „nemám pro co žít, pokud proto to nejsem odhodlaný umřít“. Umřít se mně zrovinka nechtělo a tak jsem se smířil s tím, že nemám pro co žít a choval jsem se úměrně k tomuto predikamentu.

Vladimír se již stačil zotavit z „očistce“, jak nazýval svůj pobyt ve Weipě, opět pracoval jako zahradník a dokonce bydlel zase i v tom samém domku pro zahradníka. Majitelé té zahrady byli zřejmě velice zámožní, neboť vedle toho domku ještě vlastnili velký dům, kde v garáži byla dvě drahá auta. Navíc kdesi měli i ostrov a plantáže čehosi, o čemž Vladimír nevěděl co to bylo a kde to bylo. Tvrdil, že bez toho může žít a tak se po tom ani nikde nepídil.

Jedno z aut v garáži bylo „Aston Martin“, které stálo desetkrát tolik než můj „Spitfire“, a to i přesto, že mělo motor jen asi čtyřikrát větší. Vladimír měl i klíče od celého domu a obou aut a ve vší vážnosti tvrdil, že domácí před odjezdem mu nařídili ta auta „občas projet“. Ani je nenapadlo, že Vladimír by nemohl nemít řidičský průkaz a tak auta byla „neprojetá“ i po několika měsících jejich pobytu na tom ostrově.

Takže když jsem jednou navštívil Vladimíra, rozhodli jsme se projet chudáka „Astonu“, který o to jistě již žadonil svými čtyřmi automobilovými dušemi. Nejprve jsme zamířili na Kings Cross a pomalu, a hned několikrát, jsme tou hlavní ulicí projeli. Nestačili jsme se divit, jak o mnoho pozorněji se na nás dívaly postávající dívky, než při našich obvyklých pěších toulkách.

Uviděl jsem tam i jednu mou oblíbenou, se kterou jsem si kdysi vyměnil pár slov. Tenkrát stála na ulici a kolemjdoucích mužů se cosi šepotem ptala. Velice důstojným krokem jsem si to namířil přímo k ní a připravil jsem se na roztomilou konverzaci. Prošel jsem a ona se mě vůbec nic nezeptala! Vrátil jsem se tedy a prošel kolem ní, tentokrát z jiné strany a v opačném směru. Když ani podruhé se mě nic nezeptala, přistoupil jsem k ní a zeptal jsem se

jí, proč se cosi ptá jiných a mě takto blatantně ignoruje? Na to mně s úsměvem odpověděla, že si nemyslí, že na ni mám a chtěla vidět mou peněženku. Po důkladné inspekci mé peněženky se ukázalo, že měla skutečně pravdu. Ona dále pokračovala v jejím marketinku a mě opět vynechávala, takže jsem se nikdy nedozvěděl, co těm mužům do ucha šeptala.

Když jsme tentokráte kolem ní hrdě projížděli, hrozně jsem si přál, aby mě poznala a přišla mně to tajemství pošeptat. Sice nás viděla, ale než stačila k nám přijít, auto za námi na nás začalo výhruzně troubit a my jsme museli odjet a zablokovaný pruh ulice uvolnit.

Z přečpané ulice jsme se vydali „Astonem“ na severní pláže a všude se nám líbilo, jak jsme se tak hodně v tom autě lidem líbili. Samým tím díváním kolem, jsem zapomněl se dívat na všechny ty různé přístroje na palubce, a tak když jsem konečně pohlédl na ručičku benzinu v nádrži, oba jsme se zhrozili. Bylo nám jasné, že pokud se chceme s tím autem vrátit zpět do Mosmanu, kde to auto bydlelo, tak budeme muset koupit benzin.

Zastavil jsem u prvé benzínky a jelikož tenkrát byli ještě u každé takové benzínky mladíci, kteří se ptali nejprve jak se máme a potom hned co si přejeme z jejich služeb. Ti pak nejenomže načepovali benzin, ale i zkontrolovali hladinu motorového oleje, tlak vzduchu v pneumatikách a nakonec umyli i přední sklo auta.

Po prvním malém nedorozumění, kdy ten obsluhující mladík, celý červený rozpaky, se mně svěřil, že ještě nikdy benzin do Astona Martina nenaléval a že tedy neví, kde se odemyká záklopka na nádrži. Oba s Vladimírem jsme se začali po nějaké páčce rozhlížet, ale ač jsme mačkali kteroukoliv jsme našli, dělo se vše možné, jen ne to co jsme potřebovali. Záklopka se otevřít nechtěla! Nakonec Vladimír si vzpomněl, že někde viděl knížečku, kterou každé správné auto má mít, a napadlo ho, že možná tam to bude napsáno.

Knížečku jsme nakonec našli a našli jsme i ve dveřích mistrně schovanou páčku na uvolnění nádrže. Mladík naplnil benzin, zkontroloval olej, pneumatiky a když nám již po druhé myl okno, začal jsem mu strkat do ruky peníze na zaplacení celého toho špásu. Vzal je a odběhl s nimi do budovy benzínky a dlouho nevycházel. Vladimír se již chystal tam vyrazit, když se mladík objevil a velice pomalu nám začal vracet drobné. Nebylo vůbec zvykem dávat jakékoliv „všimné“ a tak jsem strčil peníze do kapsy a usedl a chystal se odjet. Mladík ale najednou opět a již po třetí, začal nám mýt okno auta. Byli jsem s Vladimírem tak překvapení nepochopením situace, že jsme seděli a čekali, jestli po třetím umytí, ten mladík nám začne mýt to sklo po čtvrté!

Z té otročiny ale mladíka zachránilo policejní auto, které se postavilo před nás a dva, přísně vypadající policajti, nechtěli ani vědět jak se máme, ale hlavně co jsme zač a jestli ten „Aston“ je náš

či ukradený. Paní v benzínce u kasy totiž sledovala celou tu komedii s otevřením nádrže a hned ji napadlo, že jsme to auto asi ukradli. To si ostatně prý již myslela hned, když nás viděla lézt z auta.

Žádné doklady, potvrzující vlastnictví toho auta jsme samozřejmě neměli, já měl jen řidičský průkaz ještě z Tasmánie a Vladimír neměl ani to. Takže jsme se ani nenamáhalí nějaké papíry hledat a těm dvěma zvědavým policistům jsme mnoha slovy objasnili celou situaci. Vynechali jsme jen to, že Vladimír je jen zahradníkem a já že nejsem součástí té bohaté rodiny. Jelikož tenkrát se v Austrálii nelhalo, oba nám to hned uvěřili a dokonce se i omluvili. Já jsem jim na oplátku poděkoval za jejich bdělost a ostražitost, a dodal jsem, že jsem četl v novinách, že takováta auta se skutečně kradou. Také jsem jim řekl, že jsme hrozně rádi, že se o nás takto starají a že to vyřídíme doma.

84. CESTA STRAŠNÁ A STRAŠNĚ PRAŠNÁ

Pamatuji si, že jsem nikdy neměl problémy s loučením. Potřesení rukou, ojenutí a víra ve vzájemné znovu setkání, mně loučení vždy do velké míry usnadnily. Takže když jsem se loučil s kolegy v Dunlop laboratoři, s Vladimírem a několika děvčaty, které jsem v Sydney poznal, byl jsem si jistý, že to je jen dočasné odloučení. Mimo vedoucího laboratoře v Dunlopu mně mou naplánovanou cestu nikdo nerozmlouval a jen on, ač Australan, se divil, proč chci do Západní Austrálie, kde „nejsou vůbec ženský“? Sliboval mně přeřazení na lepší pozici s patřičným přidáním na platě a brzké přemístění do nových laboratoří, které Dunlop v roce 1971 budoval. Litoval jsem, že to neudělal dříve, ještě před tím, než jsem se již sto procentně rozhodnul ze Sydney zmizet.

Při jedné návštěvě u Radka jsem se totiž dozvěděl, že Dumez bude budovat v Západní Austrálii duplikát železnice z Dampieru to Tom Price a jako již obvykle, Radek mně tam opět nabídl práci. Vidina vysokého platu, a hlavně zase něčeho nového, mně tu noc nedala spát a druhý den jsem byl již rozhodnutý - pojedu do Dampieru, několik tisíc kilometrů vzdáleném. Kolik kilometrů to bylo jsem přesně nevěděl, ale stačilo to k rozhodnutí prodat „Spirfire“ a koupit si větší, spolehlivější auto.

No a právě při tomto reorganizování jsem zažil to nejpodivnější loučení doposud - loučení s autem, které mně bylo kamarádem více než po dva roky. Jelikož věřím, že i neživé objekty musí mít svou „duši“. Mé milované autíčko, které nás ze svých posledních sil dovezlo do Cairns a které se mnou neuplavalo řekou někam do moře, duši definitivně mělo. Zůstalo stát opuštěně na dvoře autoprodejnny a připadalo mně, že se na mě dívá svými smutnými reflektory a

nemůže pochopit, co udělalo špatně a proč ho tam nechávám na pospas nemilosrdným prodejčům aut?

Uklidnil jsem své výčitky svědomí až teprve cestou do Dampieru, kdy jsem jel po prašné, příšerně hrbolaté cestě. Auto značky Holden, které jsem si v Sydney koupil speciálně pro tuto cestu, skákalo chuděra nepřijemným překvapením a vše, na tak solidním a velkém autě, bouchalo a rachotilo. Teprve tehdy jsem si byl jistý, že jsem udělal dobře - malý, svižný „Spitfire“, by se na té cestě určitě rozsypal.

Ze Sydney jsem odjel jeden červnový večer a namířil si to na Dubbo, které podle silniční mapy bylo jedním z měst, která jsem na své cestě nesměl minout, pokud jsem nechtěl v Austrálii zabloudit. Holden byl mnohem větší auto než Triumph Spitire a tak se mně do něj mimo všeho, co jsem již měl, vešly i dva kanistry benzinu a jeden plastický kanistr, plný pitné vody. Tam, kam jsem měl namířeno, vedlo povícero cest a všechny měly velice špatnou pověst. Již mnoho lidí, a dokonce i celých výprav, se tam uprostřed Austrálie ztratilo a i když se jednalo hlavně o výpravy konané v minulém století, neviděl jsem důvod, proč zrovinka já, bych se nyní nemohl ztratit jako oni.

Předobří přítel Vladimír mně dal na cestu mimo svého požehnání i velký pytel jakési suché směsi. Obsahovala ovesné vločky, rozinky, ořechy a kdo ví co ještě. Vladimír trval na tom, že on se tím živí již deset let a ještě ho to do hrobu nepřivedlo. Ochutnal jsem jednu lžici, čímž jsem se utvrdil, že mě to do hrobu také nepřivede, a z Vladimírem jsem se srdečně rozloučil. Takto jsme se loučili již často a vždy při následovném setkání, jsme se ještě srdečněji vítali. Tentokrát jsem ale netušil, že Vladimíra již nikdy nepotkám.

Jel jsem asi hodinu a přepočtená předměstí Sydney mě stále ještě provázela svými světly, která jakoby mě nechtěla na ten západ nikdy pustit. Na jednom osvětleném prostranství u cesty jsem uviděl osamělého stopaře a aniž bych dvakrát přemýšlel, sjel jsem z cesty a milý klučík se naložil vedle na sedadlo. Mohlo mu být tak nanejvýš sedmnáct a hned mně vysvětlil, že jede do dalšího malého městečka, kde na něj čeká jeho sestra.

Začali jsme si povídat o čem se v takovýchto situacích povídá a brzy jsme o sobě věděli dost na to, abychom se navzájem přestali zpovídat. Samozřejmě jsem mu řekl, že jedu do Dampier v Západní Austrálii a on mě udivil, když nevěděl, kde to je. Ostatně já to také nevěděl, dokud mně to Radek neukázal na mapě. Já jsem ale v Austrálii na zeměpis do školy nechodil jako on a tak jsem to nechápal. Mladík mě ujistil, že on také do školy na zeměpis v Austrálii nechodil, a na vysvětlenou dodal, že vlastně do školy nechodil téměř vůbec. Potom mě udivil ještě jednou, když se zeptal, jestli bych ho vzal do té tramtárie sebou. Poděkoval dříve, než jsem stačil odpovědět a

upozornil mě, že nemá vůbec žádné peníze a ani nic k jídlu či k pití. Tím se mně stal okamžitě nesmírně sympatický a s radostí jsem mu oznámil, že mám od Vladimíra zásoby, které by stačily koňovi na týden a nám na ještě déle. Peněz, že mám tak jen na benzin a jestli chce jíst se mnou vložky a pít vodu, tak je vítán!

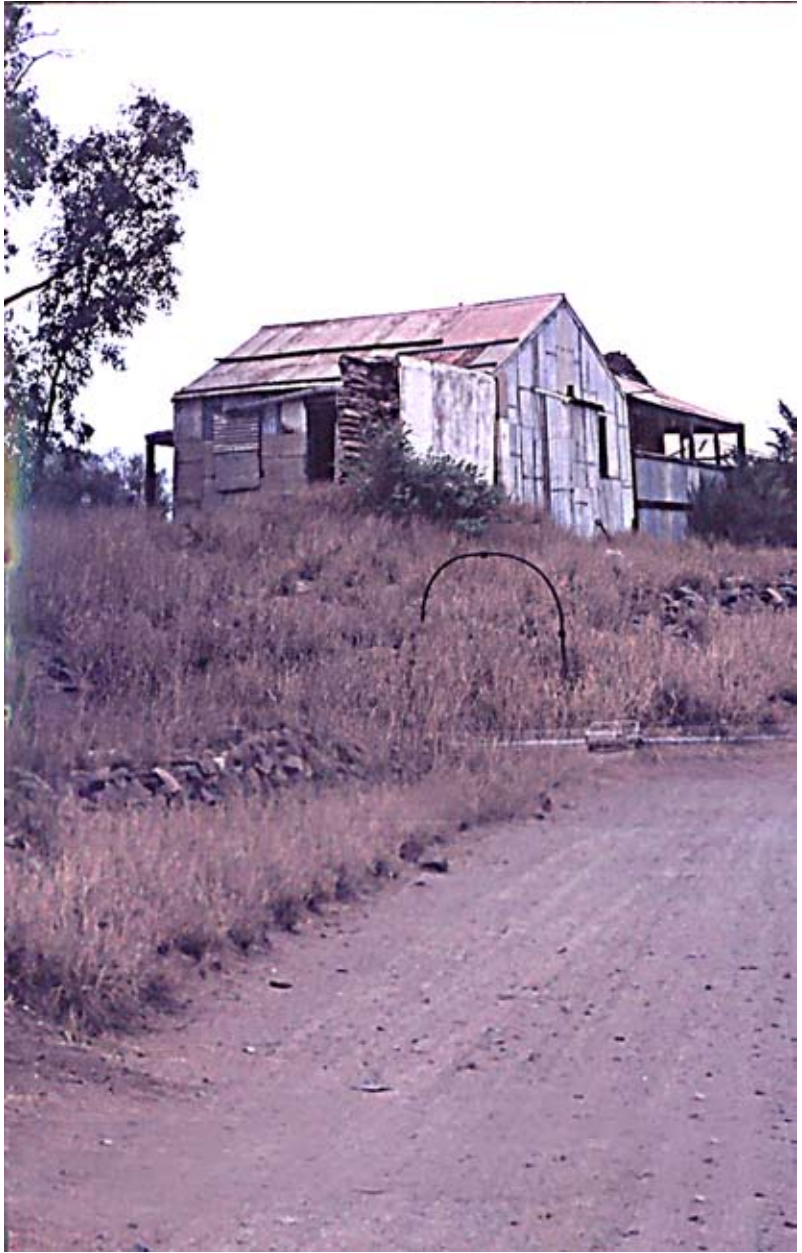
Souhlasil jak s vložkami, tak i s vodou, a hned chtěl trochu těch vychvalovaných vložek, neboť prý od rána nejedl. Byl jsem docela rád, že mám na tak dalekou cestu parťáka, ale pro jistotu jsem se ho zeptal, zdali se chce zastavit u své sestry a oznámit jí své rozhodnutí. Odpověděl mávnutím ruky a pokračoval v pocívání ovsa.

Kolem půlnoci jsme zastavili a já, coby senior, jsem spal na privilegované zadní sedačce a mladík na přední, kde se musel o místo na nohy dělit s volantem. Ráno jsem se cítil dost špatně, protože, než jsem odjel ze Sydney, v hotelu, kde jsem pár týdnů před odjezdem myl nádobí, mně upekli ohromný steak na cestu a můj staromládenecký žaludek na takový přepych nebyl zvyklý.

V tom hotelu jsem pracoval současně s prací laboranta u Dunlop, protože mně chyběly peníze na koupi ojetého, sedm let starého Holdena, kterého jsem si v jedné prodejně vyhlédl. Za mého Triumpha mně totiž v prodejně nic nedali, neboť když spočítali, co jsem ještě na něj dlužil jedné vydřidušské finanční firmě, tak tvrdili, že mohu být rád, když ten dluh převezmou a já již nic dlužit nebudu. Takže jsem byl bez peněz, bez auta a dobrák Vladimír mně naštěstí půjčil jeho malého, starého Reanulta, kterého si koupil jen proto, že ho jeden jeho známý potřeboval prodat. Vladimír nejenomže neměl řidičský průkaz, ale on se ani nenamáhal se naučit autem jezdit. Takže když jsem to auto nakonec projel já, hned jsem s tím Vladimírovým známým souhlasil a doporučil Vladimírovi udělat s autem to samé a rychle ho prodat. Vladimír ale trval na svém, že se mu Renault líbil již v Československu a že vlastněním jednoho takového auta udělá radost své mamince, která toho času žila ve Švédsku. Takže Vladimír měl Renaulta a já Holdena, a oba jsme byli přesvědčeni, že k našemu účelu máme to nejlepší auto.

Silnice ze Sydney, po kterých jsme doposud s mladým stopařem jeli, byly sice většinou asfaltové, ale dlouhé hodiny, trávené za volantem, se mně začínaly nelíbit. Nenapadlo mě nic lepšího, než půjčit ten volant mému dychtivému spolujezdci, který mě ujistil, že umí řídit auto a že má i řidičský průkaz, i když ne zrovinka u sebe. Projížděli jsme sta kilometrů po velice málo frekventovaných silnicích a tak jsem si byl jistý, že i jen to prvé usvědčení bude stačit. Po pár ujetých kilometrů jsem se uklidnil, neboť mladík řídit uměl a já jsem se mohl zcela oddat odpočinku.

Odpočíval jsem ale opatrně, jedním okem jsem stále sledoval cestu před námi. S hřejivým uspokojením jsem později zaznamenal, že když na krajinu okolo cesty padla tma, tak mladík správně zapnul



hlavní světla. To mně znásobilo mou důvěru v jeho schopnosti, že jsem po chvíli usnul a zavřel obě oči.

Když jsem je opět otevřel, stačil jen strhnout volant auta a místo abychom nabourali přímo do patníku, jenom jsme ho odřeli blatníkem. Mladík za volantem se mezitím probudil a prudce zabrzdil, neboť vůbec nevěděl co se děje. Později se mně přiznal, že ani nevěděl kde je.

Blatník byl odřený, ale jinak se autu nic nestalo. Vyměnili jsme si místa a celý zbytek cesty do Západní Austrálie jsem řídil již jen já. To ale neznamenalo, že cesta se stala bezpečnější, neboť po několika dnech jsme se dostali na cesty, které byly již jen prašné. Jen v blízkosti vesnic či benzinových stanic byl kousek cesty vyasfaltován, a tak obvyklý mrak prachu za námi na chvíli zmizel. To ale již nebyly takové zhýčkané, městské benzinové stanice, ale staly se z nich seskupení nízkých, zaprášených domů s plechovými střechami. Velké parkoviště kolem bylo obvykle plné zaparkovaných aut a monstrózně velikých nákladňáků. Poprvé jsem tam také uviděl „silniční vlak“, o kterém jsem slyšel jen nejhrůznější historky.

Byl to v podstatě jeden velký nákladňák, který za sebou táhl ještě dva stejně velké přívěsy. Nedovedl jsem si představit předjíždět takový nákladňák na prašné cestě, neboť mrak prachu za ním, ale hlavně okolo něj a přívěsů, halil vše ve výhledu. Naštěstí všichni řidiči těch nákladňáků jezdili jako čerti rychle a tak jsme doposud nemuseli žádného předjíždět.

Naše štěstí nás ale opustilo, když jsme jednoho dne zrána uviděli před sebou stoupat k bezmračné obloze velký sloup prachu. Za dosti dlouho jsme ten nákladňák dohnali a skrze rudý prach jsme se stali středem pozornosti několika krav, nakukujícím skrze mezeru v bedněni posledního přívěsu. Přestože jsme zavřeli všechna okna a větrání, jemný prach byl nejenom v autě, ale měl jsem ho i v nose a mezi zuby.

Bylo naprosto jasné, že nákladňák jede pomaleji než my jen proto, že veze živé tvory. Z toho jsem usoudil, že řidič je ohleduplný a jistě i hodný člověk, ale to nám v tom oblaku zvířeného prachu moc nepomohlo. Věděl jsem, že nemohu předjíždět, dokud si nebudu jistý, že proti nám dlouhou dobu nic nepojede.

Jenže na cestu před námi jsme neviděli a tak jsem přemýšlel, jak takovouto situaci vyřešit ke všeobecné spokojenosti. Přemýšlel jsem a mezitím jsme polykali prach.

Nebýt toho, že se v jednom úseku cesta velice mírně zatáčela a nalevo před námi se objevil její, asi kilometr prázdný úsek, zastavil bych a dal nákladňáku pořádný náskok. Takto mně ale bylo jasné, že nám zrovinka pomalu mizí jedinečná šance ten vlak před námi předjet.

I když jsme byli jen jedině auto za nákladákem, přesto jsem zapnul pravou směrovku a zamířil do ještě většího, prašného mračna vedle nákladáku. Přidal jsem plný plyn a auto se rozjelo jako na závodech. Pozoroval jsem jen stranu přívěsů a snažil jsem se být od ní co nejdále. Po pravé straně jsme byli omezováni šířkou silnice, která nebyla původně budována pro tak široké nákladáky, a jistě se ani nepočítalo s tím, že by kdy se na ní nějaká auta předjížděla.

V polovině druhého přívěsu jsem s údivem zpozoroval, že právě ten pruh silnice, vyhrazený speciálně pro provoz v protisměru, se začal pozvolna zužovat. Když jsem navíc najednou zahlédl blikající směrovku v zadu na nákladáku, z hrůzou jsem si uvědomil, že celý ten dlouhý vlak zatáčí přes cestu doprava!

Začal jsem brzdit a mírný smyk, které auto dostalo, nám nařuknul levý zadní blatník. Hned mě napadlo, že jsem s mým spolucestujícím na karamboly jedna-jedna a on si to rád vyslechl. Řidič nákladáku nemohl tušit, co se vedle něj odehrávalo, protože v tom prachu bylo vidět tak nejméně na čtyři metry. Ubral jsem na brzdění, což ovšem nestačilo a nákladák nás vytlačil z cesty ven. Naštěstí cesta neměla ani příkop, ani patníky, a tak jsem ani nepoznali, že již na cestě nejsme. Zpomaloval jsem a zatáčel jsem zároveň s nákladákem, a to i když tam, kam on měl namířeno, jsme jet nechtěli. Když jsem se nakonec rozhodl, že je to v podstatě jedno kam pojedeme, objevila se před námi velká hromada šterku.

Stačil jsem jen krátce zvolat něco, co si již nepamatují, což si můj spolucestující ale správně vysvětlil a zapřel se rukama a nohama o palubní desku. Předek auta se vyhouplnul na tu hromadu a tam se rozhodl, že dál se po ní již soukat nebude. I tak jsme stáli asi v polovině té hromady a řidič nákladáku, který si mezitím povšimnul co se dělo, zastavil a přišel k nám. Ohodnotil situaci tím, že mně pochválil koupi mého Holdena. Řekl nám, že ze všech aut, která ho kdy předjížděla, to naše to dotáhlo nejméně.

Motor se zastavil, spolucestující vypadal sice bledě, ale krev nikde vidět nebyla, a já jsem se cítil také nezraněný a živý. Napadlo mě zkusit nastartovat motor a k velké úlevě motor hned naskočil. Zařadil jsem zpátečku a auto poslušně sjelo z hromady šterku dolů. Řidič přinesl pro nás dvě piva a při nich jsme si povídali o všem možném a chválili, jak je prozřetelné dávat k cestě hromady šterku.

Auto zpredu vypadalo normálně zaprášené a podívat se, jak vypadá ze spodu, se mně moc nechtělo. Takže jsme dopili, rozloučili se s řidičem a pokračovali směrem na západ. Ne tedy tam, kam se vezly ty krávy.

Ujížděli jsme na západ, což nám nepříjemně připomněl oslňující kotouč slunce, zapadajícího přímo pře námi. Jeho paprsky mě oslepovaly a řízení se stalo přímo utrpením. Nepomohly ani sluneční brýle a nepomohlo ani stínítko nad oknem. Rozhodli jsme se chvíli počkat, než slunce zapadne, a tak jsem na prvním odpočívadle zastavil. Mimo odpadkového koše tam byl i stůl a lavice, a tak se nám to místo hned zalíbilo.

Vytáhli jsme náš suchý proviant a těšili se, jak se v klidu tím ovšem nácpeme. Sotva jsme ale usedli, vrhlo se na nás hejno much a lezly po nás, jako kdybychom byli mršiny v pozdním stádiu rozkladu. Oháněli jsme se vším co jsme měli, což byly k tomuto účelu hlavně naše ruce, ale mouchy nás ignorovaly. Když jsme je začali plácáním zabíjet, braly to zcela stoicky a uhynutí, tak asi padesáti jím podobným, je vůbec nevyvedlo z míry. Přestali jsem tedy s plácáním, protože na rozdíl od much, nám začalo vadit narůstající množství skvrn na našich tričkách, které zbyly po rozmáčklych mouchách.

Po velice krátké chvíli jsme usoudili, že ten nerovný boj nevyhraje a ve zmatku jsme utekli zpět do auta. Než jsme ale stačili zavřít dveře, spousta much se přidala k těm, co na nás již pohodlně seděly a všechny potom svorně naplnily vnitřek auta tak hodně, že jsme na tom byli v podstatě hůř, než venku u toho stolu. V panice jsem rozjel auto a byl jsem si jistý, že oslepující, zapadající slunce je z těch dvou zel to menší. Trvalo ale dlouho než mladík-stopař, kterého jsme po našem společném boji s mouchami pasoval na „kolegu“, máváním trička všechny mouchy z auta vyhnal.

Dny ubíhaly a my jsme za sebou zanechávali známá místa jako Bourke a Longreach, a na cestách se objevovalo méně a méně aut. Často se stávalo, že po celé hodiny jsme nepotkali žádné auto a když se tak konečně stalo, jak oni tak i my, jsme na sebe vzájemně mávali.

Neustále jsme si ověřovali na mapě, že jedeme správným směrem a když nás mapa o tom nemohla ujistit, ujišťovali jsme se jen navzájem, že „jinak se jet nedá“. Jedouce Severním teritoriem, jsme objevili na mapě lákavou zkratku, která se zdála, že nám ušetří pár set kilometrů cesty. Na mapě ta zkratka byla representována docela slušně vyhlížející čarou a tak jsme na ní zabočili.

Nejprve cesta byla skutečně slušná, ale asi po hodině se začala měnit v méně slušnou a nakonec jsme se drkotali po cestě necestě. Silnice byla vymletá od dešťů z minulé dešťové sezóny, plná děr a velkých kamenů. Sice jsme si tam slíbili, že už nikdy žádnou zkratkou nepojedeme, ale to nám na té cestě nebylo momentálně nic platné. Situace byla tak zoufalá, že pomyšlení na návrat na hlavní silnici nám začínalo být přijatelným řešením.

Hledal jsem tedy nějaké příhodné místo k otočení a jelikož jsem žádný na té úzké cestě nemohl najít, jeli jsme a jeli dál, do útrob vyprahlého buše. Pozvolna se ale cesta začala lepší a místy jsme dokonce poznali, že se ji někdo snažil i opravovat. Podvozek auta téměř přestal bouchat o vyčnívající kameny a netrvalo dlouho a my přijeli na prostranství, kde stálo několik dlouhých, nízkých budov. K naší velké radosti jsme tam uviděli i velice jednoduché benzinové čerpadlo a tak jsme k němu hned zamířili.

Sotva jsme zastavili, obklopila nás velká skupina domorodých dětí a všichni se na nás smáli a cosi vykřikovali, což bychom jim nerozuměli i kdyby to bylo anglicky. Zeptali jsme se jich kdo nám může natankovat benzin a jeden starší kluk se chopil toho úkolu a naplnil nám nádrž. Vyndal jsem peníze na zaplacení a nemohl jsem pochopit, že se na mě všichni dívali, jako kdybych zrovinka spadl z měsíce.

Došel jsem k nejbližší budově, ale dveře s nápisem „kancelář“ byly zamčené. Vrátil jsem se k autu a vyhověl přání dětí a ukázal jsem jim mou kytaru, kterou viděli ležet v autě. Něco málo ze svého skromného repertoáru jsem jim zahrál a potom jsem kytaru půjčil tomu nejstaršímu, který velice nadějně začal napodobovat pár akordů, které jsem ho za tu chvíli stačil naučit.

Teprve asi za hodinu přijel jakýsi úředník, který, když nás spatřil, hned k nám zamířil a z auta vystoupil již rozhodnut se tvářit nakvašeně. Ani se nezeptal jak se máme, ani nám neřekl jak se má on, a to i když jsme se ho na to ptali. Chtěl jen vědět jak jsme se tam dostali a nechtěl věřit, že ta špatná cesta není zase tak špatná, aby nám v tom zabránila.

Když jsem mu sdělil, že nám dobrosrdečné děti naplnily do auta benzin, on přímo zaúpěl a já věřil, že kdyby tam nebyly ty děti, tak by se s námi i pral. Nakonec jsme se dohodli a já mu zaplatil za obsah standardní nádrže auta značky Holden, vyrobeného v roce 1963.

Už se nám ani nesnažil vysvětlit, že to seskupení budov reprezentuje jakousi rezervu pro domorodé děti, kam se nesmí ani pěšky vkročit. To všechno jsme se dozvěděli, až když jsme projeli rezervou a na druhém konci si přečetli velkou tabuli, popsanou různými výhrůžkami. Teprve tam jsme zanechali za sebou tu mávající skupinu dětí, rozradostněnou naším příjezdem.

Ten den jsme jeli a stále té zkratce nebyl konec. Cesta se podstatně vylepšila oproti té na začátku, ale i tak to byla pomalá jízda. K večeru nám docházel benzin a tak jsem do nádrže vyprázdnil nejprve jeden a později i druhý kanistr. Ručička na benzinu trochu povyskočila, ale bylo mně najednou jasné, že pokud brzy nepřijedeme k nějaké benzínce, skončíme stát někde v buši. Sníme ovesné vločky a potom zřejmě zešílíme hladem a sníme jeden druhého. Když jsem ale

změřil kolik máme pitné vody, přestal jsem se bát smrti hladem a i případného kanibalství. Bylo mně jasné, že pokud umřeme, tak to bude žízni,

Okolo auta se udělala tma jako v pytli a v té tmě nebylo nikde ani potuchy po nějakém spásném světélku. Nechtělo se nám věřit, že benzínky mohou být od sebe tak daleko a s vděčností jsme vzpomínali na Sydney.

Ručička benzínu klesla až na doraz a již ani trochu na hrbolech cesty neposkakovala. Auto ale stále ještě jelo, a já ho v tom začal povzbuzovat slovy, namířenými na jeho citlivou duši, o které jsem byl přesvědčen, že ji to auto má.

Když jsme z čista jasna, tak asi kilometr dole před námi, uviděli světla jakéhosi seskupení budov, zajásali jsme radostí, s jakou jsem již dlouho nejásal. Jásali jsme dokonce i když jsme zjistili, že cesta k těm světlům nevede rovně, ale velice klikatě. Jedno nám bylo již ale jasné: Tento den jsme se v buši neztratili a po neudržované a rozbité zkratce, jsme přijeli do Hall's Creeku, městečka uprostřed nikde. A můj Holden to všechno vydržel!

86. *DOMORODÉ NÁDHERY A JEJICH PLNÉ ZÁSTĚRY*

Po více jak týdnů celkového cestování, jsme se konečně dostali do Západní Austrálie. Hned jsme zaznamenali, že mouchy se staly více agresivní a cesty se staly ještě více opuštěné. Vzdálenosti mezi benzínkami či vesnicemi byly ještě delší a ani po hodinách jízdy se horizont před námi vůbec neměnil. I když jsme se cítili již téměř na dosah cíle naší cesty, stále nás ještě čekaly stovky kilometrů.

Někde mezi Broome a Port Headlandem, na dlouhé štrece cesty, jsme spatřili proti nám jedno osamělé auto. Jelikož za ním chyběl nezbytný mrak prachu, bylo zřejmé, že auto stojí a nejede. Když jsme k němu dojížděli, vedle otevřených dveří jsme viděli posedávat několik domorodců, z nichž mimo jednoho staršího muže, byly všechny ženy, různého věku. Jejich auto bylo pokryté snad nikdy nesmývaným, rudým prachem a pneumatiky, sjeté až na bílo podkladové síť, svědčily o tom, že v začátcích svého, více jak desetiletého života, pamatovalo lepší časy.

Zastavili jsme, přešli silnici a já se jich zeptal, co že to mají s autem?

„Nemám benzin, boss“, odpověděl mně ten jediný muž ve skupině a pokrčil rameny. Slovo „boss“ tenkrát domorodci používali kdykoliv mluvili s bílými ale mně se to nelíbilo.

„Jakýpak ty jsi jeho boss?“ ptalo se mě mé svědomí!

Takže jsem nejprve vysvětlil tomu domorodému Donu Juanovi, že mě nemá oslovovat slovem boss a teprve potom jsem přinesl jeden plný kanistr benzínu.



„Nemám peníze, boss“, spustil, když jsem se chystal nalít benzín do nádrže jeho auta.

Jelikož mé vysvětlení, ohledně nazývání mě „boss“ naprosto ignoroval, nenamáhal jsem se mu vysvětlit, že mu ten benzín dám a že za to nic nechci. Vypočítal jsem, že do nejbližší čerpací stanice, kterou jsme právě opustili, to je necelých padesát kilometrů a s těmi dvaceti litry tam bezpečně dojede. Na rozloučenou jsem mu podal ruku, i když on se očividně zdráhal či styděl, a šel jsem zpět k autu. Naložil jsem prázdný kanistr do kufru a když jsem se chystal nasednout, ten domorodec na mě začal volat zase tím, mou duši drásajícím voláním: „Boss, boss, moment!“ Přešel dokonce i silnici a ukazoval mně na jeho dámskou osádku auta, která najednou zmizela v buši.

Nevěděl jsem jak si to vysvětlit a tak jsem jen poslušně na něco čekal, k čemuž mě ten domorodý Don Juan čas od času vybízel. Nevěděl jsem, co mu mám povídat a tak jsem tu chvíli využil jako vítanou příležitost mu znovu vysvětlit, že já nejsem žádný jeho nadřízený.

Netrvalo dlouho a všechny ženy se postupně vynořily z buše, nesouce cosi v jejich vyhrnutých zástěrách. Když přišly k nám, uviděl jsem jejich zástěry, zaplněné jakýmsi zelenými plody, a musel jsem otevřít u auta kufr, aby bylo kam je všechny uložit. Vřele jsme poděkovali a teprve po mnohém mávání jsme odjeli. Ty plody chutnaly přímo skvěle a během mého pobytu v Západní Austrálii, jsem je potom mnohokrát hledal. Ačkoliv buš byl stejně nedohledný a vypadal naprosto stejně, jako mezi Broome and Port Headland, ty lahůdkové, zelené bobulky, jsem ke své veliké lítosti již nikde nenašel.

87. *VELKÉ BAGRY PRO DOLY A AUTA JAKO STODOLY*

Můj kolega cestovatel se rozhodl, že v Dampier nezůstane a pojede stopem dál. Nelákal ho výhled na možné zaměstnání a ani ho neděsila vyhlídka cestování bez auta, bez peněz a bez deky. Kromě pytlíku ovesných vloček od Vladimíra a mimo oblečení, ve kterém byl neustále navlečen, neměl vůbec nic jiného. Obdivoval jsem jeho naprostou lehkovážnost, ale hlavně jsem mu ji i záviděl. Ta totiž patří k tomu pučícímu, inkvizitnímu mládí, které jsem již zanechal daleko za sebou a na má sedmnáctá léta jsem si mohl již jen s nostalgií zavzpomínat.

V Západní Austrálii bylo, a věřím že i nadále je, všechno nadprůměrně veliké. Veliké jsou vzdálenosti, cyklony, nákladáky, a i Dampier se mně zdál moc veliký, neboť nebylo vůbec lehké najít

kancelář firmy Dumez. Po několika hodinách jsem zjistil proč tomu tak je: Firma Dumez žádnou kancelář v Dampier totiž neměla!

V hospodě jsem se na štěstí dozvěděl, že se tam jednou objevili nějakí dva, kteří byli určitě z nějaké evropské firmy: Na baru si totiž objednali víno a podruhé se tam již neukázali. Jelikož byla zrovinka sobota, bylo mně doporučeno počkat a v pondělí se po nich zeptat v kanceláři důlní společnosti.

Z peněz, které jsem ušetřil na cestu, mně jich mnoho nezbylo a tak jsem se rozhodl spát v autě, někde poblíž městečka. V místním obchodě jsem si koupil chleba a pár předražených konzerv a vydal jsem se vyhlídkovou rychlostí podél pobřeží. Brzy jsem našel vjezd na krásnou, písčitou pláž, ze které vystupovaly ohromné balvany. Zaparkoval jsem auto na vyhrátém písku a chvíli jsem v něm ležel a těšil se z tak krásného kouta přírody.

Byl zrovinka odliv a při pozdní procházce jsem našel na kamenech spoustu velkých ústřic, do kterých jsem se hned hladově pustil. Bylo to poprvé, co jsem je jedl nepokapané citrónem a hned jsem si slíbil, že je již nikdy citrónem pokapávat nebudu. Měly totiž velice jemnou, přímo brilantní chuť, kterou kyselost citrónu by určitě přehlušila.

Když jsem byl více jak najedený, zjistil jsem ke své veliké radosti, že jsem ani nesnědl všechny ústřice, nalepené jen na jednom kamenu. A těch kamenů bylo na té pláži pozeňnaně!

Na pláži jsem byl naprosto sám a ani druhý den v neděli tam nikdo nezavítal. I když v Austrálii oficiálně skončil podzim a začala již zima, ten kousek na sevozápadu tuto skutečnost naprosto ignoroval. Bylo teplo a tak jsem polehával střídavě v autě, střídavě na písku a i do vody jsem chodil, ale jen po pás. Chtěl jsem si být jistý, že v té průzračné vodě vidím na co šlapu a co kolem mě plave.

V pondělí jsem našel kancelář důlní firmy Hamersley Iron Mining Company a tam mě odveleli do jedné místnosti, kde jsem našel dva francouzské inženýry. Že jsou Francouzi jsem usoudil podle spousty kousků chleba, rozdrobeného po stole, a pár prázdných lahví od vína, stojících v rohu místnosti. Že jsou inženýři mně bylo jasné ze všech různých technických výkresů, na kterých se ty drobký chleba válely.

Vzpomněl jsem si jak se říká francouzsky „dobre ráno“, což dopadlo skvěle a oni mně rozuměli. Potom jsem ale já nerozuměl jim, neboť na mě spustili francouzsky. Vzpomněl jsem si, že se francouzsky umím zeptat, jestli by nechtěli se mnou posnídat. Uměl jsem to ale jen v jednotném čísle a navíc situace pro tuto frázi nebyla příhodná, takže jsem raději s mou francouzštinou nepokračoval.

Dal jsem jim velice úředně vypadající dopis od Radka, napsaný na super kvalitním papíře, s firemní hlavičkou, razítkem a ředitelském podpisem. Četli ho a když se oba začali zcela neskrývaně drbat

za uchem, tušil jsem, že situace se pro mě nevyvíjí zrovinka moc příznivě.

Když konečně položili dopis mezi chlebové kůrky na stole, vysvětlili mně, že jsou jediní z firmy Dumez, že stavba ještě nezačala a já jsem tedy třetí zaměstnanec. Nevěděli ale, čím mě zaměstnat, protože oni také nic nedělali. Vyjednali alespoň u důlní firmy pro mě ubytování a spoustu jídla ve firemní kantýně. Potřásli mně rukou a řekli, že až se zabydlím, tak druhý den ať je navštívím a oni mezitím něco pro mě najdou.

Ve skladu důlní firmy jsem dostal deku, polštář, dvě prostěradla a klíč od jedné ubikace. Když jsem ji podle čísla našel, viděl jsem před sebou otevřené dveře do jakési velké, hranaté bedny. Uvnitř byly dvě postele, z nichž jedna měla být obsazená. Teprve až když jsem vzal v úvahu množství prázdných plechovek od piva nahromaděných po jednou z nich, jsem usoudil, že asi ta druhá patří mně. Přemístil jsem z ní jen pár svršků a jako třetí zaměstnanec firmy Dumez v městečku Dampier, jsem ulehl naprosto spokojen se svým úspěšným začátkem.

Ležel jsem a díval se na strop nade mnou a zbytečně jsem si lámal hlavu nad tím, co budu u té firmy vlastně dělat. Když jsem nenašel nic, čím bych mohl pozitivně přispět k budování té železniční tratě, soustředil jsem se jen na pozorování pavučin na stopě, kterých strop nade mnou byl plný. Rozhodl jsem se proto ještě před obědem zajít do obchodu, koupit postřík proti hmyzu a zlikvidovat všechny pavouky, o kterých jsem si myslel jen to špatné.

Když jsem se vrátil, můj spolubydlící se vrátil také a již seděl na posteli. Navzájem jsme se ujistili, že se máme oba skvěle a podali jsme si ruce na znamení, že to myslíme vážně. Bylo mu dost přes čtyřicet, opálený, na sobě měl trenýrky značky „Adidas“ a tričko bez rukávů. Přespočetné hodiny slunečního svitu vybledly barvy jeho oblečení a rudý, zapraný prach, obarvil jak trenýrky, tak i tričko na standardní, světle rudo-hnědou barvu tohoto koutu Austrálie.

Mimo ruky mně podal i plechovku piva a tak jsme usedli, popíjeli a já se dověděl, co on v Dampieru dělá a také co dělá jeho bratr v Perthu, což bylo hlavní město Západní Austrálie. Nakonec chtěl vědět, na co se chystám s tou plechovkou postříku. S nadšením jsem mu vysvětlil, že postříkám strop a hned jsem dodal, že od něj nechci žádnou pomoc, ba ani slova díky. Prostě to udělám jen tak, ze své neskonalé dobroty.

Můj spolubydlící ale nebyl mými úmysly vůbec nadšen a vysvětlil mně, že večer je všude plno komárů, které dodatečně nazval tou nejhorší nadávkou jakou jsem doposud slyšel. Na závěr dodal, že „ti z tebe vycucnou poslední kapku krve“ a láskyplně se zadíval na pavučiny na stropě.

Pavouky nazval „chytrými prdelkami“ a tvrdil, že ty komáry vychytají za nás a jediné potom budeme moci klidně spát. Takže denní procedura před spaním spočívala v tom, že jsme po návratu z hospody vešli věčně otevřenými dveřmi do ubikace, zavřeli za sebou dveře a rozsvítili světlo. Přítomné komáry nenapadlo nic lepšího, než usednout na strop, kde se do nich pustli pavouci, všech možných pavoučích tříd a podtříd. Ač jsme byli svědky takového masakru, přesto jsme s klidným svědomím ulehli a nerušeně spali, až do druhého dne.

Snídaně v kantýně byl ultimátní kulinární zážitek, neboť tam bylo tolik všeho možného jídla, že jsem nakonec ani nestačil všechno ochutnat, protože jsem spěchal nastoupit do práce pro firmu Dumez. V kanceláři ale inženýři nebyli a zmizel i chleba ze stolu. Nevěděl jsem co počít, a tak jsem si sedl za stůl, kde byla jediná židle v místnosti, a čekal jsem a čekal.

Asi po hodině jsem se dočkal a jeden z inženýrů se objevil. Hned ve dveřích nasadil velice překvapivý výraz a zcela se mě zapomněl zeptat, jak se mám. Jak jsem později zjistil, on se zásadně nikoho na to neptal, ale to já nevěděl. Také jsem později zjistil, že nebyl překvapen tím, že jsem seděl na jeho židli a za jeho stolem, ale tím, že si najednou vzpomněl, že na mě zapomněl.

Nastala chvíle drbání za uchem a najednou se mu tvář rozjasnila a silným, rozkošným francouzským přízvukem se mě zeptal, jestli mám auto. Řekl jsem že ano, a jelikož nechtěl mé auto ani vidět, řekl jsem to i s patřičnou dávkou hrdosti.

„Bien“, zajásal a na mapě mně ukázal místo, asi patnáct kilometrů od Dampier, přesně na křižovatce, kde jsem zanechal před několika dny kolegu stopaře. Když jsem inženýra navíc ujistil že mám i tužku, radostně mně vysvětlil, že tam mám každý den stát a čekat, až přijedou nákladňáky s materiálem, určeným pro firmu. Ten materiál mám převzít a podepsat jim dodávkovou listinu.

Když jsem přijel na tu křižovatku, nemohl jsem si odpustit se nepodívat pod některé tam rostoucí keře, jestli tam náhodou nespí ten můj stopařský kolega. Nebylo po něm ale ani památky a tak jsem uvěřil, že úspěšně pokračoval ve svém cestování.

Jelikož mně ten inženýr dál nic již nepřikázal, byl jsem velice potěšen jednoduchostí mých úkolů. Speciálně, když jsem po asi čtrnácti dnech zjistil, že doposud žádné auto nepřijelo, začal jsem tušit, že čas v Západní Austrálii se měří rozdílně od zbytku Austrálie. Když jsem k tomu navíc připočítal i notnou dávku francouzského, žoviálního přístupu, bylo mně nad slunce jasné, že pod žádným stresem v mém novém zaměstnání nebudu.

Přes den slunce pánilo a já se schovával do stínu mého auta, odkud jsem pozoroval dlouhou čáru silnice, vedoucí z jednoho konce horizontu na druhý. Na severní straně silnice začínala jako



tenoučká, sotva viditelná černá čárka a na jižní straně zrovinka tak končila. Když jsem uviděl na jednom jejím konci nějaké auto, tak potom mu trvalo celou věčnost, než dojelo na křižovatku kde jsem stál já. Doposud žádné nezastavilo a tak opět trvalo celou věčnost, než zase zmizelo na druhé straně horizontu.

Prašná cesta, vedoucí z Dampier, pokračovala na jihovýchod k nedalekým horám, kde se ztrácela mezi nevysokým podrostem, tvořeným hlavně řídkými keři. Provoz na ni byl naprosto minimální a tak jsem tam stál opuštěný, uprostřed buše, pod modrou, bezmračnou oblohou a tetelícím se vzduchem. Nikdo nezastavil a tak jsem nemusel nikomu vysvětlovat, že jsem se nezbláznil a to, že tam celé dny stojím, je součástí mého nového, důležitého zaměstnání. To také přinášelo velké výhody - prvou, kterou jsem si uvědomil, bylo to, že jsem mohl na té křižovatce hrát na trumpetu jak hlasitě jsem jen chtěl a nikdo si nestěžoval.

Po večeři jsme s mým spolubydlícím diskutovali o všem možném, neboť on chtěl vědět o děvčatech v Sydney, kde nikdy nebyl a o děvčatech v Praze, kde také nikdy nebyl. Záleželo na mém momentálním rozpoložení, ale většinou jsem přeháněl a popisoval ta děvčata jako perfektní krasavice, ochotné padnout do náruče prvému, opálenému chlapíkovi. Někdy jsem se i začal obávat, že můj spolubydlící všeho nechá a odjede do Prahy, která se mu z mého vyprávění líbila nejvíce. Naštěstí po večeru v hospodě byl pivem tak zmožený, že veškerá rozhodnutí odkládal až na druhý den.

Jeden den, zrovinka když jsem trénoval na trumpetu „tá dá dá dá tá dá dá dá“, konečně jeden nákladák na křižovatce zastavil. Řidič byl očividně rád, když jsem mu podepsal všechny listiny, které mně předkládal, a s nadšením složil namontovaným jeřábem velké bedny a jednotlivé ubikace. Dalších čtrnáct dnů přijížděly nákladáky a já ochotně podepisoval listiny jednu za druhou. Cítil jsem se najednou důležitý a začal jsem se dokonce oblékat i do dlouhých kalhot a jediné košile, kterou jsem musel tudíž každodenně práť.

Kde se vzali, tu se vzali, přijeli montéři a z ubikací vytvořili úhledný tábor, včetně umývárny a velké jídelny s kuchyní. Mí známí francouzští inženýři, se kterými jsem se srdečně vítal, nainstalovali elektrické generátory a najednou tábor oživil prvými dělníky. Rozloučil jsem se s mým spolubydlícím v Dampieru a jednu z nových ubikací jsem zabral pro sebe a začal se zajímat co bude dál?

V Dampieru již plně fungovala firemní účtárna a při mé první výplatě jsem nechtěl věřit svým očím! Nejenom že mě platili velice štědře za mé úsilí, ale jak jsem zjistil podle výplatní pásky, firma mně platila i hodně přesčasů. Nechtěl jsem uvěřit svému štěstí!

Když uplynul tak asi týden od posledního nákladáku, kterému jsem podepsal průvodky, při mé návštěvě v účtárně firmy jsem se nesměle pozeptal po těch dvou francouzských inženýrech. Bylo mně

sděleno, že oba již odjeli zpět do Francie a tak jsem se raději honem přestal ptát. Vrátil jsem se zpět to tábora, který byl pojmenován podle vzdálenosti od Dampieru, takže se jmenoval „Jedenáctimílový tábor“ a snažil jsem se tvářit důležitě.

To se mně velice vyplatilo, neboť když jsem se jeden večer, dlouhými oklikami zeptal vedoucího tábora, co si myslí že já tam dělám, tak on mě pasoval na „nějakého oficiála z Dumezu“.

To se mně moc líbilo, ale věděl jsem, že nějakou aktivitu, alespoň „na oko“, musím vykazovat. Takže jsem se procházel po táboře, kontroloval jsem jestli těch ubikací do rána nebylo, jestli ty elektrické generátory jsou stále ještě dva a jestli jídlo v kuchyni je k jídlu. V jednom skladu jsem našel 16mm filmový projektor a s ním i několik filmů. Jeden večer jsem ho spustil a začat tak sérii představení „kina v příšerně zaprášené přírodě“. Když jsem promítnul všechny filmy, v účtárně nám objednali nové a kino pokračovalo nerušeně dál.

Po každém takovém představení jsem ještě obešel s baterkou celý kemp a opět jsem se tvářil jak jen nejdůležitěji jsem to uměl. Nikdo mně neříkal co mám dělat a nikdo se ani nestaral co dělám.

88. *HUSKI - JMÉNO PRO KOCOURA, CO SE V NOCI V BUŠI COURÁ*

Několik dnů poté, co jsem se nastěhoval do jedné odlehlé ubikace na konci kempu, jsem pod nedalekým keřem uviděl skrčenou, hnědo-červenou kočku, která pozorně sledovala každý můj pohyb. Jakmile jsem ale udělal pár pomalých kroků, namířených jejím směrem, kočka se otočila a zmizela. Přesto jsem ale zašel do kuchyně pro kousek masa a nechal ho ležet na tom samém místě, kde jsem tu kočku poprvé uviděl.

Za pár hodin jsem byl zvědavý, jestli kočka se vrátila a vzala si ten krásný kousek prvotřídního steaku. Pod keřem jsem nenašel ani kočku, ale ani maso, což bylo dobrým znamením pro mé krotitelské ambice. Druhý den, a dny další, jsem vždy na to samé místo dal kousek masa, někdy i ryby, a situace se opakovala. Jen doba, mezi zanecháním masa a dobou, kdy maso zmizelo, se s postupujícím časem krátila. Jednoho dne kočka dokonce již pokukovala z nedalekého keře a čekala, až od masa odejdu.

Trvalo několik týdnů, než přestala utíkat, kdykoliv jsem na své cestě zpět zastavil. Docela klidně již jedla a já se na ní z několika metrů díval, jak moc jí chutná. Trvalo dalších několik týdnů, než si poprvé vzala maso z mé ruky a dalších několik týdnů, než se nechala poprvé pohladit. V tomto stádiu jsem také poznal, že se nejedná o kočku, ale o kocourka, kterého jsem hned pojmenoval prvním jménem, které mě napadlo - Huski.

S velkou slávou jsem mu tedy oznámil jeho jméno a vysvětlil jsem mu, že je to ruské jméno pro huňaté psy, kteří běhají na Sibíři. Vzpomněl jsem si také, že některým se podařilo se zatoulat až na Aljašku, kde musí za sebou tahat sáně a nyní toho jistě hořce litují. Jejich život tím pádem ztvrdnul a ztvrdlo i jejich jméno - v angličtině zaměnili v jejich jméně jejich původní, krásné ruské měkké „i“ za tvrdý ypsilon.

Od toho okamžiku mně Huski dovolil ho i pohladit a netrvalo dlouho a začal mně sedávat na klíně. V takovýchto okamžicích jsem měl radost, že nejsem sám a že mohu společně s kocourem sedět na schodech mé ubikace a dívat se do dáli, jestli náhodou něco neuvidíme.

Když jsem se ráno probudil a usedl na schody, Huski se ke mně rozeběhl od „jeho“ keře a vyskočil mně na klín. Navzájem jsme si vyprávěli, jak jsme strávili noc a co nového jsme zažili. Z toho našeho společného vyprávění jsem samozřejmě rozuměl jen tomu mému, ale o kocourkovi jsem si byl jistý, že rozumí všemu.

Kolem kempu byl buš, který sestával s nízkých keřů, s kořeny zapuštěnými do rudě zbarvené, jílovité hlíny. Vítr, který občas vanul od moře, zvedal jemný prach, který jako permanentní vrstva tmavě rudé barvy, s důsledností se pokládal na vše živé i neživé. Prach byl na zaparkovaných autech, na ubikacích a i na propocených zádech zaměstnanců firmy. Nic tomu prachu neuniklo a ani Huski tedy nemohl být výjimkou. Kdykoliv usedl na můj klín, vždy po něm zbylo na mých kalhotách zaprášené místo.

Nevadilo mně to samozřejmě, ale jedno odpoledne, si ze mě pár boдрých mužů, popíjejících před jídelnou pivo, začalo dělat legraci. Na mých kalhotách, to stále více a více zaprášené místo, bylo přímo na příklopci a ti žertovníci se domáhali nějakého vysvětlení. Sami těch vysvětlení měli hned několik, ale ani jedno z nich se mně nelíbilo.

Abych předešel podobným úvahám, rozhodl jsem se, že druhý den bude den „velkého prádla“. To zahrnovalo nejenom mé kalhoty a trička, ale pro jistotu jsem dal to seznamu i kocourka Huski.

Když jako obvykle, přišel ráno na přemíru laskání, vzal jsem ho do umývárny a vlezli jsme společně pod sprchu. Nikdy před tím jsem si ani nedovedl představit, jak normální kočky nemají rády sprchu. Huski byl navíc vyrostlý v divočině a tak ji neměl rád ještě více. Prskal, chtěl hned utéct, ale já držel pevně. Huski ve své dobrotě nepoužil své dráčky, což já v jeho situaci bych jistě použil. On jen, s odevzdaností odsouzence stojícího pod šibenicí, prskal ze sebe vodu, která mu natekla do nosu.

Když jsem ho umyl, byl jsem překvapen, že Huski nebyl vůbec celá hnědá kočka. Blondáté fleky na jeho kožichu se střídaly s krásně bílými místy, které před tou sprchou jistě nikdo nikdy neviděl.

Když jsem ho pustil na zem, rozběhl se k nejbližšímu keři, za kterým zmizel a druhý den se vůbec neobjevil. Přesto jsem dal pod „jeho“ keř talíř s kousky masa a další den byl Huski zpátky, jako „kdyby se nechumelilo“. Došel jsem k tomuto evropskému porovnání v okamžiku, kdy jsem uviděl jeho poklidný, láskyplný výraz a jeho znovu špinavý, hnědo-červený, zaprášený kožich.

Při další sprše, Huski prskal již méně a když jsem ho postavil na zem, vůbec neutekl. Po asi desáté takového očištění, jsem dokonce nabyl dojmu, že se mu ta sprcha v tom čtyřicetistupňovém vedru dokonce i líbí a že se ni i těší.

Jednotlivé ubikace stály na železných podstavcích, které je vyvyšovaly nad prostranství, pokryté hrubým šterkem. Ostré hrany kousků šterku se nepříjemně zařezávaly do chodidel a po jen jediném pokusu, jsem hned přestal chodit po kempu bosý. Když jsem se pídil po vysvětlení, k čemu ten šterk je dobrý, vedoucí kempu, ostřílený Západoaustralák, mně vysvětlil, že to je ochrana proti hadům. Ti nemají rádi ostrý šterk!

To bylo logické a hned jsem se cítil lépe. Také od té doby jsem se přestal obávat náhodných střetnutí s hady a liboval si v bezpečí zašterkovaného kempu.

Jedno ráno jsem jako obvykle otevřel dveře mé ubikace a mžouraje do slunečného dne jsem stoupnul na schod pod vchodem. Respektive jsem původně zamýšlel na ten schod vstoupit, ale v poslední chvíli jsem spatřil na schodech velkého, černého hada. Nohou, která stále ještě neopustila práh dveří, jsem se odrazil a proskočil jsem prostranství nad schody až k místu, kde schody končily a začínal šterk. To samozřejmě neproběhlo zcela plynule a já nejprve udělal přepěkný kotrmelec a teprve potom jsem se mohl postavit a poodběhnout od toho hada nějakých deset metrů. Utíkal bych možná i dále, ale šterk ji končil a začínala jen dešti udusaná hlína.

Huski přiběhl z buše a dokud jsem ho nevzal do náruče, příšerně mňoukal. Tak jsme tam stáli, kocour se láskyplně díval na mě a já se trochu jinak díval na toho hada, stále ještě nataženého na schodu. Můj kotrmelec ho vůbec nevyrušil a had se ani nepohnul.

Popošel jsem blíže a potom ještě blíže a po chvíli jsem zjistil, že had se nahýbe proto, že je mrtvý! Za jeho hlavou jsem uviděl prokousnuté dírky a najednou jsem si uvědomil, že Huski mně toho hada přinesl jako důkaz jeho odevzdané lásky. Celý jsem zjihl dojetím a za toho hada jsem Huski poděkoval jednou dlouhou a pečlivou sprchou. Huski již delší dobu při sprchování neprskal a tentokráte během sprchování, začal dokonce otírat svůj nos o můj. Větší oddanost jsem si v tu chvíli ani nemohl přát!

Během prvních měsíců náš kemp byl plný dělníků, aut a strojů. Stavba druhých kolejí, podél jedněch již existujících, pokračovala



velice rychle a brzy se pracovní aktivita začala posouvat do dalšího kempu, postaveném nějakých sedmdesát kilometrů dále. Dělníci a stroje se pomalu začali stěhovat a diváků v mém letním kině začalo ubývat. Nakonec jsme tam zůstali jen tři zaměstnanci, manažér, kuchař, já a Huski. Po týdnu se i kuchař přestěhoval a po dalším týdnu i manažér a v celém kempu jsme zůstali s Huski sami. V té době celý projekt zdárně skončil a nekonečně dlouhé vlaky, naložené železnou rudou, již jezdily zcela úspěšně v obou směrech.

Za sedm měsíců jsem našetřil sedm tisíc dolarů, což byla pro mě spousta peněz. Tenkrát jsem si za to mohl koupit hned dvě taková auta značky Triumph, jako jsem měl ještě před rokem. Také to bohatě stačilo na ukončení alespoň dvou roků studia, anebo na roční cestu „kolem světa“. Celé dny a noci jsem o tom přemýšlel a nakonec to vyhrálo to „anebo“. Auto značky Triumph jsem již jednou měl, na universitě jsem již studoval, a to hned několikrát, ale „kolem světa“ jsem ještě nikdy nejel!

Takže již v době, kdy celý kemp bouřil družnou zábavou, jsem začal rozprodávat vše, co jsem vlastnil. Nejprve jsem prodal kytaru, potom auto a nejtěžší bylo prodat trumpetu. Nakonec se přeci jen našel jeden firemní pilot, který vždy toužil se naučit hrát na trumpetu, alespoň tak, jako Herb Alpert z Tijuana Brass. Po dvou týdnech mně trubku přinesl zpátky a prodával mně ji za poloviční cenu. Ač jsem tu trubku miloval a jeho jsem měl také v oblibě, věděl jsem, že na cestu „kolem světa“ se trubka nehodí. Situace by byla jiná, kdybych na ni uměl hrát tak dobře, že bych mohl někde na rozích v hlavních městech světa si tím přivydělávat. To jsem ale neuměl a má jediná obstojně hraná skladba „Večerka“, by se brzy obehrala.

Takže jsem tvrději odmítal vzít trubku zpět a poradil jsem mu, aby tak jako já, si našel někoho kdo věří, že se na trubku naučí hrát co by dup. On mně za tu radu skutečně poděkoval a rozloučili jsme se jako přátelé. Dokonce jako zkušený pilot i přidal, že pokud budu cestovat letadlem, tak že mně přeje abych nikde nespadnul.

Účtárna také již balila a tak jsem ještě stačil dostat poslední výplatu. Když jsem ale uviděl překvapení v očích účetní nad mou výpovědí z pracovního poměru, začínal jsem litovat svého rozhodnutí. Ještě dlouho jsem se marně sám se sebou dohadoval, co by se stalo, kdybych ten poměr nerozvázal.

Nejtěžší pro mě bylo rozloučení s Huski. Měl jsem o něj i obavy, jak a kde se bude nyní stravovat a koupat. Litoval jsem, že Huski neumí otevírat konzervy, protože těch bych mu tam v buši mohl nechat spousty. Nakonec má ubikace byla již jedna z posledních a já již měl v kapse letenku, kterou mně firma opět štědrě zaplatila až do Perthu. Než pro mě přijelo firemní auto, seděl jsem s Huski a bezúspěšně jsem potlačoval slzy. Huski nakonec zůstal stát na kraji šterku na měkké rohožce, kterou jsem mu tam nechal na památku,

a díval se upřeně za odjíždějícím autem. Byl jsem si jistý, že věděl, že se již nevrátím.

89. *RUŠTINA SE HODÍ, ZVLÁŠT NA RUSKÉ LODI*

V Perthu, bylo mimo přístavu i hodně velkých budov, které tvořily centrum města a já po celý den a noc měl jedinečnou příležitost objevovat krásy tohoto nejzápadnějšího města Austrálie. Měl jsem poloprázdný ba'oh, ve kterém jsem měl horolezecké boty, objednané poštou ze Sydney, nějaké to oblečení, ale hlavně jsem v ruksaku měl kalhoty. Těm jsem ustříhнул pod koleny nohavice a přišitím dvou pásků a dvou sponek jsem z nich tím udělal „Špindlerovské fofrovačky“. Chystal jsem se totiž do Himalájí a neuměl jsem si představit, co bych si v horách bez nich počal.

Také jsem měl malý stan, který jsem odkoupil od George Bohaceka, se kterým jsem se seznámil ještě v Dampieru a který se právě z Himalájí vrátil. Tvrdil, že už ho ani nenapadne tam znovu zavítat, a tak stan mu je na nic. Alespoň tak jsem tomu rozuměl, neboť většina jeho tvrzení byla pronášena francouzsky. Jeho francouzština byla velice plynulá, protože se narodil ve Francii a byl tedy Francouz. Věděl ale, co jeho příjmení znamená česky a když jsme se nakonec domluvili na ceně za ten stan, tvrdil, že takto se z něj správný „boháček“ nestane.

S mým novým australským pasem jsem se zastavil v kanceláři Western Australian Automobile Club, což byla organizace, která mimo jiné, byla i pověřena vydáváním mezinárodních řidičských průkazů. U přepážky jsem vyplnil formulář a ukázal můj platný řidičský průkaz jednomu, skutečně moc pěknému děvčeti za přepážkou. Svým půvabem mě přímo vybízelo k nějaké extra činnosti, a tak jsem se jí pro jistotu nejprve zeptal jak se má, ona se potom zeptala jak se já mám, a už „byla ruka v rukávě“, jak říkávala naše sousedka. Já ji slíbil, že ji napíše z Himalájí a ona mně na tom mezinárodním řidičáku za to orazítkovala všechny třídy vozidel. Byla v podstatě tak přátelská, že jsem v tu chvíli nevěděl, jestli dělám dobře, odjet z tohoto města do Himalájí.

Odpoledne jsem našel hlavní městskou pláž a do večera jsem se koupal v teplém, Indickém oceáně. Jeho jméno mně utvrzovalo v hřejivém pocitu, že Himaláje jsou již daleko blíže, než jsem k nim měl ze Sydney. Na obzoru stála velká, bílá loď a já si byl jistý, že to je právě ta, na které jsem měl již předplacenou cestu do Singapuru.

Pozvolna se i tato, již tak málo zalidněná pláž, odlidnila ještě více a když slunce zapadalo, zdálo se mně, že tam jsem úplně sám. Na dunách za pláží jsem si postavil stan a velice jsem byl spokojen, s jakou lehkostí si plápolal v silném větru, nesoucím se od moře. Byl

jsem stanu vděčný za ten kousek svého soukromí v tom velkém světě, který se najednou přede mnou otvíral. Brzy, navzdory všemu tomu rámusení větru a vln, jsem usnul a spal tvrdě, až do slunečného rána.

Po snídani v jednom mléčném baru jsem se pomalu šoural do přístavu a skutečně, loď s nápisem „Khabarovsk“, která ještě včera stála daleko před pláží, byla nyní zakotvená přímo v přístavu. Vedly z ní schůdky na molo a u schůdků seděli dva australští, slušně oblečení celníci. Ukázal jsem jim můj pas a platný lístek a oni ani nemrkli brvou a popřáli mně šťastnou cestu. Po schůdkách jsem vyšel na palubu, kde mě čekal hned celý uvítací výbor, sestavený z ruského personálu. Zase jsem jim dal pas a lístek, ale tentokrát mně pas nevrátili a tvrdili, že mně ho vrátí, až budu vystupovat v Singapuru. Najednou jsem si uvědomil, že ten nápad cestovat ruskou lodí, respektive to vlastně byla loď sovětská, nebyl zrovinka moc dobrý. Také jsem zalitoval, že hned na palubě jsem je pozdravil „zdravstvujtě“, což jistě vzbudilo podezření. Zachránilo mě asi jen to, že jsem jim vůbec nerozuměl, když na mě potom spustili rusky.

Nakonec mně pro jistotu řekli číslo kabiny anglicky a já jsem shodil baťoh pod jednu postel nejbliže u okna. Natáhl jsem se a začal přemýšlet, jestli jsem se nedostal do nějaké šlamastiky, hned na začátku mé cesty. Začal jsem litovat, že v mém australském pasu bylo napsáno že jsem se narodil v „Prague“. Bystrý agent sovětské kontra-rozvědky by jistě poznal, že to místo leží v jedné ze zemí, které jejich komunistická „rodina“ okupuje.

Raději jsem přestal v mých pochybách a po lodi jsem se vydal na výzvědy. Ujistil jsem se, že co se má stát se stane, a že nyní je již pozdě „bycha honit“. Brzy jsem našel na lodi prázdný bar, což svědčilo o tom, že jsem na té lodi byl asi první, nedočkavý pasažér. Pustil jsem se s barmanem do řeči a mé sebevědomí stoupl, když jsem si ruský objednal vodku a on mně rozuměl. Po druhé skleničce jsem trval na tom, aby pil se mnou, že pít samotnému se mně nelíbí. On ale trval na tom, že ne, že pít se mnou nebude, i když by pil rád. Když mně řekl, že celá láhev vodky na baru stojí pouhé dva dolary, neodolal jsem a objednal celou láhev. Dále si pamatuji, že jsem se družil se všemi Slovany, kteří tam byli za tím barem dva, a že jsem tu láhev vodky celou nedopil. Musel jsem totiž pospíchat na toalety, které tu mou pozřenou a opět vyvrženou vodku, po mně splachovaly do moře.

Druhý den mě bolela hlava a při slově vodka, které jsem si neprozřetelně vybavil v paměti, se mně chtělo znovu utíkat na první, splachovací záchod. Naštěstí bohatá ruská snídaně uklidnila můj žaludek a odpoledne jsem byl již jako čiperka a baru jsem se již tak zdaleka nevyhýbal.



Kdykoliv jsem měl příležitost, hned jsem zkoušel, co jsem si pamatoval z toho všeho, co nás profesor Kugukov z ruštiny naučil. S velkou radostí jsem zjistil, že si stále ještě pamatuji slova Tarase Bulby, která pronesl, když ho upalovali na hranici, a hned jsem je každé servírce důvěrně sděloval. Také jsem si samozřejmě pamatoval, jak Evžen Oněgin říkal Tatjaně že ji miluje, ale to jsem hned zavrhl, neboť první den na to bylo moc brzy.

Moře kolem Austrálie bylo bouřlivé a to způsobilo, že velká část pasažéru velice často pobývala na téměř vždy obsazených toaletách. S velkou radostí jsem si uvědomil, že já jsem si své již odbyl a že obsazené toalety mě tedy nemusí zajímat.

Během jednoho rozhovoru, s jednou hovornou servírkou, jsem neprozřetelně prozradil, že to, co z ruštiny umím, je jen díky tomu, že jsem z Československa. No a nyní jsem na dovolené a jedu do Singapuru. Potom jsem hned chtěl vědět, odkud je ona a jak to, že když je ze Sibíře, že je tak pěkná? Potom jsme se smáli a já ji zkusil obejmout s poukázáním na to, že jsme Slované. To ale nefungovalo i když to fungovalo hned ten první den v tom baru s tím barmanem.

Po třech dnech loď doplula mezi Indonéské souostroví a moře se uklidnilo. Doposud prázdný bazén byl to ráno najednou plný čisté, mořské vody a tak s ručníkem jsem si lehl na palubu u bazénu. Plavat se moc nedalo, bazén byl malý, ale mohl jsem do něj skákat a tak stříkat vodu na nic netušící, právě příšle spolucestující.

Po chvíli si vedle mě lehla na svůj ručník právě ta samá servírka, která byla ze Sibíře a která nevěřila na slovanskou soudružnost. Po troše všeobecného tlachání mně sdělila, že všichni muži jsou lháři a já jsem také jeden z nich. Nebylo to překvapivé sdělení, ale že jsem lhář se mně nezdálo. Takže jsem se jí zeptal jednoduché „počemu?“ a čekal, co mně poví nového.

Tvrdila, že nikdo z cestujících nemá československý pas a tak tedy jsem očividně tím lhářem. Jakýsi mrazivý závan nejistoty se mně hned vetřel do podvědomí, neboť ta servírka měla být servírka a tudíž neměla mít přístup k pasům pasažérů!

Když jsem si ale vzpomněl, že hned na začátku jsem se rozhodl si nekazit dovolenou, obrátil jsem předmět našeho rozhovoru a začal jsem se jí vyptávat na Sibiř a na tamější medvědy. Ujistila mě, že ji medvědi nezajímají a chtěla znovu vědět co jsem zač. Tak jsem raději skočil do bazénu a vylezl s jednou mokrou Australankou, která chtěla namazat záda krémem. Měla krátké vlasy a ještě kratší plavky, takže jsem ji ta záda mazal a mazal až do oběda a po obědě zase znovu.

Poslední den týdenní cesty byl najednou plný shonu - bylo všeobecně známo, že do Singapuru nepustí nikoho z mužského pohlaví, kdo by měl jen trochu dlouhé vlasy. Většina pasažérů tohoto pohlaví takové vlasy měla a tak všemi možnými způsoby je

zkoušeli nemít. Někteří si je naolejovali a připláclí k hlavě pod čepici, někteří se prostě nechali na lodi ostříhat a někteří si prostě mysleli, že dlouhé vlasy nemají. Já jsem definitivně dlouhé vlasy neměl, neboť před odjezdem z kempu jsem si je sám zkusil ostříhat. Mým úmyslem bylo je „trochu zkrátit“, což byla standardní odpověď, kterou jsem dával, kdykoliv se mě na holičském křesle ptali: „Tak co s tím uděláme?“

Jak jsem ale stříhal, mé vlasy byly některé delší a jiné zase kratší. Takže jsem stříhal a stříhal, až jsem neměl téměř co stříhat. Teprve potom jsem přestal a pokud jsem se na sebe zrovinka neřval v zrcadle, byl jsem se svou novou vizáží naprosto spokojen.

Loď přistála a do kabiny oknem zavanula směs exotických vůní a hlasy taxikářů, hledající klienty. Kvitoval jsem s povděkem, že mně byl vrácen můj cestovní pas a samou radostí jsem se loučil i s těmi servírkami, které mě neznaly, protože obsluhovaly na opačném konci jídelny. Ve frontě, vedoucí k celníkům a policii, jsem již stál plný konfidence a se zájmem kolem sebe pozoroval potíci se cestující. Všem přede mnou jejich účesy prošly, dokonce i těm skrytým pod čepicí a tak jsem věděl, že můj také projde bez problémů.

To se stalo, policista se jen letmo na mě podíval, a než mně vrátil můj pas, chtěl jen vědět, jestli mám rezervaci a ve kterém hotelu budu bydlet. To jsem samozřejmě neměl, neboť jsem byl naprosto rozhodnut, že nic na mé cestě plánovat nebudu. Takže jsem ho jen ujistil že jistě nějaký najdu a k mému velkému překvapení, jsem místo pasu dostal malý lístek s adresou, kam si mám pro pas přijít, „až si tedy nějaké bydlení najdu“.

Odjížděje taxíkem z přístavu jsem si udělal malou statistiku a vyšlo mně, že můj nový pas strávil více dnů u cizích než u mě doma, v mé kapse. Napadlo mě, že jsem si měl nechat udělat ty pasy hned dva a nyní bych se nemusel o ten můj jediný tak bát.

V taxíku jsme seděli tři, dva mladíci, známí z lodě, totiž tvrdili, že ve třech nás ten taxi bude stát méně, což měli možná pravdu. Řidič taxíku byl povídavý, a než jsme se nadáli, zastavil před laciným hotelem, kousek od středu města. Tam jsme se ubytovali a jeden kolega hned pustil větrák na stropě. Byl totiž z Viktorie, kde nebyl zvyklý na takové teplo, které bylo momentálně v tom pokoji. Po létě stráveném v polopoušti, s teplotami stále na minimálně 35⁰ C, jsem byl rád, že jsem takové problémy neměl.

Hotel byl bez recepcy, takže jsem nevěděl koho požádat o potvrzení, že bydlím a že tedy jsem spořádaný turista. U vchodu jsem uviděl jednu postarší paní a zkusil jsem se zeptat jí. Odpověděla mně že neví, respektive tak jsem si přeložil její odpověď, vychrlenou na mě v některé verzi čínštiny. Nakonec jsem se vydal na tu adresu na lístku jen s potvrzením, že jsme zaplatili za hotel a doufal, že to bude stačit.

Na policii si mě prohlédli, prohlédli si lístek z hotelu a potom se delší dobu hrabali v hromadě všech různých cestovních pasů. Když našli můj a podle fotografie usoudili, že jsem to doopravdy já, s úsměvem mně ho policista vrátil a popřál příjemný pobyt.

Byl jsem překvapen, že vše proběhlo tak snadno. O Malajcích jsem věděl, že jsou nevyzpytatelní a nedá se jim věřit. Bylo to napsáno v jedné knize, kde jeden kapitán přišel o loď, protože věřil jedné Malajce, že ho miluje a že si ho chce vzít. Po této epizodě s pasem jsem si uvědomil, že budu ještě asi hodně mockrát měnit své názory na svět.



90. TO JE TO TA NEJISTOTA

Hotel ve kterém jsme bydleli byl velice jednoduchý a zcela nezajímavý. Mí dva noví přátelé tam neobjevili nic, co by jim mohlo naplnit prvý večer v exotické zemi, a tak jsme se jako jeden muž rozhodli, že půjdeme prozkoumat noční život Singapur. Ulice byly plné zářivých reklam a nakonec nás jedna zlákala na diskotéku. Slibovala „super hudbu a prostředí“ a Kena, staršího z mých spolubydlících, nalákala skutečností, že tam prodávají pivo.

Sedli jsme si ke stolu, blízko tanečního parketu, a ze solidarity z Kenem jsme si také objednali pivo. Velice sličně a exoticky vypadající servírka nám přinesla tři lahve, na kterých bylo napsáno „pivo“, a to hned v několika jazycích. Byl to znamenitý marketingový nápad, neboť hned po napití jsme všichni svorně začali pochybovat o obsahu lahve. Nebýt toho nápisu, jistě bychom nevěřili, že to je pivo. Bylo to zatím nejhorší pivo, jaké jsem kdy ochutnal, a to jsem ochutnával i pivo mého druhého strýce Láďi, které si vařil sám.

Z piva jsme tedy moc radost neměli a tak jsme se začali poohlížet po nějaké jiné radosti. Hned po prvém, letném pohledu k dlouhému baru na straně místnosti jsem si byl jistý, že tanec s děvčaty, které tam ležerně postávaly, nám vynahradí naše zklamání s pivem. Uvyklý po osm měsíců sdílet společnost zaprášených, upracovaných mužů, diskotéka s přemírou krásných, černovlasých krasavic, byla pro mě přímo fatou morgánou.

Na tanečním parketě tancovalo jen několik párů, které se vlastně ani pořádně za páry považovat nedaly. Spíše se jednalo o individuální tanečníky a tanečnice, protože mně nebylo jasné, kdo ke komu patří. Každá a každý z nich si tam prováděli jakýsi rituální tanec, který jsme se během tanečních ve Staré Boleslavi neučili. Pokračovali v tom i když se hudba změnila na pomalý, typický „ploužák“ a tanečníci měli tak ideální příležitost se k sobě přitulit.

Díval jsem se k tomu baru asi moc nápadně, protože jedna z těch krasavic, která se mně zrovinka moc líbila, se na tu dálku začala na mě usmívat. Víra, že nějaké to pomalejší tancování jistě zvládnou, nakonec rozhodla a já se hrdinně zvedl a zamířil si to k ní.

Jak jsem se blížil, s uspokojením jsem se ujistil, že ta má vyvolená, usmívající se dívka, je vyšší než jsem já. Takto povzbuzen jsem najednou stanul přímo před ní a díval se nahoru do jejich podmanivých, černých a trochu šikmých očí. Nakonec jsem ze sebe vysoukal zdali by si chtěla se mnou zatancovat a doufal jsem, že bude chtít. K mému prvému rozradování ta dívka kývla hlavou a potom řekla: „S radostí!“

Její odpověď mě měla správně potěšit, neboť to bylo přesně to, co jsem si přál slyšet. K mému velkému zklamání mě ale nepotěšila. Ta něžná, útlá, perfektně ztvarovaná a exoticky se vlnící dívka, na mě promluvila hlasem zedníků ze stavby mládeže v Kralupech. Stál jsem před ní zcela bezradně a s jistotou jsem cítil, že vypadám jako vesnický idiot na pouti.

Podle hlasu jsem usoudil, že se asi jedná o mladého muže, kterému se natolik líbí pěkné dívky, že zatoužil se jednou z nich stát. Uznale jsem přiznal, že pro to udělal maximum, ale stále jsem nemohl pochopit, proč tedy namísto se mnou, netancoval raději s těmi děvčaty kolem něho?

Samozřejmě že mně neušlo, jak se neobyčejně bavil mými rozpaky. Takže nakonec jsem místo tance mu jen poděkoval, ač jsem neměl vůbec tušení, za co mu vlastně děkuji. Vrátil jsem se ke stolu a po mém vysvětlení, mí kumpáni se bavili celou příhodou ještě více, než ta parta u baru. Poznal jsem to zcela bezpečně podle toho, že se nehorázně smáli a objednali si další pivo, i když podle nich to pivo pivem nebylo.

91. *PADLA MNĚ DO OKA, JEDNA KRÁSKA DIVOKÁ*

V jedné knize, kterou jsem kdysi četl, se psalo o jednom kapitánovi, který přišel o loď, a také se tam psalo o malajských pirátech, o Malajsku a o bývalé portugalské kolonii Melaka na Malajském poloostrově. Tam právě ten hrdinný kapitán jednou zakotvil a v knížce stálo, že se mu tam moc líbilo. Když mu potom piráti sebrali loď a vysadili ho na opuštěný ostrov, velice rád na Melaka vzpomínal.

Takže když jsme stáli s Kenem na silnici pod cedulí, ukazující směr právě k tomu městu, nechtěl jsem věřit svému štěstí. Honem jsem vzpomínal co to bylo, co se tomu kapitánovi tam tak líbilo, ale buď jsem to zapomněl, anebo to tam nepsali. Na nic jsem si nemohl vzpomenout. To mně ovšem nezabránilo vychválit to město tak hodně, že Ken uvěřil, že „vidět Melaka a zemřít“, může být přijatelnou cestou z tohoto světa.

Sotva jsme se pod tou cedulí postavili a Ken zdvihnul po australsky palec, hned nám zastavilo jedno, na půl osobní auto. Řidič neuměl anglicky a tak se jen usmíval a asi půl hodinky nás vezl skrze městečka a vesnice, které vypadaly, jako by byly vypůjčené z nějaké pohádky. Domy měly bohatě vyřezávaná průčelí a jemné ornamenty zdobily okna, dveře a sloupy verandy. Kolem nich rostly palmy, pro nás stále ještě exotické, a i domácí slepice, oproti našim slepičkám doma, se zdály být exoticky zbarvené.



Když nás ten usměvavý řidič vysadil a ukázal nám směr na Melaka, malajsky jsem mu poděkoval. Byl tak překvapen, že jsem na chvíli zaváhal, jestli jsem v příručce pro turisty to poděkování správně přečetl. Uklidnil jsem se, až když jsem si byl jistý, že ten dobrý muž je příjemně překvapen a nechystal se tedy na nás vytáhnout nůž. Podle té knížky o Malajcích, jeho předci tak učinili a na toho nešťastného kapitána vytáhli „Kris“, což jsem si stále ještě pamatoval, že byl obzvláštní, klikatý nůž.

Vzájemně jsme si zamávali a sotva nám jeho auto, naložené zeleninou, zmizelo z dohledu, vedle nás zastavilo jiné, s jiným, ale stejně usměvavým řidičem. Ten uměl obstojně anglicky a hned nám cestou sdělil, že je ženatý. Navíc jsme se dozvěděli i jména, jak jeho manželky, tak i všech jeho dětí, dvou bratrů, ale kolik měl sester mně uniklo. Když přišla řada na nás, Ken měl hned několik sourozenců, několik dětí, byl podruhé ženatý a právě se znovu rozváděl. Já ovšem jsem se neměl čím chlubit a vymýšlet jsem si nechtěl. Tak jsem jen očividně smutně řekl, že nemám žádné bratry, žádné sestry, žádnou manželku a žádné děti. Řidiče tento můj nulový výčet dojal téměř až k slzám, a já začal litovat, že jedeme jen do Melaka. Tušil jsem totiž, že ze soucitu s mou katastrofální rodinou situací, by nás ten dobrák jistě dovezl i dále.

V Melaka nás řidič vysadil a mně speciálně doporučil, abych se ve městě poohlédnul po nějaké nevěstě. Také tvrdil, že když sebou hodím, tak vše ještě stihnu. Byl to dobrý člověk a já si byl jistý, že to se mnou myslel dobře. Nedalo mně tedy si nevzít jeho radu k srdci a společně s Kenem, který si tu radu také vzal k srdci, jsme se za tímto účelem vydali městem.

Netrvalo dlouho a narazili jsme na malý hotel v kouzelné ulici, připomínající mně fotografie z jedné knihy o Středozeří a Kenovi připomínala pohledy, které mu poslala jeho první žena. Ta se po rozvodu s ním totiž odstěhovala do Španělska a psala mu, jak se má bez něj dobře.

V hotelu si nás manažér změřil od hlavy až k patě a jen díky tomu, že se mně podařilo shrnutým rukávem košile zakrýt mé tetování, nám dosti váhavě nakonec předal klíče od jednoho dvoulůžkového pokoje.

Když jsem se podíval z okna hotelu, slunce již stálo nízko nad mořem a chystalo se ukončit svoji štrapaci po zarudlé obloze, prostřené nad tou bývalou, portugalskou kolonií. Než jsme se vyhrabali a došli do nejbližší laciné restaurace, byla již tma jako v pytli - a byla to tropická, malajská tma, kterou od té doby považují za tu největší tmu.

Po večeři jsme poslušně poslechli kuchaře a šli jsme hledat jeden noční bar, který nám během večere neustále doporučoval. Podle velkého neónu a jasné osvětleného prostranství před ním, jsme ho našli bez problémů a Ken vstoupil jako první.



Nejprve jsme se dostali do jakéhosi tmavého tunelu, osvětleného jen světlem přede dveřmi, a jak jsme pokračovali, i toho mála světla ubývalo. Prošli jsme dalšími dveřmi, ale ani za nimi světla nepřibýlo a jen podle velice skromně osvětleného baru jsem poznali, že jsme na správném místě. Rozhlíželi jsme se, ale kromě lahví na baru jsme zprvu nic neviděli. Po nějaké chvíli se začaly ze tmy objevovat siluety malých stolů, umístěných mezi řady jakýchsi pohovek, a nakonec jsme viděli i podlahu, na které jsme nejistě stáli.

Přišlo k nám jedno děvče a zeptalo se nás, co si přejeme. V té tmě to asi na nás vidět nebylo a tak ji Ken pro jistotu ujistil, že chceme pivo. Já sice pivo nechtěl, ale po mém fiasku na diskotéce, se Ken stal autoritou a já mu neodmlouval. Děvče nás zavedlo k jednomu ze stolů a já v té tmě se motal tak moc, že hned několikrát se mně podařilo do toho milého děvčete narazit. Mé nešikovné ruce se navíc připletly přede mě a tak jsem očekával místo piva minimálně jednu facku.

Naštěstí jsme dostali jen to pivo a děvče zavolalo ještě jedno děvče a obě si k nám přisedly. To se stalo zrovinka, když jsem litoval, že jsem si nepřečetl, jak se řekne malajsky „chcete si s námi sednout?“ Jako kdyby četly mé myšlenky!

Pro ně jsme objednali dvě „Baby Champagne“, což byl asi nejvíce lukrativní produkt pro ten bar a za chvíli ještě další dvě. Bavili jsme se anglicky a z té dívčiny sedící u mě, se vyklubala studentka ekonomie, která si prací v tom baru přivydělávala na studia. Z té druhé se shodou okolností vyklubala také studentka, ale co studovala, bylo prý moc těžké vysvětlit. Ken to ale ani nechtěl vědět a zajímal se více o to, jestli je vdaná či rozvedená, a jestli to těžce nese.

Když se dívky ptaly nás a přišel jsem na řadu já, na otázku, jestli se mně líbí Melaka, jsem odpovídal, že se mně líbí moc. Má studentka hned chtěla vědět, co se mně proboha na Melaka tak moc líbí? Byl jsem si byl jistý, že ji nemohu zklamat a tak si musím něco vymyslet. Takže jsem ji řekl, že se mně z celé Melaka nejvíce líbí ona. Tvářil jsem se vážně, neboť jsem si ještě ze studia na ekonomické škole pamatoval, že při studiu ekonomie se všichni tvářili vážně.

Tím jsem si poprvé koupil její přízeň a podruhé se tak stalo o něco později. Mezi tím jsme seděli a povídali si o všem možném a naše povídání bylo více a více intimnější. Snažil jsem se alespoň trochu napodobit Kena a sedl jsem si tedy k mému děvčeti co nejbližší. Objal jsem ji kolem ramenou a dýchal její vzrušující vůni, silně znehodnocenou kouřem cigaret, který nehnutě visel u stropu.

Najednou byla zavírací hodina a my vyšli do krásné, tropické noci. S naprostou samozřejmostí, Ken se svou dívčinou zamířil hned k hotelu a my jsme je poslušně následovali. Asi minutu po nich jsme také vešli do malé recepce hotelu a zamířili ke schodům, na kterých

již stál Ken a jeho dívka. Manažér hotelu, který kupodivu ještě nespal, začal protestovat a zdůrazňoval, že v jeho hotelu nemohou jít čtyři lidé do pokoje, určeného jen pro dva. Nepomohlo ani mé ujišťování, že si budeme jen povídat. Nakonec situace dopadla tak, že Ken s děvčetem mohli jít na pokoj a mě s mým děvčetem poslal na ulici, protože žádný jiný, volný pokoj neměl.

Naštěstí nepršelo a ani komáři neštípali, takže jsem moc neprotestoval a chystal se najít nějakou lavičku, kde bychom mohli pokračovat v diskusi. Než jsme totiž odešli z baru, zajímavě jsme se bavili o pirátech a mé děvče tvrdilo, že stále ještě existují.

K mému velkému překvapení, dívka byla daleko více prozíravější a vysvětlila mně, že má pokojík sama pro sebe a že tam u ní mohu přespat. To pokud chci, a jestli deset malajských dolarů je na mě hodně, což samozřejmě nebylo!

Vzápětí se před námi záhadně vynořil tmavý stín, sedící na jakési tříkolce, a nabídl se, že za dolar nás odveze kam chceme. Usedli jsme a já jsem jednou rukou objímal dívku a v druhé ruce jsem držel stále ještě neotevřenou láhev piva. Při cestě z baru mě totiž Ken poprosil, abych mu ji z baru nesl, neboť tvrdil že má „plné ruce“.

Ujížděli jsme tmavou nocí a světla ulic brzy vystřídaly tmavé siluety palem, naklánějící se nad cestu. Měsíc na obloze byl zrovinka v úplňku a v jeho stříbrném svitu jsem se díval na tu krásnou, jemnou dívku, přitulenou ke mně a já k ní.

Vzpomněl jsem si na trampskou písničku o krásné, černoové Malajce, jak její krása divoká kdekoho sváděla. Cítil jsem se najednou moc dobře a byl jsem rád, že to nyní prožívám ve skutečnosti. Navíc jsme z toho měl ještě větší radost než ten „Evropan bílý“ v té písničce. Na rozdíl od něj, jsem totiž nemusel čekat na odpověď na jeho otázku: „Co jen ti brání, vyhovět mému přání?“

Případalo mně, že cesta tou pedálovou tříkolkou snad nikdy neskončí a velice jsem se z toho radoval. Nejprve to tak totiž vypadalo, ale asi po půl hodině jsme zastavili před řadou nízkých, typických, vesnických domků, které i v tak pozdní hodinu stále ještě svítily do tmy svými malými okny. Zaplatil jsem milému „šoférovi“ a děvče mě zavedlo do jejího pokojíku.

Zprvu jsem nic neviděl, ale začínal jsem si na to již zvykat. Tak jsem poslušně čekal, až se mně trochu rozjasní a brzy jsem se dočkal. Dívka zapálila petrolejku a já jsem se rozhlédl po místnosti. V jednom rohu byla sprcha, u stěny jedna postel a jeden malý stůl, na který jsem postavil Kenovo pivo. Usedl jsem na tu jedinou židli a vychutnával složitost situace. Bylo to totiž poprvé, co jsem byl s děvčetem a musel jsem za její láskyplné pozornosti platit. Jak se později ukázalo, ono to tak vlastně ale nebylo, což jsem ovšem nevěděl a tudíž jsem i nevěděl, co se v takovýchto situacích dělá. Hlavně jsem dbal na to, abych neporušil nějaký místní, zaběhlý zvyk!



Děvče mě hned v dalších minutách překvapilo tak, že jsem jen zíral a marně se dohadoval, co mám dělat já. Pustila v koutě sprchu, která úplně přehlušila jakési pravidelné zvuky, slyšitelné za tenkou stěnou, a zmizela pod přívalem tekoucí vody. Byl to úchvatný pohled a já od ní nemohl oči odtrhnout. Nakonec přeci jen skončila, přitiskla se ke mně svým nahým, štíhlým, kakaovým tělem a zahrnula mě přímo čokoládovými polibky.

Neměl jsem na vybranou a musel jsem její, tak důrazně vyjádřenou přízeň, opětovat a nepřestali jsme, dokud se za oknem nepřihlásilo krásné šero ranního úsvitu. Vzpomněl jsem si na Romea, jak se mu také nelíbilo, když mu ráno pokazilo jeho milostné pletky, a vřele jsem s ním cítil.

Když jsme se loučili, pociťoval jsem jakýsi smutek, že se zase musím loučit. Tentokrát to bylo s milým děvčetem, které již určitě nikdy neuvidím. Dlouho potom jsme se ještě objímali a já ji slíbával slzičky, které se jí kutálely po tvářích. Velice překvapen a velice nerad, jsem přijal většinu peněz, které jsem ji před tím dal. Nechala si jen za pronájem té místnosti, která, jak se mně přiznala, nebyla její. Ona totiž bydlela s rodiči v jiném domě.

Zčista jasna se najednou před domem objevil včerejší „řidič“ i s tříkolkou, a jak se mně přiznal, celou tu dobu spal v nedalekém palmovém háji. Za další dolar a Kenovu láhev piva mě odvezl do hotelu, k tvrdě spícímu Kenovi.

Kena se mně podařilo vzbudit, až když jsem mu zalhal, že v recepci jsem potkal manžela té jeho dívenky, který se domáhal vědět, v kterém pokoji Ken spí. Po snídani v malé restauraci, Ken začal toto mé tvrzení zpochybňovat, ale to bylo již pozdě a on se tedy musel se mnou vydat na rychlou prohlídku města.

92. DOKTOR V LESE RADUJE SE

Po nezapomenutelných prvních dnech v Malajsku jsme se s Kenem rozhodli, že k nim přidáme další, pokud možno ještě více nezapomenutelné dny. Otevřeli jsme si mapu a hledali na ni nějaké zajímavé místo. Nevěděli jsme přesně, jak takové místo má na mapě vypadat, ale nakonec jsme se shodli, že jeden zelený kousek na mapě je přesně to, co hledáme. Vedle něho bylo jméno Tamar Negara, označené v turistické brožurce jako národní park, a v jeho popisu bylo hned několik superlativů. Jediné, co se nám moc nelíbilo, byla až nehorázná vzdálenost od západního pobřeží, kde jsme se zrovinka nacházeli.

Takže nám trvalo dva dny jízdy různými autobusy, stopem a nakonec i pomalým vlakem, než jsme dorazili na stanici, která již správně měla být v tom národním parku. Vystoupili jsme a mně

najednou přišlo nějak líto, že ten vlak odjel a nechal nás na opuštěné stanici. Obklopilo nás teplo, které by si v ničem nezadalo s teplem v jakési velké, elektrické sušičce na prádlo. Rozhlédli jsme se kolem, ale mimo jedné babičky, která prodávala teplou limonádu, jsme nikoho nikde neviděli.

Došli jsme k ní a Kena napadlo se jí zeptat kde jsme a kde je národní park Taman Negara. Dále ho napadlo, že bude jistě prospěšné si od ní nejprve nějakou limonádu koupit a teprve potom se jí ptát.

Limonáda byla tak teplá a sladká, že se nedala pít. Hned po prvním doušku jsme s pitím přestali a Ken začal na babičce vyzvídat, kde jsme a jak daleko je ten národní park. Ta nerozuměla ničemu, co se jí Ken ptal, a jen se usmívala. Ken navrhnul, že si koupíme ještě další limonádu, ale mně jedna stačila. Znovu jsme otevřeli mapu a vedle parku jsme našli i malé jméno, jistě stejně malé vesnice či městečka. Díky svému vzdělání v jedné prestižní, Sydneyské soukromé škole, Ken nebyl za boha schopný cokoliv foneticky vyslovovat, a tak další poptávání po té vesničce nechal na mě.

Vychrlil jsem ze sebe „Kuala Tembling“ jak nejlépe foneticky jsem uměl a babička se usmívala dál. Napadlo nás, že cestovní příručka třeba neměla pravdu a v Malajsku se foneticky nemluví.

Nezbývalo nám tedy nic jiného, než improvizovat. Od železniční stanice vedla jen jedna cesta, která po nějakých padesáti metrech mizela v husté zeleni džungle, která zakrývala vše kolem nás. Tu cestu nám původně doporučil průvodčí vlaku, ale my jsme mu nechtěli věřit. Tak malá cesta nemohla přeci vést do tak velkého parku, jak ten park na mapě vypadal. Ken trochu reptal, že to je asi nějaký omyl a že národní park, ať již je jakýkoliv, musí mít alespoň ceduli, že se tam nesmí vodit psi a střílet klokani, tak jako to mají všechny parky v Austrálii.

Asi po kilometru chůze v té „sušičce na prádlo“, jsme potkali skupinu lidí, nesoucích přes rameno silný klacek. Na něm, jak v předu tak i v zadu, se pohupovaly asi metrové pruhy, ze stromů nasbíraného kaučuku. Tentokrát alespoň jeden z pochoduujících porozuměl mé fonetické výslovnosti a rukou ukázal tím samým směrem, kterým jsme se již tak dlouho ubírali. Ken byl rád, že se nevsadil se mnou o pivo, protože on tvrdil, že nám určitě ukáží směr, odkud jsme přišli.

Brzy jsme potkali další skupinu a ti nám zase ukázali dopředu. Takto jsme potkali těch skupin více než se nám líbilo, neboť každou takovou skupinu odděloval tak kilometr naší namáhavé chůze, bez klimatizace a pro Kena navíc i bez piva. Už jsme ani netoužili vidět ten národní park a spokojili bychom se i s docela malou hospodou, kdyby byla!

Zřejmě bůh, vládnuocí nad tímto koutem, se nad naším utrpení slitoval a tak místo další skupiny lidí, ženoucí se někam s nasbíraným



kaučukem, nás zavedl do vesničky na břehu široké řeky. Z domů vyběhla skupina dětí a Ken na ně zcela nefoneticky vyzvídal, kde je nějaká hospoda. Žádné z nich ale nic o hospodě nevědělo, z čehož jsme celí zdrceni usoudili, že tam žádná hospoda není. Co tam ale bylo, byla policejní stanice. Přes naše rozdílné názory na téměř vše o čem jsme doposud diskutovali, jsme se tentokráte shodli a zamířili jsme k ní.

Uvítal nás veselý a usměvavý policista a jelikož uměl anglicky, dozvěděli jsme se vše, co jsme chtěli, a dokonce i nechtěli slyšet. Chtěli jsme slyšet, že jsme na začátku národního parku Tamar Negara a potom jsme již slyšeli všechno, co jsme slyšet nechtěli.

Ve vesničce žádná hospoda není, park je přístupný jen lodí a ke vstupu do parku musíme mít povolení. To se vydává někde v hlavním městě a i kdybychom to povolení měli, tak do parku se stejně nedostaneme, neboť je období dešťů a řeka je rozvodněná.

To nás samozřejmě velice zklamalo a chvíli jsme se marně s Kenem dohadovali, kdo přišel první s nápadem, jet takovou dálku do národního parku! Naštěstí jsme se dozvěděli, že ve vesnici je taková malá, malajská obdoba hospody. Když nám policista zrovinka ukazoval z verandy kde je, spustil se liják a jeho slova zanikla v ohlušujícím rámusu kapek na plechové střeše.

Relativně k nekonečnu, liják trval naštěstí jen chvíli a brzy se opět na obloze ukázalo stále ještě silně pálicí slunce. Rozhodli jsme se k malé procházce vesnicí a děti, které se opět vynořily z okolních domů, se přátelsky vydaly s námi. Vesnice byla vlastně jen jedna ulice, s domy, nepravidelně roztroušenými podél ní, jako kdyby tam byly rozsypaný z nebe. Byly postaveny z dřevěných prken s viditelnými mezerami, a vánek od řeky tudíž neměl problém plnit místnosti v domech vůní řeky. Nad řekou visely v nepravidelných chuchvalcích průzračné mraky mlhy a jen pomalu se pohybovaly proti proudu zkalené vody.

Poprvé jsem viděl pravou, tropickou vegetaci ve své přirozené formě a žasnul jsem nad pestrostí tvarů a hlavně barev. S naprostým nepochopením jsem si třeba dlouho prohlížel dva velké květy, rostoucí na jedné větvi téměř až u sebe, a přesto každý z nich měl jinou barvu. Jeden byl jasně červený a druhý jasně žlutý!

Vycházku jsme ukončili v té „hospodě“ a o blaho našich kručících žaludků se tam i výtečně postarali. O ubytování se postaral ten hodný policista, který nám nabídl, že můžeme spát na policejní stanici. Byla to jedna místnost, s věčně otevřenými dveřmi a dřevěnou podlahou, kde jsme si rozložili naše spací pytle. V noci bylo ale takové teplo, že jsem v plavkách ležel na spacím pytli a i přesto jsem se potil. Kenovi se potila i hlava a ráno se mně svěřil, že to se mu ještě nikdy nestalo. Chtěl hned vědět, jestli mně se kdy hlava také potila a jestli jsem z toho neměl nějaké nezdravé následky. Zažertoval jsem a řekl mu

že ano, jednou se mně to stalo a od té doby mně nechutná malajské pivo. Ken mně to samozřejmě nevěřil, tak jako ostatně nevěřil nic, co jsem mu kdy řekl.

Moc jsme se nevyspali, neboť nepohodlná kombinace tepla a spousty komárů, kteří toužili po naší krvi, nebyla pro dobrý spánek vůbec příznivá. U snídaně jsme ospale přemýšleli, co počít s načatým dnem, a postupně jsme odepisovali jeden nápad za druhým: Na výlet řekou, se nám proud v řece zdál příliš velký a nabízená lodička příliš malá. Na procházku do džungle se nám vůbec nechtělo a podle Kena, k úspěšným společenským radovánkám, byl ve vesnici naprostý „nedostatek děvčat“.

Takže když se u našeho stolu objevil jeden usměvavý chlapík a obširně nás pozdravil svou perfektní angličtinou s americkým přízvukem, byli jsme radostí přímo posedlí. Představil se nám jako Dr. Tan Kong Peng, místní doktor, a svůj americký přízvuk omlouval studiemi v USA. Protože jsem si neuměl představit, jak se jako doktor v tak malé vesničce uживí, zdál se mně hned od začátku podezřelý.

Po snídani nás pozval do jeho domu, který sloužil jako ordinace a my s radostí jeho pozvání přijali. Prošli jsme vesnicí a zamířili po malé cestičce do džungle. Po chvíli jsme stanuli na malém prostranství, kde stál nejenom dům, ale mou pozornost hlavně upoutaly klece, kde posedávaly zcela živé opice. Dr. Peng přišel k nejbližší a láskyplně ji chvíli drbal za ušima. Bylo naprosto zřejmé, že se to opici velice líbilo a jakmile se doktorovo drbání přeneslo na jinou opičku, ta první hned začala hlasitě žárlit.

Když Dr. Peng podrbal všechny opičky, zavedl nás do jeho ordinace, vybavené vším, co v mých představách správná, doktorská ordinace měla mít. Byla tam lavice, pokrytá skvostně bílým prostěradlem a skříň plná lékařských instrumentů. Asi po deseti minutách se Dr. Pengovi podařilo nám vysvětlit, že on vlastně neprovozuje normální lékařskou praxi, ale že speciálně tu zkoumá uplatnění akupunktury v medicíně.

Sotva domluvil, ve dveřích se objevil jeden starý vesničan a Dr. Peng nám na něm názorně předvedl, jak taková léčba vypadá. Netrvalo dlouho a ten nešťastník měl hlavu propíchanou dlouhými jehlami a pro dobrou míru, jich Dr. Peng ještě pár přidal i do krku a ramene. Začal s nimi otáčet v nějaké, jistě rituální sekvenci a ten starý vesničan ani nepohnul brvou. Nebýt toho, že stále ještě seděl na židli a nezhroutil se, byl bych si jistý, že už nežije. Nakonec Dr. Peng ty jehly s vítězoslavným úsměvem zase vytáhl a vesničan poděkoval, jak doktorovi, tak i nám, a z ordinace přímo vycouval.

Nevěděl jsem, co si o tom všem mám myslet, neboť to bylo poprvé, co jsem tuto léčebnou metodu viděl v praxi. Podle mého názoru, a v mezích jeho možností, vesničan vypadal zdravý, jak před

procedurou tak i po ní. Každopádně jsem ale nemohl pochopit, že celá ta procedura, jak nám doktor tvrdil, proběhla naprosto bezbolestně. Jehly byly sice tenké, ale na můj vkus byly příliš dlouhé.

Ve své dobrotě, se Dr. Peng zeptal, jestli my máme nějaké specifické problémy se svým zdravím. Ken se přiznal, že ho pobolívá kotník, který si kdysi namohl při fotbalu. Dr. Peng ho vyzval, aby se položil na tu bíle prostřenou lavici a propíchal mu kotník o trochu kratšími jehlami. Ken ani trochu nezaúpěl a mně se tím pádem stal stejně podezřelý jako Dr. Peng. Když po vytáhnutí jehel ho Dr. Peng utvrdil, že již žádné problémy s kotníkem mít nebude, bylo mně zcela jasné, že se oba spikli proti mně.

To se potvrdilo v tom, že zcela bez okolků jsem byl nyní na řadě já a měl jsem vyčíst všechny mé zdravotní problémy. Samozřejmě jsem zapíral. Tvrdil jsem, že mně nic není a nikdy nebylo, a jistě ani nebude. Tudíž jakákoliv akupunktura na mně je ztraceným časem a mrháním doktorova talentu.

Nezněl jsem asi dost přesvědčivě a tak Dr. Peng, společně s Kenem, trvali na svém a každý tvrdil, že mně určitě něco je, jinak bych již musel být mrtvý. Volky-nevolky, jsem se přiznal, že mám od zim, strávených lyžováním, revma v lokti pravé ruky, která se rok co rok v zimě vracejí. Honem jsem ale dodal, že to se nedá vyléčit, což s notnou dávkou soucitu, mně v minulosti sdělili již dva doktoři.

To ovšem byla voda na jeho mlýn a Dr. Peng mě popotahováním za rukáv dotáhl až ke stolu, na který jsem musel položit mou pravou ruku. Podivil se nad mými jizvami a chtěl vědět, kde jsem k nim přišel. Kenovi jsem kdysi řekl, že je mám po zápase se žralokem a nyní se mně nechtělo podobně opakovat před někým, který jistě ví, kde se mé jizvy vzaly a ptá se jen ze zdvořilosti. Tak jsem jen řekl, že o tom raději pomlčím a Ken si od té doby o mně myslel, že jsem zbytečně skromný.

Dr. Peng si přinesl novou sadu jehel a já se raději otočil na druhou stranu a připravil jsem se na muka, podobná mukám Záhoře na jeho loži. Chvilí jsem cítil jen jemné píchnutí, které skutečně nebolelo a když se žádná muka ne a ne dostavit, našel jsem konečně odvalu se podívat, co s mojí rukou Dr. Peng provádí.

Z loktu mně trčelo hned několik jehel, s kterými Dr. Peng dokonce i otáčel a kupodivu mě nic nebolelo! Così si při tom pobrukoval a já si byl jistý, že se jedná o nějaké tajné, čínské zaklínadlo. Když k mé veliké úlevě jehly nakonec vytáhl, hned mě dvakrát ujistil, že loket je spravený a žádné revma mě již trýznit nebude.

Od té doby často vzpomínám na tu malou vesničku v džungli a speciálně na Dr. Penga. Snad již po tisíckrát jsem se mu v duchu omluvil za mou nedůvěru a za mou váhavost, s jakou jsem se podrobil jeho léčení. Dodnes jsem mu totiž velice zavázán, neboť mě ten loket již nikdy od jeho vyléčení nebolel.

93. *RÁNO V HÁJI BAMBUSŮ
A SNÍDANĚ BEZ UBRUSU*

Pláž přede mnou byla široká a sahala daleko za poslední malebné domy malé, rybářské vesnice. Kdesi v dáli končila malým, kamenitým výběžkem, sotva viditelném skrze jemný, mlhavý opar nad pláží. Neuvěřitelně bílý písek pláže byl neustále uhlazován malými vlnkami, které se marně pokoušely položit stříbřitou pěnu svých hřebenů co nejdále k řadě palem, lemující pláž. Vzduch byl příjemně teplý, stejně jako moře, které se rozprostíralo mezi pláží a nad ní vycházejícím sluncem. Stál jsem to ráno na východním pobřeží Malajska a byl jsem si jistý, že jsem na jednom nejkrásnějším a nepozoruhodnějším místě, kde jsem kdy byl.

Za mnou, na malém prostranství, zabraném palmovému háji, stál velice vkusně postavený hotel, výstižně nazvaný „Golden Beach“. Ken mě hned ujistil, že se v tom hotelu ubytujeme a po pláži budeme chodit na procházky. „Teď, když mě nebolí kotník“, dodal a já ho poslušně následoval do recepcce hotelu.

Recepce se zdála být prázdná a tak jsme se chvíli bezradně rozhlíželi po tom prosluněném prostoru, vkusně vybaveném exotickým nábytkem a vyřezávanými ornamenty. Přestali jsme, až když se za recepčním pultem ozvaly lehké kroky a vyšel odtamtud, ani ne desetiletý klučina. Anglicky nás pozdravil, čímž nám v ten den přinesl zatím prvé překvapení. Když se nás zeptal, jestli se chceme ubytovat a plynulou angličtinou vysvětlil, jaký bude náš pokoj a kolik nám bude účtovat, nemohli jsme věřit, že on vlastně ten hotel měl v té chvíli celý na starost. Když jsme zaplatili a dostali klíče od jednoho pokoje, s výhledem na to krásné moře, byl jsem v rozpacích, jestli mám brát toho klučinu jako klučinu, co dozajista byl, anebo jako pana vedoucího hotelu. Nakonec jsem řekl „Děkuji Sire“, což se dalo uplatnit na obě alternativy - pro vedoucího takového krásného hotelu to bylo důstojné poděkování a pro desetiletého klučinu to bylo veselé uznání.

Od mého přistání v Singapuru se obsah mého baťoahu podstatně rozrostl a tak trvalo chvíli, než jsem vše vypakoval a vyndal nakonec i mé horolezecké boty, které jsem dával vždy na dno ruksaku. Klučina z recepcce, který nás následoval až do pokoje, se udiveně na ně zadíval a bylo zřejmé, že něco takového ještě neviděl. Ty boty ostatně budily pozornost, kdekoliv jsem se v nich objevil, a proto jsem je raději nosil v ruksaku.

Zcela vážně jsem klučinovi nabídl, aby si je zkusil, že pokud mu budou, může se mnou jet do Himalájí. Já nejsem vysoký a přesto ten klučina mně byl jen po pás. Boty, když se postavily špičkami nahoru, mu sahaly téměř až pod kolena, a jejich hrubě tvarovaná podrážka, by se dala v daném prostředí přirovnat k tanku na zeleninové zahrádce.



Klučina ovšem hned nadšeně souhlasil a když se do bot postavil, ani já a ani Ken, jsme se nemohli přestat smát. Smáli jsme se, až nás břicha začala bolet. Tato hlučná scéna přilákala právě se probudivšího majitele toho hotelu, který jak se ukázalo, byl klučinovým tátou. Když viděl svého syna v mých botách, rozesmál se také, ale na rozdíl od nás se smál malajsky a my jsme mu nerozuměli jediné slovo.

Povšimnul jsem si, že Ken se dívá na klučinu s jistým, otcovským zalíbením, a mě poprvé v životě napadla hříšná myšlenka, že bych také docela rád měl takového syna. Takže nám kuchař připravil snídani a oba jsme se po ní vydali do vesnice, jestli náhodou tam neobjevíme nějaké dívky, kterým by se také líbilo mít takového syna.

Uprostřed vesnice stály přerůzné prodejní stánky a vesničané tam prodávali od tropického ovoce až po netropické bonbóny. Celým prostranstvím se nesla sladká vůně tamější speciality, což byl banán, obalený ve sladkém těstě a usmažený na kokosovém oleji.

Ačkoliv jsme nebyli hladoví, přesto jsme každý snědli tři ty kulinární skvosty a najednou jsme pocítili nesmírnou touhu si po tak chutném jídle alespoň trochu odpočinout. Zamířili jsme k pláži a ulehli na písek, do stínu vysokých palm. Mírný vánek nás hladil ve vlasech a k nosu nám přinášel vůni smažených banánů. Zíral jsem chvíli na modré nebe a chvíli na kokosové ořechy, zavěšené pod listy palmy nade mnou. Začal jsem je počítat a když jsem dospěl k závěrečnému číslu, pro jistotu jsem je spočítal ještě jednou. Oba výsledky se ale od sebe lišily a tak jsem se rozhodl je spočítat ještě jednou, do třetice.

Nespočítal jsem jich ani polovinu, když jsem najednou uviděl jeden z těch ořechů rychle narůstat na velikosti a nakonec s výhružným žuchnutím padnout do písku, tak asi metr od mé hlavy. Najednou mně bylo jasné, že pohledy, kde v plavkách oděná individua leží poklidně pod palmami a popíjí koktaily, jsou naprosto nezodpovědnou reklamou. Při polehávání pod palmami jde prakticky jednomu život a žádné pohodlí na světě není hodno takového risika.

Zanesl jsem kokosový ořech jako trofej do hotelu a ochotný kuchař ho velkým nožem nařízl tak, že jsme s Kenem mohli vypít chladivé, kokosové mléko. To nám zachutnalo natolik, že jsme se vydali zpátky do vesnice a hledali stánek, kde by někdo prodával kokosové ořechy.

K našemu velkému překvapení, žádný obchůdek kokosové ořechy neprodával. Ken, vzdělaný v oboru marketingu, to komentoval slovy „typické, nevědí, jak se dělá business!“ Já si jenom prozaicky myslel, že musí být pitomí, protože mají kokosové ořechy přímo nad hlavou a nikoho nenapadne je sklízet! Oba jsme pocítovali nutnost nevědomé vesničany poučit a tím přispět k „nárůstu jejich

ekonomických výsledků” a Ken v tu chvíli naprosto věřil, že po naší intervenci k tomu dojde.

Prodavači u stánků ale neuměli anglicky a bylo nám hned jasné, že náš úkol nebude lehký. Ken, který uměl jen anglicky, nechával obvykle veškeré domlouvání na mě. Domníval se totiž, že jakmile se jeden naučí k angličtině ještě jednu další řeč, tak potom se naučit jiné jazyky není problém.

Takže jsem mluvil sice anglicky, ale pomalu, a na názorné vykreslení situace jsme používal jak moje, tak i Kenovy ruce. Byl jsem úspěšný a prodavač, kterého jsme si vybrali protože nosil brýle, konečně pochopil, že chceme koupit kokosový ořech. Pomocí rukou a i jednotlivých prstů, nám vysvětlil, že nechápe proč chceme koupit jeden kokosový ořech?

My jsme ty ořechy vlastně chtěli dva, ale pro zjednodušení první konverzace jsme chtěli nejprve jen jeden. Takže jsem věděl, že mu musím vysvětlit, že tedy, ano, je to divné, že dva chtějí jen jeden ořech a tak jsme změnilí naše přání ukazoval jsem mu na prstech, že chceme ty ořechy dva.

Celé to naše dohadování pozoroval jeden prodavač, kterého jsme při našem výběru ignorovali, protože brýle neměl. Přišel k nám, a jelikož uměl anglicky, vše se hned vysvětlilo. Prodavač v brýlích nyní věděl, že chceme koupit ty ořechy dva, jen nevěděl, proč je chceme koupit? Ukázal na palmu na kraji prostranství, plnou kokosových ořechů, a vybídnul nás, abychom si zdarma natrhali kolik jen se nám bude líbit.

Bylo nám hned jasné, že Kenova ekonomická kritéria vesničanům neprodáme. Kokosové ořechy se najednou změnilý z vyžadované komodity na bezcenný produkt, kterého bylo všude plno a navíc i volně k dostání!

Než anglicky mluvící prodejce stačil odejít, poprosili jsme ho, jestli by nám náhodou někdo neukázal, jak se takové ořechy z těch palem dostanou dolů. K naší velké radosti se našel jeden bosý klučina, který s nadšením, a jako štíhlá opička, na ten strom hbitě vylezl a nasekal mačetou hned několik ořechů. Ty spadly s tím samým, hrozivým buchnutím a já byl rád, že pod těmi palmami neležíme.

Oba s Kenem jsme se shodli, že na palmy pro kokosové ořechy lézt nebudeme, protože nemáme mačetu a tak bychom tam nebyli nic platní. Přesto jsme to, jen tak nanečisto, na jednom odlehlém místě zkusili a asi ve dvoumetrové výšce, která representovala maximum, kam se nám podařilo vyšplhat. Náhle jsme si byli jistí, že ani mačeta by nám ve sklizni nepomohla.

Nabídli jsme hodnému klučinovi peníze a on je vyloženě sverepě odmítl. Ken si neodpustil ho napomenout, že takhle se business nedělá a že z něj nikdy nebude úspěšný podnikatel!

Navštívit východní pobřeží Malajska a nevidět východ sluncem nad mořem, považovala spousta cestovních příruček za neodpustitelný hřích. Také pár turistů, které jsme v Malajsku potkali, tvrdili že to je podívaná, která stojí za to. Jeden Američan se mě i názorně ptal, jestli bych odjel z Paříže, bez alespoň spatření Eiffelovky? Jelikož čekal na mou odpověď, věděl jsem, že mu musím odpovědět, „že neodjel“, protože by mně jinak nedal pokoj a chtěl by se hádat.

Slunce v tropech zapadá velice rychle a to samé provádí ráno při východu. Takže pokud jeden chce třeba fotografovat, musí vstávat ještě za tmy, najít si vhodné místo a tam čekat na tu spektakulární podívanou.

No a přesně to jsme měli s Kenem naplánováno na příští den. Vstali jsme sice ještě za tmy, ale ne tak brzo jak jsme plánovali. Honem jsem sebral fotoaparát a bez snídaně jsme pospíchali na pláž. Asi dvě stě metrů od nás jsme ve svitu měsíce uviděli dlouhé, úzké lodě, se záďemi vystrčenými na písek pláže. Usoudili jsme, že to bude asi nejlepší místo k fotografování a vydali se po pláži směrem k nim.

Když jsme došli k až loďm, do vůně moře se vedrala vůně čehosi čerstvě pečeného, a naše nosy nás namířily do palmového háje za pláží. Jak jsme procházeli mezi palmami, vůně byla čím dál tím silnější a po chvíli jsme objevili siluetu nízkého domu. Ze střechy stoupal jemný proužek dýmu a otevřenými dveřmi jsme v osvětlené místnosti viděli stát velkou skupinu lidí. Usoudili jsme, že to je asi místní pekárna a s nadšením jsme do místnosti vešli.

Když nás první, stojící muži uviděli, zmlkli a se zájmem si nás začali prohlížet. Postupně tak učinilo celé osazenstvo a v místnosti zavládlo ticho. Bylo slyšet jen praskající oheň v peci. Honem jsem si vzpomněl, že „dobré ráno“ se řekne foneticky „salamat pagi“, a tak jsem to ze sebe pracně vysoukal.

Má lingvistika to ráno oslavila nevídaný úspěch, neboť celá místnost se najednou rozezvučela a ze všech koutů se ozývalo opakované „salamat, salamat, slamat...“ Před námi se muži rozestoupili a my došli k pultu, pokrytému čerstvě napečenými, chlebovými plackami. Pekař nám podal každému jednu a s úsměvem odmítl nabízené peníze. Placky byly tak dobré, že jsme se do nich hned pustili a Ken zcela zapomněl připomenout tomu pekaři, že takto se business nedělá.

Všichni v místnosti byli lehce oblečení v krátkých kalhotách a tričkách, a soudíce podle jejich svalů, zřejmých i pod vybledlou látkou triček, všichni těžce fyzicky pracovali. Po chvíli se všichni jako jeden muž vydali hájem k pláži a my je s Kenem následovali. Na obloze stále ještě svítil měsíc v úplňku, ale v dáli na moři se již objevila nepatrná záře vycházejícího slunce, utopeného ještě hluboko pod horizontem.

Když jsme došli ke člunům, bylo nám již jasné, že ti všichni muži jsou rybáři a ty lodě jsou jejich rybářské lodě. Ze skupiny před námi pozvolna ubýval jeden rybář po druhém a když jsme došli k poslední lodi, stáli jsme s Kenem na pláži již sami. Od palmového háje váł na moře mírný vánek, který stále ještě přinášel na pláž tu již známou vůni chleba a kouře. Ta se na pláži míchala s vůní moře v další exotické aróma, které v tom krásném koutě světa opíjelo do němoty naše smysly.

Jakmile se lodě dostaly přes vlny mírného příboje, napnuly své plachty, a vycházející slunce posypalo celé moře jejich tmavými siluetami. Ty pomalu mizely v dálce a některé se dokonce zdály, že míří přímo do narudlého kotouče již vyšlého slunce.

94. *ANDĚLŮ MĚSTO A HŘÍCHŮ PŘES STO*

Za okny vlaku se v noční tmě jen zřídka objevila malá světla, která zase rychle mizela a nechala tropickou noc nerušeně kralovat dál. Velice viditelná přítomnost ozbrojených vojáků, mě jaksi mátna a tak jsem si vytáhl můj atlas světa a našel místo, kudy to s námi vlak uháněl.

Podle délky času, který jsem již ve vlaku strávil, jsem usoudil, že musíme být asi v polovině mé cesty a tedy na úzké šíji, o kterou se Thajsko dělilo s Barmou. Kambodža, kde se v té době o sto šest válčilo, ležela sice až za Thajským zálivem, ale přesto mě napadlo, že ten vlak možná veze ty vojáky právě tam. Honem jsem se začal starat o to, abych náhodou nezaspal a v Bankoku nezapomněl vystoupit.

Dal jsem se do řeči s jednou paní spolucestující, která vypadala, že toho dost ví a netajila se ani s tím, že to ostatním i ráda povídá. Ujistila mě, že ona také v Bankoku vystupuje a že pozná bezpečně nádraží, protože tam již mnohokrát vystupovala. I když jsem nechtěl prozradit, že vlastně vůbec nevím, co budu v tom městě dělat, ona přece jen hned poznala, že jsem tam ještě nikdy nebyl. Rozhodla se, jako pravý turistický průvodce, mně vyprávět vše o Thajsku, Bankoku a i o jejím manželovi, synovi a vnučkách. Naštěstí se unavila tak moc, že při těch vnučkách začala pomaloučku poklímávat. Z toho všeho jsem si zapamatoval, že jméno Bangkok, přeloženo znamená „město andělů“ a že tam mají asi tunovou sochu Budhy, celou ze zlata.

Hned jsem si vzpomněl na Kena, kterému by se ta socha jistě líbila. On však měl svou dovolenou limitovanou časem a blahem jeho dvou manželek, a tak se musel z Malajska vrátit do Sydney. Než jsme se srdečně rozloučili, poprosil jsem ho, aby ode mne pozdravoval tu černovlasou dívčinu, na jejíž jméno jsem si v tom

láskyplném opojení zapomněl zeptat. Ken se totiž rozhodl vrátit zpět přes Melaka, což jsem mu upřímně záviděl, neboť jsem se tam měl také dobře jako on. Takže přes nabitý vlak různými lidmi, do Thajska jsem ujížděl úplně sám.

Hřálo mě ale vědomí, že jedu do města andělů a že tam mají tunu zlata, kterou ještě nikdo neukradl. To ve mně vzbudilo dosti pomýlený dojem a já věřil, že v Bankoku se tudíž nekrade. Po tomto závěru jsem se najednou cítil i jaksi privilegovaný, že mně vůbec na thajském konzulátu v Penangu dali turistické visum. Slíbil jsem si, že si tu cest musím nějak zasloužit a proto návštěvu toho Budhy jsem si napsal na lístek míst, kam se určitě musím podívat. Na to zlato se samozřejmě jenom podívám a raději si na ně ani nesáhnou. Tím jistě dokáži, že jsem jeden z nich, poctivý anděl ve městě andělů.

Prvého taxikáře, co mě vezl z nádraží do hotelu jsem si velice pozorně prohlížel a chtěl jsem si vizáž tohoto „anděla“ navždy zapamatovat. Všichni ti lidé, které jsem viděl na nádraží a na ulicích, se mně zdáli být neobyčejně štíhlí a děvčata navíc ještě i moc pěkná.

Po chvíli srdečného rozhovoru v recepci jsem se ale dozvěděl, že jízdné, které jsem za taxi zaplatil, bylo dvakrát větší, než to mělo ve skutečnosti stát a najednou jsem zapochyboval, jestli ten taxikář byl skutečně z Bankoku. Usoudil jsem, že to mohl to být někdo přespolní, kdo sem dojížděl jen za prací. Takže jsem si i nadále myslel, že v Bankoku se nekrade.

V hotelové recepci měli i spoustu reklam na různé turistické atrakce a tak jsem po prolístování asi deseti nakonec vybral „Plovoucí trh“, „Hadí farmu“ a k těm jsem přidal již ve vlaku vybraného zlatého Budhu. V recepci mně také vysvětlili, jak se všude dostanu, což jsem ovšem hned zapomněl. To mě ale neodradilo, ba ani nenadělalo starosti, a před hotelem jsem si to namířil bez cíle ulic. Věřil jsem, že k takovým známým atrakcím povedou jistě všechny cesty.

Hned u hotelu se ke mně přidal jeden, velice slušně vypadající mladík, a zeptal se mě, zdali může jít se mnou a procvičovat si svou angličtinu. Neviděl jsem důvodu proč ne a tak jsem tomuto dalšímu „andělovi“ odpověděl, že je vítán a budeme se tedy procházet po Bankoku spolu.

Procházeli jsme ulicemi a já si prohlížel výkladní skříně, plné velice rozdílného zboží, než jsem doposud kde viděl. V podstatě i z těch prozaických výkladních skříní na mě dýchala exotika nesporné Asie. Mladík se vyptával na všechno možné a tak jsem mu řekl že se jmenuji Ken, že jsem již po druhé rozvedený a že pracuji v Sydney v bance. Byl jsem si jistý, že on Kena nezná a tak si mě s ním plést nebude. Když se mě ptal, proč jsem se rozvedl, řekl jsem mu, že mě obě ženy mlátily. Jeho pochyby jsem vyvrátil tvrzením, že ještě i dnes, když se potkáme, tak se do mě pustí, a někdy dokonce obě najednou.

Zdalo se, mladík mně to uvěřil a já jsem zase uvěřil, když mně na různých křižovatkách radil, kudy se nejraději ubírat. Takže jsme se pospolu ubírali tím velkým městem, až najednou jsme stanuli v jakémsi koutě řeky, kde stály zakotveny dlouhé, úzké lodě, s vyvyšujícím se motorem nad záďí. Dlouhá hřidel, která začínala na jeho konci, končila ve vodě vrtulí, která sloužila také jako kormidlo. Toto uspořádání se mně zdálo dost praktické a i rozhodnutí mého nového přítele, nechat se jednou takovou lodí provézt na ten plovoucí trh, se mně zdálo také praktické.

Projížděli jsme kolem podobných lodí, některé se stejným rámušem uháněly proti nám, některé byly zakotvené podél břehu a byly plné ovoce a zeleniny, určené k prodeji. Většina domů na obou stranách břehu měla svou podstatnou část vybudovanou na kůlech, zaražených do dna řeky. Hned mě napadlo, že si jistě nedělají starosti s kanalizací, neboť ta nepřilíš široká řeka jim na jejich potřeby jistě stačila.

V nezasklených otvorech v dřevěných stěnách domů, vystavovali jejich majitelé na obdiv řady zavěšeného kuchyňského nádobí, klobouků, čepic a všech možných triček. Vůbec mě nenapadlo, že cokoliv z tohoto by bylo na prodej. Teprve když kapitán lodě mě začal povzbuzovat, abych si něco z toho koupil, žasnul jsem, co všechno se v Bankoku prodává.

Asi po deseti minutách jsme zastavili u vyvýšeného domu a můj přítel, aby si procvičil angličtinu, mně vysvětlil, že tam je něco velice zajímavého. Bylo zřejmé, že mě již pasoval na typického, turistického hlupáka a nedělalo mu potíže se mnou také tak jednat.

Ukázalo se, že dům je restaurace a tak jsme si sedli ke stolu a všichni tři jsme si dali pivo, které jsem za ně promptně zaplatil. Když jsem vystoupil po cestě zpět z lodě, měl jsem hodně fotografií v mém fotoaparátu a kapitán a můj nový přítel měli všechny mé peníze, které jsem u sebe měl. Takže k listu andělů v Bankoku, definitivně vyhnaných z nebe, jsem k tomu taxikáři přidal ještě další dva.

Cestou zpět do hotelu jsem s poděkováním odmítl nabídky dalších „studentů angličtiny“ a česky jsem jim tvrdil, že mluvím jen česky a bylo zřejmé, že žádný se česky neučil. Zaskočení zůstali stát němí na chodníku a já slavil mé první vítězství!

Na lístku jsem si odškrtl „Plovoucí trh“, neboť jsem tam již „přišel, viděl, ale nezvítězil“. Zbývala „Hadí farma“ a v recepci hotelu mě nejenom přesně informovali, kde ta farma je, ale dokonce mně i prozradili tu správnou sumu, kterou mám zaplatit taxikáři. V ten moment jsem si byl jistý, že jsem definitivně přestal být potravou turistických lidožroutů a procházejí farmou, všem jsem česky děkoval, kdykoliv se mě někdo na něco ptal.

Asi po půlhodince jsem hadů měl až nad hlavu, neboť již z Austrálie jsem měl hadů víc než dost. Vydal jsem se zpět k hotelu,

ale tentokrátě pěšky. Hotel byl totiž docela nedaleko a asi po půl hodině chůze jsem stanul ve známé ulici u hotelu. Na jedné reklamě v ulici, mimo mnoha jiných lákadel, bylo také napsáno že to je bar, a tak jsem dlouho neváhal a vstoupil.

Na baru seděl jen jeden muž, na pozdní hranici středního věku, v krátkých kalhotách a v propocením tričku. Takto oblečených, ale podstatně mladších mužů, jsem v Bankoku viděl již hodně. Byli to američtí vojáci na dovolené z válčícího Vietnamu a Kambodže. Takže mě napadlo, že tento starší bude asi nějaký generál na dovolené.

Pozdravil jsem ho americkým „Hello“ a on mně odpověděl tím samým americkým „Hello“, jen jeho znělo víc americky. Jak se později ukázalo, on byl Američan, jako ti všichni vojáci, ale jak mně brzy vysvětlil, on byl turista, na nikoho nestřílel a ani bomby neházel. Dokonce začal na můj vkus až moc hlasitě nadávat na americké vojáky, kteří v Bankoku vyhnali nahoru ceny. Tvrdil, že jsem měl přijet tak před pěti lety, to byl Bangkok ráj na zemi. Všechno bylo laciné a jeden tu mohl žít jako král.

Zatímco jsem popíjel pivo, které mně sice nechutnalo, ale v žádné lepší jsem nedoufal, ten postarší turista hned vyčíslil, co všechno si mohl dříve v Bankoku koupit za deset dolarů. Bylo toho skutečně hodně a mně se ale ze všeho nejvíce líbil popis masáže, kterou prováděla prý „super-krásná“ masérka.

Dopil jsem, nařikajícímu americkému turistovi jsem popřál náhlou devalvaci thajské měny a vyšel před hotel. Z nejbližšího rohu se odpoutaly tři, velice málo oblečené dívky, a než jsem se nadál, byly najednou všude kolem mě. Všechny tři se domáhaly vědět, zda se mně ony líbí a zda je miluji. Nevěděl jsem co jim odpovědět, neboť jsem jim nemohl říci, že se mně nelíbí, ale zamilovaný jsem do nich ještě nebyl. Na to jsme se znali moc krátce.

Ulice byla rušnější, než se mně líbilo, a i za tak krátkou chvíli jsem si povšimnul několika pohrdavých pohledů od kolem procházejících lidí. Jen nerad jsem si uvědomil, že ty pohledy patřily vlastně mně a ne těm děvčatům.

Když jsem ucítil, že jedna se pokoušela vytáhnout mně peněženku z kapsy u kalhot, vyskočil jsem z jejich obležení a rychle zamířil k hotelu. Byl jsem rád, že jsem se nikdy nenaučil Thajsky, protože děvčat láskyplné vyznávání náklonnosti, se najednou změnilo v tok nějakých nadávek. Jelikož jsem jim nerozuměl, jen jsem kroutil hlavou nad tím mým rostoucím listem „padlých andělů“.

Pravdou ovšem bylo, že ty exotické, černovlasé, štíhlé thajské krásky, se mně hned na pohled líbily. V recepci jsem si vzpomněl na podrobný popis masáže, kterou ten americký turista na baru prý prožíval každý večer, a tak jsem se recepční zeptal, jak se k takové masáži jeden dostane. Ta nepohnula ani brvou, neboť s výjimkou snad jen svého manžela, byla zvyklá dávat takové informace všem dychtivým mužům.



Již potřetí v ten samý den jsem se osprchoval a oblékl jsem na sebe to nejlepší, co jsem měl. Respektive nejlepší kalhoty co jsem měl byly mé horské „fofrovačky“, které se ale k návštěvě lázní nehodily. Samozřejmě „lázně“ to nebyly, ale jméno, které recepční dala tomu hanbinci se mně nelíbilo a tak jsem tomu alespoň sám před sebou říkal „lázně“.

Hned po vstupu ke mně přišel jeden zaměstnanec a zeptal se mě, co tam hledám. Protože tato úvodní fráze zněla v angličtině daleko lépe než v češtině, ani jsem si ji proto nepřeložil a jen jsem se na něj asi hloupě podíval. On si to vysvětlil, že nevím co chci a tak se mě vyptával dál. Chtěl především vědět, kolik mám peněz, které tam chci utratit.

Po mých, doposud smutných zkušenostech, jsem mu nechtěl prozradit ani to a tak on mě nakonec zavedl před velké, scénické okno, za kterým sedělo tak asi padesát dívek, oblečených jen v županech, každá s velkým číslem na rameni. Zeptal se, která se mně líbí a já opět nevěděl, protože se mně líbily všechny. Navíc jsem se začal z nějakých důvodů červenat a on pochopil, že potřebuji více vysvětlení.

Utvrdil mě, že se mně má líbit jen jedna, což bylo v tomto podniku obvyklé. Navíc žertovně dodal, že na všechny bych asi stejně neměl dost peněz. Dal jsem mu za pravdu a poprosil jsem ho, aby mně dal více času, že to není lehké rozhodování. Vzpomněl jsem si totiž, že jako číšníkovi mně to dělali nóbl hosté, když jsem na nich vymáhal vědět, co si z jídelníčku vybrali.

Když ten bodrý muž přišel znovu, měl jsem vybrané tři a když přišel ještě jednou, dohodli jsme se na jedné, o které tvrdil, že to je studentka přírodních věd. Tím pádem on věřil, že si při té masáži budeme moci i na úrovni vyprávět, i když jsem se stále ještě červenal. Snad proto automaticky usoudil, že jsem také student přírodních věd a já jsem usoudil, že do tohoto podniku musí chodit jen samí takoví studenti.

Druhý den jsem zavítal do toho samého baru, jako při návratu z hadí farmy a potkal ta samá, tři děvčata a toho samého, amerického turistu. Děvčata mě kupodivu poznaly a tak se ani nenamáhalo mně znovu krást peněženku. Turista mě také poznal a hned chtěl vědět, proč se stále tak poťouchle usmívám.

Takže jsem mu musel povědět o včerejší návštěvě „lázní“ a on se zájmem poslouchal a porovnával, kolik on obvykle platil za podobné služby. Vyšlo to asi tak na polovinu a on mě začal chlácholit, že příště půjdeme spolu a on sám tam dojedná daleko lepší ceny.

Samozřejmě jsem mu neřekl, že to děvče, které jsem si vybral, mělo to samé číslo jako náš dům v Zárybech a navíc mně velice připomínalo Jindru v Cvikově. Také jsem zamlčel, že jsem se opět začal nekontrolovaně červenat, jakmile se za námi zabouchly dveře

a já zůstal s tou dívčinou sám. Speciálně jsem se červenal, když mě ta dívka zcela svlékla a bylo na mně zřejmé, že se mně ona velice líbí. Neřekl jsem ani to, jak hodně se mně líbilo ve sprše, kde mě umyla a potom něžně masírovala.

Co jsem mu ale řekl, vlastně v podstatě jsem si mu zažaloval, bylo, že za podlouhlým okénkem ve dveřích, se čas od času objevil pár tmavých očí, zkoumající situaci v té velké, osvětlené místnosti, se sprchou a pohodlnou lavicí. Řekl jsem mu, že jsem odpověděl „ne“, když se mě ta dívka zeptala, jestli chce sex? Co jsem mu ale neřekl bylo, že jsem si neuměl totiž představit sex pod dozorem anonymních očí za dveřmi, sex bez alespoň trochu lásky, sex čistě pudový a primitivní.

Můj poslední den v Bankoku jsem chtěl věnovat té hoře zlata, soše Budhy, kterou doposud nikdo nekradl. Mé mínění o Bankoku se radikálně změnilo a začínal jsem věřit, že jsem měl tuto návštěvu zařadit mezi první atrakce, dokud ta socha tam stále ještě je.

Když jsem stanul před budovou, kde socha byla vystavená, nikde jsem neviděl žádné mříže, žádné policisty a žádné zamykatelné brány. Vstoupil jsem a najednou byl Budha přede mnou. Seděl v plné své zlaté kráse, solidní, blýskající se a netečně zírající na lidi procházející kolem. Vytáhl jsem lístek a odškrtnl z něho tuto poslední atrakci a pomalu jsem se vydal zpět do hotelu.

V jednom obchodě, s velice exklusivními koženými výrobky, jsem nemohl odolat vystavené peněžence a koupil jsem si ji. Do té staré jsem nacpal stránky z turistických brožur, takže na pohled vypadala velice atraktivně, a zasunul jsem si ji do zadní kapsy u kalhot. Chtěl jsem si vyzkoušet, jak dlouho mně v té kapse vydrží a jestli poznám, kdy se někdo pokusí mně ji z kapsy vytáhnout.

Vracel jsem se k hotelu, prohlížel si výkladní skříně a čas od času jsem si kontroloval, zda mám tu starou peněženku stále ještě v kapse. Po asi desátém pohazení mé zadní kapsy peněženka zmizela a já vůbec necítil, jak ji nějaký šikovný „padlý anděl“ vytáhl. V podstatě to nebyla ošklivá peněženka, byla jen prázdná. Na jeden lístek jsem do ní připsal, že gratuluji k úspěšnému ukradení a že bych se to také rád naučil.

Když jsem seděl na letišti a čekal na letadlo do Rangoonu, teprve tam jsem si uvědomil, že co se stalo s mou peněženkou, nebylo zcela atypické. Takto vystrčenou peněženku v zadní kapse u kalhot, by stihnul stejný osud ve většině velkých měst. Zpochybňovat tvrzení, že Bangkok je město andělů, nebylo ode mě proto fér. Pravda ale byla ta, že jsem byl překvapen, kolik hodně andělů v Bankoku bylo těch „padlých“.

95. REBELOVÉ CHTĚJÍ ZBRANĚ
A SLIBUJÍ KÁMEN ZA NĚ

Letadlo společnosti United Burma Airlines se připravilo k přistání a já si poprvé uvědomil, že přistávám v zemi, o které vůbec nic nevím. Burma v šedesátých letech byla velice neznámou zemí, uzavřenou okolnímu světu, a když jsem žádal o tranzitní turistické visum, byl jsem připraven že ho nedostanu. Nikdy jsem s nikým nemluvil, kdo byl kdy v Burmě byl, a vše co jsem měl, byl malý turistický letáček.

Již z pohledu okénkem letadla na letištní budovu jsem hned rozpoznal veliký rozdíl, mezi tímto letištěm a letištěm v Bankoku. Když jsem vystoupil na rozpálenou plochu pod stojícím letadlem, teplo, které na mě dýchlo, mně připomnělo otevřenou troubu plotny při pečení buchet. Jen tu vůni pečených buchet nahradil pach oleje a benzínu.

Cestujících v letadle bylo jen pár a všichni jsme se pohodlně vešli do malého minibusu, který s námi uháněl po dosti neudržované silnici směrem na Rangoon. Za oknem jsem viděl rovnou, otevřenou krajinu, které dominovala jen jedna, sytě nahnědlá barva. Na silnici nebyl žádný provoz a jen občas jsme zahlédli skupinky lidí, mířící většinou tím samým směrem jako my.

Po nějaké chvíli autobus zahrnul z hlavní cesty a zastavil u překrásného hotelu, který se v tom přívalu šedi zdál až neskutečným. Jeden mladý pár vystoupil, a než autobus s námi odjel, stačil jsem ještě zahlédnout, jak téměř ceremoniálně je v hotelu vítali. Usoudil jsem, že to musí být asi velice drahý hotel a byl jsem tak trochu zvědavý, jakého uvítání se dostane mně.

Autobus nás vysadil u kanceláře aerolinek a kdybych chtěl čekat na nějaké uvítání, asi by mně mé týdenní visum na to nestačilo. V aerolinkách jsem se dozvěděl, kudy se dát k YMCA hostelu, který jsem si vybral z brožury, jako nejlacinější a poblíž centra města. Hodil jsem si ruksak na záda a během dalších, snad jen pěti minut, jsem si naprosto propotil nejenom košili, ale i vlasy na hlavě. Lidé, které jsem potkával na ulici, byli velice přátelští a ochotně mně ukazovali cestu, a to i když mně vůbec nerozuměli. Takže jsem párkrát zabloudil, ale ne zase tak hodně, abych nebyl opět brzy správně nasměrován.

V hostelu mě potěšili, že měli pro mě jednu celou místnost volnou. Jakmile jsem se ubytoval, což spočívalo ve shození baťohu na zem, vydal jsem se na průzkum hostelu, protože v pokoji nebyla žádná toaleta.

Již v Bankoku jsem s naprostými sympatiemi naslouchal lamentaci různých evropských turistů, kteří trpěli během svého pobytu v Asii chronickým průjmem. Nebyl jsem samozřejmě výjimkou a tak navštěvovat toaletu pětkrát denně jsem začal považovat za přijatelnou normu.



Sedě na toaletě, nikdy jsem si nebyl jistý, jestli mé útroby se již rozhodly skončit s vyprazdňováním či ne. Takže jsem raději seděl a trpělivě čekal, až mě mé tělo alespoň trochu přesvědčivě ujistí, že tomu tak je. To čekání jsem ale považoval za ztracený čas a v duchu jsem pro ten čas měl pro něj i jiný, více přílehlavý název. To ovšem nic nezměnilo na situaci, že spočítáno vše dohromady, trávil jsem na toaletě denně snad celé hodiny.

Naštěstí hned na začátku tohoto vysedávání jsem si uvědomil, že mám najednou spoustu času přemýšlet o věcech, na které se mně doposud ten čas neměl. Takže jsem spojil příjemné s užitečným a s chutí se pustil do usilovného přemýšlení, kdykoliv jsem usedl na toaletu.

Přemýšlel jsem hlavně o tom, co si počnu, až mé cestování skončí. Nápadů jsem měl sice spoustu, ale s odstupem času jsem zjistil, že všechny byly jaksi ovlivněny tím průjmem a podle toho také tak vypadaly.

V Rangoonu bylo k vidění dost turistických atrakcí, takže při mých procházkách jsem poznal nejenom toalety v různých restauracích, ale i jiné hodnotné a zapamatování hodné krásy. Viděl jsem pagodu, celou pokrytou tenkými zlatými lístky, viděl jsem krásná děvčata, s tvářemi pokrytými jakousi bílou, zaschlou kaší a na ulici jsem dokonce i uviděl starý model Škodovky.

Když jsem v jednom stánku viděl k prodeji vystavené československé pánské ochrany, zachvátila mě jakási patriotická hrdost a málem jsem si jeden balíček koupil. Avšak i po tak krátké chvíli, strávené v Barmě, jsem si uvědomil, že co jsem doposud v Rangoonu viděl, bylo diametrálně rozdílné od společnosti v Bankoku. Nikdo se mě tu nesnažil okrást, nikdo si nechtěl „procvičovat“ se mnou angličtinu, a vlastnit balíček pánských prezervativů, by bylo asi stejně praktické, jako kleštičky na led uprostřed písku Sahary.

V jedné skrovné restauraci jsem se brzy seznámil s dvěma novými přáteli. Představili se mně, ale jejich jména zněla tak exoticky, že jsem si je ani po několika dnech nezapamatoval. Mluvili obstojně anglicky a již po asi půlhodině mně důvěrně sdělili, že jsou karenští povstalci a že bojují proti současné vládě. Jeden z nich se prohlásil za jejich velitele a ten druhý mu v tom pomáhal. „Velitel“ vytáhl malou sošku, velice hrubě a neuměle vyřezanou z nějakého zelenavého kamene, která měla představovat zřejmě jakousi rybu a obřadně mně ji předal. Prý „na památku“.

V hostelu jsem se prohrabal ruksakem a při našem dalším setkání jsem tomu „veliteli“ dal nůž, který jsem koupil v Malajsku, a jeho pomocníkovi jsem dal mou poslední novou košili. Oba velice děkovali a chtěli vědět, když jsem z Československa, co v Barmě dělám. Odpověděl jsem jim, že jsem turista, ale oni s mou odpovědí spokojeni nebyli. Přisoudil jsem to tomu, že asi viděli hodně ruských

špionážních filmů, které socialistická Burma importovala, zároveň s těmi československými preservativy.

Nějak pomýleně mně přisoudili status tajného zastupitele minimálně Československého ministerstva zahraničí a zcela vážně mě zapřísahávali, že až přijedu do Československa, tak jim musím pomoci v jejich boji. Ta pomoc měla spočívat v tom, že na ministerstvu či přímo v armádě, dojednám dodávku zbraní, za kterou oni zaplatí přesně takovými rybami, jakou jednu dali mně. Respektive ten druhý přítel mě utvrdil, že ty ryby budou větší.

Má vysvětlení, že v Československu nic neznamenanám vůbec nebrali vážně a přičítali to zřejmě k přísné utajenosti mé mise. Nezbývalo mně nic lepšího, než jim to slíbit a utvrdit je, že to řeknu v Československu na příslušných úřadech. V tu chvíli jsem samozřejmě nevěděl, jestli se vůbec kdy do Československa podívám, a tak jsem si ze svého slibu moc nedělal.

Na cestě zpět do hostelu jsem se zastavil u jednoho krámku a se zájmem jsem si prohlížel podivně zakroucené fajfky. Prodavač očividně zajásal a hned se mě pořouchle zeptal, jestli chci marihuanu či hašíš? Marihuanu jsem znal, i když jsem ji kouřil jen párkrát, ale hašíš jsem neznal vůbec. Tak jsem přitakal a prodavač mně dal jakýsi naplněný pytlíček a fajfku, a já mu za ně dal něco málo peněz, neboť v Barmě bylo vše laciné.

Zpět v mém pokoji jsem si naccpal fajfku, zapálil a kouřil. Zpočátku, kromě odporného kouře, jsem nic necítil a tak jsem jen bafal dál. Čekal jsem alespoň na takové halucinace, jaké měli hrdinové filmu „Easy Rider“. Při dalším rozjímání jsem si ale uvědomil, že oni měli ty halucinace společně s dvěma děvčaty, v čemž jsem se jim momentálně vyrovnat nemohl.

Nepamatuji si, kolikrát jsem z té fajfky zabafal a nepamatuji si nic, ze zbytku toho dne a ani z celého dopoledne dne druhého. Neměl jsem absolutně žádné sny, ale do čeho jsem se probudil, mně připadlo jako jeden nekončící, zlý sen.

Především jsem se cítil velice slabý, bolelo mě v krku a byl jsem zpocený tak hodně, že můj spací pytel pode mnou byl mokrý mým potem. Na mnoha místech jsem byl pošťpaný od komárů a ani vedro, panující všude kolem, nemohlo zastavit mé, zimou se klepoucí tělo. Došoural jsem se na záchod a teprve tam jsem si po chvíli uvědomil, že to byl vlastně zázrak, že jsem se vůbec jen probudil!

Další dva dny jsem střídavě proležel v propoceném spacáku a střídavě proseděl na záchodě. Zabalený do mého -10⁰C péřového spacáku jsem se dál potil a zároveň i klepal zimou. Nic jsem nejedl a nemohl jsem proto pochopit, jak hodně je mé tělo vynalézavé a stále cosi nalézá, čím nezklamat záchodovou mísu.



Po dvou dnech jsem se cítil lépe a našel jsem dokonce i sílu se došourat pod sprchu. Teprve potom jsem se cítil natolik přijatelný ostatním lidem, že jsem se odvážil mezi ně přijít.

To „přijít“ mně ale zabralo snad věčnost, takže když jsem se konečně doplahočil k prvému stánku na ulici, nebyl jsem si jistý, zda se mně podaří ještě ten samý den se vrátit zpět do mého pokoje. Ve stánku jsem si koupil ohromný grapefruit a když jsem nakonec zavřel za sebou v pokoji dveře, venku již byla ta temná, rangoonská noc.

Kousl jsem do té ohromné, ovocné koule a napoprvé se mně podařilo ukousnout jen malý kousek kůry. Když jsem ho začal velice pomalu rozkousávat, měl jsem dojem, že mně chybí snad všechny svaly, které mají právě tento úkon provádět. Trvalo dlouho, než prvé kousky se mně dostaly do žaludku, ale jakmile se tak stalo, mé tělo mně okamžitě poslalo naprostý souhlas s volbou mého jídla. Cítil jsem se hned lépe a dokonce i trochu hladový.

Když jsem skončil s grapefruitem, měl jsem žaludek plný až po krk. Ulehl jsem a spal a spal, až do krásného, pozdního rána. Tentokrát jsem spal jen pod tenkým prostěradlem a kupodivu jsem se zimou již netřásl.

Probudil jsem se téměř v poledne a s hrůzou jsem si uvědomil, že do odletu do Indie mně zbývá již jen jeden den. Podmínkou letenky bylo, že den před odletem musím potvrdit chystaný odlet a tak jsem se honem převlékl, vzal na sebe mou nejčistější z mých všech špinavých košil, a vydal se k aerolinkám. Došel jsem tam ještě dříve, než stačili zamknout dveře do kanceláře a já je tak mohl ujistit, že jsem nejenom odhodlán, ale i připraven z Barmy příští den odletět.

Ten večer mě ještě jednou navštívili mí dva přátelé-povstalci a dole v hostelu jsme chvíli společně popíjeli čaj. Chtěli vědět, zda jsem nezapomněl na ty zbraně a já je utvrdil, že si to velice dobře pamatují a znovu jsem jim slíbil, že se na to v Československu poptám. Byl jsem rád, že nechtěli nic víc, protože v ten večer jsem byl vším tím tak znavený, že bych jim slíbil třeba i Karlštejn! Druhý den jsem měl být u aerolinek v 9 ráno a tak jsem si ještě ten večer vše sbalil a zhrozil jsem se, jak najednou těžký se mně zdál můj ba'oh!

Vstal jsem časně ráno a v 7 hodin jsem se již s ba'ohem šoural k úřadu aerolinek. Ušel jsem dvacet metrů, zastavil a odpočíval, potom dalších dvacet metrů, potom dalších a nakonec, těsně před devátou, jsem stanul u zasklených dveří. Ten samý minibus nás několik turistů odvezl na letiště, kde stálo již letadlo, mířící směrem na Indii. Byl jsem velice rád, že jsem vše stihnul a v letadle jsem si poprvé uvědomil, že cestovat na vlastní pěst má také i své nevýhody.

Můj přítel George Bohacek, psáno francouzsky bez háčku, mně ještě v Dampier vylíčil Indii v takových barvách, že jsem byl připraven na hodně a také hodně jsem očekával. Takže když jsme přistáli v Kalkatě, jednom z velkých měst, položeném ve východní části Indie, nebyl bych vůbec překvapen uvidět na letišti třeba i maháradžu na slonu. Navíc jsem cítil i jakousi soudržnost s tímto kontinentem, neboť jsme se ve škole učili, že všechno lidstvo přišlo právě odněkud z těchto, popřípadě poblíže ležících míst. Takže jsem věřil, že v Indii budu procházet místy, kde kdysi dávno se moji dávní předci také zřejmě procházeli.

Scenérie za oknem domláceného taxi, byla hned od začátku cesty z letiště zcela neinspirační a mé otázky, kterými jsem bombardoval řidiče, zanikaly na rozbité silnici v randálu rachotícího auta. Řidič držel v jedné ruce volant a v druhé stále ještě zkoumal lístek, který jsem mu hned po nástupu dal. Byla na něm adresa hotelu, který mně doporučil můj francouzský přítel George a který měl ležet na příhodném místě, sloužícím jako základna k potulkám Kalkatou.

Jak jsme se blížili k městu, na silnici přibývalo lidí, povozů tažených jakýmsi exotickým dobyt看em a hlavně všude přibývalo povalujících se krav. Některé ležely uprostřed silnice a taxi se jim muselo opatrně vyhýbat. Vůbec řidiči nevadilo, že zajel třeba do velké díry či bláta. Usoudil jsem že nejenom on, ale ti všichni lidé na silnici, musí být velikými milovníky zvířat. Už jsem se vůbec nedivil, že Kipling, který za své slávy v Indii zvířata střílel, měl s domorodci občasně problémy.

Najednou jsem se ocitl v ulicích města a já si nebyl jistý, zda jsem v té správné Kalkatě, neboť George mně ji vylíčil jinak. Jelikož od jeho návštěvy uběhlo jen pár měsíců, věřil jsem ale, že tak hodně se Kalkata změnit nemohla.

Tato víra mě opustila, jakmile jsme stanuli na jedné příšerné ulici, plné lidí, všemožných, neudržovaných dopravních prostředků a neuvěřitelného množství odpadků. Řidič mně ukázal na vchod do jedné budovy, na jehož ušmudlaném průčelí byl nápis „Hotel“. Vchod vedl do ještě více ušmudlané chodby, která končila tmou, takže nebylo vidět co tam na konci jednoho čeká.

Nejprve jsem zpochybňoval správnost té adresy, ale řidič trval na svém a odvolával se na lístek, který jsem mu dal. Taxík se mně najednou zdál překrásnou oasou a v žádném případě jsem nehodlal vystoupit. Ubytovat se v tom hotelu nepadalo v úvahu a tak jsem se řidiče zeptal, jestli ví o nějakém lepším hotelu. Ten radostně přitakal a hned se mnou ujížděl ulicemi, které se mně ale nezdály být o moc lepší, až nakonec zastavil před jiným hotelem. Jediný pohled na ušmudlané dveře a ušmudlanou kliku mě přesvědčil, že ani v tomto

hotelu si nepřeji spát. Žertem jsem řidiči řekl, že si raději pronajmu jeho taxík a budu spát v něm. Ten mě vzal vážně a hned začal na tom mém kousku papíru něco počítat.

Přerušil jsem jeho namáhání a zeptal se, který hotel je v Kalkatě nejlepší a k tomu ať mě doveze. Taxík se rozjel a po malé chvilce jsme stáli před budovou, s neušmudlaným nápisem „Park Hotel“ a s neušmudlaným vchodem. Ušmudlaný jsem byl tentokráte jen já.

Když jsem vstoupil do vestibulu hotelu, připadal jsem si najednou jako v jiné Indii, takové, kterou jsem měl ve svých představách po přečtení „Kniha džunglí“. Všechno kolem mě bylo krásné, barevné, exoticky vonělo a recepční mě dokonce i noblesně pozdravila.

Nikdy jsem v takovém hotelu ještě nebydlel a cítil jsem, že tam se svými financemi definitivně nepatřím. Jenže taxi již odjel a já neměl odvalu vycouvat z hotelu a zůstat na pospas těm strašným ulicím a kravám.

S úlevou jsem si vzpomněl, že si ze své číšnické kariéry stále ještě pamatuji, jak se v takovém hotelu jeden má chovat. Takže na otázku, jak dlouho chci pobýt, jsem odpověděl „do mého odletu do Nepálu“ a rychle jsem dodal, že až si trochu odpočinu, přijdu si s nimi vyjednat letenku.

Po prvním uvítání, kterého se mně v Kalkatě dostalo, jsem zcela a bez výčitek svědomí zahodil všechny mé plány, uchystané speciálně pro Indii. Zahodil jsem i list atrakcí, které jsem si jednu po druhé sepsal jak mně je kolega George kdysi líčil. Vše, co jsem si jen přál, bylo se vysprchovat, najíst, vyspat a co nejdříve z Indie vypadnout.

Do mého pokoje jsem kráčet po silných kobercích a dřevem vykládaných chodbách, a k velké nechuti hotelových nosičů jsem měl můj baťoh stále hozený přes rameno. Nelitoval jsem těch pár drobných, co bych dal za jejich službu, ale bylo mně trapné, nechat tak krásně vyšňořené mladíky tahat tak velký, neforemný a patričně již i špinavý ruksak. Takže jeden z nich mě jen zavedl k mému pokoji, odemknul tmavým dřevem vykládaný pokoj a zvědavě počítaje spropitné, kterým jsem ho obdařil, při vycházení ze dveří si zakopnul o nohu.

Jakmile se za milým mladíkem dveře zavřely, s velikým potěšením jsem shodil baťoh na podlahu a hned jsem se nastěhoval na toaletu. Po ne zrovinka krátké chvilce, a naprosto spokojen s výsledkem, jsem se nastěhoval do vany, za chvíli zase na toaletu a nakonec již jen do sprchy. Před večeří jsem si dopřál luxus ještě jedné, delší návštěvy na již velice obeznámené toaletě, a ačkoliv jsem se stále ještě necítil dobře, věděl jsem, že jsem zvolil moc dobrý hotel.

Zavolal jsem na recepci, kdy se podává v restauraci večeře a k mému velkému zklamání mně oznámili, že večeře v Indii se podává pozdě večer. Takže jsem si alespoň objednal láhev piva a v mladém číšníkovi, který ji přinesl, jsem si připomněl mou číšnickou kariéru.



Dal jsem mu velkoryse jeden dolar spropitného a on mě hned ujistil, že ten dolar si nechá jako suvenýr, jako něco, co mu bude připomínat mojí návštěvu v tomto hotelu.

Tím jsem byl samozřejmě zklamán, neboť jeho vychytralé tvrzení bylo velice průhledné - nechtěl se prostě dělit o spropitné s ostatními, a tak ten dolar prohlásil za něco, co jsem dal na památku speciálně jen jemu. Jedna noc v tom hotelu stála deset US dolarů, takže jeden dolar bylo zřejmě spropitné hodné lhaní.

Druhý den jsem se vydal do ulic, neboť jsem cítil, že když jsem již v Indii, tak alespoň se na ni podívám trochu zblízka. Park hotel byl oasou v chaosu ulic, který začínal hned několik kroků od hotelového vchodu, a tak na tu blízkou podívanou jsem nemusel našťestí daleko chodit. Na malém prostranství, kde kdysi stál nějaký dům, po kterém tam stále ještě zbylo pár rozbitých cihel, seděl muž za starým, šlapacím šicím strojem a šil košili. Nemohl jsem najít žádný přijatelný důvod, proč pracuje právě tam, uprostřed rámusu, prachu a hlavně na palcím, nemilosrdném slunci. Potom mě napadlo, že asi jiné místo k jeho podnikání nemá.

Když kousek opodál jsem viděl zase holiče, bylo mně v Indii již hodně jasné. Na slunci, v malé řadě židlí, čekali zákazníci a nad namydlenou bradou jednoho z nich se holič oháněl břitvou tak rychle, že jsem obdivoval odvahu jeho zákazníků.

Vydal jsem se ulicí dále a zastavil jsem se až u další kuriozity, která již při jízdě taxíkem se mně zdála podivná. V prostředku ulice ležela kráva, jaksi hodně kostnatá na můj vkus, a provoz na ulici se kolem ní zpomaloval a točil, jakoby tam neležela kráva, ale nějaký velký kus betonu, který vyžaduje od aut respekt. Pozoroval jsem tváře řidičů a cyklistů a ani na jednom jsem nezahlédl jakýkoliv výraz nesouhlasu, protestu či dokonce zloby. Všichni se stoickým klidem krávu objížděli a chodci se poslušně vyhýbali četným výkalům, které tam ta kráva štědře roztrousila. Tento fenomén byl zprvu zarážející, ale nakonec jsem si uvědomil, že kráva je svatá pro vyznavače Hindu náboženství. Z toho jsem usoudil, že je jisté pro ně svaté i vše, co je s krávou spojené.

Mnohem později jsem za svého pobytu v Indii narazil na další, velice nezvyklé náboženské zvyky, takže jsem se neustále divil a nebylo snad dne, aby mě Indie něčím nepřekvapila. Snad nejmarkantnější ze všech překvapení bylo ale to, které mě čekalo ve Vanarasi, městě na břehu řeky Ganges, která je v Indii také posvátná.

Můj francouzský přítel George mě zadušoval, že musím bezpodmínečně vidět východ slunce nad tou posvátnou řekou, že prostě „něco takového se nevidí“. Po zkušenostech s pobytem v Kalkatě, jsem již ale z Indie nechtěl nic vidět a jen vzpomínka na milého George byla tak silná, že jsem neodolal a při návratu z Nepálu jsem vystoupil na Vanarasi letišti.

Tam se mně dostalo dalšího překvapení, neboť jsem očekával letiště, podobné Kalkutě. Letiště ve Vanarasi vypadalo ale daleko upravenější a tak jsem honem nasedl do taxi, abych si dalším prohlížením tento dojem nezkazil. I taxi bylo lepší a i hotel, kousek od města, byl příjemný, i když to již Park hotel nebyl.

V hotelu mě ujistili, že vidět východ slunce je ten ultimátní zážitek, jaký si jeden může z Indie odnést, a hned mně ochotně objednali taxi na ukrutně časnou ranní hodinu. Bylo teplo k zalknutí, takže se spaním jsem měl trochu problém, ale kupodivu pro mě nebylo problémem ještě za tmy vstát a usednout do taxíku-tříkolky. Vzduch zavoněl benzinem a tříkolka s námi uháněla tmou. Teprve když jsme dorazili do města, tma ustoupila šeru a my projížděli stále ještě tiché, spící ulice.

Díval jsem se upřeně kolem, neboť jsem si ten „zázrak“ nechtěl nechat ujít nějakým zevlováním. Na ulicích bylo prázdno, ale při podrobnějším bádání jsem uviděl ležet na chodnících, do prostěradel zabalené něco, co vypadalo jako mrtvolky. Nechtělo se mně věřit, kolik hodně jich všude bylo a tak jsem se v rachotu motorčky domáhal od řidiče nějakého vysvětlení.

Když mně vysvětlil, že to nejsou mrtvolky, ale poklidně spící obyvatelé tohoto města, byl jsem jaksi uchláčen a již jsem jen přemýšlel o tom, kde ti lidé spí, když přijdou monsunové deště. S touto otázkou jsem se musel opět překřikovat s hlukem motoru, a to samé musel i řidič s jeho odpovědí. Vyrozuměl jsem, že když prší, tak ti lidé spí v domech a když neprší, tak spí venku na chodnících.

Řidiči to připadalo naprosto logické a hned přestal s vysvětlováním. Já samozřejmě jsem nemohl pochopit, proč ti lidé nespí v domech i když neprší. Než jsem ale našel příhodnou chvíli se řidiče na to zeptat, zastavili jsme u jakýchsi dlouhých, kamenných budov. Za nimi prosvítala šedivá hladina velké, široké řeky, nad kterou se jen velice zvolna vznášela průsvitná oblaka vodní páry. I když slunce ještě nevyšlo, přesto mě řidič pobízela ke spěchu a sliboval mně tu neuvěřitelnou podívanou.

Sešli jsme po velkých, širokých schodech ke břehu a nasedli do jedné lodi, jejíž majitel po chvíli dohadování o ceně vyhrál moji přízeň. Teprve sedě v lodi, jsem měl čas si prohlédnout břeh, podle kterého jsme pomalu projížděli. Spousta lidí již zaplňovala schody a mnoho jich se již i koupalo v řece. Ochotný řidič mně vysvětlil, že ti lidé si ve vodě řeky smývají své hříchy, což jsem v tu chvíli považoval za velice praktické.

Podél řeky jsem v nepravidelných intervalech viděl stále ještě doutnající ohně a i některé, ještě nezapálené hranice. Taxikář mně jen stačil vysvětlit, že takto tu páli zemřelé a popel sypou do řeky, když se slunce najednou vyhouplo nad obzor a zbarvilo celou nezvyklou scénérii svými prvými, rudými paprsky.

Pluli jsme v těsné blízkosti koupajících se lidí a po upozornění, že se tu nesmí fotografovat, jsem poslušně přestal a fotografoval jsem již jen málo. Když jsem si neustálým civěním na koupající hříšníky osvojil ten jednoduchý rituál smývání hříčů, upoutaly mou pozornost jakési nafouklé mršiny, plovoucí v řece. Ač jsme se jim podle našich skromných možností vyhýbali jak se dalo, nakonec jsme k jedné takové připluli tak blízko, že jsem rozpoznal v plovoucím ostrůvku mrtvolu člověka! A o kousek dále další! Dokonce poblíž jednoho koupajícího se hříšníka jsem uviděl plavat jednu mrtvolu, která musela v té vodě být již pěkně dlouho!

Řidič si povšimnul, že jsem byl otřesen z té hrůzné podívané, a s velkou dávkou samozřejmosti chtěl celou situaci vysvětlit. Tvrdil, že chudí, co nemají na dřevo, anebo příslušníci jiné větve Hindu náboženství, se nepálí, ale hází přímo do řeky. Vyzbrojen touto znalostí jsem se znovu porozhlédl po řece a najednou jsem viděl hned celé spousty těch plovoucích ostrůvků hrůzy.

Okamžitě jsem zavrhl mé původní plány na smytí alespoň některých mých hříčů a chtěl jsem zpět do hotelu. Taxikář viděl, že jsem nebyl nadšen ničím, co jsem viděl, a bez ptaní mně sdělil, že mně ukáže něco, co mně spraví náladu. Zavezl mě do centra města a po schodech, které se zdály, že vedou až do toho bezmračného nebe nad námi, jsme vystoupili do velké místnosti, plné balíků různého, metrového textilu.

Majitel obchodu nám nabídl čaj, což jsem s díky přijal a potom mně hned začal předvádět jednu roli různých látek po druhé. Vždy se ptal, jestli se mně líbí a já jsem ze slušnosti přitakával. Když nakonec uznal, že se mně těch látek už líbilo dost a že jejich role již tvořily dosti slušnou hromadu, chtěl vědět, kolik metrů těch látek se mně líbí. Bez rozpaků jsem mu řekl pravdu, a sice že se mně líbily všechny metry.

Když obchodník začal cosi počítat a na kousek papíru psal jednu číslici po druhé, bylo mně nad slunce jasné, že si mě asi spletl s nákupcím pro nějakou krejčovskou továrnu. Viděl jsem také, že počty asi nebyly ve škole jeho silnou stránkou a tak abych mu ušetřil námahu, povstal jsem, poděkoval jsem po indicky, což jsem se již naučil, a pobízel jsem taxikáře k odjezdu do hotelu.

Ani on a ani majitel nechtěli vzít v úvahu, že bych měl jen tak odjet, bez zakoupení alespoň jedné role! Tak spustili na mě intenzivní, přemlouvačnou kampaň, které jsem se brzy ubránil jen díky tomu, že jsem jim začal odpovídat česky. V té chvíli jsem znovu ocenil, jak je důležité znát více jazyků.

Zpět v hotelu jsem si chtěl ještě ověřit mou teorii o důvodu ke spaní na chodníku. Po chvíli přemýšlení jsem totiž věřil, že ne všichni členové rodiny spí na chodníku. Jen asi ti, co v noci hodně chrápou.



U snídaně jsem se na to zeptal číšníka, který se mně zdál dosti věrohodným zdrojem informací. Jeho prozaické vysvětlení bylo ale studenou sprchou na mé exotické koncepty, které jsem si během pobytu v Indii vytvořil. Ujistil mě, že se všeobecně spí na ulici, třeba i tak hodně zaprášených, jako byly ulice, kterými jsme to ráno projížděli. V domech nemají klimatizaci a ty se během dne na slunci rozpálí tak hodně, že se v nich nedá nejenom spát, ale ani obchodovat. Najednou mně bylo jasné, proč krejčí šil na ulici, proč holič holil na ulici a proč tedy i slušné rodiny spaly na ulici. To vysvětlení se mně líbilo tak hodně, že jsem si slíbil, že při mé příští návštěvě Indie budu spát také na ulici a ušetřím za hotel. Každá ulice byla totiž vybavena alespoň jednou pumpou na vodu a na záchod se mohlo chodit většinou nad mřížce kanalizace.

Můj děda Nikodém říkával, že „jiný kraj, jiný mrav!“ Slyšel jsem to tolikrát, že mně to zcela zevšednělo. Teprve ve Vanarasi jsem poprvé ocenil, jak je to přísloví moudré a vystihující.

97. PRVÁ ŠANCE NA SEANCE

Ještě v Kalkatě jsem si po dvou dnech pobytu vyzvednul v recepci Park hotelu letenku do Katmandu a zrovinka tak potlučeným taxíkem jsem jel po té stejné, rozbité cestě na kalkatské letiště. Malé letadlo nepálských aerolinek bylo připravené k nástupu a poblíž stojící malá skupinka lidí právě procházela celní kontrolou.

Zařadil jsem se do fronty a když se na mě dostala řada, indický policista mě vyzval a musel jsem vyprázdnit kapsy a ukázat mu obsah baťohu. V Barmě mě vůbec neprohliželi a tak jsem byl trochu i překvapen.

Mezi mými vystavenými věcmi se v očích policisty musel jistě nebezpečně vyjímat můj velký, vyskakovací nůž. Policista neodolal a s velice galantní omluvou ho předal jedné letušce s tím, že až přistaneme v Nepálu, tak ho dostanu zpět. Neměl jsem proti tomu žádné námítky, neboť jsem si byl jistý, že v letadle budou mít přístroje a nůž tedy nebudu potřebovat.

Byl to krásný nůž, s bílými střížkami ze slonoviny, z jedné strany s vystupujícím knoflíkem, který po zmáčknutí vystřelil dlouhé, tenké ostří. Když jsem ho v Malajsku uviděl, neodolal jsem a hned jsem si ho koupil. K mé velké radosti jsem v Malajcích našel znalce a vyznavače krásy nožů a tento nůž byl již třetí, který jsem tam koupil.

Sotva letadlo vzlétlo a mohli jsme si odepnout záchranné pásy, letuška ke mně přišla a nůž mně vrátila. Chtěl jsem si honem vylepšit jistě špatný dojem, který jsem tím nožem musel na ni udělat, a tak jsem s ní navázal krátkou konverzaci. Vysvětloval jsem jí, že ten nůž

mám jako dárek pro mého druhého strýce Láďu. On loví divoká prasata a někdy se stává, že mu dojdou náboje a potom takový nůž je v dané situaci k nezaplacení.

Ta Nepálská dívka si vše pozorně vyslechla, poděkovala mně a popřála šťastnou cestu. Hned mně bylo jasné, že z mého vysvětlování nerozuměla ani slovo a byla jen ráda, že se zbavila toho nože. Bylo evropské jaro roku 1972 a letadla se ještě moc neunášela a ani nevyhazovala ve vzduchu do vzduchu.

Když se za okénkem letadla objevily první, zasněžené štíty Himalájí, s nosem, až na samém skle malého okna letadla, jsem pozoroval jejich příkré stěny a zkoušel jsem si představit, jaký z nich musí být rozhled. Když jsem si ale uvědomil, že z letadla mám lepší rozhled než z kteréhokoliv vrcholu, začal jsem si raději představovat, jaké to musí být krásné lézt po jejich strmých stěnách. Jaké to musí být se radovat se z té výšky, z modrého nebe, které se mně zdálo být z těch hor na dosah ruky.

Po výstupu z letadla mě uvítal mírný, chladivý vánek a s potěšením mě ujistil, že to únavné horko Kalkaty jsem definitivně zanechal dole u Bengálského zálivu. V Katmandu nebyl problém najít laciný a i čistý hotel, a brzy jsem i našel místní cestovní kancelář. Tam jsem dostal všemožné brožury, které mně radily, co mohu v Nepálu podnikat, coby turista. Hned jsem zavrhl návštěvy různých, typicky turistických atrakcí, a vše co jsem si přál, bylo vylézt co nejvýše na nějakou horu.

Cestou zpět do hotelu jsem se zastavil v jedné kavárničce, neboť jsem nemohl odolat vůni kávy a pečiva, která se z ní přímo valila. Na černé tabuli byl napsaný nabízený výběr nápojů a jídel a tak sedě pohodlně u stolu, nikam nespíchaje, jsem se tou směsí jmen začal prodíral.

Když jsem narazil na „Hašišový dort“, nebyl jsem si jistý o co se jedná. Hašiš, jako takový, jsem si vždy představovat jako nějaký tabák, který se cpe do dýmky či drobí do tabáku rolované cigarety. Takže dort z nějakého tabáku jsem si neuměl představit, až teprve když jsem se zvedl a došel k malé vitrínce, kde bylo pár kousků toho dortu vystaveno. Všechny vypadaly jako tlustý perník a nebyť tam cedule, vysvětlující co jsou ty dorty zač, za perník bych je i považoval.

Málem jsem si jeden objednal, ale vzpomínka na můj pokus s hašišem v Rangoonu, mě to odpoledne zabrzdlila v mém experimentování. Nadále jsem si ale prohlížel sortiment kavárničky a k mému dalšímu překvapení jsem zjistil, že v Nepálu se zcela legálně dal koupit nejenom hašiš, ale i marihuana. V kavárničce dokonce nabízeli ode všeho hned několik druhů, a já nemohl odolat a nekoupit alespoň jeden balíček hašíše a jeden větší marihuany.



Marihuanu jsem znal a tak jsem se nejprve vrhnul na otevření balíčku s hašišem. Již při otvírání jsem ucítil tu zvláštní vůni, kterou jsem cítil snad všude, kam jsem se jen v Katmandu vrtnul. Z toho balíčku byla ale silnější a navíc to byla moje vlastní, koupená vůně, stoupající z tohoto exotika.

V balíčku bylo asi pět podélných a asi tři milimetry silných plátků, které nevypadaly vůbec lákavě. Rozlomil jsem jeden a uvnitř zlomu jsem uviděl tmavě zelenou vrstvu, ne zcela ještě uschlého hašiše. Majitel si povšimnul mé nejistoty, s jakou jsem zkoumal obsah balíčku, a vysvětlil mně, že k hašiši musím mít bezpodmínečně i fajfku. Než jsem stačil namítnout, že jednu takovou mám již z Burmy, vyndal jednu z vitríny a přidal mně ji na účet.

V hotelu jsem samozřejmě nebyl jediný turista. Bylo nás tam povícero a representovali jsme takovou typickou směsici mladých lidí, kteří přijeli do Nepálu objevovat svět. Brzy jsme se navzájem seznámili a k mému velkému zklamání, se mezi nimi nenašel nikdo, kdo by chtěl se mnou lézt na nějakou horu. Když jsem ale přinesl fajfku a dva balíčky kuřiva, všichni se ochotně posadili v mé místnosti na zem, postel, stůl a dokonce i na židli. Celý večer jsme balili jednu cigaretu podruhé a zapálenou posílali kolem dokola.

Párkrát jsem zabafal a trpělivě čekal, co se bude dít. Když na mě opět přišla řada, znovu jsem zabafal a zase čekal. A tak to šlo dokola a jediné, co jsem cítil, byl kouř marihuany. Bavili jsme se o všem možném a když přišla řada na hudbu, jedna dívenka ze Švédska přinesla malý magnetofon a pustila pásku od Jimmy Hendricks. Tvrdila, že to je nejlepší kytarista na světě a ve vzduchu před sebou ho objímala a líbala. Jelikož jsem cítil sympatie k těm mistrovským skladbám, chrličích se na nás z té pásky, povstal jsem a začal jsem místo vzdušného Jimmyho objímat jí. Nakonec se k mé nevelké radosti k nám přidali i ostatní a tak jsme se všichni objímali a smáli.

Odsoudili jsme, jako jeden muž či žena, že válka ve Vietnamu je svinstvo, že buržoasie je na cestě ke konci a nakonec jsme si předčítali citáty z malé, červené knížky, kterou napsal sám velký Mao. Celý ten večer jsme byli naprosto uneseni vírou v naši vysoce intelektuální rozmluvu, vírou, jaké světové problémy jsme vyřešili, a vírou, že jsme konečně přišli na to, jak se život má žít. Nakonec unaveni, jeden po druhém jsme odpadávali. Jen Jimmy to vydržel a z věčně přehrávajících pásky nám hrál až do rána.

Druhý den ráno jsme si při snídani slíbili, že si to vše musíme zopakovat, neboť to bylo povznesení nad ten maloměšťácký, životní koncept všech našich rodičů. Ten jsme zcela radikálně odmítli přijmout za vlastní a jako motto jsme se shodli na tom, že „život se má žít dokud je a ne až ve stáří, když už není“.

Ten večer se sezení konalo vedle u sousedek ze Švédska a já si vzal sebou malý, přenosný magnetofon, na kterém jsem hodlal nahrát vše, o čem budeme velice zasvěceně diskutovat. S magnetofonem jsem přinesl i fajfku a jeden zkušený fajfkař nám předvedl, jak se s ní zachází. Hašíš totiž sám o sobe nehoří a musí se proto nacpaná fajfka nasávat přes hořící dřevěnou špejli. Plamen špejle přiměje hašíš k vydání svých alkaloidů ve formě kouře a to je právě to, co dělá kouření hašíše zajímavým.

Takže jsme kouřili rolované cigarety, podávali si fajfku s hořící špejlí a do pozdních hodin jsme diskutovali. Zase to byla samozřejmě velice oduševnělá diskuse a mimo světovou politiku, se dostalo i na sexuální revoluci, která právě zachvátila celý západní svět. Jedna ze švédských děvčat potom vyskočila na stůl a jako důkaz, že ta revoluce postihla i ji, si sundala tričko a ukazovala nám všem, že nenosí podprsenku. Cítil jsem, že musím něco také dodat na toto téma a tak jsem začal všechny ujišťovat, že nenosit podprsenku není nic, co by se v Československu již nedělo. Na potvrzení pravdivosti mého tvrzení jsem kolem ukazoval můj poznámkový blok, kde jsem měl vystřížený kousek dopisu od jedné dívky, která jednou přijela s hudební skupinou do Krkonoš jako zpěvačka. Psala tam „Ahoj, psu zasílá Marcela“.

„No a ta chodila bez podprsenky již v roce 1964“, jsem dodával a bylo jasné, že mně kluci američtí tu psu od ní viditelně závidí.

Magnetofon celou tu dobu nahrával a já měl z toho večera jednu celou, devadesáti-minutovou pásku. Druhý den po snídani jsem si lehl na postel, zavřel oči a těšil se na znovuprožití té osvícené debaty. Chtěl jsem znovu probírat ta všechna témata předešlého večera a také jsem se těšil i na to, že se dozvím, zdali i to druhé švédské děvče bylo také ovlivněno tou sexuální revolucí. To mně totiž ten večer zcela ušlo.

Jak se ale páska odvíjela, mé zklamání pozvolna narůstalo. Ta intelektuální debata se nedostavila a místo ní se na mě z magnetofonu valilo jen jakési nesouvislé brblání, velmi často přerušované hromadnými výbuchy smíchu. Mé zklamání dostoupilo vrcholu, když se na pásce ozvala ta druhá dívčina a tvrdila, že sexuální revoluce nespočívá v nenošení podprsenek, ale v tom, že se ženy navždy zbaví nadvlády mužů. Jako jedinou útěchou mně bylo, že případné útoky takovýchto revolucionářek nebudou namířeny na mě, protože jsem si byl jistý, že žádné ženě nenadvládám.

Ahoj
psu zasílá
Marcela

Po týdnu v hotelu Mustang, se můj zdravotní stav markantně vylepšil natolik, že byl dokonce jeden den, kdy jsem na toaletu šel jen jednou! Čistý vzduch a zdravé jídlo byly tím zázračným proutkem, jehož mávnutí mě vrátilo do téměř stoprocentní kondice.

Jeden den byla sobota, což mě ale neodradilo, a hned ráno jsem si oblékl mé krkonošské fofrovačky, obul horolezecké boty a vydal se k „Nepal Central Immigration Office“. Než jsem se mohl pustit na jakoukoliv túru, musel jsem si totiž k tomu pořídit povolení, a to se dávalo právě jenom tam.

Když jsem po krátkém vyšlapování uličkami Katmandu nakonec stanul před zamčenými dveřmi toho úřadu, uvítal mě na nich nápis „V sobotu zavřeno“. Zavřeno nebylo v neděli, jak jsem jako správný Evropan očekával, ale v sobotu! Takže jsem si hned spojil Nepal se židovským kalendářem, kde týden začíná v neděli a sedmý den k odpočinku je tedy nutně sobota. Hned jsem si ale vzpomněl na Indii, kde jsem viděl na chrámě nakreslený hákový kříž, a tak jsem byl trochu popletený. Nevěděl jsem totiž, že Hitler převzal svastiku od Indie a ne tedy Indie od Hitlera.

V neděli, znovu oblečen do mého horského vybavení, jsem stanul před tím samým, v sobotu zavřeným úřadem. Tentokrát dveře byly otevřeny a za přepážkou seděl nepálský úředník, který se na mě ve dveřích sice jen letmo podíval, ale i přesto nemohl potlačit nával smíchu, který jsem v něm hned po ránu vyvolal. Nepřestal se smát, ani když jsem mu vysvětlil, že chci povolení k toulkám po Himalájích.

Nakonec se uklidnil a zeptal se, kam že se to chci vydat. Od George Bohacka jsem věděl, že je dobré navštívit jednu vesnici v horách, jejíž jméno jsem ale již zapomněl. Na velké mapě jsem prstem cestoval z Katmandu směrem na Mt. Everest a teprve, když jsem se po třetí z něj vrátil zpět, jsem našel Namche Bazar, to známé místo o kterém George bálil.

Mé bloudění po mapě toho bodrého muže pobavilo na tolik, že nejenom mně nabídl povolení jít do Namche Bazar, ale nabídl mně i povolení se šplhat až na Mt. Everest. Upozornil mě ale, že budu muset zaplatit o několik dolarů více a s velkým uspokojením čekal na mou odpověď.

Za všechnu tu projevenou přízeň jsem byl tomu dobrákovi tak hodně zavázán, že jsem okamžitě vycítil nutnost, si jeho nabídku alespoň nechat projít hlavou. Řekl jsem mu, že na Mt. Everestu jsem ještě nikdy nebyl a že bych se tam velice rád podíval, když on proti tomu, jak se zdá, vůbec nic nenamítá.

To ho opět rozesmálo, a já si nemohl pomoci a zcela vážně jsem pokračoval. Ukázal jsem mu můj fotoaparát a slíbil jsem mu, že až

tam vylezu, tak udělám pár fotografií a nějaké mu z toho dám. On se mně totiž mezi řečí přiznal, že na Mt. Everestu také ještě nebyl. Když mě ale upozornil, že si budu muset prodloužit mé visum o měsíc či dva, mávl jsem rukou a řekl, že se spokojím jen s cestou do té vesnice a Mt. Everest nechám až napodruhé.

Odcházel jsem z úřadu a v kapse jsem měl povolení a podrobnou mapu, potřebnou ke správné orientaci. Také jsem měl pár brožur, kde mně radily se doslova „vytuzit“ teplým spodním prádlem a mít své vlastní boty. Takže v jednom obchodě jsem koupil několik tabulek čokolády, plechovku ovesných vloček a škatulku tabletek na dezinfekci pitné vody. V hotelu jsem do baťohu přidal fotoaparát, stan od George, který tím pádem byl v Himalájích již podruhé, a můj péřový spací pytel. Zbytek mých věcí jsem si nechal v hotelu a druhý den ráno jsem již seděl v autobuse, mířícím k čínské hranici a bílým špičkám Himalájí.

Autobus stavěl na mnoha zastávkách a lidé a jejich zvířata nastupovali a vystupovali, jen já ale stále seděl. Po několika hodinách cesty autobus zastavil a byla řada na mně. Vystoupil jsem na prach silnice, autobus se rozjel a já najednou stanul před úžasně vysokým kopcem, po kterém se kamsi nahoru klikatila vyšlapaná cesta.

Semnou zároveň vystoupilo několik vesničanů, kteří bosí a obtěžkáni velkými břemeny, se hned pustili do zdolávání nekončícího srázu. Než jsem následoval jejich příkladu, byli již nějakých dvě stě metrů nahoře přede mnou. Věřil jsem ale, že obtěžkáni těmi neforemnými balíky a navíc bosí, nemohou na té hrubé, kamenité stezce stoupat tak rychle jako já, a že je tedy brzy doženu.

Stezka vedla klikatě kopcem a za každou zatáčkou jsem očekával, že již uvidím ty vesničany přede mnou. Jak těch zatáček ale přibývalo, mých nadějí úměrně ubývalo, neboť po vesničanech nebylo nikde ani stopy. Největší ránu mé sebejistotě potom dodala skupina jiných vesničanů, taky bosých a naložených jako nákladní velbloudi, kteří mě dohnali a já na té úzké cestičce raději ustoupil stranou a nechal je předejít. Abych zakryl své zklamání způsobené mým horolezectvím, tvářil jsem se přátelsky a snažil se předstírat, že si zrovinka prohlížím jednu malou kytičku u cesty anebo zavazují botu.

Takovéto situace se opakovaly dosti často a nakonec jsem si přestal prohlížet kytičky a začal si prohlížet ty houževnaté lidičky, procházející kolem. Neušlo mně, že každý z nich nesl něco na zádech. Byly to balíky různých tvarů, někdy jen plné pytle, podvázané různými provázky a balancované širokým pásem, přehozeným přes čelo. Oběma rukama si ten pás přidržovali v pozici a mírně nahnutí dopředu, si vykračovali po té stezce, jako ta nejvíce fit skupina rekreatantů, která kdy do Špindlerova Mlýna přijela. Byli bosí, v krátkých, silných kalhotách a v košilích, šitých



pravděpodobně z té samé látky. Bylo i zřejmé, že takováto vycházka je pro ně samozřejmostí, neboť vůbec intenzivně nedýchali jako já a stačili se dokonce i mezi sebou hlasitě bavit.

Poslouchal jsem pozorně co si říkají, ale můj jednoduchý slovník, vytištěný na mapě „Lamosagu to Mt Everest“, neobsahoval žádná slova z jejich repertoáru. Takže jsem jim nerozuměl a usoudil jsem, že když se zrovinka nebaví o „sýru, vajíčkách, dřevě, verandě, týdnu“ a neptají se „Je tu místo na spaní?“, což vše v tom slovníku bylo, tak se jistě baví na můj účet. V jejich situaci bych to samozřejmě udělal také, neboť mé kalhoty „fofrovačky“ byly v té době v Himalájích naprostou exotikou!

Jak jsem se ploužil kopcem nahoru, můj horizont úměrně klesal a mně se otvíraly nové a nové pohledy na vysoké hory kolem. Připadalo mně, že za každou zatáčkou, hory pro mě otvírají album originálních a stále se měnících fotografií. Odpolední slunce je barvilo do sytých barev, které už na dálku zářily v čistém vzduchu.

Vyšlapaná stezka se zdála nekonečná a nekonečná se mně začala zdát i řada mých častých odpočinků. V poledne jsem dopil poslední trošku v mé polní láhvi a již dost zoufale jsem se ohlížel po nějaké studánce či i jen pramínku čisté vody. Pramínek ale nikde nebyl k nalezení a žízeň neúměrně narůstala.

Teprve až k večeru, když se slunce již skrylo za kopec za mnou, jsem konečně našel jeden zurčící, chladný a křišťálově čistý potůček. Tekl odněkud z vrcholu toho kopce, na který jsem to celé odpoledne, krok za krokem pomalu vylézal.

Má prvá reakce byla nabrat si jiskřící vodu do dlaní a pít a pít. Než jsem ale tak učinil, bleskla mně hlavou vzpomínka na Rangoon a hodiny prosezené na toaletách. Jen s velkým sebezapřením jsem odolal a čekal, až se v polní lahvi, plné té chladivé vody, rozpustí dezinfekční prášek a na mých hodinkách uplynou dvě minuty. Plně dvě minuty trýznivých muk!

Ten malý potůček se mně tak zalíbil, že jsem se rozhodl postavit si hned vedle něj stan a strávit tak svou prvou noc v Himalájích. Dlouhé stíny zaplnily úzká údolí pode mnou a už jen špičky hor se barvily do červena paprsky zapadajícího slunce. Když jsem snědl kousek čokolády místo večeře a hned zalezl do spacího pytle, ztemnělé nebe nade mnou se posypalo zářivými hvězdami a souhvězdí Velkého vozu se po mnoha letech opět rozzářilo nad mou hlavou. To jsem ale již neviděl, neboť znavený k smrti jsem spal a spal.

Rána jsou v Himalájích zrovinka tak malebná jako večery. Slunce nejprve osvítí vrcholky hor a údolí nechá spát, stále ještě zahalené do stínů noci. Takže prvé ráno mého putování bylo pro mě kouzelné a nezapomenutelné. Vydal jsem se do kopce stezkou, plnou velkých, oblýskaných kamenů, po kterých se jistě procházely hned celé generace bosých nohou. Můj oblíbený zurčivý potůček se místy ztrácel za záhyby cesty a místy budil dojem, jakoby se s cestou vedl za ruku a přátelsky ji objímal.

Trvalo mně celé dopoledne, než jsem konečně stanul pod téměř samým vrcholem kopce, na který jsem začal stoupat již minulý den. Na nevelkém, téměř rovném prostranství, stálo několik nepravidelně rozhozených domů a můj potůček si to bublal mezi nimi. Na své cestě dolů vesele sbíral jiné, daleko menší potůčky, které vycházely od každého domu. Několik metrů přede mnou, dvě chlupaté kozy se z potůčku krátce napily a potom si ho hned účelově zaměnily za přírodní kanalizaci. Velice lehce jsem uvěřil, že s potůčkem takto nakládaly i všechny domy ve vesnici, a čaj, který jsem si ráno uvařil, mně ve vzpomínkách již tak moc nechutnal. Okamžitě jsem vyлил všechnu vodu z mé hliníkové láhve a naplnil jsem ji až daleko nad vesnici. Přidal jsem kuličku bílého prášku, trpělivě čekal dvě minuty, než se voda vydezinfikuje, a teprve potom jsem se s chutí napil. Sice jsem se snažil zapomenout, že jsem kdy pil vodu z potůčku pod vesnicí, ale přesto každé polknutí mně před oči přinášelo ty potůčky splašků, tekoucí z jednotlivých domů vesnice.

Kráčel jsem po téměř rovné pláni a těšil se, že již nemusím lézt do kopce. V mých představách jsem měl zafixovanou ideu, že jakmile stanu na vrcholu kopce, tak do kopce polezu již jen pokud mně bude v cestě stát kopec ještě větší. S tím jsem se smířil, neboť na ještě větší kopce jsem totiž lézt chtěl.

Kousek za vesnicí jsem ke svému velkému zděšení zjistil, že má představa je mylná a pohled na cestu přede mnou mě naprosto zdevastoval. Přede mnou se napříč otevřelo veliké, ale hlavně hluboké údolí, a já viděl nejenom cestu, jak se kroučí dolů až na samé dno, ale na protilehlé straně se začala kroutit zase nahoru! Končila na vrcholu protějšího kopce, který se zdál být dokonce i vyšší než ten, na kterém jsem momentálně stál!

Vytáhl jsem mapu a chtěl se utěšit, že to musí být nějaký omyl a já po té cestě jít nemusím. Ať jsem se díval jak mohl, mapa stále tvrdila, že pokud chci na Mt. Everest, tak po té stezce jít musím.

Podíval jsem se dozadu a jen na chvíli mě napadlo, že možná na ten Mt. Everest bych lézt neměl a měl bych se raději vrátit na cestu k autobusu. Jen krátce jsem to považoval za ne tak zcela špatný nápad, ale nakonec jsem neodolal pokušení a pomalu jsem se vydal po cestě do údolí.



Podél cesty byly čas od času z kamenů vybudovaná odpočívadla, na kterých si jeden mohl nejenom odpočinout, ale i rozdělat oheň, potlachat s ostatními poutníky, popřípadě i na zemi přespat. Pozdě odpoledne jsem se na jednom takovém odpočívadle zastavil a rozhodl si ohřát konzervu masa.

Varič jsem ale neměl a zcela jsem se spoléhal jen na to, že při mé pouti si budu moci rozdělat oheň. Jelikož po té cestě se chodilo a odpočívalo již po dlouhá staletí, a při odpočinku snad každý si chtěl na ohýnku alespoň uvařit čaj, široko daleko kolem nebylo po kousku dřeva ani památky. Nakonec jsem se musel spokojit jen s naprosto miniaturním ohníčkem, který jsem rozdělal z nedohořelých kousků dřeva, které jsem posbíral na již opuštěných ohništích.

Když ohníček dohořel, téměř polovina konzervy byla již teplá, což stačilo, a druhou polovinu jsem si nechal na druhý den. Konzerva obsahovala jakési podivné maso, které za normálních okolností bych asi nejedl, ale tenkrát na odpočívadle mezi horami, jsem můj oběd pasoval na přímé debužirování.

Ještě jsem ani neskončil, když přišla skupina asi patnácti nosičů a s nimi dva turisté. Bez dlouhého prodlévání nosiči shodili na zem své náklady a dva turisté si sedli a utírali čela. Za chvíli plápolal oheň, ale ne takový ochuzený, jako byl ještě před chvílí můj, ale skutečný. Polena pocházela z hromady dřeva, kterou jeden nosič nesl sebou na zádech snad již z Katmandu. Na ohni se hned začal hřát kotel plný vody a celá scenerie nabývala útulných parametrů.

Fascinován jsem seděl a z povzdálí pozoroval to nezvyklé divadlo přede mnou. Když se voda ohřála, turisté dostali každý jedno umyvadlo, do kterého si dali své bosé nohy, a hned se oba dali do čtení jakýchsi tlustých knih. Na ohni začalo z kotle cosi vonět a brzy se v kempu naproti servírovala večeře. Mezi polykáním na prázdnno jsem si představoval, co ta vůně reprezentuje a nakonec to vyhrálo skopové na houbách. Potom, v mém narychlo postaveném stanu, mně ještě dlouho vonělo do noci a bouřilo mé sny.

Probudil jsem se dříve než výprava, respektive dříve než ti dva turisté, a když jsem zabalil vše do ruksaku, přistoupil jsem ke skupince nosičů u ohně. Po pozdravení jsem se chtěl ujistit, zda jdu správným směrem a ukázal jsem jim na mapě místo, kde jsem se domníval že jsem. První dva se na mapu se zájmem podívali a pokývali hlavami. To mě povzbudilo dokonce i ke složitější konverzaci a já na ně vychrlil „Risingo“, což bylo jméno vesnice někde před námi.

Oba se dívali nechápavě a brzy se k nim přidali i další. Kdykoliv jsem v různých fonetických variantách opakoval to jméno, vždy se jen nechápavě dívali. Už ani nekývali hlavou, což mě mátló snad nejvíce. Znovu jsem jim ukázal na mapu a na napsané jméno té vesnice a přečetl jsem jim nepálsky ze slovníku „Risingo kata

chha?" S tím přidaným otazníkem to mělo znamenat „kde je Risingo?". Nebyl jsem si jistý, jak vyslovit to „chha“, a pro jistotu jsem jim tuto frázi ukázal napsanou ve slovníku. Pohledem na jejich tváře mně konečně ale došlo, že ti bodří lidé vesničtí neumí vůbec číst.

Nakonec přeci jen jsem se s jedním domluvil a on na mou otázku kýval hlavou a ukazoval rukou směrem dopředu. Druhou rukou mně na prstech zřejmě naznačoval, kolik hodin, popřípadě dnů chůze to tam trvá. Ten ukazovaný směr se mně líbil, ale pro tu délku chůze, na můj vkus zdvíhal příliš mnoho prstů.

Na oplátku zase oni chtěli vědět, jak těžký je můj ruksak. To jsem pochopil podle toho, že jej chtěli potěžkat. Tak jsem jim to velkoryse dovolil a oni jeden po druhém ho zdvíhali. Všichni shodli na tom, že můj ruksak je „hunna“, což jsem si za pomoci „Jednoduchého nepálského slovníku“ přeložil jako „ne“. Ještě dlouho ale to „ne“ mně vrtalo hlavou a marně jsem přemýšlel, o jaké „ne“ se vlastně jednalo?

Jakmile ze stanu vyšli ti dva turisté, nosiči se rozběhli a začali překotně vše balit. Turisté se nasnídali a ve chvíli, kterou trvalo nosičům vše zabalit, mně vysvětlili, že jsou z USA a mají tři týdny dovolené a chtějí toho vidět co nejvíce. Abruptně se rozloučili a jako jediní bez nákladu na zádech se zařadili do formující se šňůry nosičů. Po chvíli zmizeli za první zatáčkou a pro turisty jako já, po nich zbyly na doutnajícím ohništi jen nedohořené kousky dřeva.

Kráčel jsem svým tempem a procházel jednu malou vesnici po druhé. Byly většinou odděleny hlubokými údolními a každý výstup nutně následoval opětý sestup dolů. Ve většině údolí tekla nějaká řeka, přes kterou vedly mosty pro pěší. Po jejich úspěšném zdolání jsem měl vždy radost, že jsem z nich nespadol do té ledovcové, rychle uhánějící vody.

V každé vesnici jsem si chtěl doplnit mé zásoby jídla a tak jsem se vždy sháněl po nějakém obchodě. Postupem času jsem ustoupil na svých požadavcích a hledal jsem jen někoho, kohokoliv, kdo by mně prodal cokoli k jídlu.

Ačkoliv se mně doposud nepodařilo cokoli koupit, nevzdával jsem se. Nebylo to totiž tím, že by vesničané nechtěli nic prodat, ale tím, že sami neměli. Teprve čtvrtý den jsem konečně uspěl, když mě v jedné vesnici obklopilo pár dobře vycovaných, mladistvých rošťáků. Na mé opakované „ful“, což znamenalo vejce, se kluci rozběhli na všechny strany a po chvíli se vrátili. Jeden z nich, jako jediný úspěšný obchodník, mně potom velice obřadně prodal jedno vajíčko. Nevěřil jsem, že by mně špatně rozuměl, neboť jsem to slovo opakoval přinejmenším pětikrát, ale prostě v celé vesnici měli zřejmě na prodej jen jedno, jediné vajíčko.

Když jsem prošel vesnicí, kus za ní jsem viděl větší, hospodářské

stavení, stojící osaměle nějakých sto metrů od cesty. Rozhodl jsem se tam vydat a zeptat se, jestli oni by neměli na prodej něco k jídlu. Byl jsem připraven jim přecíst hned všechna slova v tom malém slovníku a vynechal bych asi jen slova jako „mouka“ a „sůl“, kterou jsem nepotřeboval a soli jsem měl dost.

Byl jsem asi nějakých padesát metrů od domu, když proti mně vyběhl velký, černý pes a zuřivě štěkal. Navíc i cenil hrozivě zuby a vypadalo to, že nemá v úmyslu s tím jen tak přestat.

Nic takového jsem nečekal a tak jsem jen civěl na blížícího se, rozlíčeného psa. Ohlédnul jsem se a hledal nějaké místo kam utéci, ale nebylo kam. Nabylo kam vylézt, nebylo kam se schovat. Nezbylo mně nic jiného, než si sednout za můj velký baťoh a vytáhnout nůž. Čepel vyskočila, jako kdyby se již nemohla dočkat trošky toho vzrušení, a já ji v pravé ruce vystrčil před baťoh. Plán byl takový, že jakmile pes přiběhne, a pokud se nechá ošidit, dám mu kousnout do baťohu a bodnu ho do boku. Vůbec jsem se ale na to netěšil, protože jsem něco takového nikdy žádnému psu nechtěl udělat. Psi byli totiž doposud mí největší kamarádi.

Pes přiběhl a tak pět metrů přede mnou se zastavil. Vypadal hrozivě: bílé tesáky a plno slin v jeho tlamě mně nedávaly moc nadějí na jakoukoliv rozumnou domluvu. Štěkal a štěkal a já si najednou vzpomněl, co říkala naše sousedka o jednom sousedovi, že „pes co štěká nekouše“.

Postavil jsem se a začal jsem psovi výhružně česky nadávat. Nejprve nereagoval, až teprve když jsem dupnul svou velkou, horolezeckou botou, pes se otočil a utíkal zpět k domu. Bylo jasné, že v Nepálu se těžko domluvím a na psy budu muset asi jen dupat. Takže jsem pokračoval v cestě a na nákup proviantu na té samotě jsem raději zapomněl.

100. KONČÍ HRÁTKY, JDE SE ZPÁTKY!

Pátý den jsem přišel do vesnice Yarsa a usedl kousek za vesnicí na jednom odpočívadle. Byl opět slunný den, tak jako ostatně všechny dny předchozí a já vychutnával velice vítaný požitek, který mně takové odpočívání vždy přineslo. Na cestě přede mnou se objevila osamělá figurka, pomalu kráčející mým směrem. Hned mně byla sympatická, neboť mimo mě jsem zatím nepotkal nikoho, kdo by putoval po této cestě sám. Rozhodl jsem se na toho poutníka počkat a těšil se z toho prodlouženého odpočinku, pro který jsem najednou měl i pádnou výmluvu.

Trvalo mně dosti dlouho, než poutník přišel tak blízko, že jsem v něm poznal osamělého Evropana, a ještě o něco déle, než ke zjevné radosti nás obou, jsme se velice přátelsky pozdravili. Oba jsme



chtěli vědět, odkud a kam jdeme, a dokud jsme se oba neuspokojili s našimi vzájemnými odpověďmi, zapomněli jsme, že čas se ale pro nás nezastavil. Nakonec jsme zmlkli a chvíli jen seděli, mladík z Londýna hlavně odpočíval a já jsem hlavně přemýšlel. Probíral jsem si v hlavě vše, co mně právě sdělil svým silně anglickým akcentem.

On se vracel z naprostého bezvládní, čímž myslel místa, která začínala na mapě hned za touto vesnicí a mířil si to do „civilizace“, čímž myslel přinejmenším Katmandu či dokonce možná i Londýn. Velice specificky mně popsal příhodu o dvou, nedávno okradených a zavražděných turistech, a v mé mysli se najednou mírumilovní vesničané proměnili v divoký kmen Mašukulumbů, kteří chtěli cestovatele Emila. Holuba v Africe sníst.

Mladík mě také ujistil, že zpátky na cestu do Číny půjde zkratkou a ne cestou, po které jsem přišel já. Chtěl jsem hned vědět, odkud ví, že ta zkratka je lepší. Když mně řekl, že on to ze své zkušenosti neví, ale řekl mu to jeden jiný Angličan, tak jsem se konečně uklidnil. Již v Austrálii jsem se totiž naučil věřit všemu, na čem se kdy dva, nezávislí Angličané shodli. Takže jsem třeba věřil, že jejich královna se jmenuje Elizabeth a jejich auta jsou nejlepší na světě.

Mladík odešel a já zůstal sedět. Chvíli se mně nelíbila vidina okradeného a nožem zabitého turisty, kterým jsem se nemohl v blízké budoucnosti stát. Chvíli se mně ale zase nelíbilo vzdát se mých ambicí, které stále ještě mířily vysoko k Mt. Everestu. Nakonec to nelíbení vyhrála ta vidina okradeného turisty a já se rozhodl k návratu zpět.

Mé levé koleno zajásalo nad mým rozhodnutím, neboť těžký ruksak mu v posledních dvou dnech začal dělat potíže. Nejprve jen slabě protestovalo, ale později odpoledne již docela solidně bolelo. Musel jsem si najít větší klacek, o který jsem se opíral, a tím pádem se s ním koleno mohlo dělit o mou váhu a šlo se mně o trochu lépe. Až do této chvíle jsem se domníval, že se koleno časem samo spraví, ale nyní jsem to použil jako hlavní důvod a omluvu k mému ústupu. Ústupu z toho nekonečného boje s tou věčně klesající a stoupající cestou.

Prošel jsem zpátky tou samou vesnicí a zamířil na zkratku, kterou mně mladík ukázal na mapě. Když jsem večer usínal pod stanem, postaveným na vrcholku dlouhého hřebenu, cítil jsem smutek z toho, že neuvídím Mt. Everest zblízka.

Ráno jsem vstal ještě za šera a začal balit stan. Byl jsem tak dvacet metrů od vyšlapané stezky a na jednom jejím konci jsem uviděl dva vesničany. Pozdravili jsme se, tak jako jsem zdravil všechny pocestné, prostým mávnutím ruky a pokračoval jsem v balení. Ti dva, jeden vyšší a druhý podsaditý, pokračovali a o čemsi se hlasitě přeli. Po asi padesáti metrech se zastavili a ten podsaditý začal toho druhého tahat za rukáv a oba se začali pomalu ke mně vracet.

Nevěřil jsem, že se chtějí zeptat na cestu či na předpověď počasí, a tak jsem sáhl opět pro nůž, ale tentokráte jsem ho držel schovaný za rukou. Vzpomněl jsem si na mladého Angličana a najednou jsem si uvědomil, že jsem ve stejné šlamastice, jako byli ti dva turisté, těsně před tím než je zabili.

Jak se ti dva pomalu blížili, začal jsem plánovat mou obranu. Rozhodl jsem se, že nejprve zkusím zapíchnout toho podsaditého, neboť on se mně zdál mít nejvíce vražedných úmyslů. Dál jsem ale již nic nevěděl, neboť výsledek mé akce se mně zdál být přinejmenším velice pochybný. Nikdy jsem se totiž s nožem nepral, jen jsem viděl pár filmů, kde se prali. Z jednoho jsem si zapamatoval, že při takové rvačce je dobré mít v jedné ruce nůž a v druhé nějakou židli, se kterou se mohu ohánět. Měl jsem ale jen nůž, a tak místo židle jsem si vzal mou teplou bundu. Věděl jsem ale, že i když je s ní budu mlátit, tak to moc k mé obraně nepřispěje.

Asi dvacet metrů ode mě se oba vesničané zastavili a opět hlučně argumentovali. Bylo jasné, že ten vyšší z nich chce prostě pokračovat v cestě. Ten druhý, jehož silné, zahnuté nohy mu legračně vyčuhovaly z nad koleny ustřížených kalhot, měl ale zřejmě jiné úmysly, se kterými ten vyšší a ani já jsme nesouhlasili.

Po chvíli dohadování ten vyšší chytil toho nižšího a táhnul ho za ruku po cestě pryč, dál a dál ode mě. Stál jsem a radostí jsem nevěřil svým očím - souboj nožem se konat nebude!

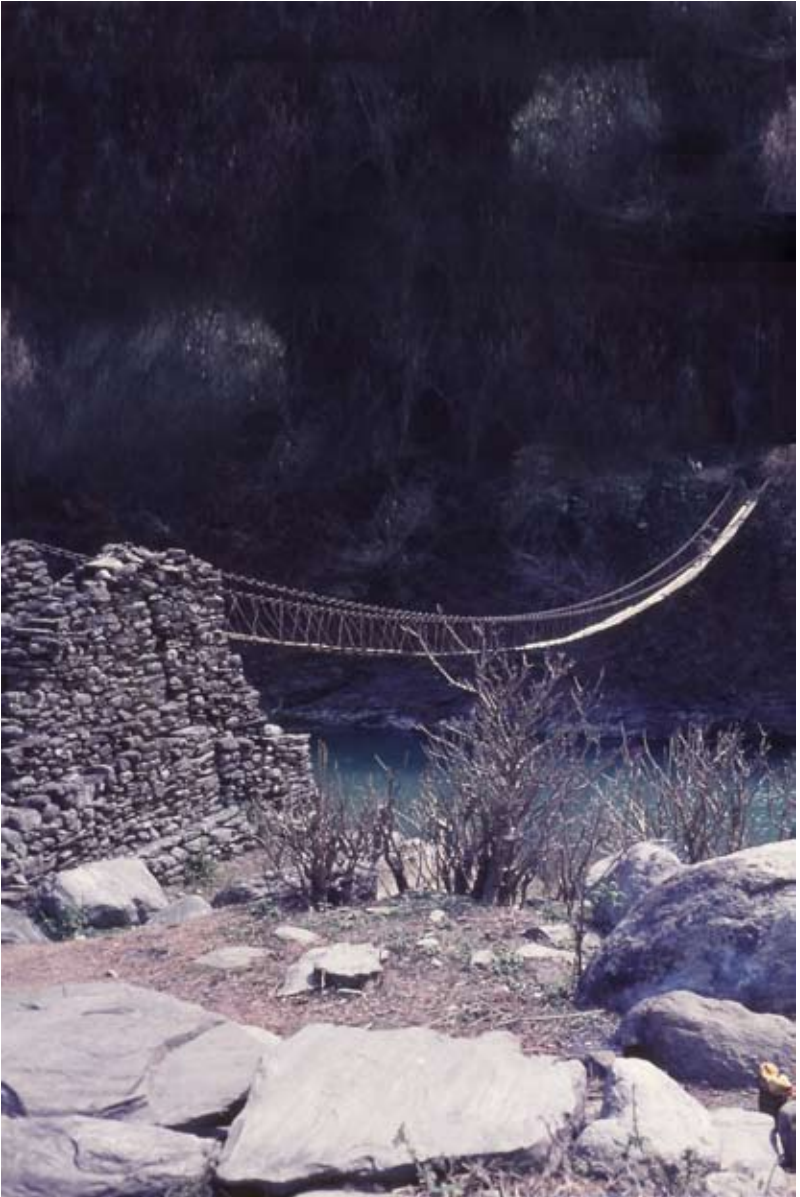
Čekal jsem potom na tom místě, dokud kolem neprocházel jeden vesničan se stádem koz. S velkou radostí jsem se k nim přidal a doufal jsem, že mě ten dobrý muž, který se na mě od samého začátku usmíval, ochrání před jakýmkoliv nebezpečím, tak jako jistě chráníl všechny své kozy.

101. *MOST PŘES ŘEKU, KAM SE VLEKU*

Stádo koz šlo velmi pomalu. Stále se zastavovaly a okusovaly i ty nejmenší kousky větviček na řídkých keřích podél cesty. Trvalo jim snad věčnost si jich natrhat tolik, že měly plnou tlamu a mohly tedy pokračovat v cestě. Připadalo mně, že to stádo vlastně nepochoduje, ale jen se přelévá z jednoho místa na druhé.

Zpočátku mně jejich tempo vyhovovalo a i mému namoženému kolenu se to líbilo. Asi po hodině jsem ale nevydržel, rozloučil jsem se s usměvavým vesničanem a předešel to stádo koz. I když jsem kráčel jen co noha nohu mine, brzy jsem zanechal stádo za sebou a začal se těšit na oběd, ke kterému jsem si slíbil polovinu poslední tabulky čokolády.

Bylo téměř poledne, když jsem stanul před hlubokým údolím, na jehož dně proudila velká řeka. Na místě, kde se cesta prodrala



k řece, stál visutý most a cesta pokračovala na jeho druhé straně. Pohled na příkrý a dlouhý sestup mě děsil a děsilo mě i pomyšlení na zdolávání dalšího, na lanech zavěšeného mostu. Velice dobře jsem usoudil, že plánovaný oběd mě nebude těšit, dokud nebudu na druhé straně toho mostu.

Nechal jsem si tedy o čokoládě jen snít a začal se belhat po stezce dolů. Mé koleno, jakoby se probudilo ze spaní, začalo mně dávat na vědomí, že se mu ten sestup ani trochu nelíbí. Zkusil jsem ho uklidnit opíráním se o hůl, ale koleno trvalo na svém. Bolelo a každý krok byl utrpením, jak pro mé koleno, tak i pro mě.

Čím níže jsem se dostával, tím zřetelněji jsem ten most viděl. Asi v polovině kopce jsem si již byl jistý, že přejít ho bez spadnutí do řeky, bude asi závažným problémem. Most byl totiž zavěšený na dvou řetězech a z mé dosavadní zkušenosti, tyto řetězy či lana byly od sebe vzdáleny tolik hodně, že jeden se mohl držet jen jednoho. Ze řetězů byla zavěšena malá lana, na kterých se houpala dvě, vedle sebe položená prkna. Mezi těmito lany nebylo nic, jen pohled dolů, do prudce ubíhající řeky. K tomu všemu ještě i sebenepatrnější vítr mostem pohupoval ze strany na stranu, a já jsem začal uvažovat, zda by nebylo snadnější tu řeku přeplavat. Když jsem přišel k řece ještě blíže a uviděl její uhánějící proud a cítil chlad její namodralé vody, hned jsem tuto myšlenku ale zavrhl. Raději jsem se smířil s přechodem toho mostu přede mnou a začal jsem velice prakticky uvažovat, kterého řetězu bude lepší se držet, pokud se nebudu moci držet obou najednou.

Před mostem jsem si odpočinul, potom jsem zasunul dřevěnou hůl za ruksak a s velkými obavami jsem vykročil na úzká prkna mostu. Pravou rukou jsem se přidržoval nosného řetězu mostu a když jsem tak učinil, hned mě napadlo, že by jistě neuškodilo se během cesty levou rukou křížovat.

Postupoval jsem velice pomalu, a to i když jsem v podstatě chtěl mít tu celou záležitost co nejdříve za sebou. Po prvních asi dvaceti metrech jsem se odvážil podívat mezi lana, na kterých držela položená prkna. Řeka dole mě definitivně nelákala k jakýmkoliv aktivitám a vše co jsem chtěl, bylo se co nejdříve ocitnout na jejím druhém břehu.

Trvalo snad celou věčnost, než jsem se dostal na druhý konec mostu. Tam jsem radostí přímo poposkočil a zapsal jsem si datum 20 březen 1972 jako den mého znovuzrození. Usedl jsem na odpočívadle nedaleko mostu, uvařil si ovesnou kaši a zajedl kouskem čokolády. Nic jiného jsem totiž již k jídlu neměl.

Vzpomněl jsem si na vesničana, ženoucího stádo koz, a má zvědavost mně nedovolila od mostu odejít, aniž bych věděl, jak to ten dobrý muž zvládne. Nevěřil jsem, že by nějaká koza, neprošlá cirkusovým výcvikem, byla schopná přes takový most sama přejít.



Na přeplavání ta řeka byla moc prudká a nikde jsem neviděl žádný vor či jiné plavidlo, na kterém by se to stádo dalo převézt.

Kupodivu jsem nemusel čekat dlouho a na druhé straně mostu se objevily kozy i s vesničanem. Chvíli se nedělo nic a má zvědavost mě zvedla z pohodlí placatého kamene a zavedla na začátek mostu. Na druhé straně jsem uviděl chuděru vesničana, jak pomalu kráčí po mostě a na zádech nese jednu kozu! Když přišel ke mně, kozu, s očima vypoulenýma hrůzou, shodil na zem a šel na druhou stranu pro další. Když takto přenesl ty kozy tři, jeho záda byla již promočená a plná kozích bobků. Kozy měly zřejmě hrůzu z toho všeho a tak na zádech vesničana zaháněly strach neustálým vyprazdňováním svých útroh.

Nečekal jsem na další kozy a ani jsem si nechtěl přestavit, jak ten dobrák bude vypadat, až všechny kozy budou na té správné straně mostu. Byl jsem přesvědčen, že jsem se právě setkal s nejhorším zaměstnáním, jaké si jeden na tomto světě může nepřát.

102. *MÍSTNOST PLNÁ KOČEK A PLECHOVKA OD VLOČEK*

Mé koleno si stěžovalo čím dál tím více, takže když jsem u cesty našel jakousi primitivní hůl, která jistě již dlouho komusi sloužila, s radostí jsem za ni vyměnil můj klacek. Byla daleko solidnější a mohl jsem se o ni opírat daleko více. Koleno ocenilo moji snahu a při chůzi bolelo již méně.

Stále jsem se ještě plahočil k té vysněné cestě do Číny, kde jezdí autobus, o jehož nepohodlné svezení jsem tolik stál. Už jsem neměl ani kousek čokolády a ovesných vloček zbylo na dně ozdobné plechovky jen trochu, takže jsem se neustále díval po nějaké možnosti si koupit cokoliv sebemenšího k jídlu.

Když jsem z dálky uviděl u cesty stát skupinu budov, o nichž jsem usoudil, že mohou patřit k nějaké farmě, můj žaludek i duše v naprosté harmonii zajásaly. Domy stály pár set metrů od cesty, uprostřed malých políček, terasovitě se snižujících dolů do údolí. Mé naděje vzrostly, když jsem uviděl na jednom z nich pracovat pár lidí.

Trvalo mně přespříliš dlouho, než jsem došel k odbočce cesty, vedoucí k nejbližšímu stavení. Navíc jsem musel po té kamenité cestě ještě dojít ke dveřím a teprve tam jsem mohl na ně zabušit a čekat na zázrak.

Otevřel starší muž, kterému jsem ze slovníku vyjmenoval od vajec až po mouku, protože tentokrát bych bral i tu mouku. On odešel a za chvíli se vrátil se skleničkou mléka. Chtěl za ní půl rupie, což bylo tenkrát překvapivě mnoho, ale já neměl na vybranou a on to jistě

věděl. Vypil jsem mléko s takovým požítkem, že jsem ještě chvíli zůstal zasněně stát. Farmář ale nechtěl čekat tak dlouho, vzal mně z ruky prázdnou skleničku a zmizel za zavřenými dveřmi. S velice dobrým pocitem v žaludku jsem se vydal zpět na cestu a pokračoval jsem směrem k čínské silnici.

Byl téměř již večer a slunce bylo schované někde přede mnou v horách, když jsem přišel k jednomu většímu domu. Ke své veliké radosti jsem objevil, že to byl jeden z mála domů, kde pocestným poskytovali nocleh a prodávali jídlo. Postarší žena mně trochu anglicky vysvětlila, že mně budou účtovat jen za jídlo a spát mohu na podlaze zcela zdarma.

Ve velké, čtverhranné místnosti, jsem se usadil na udusanou jílovou podlahu a pil silný čaj s trochou stále ještě neroztaveného, plovoucího másla. Jediné okno v místnosti byl podélný otvor v jedné stěně, nezasklený a bez jakéhokoliv zakrytí. Jeho dolní polovinou se do místnosti dralo trochu světla pozdního dne a hoření polovinou odcházel kouř z ohniště, vesele plápolajícím hned pod ním. Na ohništi stály různé nádoby a vůně, přicházející z nich při každém odklopení poklice, mě fascinovala a naháněla sliny do úst.

Nakonec jsem se ten večer přeci jenom dočkal mého vysněného jídla a vyloženě jsem si pochutnal na jejich specialitě, kterou zrovinka ten večer podávali. Bylo to skopové kari s rýží a já jsem v tu chvíli věřil, že již nikdy nebudu jíst cokoliv jiného, tak mně to chutnalo!

Jak jsem pomalu jedl, do místnosti přibývali lidé a když jsem zalézal do mého spacího pytle, místnost byla již plná. Všichni polehávali tak jako já, na zemi a kde se jim to zrovinka povedlo. Ulehl jsem do nejbzdálenějšího kouta ode dveří a zcela nemístně mě napadlo, že za jiných okolností bych jistě vyhledal mezi nimi nějakou dívčí spřízněnou duši, se kterou by nám to spaní šlo lépe. To mě skutečně ale jen napadlo, takže jsem hned poté poklidně usnul a tvrdě spal. Naprosto mě nevadili hluční okupanti té místnosti, nevadili mně neustále bučící krávy a štěkající psi a nevadil mně ani dveřmi se vkrádající chlad večera.

Probudil jsem se uprostřed noci, oheň již neplápolal a za oknem nakukovaly dovnitř jasně zářící hvězdy nočního, himalájského nebe. Cítil jsem se velice špatně, žaludek se mně svíral v bolestivých křečích a jen velice nerad jsem se smířil s tím, že budu muset přemístit včerejší večeři někam jinam. Bylo mně jasné, že to byla ta sklenička nepřevařeného mléka, která způsobila mé trampoty.

Místnost byla ale plná lidí a chrápání se ozývalo ze všech koutů. Navíc v místnosti byla naprostá tma a ani jsem nevěděl, kde jsou dveře. Jen oknem zářily hvězdy, ale okno bylo přímo nad ohništěm a navíc bylo k vylezení hodně vysoko.

S velkou úlevou jsem si vzpomněl na mou plechovku s ovesnými vločkami, kterou jsem honem vystrachal z ruksaku. Jen jsem tu



trochu vloček, co tam ještě zbyla, vysypal do kapsy mé bundy, můj žaludek se vzburčil a já zvracel a zvracel. V pauzách jsem trnul, zda plechovka bude dost velká a pojme vše, co jsem ten večer spocíval. Když jsem si byl jistý, že v žaludku již nic nemám, nasadil jsem na plechovku víčko, dal ji do baťohu a hned jsem opět tvrdě usnul. Plechovka byla definitivně plná!

Probudil jsem se časně ráno, ale přesto již místnost byla zcela prázdná. Všichni nocležníci již odešli a já tam spal v rohu sám. Vyhrabal jsem se ze spacího pytle a předstíral jsem, že se cítím velice dobře a s chutí jsem se pustil do přinesené snídaně.

Ta samá paní, co minulý večer mně uvařila jídlo, mě chtěla mermomocí z mého rohu vystěhovat. Věřil jsem, že v noci slyšela jak zvracím a tak chtěla po mně vše uklidit. Nemohl jsem si neodpustit ji trochu poškádlit a tak jen velice pomalu jsem sbalil pytel a otevřel ruksak, stojící v rohu. Ona zvědavě nakoukla do ruksaku, ale nic ze včerejší večeře tam neviděla. Uložil jsem spací pytel do ruksaku a stále, jakoby nevědomky, jsem jí ruksakem bránil v nakouknutí do rohu. Z jejích očí, které stále směřovaly právě do rohu za ten baťoh, jsem viděl že pevně věří, že tam tu moji večeři najde. Nakonec jako kouzelník na pouti v Zárybech, jsem najednou prudce pozvednul baťoh a ejhle, nic v rohu nebylo!

Chudák paní se od té chvíle na mě dívala až přímo s náboženským výrazem nepochopení. Jelikož nevěděla jak se anglicky řekne „zvracet“, dávala si ruku v pěst, nacpala si ji napůl do úst a potom jí prudce mávla dopředu. Zároveň přitom otevírala do široka všechny její prsty a příšerně škaredě se tvářila. Nenapadlo mě nic pošetilejšího, než ji napodobovat a při tom kývat hlavou. Když tato mimika trvala již delší chvíli, dobrosrdečná paní to vzdala a smířila se s tím, že se tuto záhadu nikdy nedozví.

Zaplátil jsem, což bylo tentokráte velice laciné, a vydal se k autobusové zastávce, nějakých 10 Km přede mnou. Za prvou zatáčkou jsem se zastavil a snažil se vyklepat ze mě blechy, které mě chtěly vyprovázet na mé pouti snad až do Katmandu. Když jsem se ujistil že mě nikdo nemůže vidět, vytáhl jsem i plechovku plnou „včerejší večeře“ a pohodil ji kousek od cesty. Teprve později jsem si s velkým pocitem viny uvědomil, že třeba ne každý z případných nálezců ví, jak skutečné ovesné vločky mají vypadat!



103. *NAPŘÍČ VLAKEM PÁKISTÁNEM, S JEDNÍM KLUKEM A JEDNÍM PÁNEM*

V březnu roku 1972, Indie a Pákistán mezi sebou válčili, ale v porovnání s jinými válkami, to nebyla velká válka. Jako bojiště si proti sobě stojící armády vybraly jejich společnou hranici, přes kterou potom na sebe střílely. Byla to samozřejmě zcela zbytečná válka a svět se o ní moc nezajímal. Mimo válkou postižených lidí, v Indii se nikdo o ni také moc nezajímal a byli to jen turisté, kteří byli otráveni zavřenými hraničními přechody.

Takže jako turista jsem byl samozřejmě velice nespokojen, neboť cesta vlakem do Pákistánu nepadala v úvahu a tak mně zbývala jen cesta letadlem. A to ještě jen s Panam, americkými aerolinkami, kterým zřejmě nevadilo, že se pod letadlem střílí. V turistické kanceláři v New Delhi mě ještě navíc uklidnili, že poletím do Karachi v Pákistánu ohromným letadlem Boeing 747, které letí tak vysoko, že na něj ani z pušky, ani z děla nedostřelí.

Letadlo odlétalo ve 4:30 ráno, v čemž jsem ale viděl hned problém. S buzením jsem se nechtěl spoléhat na hotelové zaměstnance, vlastně jsem ani nemohl, a stejně tak jsem se nemohl spoléhat na nějakého ospalého řidiče taxíku.

Takže jsem se rozhodl přespát přímo na letišti, jen tak na jedné z prázdných laviček. Nesliboval jsem si naštěstí hodně od klimatizované haly letiště a tak jsem byl přímo nadšený, když mě ráno probudili a já byl vyspalý, nepokousaný od komárů a dokonce ani od blech. To pro mě byla velice příjemná změna oproti hotelu, kde jsem spal doposud.

Letadlo bylo na tehdejší poměry skutečně obrovské a pár pasažérů, se kterými jsem zároveň nastoupil, se v té hale letadla roztrousilo a až do příletu do Karachi, jsem nikoho z nich již neviděl. Sedl jsem si k okénku a pozoroval, jak světla letiště rychle pod námi mizela. Když jsem se po několikanásobném přepočítání ujistil, že musíme být někde nad bojištěm té pohraniční války, zvýšil jsem pozornost a urputně jsem se díval dolů. Hledal jsem dole nějaká světla, stopy po svítících střelách, hořící tanky, výbuchy granátů, no prostě to vše, co jsem již mnohokrát viděl ve filmech. Nic takového jsem ale neviděl a za oknem nadále kralovala jen neprůhledná tma. Usoudil jsem, že bylo časné zrána a v těchto končinách se asi v noci neválčí. Takovýto laxní přístup k povinnostem by těm armádám v Evropě určitě neprošel, ale byl jsem na indickém subkontinentu a zdálo se mně, že zde procházelo všem všechno.

Po přistání v Karachi jsem jel taxíkem přímo na železniční stanici, odkud odpoledne odjížděl vlak do Peshawaru. Původně jsem se chtěl alespoň trochu porozhlédnout po městě, ale když jsem již na letišti viděl hrozivě vypadající, vousaté muže, tak jsem si to

rozmyslel. Všichni byli navíc vyzbrojeni přinejmenším pistolí, zavěšenou na pásu přes rameno, a téměř všichni si mě bez ostychu a dlouho prohlíželi. Jejich pohledy se mě ptaly: „Co jsi zač a co tu ve jménu Alláha hledáš?“ Na to já jim odpovídal mým naučeným pohledem: „Já nic, já muzikant!“

Byl jsem překvapen velkým rozdílem v mentalitě lidí. V Indii, kterou jsem před několika hodinami opustil, se většinou lidé na mě usmívali a opětovali mé pozdravy. V ulicích Karachi tomu tak nebylo a kupodivu mně začali chybět i ti přátelští žebráci, kteří tu nebyli nikde k vidění.

Co jsem ale nepostrádal bylo věčné handrkování se o ceny. V Indii jsem byl považován za hlupáka, pokud jsem zaplatil hned prvou částku, kterou na mně požadovali. Po mých prvých zkušenostech v Pákistánu jsem věděl, že zde asi o cenu nehandrkuje. Začalo to v taxi, kde řidič zapnul metr a přesně podle metru si nechal i zaplatit. U kasy, kde jsem kupoval lístek na vlak, byly zřetelně napsány ceny a v nádražní restauraci, kde jsem čekal asi šest hodin, mně za každý oběd účtovali přesně to, co bylo na jídelním lístku. Bylo to příjemně nezvyklé a já se stále musel kontrolovat, abych ze svého jednání vynechal smlouvání o ceny, které se v Asii stalo nedílnou součástí mé turistické anabase.

Když jsem v restauraci snědl již třetí oběd a začal pomalu cítit, že k ukojení mého hladu dalšího oběda již nebude zapotřebí, opustil jsem restauraci a zamířil k již připravenému vlaku. Nastoupil jsem do prvního vagonu a procházející uličkou, hledal jsem nějaké příhodné místo k sezení. Chtěl jsem sedět pokud možno u okna, tak jak mně to obvykle vybojovala moje maminka, když jsme jezdili k tetě vlakem.

Na dveřích druhého oddělení byl jakýsi lístek, napsaný písmem, které jsem se ani trochu nenamáhal rozluštit. Za zavřenými dveřmi jsem viděl sedět jednoho starého dědu a vedle něj mladého, asi desetiletého klučínu. Děda se na mě podíval a zvedl ruku k nějakému, mně neznámému gestu. Vysvětlil jsem si to jako pozdrav a otevřel jsem dveře a vpochoďoval do kupé i s mým velkým batohem.

Než jsem ale stačil zavřít dveře, do oddělení vstoupil další muž, oblečený v obleku a kravatě a hned se mně představil jako asistent „Svatého muže“, kým mínil zřejmě toho dědečka. K této dedukci mně velice napověděl jeho zcela bílý oblek, sestávající se z mnoha kusů látky, o kterých jsem usoudil, že to musí být pečlivě vyžehlená prostěradla. Byla řada na mně a já nemohl najít žádné příhodné okrášlení pro mé jméno. Nakonec jsem se jen prozaicky přiznal, že jsem „George“ a že jedu do Peshawar.

Svatý muž nemluvil anglicky a tak ten evropsky oblečený chlapík musel celou naši konverzaci překládat. Zprvu to byla jednoduchá konverzace a já jsem měl tudíž dost času si všechny tři spolucestující podrobně prohlédnout.



Samozřejmě, že nejvíce mě zajímal ten děda. Nejenom že byl oblečen do prostěradel, ale měl také na sobě i spousty bižuterie. Speciálně jeden třpytivý, kovový řetízek, asi půl metru dlouhý, mě z té sbírky velice upoutal. Viděl jsem kdysi dávno totiž podobný ve výloze železářství, když mě jednou kolem vedla maminka za ruku. Chtěl jsem ten řetízek tak moc, že jsem se pustil do řvaní a mamince jsem na ulici tropil ostudu tak dlouho, dokud mně ho nekoupila. Když se tak stalo, zcela již uklidněná se mě zeptala, co s tím řetízkem budu dělat? Tenkrát jsem to nevěděl a v tom vlaku do Peshawar jsem si s překvapením uvědomil, že jsem musel jet až do Pákistánu si zjistit, k čemu takový řetízek je vlastně dobrý!

Asi po půlhodině všeobecného vyptávání se děda rozhodl mě přesvědčit o jeho schopnostech, coby „svatý muž“, a zdvihnutím prstu na jedné ruce si vyžádal mou stoprocentní pozornost.. Muž v obleku již tušil o co půjde a začal se vyloženě natřásat radostí. Já jsem sice nevěděl co se bude dít, ale pro jistotu jsem se začal natřásat také.

Stále drže ukazováček ve výši, děda druhou rukou vytáhl kousek hliníkové folie, dal do ní trochu jakéhosi bílého prášku, což jsem si hned vysvětlil tím, že nyní budeme všichni šňupat LSD, nebo nějakou jinou bílou drogu. Děda mě ale zklamal, neboť vybědl toho malého klučinu, který seděl naproti mě, aby do toho prášku plivnul a tím pádem tu drogu v mých očích naprosto znehodnotil.

Na takového klučinu to bylo skutečně obdivuhodné plivnutí a jak se tak stalo, děda folii zabalil a honem mně ji podal. Ta hliníková kulička páčila jako čert a já ji bleskem a s českým zakletím pustil na zem. Děda se smál, kluk se smál a muž v obleku zbožně hleděl k nebi. Nakonec mně přeložil, co děda při takovýchto příležitostech tvrdil, že hošík má „Sanskrt v hrudi“.



Nejprve jsem si myslel, že si ze mě všichni tropí legraci. Když jsem ale viděl, jak svatě se všichni tváří, pochopil jsem, že to s mým oblbováním myslí vážně. A tak absolvent mnohaletého, i když nedokončeného studia chemie, se ve mně vzbouřil. Takové triky jsme přeci dělali jeden druhému již při vyučování chemie v deváté třídě!

Ačkoliv jsem si to u dědy nechtěl rozházet, nemohl jsem jinak, než vše podrobně vysvětlit tomu v tom obleku a on potom dědovi cosi překládal. Čekal jsem, že děda na mě zanevře a přinejmenším se přestane na mě usmívat. On však nepřestal a já začal pochybovat o tom, co mu vlastně ten tlumočník tlumočil.

Děda ale dále pokračoval v konverzaci a zeptal se mě, jaké vyznávám náboženství. Báł jsem se mu říci že žádné nemám, aby mě nezačal litovat a třeba i přesvědčovat o správnosti jeho náboženství. Věřím ale v boha a tak jsem mu to řekl a dodal jsem, že mám své vlastní náboženství. Aby to neznělo tak stroze, půjčil jsem si citát od Oscar Wilde, kde on tvrdí, že náboženství je jen módní náhražka víry. Po překladu, děda nehnul ani brvou a zeptal se mě, jestli bych mu nedal moje hodinky.

Byla to skutečně civilizovaná, společenský únosná otázka a nebyt toho, že ty hodinky stále ještě ukazovaly přesný čas, byl bych je tomu dědovi s radostí dal. Takto jsem jen musel zavrtět hlavou, k čemuž překlad nebyl nutný.

Nevím jak to souviselo s jeho dalším výrokiem, když prohlásil že jsem dobrý člověk. Když dodal, že budu jednou velice bohatý, začínal jsem již vidět jakési spojitosti se skutečností, že jsem mu ty hodinky nedal.

Děda se nahnul ke klučinovi a ten mu podal z jeho tašky sešit, plný prázdných stránek. Děda jednu takovou vytrhnul a cosi na ni napsal. Nakonec tu stránku přeložil na polovinu, potom na další polovinu a takto pokračoval, dokud se z té stránky nestal jen malý, ale tlustý čtvereček. Obrátil se na mě a přímo ceremoniálně mně ho dal. Dodal, že pokud ten balíček nerozbalím, budu zdrav, budu se mít dobře a v životě budu mít i štěstí. Domluvil, opřel se o stranu oddělení a zavřel oči, čímž mně dal najevo, že je po audienci!

Ten čtvereček jsem si přilepil lepící páskou do mého deníku a vyšel jsem z kupé na chodbu. Chodba byla již plná cestujících, mezi kterými stál tlumočník, se stále ještě pečlivě uvázanou kravatou, a cosi všem vzrušeně vyprávěl. Když mě uviděl, téměř úslužně mě hned několikrát pozdravil a tvrdil mně, že jsem měl neobyčejné štěstí. Dostat takový kousek papíru od „Svatého muže“ bylo přáním každého z těch, co stáli na chodbičce. Pokračoval rozepnutím košile a z pod ní vytáhl velký, jistě zlatý přívěsek. Otevřel ho a v něm byl zrovinka takový, složený kus papíru, jako jsem měl nyní i já. Políbil ho a přívěsek znovu zavřel, zastrčil pod košili a narovnal si kravatu.

„Ty šťastlivče, ty šťastlivče“, opakoval a díval se, jaký dojem na mě udělal. Nevěděl jsem jak projevit, že mám z celé té situace dobrý dojem, a tak jsem jen trochu kýval hlavou. Nechtěl jsem čekat na další jeho projevy, a tak jsem se vrátil do oddělení a následoval příklad dědy a chvíli jsem spal.

Probudilo mě zastavení vlaku a děda i s klučinou se rozloučili a vystoupili na peron nádraží. Usoudil jsem, že bude dobré jim zamávat a tak jsem se postavil k oknu a zíral v udivení před sebe. Nádraží bylo nabitó snad tisícem lidí, všichni mávali a klaněli se před dědou, klučinou a myslím, že i na tlumočnicka v evropském obleku se dostalo. Byl jsem tak hodně překvapen, že jsem jen nakrátko začal ve svých vzpomínkách nazývat dědu „Svatým mužem“ a přestal se smát tomu malému, zavěšenému řetízku na jeho zápěstí.

Cesta do Peshawar byla dlouhá a vlak musel ujet více jak tisíc kilometrů přes vyprahlou krajinu, kde se za okny vlaku střídaly pouště s vesničkami a městy. Vlak občas zastavil v některých větších stanicích a já si nikdy nezapomněl objednat teplé jídlo, které potom na mě čekalo na příští zastávce.

Ačkoliv vlak byl nabitý k prasknutí, celou cestu do mého oddělení nikdo ani nevkročil. Na dveřích stále ještě visel ten papír, napsaný nečitelným pro mě písmem, který měl zřejmě jakousi čarovnou moc, zastavit před vstupem všechny kolemjdoucí. Když jsem vystoupil u cíle mé cesty, litoval jsem, že jsem si ten papír ze dveří nevzal. Cestoval jsem potom ještě hodně a jeho čarovná moc by se mně jistě hodila.

Ten malý, složený papír, kterým jsem byl obdarován, mám již přes čtyřicet let. Je uložený v krabice pro speciální suvenýry a nikdy jsem ho nerozložil. Nyní jsem dokonce i přesvědčen, že už ho nikdy nerozložím.

104. *PRSTEN KRÁSNÝ, SAMÉ ZLATO, NEVĚŘÍM A KAŠLU NA TO*

Sedě v autobuse, uhánějícím na mou chuť až moc rychle a po moc úzké a rozbité silnici, s jistými obavami jsem občas nahlížel dolů pod cestu a snažil se uvěřit, že řidič autobusu se za volantem zrovinka nezbláznil. Projížděli jsme Khyberský průsmyk, spojující Pákistán s Afganistanem. Před více než sto lety, právě tímto průsmykem, se velká britská posádka z Kabulu všemožně snažila projít do Pákistánu. Za každou cenu se chtěli dostat co nejdále z dostřelu ládovaček rozzlobených afgánských vzbouřenců. Když ta kolona narychlo opustila kasárna v Kabulu, vojáku a všech ostatních, co s nimi také utíkali, bylo nějakých osm tisíc. Právě v tomto průsmyku, ze skal tyčících se nad cestou, rozzlobení Afgánci na britskou kolonu





stříleli a jednoho po druhém nakonec i trefili. Z celé kolony přišel do kasáren v Peshawar jen jeden.

Představil jsem si tu hrůzu, jakou museli ti utečenci prožívat, a v tu ránu se mé trápení zdálo být naprosto nicotné. Měl jsem ale naprostou nedůvěru ve schopnost řidiče a technický stav autobusu, a udržet se na té úzké, klikaté cestě a nespadnout dolů, jsem považoval za něco, blízké zázraku. Podle občasného vraku nějakého auta či autobusu jsem věděl, že se to stává a věděl jsem, že by mně vadilo, kdyby se to mělo stát zrovinka mně.

Autobus buď neměl brzdy, anebo řidič o nich nevěděl, takže autobus uháněl, kdykoliv se mu naskytl k tomu nějaký příhodný spád silnice. Do kopců zase jel tak pomalu, že jsem mnohokrát chtěl vystoupit a nečekat, až nám někde řidič zastaví a milostivě nás Evropany nechá vyprázdnit, co jsme zrovinka před cestou snědli.

Pošetile jsem si slíbil, že až přijedu do Kabulu, tak políbím zem. Byl jsem inspirován příběhy různých trosečníků na moři, kteří takto činili, když se nějakým zázrakem dostali na pevninu. Jakmile jsme ale přijeli do Kabulu, to líbání jsem hned zavrhl, neboť prach na silnici by mě při tom asi zadusil. Omezil jsem se jen na dodatečnou prohlídku autobusu a mé obavy, které jsem po celou cestu měl, se potvrdily - pneumatiky autobusu byly sjeté místy až na vlákno! Stačil by ostrý kamínek na silnici a pneumatika by praskla. Cesta neměla žádné zadržovací patníky či lana, a tak sešup do jednoho z hlubokých údolí průsmyku, který by dozajista následoval, bych s určitostí nepovažoval za příjemnou součást výletu.

Na Kabul jsem se těšil. Slyšel jsem o něm krásné vyprávění od ještě krásnějších dívek, které jsem občas cestou potkal v různých hotelech a penzionech. Četl jsem poctivě všechny turistické příručky, které se mně kdy dostaly pod ruku, ale i přesto jsem stále ještě nechápal, proč se o ten Afganistan kdekdo pere.

Kabul bylo město, jako vystřižené z pohádkové knihy. Impozantní hory za ním byly sice ještě pokryté sněhem, ale na ulicích již kvetly stromy a vůně jara naplňovala kdejaký sebemenší prostor. Dokonce i malý hotel, který jsem hned po příjezdu bez problému našel, voněl jarem a čistotou. Gratuloval jsem si k takovému objevu celou cestu do mého hotelového pokoje, ale přestal jsem hned po prvním nahlédnutí otevřenými dveřmi do jiných pokojů. Jejich okupanti byli vesměs Evropané, i když mnozí z nich již tak nevypadali. Měli propadlé tváře, neupravené, dlouhé vlasy a oči orámované černými polokruhy. Bylo jedno, jestli se jednalo o muže či ženy, všichni vypadali stejně. Většinou se povalovali na matracích rozložených na podlaze a místnosti byly plné kouře z vodních dýmek, kterých bylo všude plno.

Později jsem viděl některé z nich ležet s otevřenýma, nepřetržitě těkajícíma očima, upřenýma do stropu, nevnímající nic z prostředí

kolem. Opiový kouř posílal jejich mysl k nedosažitelným dálkám, ze kterých se s velkým strádáním opět po čase vraceli do neveselé reality. Viděl jsem najednou z prvé ruky výsledky bezstarostného experimentování s drogami a bylo mně hned jasné, že takto skončit určitě nechci.

Kábul byl velice jiný než Peshawar a prvé, s čím jsem opět musel začít, bylo smlouvat o ceny. Druhý den ráno jsem se totiž zastavil před výkladem jednoho obchodu, kde vystavovali zlaté šperky. Zastavil jsem se jen tak ze zvědavosti a v žádném případě jsem si nechtěl nic koupit.

Kde se vzal tu se vzal, jeden mladík se ke mně přitočil a nabízel mně ke koupi prsten. Mladík vypadal velice sympaticky, jeho angličtina byla velice dobrá a tak jsem si opět, jen ze zajímavosti, ten prsten prohlédl. Myslím, že byl zlatý a měl zasazený velký modrý kámen. Mladík tvrdil, že za tisíc afgánské měny je to pro mě absolutní výhra v loterii a strkal mně ho hned na prst.

Jenže já jsem ten prstýnek skutečně nechtěl. Vrátil jsem mu ho a velice nepohodlně jsem si strčil ruce do kapes mých kalhot, jen aby nebyly vystaveny jeho dalším pokusům, mně ten prsten násilím prodat.

Ať jsem si to zamířil kamkoliv, ten mladík šel stále za mnou. Postupně slevoval z ceny a jeho nabídka se snížila na osm set. Mé odmítnutí si vysvětlil tím, že to je stále ještě hodně a tak opět slevil. Takto slevoval a já stále trval na svém, že ten prsten nechci.

Nakonec slevil z původního tisíce na pouhých třicet a nemohl uvěřit, že ten prsten stále ještě nechci. Bylo mně totiž jasné, že ten prsten nemůže být zlatý, ten kámen nemůže být drahocenný a já nemohu být přeci pokládán na takového velkého hlupáka!

Mladík byl z mého odmítání naprosto zdrcený. Jeho sebedůvěra utrpěla tak hodně, že jsem ho začal dokonce i litovat. Tak jsem se na něj pousmál a než jsem mu stačil říci něco jako, aby si z toho nic nedělal, měl jsem najednou zase ten prstýnek v ruce. Tentokrát ten mladík mě vybízel, abych si ho vzal a tvrdil, že za něj nic nechce!

To byla pro mě situace, která mě naprosto zmátla. Proč chce, abych si ten prsten vzal? Není to nějaký začarovaný prsten, který obdobně jako v Tolkienově „Pán prstenu“, mně přinese jen maléry a já se ho budu muset zbavit ležením na nějakou sopku?

Mladík mně vysvětlil, že on je businessman a jako takový, jeho první prodej dne musí být úspěšný, a to i když na tom prodělá. No a já jsem zrovinka byl toho rána jeho první, prospektivní zákazník. Zeptal jsem se ho, jestli by nebylo pro něj lepší někde pracovat, což on okamžitě zavrhl. Tvrdil, že lepší je třeba i jen malý business než jedna velká lopata. A téměř s brekotem dodal: „Proč ten prsten nechceš?“

Samozřejmě se mně zželelo toho mladého, schopného businessmana a domluvili jsme se, že od něj tedy něco koupím, ale ten prsten určitě

ne. Nakonec z jeho sortimentu jsem si vybral hudební nástroj, který jsem nejenom nikdy nevlastnil, ale ani nikdy neviděl. Byl to asi pěticentimetrový trojúhelník, z ohnutého, silnějšího proužku kovu, v jehož prostředku byla připevněna kovová pružina. Hraní na ten instrument spočívalo na jednoduchém principu: trojúhelníček se přiložil na rty, na pružinu se brnkalo a pootevřením úst se měnila frekvence vydávaných tónů.

Mladík hrál přímo kouzelně a mně se to moc zalíbilo. Byl navíc velice šťastný a já jsem měl hřejivý pocit, že jsem dobře nakoupil. Tento pocit trval ale jen do chvíle, kdy jsem se pokusil na ten naprosto pro mě zbytečný instrument něco zahrát! Zvuky, které jsem pomocí toho instrumentu vydával, byly chvílemi až hrůzostrašné a v každém případě byly přinejmenším nekultivované. S vděkem jsem si vzpomněl na mé housle, které po létech mého snažení, vydávaly v mých rukách zvuky, které byly v tomto směru přeci jen o něco lepší!

105. *AUTOBUS CO STAVÍ, JEN KDE HO TO BAVÍ*

Již v Austrálii se tradovalo, že Afgánci jsou vrozenými jezdci na velbloudech. Bylo to dáno tím, že v devatenáctém století se jich hodně přistěhovalo do Austrálie a většinou všichni jezdili na velbloudech, které si sebou přivezli. Velbloudům je sice jedno, jestli mají nosit náklady v některé poušti v Afganistanu nebo Austrálii, ale jinak jim vadí snad všechno ostatní. Velbloudi v Austrálii jsou náladoví a svou nespokojenost s čímkoliv dávají hned najevo. Jen afgánští přistěhovalci měli s nimi trpělivost a i nutné zkušenosti a byli schopni takovému trucujícímu velbloudovi domluvit.

V Kábulu jsem se ovšem po velbloudech sháněl zcela marně. Místo nich jsem viděl jen jízdní kola, tříkolky, auta a afgánské autobusy. S autobusy jsem se seznámil více důvěrně, když jsem se rozhodl odjet jedním do Heratu, města na druhé straně Afganistanu. Zjistil jsem, že zřejmě převzaly tradiční pověst velbloudů a byly také náladoví. Jezdily jen když chtěly a zastavovaly také jen když chtěly. Žalostný stav některých autobusů si jistě vyžadoval neustálou pozornost a afgánští řidiči s nimi museli mít nekonečnou trpělivost. Evropští řidiči, kterých jsem pár znal, by asi samým rozčilením nad věčnými opravami shodili většinu těch autobusů z nějakého srázu, kterých v Afganistanu bylo habaděj.

Na autobusové stanici jsem k naší společné radosti potkal dvě dívky ze Švédska, se kterými jsem se již jednou setkal. Vypadaly šarmantně, jako při našem prvním setkání, a jejich tenká, dopředu nadmutá blůzička z průsvitného hedvábí na ně prozrazovala, že podprsenka je pro ně stále ještě naprosto zbytečná.

Musel jsem položit baťoh na zem a nastalo objímání, jako kdybychom se znali již století. Dívčiny byly rády, že našly na autobusové stanici spřízněnou duši a já jsem byl samozřejmě také tomu rád. Po objímání jsme společně našli autobus mířící do Kandaháru, kde budeme muset přestoupit na jiný, který nás odveze do Heratu.

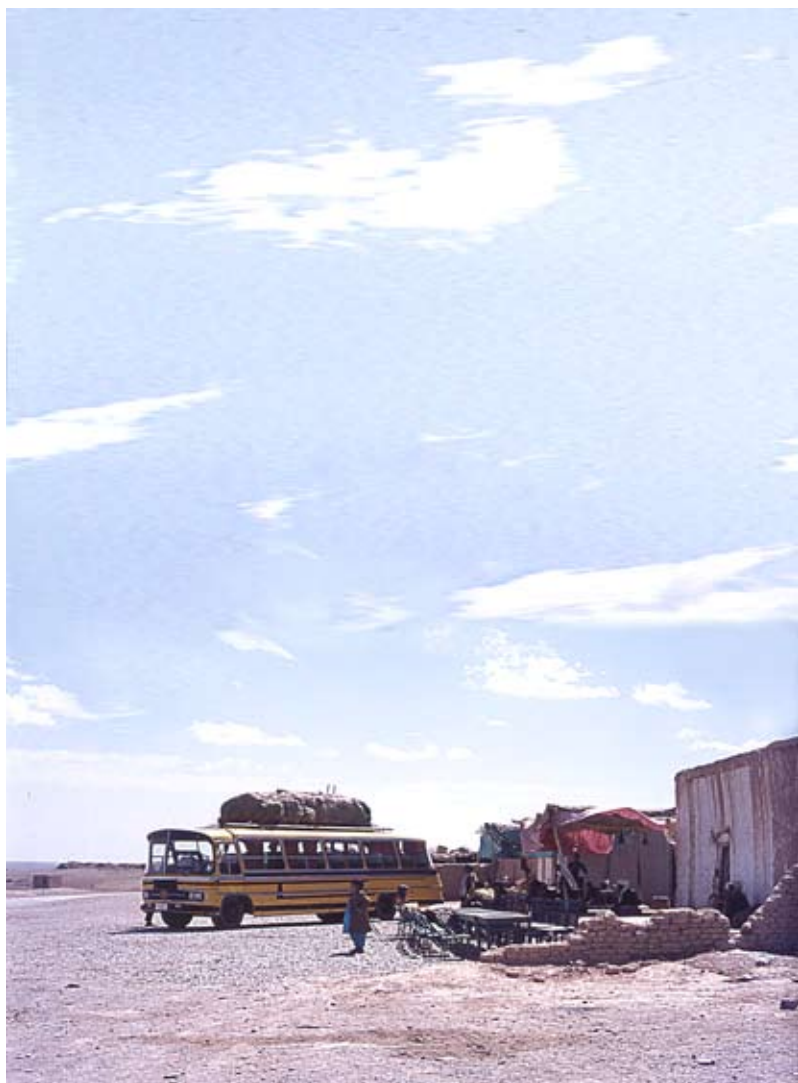
V autobusu již sedělo několik jiných Evropanů a jeden Japonec. Téměř všechna ostatní místa byla obsazena místními, kteří byli obaleni hrnci, krabicemi a klecemi, kde posedávaly zavřené slepice. Se všemi jsme se pozdravili, a když jsme se dopozdrazovali až na konec autobusu, za zadním oknem se již vířil sloup prachu. Zakryl nám celý výhled zpět a tak nám Kábul bez velkých ceremonií zmizel a jeho vidina se v prach obrátila.

Asi po půlhodině jízdy se najednou jeden blondatý mladík zdvihnul ze sedačky a běžel uličkou dopředu k řidiči. Tam mu cosi vysvětloval a řidič potom zastavil vedle cesty a otevřel dveře. My Evropané, jsme hned věděli co to znamená: Mladík měl totiž průjem, což ostatně měl snad každý evropský turista, který kdy ochutnal něco z výběru jídel, nabízených v místních obchodech a restauracích.

Cesta byla rovná, z jednoho konce placaté roviny do druhého, a kolem autobusu nebylo kromě kamení nic, za co by se jeden mohl při vyprazdňování svých útrob schovat. Blondák se nejprve rozeběhl od autobusu, což bylo čistě evropské, ale když se chystal usednout, povšimnul si mnoha párů upřených očí, které se na něj z autobusu dívaly. Ani si nezapnul zcela kalhoty a přidržuje je jednou rukou, uháněl zpět k autobusu. V druhé ruce vláčel za sebou již tak metr rozbalenou roli toaletního papíru, což nasvědčovalo o velké urgenci jeho počínání. U autobusu si usedl co nejbliže k jeho velkému kolu a dal se to toho, pro co původně autobus zastavil.

Místní se smáli, ale my Evropané moc ne. Věděli jsme, že podobně na nás na všechny cestou také čeká. Mladík se po chvíli vrátil do autobusu a všem se nám omlouval za zdržení. Autobus se rozjel a opět mrak prachu nám zakryl to pozoruhodné místo uprostřed nikde.

Netrvalo ale dlouho a další Evropan poskakoval vedle řidiče, který nakonec jen nerad znovu zastavil. Tentokrát jsme se k němu přidali i my, ostatní Evropané, včetně adoptovaného Japonce. Původně bylo dohodnuto, že dívky půjdou na druhou stranu autobusu a my ostatní zůstaneme na straně dveří. Když ale dívky zjistily, že si nevezly dost velkou roli toaletního papíru, nezaváhal jsem a přihopkal jsem za nimi na druhou stranu. Tak jsem jim nabídl mou roli a všichni potom, spojení společným utrpením, jsme co nejrychleji vyprazdňovali své útroby. Během těch chvil jsme si povídali o všem možném, co nás momentálně děsilo, ale nejvíce





jsme prodiskutovali situaci, co bychom dělali, kdyby ten autobus se rozjel a nás tam nechal!

Naštěstí řidič počkal i na toho posledního z nás a autobus zase brzy vířil za sebou prach. Cesta byla dlouhá a když opět jeden z nás chtěl, aby autobus zastavil, řidič ho ignoroval a nezastavil. Hrůza, která byla vidět na ubožákově obličejí, posedla i nás a všichni Evropané jsme se báli té kritické situace, kdy ať chceme nebo ne, náš systém si přesto udělá to, co považuje za vhodné. Asi po půl hodině jsem cítil, že jsem dospěl přesně do takové situace. Přes celý autobus jsem se rozběhl k řidiči a byl jsem připraven ho i zaškrtnit, pokud nezastaví.

Když jsem se přimotal až k řidiči a chtěl jsem spustit známé „stop“, řidič kupodivu sám zastavil. Nejprve jsem si myslil, že mé odhodlání mu ublížit na těle, bylo na mně asi zřejmě viditelné a řidič se asi zalekl. Vyskočil jsem a k mému velkému údivu, z autobusu začali vycházet všichni cestující a mimo zvířat a slepic, autobus byl najednou prázdný. Všichni zamířili asi tak deset metrů od autobusu a začali se modlit. My Evropané jsme tudíž všichni usedli na druhé straně a doufali jsme, že jim to modlení zabere hodně času. Ujištění, že tentokrát se nemusíme bát a autobus jen tak neodjede, naše konverzace se stočila i na jiná témata. Takže jsme se dozvěděli, že Japonec jede studovat do Švýcarska a ten blondák pospíchá domů, protože před odjezdem doma neřekl, že jede do Indie. Já jsem ke své radosti zjistil, že švédská děvčata mají stejné plány jako já a hned nám všem bylo veseleji.

Blížil se večer a řidič, mimo doby k modlení, odmítal pro nás zastavit. Tvrdil, že takto nikdy do Kandaháru nedojedeme a mé hrozby, že mu pokálíme autobus, naprosto ignoroval. Prodělávali jsme muka, jaká jsem nikdy před tím nezažil. Byl jsem si jistý, že být partyzánem a takto by mě mučili, prozradil bych všechno, i kde mám schovanou pušku! Byl bych schopen zradit vlast, jen aby mě pustili na záchod!

Naštěstí co se nestalo - sympatický, náladový autobus, jakoby vycítil naše utrpení, najednou sebou párkrát zaškubal a zastavil se. Okamžitě jsme se vyrojili z autobusu a již tradičně všichni usedli na jeho druhé straně. Řidiči ale netrvalo dlouho se pohrabat pod kapotou, motor se opět rozběhl a tak jsme se nedostali ani k prodiskutování, kam mají namířeno ostatní Evropané.

Pozdě večer jsme dorazili do Kandaháru, kde jsme zjistili, že autobus do Heratu na nás nečekal a odjel. Naštěstí nedaleko autobusové stanice stál hotel a tak jsme se nejprve nahrnuli na jeho toalety. Toho přepychu, sedět na bobku nad dírou v betonu, a navíc jak jen dlouho útroby ráčí, jsme se potom velice neradi vzdávali, a jeden po druhém jsme se váhavě vraceli do recepce hotelu.

Druhý den jsme nastoupili do autobusu směřujícím na Herat a ta samá, téměř až rituální situace, se opakovala. Tentokrát ale řidič

vždy zastavil, kdykoliv někdo z nás potřeboval si posedět vedle autobusu.

Při jednom takovém zastavení, se řidič rozhodl že zjistí, proč mu na panelu neustále svítí jedno červené světýlko. Protože to byl řidič-dobrák, snažil jsem se mu pomoci alespoň radou. Pod světýlkem byl anglický nápis „VODA“ a tak jsem mu ukazoval na chladič. Řidič ho bez problémů otevřel a bylo jasné, že to voda není. Takže jsme usoudili, že to světýlko je nějaké pomýlené a jelo se dál, světýlko-nesvětýlko.

Když padla na krajinu tma, byli jsme ještě nějakých třicet kilometrů od Heratu. Hlavní světla na autobusu se nechtěla rozsvítit a tak jsme museli jet potmě. Naštěstí řidič cestu znal a nikomu z nás se zrovinka nechtělo vyprazdňovat útroby. Takže jsme bez světel pokračovali až k malému hotelu v Heratu a cesta Afganistanem byla za námi!

Při večeri jsme se všichni všem našim útrapám již jen smáli a dívky ze Švédska se převlékly do snad ještě tenčích košil, než měly původně. Navíc pocít, že v rohu restaurace jsou toalety, kam si jeden může kdykoliv sednout, navodil u našeho stolu atmosféru přímo pohádkovou. Byl to krásný závěr cesty zemí, která byla kdysi také krásná a také pohádková!

106. ZATOULANEC BALÍ RANEC

Po příjezdu vlakem z Německa do Vídně jsem si uvědomil, že jsem vlastně tam, kde jsem před více jak pěti lety začal svou cestu. Vídeň se ale za to dobu nezměnila a snad jen výkladní skříně obchodů měly novější zboží. Bylo ale jaro, které jsem ve Vídni nepoznal, a to působilo přímo zázraky. Projevilo se to nejenom na mentalitě lidí, se kterými jsem se střetl, ale i v ulicích a parcích, kterými jsem první dny nostalgicky procházel.

Hned vedle rušné Mariahilfe ulice jsem si pronajal na jeden měsíc malý byt, který jsem vždy ráno naplnil dlouho nemizící vůni mleté kávy a vysíláním radiové stanice z Prahy. Byl to podivný, ale ne nepříjemný pocit, opět slyšet z radia češtinu a české písničky. Po pár dnech mně tento pocit zevšedněl natolik, že nedávné roky mně připadaly, jakoby vůbec nebyly součástí mého života, jako kdybych vůbec kdy z Československa neodjel.

Samozřejmě, že ve většině mých vzpomínek dominovala Jindra. Vzpomínal jsem na společně prožité chvíle, na její oči, které se na mě stále ještě ve vzpomínkách dívaly s tou nekonečnou něhou a láskou. Vzpomínal jsem také na můj slib, který jsem Jindře šeptal na peróně železniční stanice ve Cvikově. Žasnul jsem, že ač jsem můj pobyt v Austrálii a ani mou cestu takto neplánoval, bylo to skutečně nějakých pět let, po kterých jsem slíbil, že se pro Jindru vrátím.





Na mé prvé dopisy Jindře jsem ale nikdy nedostal odpověď a tak jsem si nebyl jistý, jestli je vůbec kdy dostala. Nic jsem vlastně o Jindře nevěděl, jen to, že za posledních pět let jsem nyní k ní měl nejbližší. Po daleké Austrálii mně připadalo, že jsme od sebe vzdáleni již jen na dosah ruky.

Nyní vím, že to byly tyto vzpomínky, byl to ten slib, který mě hned prvý týden ve Vídni přivedl na Československou ambasádu. Udivené paní za přepážkou jsem vysvětlil, že jsem se narodil v Praze, jak stálo v mém australském pasu, a že v podstatě se nyní do Československa vracím.

Na takový případ ale neměli žádné direktivy a tak jsme se nakonec dohodli, že si požádám o tří-denní turistické visum a pokud budu chtít v Československu zůstat, tak si to vyřídím tam, na místních úřadech. Zaplatil jsem promptně požadovaných 72 rakouských šilinků za podání žádosti a během pobytu ve Vídni, jsem čas od času telefonoval na československou ambasádu. Vždy jsem se ale dozvěděl, že povolení z Prahy k vydání visa ještě nepřišlo.

Tentokrát můj pobyt ve Vídni byl skutečně pohodlný, nemusel jsem pracovat a tak jsem se jen procházel po ulicích, popíjel kávu v kavárnách a navštěvoval muzea. Také jsem navštívil mou bývalou bytnou, respektive jen její sestru, neboť milá paní Pascher celých pět let na tomto světě nevydržela a společně s Rolfi se odebrala do lepšího světa.

Bylo to ale smutné setkání. Seděli jsme v tom samém bytě, kde jsem sedával s paní Pascher a kde Rolfi mně strkával jeho velký čumák do ruky. Tentokrát tam oni dva nebyli a já si nemohl vysvětlit, proč mně tam tak chybí. Navíc v Prátru můj bulharský přítel již neprodával „Lángos mit Knoblauch“ a ani ne „Pommes Frites“, a tak Vídeň mně najednou připadala cizí stejně jako třeba Mnichov, kde jsem po cestě z Asie přistál.

V bytě jsem měl také telefon a ten jednou dokonce i zazvonil. K mému velikému překvapení se mně ozval strýc Zdeněk, spisovatel, a než ho v roce 1969 vyhodili, i bývalý šéfredaktor Mateřidoušky. Chtěl vědět, jestli je to pravda co jsem psal mému otci o tom, že se chci vrátit do Československa. Zcela upřímně jsem mu vysvětlil, že ano a že ho navštívím, jen co tam budu. Ani jednou zprávou však nezněl nadšeně a snažil se mně vysvětlit, že mě s největší pravděpodobností v Československu zavřou. Zažertoval jsem asi v nevhodnou chvíli, kdy jsem strýci tvrdil, že již zavřený jsem jednou byl a že to není zase tak špatné, jak to lidé dělají. Strýc si to vysvětlil tím, že jsem stejný blázen jako byl náš děda a dál mě nepřemlouval. Na závěr jen chtěl vědět, jestli se mám dobře a když jsem ho ujistil že ano, tak se mě nakonec zeptal: „Tak co blběš?“

Jedno ráno, když byt opět zavoněl mletou kávou, někdo zaťukal na dveře. To bylo velice zajímavé, neboť ve Vídni mě nikdo neznal. Nechal jsem noviny novinami, kouřící kávu kávou a spěchal otevřít dveře.

Mé překvapení nemohlo být větší! Před dveřmi stála velice pohledná dívka, s dlouhými, blondatými vlasy, velice půvabně oblečená a s výstřihem, který jsem chtěl nechtěl musel obdivovat hned jako její prvou vnaďu. Spustila na mě německy a já pochopil, že ona si bude rentovat ten byt po mém odjezdu. Nyní chtěla jen vidět, jak ten byt vypadá.

Pozval jsem ji dál a představil jsem se, z čehož ona hned usoudila že jsem Čech a spustila na mě česky. To se mně moc hodilo, protože má němčina za těch pět let nějak zrezivěla a já měl problém vyjádřit německy obdiv nad jejím příleňavým oblekem. Řekla, že se jmenuje Viola a hned navrhla, že si budeme tykat, když jsme oba Češi.

Postavil jsem džezvu na kávu a nechal si děkovat a chválit, jakou dobrou kávu vařím. Přiznal jsem se, že je to káva, kterou mě naučil Ali a hned jsem chtěl věďet, jestli, když je z Prahy, Aliho náhodou nezná? Zcela jsem zapomněl, že od mého posledního setkání s ním uběhlo již více jak deset let!

Viola zatím bydlela u kamaráďky ve Vídni a nic nedělala, tak jako já. Takže jsme se domluvili a během následujících týdnů jsme trávili pospolu mnoho společných chvil. Její životní příběh nebyl vůbec jednoduchý, ale mně jen stačilo, že nastalo bydlí v Miláně a do Vídne se přijela vdát. Za někoho, koho neznala, což vlastně tenkrát ani nemusela, protože tak činila kvůli rakouskému pasu. Viola ale ve svém každém pohybu či úsměvu voněla již na dálku slunnou Itálii a když řídila své sportovní auto Opel GT, nadávala ostatním řidičům ve Vídni jen italsky.

Když jsem se ujistil, že v Miláně bydlí mimo Violy i spousta jejích kamaráďek, rozhodl jsem se, že pokud nedostanu vízum do Československa, tak pojedu do Milána! To, co mně všechno Viola o tomto městě vyprávěla, mě nadchlo tak hodně, že jsem v podstatě byl již rozhodnutý.

Do Milána se z Vídne jezdilo vlakem a tak poslední celý den ve Vídni jsem se rozhodl si koupit jízdenku do Milána. Než jsem se ale vydal na nádraží, zavolał jsem ještě jednou a definitivně naposledy na Československou ambasádu. Na mou obvyklou otázku „Přišlo visum?“ jsem doposud dostával odpověď „Nepřišlo pane Dlouhý!“ Takže když jsem slyšel na druhé straně telefonu ujištění, že visum tam na mě čeká k vyzvednutí, nevěďel jsem jestli mám jásat či jen bezradně sedět. Nakonec jsem jen bezradně procházel bytem a nevěďel jak se rozhodnout. Dokonce jsem se začal i zlobit na takovou nešikovnou shodu okolností: „Proč to visum nepřišlo o den dříve? Mohl jsem být v Miláně a učit se italsky!“

Nakonec ale zvítězila v mých vzpomínkách zabudovaná Praha a já si do pasu nechal dát tří-denní turistické visum k návštěvě Československa. Honem jsem zatelefonoval Karlovi a odpoledne jsem mu koupil jednu vodní lyži, kterou Karel v Praze nemohl sehnat. Také jsem koupil jednu dlouhohrající desku, s jakousi příšernou hudbou, kterou moc hodně chtěl Karlův mladší, nevlastní bratr.

Když přijela Viola, byla zprvu překvapena. Nakonec mě ale utvrdila, že ona si nemyslí, že jsem se zbláznil, tak jako si to jistě budou myslet všichni mí přátelé v Československu. Druhý den ráno mě odvezla na vlak a na peróně se ji draly slzičky z jejích podmanivých očí. Cítil jsem, že se již nikdy nevidíme a tak mě napadlo ji skutečně políbit, takovým skutečným polibkem, se vším všudy. Ještě dlouho potom, co se vlak rozjel, jsem cítil vůni jejích vlasů a něhu dotyku jejích prstů. Věděl jsem, že ať se stane cokoliv, tuto vzpomínku na ni mně již nikdo nevezme.



Část pátá

107. BUDE TO TÍM, ŽE SE POTÍM

Československá hranice nebyla za Vídní daleko a pár vesniček v Rakousku, které nás od ní dělily, vlak projel ještě dříve, než jsem se stačil ujistit, že mé rozhodnutí se vrátit je správné. Byli jsme najednou na hranici a rakouský celník jen letmo pohlédl na můj pas a zmizel ve dveřích do dalšího vagónu. Uvědomil jsem si, že nyní mám poslední možnost z vlaku vystoupit, vrátit se do Vídně a přestat mít obavy z blízké budoucnosti.

Zůstal jsem ale sedět jako přibitý k sedadlu a do reality jsem se probral teprve až když československý celník chtěl na mně cestovní pas. Podal jsem mu ho a on se mně něco anglicky ptal, na což jsem mu česky odpověděl. Vysvětlil jsem mu, že jsem Čech a že na mě může mluvit česky. Mladík z toho moc nadšený nebyl, něco zamumlal, vrátil mně pas a pokračoval k dalším cestujícím.

Zvážil jsem celou situaci a doposud vše vypadalo v naprostém pořádku - ještě mě nezavřeli. Když přišli členové hraniční policie, situace se opakovala. Tentokrátě mně ale pas nevrátili a čekali ještě na jednoho policistu. Nic se neptali a já jim na nic nemusel odpovídat. Když ten starší policista přišel, vzali má zavazadla a vyzvali mě, abych je následoval do vedlejšího vagónu. Líbilo se mně, že nesli jak baťoh, tak i moje lyže a i tu vodní lyži pro Karla. Nelíbilo se mně ale, že nechtěli prozradit důvod, proč tam jdeme. Na mé otázky mlčeli a tvářili se důležitě.

Usedli jsme do jednoho, naprosto prázdného oddělení a dva mladí policisté mě hlídali. Věděli jen, že mě mají vysadit v první stanici a o tom, co bude dál, věděli to samé co já. Po chvíli se vlak opět rozjel a mně najednou připadlo, že už nejede tak vesele, jako když vyjížděl z Vídně.

Věrní svému slovu, na první zastávce mě vysadili z vlaku a nesli přede mnou má zavazadla. Cupital jsem si za nimi a uklidňoval jsem se hledáním pozitivů, která ta situace jistě nějaké musela mít. Mimo toho, že se vláčeli s mými všemi zavazadly namísto mě, speciálně s tou těžkou Karlovou vodní lyží, žádné jiné povzbudivé pozitivy jsem ale neobjevil.

Byli jsme v Českých Velenicích, což jsem si přečetl na nápisu nad nádražím. V čekárně sedělo několik lidí a zřejmě netušili, že vlastně čekají na chvíli, kdy tam přijdu já a oni budou muset celou čekárnu vyklidit. Samozřejmě já je k tomu nevybídli, ale vybídli je k tomu jeden místní policista, kterému mě ti dva mladí policisté předali

do úschovy. Policista mně nabídl jednu židli v rohu a sám si usedl na druhou, přesně naproti přes celou čekárnu. Lidé, nespokojení s osudem vyhnanců, se nakupili venku před oknem čekárny a pozorně si nás prohlíželi.

Po chvíli jsem usoudil, že si prohlížejí speciálně mě, jelikož policista byl místní a jistě ho neviděli poprvé. Nevěděl jsem, jak se tvářit, neboť jsem nikdy takovouto popularitu u naprosto cizích lidí neměl. Vytáhl jsem z baťohu knihu „Pán prstenu“, kterou jsem začal číst již v Indii a dal se do čtení. Brzy jsem zapomněl na mé strasti, na nejistou budoucnost a místo o sebe jsem se začal strachovat o Frodo, pronásledovaného „Černými jezdci“.

Ten tátovsky vypadající policista usoudil, že to nebudu já, kdo jako první začne s konverzací, a tak když jsem v jednom okamžiku pozvedl od knihy oči, téměř šeptem se mě zeptal, co jsem provedl?

Sice jsem se za mlada naprováděl mnoha lumpáren, ale ty mně tenkrát prošly a nevěřil jsem, že za ty mě nyní vytáhli z vlaku. Takže jsem si nebyl vědom ničeho jiného, o čem by se v Československu vědělo, a tak jsem hrdě prohlásil, že jsem neprovedl nic.

Policista zakroutil hlavou a ujistil mě, že kdybych nic neprovedl, tak by mě v té čekárně nemusel takto hlídat! A navíc ještě vyhnat všechny lidi! Věřil jsem, že je jistě členem komunistické strany a tak jsem mu dával čestné pionýrské, ale na jeho výrazu bylo zřejmé, že na to již nevěří.

Trvalo hodiny, než do čekárny vstoupili tři muži v tmavých oblecích a policista jim zasalutoval. Chtěl jsem udělat totéž, ale potom jsem se zarazil, neboť by si mou upřímnou radost z jejich příjezdu mohli vysvětlit jako nějaké šaškování. Tak jsem jen povstal a složil knihu do baťohu.

Všichni tři se mně představili jako příslušníci StB a když jsem se chtěl také představit, ten jeden mávnul rukou a řekl, že už dobře vědí kdo jsem. Sdělil mně, že pojedeme spolu do Českých Budějovic a já chtěl hned namítnout, že na rozdíl od dobrého vojáka Švejka, mě tam můj regiment nečeká. Než jsem ale stačil se k tomuto neprozřetelnému výroku nadechnout, muži popadli má zavazadla a já, následován místním policistou jsem cupital za nimi. Před nádražím stála dvě černá auta, do jednoho naložili mé lyže, Karlovu lyži, ruksak a do druhého auta, na zadní sedadlo jsem usedl já. Když se auta rozjela, vzpomněl jsem si ještě na tátovsky vypadajícího policistu, který mně na rozloučenou přál hodně štěstí a šeptem ještě dodal: „Budete ho potřebovat!“



108. KAMPAK DRAHÝ, ZAS DO PRAHY?

Do Budějovic, dojela naše kavalkáda až pozdě odpoledne. Spolu se svými zavazadly jsem byl zaveden do jedné velké místnosti, která, jak se ukázalo, byla úřadovnou jednoho z těch tří, co pro mě přijeli. Na velkém stole stál psací stroj a jeden nový, „vyšetřující orgán“, přinesl odněkud tlustý svazek čistých papírů. Teprve potom jsme všichni usedli a výslech začal.

Po obvyklém kdo jsem, kdy a kde jsem se narodil atd. atd., chtěli nakonec vědět, jak to, že mám australský pas?

Snažil jsem se jim vysvětlit, že to je povídání na dlouhé zimní večery, ale to je neodradilo v jejich předsevzetí a trvali na tom, že jim to musím všechno a do detailů vysvětlit. Takže jsem jim vyprávěl, jak jsem se nevrátil ze zájezdu, jak jsem chodil s Rolfi na vycházky zmrzlou Vídní a jak mě vystrašili hadi v Austrálii.

Z mé cesty chtěli hlavně vědět proč jsem jel do Burmy a co jsem tam dělal? V tu chvíli jsem si vzpomněl na svůj slib, který jsem dal mým dvěma přátelům-rebelům. Řekl jsem tedy, že jsem v Barmě byl pověřen velitelem karenských rebelů, abych s československým ministerstvem zahraničí, popřípadě obrany, vyjednal dodávku zbraní. Vytáhl jsem z baťohu tu kamennou rybu, co jsem dostal a tvrdil jsem, že takových ryb za ty zbraně dostane republika hodně a také daleko větší.

„Vyslychající orgán“, jak tenkrát policisté při vyslychání o sobě v protokolech psali, se rozhodl, že si z něj utahuji a měl mně to za zlé. To se potom objevilo i na následcích toho vyslychání. Já byl ale rád, že jsem svůj slib splnil a že se nyní v Československu ví, že karenští rebelové chtějí zbraně.

Výslech byl pečlivý a dlouhý. Teprve až dost pozdě večer jsem se v mé zpovědi dostal konečně zpět do Vídně a skončil v Budějovicích. Jak jsem mluvil, po každé větě jsem musel pauzovat a čekat, až příslušník za psacím strojem to všechno stačil napsat. Měl očividné problémy s hledáním potřebných písmenek a tak jsem měl dost času si mé odpovědi dobře promyslet. Umínil jsem si, že jim všechno neřeknu, neboť jsem si chtěl některá tajemství nechat jen pro sebe. Když jsem ale přemýšlel co jim nepovím, na nic tajemného jsem si za živého boha nemohl vzpomenout! Můj život byl jako kniha, otevřená k nahlédnutí pro kohokoliv, kdo projevil o můj život zájem.

Během večera se mezi líčením mého pobytu v zahraničí stále opakovala jedna otázka: „Proč jste se vrátil?“ Kdykoliv se mě na to zeptali, vždy jsem se snažil jim dát jinou odpověď. Začal jsem tou nejvíce logickou a sice, že jsem se vrátit chtěl. Ten nepíšící orgán mě hned usadil, že takových, co se chtějí vrátit jsou spousty, to již mají ověřené, ale málokdo to udělá! Takže po pravdě jsem odpovídal, že jsem nechal svou velkou lásku ve Cvikově, že můj táta tu žije, že mí přátelé tu žijí, že jsem tu vyrostl a že jsem prostě přijel domů!

Nevim jaký důvod nakonec napsali do těch listin, protože při podepisování mě ani nenapadlo je číst, ale vím, že to byla pro ně asi ta největší záhada. Bylo zajímavé, že se mě ani jednou nezeptali, proč jsem vlastně kdysi z Československa „utek“?

Byla téměř půlnoc, když jsem podepsal všechny papíry, té mé zlosynské výpovědi, a na orgánech bylo jasně zřetelné, že jsou to právě oni, kdo z toho konce psaní mají největší radost. Ozámili mně, že se mám druhý den nahlásit na policii v Praze 1, v místě trvalého bydliště, a vůbec jim nevadilo, že jsem v Praze již mnoho let žádné trvalé bydliště neměl. Nakonec mně sdělili, že konfiskují můj australský pas a slušně mě vybídlí, abych z jejich kanceláře co nejrychleji vypadnul.

Vypadnout, to se mně líbilo, ale bez pasu, to se mně nelíbilo! Vysvětlil jsem jim, že nemám žádné československé doklady a tak se nebudu moci ubytovat v žádném hotelu. Navíc se mně nelíbilo, že si od té chvíle budu muset nosit sám mé lyže, baťoh a Karlovu vodní lyži.

To byla pro ně ovšem zbytečná komplikace a najednou jasně viděli, že se mě jen tak nezbaví. Nejprve mně nabídli, že si všechny lyže a zavazadla mohu nechat u nich a vzít si jenom to nejnutnější. Když přišla řada na můj cestovní pas, nakabonilo se jim čelo a usilovně

oba přemýšleli co počít. Nakonec mně pas vrátili, bez doložky a s výhružkou, že jestli se pokusím na ten pas odjet, tak ať si jich nepřeji!

Vyprovodili mě před tu velkou budovu Státní tajné policie, která se mně i v té tmě moc tajnou nezdála, a tam jsme se srdečně rozloučili. Oni uháněli domů a já do nejbližšího hotelu.

Ten byl naštěstí ještě otevřený a za recepční deskou stála zívající recepční. K mé veliké radosti měli volný pokoj a já poctivě vyplnil jakousi přihlašovací listinu. Když chtěla občanský průkaz, řekl jsem jí, že žádný nemám, ale že mám cestovní pas a podal jsem ji můj australský.

„Takže vy nejste Čech?“ zeptala se a já ji odpověděl, že jsem. Nechápala, jak mohu být Čech a mít australský cestovní pas. Dále nechápala, jak to, že nemám v pase cestovní doložku. Když jsem jí chtěl všechno začít vysvětlovat, zarazila mě a řekla, že to raději ani nechce vědět, že na takovou situaci stejně nemají žádné formuláře. Popřála mně dobrou noc a byla ráda, že ráno, až budu odjíždět, tak službu bude mít její kolegyně, o které se moc pozitivně nevyjadřovala. „Ona je fláma“, dodala na vysvětlenou.

Cestou do pokoje jsem zjistil, že dole v restauraci stále ještě hraje hudba a servírují večeři. Takže než zavřeli kuchyň, stačil jsem si objednat biftek a při jídle jsem poslouchal líbezný zvuk češtiny, valící se na mě ze všech stran. Zpěvačka zpívala česky, číšník mně popřál česky dobrou chuť a i česky poděkoval, že jsem neutekl bez placení a nechal mu spropitné.

Jen se mně zdálo, že lidé mluví s jakousi divnou intonací a chybělo mně, že na záchodě restaurace jsem nenašel to obligátní „Servít je vůl“. Nechápal jsem, že za pouhých pět let se toho mohlo tolik změnit!

109. *VĚCI SE TO DĚJÍ, NIKDE MĚ NECHTĚJÍ!*

Vlak z Budějovic do Prahy byl téměř plný a jel pomalu. Měl jsem spoustu času pozorovat nové prostředí kolem sebe, které mě fascinovalo svou nezvyklostí a naplňovalo pocitem nepřináležitosti. Pozoroval jsem tváře dělníků, jedoucích kamsi do továrny, poslouchal jsem rozhovor dvou penzistů, kteří si navzájem stěžovali na své příbuzné, a vše mně připadalo jaksi vzdálené. Ačkoliv ještě před nějakými pěti lety by mně toto prostředí připadalo zcela bezprostřední, tentokrát jsem se cítil, jako kdybych seděl v tom kupé nahoře, na polici na zavazadla. Doufal jsem, že až vystoupím v Praze a uvidím známá místa, mé pocity zdomácní a nebudou se ježit při každém střetnutí s novotami, které mě obklopovaly.

Karel mně během našeho telefonického rozhovoru slíbil, že na mě bude čekat v Praze u vlaku. To bylo ale včera a dnes jsem přijížděl s jednodenním zpožděním a nemohl jsem ho na to předem upozornit.

Vystoupil jsem v Praze na Hlavním nádraží a ve velké hale mně zavoněl z restaurace guláš a čepované pivo. Po chvíli rozhlížení jsem najednou uviděl Karla, který stál asi dvacet metrů přede mnou a s nataženým krkem přehlížel rozcouraný průvod cestujících.

Naše setkání bylo velice přátelské a Karel se neubráníl pár slzičkám, které se mu dosti dlouho potom ještě draly z očí. Já bych se docela rád také rozbřečel, ale události posledních dnů mě zocelily nad jakoukoliv sentimentalitu a tak jsem se jen styděl, že neroním slzy jako můj největší přítel Karel.

Karel měl na ulici zaparkované auto, kterému říkal „Mbéčko“ a omlouval se, že si nevzal jeho jiné auto, kterému říkal „Simča“ a které nechtěl v pražském provozu „omlátit“. Projížděje Prahou jsem žasnul, co vše se v Praze za tak krátkou dobu nepostavilo! Speciálně jsem byl udiven velkou, novou čtvrtí Prosek, kde Karel měl garsoniéru, ve které sice nebydlel, ale nabídl mně, že tam mohu bydlet, než si seženu nějaké jiné bydlení. Byla to čtvrt' plná domů jako krabic a o pár míst, na parkování aut pod okny, se sváděly urputné hádky.

To vše mně Karel stačil cestou vysvětlit a já mu slíbil, že mu budu v hádání nápomocen, neboť jsem věřil, že ve dvou se toho více uhádá.

Kupodivu jsme zaparkovali naprosto bez problémů a v malé garsoniéře, kam se vešla i lednička, Karel vytáhl dvě láhve Prazdroje a já mu musel vyprávět vše o mé budějovické anabázi.

Když jsem dokončil, Karel mně dosti bojácně vysvětlil, že má situace je daleko horší, než jsem si připouštěl a připomněl mně, že jsem byl za nedovolené opuštění republiky odsouzen k osmnácti měsícům vězení. Amnestie, vydaná prezidentem Svobodou v roce 1969, se na mě nevztahovala, protože jsem odjel do Vídně před květnem 1968. Takže mě třeba již zítra mohou zavolat a já půjdu „sedět“!

Najednou jsem začal poprvé litovat, že jsem do Československa vůbec přijel. Při takovém litování obvykle sklesnu a hned se přestanu smát. Karel tu změnu hned zaznamenal a začal mě utěšovat, že vězení jsou plná a tak, než na mě dojde řada, třeba „Amerika sem vtrhne a udělá pořádek!“ To totiž Karel dlouho považoval za ultimátní vyřešení situace. Jako druhou, dostupnější alternativu, považoval „dát si do nosu a na starosti kašlat“.

Také jsem mu řekl, že se mám přihlásit na policii a vyličil jsem mu i důsledky, které mé případné zanedbání této povinnosti bude mít. Stále živě jsem si ještě pamatoval, jak ten nepišící orgán, mně při výslechu ty hrůzostrašně důsledky popisoval. Bylo jich hodně a s

Karlem jsme se shodli jen na jednom, který by na rozdíl od ostatních, nemusel být naprosto tragický. Orgán mně totiž řekl, že pokud se nepřihlásím, tak o mně nebude nikdo vědět a já nebudu moci nikde nastoupit do práce!

Takže Karel neváhal a jeli jsem jeho „Mbéčkem“ do Bartolomějské ulice na policii. Kupodivu tam bylo i parkování a Karel se rozhodl, že bude sedět v autě a bude si číst. Když jsem namítnul, že to může trvat nějakou delší dobu, mávnul jen rukou a uklidnil mě, že jako taxikář je na čekání zvyklý. Když mně ukázal hned několik knih, které všechny měl rozečtené, teprve potom jsem s klidným svědomím vstoupil do dveří cizinecké policie, kde podle instrukcí orgánů z Budějovic jsem se měl přihlásit.

V podlouhlé místnosti byly podél stěn lavice a na konci bylo okénko, za kterým se razítkovaly cestovní pasy cizinců, kteří, pokud nebydleli v hotelu, se tenkrát museli v Praze přihlašovat. Těch cizinců tam bylo tak dvacet a tudíž zcela nečesky jsem se zeptal, kdo je poslední. To nikdo nevěděl a tak jsem jen dával pozor, aby ti, co přišli po mně, se nedostali na řadu dříve než já. Nebylo to ale lehké hlídání, neboť přítomní cizinci nebyli tenkrát ještě navyklí frontám na úřadech a tak po každém zavolání „next please“, se jich hned několik hrnulo k okénku. Nakonec jsem to nevydržel a udělal jsem to samé.

Paní za okénkem spustila anglicky a chtěla na mě můj pas. Tak jsem jí ho dal. Na otázku kde mám doložku jsem česky odpověděl, že nemám.

„A jé!“ povzdychla si a chtěla vědět, kde jsem ji ztratil. Chtě nechtě jsem musel vylíčit události předešlého dne a paní čím déle, tím více kroutila hlavou. Nakonec rozhodla, že když nemám doložku a navíc nejsem cizinec, tak nepatřím k jejímu okénku, ale do úřadu, přesně naproti cizinecké policii.

Vyšel jsem z budovy a vše stručně vysvětlil Karlovi. Ten jen mávl rukou a ujistil mě, že na té druhé policii to nebude trvat tak dlouho.

Skutečně, místnost byla téměř prázdná a tak po chvíli jen, jsem radostí předstoupil před přepážku, ze kterou seděl postarší úředník. Řekl jsem mu, že se chci přihlásit a když se mě ten pán zeptal „k čemu“, tak jsem nevěděl. Řekl jsem mu, že mně tak nařídili v Budějovicích a ten pán již nic dál slyšet nechtěl. Aniž by zvednul oči od listin na stole, natáhl ruku a chtěl na mně občanský průkaz.

Místo toho jsem mu dal můj australský cestovní pas a on na něj chvíli zíral a zcela zřetelně bojoval s jakýmsi vnitřními emocemi. Když se uklidnil, zeptal se mě, jestli ho mám za nějakého šaška a já opět jsem musel vylíčit vše, co se dělo v Budějovicích. Pán za přepážkou nakonec usoudil, že si z něj legraci asi nedělám a otcovsky mně vysvětlil, že do jeho jurisdikce nepatřím a že jsem do Československa přijel jako cizinec a tak se musím přihlásit

naproti, na cizinecké policii. Bez dalších okolků zavolal „další“, což byl zrovinka nějaký vysoký a tlustý chlapík, který mě takovým nefalšovaným hokejovým bodyčkem od přepážky odstrčil.

Cestou přes ulici jsem se zastavil u Karla, ten již jednu knížku dočetl a chystal se na druhou. Poradil, abych se „vykašlal na nějakou frontu a šel přímo k okénku!”

Byla to dobrá rada, ale celkově mně moc nepomohla. Paní u okénka, když mě opět uviděla, si vzdychla: „Co je zase?”

Ač jsem se snažil o stejně prozaickou odpověď, nepodařilo se mně to a musel jsem ji obrazně vysvětlit, jak mě ten pán odnaproti, v podstatě z jeho úřadu vyhodil.

Zdalo se mně, že ta bodrá paní se mnou pozvolna ztrácí trpělivost, které při svém zaměstnání musí mít jistě hodně. Nadechla se, vzala můj pas do jedné ruky, do druhé ruky vzala jakési razítko a téměř hrozivě spustila: „Milý pane, mou povinností je dávat cizincům razítko do jejich doložky k jejich pasu a vy takovou doložku nemáte! Kam vám mohu dát to razítko, no řekněte!”

To jsem skutečně nevěděl a napadlo mě, že bych měl zajet pro tu moji doložku do Budějovic, kde mně ji zkonfiskovali. Naštěstí ta paní mně navíc zcela rezolutně řekla, že nejsem žádný cizinec, protože jsem se narodil v Praze a že tedy definitivně s přihlašováním patřím do úřadu naproti.

Poděkoval jsem jí, protože mně byla má situace najednou zcela jasná. Jsem Čech a jdu se jako takový přihlásit naproti. Cestou jsem se opět zastavil u Karla, kterého jsem šetrně probudil, abych mu oznámil tento radostný závěr. Ten nepochopil co jsem mu zrovinka řekl a chtěl již startovat auto. Ujistil jsem ho, že nyní to bude jen chvílka a budu zpátky, a pojedeme někam na kafe.

Vstoupil jsem do kanceláře, kde u okénka byl ten samý pán, jako již při mé předešlé návštěvě. Opakoval jsem mu slovo po slovu, co ta bodrá paní odnaproti mně řekla a on jen pokyvoval hlavou. Když jsem mu vylíčil, jak ta paní se skutečně snažila mně dát to razítko, sáhl do šuplete a také jedno podobné razítko vytáhl.

„Já, na rozdíl od té ženské naproti, dávám razítko do občanských průkazů. Máte občanský průkaz?”

Neměl jsem občanský průkaz a začal jsem dokonce vidět i logiku počínání toho, již dosti namíchnutého úředníka.

„Až budete mít občanský průkaz, tak přijďte, já vám s radostí dám do něj razítko!”

Odcouval jsem od okénka a vyšel na ulici. Karel s neumírající nadějí povylezl z auta a chtěl vědět jak jsem pořídil. Rozhodil jsem ruce a Karlovi bylo hned vše jasné. Chlácholivě mě poplácal po rameně: „Jedem na to kafe, kašli na ně! Tady je totiž všude příšernej bordel!”



Příští den mě Karel zavezl navštívit mého otce. Vesnice Záryby byla jen asi deset kilometrů od Karlovy garsonky a brzy jsme odbočili z hlavní silnice na malou cestu, točící se kolem Labe. Nejprve jsem projeli kolem hospodářského stavení, kde vyrostla má maminka a první strýc Lád'a tam stále ještě žil. Zakrátko nato jsme projeli kolem našeho malého pole, kde uprostřed stávala nad studnou osamělá hruška. Vedle býval krásný a velký, ale hlavně pečlivě udržovaný sad mého třetího strýce Ládi. Ani hruška, ani sad tam již nebyly a obě parcely vypadaly naprosto zpustošené. Později jsem se dozvěděl, že je „obhospodařovalo“ místní JZD a já se potom přestal divit.

V samotné vesnici jsem před samoobsluhou poznal jednu paní, bývalou kamarádku mé maminky, a srdce mně poskočilo až do krku. Když jsme zastavili před naším domem, než jsem stačil celý vylézt z Karlovy „Simči“, otevřela se vrátka a vyšel můj tatínek. Vypadal sice o něco starší než při našem posledním setkání ve Vídni, ale byl živý, z čehož jsem měl velkou radost.

Během posledních pěti let v Austrálii jsem si přivykl odměřenému chování, kterým jeden skrýval před ostatními své pocity, a tak jsem jen třásl tatínkovi rukou. Třásl jsem mu s ní ale tak dlouho, že komukoliv z přihlízejících muselo být jasné, že se nejedná jen o jakési povrchní, soudružské potřesení, ale o skutečné, synovské potřesení, plné radosti ze setkání.

Otec nás pozval do domu a tam nás představil jeho ženě Emmě, která svými rozměry zaplnila téměř celou kuchyň. Od té chvíle jsme v podstatě již nic jiného neslyšeli, jen její silný hlas a občasně zakašlání, když zrovinka vyndala z úst zapálenou cigaretu.

Otec byl velice rád, že jsem přijel a dával to najevo občasným projevem, jako „kam tě to čerti nesli?“ či „myslíš, že už jsi se vyblbnul dost?“

Také mně velice rád předal lístek, na kterém bylo napsáno, že balík z Nepálu je k vyzvednutí na Ruzyňském letišti. Byl to balík, který jsem poslal z Nepálu, abych si odlehčil od nahromaděných suvenýrů a na který jsem zcela zapomněl.

Druhý den v neděli jsme se s Karlem vydali na letiště, věříce, že vydání balíku se vyřídí krátkou formalitou. Karel v „Simče“ neměl žádné knihy na čtení a tak se rozhodl jít pro ten balík se mnou.

Vešli jsme do zavazadlového oddělení letiště, kde jsem promptně předal lístek od balíku jedné mladici v uniformě. Za chvíli se vrátila s balíkem a začala cosi psát do připraveného formuláře. Dopsala, natáhla ruku a chtěla můj občanský průkaz. Zmátlo ji, že žádný nemám a nepomohl ani pas, který jsem ji podstrkával.

Tvrdila, že ve formuláři je rubrika, kde ona musí napsat číslo občanského průkazu. Na Karlovu radu, aby tam napsala číslo mého australského pasu nechtěla dát a zmizela s tím papírem a svým pasem někde vzadu.

Trvalo dosti dlouho, než se zase objevila ve společnosti postaršího celníka, který v ruce držel můj pas.

„Kde máte doložku?“ přívětivě se zeptal a já mu nejméně tak přívětivě odpověděl, že doložku nemám. Bylo jasné, že doložka byla alfou a omegou veškerého oficiálního jednání s cizinci a bez doložky se prostě žádné jednání nekonalo.

„Tak vy nemáte ani doložku, ani občanský průkaz a bůh ví co ještě jiného nemáte!“ již ne tak přívětivě pokračoval ten starší celník a začal se na mě očividně zlobit. Po chvíli domlouvání se rozhodl, že celá záležitost patří na prošetření a na to tu mají oddělení policie a „tam se uvidí“.

Karel mezitím sebral balík a zmizel s ním ze dveří budovy. O balík se totiž již nejednalo, jednalo se o to, že nemám doložku a nemám občanský průkaz.

Prošli jsme bezcelním prostorem a ocitli jsme se v kanceláři policisty, který měl tu smůlu, že měl zrovinka tu neděli službu. To jsem samozřejmě nevěděl, dokud mně to on sám neprozradil. Celník mu předal můj pas a nezapomněl se zmínit, že „nemám vůbec žádné papíry“ a hned rychle zmizel.

Policista se podíval na pas a zeptal se mě, proč nemám doložku. Tentokrát jsem již nehodlal opakovat celou mou Budějovickou anabasi a tak jsem jen řekl, že jsem ji ztratil. Policista začal listovat stránkami mého pasu a podívoval se nad všemi možnými razítky, které jsem tam cestou z Austrálie nasbíral.

Podíval se také na vyplněný formulář k výdeji balíku a hned několikrát se mě zeptal, jak to, že bydlím v Praze 9. To jsem totiž vyplnil na tom formuláři jako mojí adresu. Řekl jsem tedy, že tam bydlím a nechal policistu dále přemýšlet.

Když nalistoval stránku s mým visem, po chvíli s úžasem v očích chtěl vědět, jestli jsem si vědom toho, že mé turistické visum do Československa dnes končí? Snažil jsem se ho uklidnit vysvětlením, že jsem se v podstatě do Československa vrátil a je tedy jedno, jestli to visum vyprší nebo ne.

„Jo, to mně tu můžete povídat co chcete, protože velice dobře víte, že dnes je neděle a já si to nemohu na úřadech ověřit! Pro mě jste turista, kterému končí visum a který dostane pokutu, že ztratil cestovní doložku! A pokud si tu chcete vyřizovat cokoli jiného, tak si sem přijďte ve všední dny, kdy se v úřadech pracuje!“

Ten policista si v podstatě přál, abych prvním letadlem odletěl někam pryč z Ruzyňského letiště a přiletěl, až on nebude mít službu. Podíval jsem se do peněženky, ale na letenku do Vídně to nebylo.

Karel by se jen tak do celního prostoru sám nedostal a tak mně nezbylo nic lepšího, než tvrdošjně odmítat policistovi opětovaně nabídky. On to nemohl pochopit, proč ho nechci poslechnout, speciálně i poté, když mně odpustil i tu pokutu za ztracenou doložku.

Naprosto otráven tedy přehodnotil znovu celou situaci a rozhodl, že když tedy nechci odletět, tak tím pádem mé visum je prošlé a s takovými lidmi nejedná on, ale policie v Praze.

„Předám váš pas na cizineckou policii v Bartolomějské ulici a tam si to s nimi vyřídíte,“ byla jeho rádoby závěrečná slova.

Namítnul jsem ale, že nemám žádný jiný doklad a při prvé silniční kontrole mě zavřou a do té Bartolomějské ulice se nedostanu. To byl velice pádný argument a policista chvíli váhal. Nakonec mně napsal na kousek papíru, že mně byl zkonfiskován australský pas, dopsal tam i číslo, podepsal se a nakonec to i orazítkoval. Uklidnil mě tvrzením, že to bude stačit do té doby, než se vše objasní. Nakonec mně řekl, ať už k němu bez doložky nikdy nechodím a celníkům na mé cestě z celního prostoru letiště řekl, že oni mě prohlížet už nemusí, že on to všechno udělal.

Venku Karel zaparkoval přímo před hlavní letištní halou a předstíral, že čeká na specifického klienta. Navíc si stačil koupit pár nových knížek, protože mu bylo jasné, že při projížďkách se mnou je bude potřebovat.

111. *HOSPODINE, VŠE JE JINÉ!*

Vzrušení a radostné pocity z prvních dnů v Praze pomalu ustoupily pocitům méně radostným. Neměl jsem občanský průkaz a ani jsem neměl můj australský pas. Měl jsem jen mezinárodní řidičský průkaz a ten malý kousek papíru, který jsem dostal na letišti. Po mých zkušenostech z prvního dne se mně nechtělo zpátky na policii v Bartolomějské, neboť jsem to viděl jen jako ztrátu času. Věděl jsem ovšem, že bez občanského průkazu se nemohu přihlásit k trvalému pobytu a nemohu žádat o zaměstnání. Nemohl jsem si platit nemocenské pojištění a tak jsem si vůbec nedovedl představit, co by následovalo, kdybych musel z nějakých důvodů k doktorovi či dokonce do nemocnice.

Jako obvykle, Karel měl i na tuto situaci řešení a navrhl, abychom zašli na místní policii pro Prahu 9.

„Prostě jim řekni, že jsi ztratil občanský průkaz a nic víc. Neříkej, že jsi byl v Austrálii a hlavně neříkej nic o tvém cestovním pasu a o Budějovicích!“



Když jsem udělal přesně to, paní za okénkem mně dala formulář pro československé občany, co ztratili občanský průkaz. Měla těch formulářů habaděj, takže mou žádost nepovažovala vůbec za výjimečnou. Poctivě jsem vyplnil všechna políčka, dal ji moje fotografie, pořízené ještě v Austrálii, a které kupodivu po troše stříhání odpovídaly i československým předpisům. Nakonec mně řekla, abych přišel za měsíc a na mé místo u přepážky se začal drát jiný, nepořádný občan, také asi bez občanského průkazu.

Karel byl zvědavý na tu jeho vodní lyži, která byla určena speciálně na slalom, a tak jsme jeli autem do Budějovic a já si v té veliké, tajné budově vyzvedl zbytek mých zavazadel. Vyšetřující orgán, ten co nepsal a jen vyšetřoval, mně je s radostí předal a ujistil mě, jak hodně je rád, že už ty lyže mu zmizí z kanceláře. Byl si totiž zcela jistý, že mě v Praze zavřou a on bude muset všechno odvézt do Prahy. Jeho kolega se hned po tom mém výsledku hodil marod a tak on by byl na vše sám - jak na to řízení auta, tak i na psaní různých hlášení, čehož se bál nejvíce.

Rozloučili jsme se jako staří známí, což opět Karla dojalo téměř k slzám. Hned se mě ptal, jestli jsem s tím břicháčem chodil do školy a nechtěl věřit, když jsem mu řekl že ne. Začal se na mě zkoumavě dívat a nakonec se zcela upřímně zeptal, jestli náhodou „nejsem u nich“?

Druhý den ráno jsme nasedli a Karel s lyží na střeše uháněl na Orlík, kde měl chatu. Byl krásný den a pár jeho kamarádů dole u vody už od rána jezdilo na vodních lyžích. Karel se převlékl do plavek, což mu slušelo, popadl lyži a už ho nebylo. Převlékl jsem se také do plavek a když jsem došel k vodě, Karel už stál na lyži, připravený ke startu.

Člun se s velkým rámusem rozjel a táhl za sebou Karla, což bylo přesně co Karel plánoval. Co ale neplánoval bylo, že i když člun jel na plný plyn, ani po několika minutách nemohl dosáhnout dostatečnou rychlost. Lyže i s Karlem se ne a ne vyhoupnout na hladinu a nechtěla provádět všechna ta kouzla, která si od ni Karel sliboval.

Karel byl zdrcen a bylo jasné, že slalom se ten den jezdit nebude. Všichni jeho kamarádi se shlukli u vody a jedna hodná paní přivezla na malém vozíku svému manželovi basu vychlazené „lahvové dvanáctky“. Všichni potom usedli kolem Karlovy lyže a do oběda debatili o tom, jak ta lyže je pěkná a jak ten motor ve člunu je naprosto na nic.

Před večerem jsme se vrátili do Prahy a oba jsme byli zdrcení, dokud se neohrály párky a Karel nenašel někde ukrytou hořčici. Po druhém lahvovém Prazdroji padlo konečně rozhodnutí, které jsem kvůli mým velkým obavám stále odkládal - Karel rozhodl za mě a prohlásil, že „pojede do Cvikova!“

Tu noc jsem nespal moc dobře a snad stokrát jsem si představoval mé setkání s Jindrou. Vzpomněl jsem si, jak během minulých pěti let jsem snil o tomto setkání. Živě jsem si představoval, jak ji opět držím v náručí, cítil jsem, jak ji hladím po vlasech, líbám ji tisíci polibky a šeptám tisícero omluv. Za bezesných nocí jsem si představoval, jak se potkáme a co ji řeknu, až ji uvidím. Po pěti letech jsem byl konečně nejbližší svým snům a kupodivu jsem měl najednou z našeho setkání velké obavy.

Karel vycítil, že to bude pro mě důležité setkání a tak jsme to slunné ráno vyjeli do Cvikova Karlovou „Simčou“. Když jsme zastavili před hotelem „Sever“, ucítil jsem, že se mně z takovéto situace snad poprvé v životě rozklepaly kolena. V prvním poschodí jsem viděl okno pokoje, kde jsme se s Jindrou milovali, v restauraci stál ten samý výčepní pult, kam jednou Jindra přišla do džbánu pro pivo a Cvikov byl přesně ten samý, jako býval, když jsme se s Jindrou procházeli po jeho ulicích.

Usedli jsem v prázdné restauraci za stůl a trvalo dost dlouho, než nás číšník zaregistroval. Objednali jsme si párky s křenem a při objednávkě jsem se zeptal na jméno vedoucího. Dozvěděl jsem se nějaké neznámé jméno a na další otázky mladík jen pokrčil rameny, neboť jak nám vysvětlil, ve Cvikově byl jen pár týdnů.

Rozhlížel jsem se po restauraci a chvílemi se mně zdálo, že za výčepem vidím chvilkami sám sebe. Zdálo se mně, že vidím i paní vedoucí, nakukující z okénka kuchyně a u stolů tváře stálých hostů. Když nakonec mladík přinesl teplé párky a čerstvě nakrouhaný křen mně zavoněl pod nosem, všechny ty mé vidiny se rozplynuly a já jen viděl opět prázdnou restauraci a neznámého mladíka.

Cvikov byl pro mě tím starým Cvikovem, který jsem tak důvěrně znal. V té restauraci jsem ale najednou pocítil, že sem již nepatřím, nikoho tu neznám a nikdo neznal mě. Mé naděje se najednou propadly do propasti zapomnění a já si připadal jako návštěva z Marsu. Vzdálený, nezúčastněný a nikým nevítaný.

Karel viděl, že v restauraci nepořídíme a tak navrhl to, čeho jsem se nejvíce bál: „Pojedeme k ní domů!“ V té době jsem ale již ztratil své poslední zbytky sebejistoty a chtěl jsem Karlovi tento nápad vymluvit. Karel byl ale přesvědčen, že jednou provždy se tato záležitost musí vyřešit a tak chtěl nechtě, nastoupil jsem do auta a rozjeli jsme se k místnímu pivovaru, poblíž kterého Jindra kdysi bydlela v jejich rodinném domě.

Jak jsme se blížili, stále méně a méně se mně chtělo v cestě pokračovat. Vůbec jsem se netěšil na nové zprávy, o kterých jsme byl přesvědčen, že nebudou tím, co chci slyšet. Asi v půli cesty jsme potkali jednu paní, tlačící vedle sebe kolo s nákupní taškou, zavěšenou na řidítkách. Karel zastavil a zeptal se jí, kde bydlí rodina Jindry. Ona velice ochotně nám ukázala na dům v povzdálí, který

jsem samozřejmě dokonale znal, a tak jsem pobídnul Karla, aby se zeptal té paní na Jindru.

„Jo, ta tam bydlí, je vdaná a má tříletou holčičku“, nadšeně nám sdělila a mé srdce mně spadlo jak nejnižší kdy bylo. Paní si nás pozorně prohlížela a jistě i začala pochybovat o našich dobrých úmyslech, speciálně když po tom všem vyptávání, Karel otočil auto a rozjeli jsme se opačným směrem.

Byl jsem zdrcen, zdecimován, zklamán, cítil jsem se bídne. „Má Jindra“ už nemohla být ani v mých snech mou Jindrou a věřil jsem, že na mě zcela zapomněla. Osud nás rozdělil a se mnou si navíc zatancoval opilecký čardáš. Karel raději nemluvil a jen řídil auto z města ven. Cítil se mnou a nevěděl, co pozitivního by k tomu všemu mohl dodat.

Ten den toto ovšem nebyla ta poslední hrátka osudu. Kousek za městem jsem již zdaleky viděl u cesty stát staré, modré auto. Nevím, proč zrovinka to auto upoutalo mou pozornost, ale jak jsme příjížděli, nedíval jsem se na nic jiného než právě na to auto. Když jsme přijeli blíže, k mému velkému překvapení jsem uviděl Jindru, jak s jedním mužem sbírá dřevo a dává ho do kufru auta. Byl jsem od Jindry jen pár metrů - nejbližší, jak jsem kdy od mého odjezdu od ní byl! Stačilo jen zastavit a mé vytoužené setkání by se bývalo uskutečnilo. Nebylo by to ale to vytoužené setkání, bylo by to spíše Pyrrhovo vítězství, kdybychom se sice setkali, ale já přesto o všechno mně drahé přišel.

Honem jsem pohlédl na Karla, ale ten bez zájmu se dále díval na silnici. Byl jsem hrozně rád, že neviděl slzy, které se mně vedraly do očí a k mé velké úlevě začal nadávat na rozbitou silnici. Zakončil tvrzením, že „tady všude je příšernej bordel“ a mně to kupodivu vůbec nevadilo, neboť jsem měl jiný, daleko závažnější problém. Uvědomil jsem si totiž, že jsem se vlastně vrátil hledat něco, co již neexistovalo. Hledal jsem ztracenou lásku a ztracené mládí!

112. NAHONEM ŠPIÓNEM

(Příloha 1)

Výpis z AZ TS Milan ze dne 25.5.1977

Dlouhý Jiří, nar. v.r. 1943, bytem Záryby, okr. Mělník. V přítomné době má být zaměstnán v hotelu Moskva v K.Varech. Požádal o vystěhování do Austrálie a dle jeho vyjádření se tam chce dostat za každou cenu. Od roku 1966 do roku 1972 měl být ilegálně v zahraničí. Udržuje živý styk s britskou ambasádou v Praze. Rovněž se stýká s australským velvyslancem ve Vídni, který za ním údajně dojížděl do Prahy. Naposledy se měli setkat

na britské ambasádě v Praze, cca polovině dubna 1977. Mimo těchto styků udržuje styky s neznámými osobami, především v NSR a Švýcarsku. Koupil si kameru 16 mm a dle názoru Pramene s ní dovede zacházet dobře. Říkal, že bude něco točit a potom to výhodně prodávat na západě. Zná prý dobrý způsob, jak tam tyto materiály dostat. Chlubil se též, že zná i několik způsobů ilegálního přechodu hranic Pramenu je známo, že sympatizuje s Chartou 77 a byl v Praze na pohřbu Patočky. Hovoří velmi dobře německy a anglicky. Při jedné příležitosti prohlásil, že má kamaráda na ministerstvu vnitra v Praze, který má být dokonce sekretářem ministra. Nyní do Prahy jezdí jen příležitostně za účelem návštěvy britské ambasády.

DLOUHÝ má snoubenku jistou HRADILOVOU Olgu, která bydlí v/začerněno/ Pramen se měl možnost setkat s jejími rodiči. Její otec je bývalý voják z povolání /začerněno/ a jak sám přiznal, poslouchá pilně západní rozhlas a netajil se tím, že tyto zprávy rozšiřuje. HRADILOVÁ se rovněž chce dostat za každou cenu do zahraničí. Pokoušela se, aby byla přijata jako letuška, ale přijata nebyla. Nyní pracuje jako servírka v hotelu Slunce v M. Lázních. Oba hovořili o tom, že nedostane-li se HRADILOVÁ do zahraničí normálně, dostane ji tam DLOUHÝ za pomoci britské ambasády na falešný pas. HRADILOVÁ se tomu bránila tím, že by se to mohlo proválit, protože nezná tak dobře anglicky jako DLOUHÝ. Hovořili i o tom, že by ji mohlo provézt diplomatické vozidlo.

Pramen zjistil, že DLOUHÝ byl pozván na britskou ambasádu dne 25.5.1977 s tím, že této schůzky se má zúčastnit také někdo z Vídně.

Toto hlášení na mě napsal můj jeden, dnes již samozřejmě bývalý kamarád František. Shodou okolností to napsal přesně pět let po mém návratu do Československa a tím začal celou řadu naprosto nesmyslných akcí, jejichž účelem bylo dokázat, že jsem britský špión. František, jako tajný spolupracovník StB, pod krycím jménem „TS MILAN“, potřeboval vykazoval nějakou činnost a já mu byl se svou podezřelou minulostí přímo seslán shůry.

František si samozřejmě k mnoha faktům ještě přidal i pár svých smyšlených, jako třeba, že dovedu dobře zacházet s kamerou. On mě totiž nikdy neslyšel, když jsem třeba natáčel potmě film do kazety, do které se ten film nikdy nechtěl dobrovolně natočit. Také třeba nevěděl o mém, naprosto patologickém odporu k návštěvám jakýchkoliv pohřbů. Takže ta návštěva na pohřbu pana Patočky, kterého jsem ani neznal a v té době jsem o něm ani nevěděl, byla naprostou absurditou. Také, přesně podle pravidla „jednooký mezi

slepými králem" to přehnal s mou němčinou. Podle Františka, britská ambasáda by jistě byla celá radostí bez sebe, kdybych je požádal o propašování Olgy v jejích diplomatickém autě!

Hlášení bylo ale napsané a těm, co nic o mně nevěděli, jistě znělo i věrohodně. Navíc to bylo psáno v měsíci květnu, kdy se po zimě i medvědi probouzejí k aktivitě, což způsobilo, že se příslušné orgány nad Františkovým hlášením jistě zaradovaly.

Na konci tohoto krásného jara jsem byl zaměstnán jako prodavač zmrzliny v hotelu Slunce, přímo na kolonádě v Mariánských lázních. Můj kamarád Pepík, který jako referent ROH mně před lety předal Špindlerovku, byl v hotelu Slunce vedoucím a když jsem ho požádal o „nějakou“ práci, hned mně nabídl prodávání zmrzliny. Bylo to zajímavé, že kdykoliv se naše cesty zkřížily, vždy jsem nějakou pomoc potřeboval a Pepík byl vždy v pozici mně ji poskytnout. To jaro Pepík stále ještě skladoval v jeho domě na půdě můj kufr, který jsem si u něj před téměř deseti lety nechal. Souhlasil, že ho bude skladovat i nadále, dokud se v Československu „nezabydlím“, což se mně stále ještě nedařilo, a to i když od mého návratu uplynulo již pět let.

Hrozba nástupu trestu za nedovolené opuštění republiky byla zažehnána v únoru 1973 amnestií prezidenta Husáka a k mému naprostému soužití se socialistickým zřízením mně bránily jen tzv. „lustrace“. Kdykoliv jsem totiž požádal o nějakou pozici, úměrnou k mé nově nabyté kvalifikaci absolventa Střední hotelové školy, vždy jsem narazil na negativní výsledek jakési tajné lustrace. Lustrace byla vždy tajná a tak jsem se nikdy nedozvěděl, co ve svém charakteru mám napravit, v čem se mám polepšit a jak tedy být hodný a naše socialistické zřízení nezlobit.

Před prodavačem zmrzliny jsem žádal v hotelu Moskva o místo číšníka. Cítil jsem se velice jistý, neboť jsem měl v kapse nejenom vysvědčení z hotelové školy s vyznamenáním, ale i složené číšnické zkoušky z ruštiny, němčiny a angličtiny. V recepci hotelu mně slíbili, že mě bude přijímat samotný pan ředitel a po krátkém čekání jsem vstoupil do jeho kanceláře. Hned ještě ve dveřích jsem se chtěl otočit a rychle zmizet, ale potom mě napadlo, že bych se měl spíše smát či brečet. Za stolem totiž neseděl nikdo jiný než pan Pražák, bývalý ředitel hotelu Golf. Oba jsme měli z našeho předchozího styku před deseti lety špatné zkušenosti a já, na rozdíl od pana Pražáka, jsem na ně nezapomněl. On však ano a bylo jasné, že si vůbec nepamatuje, jak moc ve zlém jsme se rozešli.

Když viděl vysvědčení a potvrzení o složení zkoušek hned ze tří jazyků, ujistil mě, že u něj v hotelu se mi bude líbit a že když budu pilný, tak se propracuji na vrchního. Slíbil jsem mu, že pilný budu a také i učenlivý, a málem jsem ukončil mou návštěvu pionýrským pozdravem. Pan ředitel si vzal mou adresu do Prahy a řekl, že mně

napíší, kdy mám začít. Všechno by bývalo bylo moc fajn, nebýt té záhadné příšery, zvané lustrace.

(Příloha 2)

*ŽÁDÁM O PROVEDENÍ LUSTRACE
v evidencích SEO*

*Příjmení a jméno DLOUHÝ Jiří
rodné jméno (důležité při lustr. u VB)
data narození 15.2.1943
místo narození Praha
st. příslušnost čsl
národnost česká
původní povolání číšník
bydliště Zářyby 53, okr. Mělník
Vyplní pracovníci VB
Důvod lustrace
Lustraci žádá II správa 2 odbor + oddělení telefon 472
Čitelný podpis pracovníka Řehák
Náčelník oddělení /nečitelný podpis/
Datum 3. 6. 77*

Později, když už všechny lustrace zanikly, jsem se dozvěděl, že tato lustrace vzbudila v panu řediteli domnění, že jsem lump a zločinec, a pan Pražák mně napsal proto dopis, ve kterém stálo, že žádné místo v hotelu pro mě nemá.

Pepík na mě, coby prodavače zmrzliny, lustraci žádat nemusel a odpovědné orgány jen ujistil, že okénko, za kterým budu sedět, nechal schválně udělat tak malé, abych před turisty svou číšnickou němčinou, angličtinou a popřípadě i ruštinou, nemohl pomlouvat naši socialistickou vlast. No a pracovní zařazení na zmrzlináře jsem měl v kapse!

Prodávání zmrzliny se dělo ale nepravidelně, neboť když přšelo, bylo dokázaným faktem, že lidé zmrzlinu nechťejí. Navíc by museli stát před okénkem na ulici a moknout. Takže má pracovní doba byl jaksi nepravidelná, často jsme jezdili s Olgou do Prahy a v pátek jsme se obvykle na víkend vraceli do Mariánských lázní. Na výpadovce z Prahy nás ty pátky pravidelně kontrolovali a Pepík musel pokaždé vysvětlovat pražské policii, že máme flexibilní pracovní dobu, a že tedy neutíkáme předčasně z práce a neujíždíme se pelešit někam na chatu. Po asi pátém takovém vysvětlování nám Pepík napsal velice úřední listinu, kterou jsme ukazovali kontrolním orgánům a ti jen neradi nás propouštěli ze své rozproštěné sítě. Při takových setkáních jsem policisty oslovoval „soudruhu orgáne“ a žasnul nad tím, že se ti policisté vůbec za to na mě nezlobí. Zlobili se ale na nás za to, že oni musí zrovinka pracovat a my ne.

V tom roce 1977 jsem se ještě pošetile domníval, že prodávaje zmrzlinu a maje u sebe úřední lejstro, tak že si mohu jezdit kam chci a kdy chci, a to nám bude stačit na normální život, ve kterém lovení kaprů hrálo prim. Vůbec jsem netušil, že po Františkově hlášení se klidná hladina kolem nás rozvlní a my se staneme terčem útoků bdělých a ostrážitých příslušníků StB, kteří přeplňovali mnohá tajná i netajná oddělení Ministerstva vnitra.

Dva týdny po Františkově reportu, Správa státní bezpečnosti se rozhodla na mě založit „spis prověřované osoby“:

(Příloha 3)

*Správa státní bezpečnosti Praha
10 odbor /nečitelné/ oddělení*

Praha, dne 21.6.1977

Náčelník . odboru S-Stb Praha

NÁVRH

na založení spisu prověřované osoby

Žádám o založení spisu prověřované osoby na navrátilce

*DLOUHÝ Jiří nar. 15.2.1943 bytem Praha 1 Bolzanova
604/7*

*který se zdržoval nelegálně v zahranič. Jmenovaný
/.. / do zpravodajsky vytěžován podle R/?/V č. 41/70
operativně sledována jeho činnost po návratu ze
zahraničí.*

*Na základě shora uvedených důvodů, žádáme o zavedení
spisu prověřované osoby.*

Vypracoval por. Josef Lhotský 2115

Náčelník 2. oddělení 10 odboru

"/podpis/

pplk. Jiří Francán

RAZÍTKO

ZABLOKOVÁN

SEO PRAHA v osobním spisu PO

reg. čís. 27825 kr. jm. NÝVRAT

Dne 27 VI 77 podpis /nečitelný/

113. HBITĚ, ALE OSTRÁŽITĚ

Za nějaký čas po svém návratu do Československa jsem se přihlásil na britské ambasádě, která v Praze zastupovala Austrálii. To nebylo nic obzvláštního, neboť to měl udělat každý australský občan, který pobýval v Československu delší období. Čas od času mně

dali telegramem vědět, kdy do Prahy přijede zástupce australského vyslanectví z Vídně a sdělí mně, jak pokračuje má žádost o navrácení zabaveného australského pasu. V té době jsem byl již naprosto rozčarován poměry v Československu a především tím, že mně úřady zamítaly všechny mé opakované žádosti o cestovní pas.

(Příloha 4)

*II. správa FMV, 3.odbor - 1. oddělení, 13.února 1978
Záznam ze schůzky s TS KATEŘINA*

Dne 9.2.1978 jsem uskutečnil schůzku s TS KATEŘINOU, ze které uvádím:

Pramen dostal za úkol pozvat na BVV člsl.st.občany, kteří mají podanou žádost o vystěhování do Austrálie. Mezi těmito lidmi je i DLOUHÝ Jiří. S těmito lidmi budou v týdnu od 20.2.1978 hovořit australští diplomaté z vízového odd. AVV ve Varšavě, kteří přijedou 20.2.1978 na BVV do Prahy.

Opatření:

- informovat S=StB Praha +c odb. o plánované návštěvě DLOUÉHO na DVV v Praze*
- zaměřit agenturu ke zjištění témat, na které se budou australští diplomaté ptát*
- záznam založit do kontrolního svazku, který je založen na DLOUÉHO na II.S FMV - 3.odb. /s.Ř.../*

(podepsán ppor. Dolejš Zdeněk)

Nakonec jsem se rozhodl si podat žádost o vystěhování do Austrálie a prvou takovou žádost jsem si podal v roce 1976 ještě v Praze. Tehdy jsem pracoval v nočním podniku „Gruzie“, v ulici Na Příkopěch. Musel jsem s prosíkem a vyplněnou listinou k řediteli, aby mně napsal, že nic nenamítá k mému případnému vystěhování. Jeden advokát mně kladl na srdce, že v té rubrice musí být napsáno, že ředitel, nejenomže nic nenamítá, ale že také „doporučuje vyhovět“ mé žádosti o vystěhování.

Dobrák ředitel se na mě chvíli upřeně díval, jestli si z něj nedělám legraci, neboť přesně na to byl od zaměstnanců zvyklý. Legraci jsem si ale nedělal a myslel jsem to s mým vystěhováním naprosto vážně. Nakonec se mě tedy zeptal, co tedy přesně má v té rubrice být napsáno. Vytáhl jsem papírek, na který advokát napsal pár vět a položil ho před ředitele.

Ten ho chvíli četl a potom ten papírek dal své sekretářce, aby to opsala do mé žádosti. Když ji podepisoval, podíval se na mě a zcela vážně prohlásil, že takovou blbost ještě nikdy nepodepisoval. V rubrice „Potvrzení o souhlasu vedení závodu (školy) k vystěhování

do ciziny..." totiž stálo, že jsem dobrý pracovník a že tedy nejenom nemá nic proti mému vystěhování, ale že i doporučuje mé žádosti vyhovět!

Avšak i přes toto vřelé doporučení, napsané přesně právnicky a podepsané samotným ředitelem Interhotelu Moskva, za nějaké čtyři měsíce jsem dostal zamítnutí mé žádosti. To slovo „doporučuji“ tedy zase tak hodně kouzelné nebylo. Odvolal jsem se a za další čtyři měsíce mně přišlo zamítnutí odvolání.

Další žádost o vystěhování do Austrálie jsem podával dohromady s Olgou v dubnu 1977. Bylo to v podstatě měsíc před Františkovým hlášením a tak nebylo divu, že v říjnu nám přišlo zamítnutí. Opět jsme se odvolali a opět za čtyři měsíce přišlo zamítnutí. V té době ale již byla v pohybu celá akce, kterou mě chtěli usvědčit, že pracuji pro zahraniční rozvědku. Mé vystěhování by vlastně znamenalo konec takové spolupráce a tak orgány StB měly být správně rády, že se mě zbaví. Pracovníci StB, kteří byli pověřeni pátráním po jakékoliv usvědčující evidenci, se mě ale očividně zbavit nechťeli. Rozjeli totiž již obširnou a úměrně drahou mašinérii, a navíc chtěli dokázat, že jsou bdělí a ostražití.

(Příloha 5)

Záznam ze společné porady do akce ČÍŠNÍK

Dne 23.6.1977 se na 2.odboru M.S FMV (Federální ministerstvo vnitra) uskutečnila společná porada pracovníků 1.odboru Stb Plzeň a 1.odboru S-Stb Praha. Po zhodnocení ??? operativní situace v akci Číšník bylo dohodnuto plnění následujících úkolů.

S-Stb Praha - 1? odbor

- 1. Prověřit situaci v místě trvalého pobytu Dlouhého v Praze.*
- 2. Prověrka Dlouhého u jeho rodičů ...*
- 3. Prověřit možnost agenturního dotyku na Dlouhého z řad navrátilců, se kterými přišel do styku.*
- 4. Objasnit za pomoci 2.odboru X.? eventuelní účast DLOUHÉHO na pohřbu PATOČKY v Praze dne 16.3.1977.*
- 5. Na základě výsledku šetření dle bodu 1 provést v bydlišti DLOUHÉHO v Praze TA-144 s cílem objasnit obsah natočených filmů, korespondenci na zahraničí, styky v ČSSR i zahraničí / australský ZÚ ve Vídni, BVV (Britské velvyslanectví) v Praze apod.*
- 6. Zavést na DLOUHÉHO TA-211 s cílem podchycení styku na zahraničí - australský ZÚ ve Vídni.*

Stb Plzeň - 1. odbor

- 1. Prověrka DLOUHÉHO v místě zaměstnání s cílem objasnit osobní zájmy, důvěrné styky z řad čl. občanů a VC /výjezdy mimo působiště/.*

2. Prověrka HRADILOVÉ a objasnění jejího vztahu k DLOUHÉMU /zda DLOUHÝ udržuje kontakt s jejími rodiči/.
3. Získat rukopis DLOUHÉHO a HRADILOVÉ, vyžádat příslušnou prověrku na 5.odboru II.SFMV.
4. Prověřit absenci DLOUHÉHO dne 25.5.77 /údajně návštěva na BVV v Praze/ dne 16.3.1977 /údajně na pohřbu Patočky/.
5. Zajistit agenturní obsazení DLOUHÉHO a HRADILOVÉ v jejich působišti.
6. Upřesnit okolnosti styku DLOUHÉHO s 1.tajemníkem BVV v Mariánských Lázních dne 6.6.1977.
7. Zavést TA-211 na HRADILOVOU s cílem podchytit její vztahy na zahraničí.
8. Provést TA-144 v bytě HRADILOVÉ a DLOUHÉHO s cílem objasnit obsah natočených filmů, korespondenci na zahraničí, styky v ČSSR a zahraničí /australský ZÚ ve Vídni, BVV v Praze a pod./
9. Podle potřeby a operativní situace provádět kontrolu pomocí sledování cesty do terénu, Prahy a pod.ú a dokumentaci event. styku s pracovníky BVV

III.? FMV - 2.odbor

1. Prověřit návštěvu DLOUHÉHO na BVV dne 23.3.1977 a v polovině dubna t.r.
2. Provést opatření k dokumentaci jeho návštěv na BVV, event. kontrolu pomocí sledování při signalovaném příjezdu do Prahy.
3. Upřesnit návštěvy pracovníků ZÚ z Vídně na BVV v Praze, zda se nekryjí s přítomností DLOUHÉHO.
4. Využít kombinaci s využitím TS MILANA s cílem prověřit vztah DLOUHÉHO na pracovníka MV.
7. V případě cesty některého z pracovníků BVV do Západočeského kraje, neb příjezdu pracovní a australského ZÚ z Vídně do Prahy informovat 1.odbor - StB Plzeň k zajištění kontroly DLOUHÉHO.

/?/ otázky:

- a/ v zájmu koordinace prováděných opatření bude na 2. odd. založen kontrolní svazek, do kterého budou zúčastněné osoby zasílat kopie písemných materiálů z prováděných opatření
- b/ uvedené úkoly budou podle své povahy splněny do 20.8.77
- c/ v případě potřeby budou výsledky prováděných opatření a další postup konzultován na 2. odboru, nejpozději však 30.8.1977, bude uskutečněna porada ke stanovení dalšího postupu.

Jednání, které řídil náčelník 2.odboru MV FMV s. n.por. ZAMYKAL se zúčastnili:

za 1. odbor S-StB Plzeň: mjr. /jméno nečitelné/
za 1. odbor S-StB Praha: por. /jméno nečitelné/
Zpracoval: kpt. Ing. /jméno nečitelné/

Schvalují“

/nečitelný podpis/

náčelník 2. odboru II.S FMV

npor. Zamykal Vojtěch

(Příloha 6)

Oddělení státní bezpečnosti Mělník

DLOUHÝ Jiří - žádost o prošetření

4. července 1977

Zdejší součástí je prováděno rozpracování navrátilce Jiřího DLOUHÉHO nar. 15.2.1943 v Praze, trvale bytem Praha 1 Bolzanova 1604/7, přechodně Záryby č.21 okr. Mělník, zaměstnán interhotel v Mariánských lázních jako číšník, ve svazku číslo _7825 pro podezření ze styku s cizí rozvědkou. Vzhledem k tomuto Vás žádám o provedení vyšetření k následujícím bodu-

- 1) Jak často se jmenovaný zdržuje na uvedené adrese
- 2) Jeho pověst mezi spoluobčany
- 3) Jeho styky a zda za ním nedojíždí do toho bydliště VC a nebo jiné neznámé osoby
- 4) O jaký byt se jedná (domek, bytová jednotka) a s kým jej obývá
- 5) Zda někdo z jeho známých nemá jakýkoliv vztah k MV
- 6) Politická činnost, pokud zde bude známá
- 7) Jeho vztah k rodičům

Mimo tohoto proved' prošetření k jeho rodičům, kteří mají bydlet na adrese /začerněno/. Otec jmenovaného František DLOUHÝ má být funkcionářem MNV. Při prošetření se zaměřte na následující body.

- 1) Zaměstnání rodičů jmenovaného a jeho sourozenců
- 2) Politická činnost rodičů a sourozenců v minulosti a nyní
- 3) Postoje v krizových letech 1968-69
- 4) Jejich vztah k synovi Jiřímu DLOUHÉMU
- 5) Zda se se synem stýkají a zda tento u nich přebývá (nemá-li zde vlastní místnost)
- 6) Jejich vztah do KS, popřípadě zda neudržují styky s VC
- 7) Jejich názor na emigraci a návrat svého syna Jiřího

Vzhledem k tomu, že se jedná o závažnou tr. činnost žádáme Vás, aby jste prověrku provedli konspiračním způsobem a výsledek zaslali na zdejší součást.

Vypracoval: por. Josef Lhotský -2115
Náčelník 1c.odboru S-Stb Praha
/podpis/
pplk. Jan Pichrt)

114. DOBŘE ŽIJE Z KOMEDIE

(Příloha 7)

Výsledek kontaktu objektu v akci ČÍŠNÍK naším S MILANEM
- současná operativní situace v akci 1.9.1977

1. Pramen navštívil DLOUHÉHO na jeho pracovišti v hotelu Slunce v Mariánských Lázních. DLOUHÝ pracoval v uvedený den jako prodavač zmrzliny. HRADILOVÁ měla volno a dostavila se do hotelu asi v 17.00 hod. odpoledne. Po přivítání pramene u DLOUHÉHO sondařoval informativně potřebné věci, byl však oproti očekávání dost nemile překvapen nebývalou opatrností DLOUHÉHO a později i HRADILOVÉ. DLOUHÝ i HRADILOVÁ hovořili o některých věcech dosti nejasně a pramen vyzozoroval, že vědí více nežli řekli, nebo chtěli říci. Na základě této sondáže pramen zvolil vlastní postup. Hned po uvítání se pramen opatrně dotknul problematiky vystěhování DLOUHÉHO a HRADILOVÉ. DLOUHÝ pramenu prohlásil že čeká na povolení k vystěhování, které by podle jeho předpokladu mělo být vyřízené nejpozději v průběhu měsíce října t.r. DLOUHÝ se při té příležitosti zmínil o návštěvách příslušníků StB u jeho rodičů v /začerněno/ dále pramenu říkal, že jeho záležitost ve věci vystěhování projednával mimo jiné i OV KSČ na Mělníce (okresní město trvalého bydliště DLOUHÉHO) DLOUHÝ pramenu sdělil, že průběh jednání na OV KSČ byl klidný a jak prý sám ví, nebylo proti jeho rozhodnutí námitek. DLOUHÝ dále hovořil o návštěvách které chodí za ředitelem hotelu Slunce, Doslova říkal: myslí si že je nepoznám a že nevím, že sem chodí a že mě hlídají. O těchto návštěvách hovořil se svým ředitelem, který ho o těchto návštěvách informoval a dále DLOUHÉHO informoval o výsledcích návštěv. Z rozhovoru pramene s DLOUHÝM vyplynulo, že ředitel hotelu Slunce je na straně DLOUHÉHO, že jej informuje o všech podstatných věcech, týkajících se DLOUHÉHO. Dlouhému prý říkal: už mě otravují, řekl jsem jim už dost, pořád chtějí vědět stále totéž. Aby neupoutal pozornost, hovořil pramen s DLOUHÝM dále o některých věcech pracovních. Pramen naznačil DLOUHÉMU, že by byl ochoten pracovat v Mariánských Lázních a dokonce se DLOUHÉHO ptal na možnosti nějakého

zaměstnání. DLOUHÝ se k tomuto stavěl dost netečně a po nabídce, že DLOUHÝ může jít pracovat s pramenem do jeho působiště, kterou DLOUHÝ odmítl, se pramen již dále touto záležitostí nezabýval, neboť získal dojem, že DLOUHÝ o spolupráci s pramenem nemá zájem.

Dále se pramen svěřil DLOUHÉMU s choulostivým problémem, týkajícího se údajného konfliktu s příslušníkem, StB a požádal jej o pomoc v osobě známého DLOUHÉHO, který podle dřívějších informací měl pracovat na MV v sekretariátě ministra. Pramen se snažil od DLOUHÉHO získat jeho jméno. DLOUHÝ však pramene odbyl s tím, že se s ním již nestýká. Přitom však uvedl, že na něm chtěl některé věci v souvislosti s jeho vystěhováním, konkrétně chtěl na něm zajistit vydání cestovního pasu a dále pomoc v i samotném vystěhování. DLOUHÝ pramenu sdělil, že vzhledem k dojmu, že pracovník MV z něj tahá peníze a pozornosti ve formě různých drahých věcí, přerušil s ním kontakt. Pramen se dozvěděl, že tento styk DLOUHÉHO s pracovníkem MV byl v době působení DLOUHÉHO ve vinárně Gruzie v Praze. Pracovník MV slíbil DLOUHÉMU pomoc při vystěhování, pas na cestu nechtěl zajistit, podle slov DLOUHÉHO proto, že by to bylo velice složité. Slíbil mu však pomoc při řešení žádosti o vystěhování, podle DLOUHÉHO mu radil postupy i formu žádostí. Celá záležitost, jak pramen výše konstatoval, byla přerušena, podle domněnky pramene i tím, že DLOUHÝ odešel z Prahy. DLOUHÝ se dost nekonkrétně vyjádřil v tom smyslu, že by za jistých okolností byl ochoten s ním opět navázat kontakt. Pramenu se nepodařilo zjistit, zda informovanost DLOUHÉHO byla přes pracovníka MV.

Pramen se dále zajímal o to, jak bude ubytován. Věděl předem, že DLOUHÝ s HRADILOVOU nebydlí v hotelu Slunce. DLOUHÝ se zmínil o pronájmu pouze o tom, že je to takto pro ně lepší, že jsou to jejich známí už z doby dřívějšího působení DLOUHÉHO v Mariánských Lázních. Pramen se snažil navrhnout DLOUHÉMU i HRADILOVÉ program na večer, konkrétně pozvání někde si sednout. Oproti očekávání se k tomuto návrhu DLOUHÝ postavil negativně, HRADILOVÁ se nevyjádřila. DLOUHÝ naopak navrhl, že pojedou s pramenem a s HRADILOVOU do jejich bytu, což samozřejmě pramen přivítal. Kolem asi 17.00 hod. jela HRADILOVÁ s autem DLOUHÉHO napřed a DLOUHÝ jel s pramenem. Byt, kde bydlí je ve vile v blízkosti zotavovny ROH Di Vitorio. Podle sdělení DLOUHÉHO pramenu se jedná o vilu, kterou koupili její majitelé teprve nedávno a celou ji přepracovávají a adaptují. Majitelem je František Šedivý který bydlí /začerněno/ Pramen se Šedivým hovořil a byl představen i Šedivé s tím, že Šedivá by měla pramen znát z doby jeho působení

v CKM SSM. Pramen ji však před tím neznal, ani ji nikdy neviděl. Pramen navštívil dům a byt DLOUHÉHO s cílem pořídit jistou věc. Byl však nemile překvapen, že jej ani DLOUHÝ ani HRADILOVÁ nenechali chvíli o samotě. Samotná doba pobytu v bytě DLOUHÉHO se pohybovala od 15 do 20 minut. DLOUHÝ pustil prameni německou televizi a zatím co DLOUHÝ komentoval prameni program, HRADILOVÁ se převlékala ve vedlejší části bytu. DLOUHÝ pak konstatoval, že je mu špatně a že by doporučoval se jít projít. Po celou dobu pobytu v bytě neměl pramen možnost být ani chvíli sám. Pramen si pak alespoň /..nečitelné.. / situování bytu a rozložení částí nábytku a zařízení. Procházka, kterou DLOUHÝ navrhl, byla do denní cukrárny Karkulka, kde se všichni zdrželi asi 1/2 hodiny a pak odešli do hotelu Slunce. Během cesty se pramen v rozhovoru vracel nenápadně k některým podstatným záležitostem s cílem získat dokonalý přehled o rozhovoru, který měl pramen s DLOUHÝM v odpoledních hodinách. Pramen však zjistil, že DLOUHÝ je nějak opatrný a na náznak rozhovorů nereaguje, naopak neustále měnil téma rozhovoru. V další části cesty tedy pramen hovořil s DLOUHÝM a HRADILOVOU o některých společných známých. Procházka končila v hotelu Slunce, kde DLOUHÝ oproti očekávání pramene zavolal GOLDOVOU, která pracovala na předchozím působišti DLOUHÉHO a HRADILOVÉ a kterou DLOUHÝ přetáhl pracovat do Slunce. GOULDOVÁ sama o sobě je strašně upovídáná ženská a tak pramen měl po náladě, neboť se nemohl kontaktovat s DLOUHÝM. Asi 20.30 hod. večer DLOUHÝ prohlásil doslova: Jseš jistě po cestě unavený, půjdeš si lehnout. My půjdeme také (myslel tím sebe a HRADILOVOU). Tím ztroskotaly všechny snahy Pramene o to, že se půjde sedět do bytu DLOUHÉHO. Druhý den ráno byl DLOUHÝ opět ve službě a prodával zmrzlinu. HRADILOVÁ měla volno a podle slov DLOUHÉHO měla nástup až ve 4 hodiny odpoledne. Pramen se tedy nabídl, že pro HRADILOVOU zajede domů a že ji přiveze do zaměstnání. DLOUHÝ, on ochotně s tím souhlasil. Pramen měl tedy poslední možnost pořídit potřebnou věc. Při příchodu pramene k vile HRADILOVÁ vyšla pramenu naproti a zavřela ??? Pramen z toho pochopil, že jej nechce pustit dovnitř. Žádal tedy o něco na napití. HRADILOVÁ vyhověla, ovšem s tím, že pro vodu došla do spodního bytu k Šedivým. Tak se pramenu nepodařilo ani tento den zajistit potřebné. Uvažoval však o možnosti návratu pod nějakou záminkou po rozloučení s HRADILOVOU tuto myšlenku však zavrhl proto, že na zahradě vily byla dospělá zlostná colie, kterou jinak museli držet, aby pramen mohl projít.

Pramen se tedy vrátil asi v poledne do hotelu Slunce, kde se poptával na rodiče HRADILOVÉ v Plzni a na to, zda tam DLOUHÝ a HRADILOVÁ jezdí. Dostalo se mu kladné odpovědi a navíc DLOUHÝ pramenu sdělil, že jezdí za rodiči na chalupu někde mezi Stříbro a přehradou Hracholusky. Mimo jiné říkal i pramenu, že Petr HRADIL, bratr HRADILOVÉ už nepracuje v DCK Rekrea, ale je opět ve vinárně Dubonet v Praze jako číšník. Hovořil v této souvislosti i o tom, že spolu vexlují valuty. Pramen se dále zmínil o vztazích DLOUHÉHO k britské a australské ambasádě. DLOUHÝ kupodivu tentokráte nehovořil o Australanovi, ale řekl pramenu, že Brit byl za ním 2x v Mariánských Lázních a že s DLOUHÝM hovořil o jeho problematice. Pramen dále ze všeho usoudil, že DLOUHÝ celou záležitost konzultuje s Britem. Hovořil s ním i o výše uvedených návštěvách příslušníků MV v bydlišti a na pracovišti DLOUHÉHO. Brit podle sdělení DLOUHÉHO vyslovil názor, že se mohou podle jeho mínění pracovníci MV pokusit DLOUHÉHO nalákat /?/ pro spolupráci venku. Brit spal v hotelu Slunce a v té souvislosti měl návštěvu i ředitele hotelu (pracovníci MV). Opět podle sdělení DLOUHÉHO se jej ptali, co celou dobu Brit dělal a s kým se stýkal. Pravděpodobně ředitel jednoduše dává DLOUHÉMU veškeré informace. DLOUHÝ pramenu sdělil, že Brit měl udat cíl cesty golf, že však ale nebyl vůbec hrát.

Závěrem pramen vyslovil názor, že celkově je DLOUHÝ velice pod střehem a je velice opatrný a podezřívavý vůči svému okolí. Proto si pramen nedovolil k některých problémům hovořit podrobněji. Pramen si však s DLOUHÝM dohodl další případnou návštěvu. DLOUHÝ se pouze pramenu zmínil o tom, že udělal blbost v tom, že o vystěhování požádal oficiálně a že měl zdrhnout, jak to doslova řekl. DLOUHÝ řekl konkrétně: byl bych už půl roku venku a měl bych pokoj. Takhle nevím, jestli dostanu povolení nebo ne. Pramenu se nepodařilo zjistit, jak by se DLOUHÝ před půl rokem dostal ven. HRADILOVÁ prohlásila, že jednodušší bude venku, nebude zaměstnaná. Pramen se také zajímal o film /.. nečitelné../ DLOUHÝ se omezil na stručnou odpověď a sice, že už /.. nečitelné../ náležitosti pro fotografování a filmování má všechny /.. nečitelné../ bytě. V bytě má DLOUHÝ i další věci, které jsem /.. nečitelné../ na přiloženém situačním plánu. Kolem 13. hodiny pramen odjel zpět

2. Zpráva ukazuje na současnou operativní situaci v akci „ČÍŠNÍK“
3. Není dokumentováno
4. a) Informovat 1.o odbor S-UIS Praha, který zajistí:

- blokaci výjezdu DLOUHÉHO do zahraničí (dopsáno: provedeno)

b) /.. nečitelné../ Petra HRADILA - bytem údajně Praha 6, u kterého hodlá DLOUHÝ od 1. října 1977 t.r. bydlet

- opatření na kontrolu DLOUHÉHO v novém zaměstnání ve vinárně GRUZIE v Praze, kam hodlá nastoupit 1. října 1977 po skončení poměru v Mariánských Lázních.

b) informovat 1. odbor S-StB Plzeň (resp. S-StB M. Lázně) o okamžitém přehodnocení vztahu s ředitelem hotelu Slunce. Vzhledem k tomu, že objekt nastoupí od 1. října 1977 zaměstnání v Praze, neprovádět ale další aktivnější opatření k jeho osobě za pomoci ředitele hotelu slunce. Zaměřit se na kontrolu jeho případného setkání s britským diplomatem a podchycení jeho event. cesty do Prahy.

c) Koncem září, po přechodu DLOUHÉHO do Prahy, uskutečnit společnou poradu zainteresovaných součástí ke stanovení dalšího postupu v akci

5. Jiří Dlouhý, nar. 1ř.2.1943 - oper zájem 1.o odb. S-StB Praha

Olga HRADILOVÁ, nar. /.. začerněno../ - oper zájem 1. odb. S-StB Plzeň

Petr HRADIL, číšník vinárny Dubonet v Praze, bytem /.. začerněno../

6. Zprávu pokládám za pravdivou.

/podpis/

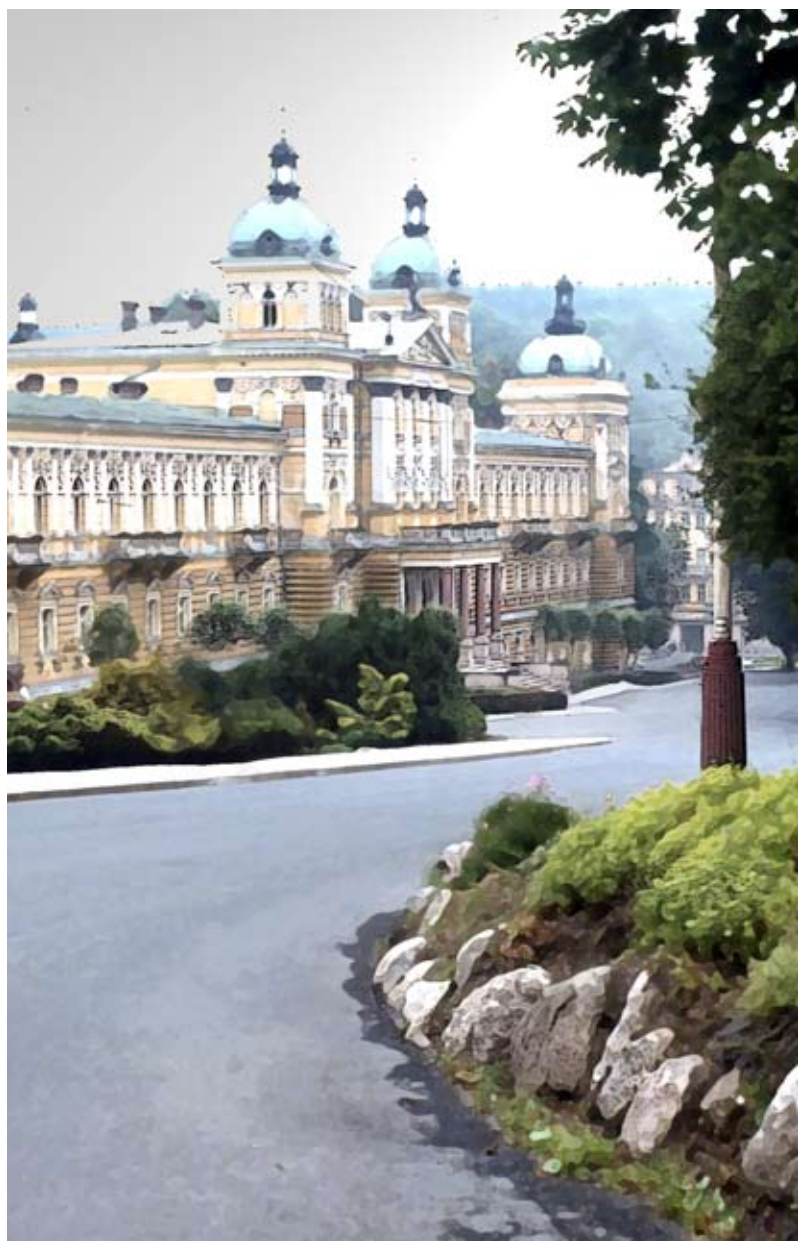
kpt. Ing. Řehák

Při jedné z mých pravidelných návštěv na britské ambasádě v Praze, jsem se zmínil, že nyní pracuji v Mariánských Lázních. Byl již podzim a díky řediteli Pepíkovi, jsem ze zmrzlináře přešel na pozici nočního recepčního v hotelu Slunce.

Na britské ambasádě mě přátelský pán Eteridge udivil svými znalostmi a řekl, že se jistě mám velice dobře, když žiji ve městě, které má tak vynikající golfové hřiště. Bylo zřejmé, že hraje golf a jak se přiznal, byla to jedna z aktivit, která mu v Praze chyběla.

Zcela naivně jsem se ho zeptal, proč si občas nezajede zahrát do Mariánských lázní, když ví, že je tam vynikající golfové hřiště?

Milý pán Eteridge mně obšírně vysvětlil, že již několikrát a bezvysledně se o to pokoušel. Podle jeho tvrzení, všechny hotely jsou neustále obsazené a navíc nevěděl, jak by se k tomu hraní golfu dostal. Takže jeho golfové hole ležely doposud zcela nečinně, což byl velice nežádoucí stav pro jakéhokoliv golfaře, natož pro „britského nadšence golfu“, kterým pán Eteridge beze sporu byl.



Neviděl jsem v jeho přání žádný problém, a než jsme se rozloučili, slíbil jsem mu, že zatelefonuji a sdělím termíny, kdy v hotelu Slunce budou mít volné pokoje. Také jsem věděl, že vyjednat hru golfu nebude problémem, neboť jsem v Mariánských Lázních měl nejvíce skutečných přátel z celé republiky.

Za pár dnů jsem rozradostněnému panu Eteridge zavola, že máme pár pokojů volných a že zajistit golf nebude problémem. Takže jeden víkend přijelo s milým panem Eteridge hned několik jeho kolegů a všichni po celý ten čas hráli golf a pili vodu z minerálních pramenů.

Ten víkend jsem měl v recepci noční službu a krátce po nástupu přišli dva, typičtí příslušníci StB. Hned mě oslovili „soudruhu“, neboť věřili, že na místech recepčních v hotelech byli všichni „u nich“, a tudíž všichni byli soudruzi. Chtěli vědět všechno o pěti britských hostech, kteří přijeli rušit jejich klid.

Ukázal jsem jim vše, co jsme měli zapsáno v knize a velký důraz jsem kladl na rozmazanou číslici na přihlašovacím lístku, který naši návštěvníci museli vyplnit. Nebylo totiž vidět, jestli se jedná o číslo pasu končící čtyřkou nebo sedmičkou. Svatosvatě jsem jim líbil, že to druhý den prověřím a chybu napravím.

Ti dva utajovaní policisté se ale zajímali hlavně o to, s kým se ti členové diplomatického sboru v Mariánských lázních stýkají a jak je to možné, že se ubytovali v hotelu Slunce. Začal jsem jmenovat všechny zaměstnance, se kterými přišli do styku a nezapomněl jsem ani na paní Gouldovou, která myla nádobí a náhodou se s nimi potkala v recepci. To je neuspokojilo a k těm jmenovaným jsem přidal tedy i sebe, což si oni vysvětlili tím, že takový recepční se musí stýkat z hosty, to je prostě jeho těžký úděl.

To ale stále neuspokojilo jejich touhu po poznání a chtěli vědět, jak se do našeho hotelu ti golfoví fanoušci dostali. Chtě nechtě jsem jim musel vysvětlit, že navštěvuji pravidelně britskou ambasádu v Praze a že většinu těch hostů znám osobně. Dodal jsem, že to jsou přátelští lidé, kteří hrozně rádi hrají golf a já jim tudíž zorganizoval tento golfový víkend, zde v tomto hotelu.

Po tomto vysvětlení ti dva tajní příslušníci jakoby zkameněli a definitivně se přestali vyptávat. Bez dalšího soudruhování a rozloučení zmizeli ve dveřích hotelu a to byl konec jejich návštěvy. Byl to ale i konec mého zaměstnání v recepci. Za pár dnů mně Pepík sdělil, že dostal direktivu mě vyhodit. Vyčítavě se na mě podíval a dodal, že mně vždy radil, abych nikomu nic, nikde, nikdy neříkal: „Oni o tobě totiž vědí jen to, co jim sám řekneš!“

115. VÁŽENÍ, I S AUTEM JSTE ZAVŘENÍ

(Příloha 8)

Správa státní bezpečnosti Praha lé odbor - 2.Oddělení,
21.února 1978

(Z originálu některé nezajímavé pasáže vynechány)

akce „ČÍŠNÍK“ - porada s pracovníkem II.S-FMV

...

DLOUHÝ je v současné době pod agenturní kontrolou TS „MILAN“ kterému jeho ŘO zařizuje zaměstnání v Krkonoších, aby byl v neustálém kontaktu na DLOUHÉHO

...

...DLOUHÝ nenastoupil na již získané dobré místo v PARKHOTELU v Praze, ale zůstal v Krkonoších. Pozoruhodné je, že oblast, ve které DLOUHÝ pracuje je dle poznatků ve zvýšeném zájmu různých pracovníků BVV a nachází se v ní přísně utajované vojenské objekty charakteru ST-ZD.

...

Cestou TS MILAN bylo zjištěno, že DLOUHÝ i HRADILOVÁ v současné době změnili svoji taktiku jednání a vystupují s hlediska socialistického zřízení velmi pozitivně. DLOUHÝ dokonce měl před TS „projev“, který TS přirovnal k „politickému školení“. HRADILOVÁ /začerněno/ Její dřívější (do nedávna) názory byly krajně pravicové a protisovětské. U osoby HRADILOVĚ je velké nebezpečí, že z pozice /začerněno/ by místo u ČSA mohla dostat s vzhledem k tomu, že se jedná o atraktivní ženu není vyloučeno, že by mohla nastoupit jako letuška. Vzhledem k uvedeným skutečnostem bylo na poradě doporučeno vejít ve styk s pracovníky 4.odboru XI.S-FMV (doprava) a jejich prostřednictvím prošetřit žádost HRADILOVĚ u ČSA a případně předejít jejímu přijetí. V případě, že by byla přijata provést opatření, aby se nedostala na místo letušky nebo jiného lítacího personálu, jelikož jsou cestou spolehlivého TS zjištěny poznatky o přípravě její emigrace.

...

K osobě DLOUHÉHO bylo cestou TS MILAN zjištěno, že vlastní malý kufr, dosud nezjištěného obsahu, který má neustále u sebe a pod velkou kontrolou. Kufr je neustále zamčen.

...

Závěrem porady bylo dohodnuto, že na příští schůzku s TS MILAN půjdu i já a po dobu rozpracování akce ČÍŠNÍK budu spolupracovníka řídit. Administrativní materiály zůstanou prozatím u s. Ř.. V případě, že mimo uvedenou akci bude 1c odbor mít jiné uplatnění pro TS MILAN bude nám tento předán. 3.odbor II.S=FVM pro něj prozatím

žádné jiné uplatnění nemá i když se jedná o prověřeného a spolehlivého TS, který pracoval již s technikou a zúčastnil se úkonu TA-144. V případě, že dosavadní ŘO najde pro TS uplatnění v problematice BVV bude TS ponechán v řízení II.S-FMV.

Podepsán ppor. Urban

(Příloha 9)

II. správa FMV, 3.odbor 10. dubna 1978

K rukám náčelníka kpt. Zamykala

akce „ČÍŠNÍK“ ev. č. 27825 - stanovisko k činnosti objektu

počet listů: 3

Z rozpracování čsl. navrátilce Jiřího DLOUHÉHO nar. 15.2.1943 a zejména pak z vašich zpráv je nepochybné, že Jiří DLOUHÝ ve spolupráci s britskými diplomaty usiluje o vycestování do zahraničí.

Z rozboru získaných poznatků je z vaší strany podchyceno, že dne 20.2.1978 měl zajištěno úřední jednání s konzulem australského velvyslanectví ve Varšavě. Dále je potvrzeno, že dříve osobně jednal s 1. tajemníkem BVV v Praze BRATCHEREM. Kromě toho bylo z naší strany zjištěno, že v době svého pobytu v Mariánských Lázních měl styk s pracovníkem konzulárního oddělení ZÚ Velké Británie v Praze Robertem Eteridgem nar. /začerněno/ a jsou poznatky i k jeho styku s australským velvyslancem ve Vídni.

Podle našeho názoru je zainteresovanost všech těchto diplomatů v osobě DLOUHÉHO neúměrná jeho společenskému postavení v ČSSR.

Nevylučujeme, že DLOUHÝ mohl plnit na území ČSSR úkoly pozíční agentury nepřítel. Z doby jeho pobytu v Mariánských Lázních je k dispozici neprověřený poznatek, že jako náruživý fotoamatér dojížděl do Karlových Varů, kde prováděl nezjištěnou fotodokumentaci. Z doby pobytu na Bobí boudě v Krkonoších v prostoru Harrachova je znám poznatek, že má být v tamní oblasti situován důležitý vojenský objekt a dále je známo, že v oblasti Krkonoš se prováděl geologický průzkum a mapování výskytu uranových dolů. Vaší cestou bylo zjištěno, že o tuto oblast BVV v Praze projevuje zájem. Dále je k dispozici poznatek, že DLOUHÝ neustále nosí černou aktovku na zámeček od které se neodlučuje.

S přihlédnutím k těmto poznatkům nemůžeme proto vyloučit jeho nepřátelskou činnost na území ČSSR. Na druhé straně je pak zjištěno, že DLOUHÝ ve svém trvalém bydlišti (Záryby čp.21, okr. Mělník), si



dne 24.6.1977 na OPV Mělník podal žádost o vystěhování do Austrálie, kterou jsme zamítli. DLOUHÝ nemá k držení žádný cestovní pas a ani jiný doklad, který by jej opravňoval k jakékoliv cestě mimo území ČSSR byť jen do ZST. Vaší agenturou bylo však na druhé straně zjištěno, že na BVV v Praze obdržel australský pas. Je též zjištěno, že je v důvěrném styku s náčelníkem PS SNB v Trutnově (snad jménem Josef ZAKL), který by měl DLOUHÝM zajistit vystavené přílohy k OP pro cestu do Maďarska. (nebylo nijak prověřováno)

Dne 15.4.1978 končí Jiří DLOUHÝ svoji pracovní činnost na Bobí boudě v Krkonoších. K vyjasnění celkové činnosti DLOUHÝHO od doby jeho návratu až do současnosti by podle našeho názoru měly být urychleně sledovány 2 stěžejní otázky:

- a) potvrdit nebo vyloučit podezření z činnosti DLOUHÝHO dle §105 tr. zákona,
- b) potvrdit nelegální činnost britských diplomatů z Prahy a Varšavy k provedení příslušné notifikace.

Návrh na opatření

1) Ještě v tomto týdnu, tedy do 15.4.1978 vejít ve styk s S-StB Hradec Králové a v souvislosti s odchodem DLOUHÝHO pod legendou (kontrola hygieny, protipožárního zařízení, kontroly ubytování, revize, bezpečnostní prověrky a pod.) zajistit oficiální prohlídku chaty, zjistit vybavení místnosti a vytvořit podmínky pro prohlídku černé aktovky DLOUHÝHO.

2) využít jeho odchodu z pracoviště (v případě, že se neodloučí od aktovky) k jeho převezení na úřední jednání do služebné místnosti a zajistit tajnou prohlídku aktovky při úředním jednání.

Toto opatření posuzovat jako krajní mez k definitivnímu potvrzení činnosti DLOUHÝHO neboť v souvislosti s jeho odchodem z Krkonoš je jeho další kontrola neproveditelná. Je vyloučeno nasazovat sledovací skupinu (neudržitelnost objektu když není znám termín zamýšleného útěku, otázka kapacity, dekonspirace a pod.)

V krajním případě je možné doručit fotografii objektu na všechny OPK s důrazem na přechody do Maďarska a na OPK Ruzyň ke sledování výjezdů všech diplomatů jakož i osob cestujících na australské cestovní pasy.

Žávěrem je třeba dodat, že DLOUHÝ měl v držení australský cestovní pas č. G 865650 vydaný v Sydney dne 10.6.1971 na jméno Jiří DLOUHÝ. Tento pas byl na základě noty BVV prostřednictvím FMZV vrácen BVV v Praze.

Náčelník +c odboru S-StB Praha"
/podpis/
(pplk. Pichrt Jan)

Doporučuji:
Zástupce náčelníka S-StB Praha
/podpis/
kpt. JUDr. Krása Milan

Výtisk č. + - adresát
2.- sv. ev. č. 27825

(Příloha 10)

II. správa FMV, 3.odbor
Plán zajištění akce „ČÍŠNÍK“
11.4.1978

V akci ČÍŠNÍK - č.sv. 27825 je ve spolupráci s 1c odborem S=StB rozpracován navrátilcec Jiří Dlouhý, nar. 13.2.1943 s důvodného podezření, že ve spolupráci s BVV v Praze připravuje nelegální odchod do zahraničí. V poslední době bylo agenturní cestou zjištěno /TS MILAN/. že BVV v Praze opatřilo DLOUHÉMU nelegální cestou australský pas, jehož pomocí má v úmyslu nezákonně opustit v co nejkratší době ČSSR. Není bez zajímavosti, že zainteresovanost diplomatů BVV v Praze na osobě DLOUHÉHO je nadměrná jeho společenskému postavení. Nevylučujeme, že DLOUHÝ současně plní na území ČSSR zpravodajské úkoly pro speciální službu nepřítel.

V současné době je zaměstnán jako číšník na Bobí boudě v Peci p/Sněžkou, kde hodlá ukončit svůj pracovní poměr ke dni 15.4.1978.

Na základě výše uvedených skutečností navrhuje provést následující opatření k realizaci akce ČÍŠNÍK a cílem:

1. Zjistit, zda je držitelem australského cestovního pasu a tímto způsobem zdokumentovat nelegální činnost BVV v Praze pro možné provedení notifikace.
2. Potvrdit neb vyloučit existující důvodné podezření z trestné činnosti DLOUHÉHO podle §105 tr. zákona - vyzvědačství.
3. Získat jiné konkrétní poznatky objasňující jeho dosavadní činnost na našem území a přípravu k nelegálnímu opuštění republiky podle § 109, odst.1 tr. zák.

K tomu provést:

1. Dne 15.4.1978 Uskutečnit jednání s náčelníkem 1.odboru S-StB Hradec Králové a požádat jej o součinnost při realizaci akce v teritoriu uvedeného kraje.

2. Ve spolupráci s orgány S-StB H.Králové vytvořit dvě realizační skupiny ve složení dvou až tří motorizovaných příslušníků VB a jedno OP StB.
3. Zabezpečit kontrolu Dlouhého pomocí pracovníků 4. odboru S-StB H.Králové k podchycení jeho odjezdové trasy z Pece p/Sněžkou dne 15.4.1970 a zjistit vzájemné spojení mezi realizačními skupinami, orgány sledování a řídicí skupinu.
4. Na OS SNB - O-StB vybudovat skupinu k řízení akce ve složení /pracovník 3.odb. II.S FMV, 1 c/ odbor S-StB Praha a místní vyšetřovatel S-StB H.Králové/
9. V případě, že nedojde k zadržení DLOUHÉHO na základě předpokládaného výsledku, zajistit jeho sledování za jeho pobytu v Praze až do dalšího opatření.

Úkolem realizačních skupin bude provádět v místě předpokládaného zadržení silniční kontrolu projíždějících vozidel tím legalizovat prohlídku Jiřího DLOUHÉHO a jeho motorového vozidla. K tomu opatření jsou v současné době v útvary (?) S-Stb H.Králové vhodné podmínky, kdy je pátráno po několika uprchlých vězňích a vojenském zběhu. Bližší podrobnosti budou projednány přímo na 1.odboru S-StB H.Králové za účasti zainteresovaných složek.

(Zpracoval kpt.Ing.Řehák...

Doporučuji:

Náčelník 1c/ odboru S-StB Praha ?Jan PICHRTNáčelník
3.odboru FMV kpt.ZAMYKAL Vojtěch)

(Příloha 11)

II. správa FMV, 3.odbor Praha 12.4.1978
PLÁN organizačního zabezpečení akce „ČÍŠŇÍK“ dne
15.4.1978

Dne 12.4.1978 bylo u zástupce náčelníka S-StB s.pplk. Dr. K... uskutečnění porada k organizačnímu zabezpečení akce „ČÍŠŇÍK“ dne 15.4.1978. Porady se zúčastnil: náčelník 3.odboru II.S-FMV s.kpt. Z..., náčelník I.odboru S-StB s.pplk. S..., zástupce náčelníka 4.odboru S-StB s.kpt.M, náčelník 1.oddělení Ic odboru S-StB Praha s.pplk. F... a st.ref. Ic odboru S-StB Praha s.por. U...

K realizaci opatření schváleným vedením II.S-FMV bylo dohodnuto:

- 1) k řízení akce vytvořit na OS-? Jičín řídicí skupinu ve složení náč. 3.odboru II.S-FMV s.kpt.Z..., nič. I.odb. S-StB Hr.Králové s.pplk.S..., náč.1.odd Ic odb. S-Stb Praha s.pplk.F... a náč. OS-SNB Jičín s.pplk L...,



- 2) odbor sledování S-Stb Hr.Králové zajistí kontrolu objektu dne 15.4.1978 od jeho výjezdu z Peci p.Sněžkou, průběžně bude informovat cestou OS KS-SNB řídicí skupinu na OS-SNB v Jičíně o směru pohybu objektu a po provedené kontrole v blízkosti Jičína bude pokračovat v kontrole a zajistí jeho předání IV.S-FMV,
- 3) dopravní skupina OS-SNB Jičín zajistí na den 15.4.1978 v blízkosti Jičína silniční kontrolu, v rámci které zadrží vozidlo SPZ (začerněno),
- 4) I. odbor S-Stb Hr.Králové zajistí umístění kontroly dop prostoru Hr. Králové pro případ, že objekt „ČÍŠNÍK“ použije této trasy.
- 5) I. odbor S-Stb Hr,Králové začlení do osádek silniční kontroly potřebný počet operativních pracovníků a technika 6.odboru S-Stb Hr.Králové,
- 6) OS-SNB Jičín zajistí místnost k event zákonnému zadržení objektu „ČÍŠNÍK“ a jednu příslušnici oprávněnou provést zákonnou prohlídku jeho spolujezdkyně,
- 7) I. odbor S-Stb Hr.Králové zajistí na KS-SNB Místnost k event. zadržení objektu „ČÍŠNÍK“ v blízkosti Hr.Králové,
- 8) OS-SNB Semily zajistí silniční kontrolu v blízkosti Semil pro případ, že objekt „ČÍŠNÍK“ použije této trasy a místnost k event. zadržení objektu,
- 9) 4. odbor S-Stb Hr.Králové zabezpečí spojení jednotlivých kontrolních stanovišť (Jičín, Semily, Hr.Králové) pomocí jejich vozidel,
- 10) 1c odbor S-Stb Praha zajistí 10 ks fotografií podobných objektů pro potřebu silničních kontrol, v zájmu upevnění legendy)zadržení hledané osoby),
- 11) složení silničních kontrol:
 - 2 vozy dopravní služby VB
 - 3 příslušníci dopr. služby VB
 - +-ě pracovníci S-Stb (dle ujednání)
 - 1 vůz sledovačky k zabezpečení spojení (S-Stb Hr.Králové),
- 12) kontrolní stanoviště obsadit dne 15.4.1978 v 8,00 hod. až do odvolání
- 13) při zadržení vyrozumí stan. Hr.Králové zbývající kontrolní body o ukončení akce heslem „KONTROLA KONČÍ“ v Jičíně, resp. Hr.Králové, Semilech, kam se příslušní pracovníci přemístí.

Zpracoval kpt.Ing.Ř... Za zúčastněné složky:

kpt. ZAMYKAL VOJTĚCH (podpis)náčelník 3. odboru II.S-FMV

pplk. STEHNO JOSEF (podpis) náčelník I. odboru S-Stb Hr.Král.

pplk. FRANCÁN JIŘÍ (podpis) náčelník 1.odd. 1c odboru

Souhlasím:

(podpis) pplk. Dr. KROULÍK, zást.náčelníka S-Stb
Hr.Králové

Téměř celý okruh mých přátel věřil, že Krkonoše jsou samostatným „státem ve státě“. Speciálně horské chaty byly mimo dosah běžných starostí všedních dnů, kterým byli obyvatelé pod Krkonošemi neustále vystavováni. Za mých četných působení v Krkonoších jsem se ujistil, že si tam daleko lépe rozumím s většinou lidí. Protože tento sentiment se mnou sdílelo více takovýchto „uprchlíků z roviny“, na chatách se scházela parta stejně rezonujících individuí a život byl potom plný lahůdek.

Když jsem na Husově boudě v Peci, jednoho dne v zimě 1978 nakládal uhlí hned do dvou kotlů ústředního topení, cítil jsem tu přátelskou atmosféru a zdálo se mně, že i ty kotle hučely ke mně zcela přátelsky a oddaně poslouchaly vše, co jsem jim vyprávěl. Měl jsem tam totiž ten přepych, který jsem měl jen zřídka - mohl jsem neomezeně o všem přemýšlet. Vše, co jsem musel v mém novém povolání dělat, bylo odklidit sníh, od obvykle zavátého vchodu, a udržovat oheň v obou kotlích. A přemýšlel jsem také, kdykoliv jsem zrovinka běžel na lyžích „po vodovodu“ na rozcestí či hobloval Zahrádky.

Život na horách mně na pár měsíců dovolil zapomenout na lustrace a na problémy s nimi spojené. Zcela naivně, a přesně jako pštros, jsem strkal hlavu do písku a domníval se, že to stačí ke spokojenému životu.

Konec sezony ale znamenal konec mému topení a jediné místo číšníka, které mně mohl můj dobrý přítel Bohouš nabídnout, se mně moc nezamlouvalo. Takže společně s Olgou a ještě jedním mým přítelem, jsme se jeden den v dubnu vraceli z hor zpět do Prahy. Den našeho odjezdu byl jediným dnem, kdy se domovník na Bobí boudě zajímal, kdy už konečně pojedeme do Pece. On byl totiž jediný z personálu, se kterým jsem se nestýkal, a tak jsem jeho zvědavost přičítal jeho najednou projevené radosti z mého odjezdu a žádné závěry jsem si neudělal.

V Peci jsme měli zaparkované naše auto Wartburg, které již nebylo zasněžené, jako kdykoliv jsme tam dolů během zimy přišli, ale bylo jenom pořádně špinavé. Když jsme nakládali lyže a baťohy do kufru auta, povšimnul jsem si dvou, v „civilu“ oblečených mužů, kteří rozhodně na hory nepatřili. V polobotkách šlapali po rozbředlém sněhu na parkovišti a na můj vkus se motali moc často kolem nás. Vzpomněl jsem si na domovníka a začínalo mně být jasné, že jsme sledováni. V autě jsem se s tímto novým poznáním svěřil jak Olze, která jen mávla rukou, tak i kamarádovi, který se pobaveně





pousmál a ujistil mě, že tajná policie má jistě něco lepšího na práci, než nás sledovat.

S námi odjížděli ještě jedni naši známí a tak jsme vyjeli společně, auto známých, my a auto s dvěma muži v polobotkách. Po nějakém čase, muži v polobotkách jeli stále za námi, a tak jsem se chtěl ujistit, že jedou za námi a ne za autem před námi. Zabočil jsem z cesty a jel zkratkou na Jičín, kdežto naši známí pokračovali do Trutnova. Když jsme vyjeli na kopec, kde stál kostel a starý, neudržovaný hřbitov, zastavil jsem, vzal jsem si fotoaparát a šel si udělat fotografii toho kostela.

Samozřejmě, že muži v polobotkách také zastavili a jeden z nich se šel také projít po hřbitově. Byli to jistě dobře školení pracovníci, protože kromě mě, ani Olgu a ani kamaráda nenapadlo, že by to byli tajní policisté.

Po kostele jsem již jen jel a čekal, co se bude dít. Muži v polobotkách pokračovali statečně za námi a zbavili jsme se jich, až teprve když nás zastavila před Jičínem silniční kontrola. Po obvyklém předložení dokladů, prohlížející příslušník zavolal u malé, provizorní budky stojícího dalšího muže v polobotkách, a ten se špatně potlačovanou radostí si prohlížel mé doklady. Nejprve chtěl na mně otevřít kufr u auta, na což jsem chtěl vidět povolení k prohlídce, které on nějakým nedopatřením ale neměl. Takže jsem kufr neotevřel a čekal, co se bude dít dále.

Muž v polobotkách mně začal vysvětlovat, že tato prověrka je na zachycení právě uprchlých dvou vězňů a že já se jednomu podobám. Bude tudíž nutné si ověřit mou totožnost. Řekl jsem mu, že to může povídat těm, co věří na Ježiška, protože já mám vousy, které za den či dva nenarostou, a tudíž nemohu být uprchlým vězněm, kteří tenkrát vousy mít nesměli. Ne zcela zbytečně jsem dodal, že toto logické vysvětlení je nad slunce jasné a zeptal jsem se ho, jestli on sám věří tomu nesmyslu, co mně tu blábolí?

Na což on nechtěl odpovědět a jen potvrdil, že je budeme muset následovat do budovy StB v Jičíně. Než jsme odjeli, dohnalo nás auto našich známých, kteří chtěli vědět, proč nás zastavili. To samé ostatně chtěl vědět i můj kamarád v našem autě a tak ten muž v polobotkách musel opakovat své ubohé vysvětlování o uprchlých zločincích. To oddálilo náš odjezd a já si povšimnul, že v to pozdní odpoledne, naším zadržením silniční kontrola na chycení zločinců již skončila. Bylo mně nad slunce jasné, že všechna ta paráda byla kvůli nám, respektive kvůli mně!

Cestou jsem přemýšlel, co jsem tak hrozivého udělal, že mě chtějí zavřít? Nemohl jsem na nic přijít a když se za námi zavřela velká vrata nádvoří do dvora budovy StB v Jičíně, naprosto jsem již věřil, že „jsem v tom nevinně“. Přesně jako Švejek, když byl podezřelý ze špiónování.

116. VE TMĚ VEĎ MĚ

(Příloha 12)

II. správa FMV 3. odbor 16. dubna 1978

ZÁZNAM o průběhu akce „ČÍŠNÍK“ prováděné 15.4.1978

Na základě schváleného návrhu bylo dne 15.4.1978 přistoupeno k realizaci prověření v akci „ČÍŠNÍK“, ve které je v sig.ev.č.27825 rozpracován 1c odborem S-Stb Praha v součinnosti s 3. odborem II. SFMV navrátilce Jiří DLOUHÝ (začerněno) pro důvodné podezření, že ve spolupráci se ZÚ V. Británie v Praze připravuje k nelegálnímu opuštění republiky podle § 109, odst. 1 tr. z. a současně vytváří podmínky k nelegálnímu opuštění republiky i pro čs. st. příslušníci HRADILOVOU Olgu (začerněno)

Cílem prováděných opatření bylo pokusit se :

- 1) získat poznatky objasňující jeho dosavadní činnost na našem území a potvrzující přípravu k nelegálnímu opuštění republiky podle § 109 tr. z.
- 2) potvrdit nebo vyloučit existující důvodné podezření z trestné činnosti DLOUHÉHOI podle §105 tr. z.
- 3) v případě možnosti zjistit, zda je držitelem australského cestovního pasu a tímto způsobem zadokumentovat nelegální činnost BVV v Praze pro možné prověření notifikace.

Realizace navržených opatření byla provedena dne 15.4.1978 v Jičíně, kudy DLOUHÝ projížděl při své cestě z Pece p. Sněžkou do Prahy. Kontrola DLOUHÉHO a dalších osob byla prováděna pod legendou pátrání po několika uprchlých (začerněno) zbraních a falešných dokladech. (Legenda byla přirozenou, neboť 14.4.1978 uprchl z pracoviště v okrese Hradec Králové vězeň P..K., toho času bydlícím ve (začerněno) němž bylo vyhlášeno pátrání. Tato skutečnost byla uvedena i v denním tisku dne 14.4.1978)

Průběh akce :

1) činnost realizačních skupin: na třech předem vtypovaných místech v 8.00 hod. byla vytvořena stanoviště silniční kontroly v kraji Hr. Králové (Jičín, Semily, Hr. králové). Na stanovišti v Jičíně byla příslušníky VB prováděna kontrola osádek vozidel pod stanovenou legendou od 9.00 hod. po celý den až do skončení v 17.00 hod.

2) činnost pracovníků 4. odboru S-Stb Hr. Králové: vozidlo objektu začerněno-32-07 (Wartburg) zaparkované



v Peci p. Sněžkou bylo vzato pod kontrolu v 7.00 hod. 15.4.1978. Ve 14.00 hod. se dostavil k vozidlu objekt s HRADILOVOU a dalšími osobami a začali ukládat zavazadla do vozidla začerněno-32-07 a do dalšího vozidla Škoda MB SPZ začerněno. Po naložení zavazadel se osoby rozdělily na dvě skupiny, při čemž do vozidla objektu se posadil společně s HRADILOVOU a objektem rovněž muž (později ustanovený K... a asi 4-letým dítětem. Další muž, žena a dítě tvořila osádka vozidla Škoda (později ustanovení - ...). Poté obě vozidla vyjela společně z Pece p. Sněžkou ve směru na Svobodu. Zde došlo k jejich rozdělení, přičemž objekt odbočil na Vrchlabí a vozidlo Škoda pokračovalo ve směru na Trutnov. Za Svobodu vozidlo objektu zastavilo na odlehlém místě, kde se nachází hřbitov a kostel. Objekt společně s dalším mužem z vozidla vystoupili a asi 20 min. se pohybovali v okolí hřbitova. Objekt měl u sebe fotoaparát. HRADILOVÁ po celou tuto dobu seděla ve vozidle. Poté vozidlo pokračovalo v jízdě ve směru na Hostinné a odtud na Jičín. Několik km před nimi jelo ve směru na Jičín i druhé vozidlo Škoda. K místu prováděné silniční kontroly na okraji Jičína přijela již vozidla těsně za sebou.

4. Činnost ???

???zminěné silniční kontroly na stanovišti Jičín byla v 16.15 zastavena i obě zmíněná vozidla. V té době byl na místě prováděných kontrol přítomen kromě příslušníků VB i s. pplk. F, náč.2 odd. 1.???

S-Stb Praha. Jako první byla provedena kontrola dokladů řidiče vozidla Škoda CPC (začerněno), při které bylo zjištěno, že řidič Ing. S... řídí vozidlo bez řidičského oprávnění. Aniž k tomu byl vyzván, začal sám ve svých zavazadlech hledat řid. pr. Zavazadla (kterých bylo hodně) si přítom vykládal v vozidla na chodník. V té době bylo přistoupeno ke kontrole dokladů i druhého vozidla Wartburg SPZ (začerněno) Po předání dokladů byl řidič DLOUHÝ požádán setrvání na místě neboť jeho podoba byla nápadně shodná s podobou hledané osoby. Hlídkou VB bylo v této době přivoláno na místo další vozidlo VB s pracovníkem „pátrací skupiny“ (kpt....). Poté bylo znovu provedeno porovnání fotografií hledaných osob a fotografie DLOUHÉHO, kterému bylo vysvětleno, že je nutno jeho totožnost ověřit na nejbližším oddělení VB. Byl požádán, zda proti tomu nemá námitek. Po jeho souhlasu byl převezen vozidlem VB (začerněno) Jičíně. Asi po 15 minutách se služební vozidlo VB vrátilo na místo kontroly s tím, kdo s přítomných spolucestujících může potvrdit totožnost DLOUHÉHO. Přihlásila se HRADILOVÁ a K.... Byli dotázáni, zda jsou ochotni

přesunout se za tímto účelem na OO=VB. Oba s tím souhlasili a vozidlem Wartburg (začerněno) sami odjeli za služebním vozidlem VB do dvora OO-VB. Hradilová vozidlo zamkla a společně s K... odešla v 17.00 na oddělení. kde byli vytěženi k osobě DLOUHÉHO. Ještě před odjezdem na OO-VB hovořil K... o tom, že totožnost DLOUHÉHO by mohl potvrdit jeden jeho velmi dobrý známý a významná osoba Východočeském kraji s.H... - náčelník OS-SNB v Trutnově. K.. uvedl, že jmenovaný se zná s DLOUHÝM údajně 15 let. V 16.45 hod. bylo povoleno osádce vozidla Škoda (začerněno) pokračovat v jízdě do Prahy, přičemž vozidlo řídila K..., které předložila řidičský průkaz. Před odjezdem přibráli do svého vozidla i dítě z vozidla Wartburg (začerněno)

4. Činnost pracovníka 6. odboru S-Stb Hradec Králové (technika)

V době, kdy byli K... a HRADILOVÁ na OO-VB vytěžováni za účelem potvrzení totožnosti DLOUHÉHO (17.30-18.45) se pokoušel technik S-Stb Hradec Králové otevřít vozidlo Wartburg (začerněno) s cílem provedení tajné prohlídky zavazadel. Technikovi se však vozidlo nepodařilo otevřít, přestože den před akcí provedl při zkoušce otevření vozidla stejného typu během 15 sekund. vzhledem k tomu, že se nepodařilo vozidlo (začerněno) otevřít, nebyl tajná prohlídka zavazadel provedena.

5. Průběh vytěženi osob :

- Po dostavení se na OO-VB byl s. pplk F... vytěžena DLOUHÝ k základním údajům potvrzujícím jeho totožnost a objasňujícím jeho pobyt ve Východočeském kraji. Ihned v počátku vytěženi se zmínil o tom, že se 15 let zná s náčelníkem OS-SNB Trutnov s. H.-... který může potvrdit jeho totožnost, žádal, abychom ho zavolali, ovšem vzápětí od tohoto požadavku upustil s tím, že s.H... stejně asi nebude doma. V průběhu vytěženi DLOUHÝ hovořil ke své osobě a svému pobytu v Austrálii, kde jak se vyjádřil studoval stavářinu. O emigraci se nezmínil. Vyjasnil svůj osobní vztah k HRADILOVÉ a K..., o kterých uvedl, že mohou rovněž potvrdit jeho totožnost.

- HRADILOVÁ byla po dobrovolném, dostavení se na OO-VB vytěžena s. ppor U... za přítomnosti majr. K... k osobě DLOUHÉHO ve směru potvrzení jeho totožnosti a jejich pobytu ve Východočeském kraji. Uvedla, že DLOUHÉHO zná 4 roky a udržují vážnou známost. V některých momentech týkajících se jejich vzájemného vztahu však byly zjištěny rozpory v tom co uváděl DLOUHÝ a na druhé straně HRADILOVÁ.)viz samostatné záznamy oper. pracovníků v průběhu vytěženi).

-K... byl poté, co se zcela dobrovolně dostavil na OO-VB a nabídl své vyjádření k potvrzení totožnosti DLOUHÉHO, vytěžen kpt Z... za přítomnosti nstržm Š... k osobě DLOUHÉHO, jejich vzájemnému vztahu a jejich pohybu a pobytu ve Východočeském kraji. V úvodu vytěžení znovu hovořil o tom, že DLOUHÝ je velmi dobrým kamarádem s. H... (náč. OS-Trutnov). Dále uvedl, že on sám zná DLOUHÉHO od roku 1963, kdy společně pracovali až do doby emigrace DLOUHÉHO v r. 1967. Po jeho návratu do ČSSR pracovali opět společně v letech 1972-1973, kdy se pro osobní neshody rozdělili. Nestýkali se až do prosince r. 1977, kdy DLOUHÝ začal pracovat na Bobí boudě v Krkonoších. Nyní cestovali společně do Prahy. K... dále uvedl, že cestou zastavili u Hostinného v prostoru hřbitova s tím, aby si pořídili fotografii vzdálených hor. Na otázku, zda je někdo nežádal o svezení, případně zda někomu něco nepředávali, odpověděl K... záporně.

6) Prohlídka vozidla (začerněno)-32-07

V závěru vytěžení byla HRADILOVÁ jako majitelka vozidla dotázána, zda je ochotna pracovníkům OO-VB ukázat, co převáží ve vozidle vzhledem k prováděnému pátrání po osobách, zbraních a falešných dokladech. HRADILOVÁ s tímto návrhem bez jakýchkoli námitek souhlasila, odešla k vozidlu a přítomným ppor. U... a V... zběžně sama ukázala zavazadla, která převáží. Přitom bylo zjištěno, že ve vozidle se nachází větší částka čs. korun (kolem 30 000,-), několik vkladních knížek, fotokopie všech osobních dokladů DLOUHÉHO, včetně fotokopií vysvědčení z různých škol a fotokopie australského cestovního pasu na jméno DLOUHÝ, dvě šekové knížky, očkovací průkaz, větší množství filmového materiálu (negativů), řada papírů s poznámkami v anglickém jazyce, fotoaparát zn. „CANON“ se dvěma teleobjektivy, a další zavazadla s osobními věcmi. Potom vozidlo znovu uzamkla a dostavila se zpět na OO-VB.

Ihned poté (18.20) bylo HRADILOVÉ a K... poděkováno za ochotu, kterou projevili a s omluvou za jejich časové zdržení jim bylo sděleno, že mohou pokračovat v cestě. Jejich hlavním zájmem bylo, zda propustíme DLOUHÉHO. Bylo jim řečeno, že totožnost DLOUHÉHO byla ověřena a že i on může pokračovat v cestě. DLOUHÉMU jsme se rovněž omluvili za časové zdržení. Všichni jmenovaní odjeli vozidlem (začerněno) u OO-VB v 19.30 hod. směrem na Prahu. Vozidlo bylo předáno pod kontrolu pracovníků 4. odboru S-Stb Hradec Králové a po příjezdu do Prahy pracovníkům IV. SFMV.

7) Pohyb vozidla (začerněno) po odjezdu z OO-VB
Vozidlo odjelo z Jičína přes Mladou Boleslav do Prahy,
kde zastavilo v (začerněno) bydliště K...). Celá osádka
vozu vystoupila a se všemi zavazadly se odebrala do
bydliště K... kde DLOUHÝ i HRADILOVÁ zůstali přes noc
do příštího dne, kdy v odpoledních hodinách odjeli
oba uvedeným vozidlem do (začerněno) bydliště rodičů
DLOUHÉHO). Při odchodu z bytu K... odnášeli pouze
jedno zavazadlo (tašku). Ve večerních hodinách 16.4.
1978 opustili bydliště rodičů a při jízdě po okolních
vesnicích bylo patrné, že objekt provádí kontrolu proti
sledování. Ve 20.00 hod. pracovníci IV. správy FMV
objekta ztratili a do 21.00 se jej nepodařilo nalézt. S
cílem zachycení objektu byla proto provedeno opatření
na známých adresách v Praze (Bolzánova, Ždanova,
Warnsdorfská a v trvalém bydlišti HRADILOVÉ v Plzni.
Současně byla obsazena výpadevová silnice z Prahy na
Plzeň. Ve 22.30 byl po situaci informován náč. +. odd.
+c odboru S-Stb Praha s. pplk. F... a provedena přes
CENTR S-Stb Praha blokáda DLOUHÉHO na OPK s MLR, NDR a
PLR s tím, aby v případě výjezdu byl na OPK pozdržen a
okamžitě vyrozuměn II. SFMV, který po konzultaci s ŘO
sdělí pracovníkům OPK další postup. V ranních hodinách
17. č. 1978 se objekta pracovníkům IV. SFMV podařilo
podchytit v Zárybech okr. Mělník.

Zhodnocení :

Celá akce probíhala v souladu se stanoveným postupem
a pod stanovenou legendou. Hlavním momentem, který
byl příčinou toho, že se nepodařilo ___ dosáhnout
stanoveného cíle byla skutečnost, že se nepodařilo
technikovi 6. odboru S-Stb Hradec Králové otevřít
vozidlo (začerněno) za účelem provedení tajné prohlídky
zavazadel objektu. Získat klíče od vozidla bylo
nemožné, neboť HRADILOVÁ měla je neustále u sebe a
neexistoval žádný zákonný důvod k jejich odebrání
jmenované. Jediným možným východiskem bylo proto
požádat v závěru akce HRADILOVOU, zda je ochotna v
rámci prováděných opatření sama ukázat zavazadla,
přepřevovaná v jejím vozidle. Zběžná prohlídka za
její účasti a s jejím souhlasem částečně potvrdila
naše podezření ve vztahu k objektovi (fotokopie všech
osobních dokladů, australského pasu a vysvědčení,
velká částka peněz a vkladní knížky, velké množství
filmového materiálu, řada poznámek v anglickém jazyce
- soustředění těchto věcí může nasvědčovat přípravám
objekta k emigraci, přičemž nelze vyloučit, že filmový
materiál a poznámky nejsou špionážního charakteru.
Dosud získané agenturní poznatky hovoří o tom, že se
objekt pravděpodobně zabývá špionážní činností na území

ČSSR). Odchod objektu v ranních hodinách 16. 4. 1978 z bydlíště K... pouze s jedním zavazadlem nasvědčuje tomu, že si objekt ponechal u sebe pouze pro něj nejdůležitější věci, přičemž jeho následná sebekontrola proti sledování svědčí o jeho velké opatrnosti. Lze předpokládat, že K... je blízkým známým objektu a pravděpodobně bude znát jeho záměry. Byli zjištěno, že dobrým kamarádem DLOUHÉHO je náčelník OS SNB Trutnov s. H... (o této skutečnosti hovořil sám objekt, HRADILOVÁ, K... a potvrzují to i naše agenturní poznatky z poslední doby od TS MILANA). Objekt se ??? nebo může pokusit získat přes s. H... výjezdní doložku do zemí socialistický států vzhledem k jeho záměru emigrovat přes MLR do některého z kap. států)vydání doložky je na FMV zablokováno). Přes s. H... si bude pravděpodobně i ověřovat důvod svého zadržení v Jičíně a charakter akce, v jejím průběhu byla ověřována jeho totožnost.. Závěrem lze konstatovat, že v průběhu provedené akce 15.4.1978 byla potvrzena seriosnost řady poznatků od TS MILANA k osobě objektu.)např. charakter styku s HRADILOVOU, styk s pracovníkem NV s. H..., odjezd objektu z Bobí boudy 15. 4. 1978 bez rozvázání pracovního poměru ale se všemi osobními věcmi, dále ukazuje na jeho úmysl nevrátit se již do zaměstnání, poznámky v anglickém jazyce a filmový materiál - může jít o skutečnosti utajovaného charakteru s cílem výhodně je na západě „prodat“. jak se sám objekt před TS vyjadřoval atd.)

Objekt po „hodnocení“ současné situace (jeho zadržení 15. 4. 1978) a po „důkladném“ rozboru vzniklé situace s HRADILOVOU a K... se může rozhodnout buď :

- 1) urychlit realizaci svých záměrů ve směru emigrace:
 - pokusit se co nejdříve sám, případně s HRADILOVOU o výjezd do některé ze sousedních socialistických zemí (MLR, PLR, NDR) a zde za pomoci pracovníků australského nebo britského ZÚ nalézt způsob k emigraci do některého z kap. států,
 - pokusit se tímto účelem získat urychleně výjezdní doložku přes náč. OS SNB v Trutnově s. H...
 - případně vycestovat na falešný cestovní australský pas, pokud jej skutečně vlastní,

2) nebo „uklidnit“ situaci kolem své osoby a odložit svoji emigraci na pozdější dobu:

- zjistit přes s. H-... pravou podstatu prováděné akce dne 15. 4. 1978 a formálně si stěžovat na své předvedení za účelem prověrky totožnosti,
- vhodně ukrýt veškeré materiály, které by potvrzovaly jeho přípravy k emigraci, popřípadě jinou nepřátelskou činnost,

- pokusit se o kontakt s pracovníky australského ZÚ ve Vídni (Varšavě) případně ZÚ V. Británie v Praze a znovu s nimi konzultovat vzniklou situaci,
- dokončit „přípravu“ k legálnímu výjezdu HRADILOVÉ (jako vedoucí zájezdu CKM do kap. státu) a emigrovat až krátce před jejím odjezdem do zahraničí,

Návrh na opatření :

1) vzhledem ke zvýšené kontrole objektu proti sledování zaručit 17. 4. 1978 opatření prováděná IV. správou FMV.
Zajistí : 3. odbor II. SFMV

2) prověřit možnosti provedení TA-144 v předpokládaných místech pobytu DLOUHÉHO, případně v jeho vozidle s cílem dokumentovat jeho přípravy k nezákonnému opuštění republiky a případnou další nepřátelskou činnost.
Zajistí : 1.c odbor S-Stb Praha

3) zajistit blokaci výjezdu DLOUHÉHO na OPK s MLR, PLR a NDR (provést důkladnou celní prohlídku a v případě zjištění závadových poznatků objektu zadržet a informovat ŘO akce. V opačném případě výjezd povolit.
Zajistí : 1.c odbor S-Stb Praha

č(informovat přátele MLR, PLR a NDR o podstatě akce „ČÍŠNÍK“ a požádat je o případnou součinnost ve směru kontroly objektu na jejich území a zadržení v případě jeho pokusu o výjezd do některého z kapitalistických států.

Zajistí : 3. odbor II. DFMV

5) provést blokaci na SPV a současnou blokaci výjezdu HRADILOVÉ na všech OPK se stejným cílem jako u DLOUHÉHO (jmenovaná vlastní soukromý cestovní pas),
Zajistí : +c odbor S-Stb Praha

6) na 8. odboru II SFMV ověřit situaci ve směru výjezdu HRADILOVÉ ve funkci vedoucí zájezdu CKM do některého kapitalistického státu. Vhodným způsobem uvedenému výjezdu zabránit.
Zajistí : 3. odbor II. SFMV

7) o osobním vztahu objektu akce ČÍŠNÍK s náčelníkem OS-SNB Trutnov s. H... informovat cestou vedení II. SFMV náčelníkem KS-SNB Hradec Králové s cílem zabránit vhodným způsobem narušení akce (zvážit vhodnost pohovoru se s. H... a vysvětlení mu podstaty akce ČÍŠNÍK s tím, aby byl osobně nápomocen v dalším rozpracování akce).
Zajistí : II. SFMV

8) vyhodnotit poznatky získané v rozhovoru s DLOUHÝM, HRADILOVOU a K... na OO VB v Jičíně 15. 4. 1978
Zajisté : 1c odbor S-Stb Praha, 3. odbor II SFMV

9. využít TS MILANA a TS DOMAŽLICE dle jejich přirozených možností i v dalším průběhu rozpracování akce

Zajistí : 3. odbor II. SFMV, 1c odbor S-Stb Praha
10) zajistit na rotě „H“ provedené dokumentace případné
návštěvy objektu na ZÚ V. Británie v Praze. V kladném
případě vytěžit objektovou agenturu k jeho styku s
pracovníky BVV.

Zajistí : 3. odboru II. SFMV

Náčelník 3. odboru II. SFMV
S-Stb Praha
podpis
kpt. ZAMYKAL Vojtěch

Náčelník 1c odboru
podpis
pplk. PICHRT Jan

Vystoupili jsme z auta a každého z nás zavedli do jiné místnosti. Stále trvali na svém, že si musí ověřit moji totožnost. Řekl jsem jim, že se znám osobně s náčelníkem OS VB v Trutnově a ať tam zavolají, popřípadě do jeho bytu. Ten jim potvrdí hned co jsem zač a policie v Jičíně si ušetří svůj vzácný čas.

Na to ale nikdo z přítomných nereagoval a v té téměř prázdné místnosti jsme jen trapně seděli a čekali na cosi záhadného. Občas se mě někdo zeptal na nějakou banálnost a od té doby věřím, že všechny vtipy na policajty jsou pravdivé.

Asi po dvou hodinách mně nakonec sdělili, že s konečnou platností uprchlý vězeň nejsem a že můžeme jet kam chceme.

Byla již tma a jak Olga, tak můj kamarád se podívovali, co to vše mělo znamenat? Olga jim musela ukázat kufr auta, který prohrabali, ale nejvíce se prý zajímali o můj černý kufřík a chtěli, aby jim ho Olga odemkla. Olga ho otevřela bez odemykání, což je vůbec nenapadlo že by bylo možné, a nahlas se divili tak moc, že si toho i Olga povšimla. V kufru jsem měl fotoaparát a filmovací kameru, ale žádné filmy. Ty použité jsem totiž již před měsícem dal vyvolat a nové jsem si nestačil koupit.

Nakonec Olze dovolili kufr u auta opět zamknout a poděkovali ji, čímž si ji koupili. Kamarád tvrdil, že to byl nějaký omyl a odvolával se na to, že určitě vím jak jsou policisté blbí. Olga nám ale odporovala, protože její otec byl vojákem z povolání, a my jsme policajty a vojáky zahrnovali do stejné party.

Jeli jsme směrem na Prahu a za námi jela dvě auta, jejichž světla se držela ve stálém odstupu. Mé tvrzení, že nás nadále sledují se opět setkalo s notnou dávkou skepse, a tak jsem u motorestu před Starou Boleslaví zatočil a šli jsme na kafe. Olga zůstala sedět v autě a dostala za úkol sledovat, jestli obě auta také zastaví.

Za chvíli po nás, do restaurace vešli dva, zjevně tajní policisté, a sedli si k barovému pultu. Objednali si každý pivo a teprve potom mně kamarád uvěřil, že nás sledují. V té době totiž, pít pivo a řídit, bylo tak hodně trestné, že si to mohli dovolit jen policisté.

Tu noc jsme přespali v Praze a dva, opět super utajení policisté,

hlídali celou noc vchod do domu. Druhý den ráno byla neděle a tentokrát jen Olga a já, jsme odjeli do Záryb. Opět jsem si povšimnul dvou mužů, kteří se jakoby náhodou procházeli kolem hospody, kde poblíž stál i náš dům.

Večer jsme se rozhodli si zajet do Prahy na večeri a tak kolem osmé jsme ze Záryb vyjeli. Hned za vesnicí se k nám přidaly dvě světla nějakého auta a s odstupem se držely za námi. Po kilometru jsem zastavil a předstíral jsem, že si prohlížím pneumatiku na předním kole. Auto nás jen velice pomalu předjelo a zastavilo se na křižovatce před námi. Stále jsme stáli s rozsvícenými světly a čekali - doleva Brandýs, doprava Kostelec, kam se dají?

Velice váhavě se nakonec dali směrem na Kostelec a jistě byli zvědaví, co uděláme my. Nechtěl jsem je zklamat a tak jsem se rozjel za nimi, také na Kostelec. Před prvou mírnou zatáčkou jsem zhasl světla, otočil auto a po polní cestě, po které jsem již jezdil jako kluk s prvním strýcem Láďou na jeho pole, jsme se našim milým pronásledovatelům ztratili.

Dojeli jsme do Prahy jednou ze stovky malých cest, vedoucí přes napojené vesnice, a po dobré večeri jsme se opět vrátili do Záryb. Tu noc jsme nerušeně spali a teprve až ráno jsme byli nepříjemně zvědaví, co to všechno proboha má znamenat?

117. HLÍDAJÍ KOHO NEMAJÍ

(Příloha 14)

*Správa státní bezpečnosti Praha +e odbor ě. oddělení 13
května 1978*

TS „MILAN“ - telefonická zpráva

Dnešního dne v 15.40 hod. ve snaze předejít prodlení předal TS MILAN telefonicky zastřenou řečí informaci, že dne 12. května 1978 došlo ke schůzce mezi objektem akce „ČÍŠNÍK“ a náčelníkem OS SNB Trutnov J...H.... Byli spolu v dosud nezjištěném podniku v Praze a dle informace kterou získal pramen přímo od objektu se jednalo o náhodné setkání.

podpis

ppor. U...



(Příloha 15)

H...J... / náčelník OS-SNB Trutnov

19. května 1978

Záznam

o styku s Jiřím Dlouhým

Dne 12. května 1978 krátce před 18.00 hod. jsem byl osloven Jiřím Dlouhým, t.č. bytem přechodně Praha bez pracovního poměru, dříve číšníkem u zotavoven ROH v Peci pod Sněžkou.

Dlouhý se ke mně velice přátelsky přihlásil a omlouval se, že se před odjezdem z Krkonoš nepřišel rozloučit. Vyčítal jsem mu, že byl více jak 3 měsíce v Krkonoších a neudělal si na mě ani chvilku času, abychom si zavzpomínali. Dlouhý mně odpověděl, že odjížděl narychlo, protože se na svém pracovišti na horách nepohodl. Ptal se mě, zde je mně známo, jaké měl nepříjemnosti při cestě do Prahy dne 14. dubna 1978. Odpověděl jsem mu, že mně není známo nic o tom, jaké měl nepříjemnosti. Na to se Dlouhý rozpovídal.

Při cestě do Prahy, v Jičíně, byl kontrolován orgány SNB z Hradce Králové, kteří ho vyzvali, aby jim sdělil, zda má u sebe zbraně. To Dlouhého velice překvapilo, protože nikdy žádné zbraně nevlastnil. Jeho odpověď na dotaz orgánů byla proto jednoznačná. Řekl jsem mu a dokumentoval jízdou autobusu, že v den jeho odjezdu a týden před ním, jsem byl v Praze, proto o kontrole Dlouhého mi není nic známo. Je však skutečností, že v uvedený den byla prováděna bezpečnostní akce z důvodů pátrání po uprchlých vězňích z výkonu trestu a po zbraních. Dlouhý tuto akci vzal jako akci proti své osobě z následujících důvodů. Po jeho odjezdu z Jičína byla akce skončena, což dokumentoval prohlášením svých známých, kteří na místě kontroly byli asi půl hodiny po jeho odjezdu. Při jízdě z Prahy byl sledován dvěma vozy modré barvy. Pro kontrolu provedl manévr před motorestem. Vystoupil ze svého auta do motelu a spolujezdkyní zaúkoloval ke kontrole posádky vozů, které ho sledovaly. Posádka jednoho vozu vešla rovněž do motorestu. Jednalo se o dva muže, kteří si poručili pivo. Z toho Dlouhý usoudil, že jde o příslušníky SNB, protože nikdo jiný by si pivo jako řidič nedovolil. Po cestě z motorestu pokračoval do bydliště svého otce ve Středočeském kraji, obce (začerněno). Příští den ráno, když vyjel z rodinného domku, zjistil opět, že je sledován. Orgánové, kteří prováděli sledování, muž a žena, seděli ve voze a líbali se. Další den, když se v Praze setkal s naším společným známým Karlem Krčmou /arch. TS - A Domažlice/, byl tento orgány SNB

k Dlouhému vyslechnut, když potvrdil, že Dlouhý zbraně určitě nemá, ani nemá sklon k jejich opatřování, bylo sledování skončeno.

...

(další dvě stránky nejsou podstatné a jsou k nahlédnutí v příloze 15)

Ráno, raničko, jsme se vydali ze Záryb do Prahy. Opět jsem zvolil jednu ze zkratek a nebyl jsem vůbec překvapen, když jsme na konci vesnice projeli kolem auta, zaparkovaného u cesty. V tom sychravém ránu v něm seděl jeden mladý pár a v mylném domnění, že čím více se budou líbat, tím méně budou nápadní, předstírali nám tam přímo lásku nebeskou. Projeli jsme kolem nich a netrvalo dlouho, a jejich světle modré auto se za námi objevilo.

Tentokrát mně Olga uvěřila, že jsme sledování a chtěla zastavit a zeptat se těch dvou proč? Cesta byla ale úzká a až do Prahy jsem nenašel příhodné místo. Teprve v Karlíně u Mototechny, kam jsem jel koupit pro Wartburg nový výfuk, jsme jak my, tak i ti mladí našli na malém náměstíčku parkoviště.

Ve světle modrém autě zůstala sedět, vším tím líbáním rozrušená dívčina, a do prodejny mě následoval jen zřejmě méně rozrušený mladík. Koupil jsem nový výfuk a musel jsem si po zaplacení pro něj dojít do skladu ve dvoře. Než si mladík povšimnul, kam jsem mu z přeplněné prodejny zmizel, měl jsem již výfuk pod paží a kráčel úzkou chodbou zpět do prodejny. Ve dveřích jsme se potkali, já do prodejny a on zmaten, mě chtěl hledat ve skladu. Vysvětlil jsem mu, že jsem si šel jen pro nový výfuk a že se toho moc nic nestalo, tak aby zůstal klidný.

Chuděra mladík byl tak překvapený, že mně na tak dobře míněnou radu ani neodpověděl a jen poslušně za mnou cupital k parkovišti. Když jsme vyjeli z parkoviště, světle modré auto zůstalo zaparkované a za námi vyjelo tmavě modré.

Zaparkovali jsme v Bolzánově ulici, naší oblíbené, kde jsme většinou našli místo, a rozhodli se procházet po městě, jen tak, sem a tam. Po chvíli jsem si povšimnul muže a ženy středního věku, oba oblečení v jakési neforemné erární obleky, kteří nás zcela diletantsky sledovali. Kdykoliv jsem se zastavil u výlohy a podíval se za nás, oba učinili stejně a s horlivostí si v nejbližší výkladní skříni prohlíželi vše vystavené.

Když se toto opakovalo již po několikráte, rozhodli jsme se jít do restaurace v hotelu Moskva na oběd. Byla to tenkrát jedna z nejdražších restaurací v Praze a místní obyvatelé ji moc nenavštěvovali. Ještě z dob našeho společného působení jsme tam měli s Olgou mezi personálem hodně přátel a tak proto byla naší oblíbenou.

Usedli jsme u stolu blízko východu a po chvíli ten erární párek vstoupil do restaurace také. Když uviděli na stolech stříbrné podnosy a stříbrné příbory, trochu ve vchodu zaváhali a nebyli si zřejmě jisti, jestli jim to jejich služební rozpočet dovolí. Vrchní je ovšem čapnul a neměli úniku. Usadil je nedaleko od nás a tak jsem dával pozor, co si objednájí. Když se pustili do polévky, velice potichu jsem řekl mému příteli vrchnímu, že mu zaplatím u šatny již nyní, ale že si ještě dáme dort a kávu. Předstíral jsem, že něco hledám v kapse kabátu a nenápadně jsem zaplatil účet, který mně, také nenápadně, vrchní dal do ruky.

Když mě viděli, že jsem se zvedl a šel k šatně, oba erárně oblečení sledovatelé očividně znervózněli a uklidnili se teprve, až když jsem se vrátil a na stůl nám přinesli zákusky. Zákusků zbyla ještě dobrá polovina, když jsme se náhle zvedli, popadli naše kabáty a sledovatelům, stále ještě konzumujícím hlavní jídlo jsme zmizeli.

Zahnuli jsme do malých uliček Starého města a z jednoho obchodu, kde si Olga prohlížela nějaké svetríky, jsem sledoval ulici před námi. Nikde se ten podařený pár již neobjevil a bylo nad slunce jasné, že jsme jim zmizeli. Později jsme se vrátili do restaurace na tu přeplacenou kávu a vrchní nás pobavil vyprávěním, jak ten pár se po našem náhlém odchodu vyděšeně domáhal rychle zaplatit.

Když jsme další den jeli znovu do Prahy, žádné auto u silnice již nestálo. Nechtělo se mně věřit, že by nás přestali sledovat, obzvláště když se jim ještě nepodařilo, nic z naší údajné trestné aktivity objevit. Vzpomněl jsem si ale na nesčetné knihy, které jsem v mládí četl o špiónech, a bylo mně najednou jasné, že jistě se sledováním nepřestali, ale nahradili ho nějakým, více rafinovaným sledováním.

Na Malostranském náměstí, kde jsme nechali naše zaparkované auto, jsme měli schůzku s Karlem a po setkání jsme nasedli do Karlova taxíku. Ten den jsme se setkali s Karlem poprvé od doby, kdy jsme se vrátili z hor. Karel se zájmem vyslechl naše vyprávění o zadržení v Jičíně, o sledování erárně vypadajícími orgány a samozřejmě nám nevěřil. Domáhal se vědět „co by si asi tak na vás vzali“ a většinu času se uchichtával.

Asi po čtyřech hodinách jsme se vrátili na Malostranské náměstí a Karel nám dal klíče od jeho bytu. Ujistil nás, že tam můžeme pobývat, dokud si něco nenajdeme, protože on bydlel u své družky Olgy.

Karlův byt měl mimo veškerého Karlova sportovního vybavení také telefon, a sotva jsme přijeli, už telefon zazvonil a byl to Karel. Velice rozrušeně mně oznámil, že po našem odchodu si do jeho taxi sedli dva tajní policisté a chtěli vědět, jestli ví, kde uschovávám zbraně. Také chtěli vědět, jestli podle Karlova názoru, jsem nebezpečný republice.

Karel to považoval nejprve za nějakou legrácku, jak mně sdělil, a tak si chtěl zažertovat také. Řekl jim, že jsem jim nebezpečný jen pokud mají doma pěknou dceru. Nesetkal se ale s pochopením a dokonce jeden z těch policistů se zakabonil. Karel z toho usoudil, že ho bral vážně a že asi má doma pěknou dceru. Na rozloučenou mě Karel zcela vážně ujistil, že „jsem v pěkném průseru a co proboha blbnu?“

Situace nebyla růžová a já si začínal být jistý, že dříve nebo později si na mě něco vymyslí a zavřou mě. Dalších pár dnů jsem sledoval, zda za námi někdo jezdí, zda se za námi někdo plouží ulicemi, zda se kolem nás někdo podezřele motá. Používal jsem k tomu i mou past na nohsledy, kterou byla jednosměrná ulice k americkému velvyslanectví. Obvykle jsem vyjel rychle nahoru, tam jsem se otočil a honem najel do ulice ze shora, odkud jsem měl přednost v jízdě. Pokud při sledování by jeli za námi velice blízko, museli by udělat stejně nesmyslný manévr a to by je samozřejmě prozradilo. Pokud by jeli s odstupem, tak jejich auto by v ten moment stálo před vjezdem do té jednosměrky, a tudíž mně museli dát přednost. Ulice byla úzká a aby se otočili, museli projet až k velvyslanectví a teprve tam se otočit. Než by ale dojeli ven z ulice, byl bych jim již z dohledu.

Také jsem si prohlížel nakupující ve frontě za mnou v supermarketu, sledoval jsem návštěvníky kina, kteří přišli po nás, a ve výkladních skříních jsem sledoval tváře lidí za mnou na chodníku. Ani po několika dnech jsem nezjistil, že mě někdo sleduje a rozhodl jsem se, že již déle čekat nemusím.

Ještě v Krkonoších jsme si totiž vymysleli plán, že Olga si koupí pobytový zájezd na výuku angličtiny a já se pokusím přes Polsko dostat do Švédska. Nebyli jsme ještě manželé a tak jsme se domnívali, že Olga, která měla platný cestovní pas a dala hned zálohu na ten zájezd, nebude mít s povolením žádné problémy. V podstatě dostat Olgu do Austrálie jsem považoval za nejdůležitější. Já sám jsem věřil, že na cestovní pas nějakého anglického turisty, který jsem byl odhodlán od nějakého koupit, se dostanu za hranice bez problémů. Tam bych jeho pas samozřejmě inkognito odevzdal na policii a na nejbližším australském zastoupení bych si potom vyzvedl můj australský pas. Tím pádem bych byl opět svobodným, australským turistou v Evropě.

I když události posledních dnů naše plány trochu zkomplikovaly, stále jsme věřili, že Olga povolení k zájezdu dostane. Díky tomu, že jsem velice často střídal trvalá bydliště, na Mělníku mně jakýmsi omylem vystavili výjezdní doložku do Polska a já tušil, že to bude prvý a poslední takový doklad. Nečekal jsem tedy již na nic a zamířil k hlavnímu nádraží.



118. VLAKEM S RUKSAKEM

(Příloha 13)

Ústřední operační středisko FMV V Praze dne
17.4.1978
PRAHA

Akce „ČÍŠNÍK“ - žádost o blokování čsl. občanů na všech
OPK ČSSR s výjimkou OPK SSSR

Žádám o provedené důsledného opatření proti výjezdu
čsl. st. příslušníka:

DLOUHÝ Jiří, nar. 13.2.1943 Praha, bytem Záryby š.p.
21 okr. Mělník, zaměstnán správa zotavoven v Peci pod
Sněžkou.

HRADILOVÁ Olga, nar. /zčerněno/ bytem /zčerněno/
t.č.bez pracovního poměru, do 15.4.1978 zaměstnána též
Správa zotavoven ROH v Peci pod Sněžkou.

Při příjezdu uvedených osob na OPK proveďte důkladnou
celní prohlídku a v případě nálezu jakýchkoliv dokladů
potvrzujících úmysl emigrace proveďte osobné prohlídku,
osoby zadržte a vyrozumte DD II. SFMV. V případě, že
prohlídkou nebudou získány žádné závadné poznatky k
připravované emigraci, propustte osoby k další cestě
do států ZST a vyrozumte též DD II. SFMV. Na OPK s K.
zadržte uvedené osoby v každém případě.

Pro informaci pracovníků všech OPK sdělujeme, že
DLOUHÝ může též cestovat na australský cestovní pas č.
G869450 vystavený na jméno DLOUHÝ, který byl získán
nelegální cestou. DLOUHÝ se může pokusit vycestovat i
na jiný australský pas vystavený na jiné jméno. Pro
tento případ zasiláme fotografii DLOUHÉHO telefonem
prostřednictvím KS SNB a žádáme o přísnou kontrolu
všech osob cestujících z ČSSR na australské cestovní
pasy. V případě, že by DLOUHÝ vyjížděl na australský
cestovní pas, proveďte jeho zadržení i na OPK se ZST.
Popis DLOUHÉHO: 170 cm vysoký, drobné, štíhlé postavy,
světlohnědé vlasy, nízké čelo, modré oči, nos mírně
vybočený vlevo, ústa souměrná, obličej hranatý, pod
nosem knírek světlejší barvy než vlasy.

náčelník 2.odboru II.S FMV
/nečitelný podpis/
npor. Zamykal Vojtěch

Stál jsem v malé frontě na lístky a zcela nevědomky jsem si prohlížel všechny tváře lidí kolem. Obával jsem se, že uvidím zase orgány, oblečené ve standardní vydání sledovačských obleků, a že naše veškeré úsilí bude marnost nad marnost.

Nikoho takového jsem ale neviděl a když jsem odcházel od pokladny, měl jsem v peněžence již zpáteční lístek na vlak do Gdyně. Byl jsem si jistý, že kromě Olgy a té paní v pokladně, nikdo jiný o mé cestě tentokráte nevěděl. Olga se přestěhovala ke kamarádce, kde do jejího odjezdu do Londýna bude asi měsíc bydlet, a já si zabalil jednu typickou, turistickou tašku. Než jsem ale odjel na vlak, prošli jsme s Olgou znovu všechny adresy lidí, kteří ji v Anglii pomohou v případě, že se mně nepodaří se za ní z Polska dostat. Olga si je pamatovala na jedničku a to byl snad ten den jediný pozitivní pocit, který jsem měl.

Vlak vyjel na čas a brzy se za oknem míhaly jen světla vesnic. V oddělení seděl jeden postarší Čech a jedno polské děvče. Sám jsem si to jejich oddělení vybral a nikdo jiný k nám nepřistoupil. Pravděpodobnost, že by alespoň jeden byl „orgánem“, vypadala v můj prospěch a tak jsem v klidu očekával příjezd na hranici. Bylo to poprvé za posledních šest let, kdy jsem znovu přejížděl hranici a tentokráte mé pocity nebyly ale nejlepší.

Hraniční kontrola přišla a odešla, nic moc se neptali a ani jednou se na mě podezřele nepodívali. Spíše je zajímalo to polské děvče a jejich zájem byl spíše estetický než služební. Zbytek cesty jsem spal a probudil jsem se teprve, až když hlásili že jsme ve Varšavě.

Slunce svítilo na Varšavu tak hodně, jak jsem si to pamatoval z jednoho polského filmu „Kouzelní čarodějové“, který jsem před mnoha lety viděl. Nasedl jsem do tramvaje, jedoucí k australské ambasádě a užíval jsem si pomalé projížďky Varšavou.

Při jedné návštěvě australského konzula v Praze jsem si požádal o vystavení nového, australského pasu s tím, že si ho vyzvednu ve Varšavě. To nebylo nic světoborného a nic ilegálního, takže konzul souhlasil a slíbil, že mě můj nový pas bude ve Varšavě čekat. Ještě v Praze jsem si k němu uschoval mapu Evropy, což jsem vysvětlil tím, že nemohu jet do Polska s takovouto mapou, protože do Polska čeští turisté jezdí tak maximálně s mapou Polska. I když v deskách mapy jsem měl zalepeno kolem jeden a půl tisíce dolarů, věřil jsem, že to není k poznání a že mě tato drzost projde.

V recepci úřadu bylo pár čekajících lidí a když jsem se ohlásil a řekl jméno, koho jsem přišel vlastně navštívit, po chvilce můj známý Australan mně již srdečně třásl rukou. Chtěl jsem cosi prohlásit, ale než jsem stačil promluvit, on jen zdvihnul prst a navrhl malou procházku parkem před budovou. Hned mně došlo, že rčení o stěnách, co mají uši, platí i v Polsku.

Venku jsem dostal můj nový pas, mapu, na které se mezitím rozlepily desky, neboť socialistické lepidlo zřejmě odmítlo zakamuflážovat můj kontraband. Bankovky z nich nejenom již nahlížely na čarovné květy stromů kolem, ale dokonce některé již chtěly z desek i vypadnout.

Dobrý ten muž mně také starostlivě vysvětlil, že nedávno chtěla jedna Polka, ve stejné situaci jako já, odjet na nový australský pas z letiště, ale protože neměla polské visum, na letišti ji zadrželi. Ujistil jsem ho, že nic takového činit nebudu a pokud nenajdu spolehlivou cestu ven, vrátím se a pas si opět u něj uložím. Rozešli jsme se jako staří známí a on mně hned několikrátě přál hodně štěstí. Bylo to dojemně srdečné, neboť v Austrálii se štěstí přeje zásadně jen jednou, což ve většině případů by jistě mělo stačit. Ten hodný muž ze zastupitelského úřadu si ale zřejmě myslel, že v mém případě toho štěstí je zapotřebí daleko více.

119. PLYNNĚ, AŽ DO GDYNĚ

Gdyně se mně líbila svými ulicemi, které to jaro byly plné kvetoucích stromů a čerstvého, mořského vzduchu. Naprosto a neprávem jsem se již cítil, že jsem na cestě do Austrálie, že vše nemilé jsem nechal za sebou v Československu. Teprve až večer, sedě v hotelu, jsem si uvědomil, že v podstatě jsem ještě ani nezačal.

Měl jsem sice australský cestovní pas, ale neměl jsem v něm polské visum, takže v Polsku byl nepoužitelný. Jediný způsob, který mně zbyl ze všech možných, bylo ilegálně opustit Polsko. Z nějakých neznámých důvodů jsem se domníval, že to bude snadnější než z Československa.

Ve Gdyni se mně ale na rozdíl od Československa naskýtal dvě nové příležitosti: odjet na moře s místními rybáři a v mezinárodních vodách přesehnout na jinou rybářskou loď, mířící do jedné ze zemí Západní Evropy, anebo se dostat na některou obchodní loď, kotvící v Gdyněském přístavu a s tou potom odjet. K tomu všemu jsem ovšem potřeboval najít někoho z místních obyvatel, kdo mně dá více informací a snad i jinak pomůže.

Když jsem se druhý den u snídaně zamýšlel nad mou situací, zjistil jsem, že uskutečnit ilegální zmizení bude ve Gdyni přinejmenším zrovinka tak těžké, jako překročit hranici z Československa. Polsky jsem uměl jen poděkovat a koupit si láhev vodky. Také jsem věděl, že když se mě někdo zeptá, co „šukám“, tak že myslí co hledám. Naštěstí směsicí pan-slovanských slov jsem se docela obstojně domluvil hned již ve Varšavě v tramvaji, kde jsem spolusedícímu ukázal lístek s adresou a on mně na jedné stanici řekl „tutej“.

Vydal jsem se do zaslužených ulic Gdyně a vyzbrojen turistickou



příručkou jsem navštěvoval jednu atrakci za druhou. V každém taxi jsem si pozorně prohlížel řidiče a zkoumal, zda se mně líbí natolik, abych mu vysvětlil, co v Gdyni vlastně „šukám“.

Až do oběda se mně žádný nelíbil a děsila mně představa, že některý, z doposud poznaných taxikářů, mně bude nápomocen při ilegálním útěku. Pozdě odpoledne jsem nasedl do jednoho taxi a řidič mně nabídl zatím nejlepší kurs za dolar a tvářil se velice přátelsky. Když se mně představil a řekl, že se jmenuje Wojtek, což jsem si přeložil jako Vojtěch, hned jsem věděl, že on je zatím tím nejvhodnějším kandidátem ke sdílení mého tajemství. Mám bratrance, který se také tak jmenuje a je to dobrý kluk, takže jsem neviděl žádný důvod, proč jeho polský jmenovec by měl být jiný. Domluvili jsme se na druhý den na výlet k otevřenému moři, což bylo nějakých padesát kilometrů, a já doufal, že budu mít dost času ho „vylustrovat“ více podrobněji.

Druhý den ráno Wojtek přijel přesně na čas a brzy jsme uháněli silnicí na sever. Cestou jsem stále ještě zkoumal, zda jsem si vybral správně a v domnění, že velice nenápadně z něj ty rozumy tahám, jsem se ho vyptával na všechno možné. Nakonec, po krátké procházce u moře, jsme si sedli na oběd do jedné restaurace a u kávy jsem se mu svěřil.

„Chci do Švédska“, sdělil jsem mu zcela nečekaně a on také zcela nečekaně vytáhl mapu Polska. Bylo na ní nejenom polské pobřeží, ale hlavně moře s označenými mezinárodními vodami. Řekl mně, že si tu mapu dal do auta již včera, protože si myslel, že ji budeme potřebovat. Vítězoslavně se usmál a já byl tím pádem ušetřen obšírného vysvětlování.

Wojtek měl nejenom mapu, ale znal i místní rybáře a slíbil, že je bude ještě ten den kontaktovat a zjistí všechny přístupné možnosti. Řekl to ovšem daleko podrobněji, ale já mu z toho rozuměl jen toto.

Když jsme rozebírali možnost, dostat se na loď v přístavu, vysvětlil mně, že do přístavu se dostanu, neboť on zařídí jakousi „přepustku“. Problémy ale viděl v tom, jak se dostanu na nějakou loď. Prvním problémem bylo nejprve to, že někdo z takové lodi mě tam vůbec bude chtít propašovat. Druhým problémem byla přítomnost polských vojáků u schůdků ke každé zahraniční lodi. Vycházejícím členům posádky dávali jakési papíry, které při zpáteční cestě od nich vyžadovali zase zpět. V tom jsme oba svorně ty problémy viděli a ani po několika skleničkách vodky jsme je nevyřešili. Wojtek jen potom jel jaksi více zvesela a zpíval mně polské písničky a u Gdyně zakončil polskou hymnou, ze které si jen pamatuji, že „Polska ještě nezgynula“.

Po večeri jsem nelenil a začal systematicky procházet jeden bar za druhým a hledal jsem někoho z posádky, některé zakotvené lodi. Takových bylo hodně a po trochu klábosení o kvalitách polské vodky, jsem se vždy dozvěděl, že to, co po nich žádám, je nemožné. Jeden švédský důstojník mně vysvětlil, že kdyby polské orgány zjistily, že jsem na jejich lodi, celou loď by zadržely, což by stálo firmu velké peníze a on by přišel samozřejmě o zaměstnání. To ač nerad, jsem přijal jako smutnou a realistickou skutečnost a přestal jsem se dalších vyptávat.

To předsevzetí mně vydrželo do půlnoci, kdy ta polská vodka mně můj úmysl rozmluvila. Začal jsem se bratřit s jedním postarším Fritzem z Heichendorfu, ze kterého se vyklubal informovaný vyznavač vodky a kapitán jedné rybářské lodi, zakotvené v přístavu. Tvrdil, že jeho loď nikdo nehlídá a že tam s ním mohou jít, že mně udělá moc dobré kafe. Nabídl se, že tam mohu zůstat a že mě odveze na ní do Hamburku. Je na celé lodi sám, má tam zásoby jídla na rok a kafe na deset let. Jediný problém viděl v tom, že mu jeho loď polské úřady možná zabaví, což on se dozví až za tři neděle u soudu. Nějak se totiž popletl a byl přistižen, jak lovil v polských výsadních vodách, takže proto musel do Gdyně.

To znělo lákavě, ale čekat na rozhodnutí soudu jsem nemohl. Má doložka končila za necelý týden a pokud bych riskoval a zůstal u přátelského Fritze na jeho lodi, mohlo by se stát, že by tu loď zabavili i se mnou. Takže jsem mu poděkoval a stačilo jen málo a dal bych mu i pusu. Místo toho jsme se jen objali a na rozloučenou jsme si dali do každé nohy jednu vodku, aby se nám šlo lépe domů.



120. JE TO ZÁZRAK ČI SPÍŠE NÁZNAK?

Svátek prvního máje jsem oslavoval na ulici spolu s tisíci jiných, kteří mě překvapili svým nadšením a přesvědčením, že oslavují právě ten „jejich“ svátek. Byl jsem překvapen, neboť jsem si živě pamatoval oslavy tohoto svátku pracujících v Československu, které se mně najedenou zdály být až pateticky ošizené a povrchní.

Wojtek mně hned druhý den ráno sdělil další neradostnou zprávu, a sice že rybáři souhlasili a za tisíc dolarů mě vyvezou na moře, ale momentálně nejedí a tak budu muset nějaký týden počkat. Věděl jsem ale, že čekat nemohu a tak jsem veškeré plány na útěk ze Gdyně zrušil.

Zbýval mně již jen jeden, poslední den ve Gdyni a tak jsem se rozhodl se ještě jednou projdu městem a koupím nějaké další, anglické knihy, které se v Praze koupit nedaly. V poledne jsem se zastavil na oběd v jedné restauraci a nikam nespěchaje, jsem po obědě restauraci opustil a zamířil do hotelu. Trvalo tak dobrých pět minut, než jsem zjistil, že jsem v restauraci nechal ležet na stole mé borsalino. Měl jsem v něm všechny své peníze, australský pas a i československý občanský průkaz s doložkou. Bylo to nadprůměrně hodnotné borsalino, neboť jen samotná částka v dolarových bankovkách, representovala cenu nového polského Fiata.

Ještě jsem se ani nestačil otočit zpět a už se mně vyjevily hrůzostrašné komplikace, které nyní nastanou. Byl jsem tím pádem naprosto bez peněz, bez dokladů a můj australský pas mohl skončit v rukou kriminálních či dokonce československé policie. Měl jsem naštěstí fotoaparát s dvěma objektivy, za který bych něco dostal a tak finančně bych tu ztrátu nějak přežil. Pomyšlení na jednání na československém zastupitelském úřadě mě děsilo.

Bylo mně totiž záhadou, že když jsem se opět přihlásil k trvalému pobytu do Záryb, tak hned po pár dnech vyhověli mé žádosti a vydali mně cestovní doložku k cestě do Polska. Přičítal jsem to ke zpoždění, s jakým se převáděla kádrová dokumentace z jednoho obvodu do druhého, popř. možná i tomu, že se tam našel někdo, kdo mě znal třeba ještě ze školy a nevěřil, že od té doby jsem se mohl stát tak strašným nepřítelem naší republiky. V každém případě jsem věděl, že to bude velice těžké vysvětlování, a s ohledem na nedávné sledování orgány StB jsem si byl i jistý, že mě pro jistotu na hranici hned zavřou.

Pospíchal jsem zpět do restaurace a litoval, že před odchodem jsem se nezastavil ještě na toaletě. Mé tělo mně totiž najednou začalo dávat najevo, že jsem v pěkné šlamastice, což by nemohlo s takovou intenzitou, kdybych se na té toaletě býval zastavil..

Vešel jsem do restaurace a prvý pohled mně hned podlomil kolena. U mého bývalého stolu již seděli nějací lidé a stůl před nimi byl žalostně prázdný! Zeptal jsem se číšníka, jestli nenašel mou taštičku, na což on odpověděl, že o tom nic neví a pokud někdo o ní něco bude vědět, tak to bude paní v šatně.

Jelikož jsem věděl, že paní v šatně nechodí od stolu ke stolu a nesbírá zapomenuté peněženky, mé naděje klesly pod bod mrazu. Když číšník o ničem nevěděl, tak potom jistě ani ta paní nevěděla!

Přišoural jsem se k šatně a co nejlépe pan-slovansky jsem se té paní zeptal: „Pani vyděla mojo borsalino?“ Potom jsem čekal, až se paní šatnářka přestane dívat, jako kdybych tam nebyl, a obrátí se ke mně. Sice se ke mně obrátila, ale dívala se stejně netečně. Sáhla dolů pod pult a položila na něj „mojo borsalino“!

Nic nechybělo, všechno tam bylo tak jak jsem to tam vždy měl! Poděkoval jsem polsky, aby překladem ty mé díky neztratily nic ze své neskonality a odměnil jsem ji nejenom úsměvem. Cestou zpět do hotelu jsem přemýšlel tak hodně, že se mně citelně rozpálily i uši. Nemohl jsem uvěřit, že obsluhující číšník o borsalině nic nevěděl a také jsem nevěřil, že by tak velký obnos vrátili jen pro mé modré oči. Do podvědomí se mně začalo vkrádat domnění, že jsem opět sledován a sledující orgány zajistily, abych vše dostal zpět. Policisté si jistě usoudili, že ztráta všech dokladů a peněz by znamenala přerušování mé protistátní činnosti, na kterou jsem se podle jejich názoru stále ještě chystal.

Možná, ale skutečně jen možná, že jsem těm dobrým lidem v restauraci ublížil a oni mně to skutečně poctivě vrátili. Byl jsem ale rozhodnutý a ještě ten den jsem z Gdyně odjel.

Najednou se mně zdál každý podezřelý : Ochotný Wojtek, paní v recepci hotelu a dokonce i ten májový průvod mně najednou připadal divně! Jen kapitán Fritz byl nade vše podezřelý a já stále věřil v jeho srdečnost.

Ve Varšavě jsem předal můj pas a nanovo splenou mapu přátelsky nakloněnému pracovníku ambasády a při procházce parkem jsem mu vše vylíčil. Řekl, že mu je líto, že se mé plány neuskutečnily, ale zároveň konstatoval, že mám být rád, že vše dobře dopadlo a nyní již nemám u sebe žádné inkriminující materiály, jako byl můj australský pas a ta mapa Evropy.

Se slovy díky jsem se s ním velice přátelsky rozloučil a s pocitem naprostého fiaska jsem usedl do vlaku, mířícího zpět do Prahy. Na hranici vše proběhlo bez problémů - byl jsem jedním z turistů, který se prostě vracel z Polska. Jelikož jsem do pěkné dívčiny měl hodně daleko, tak nikdo z hraniční kontroly o mě neprojevil zájem a to dokonce ani úřední.

Cestou do Prahy jsem se připravoval na to, co budu tvrdit na výslechu, až mě zavolají v souvislosti s Olgou. Tu jsem ve svých

představách již viděl se procházet po ulicích Londýna a měl jsem radost, že alespoň ona je venku. "Nacvičil jsem si scénu, kdy budu o sobě tvrdit, že jsem zapomenutý snoubenec a že Olgu miluji a ona se mně takto odvděčila! Měl jsem dokonce i připravené závěrečné crescendo: „No řekněte, jak by bylo vám soudruhu, kdyby vaše skoro-manželka vás zde nechala a sama si užívala života v Londýně?"

121. DĚDA KOŠIKÁŘ A VNUK TAXIKÁŘ

Říká se, že všechno špatné je pro něco dobré, a tak jsem cestou vlakem čekal na to „něco dobrého". Vrtalo mně hlavou, co by to mohlo být, ale nic, co bych uvítal, mě nenapadlo. Nakonec jsem usnul a smířil jsem se s tím, že se nechám příjemně překvapit.

V Praze jsem zjistil, že Olga bydlí u své kamarádky a přes má očekávání, v Londýně není. Povolení k zájezdu na jazykový kurs totiž nedostala a tak se stalo, že jsme se radostně uvítali a byli jsme rádi, že jsme opět spolu. Olga byla navíc i ráda, že mě nezavřeli, neboť si byla jistá, že se tak stane. Navíc se hrozila, že vězení nebudu mít lehké, obzvláště pokud mě zavřou do Plzně, kde její táta měl konexe. Takže to dobré, co na mě čekalo v Praze, bylo to, že jsme byli s Olgou opět pohromadě a mohli se radovat ze společně trávených chvil.

Jako obvykle, můj dobrý přítel Karel nám propůjčil jeho garsoniéru. Tam mezitím přibylo pár zcela zánovních pneumatik, na které jsme si položili žehlicí prkno a měli jsme tak velice účelový, konferenční stolek.

Karel pro mě našel místo taxikáře u Dopravního podniku Praha a Olga nastoupila k Československým aerolinkám. V kanceláři v Kotvě prodávala letenky a výhledově doufala, že se časem dostane na kurs pro letušky. Tím by se splnil její dávný sen, na jehož uskutečnění již obětovala léta studia na hotelové škole a spousty práce, námahy a odříkání. Po mnoha letech byla najednou velice spokojená a povznesená nad každodenní problémy všedních dnů. Vůbec jí nevadilo, že se musíme s ostatními v domě předhánět při obsazování několika málo parkovacích míst pod oknem paneláku a že od sousedů musíme poslouchat zvuky televizních programů. Nebýt mých prvních dnů taxikaření, dalo by se říci, že život se nám vrátil do normálních kolejí.

Hned ale první den, mé taxikaření zpřeházelo všechno, co jsem si od toho sliboval. Dostal jsem novou Volhu, se svítícím metrem, a celý proces spočíval v tom, že jsem se postavil na „štáfl", jak Karel odborně nazýval taxikářské stanoviště, a čekal až se najde někdo, kdo bude chtít někam odvézt. Když se tak stalo, zeptal jsem se „tak kam to bude?" a zapnul jsem metr. Na konci cesty jsem ten



metr zastavil, dostal jsem zapláceno, většinou o něco více, než bylo zřetelně vidět na tom svítícím metru, a rozjel jsem se k nejbližšímu stanovišti taxiků. Tam jsem čekal na dalšího zákazníka a přitom četl knížky, které jsem si koupil v Polsku.

Toto přesně jsem udělal mou prvou noc, coby pražský taxikář. Za tu nezapomenutelnou noc jsem měl jen jeden problém, a sice když jedna paní chtěla na jakési předměstí v Kobylis. Já tu ulici nemohl najít, protože to bylo nové sídliště a nebylo ještě na mapě Prahy. Nakonec jsme skončili velice blízko jejího osvětleného bloku bytů, od kterého ji dělilo jen jakési neosvětlené pole. To ji vůbec nevadilo a ochotně navrhla, že ten kousek přes to pole dojde pěšky.

Jezdil jsem do tří v noci a teprve ráno jsem spočítal můj prvý výdělek. Od tržby jsem odečetl kolik jsem podle najetých kilometrů měl odvést podniku a kolik mě stálo doplnění nádrže. Potom jsem chvíli klepal peněženkou, protože jsem nemohl uvěřit, že jsem prodělal něco přes dvě stě korun!

Naštěstí přijel Karel, kterého velice zajímalo, jak má prvá, taxikářská noc proběhla. Když jsem mu vše popsal, nestačil se střídavě smát a divit. Začal mě ujišťovat, že podle metru se jezdit nedá a dodal, že kdyby on tak jezdil, „prodělal by kalhoty“. To bylo totiž Karlovo oblíbené rčení, které jsem vždy slyšel, kdykoliv mně prodával jeho nenamontované lyže.

Seděli jsme dlouho a Karel mně vysvětloval, jak musím na metr hodit nějaký hadr, aby nebyl vidět, a od zákazníků žádat zhruba dvojitou cenu, kterou by ukazoval metr. To tedy, kdyby metr byl zapnutý a byl vidět. Takže jsem nevěděl nejenom kolik bych měl správně účtovat, ale nevěděl jsem ani, jak to s klidnou tváří oznámit zákazníkům. Jak jim vysvětlit, že jim účtuji daleko více, než oficiálně mají zaplatit. Jak jim vysvětlit celý ten zlodějský systém, který byl vžit a dokonce i zabudován do podnikových směrnic. Kdykoliv jsem totiž jel prázdný, platil jsem podniku za každý ujetý kilometr a samozřejmě jsem hradil také svůj benzín.

V tom roce 1978 mně bylo třicet pět let. Pracoval jsem v mnoha zaměstnáních, vyrovnal jsem se s mnoha situacemi, které nebyly zrovinka příjemné, a domníval jsem se, že jsem již životem zaškolený. Přesto jsem si po tom všem vysvětlování připadal najednou jako vesničan, který přišel poprvé do města. Nemohl jsem pochopit, jak takový, v pravém smyslu zlodějský systém, může existovat v tak regulované společnosti. Když jsem se na to zeptal Karla, ten odpověděl jako obvykle, že „všude tady je příšernej bordel“.

Za úplatek jsme si s Olgou „koupili“ garsoniéro v typickém domě, postaveném někdy před válkou, a kdyby jeho stěny mohly mluvit, jistě by vyprávěly o lepších časech. Z části kuchyňky jsme nechali udělat koupelnu a do druhé jsme postavili novou, montovanou kuchyňskou linku. Po všem tom, doposud přechodném bydlení, jsme byli naprosto spokojeni s tím co jsme měli.

V té době se Olga již smířila s jejím novým zaměstnáním, jako dispečerka taxi služeb a přestala během dlouhých, bezesných nocí potají plakat do polštáře. Dlouho nemohla pochopit, proč jí po pár týdnech, a bez naprostého vysvětlení, propustili z práce u ČSA. Její vysněný svět se jí sesypal jako domeček z karet a ztratila veškeré naděje na lepší budoucnost v Československu. S definitivní platností jsme se rozhodli emigrovat a bylo nám jasné, že to bude ilegální migrace, a ne zrovinka lehká zorganizovat.

Především jsme nemluvili s nikým o ničem, co souviselo s našimi plány. Předpokládali jsme, že máme odposlouchávací zařízení jak v bytě, tak i v autě. Takže jsme mluvili jen o tom, co jsme chtěli, aby StB orgány o nás věděly.

Brzy jsem i poznal jednoho taxikáře, kterého neobyčejně zajímalo vše o nás. Využil jsem toho a zcela srdečně jsem mu sděloval vše, co jsem chtěl, aby to předal dál. Neopomenul jsem se mu pochlubit, že občas povozím cizince za valuty, což ostatně dělali všichni taxikáři, pokud se jim k tomu naskytla příležitost. Já to ovšem tvrdil s notnou dávkou nejistoty, předstíraje, že něco takového dělám jen výjimečně a že se především bojím takovouto protizákonnou činnost provozovat.

Ač jsem se snažil sebevíce, občas se stalo, že shodou okolností jsem se ocitl v situaci, která se přičila tomu nevinnému obrázku, který jsem se snažil o sobě vytvářet. Po prvním dnu taxikářství jsem věděl, že jako regulární taxi se v Praze neuživím. Prostě jsem nemohl mít vypnutý metr a drze požadovat částky, které byly sice úměrné k provozu taxíku, ale neúměrné v porovnání s částkami na taxametru.

Zkusil jsem proto jezdit pro pár podniků a vozit jejich představitele po všech možných čertech. Na fakturu jsem musel připsat daleko více najetých kilometrů a potom je honem najezdit, abych na konci měsíce měl najeto na zaplombovaném tachometru ty čtyři tisíce kilometrů, které nám byly předepsány na každý měsíc. To bylo v podstatě také okrádání, jen jsem neokrádal jednotlivce, ale firmy.

Nakonec jsem se dal jen na vození turistů po Praze. Němci se obvykle před nasednutím do taxi ptali, co to bude stát, a třeba k hospodě „U Fleků“ jsem jim odpovídal „ Mit fünf Mark, sind Sie dabei!“, což v té době byl populární inzerát na loterii v Německu.

Pět marek nebylo pro Němce nic a pro mě to na černém trhu representovalo dvojnásobek ceny, kterou by jim účtoval můj poctivý taxametr. Na celodenní zájezdy jsem účtoval pět dolarů na hodinu, v čemž bylo zahrnuto všechno ježdění i s průvodcovským výkladem, který jsem se rychle naučil.

Jednou se mně stalo, že projížděje Holešovicemi jsem uviděl dva ortodoxní židy, rozhlížející se bezradně po ulici, zaplněné zaparkovanými auty. Zastavil jsem a anglicky se jich zeptal, zdali nepotřebují mou pomoc. Potřebovali, ale hned chtěli vědět, kolik to bude stát do hotelu Intercontinental. Řekl jsem jim zhruba dvojitou sumu, co by ukázal můj poctivý trouba taxa metr. Když se mě hned zeptali, o kolik jsem tu částku předražil, řekl jsem jim, že o sto procent.

Než se stačili domáhat důvodu k předražení, vysvětlil jsem jim, že „business je business, berte nebo ne!“ Oba se zasmáli a mou nabídku přijali. Ten samý den jsme se domluvili a druhý den jsem je vozil po Starém městě a další den jsem je vezl do Terezína. Když jsme se na letišti loučili, byli jsme již domluveni, že přijedou z New Yorku další. „Za tu samou cenu, OK?“ se chtěli ujistit a já je ujistil, že ano.

Jednoho dne jsem vozil rodinu z Argentiny. Byli v Praze poprvé a chtěli toho vidět co nejvíce. Hlavně se zajímali o kostely, a to speciálně o jeden kostel s „Pražským Jezulátkem“. Prý je velice známý i v Argentině a tak jsem je tam zavezl a překládal do angličtiny vše, co jsem našel v turistickém průvodci a na lístcích, položených u vstupu do kostela. Samozřejmě si chtěli koupit také spoustu náboženských suvenýrů a pohledů, což jsme v různých prodejnách nakoupili. Jelikož se jim toho do zavazadel vešlo jen málo, po jejich odletu jsem vše, co si u mě zanechali, zabalil a poslal jim poštou do Buenos Aires.

Tušil jsem, že mé aktivity budou tuze očividné a dříve nebo později se s obnovenou chutí do mě opět pustí StB.

(Příloha 16)

ZÁZNAM číslo 6/79 - 11.5.1979

Dlouhý Jiří, nar. 15.2.1943 - osoba v zájmu StB -
prodej pohledů západoevropským turistům za valuty.
Krcí jméno DOKTOR č. 4525

Pramen sdělil, že jistý Dlouhý Jiří, stáří kolem 37 let, taxikář dopravních podniků hlavního města Prahy prodává západním turistům, kteří navštěvují Prahu pohled, na kterém je jeden z Pražských kostelů a „Pražské jezulátko“. Výše jmenovaný má celé štosy těchto pohledů a prodává je cizincům za valuty,

nejčastěji jeden pohled za jeden dolar.

Jinak se jedná o muže, který v roce 1967 emigroval do Austrálie a po 7 letech se vrátil, ale protože jeho otec má být významným funkcionářem, tak za to žádný trest neměl. Dostal jenom zákaz výjezdu do všech států, a proto v loňském roce, když byl vyhodnocen jako nejlepší taxikář Prahy a odměna byl zájezd do SSSR, tak nikam nemohl jet.

K jeho osobě Pramen dále sdělil, že je nábožensky založen a navštěvuje často různé kostely v Praze. Co se týče jeho zaměstnání - taxikaření, tak jezdí jenom zakázky, vozil např. delegáty Meziparlamentární unie na zasedání do hotelu Intercontinental.

2. Jedná se o prodej pohledu „Pražské jezulátko“ zahraničním turistům za valuty.

3. Nedokumentováno.

4. Vzhledem k tomu, že osoba je v zájmu S-Stb, neboť k ní již byly některé poznatky již zaslány, poslat zprávu A.StB Praha k dalšímu možnému operativnímu využití.

5. Ustanovení osoby: Dlouhý Jiří, nar. 15.2.1943, bytem Praha 10, U nových vi 1349-27, zaměstnán jako taxikář DP hl.m. Prahy - P-2, Trojická 20.

6. Jedná se objektivní poznatek, během schůzky nedošlo k dekonspiraci jako ze strany AG tak ŘO.

7. Pramen byl zaúkolován, aby se pokusil sehnat výše uvedený pohled s „Pražským jezulátkem“.

Řídicí orgán krim. služby

/podpis/

nstržm Nikl Vladimír

Karel byl se mnou neustále ve styku a neustále mě informoval, kdykoliv se dozvěděl nějakou novinku. Když jsem se mu jednou svěřil, co a jak vše provozuji, vysvětlil mně, že okrádat české občany je daleko bezpečnější, než účtovat ve valutách a valuty navíc prodávat na černém trhu. Poradil mně, abych byl daleko více opatrnější a prodával ty valuty raději přímo jeho tátovi, který měl u tržnice prodejnu masa.

123. VŽDYCKY JENOM AMERICKY

(Příloha 17)

Oddělení pasů a víz FMV 14. listopadu 1978

Praha

Daniel Nicolas, nar. úzačerněno/ st. př. Luwaitu -
sdělení

Při provádění kontroly přihlašovacích lístků VC z
ubytování zařízení bylo zjištěno, že v Grandhotelu
Moskva v Karlových Varech byl ve dnech 7. - 8. 9.1978
ubytován kuwaitský státní příslušník Nicolas D a n i
e l, nar. /začerněno/ obchodník, bytem Kuwait, spolu
s československým občanem Jiřím D l o u h ý m, nar.
15.2.1943, bytem Záryby 21, okr. Mělník.

D a n i e l přijel do Československa dne 31.8.1978
přes /nečitelnou Prahu na 5 dní.

Poznatek zasíláme k případnému dalšímu využití.

Zpracovala: /nečitelný podpis/

Rozdělovník: 1x SPV F MV Praha

1x OS SNB Mělník

1x O PV Karl. Vary

Jeden pošmourný den jsem odvážel jednoho Kuvajtského turistu na letiště. Byl to mladík, který se přijel podívat do Prahy, o které toho již tolik slyšel. Po příjezdu se ubytoval v hotelu Central na Starém městě a po pár dnech se rozhodl, že Praha není to, co očekával. Po celé dva dny se nudil, neboť se nemohl s nikým domluvit, všude narazil na jemu nezvyklé situace a tak se rozhodl, že se vrátí domů.

Recepční Eva si pozorně vyslechla jeho lamentsy a nechtěla uvěřit, že ho ani do Lucerna baru nepustili. Vzpomněla si na mě a netrvalo dlouho a milý Nicolas již seděl v Lucerna baru. Můj přítel Petr tam pracoval jako vrchní a tak jsem měl speciálně v tomto nočním podniku otevřené dveře. Tam jsme se domluvili, že Danielovi ukáží z Československa více, než s čím se průměrný turista setká, a tak příštích pět dnů jsme byli v Karlových Varech, Mariánských a Františkových Lázních.

Když se poprvé napil v Karlových Varech minerální vody, nechápal, proč tam ty spousty lidí jezdí. Voda mu moc nechutnala a on si byl jistý, že to je právě ta jediná atrakce, která ho v lázních čeká.

Takže jsem vyjednal koupele, masáže a večer na baru se o něj, fešáka, dívky málem praly. Když jsem ho odvážel na letiště, odjížděl bez zlaté tabatěrky, zapalovače a bůhví čeho ještě, co ve své dobrotě rozdál těm dívčínám, co tu pračku o něj vyhrály. Sliboval,

že co nejdříve zase přijede a všem těm dívčínám navíc slíbil, že jim i napíše a ať se mezitím rychle učí anglicky. Jen nerad opouštěl Československo a jak sám tvrdil, něco podobného za svůj mladičký život ještě nezažil.

Na letišti jsem jezdil často, ale jen málokdy jsem tam stál na taxi stanovišti, protože tam nevládla zrovinka moc přátelská atmosféra. Takže kdykoliv jsem tam jel, vždy jsem se hned vracel zpátky do Prahy.

Jednoho rána jsem zrovinka zabouchl kufr a chystal se odjet, když na taxi radiu hledali někoho, kdo umí anglicky. Přihlásil jsem se a upozornil dispečink, že do hotelu Jalta na Václavském náměstí se nedostanu dříve, jak za dvacet minut. Hosté souhlasili, že si počkají a za těch dvacet minut jsem stál před hotelem, v čisté, naleštěné a navoněné Volze.

Ve vestibulu hotelu postávali tři, zcela zjevně Američané, a hned jsem se dovítípl, že to jsou právě oni, co si potřebují promluvit v Praze s řidičem taxíku. Přistoupil jsem k nim a oni na mě svou americkou angličtinou vychrlili otázky, které mě zprvu velice překvapily.

Chtěli toho vědět hodně, ale nejvíce ze všeho chtěli vědět, jestli vím o nějaké staré, malé, zanedbané železniční stanici a jestli vím o nějakém starém, zanedbaném kostele, který by mohli zbourat.

Abych je hned na začátek potěšil, řekl jsem jim, že takových železničních stanic a kostelů je v Československu spousta. Chtěl jsem jen vědět, co zamýšlejí pod tím „bouráním“? Nedovedl jsem si představit, že by nějaký turista přijel až z Ameriky, jen aby si tu zboural kostel.

Sedli jsme si tedy do kavárny a oni mně vysvětlili, že reprezentují jednu anglickou televizní firmu a chtějí v Československu natáčet film, s pravděpodobným názvem „Sophie's Choice“. Bude to film s válečnou tematikou a k tomu potřebují právě to nádraží, které musí vypadat jako za války, a aby film vypadal autenticky, potřebovali i kostel, který se musí vyhodit do povětří.

Jezdili jsme tedy po Čechách a já jim ukazoval některé zanedbané a málo používané železniční stanice, ukazoval jsem jim kostely, ale nikde jsme nemohli najít nikoho, kdo by mohl vystavit povolení k jejich zbourání.

Také jsme zajeli do Mostu, kde ta samá firma právě natáčela film „Na západní frontě klid“. Velice dobře jsem se najedl v jejich polní kantýně, sedě mezi zakrvácenými a obvázanými vojáky, kteří se cpali ještě více než já. Byli to všichni příslušníci VB, kteří hráli jak německé, tak i francouzské vojáky. Všichni podružně seděli u jednoho stolu, povídali si o právě proběhlém boji. S těmi obvazy a namalovanou krví, mně připadali jako skuteční, ostřílení frontovní bojovníci. Tenkrát mě napadlo, jaké by to bylo krásné, kdyby války probíhaly jen takto, s namalovanou krví a falešnými obvazy.



Mé taxi bylo neustále „obsazené“, neboť jsem měl neustále zapnutý taxametr. Odvody podniku se totiž podle taxametru nepočítaly a tak bylo jedno, jestli běžel či ne. Běžící taxametr jsem velice úspěšně používal k odrazení případných zákazníků, kteří se mně do auta drali a chtěli někam odvézt. Nemohl jsem jim vysvětlovat, že abych neprodělal, musím jim účtovat daleko více, než je na taxametr. Většina z nich by to totiž ani nepochopila. Takže jsem vozil jen turisty a místním zákazníkům jsem se omlouval - byl jsem obsazený a „čekal na zákazníka“, což bylo v podstatě pravda. Oni pro mě zákazníkovi totiž nebyli.

Nejvíce turistů bylo vždy kolem Václaváku a Staroměstského náměstí, a tak jsem stál většinou zaparkovaný někde poblíž. Jedno dopoledne jsem spatřil tři typické Američany, jak bezradně konzultují mapu Prahy. Zastavil jsem u nich a zeptal se, zdali potřebují pomoc s překladem.

Všichni tři zájásali a byli nadšeni, že se našel někdo, kdo jim poví, kde koupit křišťálové sklo a kde mají nejlepší pivo. Vozil jsem je potom celý den a neopomenul jsem jim ukázat i Vyšehrad a Hanavský pavilon, s krásným výhledem na Vltavu. Když jsme tam stáli a já jim vysvětloval, že Karlův most byl postaven ve čtrnáctém, a ne minulém století, jednomu muži, ve světlém baloňáku vedle nás, začala najednou mluvit skrytá vysílačka. Sice se honem ztratil a tři kluci američtí si toho ani nepovšimli, ale já to zaznamenal. Ačkoliv se mně nechtělo věřit, že jsem opět ve středu zájmu StB, jiné vysvětlení jsem ale neměl.

Bylo pozdní odpoledne a mladíci v džínách chtěli již do hotelu. Bydleli v Intercontinentálu a tak jsme tam byli coby dup. Než zaplatili, trvali na tom, že musím jít s nimi do jejich pokoje a napít se s nimi na rozloučenou.

Věděl jsem, že vstup do hotelové části je pečlivě sledován a ještě pečlivěji zaznamenáván, a to bylo přesně to, co jsem potřeboval v mé situaci co nejméně. Jenže vysvětlujte to třem postarším klukům, kteří byli poprvé v Československu! Nakonec jsem všechno vysvětlování vzdal, zaparkoval auto u hotelu a šel s nimi nahoru do jejich pokoje.

Prvé, co mě vyděsilo, byly americké uniformy, visící na otevřených dveřích skříně. Na můj nechápavý pohled mně jeden vysvětlil, že jsou příslušníci amerického letectva a že do Prahy přivezli nějakou „tajnou“ delegaci. Smáli se a ze sympatie mě přesvědčovali, že oni také nevědí, koho to vlastně přivezli.

To jsem ve své situaci potřeboval přesně tak hodně, jako díru do hlavy! Šance, že bdělé orgány StB uvěří, že naše setkání bylo náhodné, byla samozřejmě nulová. Hned mě napadlo, jestli bych

neudělal lépe, nevracet se vůbec domů a jít se rovnou přihlásit, ať mě zavřou! Bylo by to určitě lepší, než aby pro mě přišli ve čtyři ráno a vzbudili tak celý dům.

Nakonec jsem nechal přemýšlení, vypil s nimi jednu láhev Coca-Cola, popřál jim šťastnou cestu a co nejvíce nenápadně jsem zmizel z hotelu. Byl jsem si jistý, že se mně podařilo zatlouct si další hřebík do rakve mé případné budoucnosti v socialistickém Československu.

125. BEZ DOVOLENÍ A POVOLENÍ

K mému velkému překvapení jsem jednoho dne zjistil, že Ruzyňské letiště mně bylo v mnohém osudné. Po zkušenostech s čs. úřady jsem již věřil, že kdybych si nešel pro ten balík z Nepálu, dodnes bych měl svůj starý australský pas a mohl v něm nostalgicky listovat. Také jsem věřil, že nebýt jedné, specifické cesty na letiště, nezažil bych něco, o čem se mně ani v mých bláznivě fantastických snech nikdy nezdálo.

Celá neuvěřitelná historka začala zcela prozaicky - odvezl jsem jednoho holandského turistu na letiště, on si vzal zavazadla a zmizel za skleněnými dveřmi vchodu. Než jsem ale zabouchl kufr, vysoký, velice dobře oblečený muž, mně podal jeho kufr a s naprostou samozřejmostí si usedl do mého taxíku.

Nečekal jsem až na mě příběhovou taxikáři, stojící na taxi stanovišti, a budou chtít toho postaršího pána přetahovat do jejich taxíku. Necítil jsem s nimi žádné sympatie, neboť to byli taxikáři, patřící k vybrané skupině „spolehlivých“ a kteří jako jediní mohli právě na tom stanovišti stát a čekat na zákazníky.

Naskočil jsem za volant a zmizeli jsme dříve, než k nám kdokoliv mohl doběhnout. Ten vysoký pán byl Němec a kupodivu se mu zamlouvala má němčina a dokonce mně tvrdil, že mně vše rozumí. Také se mu zamlouvala má Volha, kterou jsem neustále čistil a která na dlažebních kostkách Prahy, budila v turistech pocit solidnosti. Nejvíce byl ale spokojen s mou jízdou, protože jsem nikdy nepospíchal a jezdil jsem „vyhlídkovou rychlostí“. Zákazníci tak měli čas si se mnou nejenom povídat, ale i občas něco zajímavého zahlédnout.

Mířili jsme si to do hotelu Intercontinental a milý pán se mně představil a já nevycházel z údivu. Ten prošedivělý, elegantně vypadající muž se jmenoval Dr. Helmut Schellknecht a byl prezidentem Bundestagu. Jeho krásná vizitka uváděla ještě i telefonní číslo na něj do Bonu a celkově velice impozantně zdůrazňovala důležitost osoby, kterou reprezentovala. Svěřil se mně, že v Praze pobude více jak týden a chtěl vědět, zdali bych ho mohl po celý ten čas vozit v mém taxi. Byl účastníkem sjezdu Mezinárodní
510

parlamentární unie a celkové vození bude spočívat v tom, že ho ráno odvezu z hotelu, budu na něj čekat a zase ho odvezu zpět do hotelu. Ani nemusel dodávat, že účet zaplatí německá ambasáda a já již entusiasticky kýval hlavou na souhlas.

Byla neděle a domluvili jsme se, že pro něj přijedu do hotelu v pondělí, v osm hodin ráno. To odpoledne jsem ještě vozil pár turistů po pražských kostelech a když mně to odpoledne po taxi-radiu oznámili, že do Intercontinentálu v pondělí nemám jezdit, že vše je již zorganizováno jinak, vůbec jsem nebyl překvapen. Jak by mohla policie nechat tak významnou návštěvu jezdit v taxíku neprověřené osoby?

Když přišlo pondělí ráno, Olgu jsem odvezl do zaměstnání a sám jsem si zamířil do jedné, již otevřené restaurace na snídani. Než jsem ale zaparkoval, volali mě na taxi-radiu a mám prý okamžitě jet do hotelu Intercontinentál. Tam na mě čeká zákazník, který odmítá jet s kýmkoliv jiným!

Jedna, dvě, tři, zahučela převodovka a za chvíli jsem stál před hotelem, kde se již procházel Dr. Schellknecht. Když nasedl, vysvětlil jsem mu události předešlého dne a on mě ujistil, že si to myslel hned od samého začátku, když jsem se před hotelem neobjevil. Ujistil mě, že s nikým jiným jezdit nebude a basta!

Takže jsem milého, nyní i velice sympatického pána, odvezl před parlament a zaparkoval na místě, označeném „Pouze pro diplomatické vozy“. Když si ostatní řidiči zahraničních limuzín zkoumavě prohlíželi mou Volhu, chvílemi se mně zdálo, že se Volha natřásá pýchou z tohoto dosaženého statusu. Když si potom prohlíželi mě, snažil jsem se tvářit důležitě, neboť jsem asi důležitý musel být, když mně nyní zaměstnávala německá ambasáda!

Dr. Helmut Schellknecht
Secretary General
of the German Bundestag

Bonn
Bundeshaus

Tel. 16 28 00
16 21 57

Samozřejmě, že jsem si již plně uvědomoval, jaký dopad bude toto vše mít na mé StB záznamy! Opět neuvěřitelná náhoda mně napomohla se dostat do blízkosti velice důležité osoby a věděl jsem, že zcela prostě pravdě nikdo neuvěří! Takže jsem si na tom parkovišti četl a někdy i jen přemýšlel, jestli bych si neměl vymyslet něco, co by znělo více pravděpodobněji než samotná pravda. Třeba, že Dr. Schellknecht je ten německý kluk, co byl v mamčině rodině před válkou na výměnu, anebo, že on je mého třetího strýce Ládi, strýce bratra dcery manžela bratranec.

Případné výslechy však byly minimálně ještě týden přede mnou a tak jsem se rozhodl, že vše vymyšlení nechám na poslední dny. Báł jsem se totiž, že něco z toho zapomenu a tím se prozradí má konspirace.

126. CO NEZMŮŽE JEDNA RŮŽE

Koncem týdne zasedání jsem vezl do hotelu nejenom Dr. Schellknechta, ale i jednoho oficiála z německé ambasády. Samozřejmě jsem poslouchal vše o čem mluvili a potají jsem se vůbec nedivil tvrzení toho pána z ambasády, že vstupenky na Laternu Magiku jsou všechny vyprodány. To divadlo totiž bylo posuzováno jako jedna z největších kulturních atrakcí večerní Prahy, a znalí turisté pravidelně zaplňovali jeho hlediště až k prasknutí.

Já ale znal Oldu, který vždy ochotně vstupenky sehnal, a to i třeba na představení, konané ten samý večer. Olda v tom divadle pracoval a vždy nějakým zázrakem našel pár vstupenek, na které se při prodávání „zapomnělo“. Byl jsem jeho stálým zákazníkem, neboť turistů, kteří chtěli vidět Laternu Magiku, bylo v Praze hodně.

Když jsem se při té jízdě společně s Dr. Schellknechtem dozvěděl, že ani Ústřední výbor KSČ nemohl žádné vstupenky sehnat, seděl jsem v autě jako na trní. Byl jsem si totiž jistý, že jako vždy, Olda nějaké lístky sežene. Tentokrát se ale nejednalo o jakési inkognito turisty, ale o oficielní návštěvu v Německa a to by mohlo dopadnou katastrofálně, jak pro mě, tak hlavně pro Oldu.

Nakonec jsem to nevydržel a když jsme zastavili, nejprve jsem se jim omluvil, že jsem poslouchal jejich hovor. Oběma udiveným pasažérům jsem potom sdělil, že čtyři lístky na druhý den večer možná seženu, pokud budou ochotni zaplatit v markách, v jejich oficielním kursu. Pán z ambasády se začal uchichtávat, ale Dr. Schellknecht mě bral vážně a chtěl dokonce platit předem. Slíbil jsem mu, že mu příští den ráno sdělím, jak jsem pochodil a hned jsem jel za Oldou.

Olda ani nemrkl a za chvíli jsem držel v ruce čtyři nejlepší lístky na představení Laterny Magiky. Dal jsem je do obálky a druhý den

jsem je jen tak, jakoby mimochodem, předal jášajícimu panu Dr. Schellknechtovi. Byl velice udiven, neboť se najednou přesvědčil, že strana KSČ nebyla vůbec tak všemocná, jako nějaký taxikář, spolčený s pracovníkem divadla.

Večer jsem vzal Dr. Schellknechta s jeho manželkou a jednoho pracovníka německé ambasády, také asi s jeho manželkou, namačkané v mém taxi do divadla Laterna Magika. Když jsme přijeli před divadlo, zaparkoval jsem s naprostou samozřejmostí na zákazku zastavení a věděl jsem velice dobře, že auto StB, které nás neustále sledovalo, se postará o případné nedorozumění s uliční policií.

Ještě na chodníku mě Dr. Schellknecht chytil za ruku a důvěrně a šeptem, se mě zeptal, jestli ty vstupenky jsou skutečně pravé, nefalšované. Báł se mezinárodní ostudy, pokud takové nebudou!

Věděl jsem, že na Oldu je spolehnutí a tak jsem svatosvatě odpřísáhnul, že jsou pravé a s naprostou jistotou jsem s nimi šel až do divadla. Tam byla ta samá paní, co uváděla diváky na místo, kdykoliv jsem tam přivedl nějaké prominentní turisty, a jako vždy, s díky ode mě přijala růži s malou pozorností, a potom se již jen věnovala mým čtyřem protežencům.

Po divadle jsem odvezl všechny zpět do hotelu a Dr. Schellknecht se mně přiznal, že byl sice neobyčejně pobaven představením, ale daleko více ho pobavila epizoda se vstupenkami. Jeho paní mně také poděkovala, ale neušlo mně, že si nepřestala s notnou dávkou nevíry prohlížet jak mě, tak i moji Volhu. Byl jsem přesvědčen, že nevěděla, co si o mně myslet.

Když jsem viděl ty její značné potíže, nedovedl jsem si vůbec představit, jaké potíže budou mít s celou situací „soudruzi na příslušných odděleních StB“. Hlavně jsem si neuměl představit, jaké potíže budu mít z toho všeho já!

127. PRAHOU, NE TAK DRAHOU

Jeden pozdní večer, kolem půlnoci, jsem Na Příkopech spatřil několik turistů, sedících na kufrech, uprostřed širokého chodníku. Bylo na nich vidět, že jsou celí znavení a i otrávení skutečností, že sedí právě tu a ne v nějaké dobré hospodě. Podle oblečení jsem usoudil, že to jsou Němci a tak jsem zastavil a německy jsem se jich zeptal, co se děje, že tu tak smutně sedí?

Jedna dívčina z těch dvou párů na kufrech mně odpověděla, že nemají kde spát. Přijeli do Prahy ze Západního Berlína a vůbec je nenapadlo si dopředu rezervovat hotel. Bez úspěchu zkoušeli všemožné a nyní byli již odhodláni jít zpět na nádraží a tam nějak tu noc přežít.

Zeptal jsem se jich, zda-li jsou ochotni zaplatit hotel v markách, což oni nadšeně souhlasili a já je naložil a jel jsem s nimi do nedalekého plovoucího hotelu Albatros. Když jsme tam zastavili, mí němečtí turisté mě zklamaně ujistili, že v tomto hotelu mají plno, protože přesně tam již byli a žádné pokoje volné nebyly.

Ujistil jsem je, že se jistě dva pokoje pro ně najdou a brzy se z nevěřících stali věřící. Byli tak nadšeni obratem situace, že jsme se domluvili a já je další dva dny vozil po Praze, po restauracích a po muzeích. Byli velice překvapení, že právě v restauraci, kam chtěli den před tím na oběd a kde na všech volných stolech byly cedulky „Reservováno“, se najednou pro ně našel stůl a obsluhující personál se o ně nadmíru dobře staral.

Vysvětlil jsem jim, že všechno organizuji tak, aby každý zúčastněný byl velice dobře odměněn. Vše jsem platil v korunách a mí turisté mně to platili samozřejmě v markách. Na černém trhu jsem za západní marky dostal jednou tolik, kolik dostávali turisté v bance. Jen proto jsem si mohl dovolit všechny podělit a zároveň i ušetřit oběma mladistvým němcům, kteří vše financovali, i spoustu peněz. Když jsem je v neděli večer odvážel na vlak, byli jsme již domluveni, že opět přijedou, ale tentokrát je přijede hned celá skupina.

Netrvalo dlouho a dostal jsem telegram - skupina patnácti dychtivých turistů z Berlína přijížděla na nádraží Praha - Střed! Zamluvil jsem hotel, večere v prvotřídních restauracích divadelní lístky a u příjezdu jsme již na ně čekali s třemi taxíky. Skupina se skládala z původních dvou, mladých manželských párů a ostatní členové skupiny byli také mladí. Jak se později ukázalo, byly to zřejmě nemanželské páry, anebo nebrali manželství zcela vážně.

Po několika pivech mně jeden z nich u Fleků gratuloval k velice dobře zorganizovanému zájezdu a chtěl vědět, jestli moje cestovní kancelář prodává také jiné zájezdy. Slyšel, že Karlovy Vary prý stojí za návštěvu.

Jelikož jsem nevěděl, co ti z těch dvou manželských párů napovídali těm všem nemanželským párům, řekl jsem že ano, že podnikáme zájezdy po celé republice a jejich průběh podřizujeme přání zákazníků. To se mu hrozně líbilo, plácal mě po zádech a při každém plácnutí opakoval, že to je „recht“.

Když jsme je odvezli na vlak, byli jsme již opět domluveni, že mně napíší a opět přijedou. Mým úkolem do té doby bylo zajistit pro ně jeden či dva komfortní autobusy.

Pokud ale napsali, anebo nedej bože, dokonce přijeli bez čekání na mou odpověď, tak potom asi zase seděli v ulici Na Příkopě na chodníku. V té době jsem totiž v Praze již nebyl. Doufal jsem jen, že se něco málo ode mě již naučili jak to v Praze chodí, a nakonec na tom chodníku přeci jenom nespali.



Jezdil jsem po Praze taxíkem již druhý rok, pravidelně jsem odevzdával podniku peníze, neměl jsem žádnou bouračku a ani na mě nepřišla žádná stížnost. Pokud jsem musel vézt místní zákazníky, vždy jsem zapnul metr a účtoval jsem jim přesně podle metru. Podle názoru podniku jsem byl přímo vzorovým taxikářem a tak se stalo, že mě jednou odměnili za dobrou práci výletem do Leningradu.

Rusko a jeho kultura mě vždy fascinovalo. Leningradské divadlo bylo již léta na vrcholu mých vysněných přání a Kirovský balet jsem považoval ze to ultimátní, co v tomto oboru existovalo. Takže jsem zájezd velice uvítal, ale věděl jsem, že ani do SSSR mě StB nepustí. Věděl jsem také, že se již nejednalo o prevenci mé možné emigrace, neboť sovětské Rusko bylo hlídané daleko více než Československo. Jednalo se totiž o jakousi primitivní formu osobní vendety některých orgánů StB. Zcela nevědomky jsem jim unikal z jejich „důmyslných“ sítí, které kolem mě neustále lícili a působil jsem jim tím jistě spoustu nepříjemností v jejich kariéře.

Tudíž jsem na podniku oznámil, že ten zájezd mají raději dát někomu jinému, neboť já nedostanu povolení k výjezdu. Všichni přítomní, kterých bylo hned několik, se mně smáli, neboť ještě neslyšeli, že by někoho kdy nepustili do Sovětského svazu. Když jsem je ujistil, že můj trestní rejstřík je prázdný, závodní výbor se rozhodl se za mě zaručit, což považovali za ultimátní garanci k dostání doložky do občanského průkazu.

Na Správě pasů a víz ovšem nesdíleli jejich názor a cestu do Leningradu mně zamítli. Všichni seznámeni s touto situací, si mě při našich setkáních najednou začali podrobněji prohlížet a na štaflech si taxikáři povídali o jednom taxikáři, který je tak „provařenej“, že ho ani do Ruska nepustí!

Samozřejmě se mně to nelíbilo. Být vystaven zlovůli závistivých a někdy až i primitivních osob, nebyla situace, kterou jsem považoval za žádoucí. Měl jsem již připraveno několik alternativ k ilegálnímu opuštění Československa, ale žádnou jsem nepovažoval za bezpečnou pro Olgu. Věděl jsem, že pokud Olga nevyjede na zcela legální cestovní pas a povolení, může se stát cokoliv. Neodpustil bych si, kdyby se takový útěk nepovedl a Olga se dostala do vězení.

Nakonec jsem se rozhodl, že zmizím sám a jelikož jsme již byli manželé, navíc řádně zaregistrovaní i na australských úřadech, věřil jsem, že po nějaké době by Olgu museli pustit z důvodů sjednocení rodiny. Byl to ale plán na mnohá léta a ani jednomu se nám do něj nechtělo.

Jedno překrásné letní ráno jsem se setkal ve městě s Karlem, který hned chtěl vědět, jestli jsem slyšel poslední zprávy. Ujistil jsem ho že ne, neboť jsme ani televizi, ani rádio doma nepouštěli. Mým ujištěním byl velice rád, neboť tím pádem byl prvý, kdo mně tu radostnou zprávu nahlásil. Spustil o Rumunsku, o Jugoslávii, o Bulharsku a trvalo chvíli, než jsem si konečně uvědomil, v čem je ta zpráva tak radostná!

Rumunsko se totiž najednou rozhodlo československým turistům, projíždějícím do Bulharska, účtovat za benzin v dolarech. Takže tisícům turistů, kteří zamýšleli jet na dovolenou do Bulharska, musely československé úřady dát buď dolary, anebo povolení k tranzitu přes Jugoslávii. Ta byla normálně uzavřená pro držitele „šedivých“ cestovních pasů, právě takového, jako měla v té době Olga.

To léto 1979 jsem již byl natolik vyděšený, že jsem nikomu nic neříkal a své pocity jsem zakrýval i před tak dobrými kamarády, jako byl Karel. Takže jsem jen řekl, že na nějaké Bulharsko kašlem a zdůraznil jsem, že já bych tam stejně nemohl. Začal jsem se bavit o tom, jak pojedeme s Olgou na ryby na jih Čech a snažil jsem se udělat dojem, že ta zpráva mě nechává zcela klidným.

Takovéto divadélko jsem ovšem nehrál jen pro Karla, ale také pro případné odposlouchávací zařízení v autě a v našem bytečku. Takže s Olgou jsme znovu o celé záležitosti mluvili jen na rybách, u hladiny Orlické přehrady, kde jsme svá tajemství šeptali do korun stromů.

Několik prvních nocí jsem ovšem spal jen velice málo a přemítal jsem o všech možných alternativách, které se nám najednou nabízely. V podstatě jsme měli možnost koupit pro Olgu pobyt v Bulharsku, koupit nějaké auto a Olga se vydá sama na cestu. Já pojedu sám, na falešný pas, a v Jugoslávii se setkáme. Tam si vyzvednu můj australský pas a Olga si v Lublani koupí visum do Rakouska. Pojedeme k nejbližšímu hraničnímu přechodu do Rakouska a ve Vídni počkáme na australské imigrační visum pro Olgu. Věděli jsme, že jako moje manželka, Olga nebude mít problém visum do Austrálie dostat. Úspěšným završením naší eskapády bude potom naše přistání v Sydney.

Nic ovšem nebylo tak zcela jednoduché. Jelikož dočasné povolení na cestu přes Jugoslávii bylo v platnosti jen po tři měsíce, měli jsme najednou toho hodně k vyřizování. Věděli jsme ale, že pokud se nám nepodaří odjet z Československa nyní, tak stěží se takováto příležitost ještě kdy naskytne!

Protože jsme se rozhodli odjíždět každý sám, museli jsme nejprve vyřešit, co uděláme v případě, že jednomu z nás se nepodaří dostat se přes československou hranici. Sice jsem neviděl problém v případě Olgy, neboť bude vyjíždět na legální cestovní pas, se všemi povoleními a vyměněnými penězi, a navíc s jejím vlastním autem. Přesto jsem si ale vše musel zařídit tak, abych o průběhu její cesty byl informován a v případě, že se nedostane hned přes první hranici, já budu se moci bez problémů vrátit.

Pokud se já nedostanu, což bylo daleko více pravděpodobnější, Olga bude muset pokračovat v cestě beze mě. Byla to totiž Olga jediná šance. Pokud by se vrátila, nic by mně tím nepomohla a jenom by nesla neblahé následky naší konspirace. Navíc jsem věřil, že by mě po tak čtyřech letech vězení pustili a já již poučen, bych se znovu pokusil o ilegální opuštění republiky. Takže jsem dal Olze k zapamatování adresy lidí, kteří ji ve Vídni pomohou a trval jsem na tom, že se nesmí v žádném případě vrátit.

Koupili jsme z Autobazaru Olze Trabantu a zaparkovali ho několik ulic od nás. Olga si zažádala o povolení jet na dovolenou do Bulharska a vyměnili jsme maximální povolené množství peněz, které na plánovaný, čtrnáctidenní pobyt, Olga potřebovala. Trabanta jsme potají odvezli na důkladnou technickou prohlídku, koupili na něj pět nových pneumatik a Olga byla připravena odjet!

Průběžně s přípravami pro Olgu jsem se začal i já shánět po nějakém cestovním pasu, na který vyjedu přinejmenším do Jugoslávie. Mohl jsem koupit ukradený pas, ale to bylo riskantní, protože jeho ztráta již jistě byla nahlášena a československé visum mohlo být dokonce již i prošlé. Musel by to být pas, který bych ukradl sám, a zatím co by jeho původní majitel trávil velice příjemné chvíle na naší pronajaté chalupě na Orlíku, já bych na jeho pas zmizel. Naprosto jsem věřil jak mé angličtině, tak i němčině, a i tomu, že bych alespoň na československé hranici prošel bez problémů.

Toto řešení však mělo svou negativní stránku, a sice bych prachšprostě zklamal důvěru někoho, kdo mně věřil a spoléhal se na integritu mého charakteru. Navíc by ještě třeba byl i zavřený, neboť by se mu nepodařilo přesvědčit vyšetřující orgány, že je v tom zcela nevině!

Zbývaly mně ovšem další možnosti a nejvíce se mně zamlouvala možnost odjet na polský pas, který jsem mohl v Praze bez problémů koupit. Jednalo se o nějakých dvacet tisíc korun a pas mohl být můj. Když jsem se poprvé v Praze setkal s tou tajnou, polskou sítí překupníků, nevycházel jsem z úžasu, co všechno oni mohou zařídit. Hlavně se mně líbilo to, že ode mě kupovali valuty za daleko vyšší ceny, než které jsem mohl dostat od českých překupníků.

Další možnost byla si koupit padělaný, československý pas, který se prodával zhruba za tu stejnou cenu jako polský. Tuto možnost jsem objevil zcela náhodou a byl jsem si jistý, že vše bylo velice autentické a policie o tom neměla ani tušení.

Stalo se to jednou na Václaváku, kde jsem se dal do rozhovoru s jedním sympatickým taxikářem. Před několika měsíci jsme totiž spolu jeli pro jeden podnik a já jsem na jeho gusto jel moc pomalu. Když jsem namítl, že kdykoliv mě chytne jet rychle, tak nejde jen o pokutu, ale hlavně o proštípnutou vložku k řidičskému průkazu, on se jen smál a ukázal mně hned několik, zcela nových, neproštípnutých vložek. Měl totiž kamaráda v tiskárně, kde se tiskly, a ubezpečil mě, že mohu mít nejenom vložky, ale i třeba cestovní pas. V té době jsem již ale nikomu nevěřil a tak jsem projevil jen zájem o pár nových vložek, neboť proštípaná vložka znamenala propadlý řidičský průkaz a nové zkoušky.

Většina taxikářů používala jako zkratku z Václaváku jednosměrnou Krakovskou ulici. Byl tam sice zákaz průjezdu, ale to taxikářům nevadilo. Jen někdy to vadilo někomu na policii tak hodně, že tam čas od času poslali kontrolu a každý, kdo jen projížděl, dostal pokutu. Toto byla ale všeobecně známá skutečnost a já si vždy dával pozor, aby při mém projíždění tam žádná kontrola nestála.

Tak se jednou stalo, že jsem vjel do Krakovské a nahoře jsem ještě stačil zahlédnout policistu, jak se rychle schoval do vchodu jednoho domu. Jel jsem asi tak doprostřed ulice, zastavil jsem se před jedním domem a čekal jsem tam asi pět minut. Nikdo samozřejmě odnikud nevyšel a tak jsem se rozjel, ale nahoře v ulici mě hlídka přesto zastavila.

Po obvyklých otázkách a prohlížení mého řidičského průkazu mně bylo sděleno, že jsem tou ulicí projížděl a že musím zaplatit pokutu. Tvrdil jsem jim, že jsem neprojížděl, neboť jsem v ulici stál a čekal na zákazníka, který se nedostavil. Policista, který té malé skupině velel ale rozhodl, že to tak nebylo a „ať koukám zaplatit!“

Věděl jsem, že mně projíždění nemohou dokázat a tak jsem namítl, že půjdu klidně k soudu a tam se rozhodne, kdo má pravdu.

Policista byl zjevně znechucen nejenom pršivým dnem a nudou, ale asi také mou nevolí cokoliv zaplatit a ještě odmlouvat, a tak vzal moji vložku a celou ji proštípal. Byl jsem vinný vším, měl jsem proštípnuo: „Vliv alkoholu“, „Vyhýbání“, „Předjíždění“, „Nedání přednosti v jízdě“, „Rychlost jízdy“ a i v políčku „Jiný přestupek“, zela díra od policistových kleští.

Vítězoslavně mně ji podal a já jsem s velkou radostí zalkal „Jéžišmarjá“. Měl jsem totiž radost nejenom z toho, že to takto dopadlo, ale i z toho, že jsem v kufru auta měl schované další dvě, neproštípané vložky. Od té doby jsem také věřil, že koupit si cestovní pas, zrovinka tak jako doložku k řidičskému průkazu, nebude velkým problémem.

Nakonec jsem se rozhodl, že raději koupím pas od Poláků, neboť jsem věřil, že ti toho měli s policií v Praze velice málo společného. Než jsem ale kontaktoval jednoho známého Poláka, zcela náhodou jsem se setkal s jedním známým, který velice dobře věděl o mé situaci a o mých marných žádostech o legální vystěhování. Byl to upřímný kluk, při hovoru se díval přímo do očí a jeho skromnost nasvědčovala tomu, že snad ani není z této planety.

U kafe se mě zeptal, proč nevyužiji současného uvolnění v cestovních nařízeních a nezmizím z republiky. Vysvětlil jsem mu, že nemám žádný, ba ani „šedivý“ pas, který by mě opravňoval vyjet třeba i jen do Maďarska či NDR.

Chvilí se na mě díval a potom mě v té malé kavárničce přímo přikoval k židli: „Jestli chceš, já ti dám můj pas!“

Oba jsme byli zhruba stejně vysokí, drobnější postavy, stejné barvy vlasů a navíc jsme oba byli skuteční Češi. Byla to nabídka všech nabídek a ve mně zápasily dvě protichůdné síly. Jedna mě hned zahrnula výčitkami co se stane, pokud mě s jeho pasem na hranici zadržít.

Druhá zase, jakoby klackem mě bila za uši a nabádala, abych si takovouto příležitost nenechal ujít!

Podíval jsem se mému příteli do očí a našel jsem v nich to, co jsem vždy zoufale hledal v očích ostatních lidí: upřímný pohled, přátelské teplo, srdečnost a nezastíranou pravdu všeho, co tvrdil. Řekl jsem mu, že mu dám již připravených dvacet tisíc na polský pas a on odmítl. „Nabízím ti to z přátelství, ne pro peníze!“ byla jeho odpověď a já se málem dojetím rozbřečel. Daroval mně nejenom jeho pas, ale hlavně mě obdaroval nefalšovaným přátelstvím.

130. *PLÁNOVÁNÍ DOPŘEDU, JE PŘESNĚ TO CO NESVEDU*

Bez problémů jsem dostal s „mým“ novým pasem povolení k týdennímu pobytu v Maďarsku a zrovna tak bez problémů jsem si vyměnil povolené maximum maďarských peněz. Ani jedna z těch paní za přepážkami se na fotografii v „mém“ pasu nepodívala a tím mně všechny udělaly převelikou radost. Zbývalo mně jen zařídit převoz valut, které budeme velice potřebovat během našeho pobytu ve Vídni. Tentokrát jsem nechtěl obtěžovat nikoho z australského konzulátu a tak jsem hledal nějakou jinou, spolehlivou cestu.

Jako jediný se mně zdál známy, který pracoval v Praze jako šéfkuchař Indické restaurace ve Štěpánské ulici. Jmenoval se jako já, George, pocházel v New Delhi v Indii a měl platný indický cestovní pas. Již více než rok jsme se často stýkali a George měl neukojitelný zájem o vše pražské. Chtěl vidět, a i vědět, co možná nejvíce jak o



Praze, tak i o Československu, a kdykoliv se naskytna příležitost, vozil jsem ho po všech možných zajímavých místech. Strávil s námi na Orlíku také ne jeden víkend, a než jsem objevil, že neumí vůbec plavat, vozil jsem ho i v kánoji po zálivu, kde stála naše pronajatá chalupa. Věděl jsem o něm, že definitivně s StB nemá nic společného a tak jsem se mu svěřil, že se pokusím o útěk a že potřebuji k tomu jeho pomoc. Byl to druhý člověk, kterému jsme svěřili do rukou náš osud a doufal jsem, že jsme se v něm nezmylili.

Vysvětlil jsem mu, že mu zaplatíme pobyt v Budapešti a vše co chci jako protislužbu je, že mně převezde do Maďarska peníze. George nejenomže souhlasil, ale dokonce i projevil nadšení, že se může zúčastnit něčeho, o čem doposud četl jen v detektivkách.

Předal jsem mu zpáteční lístek do Budapešti a domluvili jsme se, že se potkáme v Bratislavě na nádraží. George se neptal jak se potkáme a já byl tomu rád, neboť jsem to sám také nevěděl.

Dva dny před odjezdem jsme večer za tmy, a ve vší tichosti, naposledy zavřeli za sebou dveře našeho malého, zrenovovaného bytečku, naložili pár zavazadel do Trabanta, který jsme stále parkovali dál od naší ulice a odjeli na chalupu. Tam jsme z milého auta vyndali vše, co se vyndat dalo, vše jsme umyli, očistili a zase dali zpět. Každou věc jsme pozorně prohlédli a dlouze uvažovali, zda by mohla svou přítomností v autě vzbudit sebemenší podezření pohraničních orgánů.

Takto jsme třeba museli v chalupě zanechat Olgy oblíbenou teplou šálu, která se neslučovala s pobytem u teplého moře. Také mapa, kterou si Olga vezla, byla jen mapa zemí socialistického tábora a raději jsem i vytrhnul z ní jeden kousek Jugoslávie, který tam z nějakých technických důvodů musel být.

Když jsme ten večer před útekem skončili, byli jsme si jistí, že Trabant neobsahuje nic, co by hraniční kontrola mohla klasifikovat jako „podezřelé předměty“. V noci jsem spal jen lehce a stále jsem se probouzel. Tíže zodpovědnosti za Olgu byla nesmírná. Pokud se nám útěk nepodaří, byl jsem si jistý, že u soudu dostanu minimálně pět let vězení a Olga tak dva. Po propuštění budeme mít zápis v trestním rejstříku a život v Československu se pro nás stane neúnosným. V podstatě jsme vsadili vše na jednu kartu. Vsadili jsme především na integritu našich přátel, kteří věděli o našich plánech a kteří mohli kdykoliv na ně upozornit policii. Také jsme vsadili na velkou kupu štěstí, na které jsme se spoléhali, že při našem útěku budeme mít.

Zamkli jsme dveře a naposledy jsme se podívali na chalupu, která pro nás byla tím jediným místem, kde jsme měli své soukromí a klid. I když jsme se loučili jen s chalupou, která ani nebyla naše, cítil jsem, že mně přirostla k srdci více, než jsem si celé léto připouštěl.

Nasedli jsme do Trabanta a brzy se nám ztratila z dohledu jak střecha chalupy, tak nakonec i prašná cesta, které k ni vedla. Ujížděli jsme po dálnici na Brno a naprosto nicotnou konverzací jsme se snažili zamluvit naše obavy z věcí příštích. K našemu velkému překvapení jsme třeba nemohli pochopit, jak mimo nás dvou, se do tak malého auta vešly ještě naše dva kufry a taška.

Bez problémů jsme dojezili do Bratislavy a tam se ubytovali v jednom docela pěkném hotelu. Jelikož jsem připouštěl možnost, že to je možná náš poslední večer pospolu, v restauraci u večere jsem držel Olgu za ruku a chvilkami jsem chtěl prostě vše sbalit a vrátit se na chalupu.

Druhý den jsme se ale na chalupu nevrátili a postupovali přesně podle našeho, ne zcela domyšleného plánu. Na nádraží jsem se měl potkat George a společně se potom se vydat vlakem do Budapešti. V tu samou dobu se Olga měla sama vydat autem přes hranice do Maďarska a u příjezdového nádraží v Budapešti na nás čekat.

Druhý den ráno mě Olga odvezla na nádraží, kde jsem se s ní objal tak vroucně, že jsem na to objetí doposud nezapomněl. Jen nerad jsem ji pouštěl a potom ji mával, dokud v Trabantu nezmizela za rohem nejbližší ulice.

Již z dálky jsem na peróně viděl postavičku George, jak kráčí sem a tam a stále si prohlíží zaplňující se nástupiště. Podařilo se mně prodrat lidmi až k samému George a zezadu jsem mu zaklepal na rameno.

Z jeho výrazu jsem usoudil, že jsem se definitivně nemýlil, když jsem si myslel, že je rád že mě vidí. Snažil jsem se předstírat, jak nejlépe jsem mohl, že dnes je jeden ze všedních dnů a že si prostě jedeme na výlet, kde nás nečeká nic obzvláště vzrušujícího. George se o to samé také snažil, ale bylo jasné, že to ani jednomu z nás moc nešlo.

Aktovku s penězi a mým občanským průkazem jsem položil vedle tašky, kterou měl George připravenou na cestu a když jsme nastupovali do vlaku, George si vzal obě tašky. Od té doby jsem se stal „Vaškem“, neboť jsem měl již jen ten darovaný cestovní pas.

Vše se zdálo být v pořádku a vše do sebe zapadávalo až na jednu maličkost: „Vašek“ měl na fotografii plnovous a já ne. Ne, že by se mně plnovous nelíbil, ale mně nechtěl žádný narůst! Zkoušel jsem to hned od prvního okamžiku, kdy mě můj přítel tak štědrě obdaroval jeho pasem, až do posledního dne na chalupě. Co mně narostlo,

byla jen pouhá imitace krátkého plnovousu, kterou jsem ani s největší dávkou fantazie nemohl vydávat za stejný plnovous, co byl na fotografii na „mém“ pase. Nakonec Olga se mnou souhlasila a dohodli jsme se na tom, že je lepší žádný plnovous než ten můj. Jen jsem si musel pamatovat, že před jakoukoliv kontrolou si musím dřít pěstí tvář tak hodně až zčervená a potom se vymlouvat, že jsem měl vyrážku a vousy jsem si musel oholit.

Ve vlaku jsme si přisedli k dvěma Arabům, což jsem v tu chvíli považoval za nejvýhodnější kombinaci národností. Snažil jsem se totiž vzbudit dojem, že nejedu sám, ale se skupinou a věřil jsem, že podezřívat skupinu je daleko více nepravděpodobné, než podezřívat osamělého turistu. To jsem věděl z různých knížek a já tomu věřil.

Vlak se rozjel a já jsem trval na tom, aby si George prohlédl obsah tašky, neboť jsem se necítil pohodlně, když on mně tak slepě a oddaně věřil. Napadlo mě vyndat cestovní šachy a oba jsme se pustili do krutého souboje bílého a černého světa.

Netrvalo dlouho a do vlaku vstoupila celní kontrola, která se zajímala jen o ty dva u okénka. Zakrátko po celní kontrole přišla policejní kontrola. Tě jsme se obávali nejvíce a když se objevili, George přesunul černého střelce na bílé pole a vůbec si nevšimnul, že mně dával šach.

Když jsem přišel na řadu, řekl jsem že jedu na týden do Maďarska a kontrolující orgány vůbec ani nenapadlo se zeptat, proč nemám plnovous. Velice se mně ulevilo, neboť na do drbání pěstí jsem při těch šachách zcela zapomněl.

Kontrola odešla a George se na mě podíval očima plných otázek: „To je všechno?“

Byl jsem radostí celý bez sebe - stromy za oknem vlaku byly již maďarské, domy také a vlak si to uháněl do maďarského města, kde na mě zřejmě již čekala Olga.

Budapešť nebyla daleko, anebo čas se najednou rozběhl na plné obrátky, takže jsme zanedlouho vystupovali z vlaku. Před nádražím bylo velké parkoviště a někde tam, mezi stovkami aut, měla parkovat i Olga. Ucítil jsem, jak mně najednou vyráží pot na čele a chlácholil jsem se, že to je důsledkem toho teplého, slunného, podzemního dne.

Prvých pět minut uběhlo a Olga nikde. Začal jsem si představovat, co všechno se mohlo stát! Mohla mít autohavárii, nebo ji nepustili přes hranici, anebo v Budapešti zabloudila? Ani jedna z těchto alternativ se mně nelíbila a otrásala mým sebevědomím, které po prvním úspěchu narostlo přímo exponenciálně.

Z neznámých důvodů jsem se začal zajímat o skupinu mladíků, o kterých George prohlásil, že to jsou určitě Pákistánci. Stáli k nám zády a když jsem přišel k nim blíže, viděl jsem, že obklopovali auto, ve kterém jsem poznal našeho Trabanta! Uvnitř seděla má

Olga, okénka zavřená a docela vyděšeně se rozhlížela po té skupině kolem ní.

Rozběhl jsem se i s kufrem a odstrčil přede mnou stojící mladíky a zabouchal na okno. Olga zprvu nereagovala, neboť, jak mně sdělila, na její okno bouchali ti mladíci snad neustále. Teprve když jsem volal „Olgo, Olgo“, podívala se na mě a tak jako mně, i jí se slzy radosti draly do očí. Oba jsme se vítězně, ale bohužel mylně domnívali, že první, nejtěžší fáze našeho útěku je za námi.





Po tom, co mě vysadila před budovou nádraží v Bratislavě, Olga se vydala plná nejistoty na silniční přechod do Maďarska. Jelikož naše jméno bylo na seznamu podezřelých lidí již druhý rok (viz Příloha 13), milého Trabantíka odvezli do garáže na hydraulický zvedák a důkladně auto prohlédli.

Mezi tím Olgu vyslýchali a chtěli hlavně vědět, kde jsem já?

Olga jim řekla versi, na které jsme se předem domluvili a sice, že lovím ryby někde na Slovensku. Počítali jsme totiž i s tou možností, že si zjistí že jsme společně přespali v hotelu a má přítomnost na Slovensku musela mít tudíž nějaké opodstatnění.

Nakonec Olgu podrobili důkladné osobní prohlídce a to samé udělali i s jejím kufrem. Nikde nic usvědčujícího samozřejmě nenašli a tak jim Olga začala být v tu ránu ještě více podezřelá. Po téměř dvou hodinách ji jen neradi pouštěli a Olga na nich zcela zřetelně viděla jejich zklamání.

Otřesena vším tím šikanováním, přejela do Maďarska a namířila si to do Budapešti. Na předměstí si zaplatila taxi, který jel před ní a zavezl ji až k nádraží na parkoviště, kde čekala dokud jsme ji nenašli.

Náš Trabant nás opět udivil, neboť navzdory tomu, že se všemi těmi zavazadly již vypadal více jak přecpaný, nějak se asi nadmul a tak se do něj vešel i George s jeho taškami. Ta skupina rozesmátých Pakistánců nechtěla věřit, že něco takového je vůbec možné!

Olga, celá rozradostněná, nás hned zavezla do jedné kavárny, kde jsme mimo prvního závanu svobody, vychutnávali i pověstné maďarské dorty. Po asi třech dortech jsme se s tisícovým poděkováním rozloučili a George zůstal v Budapešti sám. Bylo pozdní odpoledne a Olga za volantem zamířila na přechod do Jugoslávie. Od té chvíle musela stále řídit, protože já jsem neměl řidičský průkaz, který by měl stejné příjmení jako můj nový pas.

Cestovní doložka do mého pasu platila ale jen pro Maďarsko, což jsem musel sám do ní před podáním vyplnit. Za slovem „MLR“ jsem úmyslně nechal dost místa a v kavárně jsem tam tím samým perem, a opět i mým rukopisem, doplnil „BLR“. Jak se ukázalo na maďarsko-jugoslávské hranici, byl to přímo mistrovský tah!

Když jsme tam pozdě večer dojeli, hned mně bylo jasné, že první příslušník hraniční kontroly nic nevěděl o výjimečném povolení pro čs. turisty jezdit bez extra povolení do Jugoslávie. Dožadoval se na Olze zeleného pasu a ne šedivého, diskriminujícího neprověřené turisty. Musel přijít jiný, starší, který tomu neústupnému strážci hranice naše pasy vzal. Prohlédl je, vzal můj s doložkou a zřetelně ukazoval na rubriku, kde stálo mimo Maďarska i „BLR“ a cosi maďarsky vysvětlovat nejprve tomu jeho kolegovi a nakonec i nám.

Vzpomněl jsem si, že vlastně umím maďarsky říci „nem tudom Magyarom“ a tak jsem mu to k jeho velké radosti řekl. Jen jsem litoval, že jsem nevěděl jak se řekne maďarsky „soudruhu“, protože to by bylo jistě i víc efektivní. Po mém, asi třetím „nem tudom Magyarom“, nám pasy vrátil a ukázal směrem ke hraniční kontrole na jugoslávské straně hranice. Zřejmě jsem mohl děkovat celému tomu nedorozumění, proč se mě v tom rozrušení zcela zapomněli zeptat, kde mám plnovous?

Na jugoslávské hranici se ani nenamáhali vyjít ven ze zasklené, a jistě i vyhřívané budky, a tak jsem jim jen přinesl naše pasy. Policista, který je začal prohlížet, měl plnovous a já jsem začínal mít neblahý pocit, že tentokráte mně to s těmi vousy jen tak hladce neprojde. S hrůzou jsem si také uvědomil, že jsem si tvář nerozdrbal do červena asi dost hodně a stoje u okénka mně bylo jasné, že nyní to již nestačím udělat. Tak jsem se jen odevzdaně díval na toho s tím plnovousem a potají mu ho záviděl.

„Kde máš bradu, bratko?“ na mě spustil plnovousáč a já jsem pan-slovanštinou a rukama ukazoval, že jsem se oholil, protože jsem měl vyrážku. To ovšem bylo jedno slovo, které jsem ve své slovní zásobě pan-slovanštiny neměl a tak jsem si nebyl jistý, jestli rozumí, když mu to říkám česky. Po tom jsem se mu ale hned honem snažil vysvětlit, že jakmile se mně má vyrážka ztratí, hned si nechám narůst přesně takový plnovous jako má on.

On se jen usmíval a nakonec mně vrátil naše pasy a řekl ať jedeme. Celý rozradostněný jsem pospíchal k autu a vůbec jsem nereagoval, když ten vousáč asi už třikrát po sobě volal „Vaclav“. Po chvíli mně ale došlo, že vlastně „Václav“ jsem já, a tak jsem se jistě s očividnou hrůzou otočil. Plnovousáč se smál ještě víc a jen mávl rukou a zavřel okénko. Bylo mně nad slunce jasné, že jemu také bylo vše nad slunce jasné. Mně bylo navíc jasné i to, že jsme měli ohromné štěstí a narazili jsme na dobrého člověka!

133. STRAŠNĚ RÁD MÁM BĚLEHRAD

Bylo pondělí ráno, kdy jsme se konečně dostali na Australskou ambasádu v Bělehradě. Na zdech visely obrázky Sydney a Sněžných hor a já se najednou cítil, jako kdybych tam již byl. Poprvé za celou cestu Olga vypadala bezstarostně a tvářila se šťastně.

Měli jsme tam delší rozhovor s jedním členem ambasády a závěr byl takový, že musíme přijít druhý den a on zatím zkontaktuje ambasádu ve Vídni, kde mají o nás záznamy. Podle nich potom budou jednat dále.

Byli jsme nadšeni přijetím, které se nám dostalo, a ještě více nadšeni skutečností, že vlastně jsme již na dosah vytoužené Vídni. Nedaleko

ambasády jsme si našli jeden pěkný hotel a spali jsme a spali. Stres posledních dnů z nás obou spadl a specielně Olga, po tak dlouhé jízdě přeplněnými silnicemi, mohla nerušeně odpočívat.

Druhý den nás uvítal můj již známý pracovník ambasády ve Vídni, se kterým jsem se poznal na britské ambasádě během regulárních pohovorů. Byl překvapen, že se nám podařilo dostat do Jugoslávie a velice se podívoval, že jsem se dostal až tak daleko na pas, na kterém jsem vůbec nevypadal jako já.

Nejprve jsem jeho přítomnost v Bělehradě vzal jako samozřejmost, ale později jsem si uvědomil, že tak jako já, by se mohl přihlásit kde kdo, a pracovníci v Bělehradě by neměli šanci si ověřit pravdivost jakýchkoliv tvrzení. Když mě napadlo se ho zeptat, jestli přiletěl kvůli nám z Vídně, zrovinka mně podával můj nový, australský cestovní pas, vystavený 11-9-1979 v Bělehradě. Zároveň s ním mně dal dopis pro místní policii, kde stálo, že jsem ztratil můj australský pas a že tento mně byl vydán jako náhrada. S tím potvrzením jsem měl zajít na policii v Bělehradě a požádat o vydání výjezdného víza - Australští občané totiž potřebovali na cestování po Jugoslávii platné vízum. Na rozloučenou nám náš anděl strážný popřál šťastnou cestu a dodal, že se bude těšit nás uvítat ve Vídni.

Olga zaparkovala auto kousek od hlavní a impozantní budovy policie a já s veselou myslí jsem se vydal hledat příslušné oddělení, kde dávali visa do ztracených pasů. Po chvíli mě nasměrovali různí úředníci a policisté před dveře té správné místnosti a já nesměle zařukal. Vyšel jeden policista a já si vědom mého pozměněného statusu, jsem mu anglicky vysvětlil co potřebuji. On nerozuměl a tak jsem mu mezinárodně jen strčil do ruky můj nový pas s přiloženým dopisem.

Policista zmizel za velkými dveřmi, které se za krátko otevřely a já byl pozván dovnitř.

„Ty jsi český emigrant!“ uvítal mě jeden policista, sedící za stolem, s mým otevřeným pasem v ruce. V mém australském pasu bylo totiž jasně napsáno, že jsem se narodil v Praze a i mé příjmení znělo pro slovanské uši zcela slovansky.

S něčím takovým jsem samozřejmě nepočítal! Myslel jsem totiž, že máje v ruce australský pas a dopis z ambasády, tak že jsem již za vodou! Jeho otázka mně vyrazila dech a milý policista to naštěstí přičítal tomu, že mu nerozumím. Znovu tady opakoval, že jsem český emigrant a chtěl vědět, jak to, že mám australský pas?

Nemohl jsem jinak, než předstírat, že mu nerozumím a v podstatě jsem ze sebe dělal naprosto idiotického turistu, který nic neví o Jugoslávii a nic o tom, že by měl být emigrantem z Československa.

Policista, který mně najednou již nepřipadal ani trochu přátelský, zavolal toho druhého, který, když zrovinka neotvíral dveře, tak seděl u druhého, menšího stolu. Zdvihl na něj prst a řekl jak jemu,



tak pravděpodobně i mně - „interpreter“ a mně se podlomila kolena. Věděl jsem, že ač jsem uměl anglicky dobře, můj přízvuk, který dodávaly mým anglickým slovům mé, na češtinu navyklé hlasivky, mě určitě prozradí.

Za chvíli skutečně tlumočník přišel a jakmile mě pozdravil, velice se mně ulevilo. Mluvil sice anglicky obstojně, ale na rozeznání mého přízvuku to nebylo. Čím mě ale zaskočili, byly otázky, na které jsem nebyl připraven.

Hned na začátku chtěli vědět, jak jsem se do Jugoslávie dostal. Pravdu jsem samozřejmě říci nemohl a tak jsem musel improvizovat. Nejprve jsem začal s „majtováním“ - tak jak mluví mezi sebou běžní Australané. Není to nic těžkého, stačí do každé věty přidat slovo „zatracený“, popřípadě okořenit nějakou nadávkou a oslovovat tlumočníka jako „mate“, čehož český ekvivalent je bezesporu „kámo“.

Bez zastavení jsem spustil vše, co jsem si pamatoval o Jugoslávii z hodin zeměpisu na národní škole. Věděl jsem, že v Itálii je Trieste, které je blízko hranic a byl jsem si jistý, že tam tudy musí jezdit alespoň nějaká lokálka. Vzpomněl jsem si také, že to město leží v průmyslové části Itálie, ale to jsem ve svém líčení pro stručnost vynechal.

Vyprávěl jsem hodně podrobností a byl jsem si jistý, že pan tlumočník mně rozumí tak každou pátou větu. To jsem poznal hned zpočátku, protože jsem částečně rozuměl, co on policistovi překládal. Předstíral jsem ale, že věřím v jeho schopnosti a mlel jsem dál. Pan tlumočník zase předstíral, že mně všechno rozumí a tak ta maškaráda pokračovala.

Chtěli vědět jak se stalo, že jsem se narodil v Praze a ne jako Australan třeba v Sydney. Vysvětlil jsem jim, že moji čeští rodiče po válce emigrovali do Austrálie a já tam tedy vyrostl a mám české příjmení. Také jsem se pochlubil, že máme souseda, který je Jugoslávec, čímž jsem potvrdil svou naprostou zabeďněnost vůči národnostním poměrům v Jugoslávii. Když chtěli vědět jeho jméno, řekl jsem jim, že se jmenuje „bratko Tito“.

To jim stačilo o Austrálii a chtěli jen vědět, jak jsem se dostal do Bělehradu. Podrobně jsem jim vylíčil, jak jsem jel ve vlaku, jak jsem usnul a jak mně někdo ukradl můj pas. Popsal jsem i některé spolucestující, speciálně jednoho, který se celou cestu tvářil podezřele. Na něj jsem svedl celou krádež a popsals ho jako cizince, nejspíše z Itálie. Dokončil jsem, že v žádném případě v oddělení nebyl ani jeden Srb.

Tu poslední větu překladatel přeložil velice dobře a policista udělal „Bác!“ a já měl razítko výstupního víza na opuštění Jugoslávie.

Rozradostněn jsem vyběhl na chodbu a zamířil jsem si to k velkým, širokým schodům. Tam mě uvítala naprosto se nekontrolující Olga,

kteřá na mě spustila přival českých výčitek, na téma: Jak si to představuji ji tam nechat samotnou v tom teple, jestli mám rozum být tak dlouho někde a nedat ji vědět, atd. atd.

Nakonec ukončila tvrzením, že „je blázen, že mě vůbec poslouchá!“

Samozřejmě jsem na ni spustil anglicky, nejprve aby byla ticho a později jsem to přefrázoval na důraznější napomenutí. Nic ale nepomáhalo a tak jsem ji jen tlačil dolů po schodech a pryč od těch velkých dveří, které se mohly každým okamžikem otevřít! Teprve až u auta jsme se znovu domluvili, že budeme dělat jen to, na čemž jsme se již jednou domluvili, a sice, že mě musí poslouchat na slovo. Za tuto tyranii na ni uvalenou, jsem ji slíbil kompenzaci, že až budeme „venku“, budu ji poslouchat na slovo já. Olga s tím souhlasila a k mé velké nelibosti si to stále ještě pamatuje.

Usedli jsme honem do auta a sledovali cedule mířící na Ljubljanu. Za Bělehradem jsme se zařadili do nekonečné šňůry nákladňáků a celou noc Olga řídila a řídila. Snažil jsem se jí pomáhat jak jen jsem mohl a začal jsem vyprávěním slušných vtipů. Po asi druhém se na mě Olga dosti smutně podívala a utvrdila mě, že ji pomohu více, když budu zticha. Takže jsem jen cestou vyhodil klíče od našeho bytečku v Praze a jen pro sebe jsem nadával na nákladňáky, od kterých stříkalo bláto a neřádilo sklo našeho autíčka.

Do Ljubljany jsme přijeli druhý den ráno a na rakouském konzulátu Olga dostala do svého „šedivého“ pasu měsíční víza pro Rakousko. Nic nevadilo, že pas byl určený jen pro země socialistického tábora. Pro Rakušany, pas byl pas!

Nechtěli jsme na nic čekat a tak jsem hnal Olgu dál, dál k Alpám, kam vedla silnice, stoupající nesčetnými zatačkami nahoru někam k mrakům. Trabantík pufal a jeho vzduchem chlazený motor se zahříval tak moc, že jsme museli čas od času zastavit a nechat ho alespoň trochu zchladit.

Když jsme při jedné zastávce viděli hraniční přechod, již jen několik set metrů nad námi, věděli jsme, že i kdybychom museli to naše unavené autíčko tam dotlačit, že to určitě uděláme.

Naštěstí si Trabantík odpočinul a dopufal to s námi až nahoru. Tam Olze orazítkovali pas, na můj se jen podívali, zasalutovali a popřáli nám pěkný pobyt v Rakousku. Auto si radostí povyskočilo, neboť cesta před námi byla již jen z kopce dolů!

Na prvním odpočívadle jsme zastavili a vytáhli deku Larisu. Rozprostřeli jsme ji na louku, stále ještě plnou květů, a leželi jsme a dívali se obláčky, pospíchající na sever. Jistě ani netušily, že právě odtamtud, kam se ženou, jsme se konečně po letech marného úsilí vysvobodili. Zanechali jsme tam ale nejenom tajnou policii, s jejich intrikami a sítí donašečů s pokřivenými charaktery, ale i spoustu přátel, o kterých jsme se zcela právem domnívali, že je již nikdy

nespatříme. Teprve později jsem si uvědomil, že to byla vysoká cena, kterou jsme za naši svobodu zaplatili.

Jedno české rčení říká, že v nejlepším se má přestat. Je také jedno německé, že pokud konec je dobrý, tak potom vše je dobré! Takže tuto knihu raději ukončím zde, protože věřím, že toto je dobrý konec.

The Governor-General of the Commonwealth of Australia, being the representative in Australia of Her Majesty Queen Elizabeth the Second, requests all those whom it may concern to allow the bearer to pass freely without let or hindrance and to afford him or her every assistance and protection of which he or she may stand in need.

(Governor-General Commonwealth Austrálie, reprezentující v Austrálii Její Veličenstvo Královnu Elizabetu Druhou, žádá všechny, kterých se toto týká, aby umožnili nositeli tohoto pasu volný průchod a poskytli jemu či jí, veškerou pomoc a ochranu, kterou on či ona může potřebovat.)





Epilogue

Již ztišila se hladina mých dnů,
mým touhám ostří hrotů čas již otupil.
Stojím tu na pokraji poznání tom největším,
co je vlastně svět a proč jsem vůbec žil.

Než ale krok ten poslední co mně jen zbývá,
do tmy či jasu slepě vykročím,
než anděl ukončí své requiem, co mně již zpívá,
na chvíli jen tu malou, se ještě zpátky otočím.

Chci totiž poděkovat všem, co mívali mě hodně, či jen trochu rádi,
za přátelství a lásku se kterou mě svorně hýčkali,
za pocity, co krásily mé zemské chvíle,
za poznání, co bouře času přečkaly.

Chci také poděkovat mému tělu,
co věrně a s oddaností nevšední mně sloužilo.
Za ta mnoha léta, která po světě mě neslo,
za ty všechny ty chvíle, které v život změnilo.

Chci ještě sbohem dát všem krásám žití,
všem řekám, stromům, co míval jsem tak rád.
Všem chutím, vůním, které po léta mé smysly sytí,
té krásné hudbě, co slyšel jsem kdy hrát.

Ale anděl ukončil...
A requiem mně již nezpívá a z mých prsou již poslední vzal dech.
A rukou kyne a netrpělivě se na mě dívá:
"Je čas jít."
"Vše pozemské tu nech! "



APENDIX

Fotokopie některých dokumentů, uvolněných ze svazků StB a použitých v této knize, jsou pro úplnost volně ke stažení jako soubor "*Kdyz_zazvoni_radost_Apendix.pdf*" na webové stránce "*www.dlouhy.info*". Jelikož jsou to neostré kopie dokumentů, jejich výtisk není proto kvalitní a dají se jen s obtížemi přečíst, a to i při podstaném zvětšení.

Obsah těchto dokumentů je přepsán v knize a jsou označeny jako "*Apendix 1-17*". Zveřejněné svazky StB obsahují přes 400 dokumentů, z nichž některé jsou zcela nepodstatné a proto nebyly zde uvedeny. Po přečtení všech jsem si konečně objasnil, proč nám nebylo dovoleno volně cestovat a proč jsem měl potíže s mým pracovním zařazením. K mému velkému překvapení jsem také zjistil, že mí dobří přátelé byli většinou "TS", neboli "tajní spolupracovníci" StB. Pokud je mně ale známo, s výjimkou TS MILAN, žádný z nich ve svých hlášeních nenapsal nic, co by mně způsobilo výše uvedené problémy.

Nevěřím, že tyto uvolněné svazky jsou veškerým materiálem, který různé instituce Ministerstva Vnitra na mě udržovaly, popř. i nadále udržují. Dnes jsem přesvědčen, že MV vědělo třeba o mé cestě do Polska a od mého sledování si příslušné oddělení slibovalo důkazy mé protistátní činnosti.

Protože vím, že jsem nikdy nepracoval pro žádnou výzvědnou agenturu, a to jak v západní tak i ve východní části světa, považuji všechno vynaložené úsilí MV za paradoxní. Jsem ovšem také přesvědčen, že tyto svazky jsou v podstatě jen "Potěmkinovou vesnicí" a mají budit zdání otevřenosti. Jsou ale neúplné a obsahují nepravdivé a banální informace.